РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ВЛАДА

НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМ ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ У ЕВРОПСКУ УНИЈУ (НПИ)

Београд, јун 2008.

САДРЖАЈ

УВОД 9
А) Преглед односа између Србије и Европске уније 9
Б) Циљеви Националног програма интеграције 10
В) Методологија израде НПИ 12
Г) Праћење спровођења Националног програма интеграције 13
1. ПОЛИТИЧКИ КРИТЕРИЈУМИ 15
1.1. ДЕМОКРАТИЈА И ВЛАДАВИНА ПРАВА 15
1.1.1. Устав 15
1.1.2 Народна скупштина 15
1.1.3. Влада 18
1.1.4. Државна управа 20
1.1.5. Изборни систем 30
1.1.6. Систем правосуђа 35
1.1.7. Политика борбе против корупције 42
1.1.8. Реформа одбране 45
1.2. ЉУДСКА ПРАВА И ЗАШТИТА МАЊИНА 50
1.2.1 Поштовање међународних инструмената за заштиту људских права 50
1.2.2 Грађанска и политичка права 54
1.2.2.1 Грађанска права 54
1.2.2.2 Политичка права 60
1.2.3 Економска и социјална права 64
1.2.4. Права мањина, заштита мањина и културна права 68
1.3. РЕГИОНАЛНА САРАДЊА И МЕЂУНАРОДНЕ ОБАВЕЗЕ 76
1.3.1. Регионална сарадња 76
1.3.2. Међународне обавезе 87
2. ЕКОНОМСКИ КРИТЕРИЈУМИ 91
2.1. ПОСТОЈАЊЕ ФУНКЦИОНАЛНЕ ТРЖИШНЕ ЕКОНОМИЈЕ 91
2.1.1. Широки политички консензус о основама економске политике 91
2.1.2. Макроекономска стабилност 91
2.1.3. Цене и либерализација трговине 96
2.1.4. Способност финансијског сектора да усмери штедњу ка продуктивним инвестицијама 99
2.1.5. Власништво и реструктурирање предузећа 108
2.1.6. Одсуство значајних препрека при уласку и изласку из тржишта 109
2.1.7. Правни систем везан за економска питања 111
2.2. СПОСОБНОСТ СУОЧАВАЊА СА ПРИТИСКОМ КОНКУРЕНЦИЈЕ И СА ТРЖИШНИМ СИЛАМА УНУТАР ЕУ 113
2.2.1. Људски капитал 113
2.2.2. Физички капитал 121
2.2.3. Степен и темпо трговинске интеграције са ЕУ 133
2.2.4. Реструктурирање предузећа и значај малих и средњих предузећа 135
2.2.5. Утицај владине политике и законодавства на конкуренцију 139
2.2.6. Секторске реформе с циљем повећања продуктивности и конкуренције 150
3. СПОСОБНОСТ ПРЕУЗИМАЊА ОБАВЕЗА ИЗ ЧЛАНСТВА У ЕУ 156
3.1. СЛОБОДА КРЕТАЊА РОБА 156
3.1.1 Хоризонтална питања 156
3.1.1.1. Стандардизација 158
3.1.1.2 Акредитација 161

3.1.1.3. Оцењивање усаглашености ... 163
3.1.1.4. Метрологија ... 164
3.1.1.5. Надзор над тржиштем - безбедност производа ... 167
3.1.2 Директиве старог приступа ... 171
3.1.2.1. Моторна возила ... 171
3.1.2.2. Хемијски производи и детерџенти ... 173
3.1.2.3. Фармацеутски производи, медицински уређаји, медицински уређаји за активну имплантацију и *in vitro* медицински уређаји за дијагностику ... 184
3.1.2.4. Козметички производи и безбедност играчака ... 188
3.1.2.5. Стакло и дрво ... 190
3.1.2.6. Текстил ... 190
3.1.2.7. Обућа ... 191
3.1.2.8. Вештачка ђубрива ... 191
3.1.3. Директиве новог приступа ... 193
3.1.3.1. Нисконапонска електрична опрема ... 194
3.1.3.2. Једноставни судови под притиском ... 195
3.1.3.3 Безбедност играчака ... 195
3.1.3.4. Безбедност машина и играчака ... 195
3.1.3.5. Експлозиви за цивилну употребу и опрема и системи заштите у потенцијално експлозивним срединама ... 196
3.1.3.6. Лифтови ... 200
3.1.3.7. Опрема под притиском ... 201
3.1.3.8. Бојлери, плински уређаји и уређаји за хлађење ... 202
3.1.3.9. Радио и телекомуникацијска терминална опрема ... 203
3.1.3.10. Електромагнетска компатибилност ... 206
3.1.3.11. Бродови за рекреацију ... 207
3.1.3.12. Поморска опрема ... 208
3.1.3.13. Жичаре за превоз људи ... 209
3.1.3.14. Грађевински производи ... 209
3.1.3.15. Амбалажа и амбалажни отпад ... 211
3.1.4 Процедурална питања ... 220
3.2. СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РАДНИКА ... 222
3.2.1. Приступ тржишту рада ... 222
3.2.2. Координација система социјалне сигурности ... 224
3.3. ПРАВО ПОСЛОВНОГ НАСТАЊИВАЊА И СЛОБОДА ПРУЖАЊА УСЛУГА ... 228
3.3.1. Пословно настањивање ... 228
3.3.2 Слобода пружања прекограничних услуга ... 233
3.3.3. Поштанске услуге ... 238
3.3.4. Међусобно признавање професионалних квалификација ... 243
3.4. СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ КАПИТАЛА ... 246
3.4.1. Режим кретања капитала и текућих плаћања ... 246
3.4.2. Платни систем ... 250
3.4.3 Спречавање прања новца ... 251
3.5. ЈАВНЕ НАБАВКЕ ... 254
3.6. ПРАВО ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА ... 262
3.6.1 Право привредних друштава ... 262
3.6.2 Рачуноводство и ревизија ... 267
3.7. ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ ... 271
3.7.1. Ауторско право и сродна права ... 271
3.7.2. Право индустријске својине ... 273

3.7.3. Спровођење права интелектуалне својине 278
3.8. ПОЛИТИКА КОНКУРЕНЦИЈЕ 284
3.9. ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ 294
3.9.1. Банкарство 294
3.9.2. Осигурање 302
3.9.3. Тржиште капитала 307
3.9.4. Добровољни пензијски фондови 313
3.10. ИНФОРМАЦИОНО ДРУШТВО И МЕДИЈИ 318
3.10.1 Телекомуникације и информациона технологија 318
3.10.2. Информационо друштво 320
3.11. ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ 333
3.11.1. Пољопривреда 333
3.11.2. Рурални развој 337
3.12 БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ, ВЕТЕРИНАРСКА И ФИТОСАНИТАРНА ПОЛИТИКА 343
3.12.1. Безбедност хране и контрола 343
3.12.2. Здравље биља 346
3.12.3. Семе и садни материјал 353
3.12.4. Ветеринарска политика 365
3.13. РИБАРСТВО 374
3.14. ТРАНСПОРТНА ПОЛИТИКА 379
3.14.1. Копнени транспорт 379
3.14.1.1. Друмски транспорт 379
3.14.1.2. Железнички транспорт 385
3.14.1.3. Интермодални (комбиновани) транспорт 388
3.14.2. Водни саобраћај 390
3.14.3. Ваздушни транспорт 395
3.15. ЕНЕРГЕТИКА 400
3.15.1. Енергетско тржиште и сигурност снабдевања 400
3.15.2 Енергетска ефикасност 411
3.15.3. Нуклеарна сигурност и заштита од зрачења 416
3.16. ОПОРЕЗИВАЊЕ 425
3.17. ЕКОНОМСКА И МОНЕТАРНА ПОЛИТИКА 444
3.17.1 Опште смернице 444
3.17.2. Монетарна политика 444
3.17.3. Економска политика 451
3.18. СТАТИСТИКА 456
Законски оквир 456
3.18.1. Демографско-социјалне статистике 457
3.18.2. Статистички подаци о животној средини 458
3.18.3 Макроекономска статистика 459
3.18.4. Пословна статистика 461
3.18.5. Монетарна, финансијска, трговинска статистика и стастистика биланса плаћања 463
3.18.6 Пољопривредна статистика 465
3.18.7. Регистри 466
3.18.8. Класификације 467
3.18.9. Дисеминација 468
3.18.10. Информациона-комуникациона технологија 469
3.19. СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ 472
3.19.1. Радно законодавство 472
3.19.2. Безбедност и здравље на раду 477

3.19.3. Социјални дијалог ... 480
3.19.4. Запошљавање и Европски социјални фонд ... 483
3.19.5. Социјална укљученост ... 491
3.19.6. Социјално осигурање ... 501
3.19.7. Спречавање дискриминације и једнаке могућности ... 507
3.19.8. Сарадња у области социјалне политике и запошљавања ... 514
3.20. ПРЕДУЗЕТНИЧКА И ИНДУСТРИЈСКА ПОЛИТИКА ... 517
3.20.1 Индустријска стратегија ... 517
3.20.2. Приватизација и реструктурирање ... 520
3.20.3 Пословно окружење ... 522
3.20.4. Политика малих и средњих педузећа ... 524
3.21. ТРАНС-ЕВРОПСКЕ МРЕЖЕ ... 530
3.21.1.Трансевропске транспотне мреже ... 530
3.21.2. Трансевропске енергетске мреже ... 533
3.22. РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА И КООРДИНАЦИЈА СТРУКТУРНИХ ИНСТРУМЕНАТА 540
3.23. САРАДЊА У ОБЛАСТИ ПРАВОСУЂА И ОСНОВНИХ ПРАВА ... 557
3.23.1. Судски систем ... 557
3.23.2. Политика борбе против корупције ... 568
3.23.3. Основна права ... 572
3.24. ПРАВДА, СЛОБОДА И БЕЗБЕДНОСТ ... 576
3.24.1. СПОЉНЕ ГРАНИЦЕ ... 576
3.24.2. КОНТРОЛА МИГРАЦИЈА ... 580
3.24.3. ВИЗНА ПОЛИТИКА ... 584
3.24.4. АЗИЛ ... 587
3.24.5. ПОЛИЦИЈСКА САРАДЊА И БОРБА ПРОТИВ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА ... 588
3.24.6. БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА ... 597
3.24.7. САРАДЊА НА ПОЉУ БОРБЕ ПРОТИВ ДРОГА ... 598
3.24.8. ЦАРИНСКА САРАДЊА ... 600
3.24.9. СУДСКА САРАДЊА У КРИВИЧНИМ И ГРАЂАНСКИМ СТВАРИМА ... 603
3.25. НАУКА И ИСТРАЖИВАЊЕ ... 606
3.26. ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ... 610
3.26.1. Образовање ... 610
3.26.2. Омладина ... 616
3.26.3. Култура ... 621
3.27. ЖИВОТНА СРЕДИНА ... 627
Стање ... 627
3.27.1. Хоризонтално законодавство ... 628
3.27.2. Квалитет ваздуха и климатске промене ... 634
3.27.3. Управљање отпадом ... 642
3.27.4 Заштита и управљање водама ... 647
3.27.5 Заштита природе ... 660
3.27.6. Контрола индустријског загађења и управљање ризиком ... 667
3.27.7. Генетички модификовани организми (ГМО) ... 672
3.27.8 Хемикалије ... 674
3.27.9. Заштита од буке ... 680
3.27.10. Шумарство ... 683
3.27.11. Цивилна заштита односно заштита и спасавање ... 685
3.28. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И ЗАШТИТА ПОТРОШАЧА ... 687
3.28.1. Заштита потрошача ... 687

3.28.2. Заштита здравља 693
3.29. ЦАРИНСКА УНИЈА 700
3.30. ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ СА ИНОСТРАНСТВОМ 709
3.31. СПОЉНА, БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА 716
3.31.1. Политички дијалог 716
3.31.2. Сарадња са међународним организацијама 717
3.31.3. Контрола наоружања 723
3.31.4. Спровођење рестриктивних мера и економских санкција 729
3.31.5. Борба против тероризма 731
3.31.6. Европска безбедносна и одбрамбена политика (ЕБОП) 731
3.32. ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА 738
3.32.1. Спољна (државна) ревизија 738
3.32.2. Унутрашња ревизија 743
3.32.3 Јавна унутрашња финансијска контрола (ЈУФК – PIFC) 745
3.33. ФИНАНСИЈСКЕ И БУЏЕТСКЕ ОДРЕДБЕ 748
4. АДМИНИСТРАТИВНИ И ПРАВОСУДНИ КАПАЦИТЕТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРАВНИХ ТЕКОВИНА ЕУ (ACQUIS COMMUNAUTAIRE) 754
4.1. АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ 754
4.2. ПРАВОСУДНИ КАПАЦИТЕТИ 763
5. НАЦИОНАЛНА ВЕРЗИЈА ПРАВНИХ ТЕКОВИНА ЕУ 780
6. ОПШТА ФИНАНСИЈСКА ПРОЦЕНА РЕФОРМИ 786
АНЕКС 788

СКРАЋЕНИЦЕ

Скраћеница институције	Назив институције
МСП	Министарство спољних послова
МО	Министарство одбране
МУП	Министарство унутрашњих послова
МФ	Министарство финансија
МП	Министарство правде
МДУЛС	Министарство за државну управу и локалну самоуправу
МПШВ	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
МЕРР	Министарство економије и регионалног развоја
МРЕ	Министарство рударства и енергетике
МИ	Министарство за инфраструктуру
МТИД	Министарство за телекомуникације и информатичко друштво
МТУ	Министарство трговине и услуга
МРСП	Министарство рада и социјалне политике
МН	Министарство науке
МЗЖС	Министарство заштите животне средине
МПРО	Министарство просвете
МОС	Министарство омладине и спорта
МК	Министарство културе
МЗ	Министарство здравља
МВ	Министарство вера
МДУЛС	Министарство за дијаспору
МКМ	Министарство за Косово и Метохију
ИСС	Институт за стандардизацију Србије
АТС	Акредитационо тело Србије
ДМДМ	Дирекција за мере и драгоцене метале
РСЗ	Републички секретаријат за законодавство
КЕИ	Канцеларије за европске интеграције
НСЗ	Националне службе за запошљавање
АРМСП	Агенција за развој малих и средњих предузећа
АСУПИ	Агенција за страна улагања и промоцију извоза
РГЗ	Републички геодетски завод
НБС	Народна банка Србије
АП	Агенција за приватизацију
ДИРС	Дирекција за имовину Републике Србије
УЗЈН	Управа за јавне набавке
КЗПП	Комисија за заштиту права понуђача
ДРИ	Државна ревизорска институција
КХОВ	Комисија за хартије од вредности
АПР	Агенција за привредне регистре
КЗЗК	Комисија за заштиту конкуренције
КЗКДП	Комисије за контролу државне помоћи
АОД	Агенција за осигурање депозита
РРА	Репубичка радиодифуна агенција

ЗЗИ	Завод за информатику
АЗТ	Агенција за телекомуникације
ДЗУПП	Дирекција за унутрашње пловне путеве ПЛОВПУТ
ДЗЖ	Дирекција за железницу
ДЗЦВ	Директорат за цивилно ваздухопловство
АЗЕ	Агенције за енергетику
АЗР	Агенција за рударство
РЗЗР	Републички завод за развој
РЗС	Републички завод за статистику
СРРРКИ	Савет за регионални развој и регионалне капиталне инвестиције
СЉМП	Служба за људска и мањинска права
АЗЛП	Агенција за заштиту личних података
АБПК	Агенције за борбу против корупције
ФЗЖС	Фонд за заштиту животне средине
АЗЖС	Агенција за заштиту животне средине
ЗЗП	Завод за заштиту природе
ЗИС	Завод за интелектуалну својину
БДП	Бруто друштвени производ
ПЕП	Приоритет из Европског партнерства

УВОД

А) Преглед односа између Србије и Европске уније

Србија, као једна од Република Савезне Републике Југославије, постала је део Процеса стабилизације и придруживања (ПСП) новембра 2000. године. Од 2001. године постале су јој доступне све мере и инструменти овог процеса, али је одлука о отварању преговора за закључивање Споразума о стабилизацији и придруживању (у даљем тексту ССП) донета тек априла 2005. године, након прихватања принципа „двоструког колосека“ за преговоре са државном заједницом Србија и Црна Гора. Преговори су званично отворени 10. октобра, а прва званична рунда је одржана 7. новембра 2005. године. Маја месеца 2006. године преговори о ССП су заустављени одлуком Европске комисије, да би били обновљени 10. јуна 2007. године и успешно окончани парафирањем Споразума о стабилизацији и придруживању 7. новембра 2007. године. Споразум је потписан 29. априла 2008. године на састанку Савета за опште послове и спољне односе ЕУ у Луксембургу. Почетак примене Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима очекује се од 1. јула 2008. године, уз испуњавања услова дефинисаног закључком Савета за опште и спољне послове ЕУ од 29. априла 2008. године.

Паралелно са преговорима о овом Споразуму, текао је процес европске интеграције Републике Србије. Народна Скупштина Републике Србије (Скупштина Србије) је новембра 2004. године усвојила Резолуцију о европској будућности Србије којом се истиче да је стратешко опредељење Србије чланство у Европској унији. Влада Републике Србије је јуна 2005. године усвојила Националну стратегију Србије за приступање Европској унији, као кровни документ читавог процеса европске интеграције. Ова Стратегија је предвидела активности које Република Србија треба да предузме у свим секторима свога друштва, политике и права како би до 2012. године била спремна да преузме обавезе које проистичу из чланства у Европској унији.

Од 2004. године Република Србија сачињава годишње Акционе планове за спровођење Европског партнерства. Иако без правне обавезе, Република Србија је од 2004. године започела са процесом хармонизације свога националног права са комунитарним правним правилима, и сваке године је усвајала свој Акциони план за хармонизацију. Такође, од 2006. године редовно се израђује и Акциони план изградње капацитета за процес европске интеграције Србије, којим се предвиђају административни и институционални капацитети неопходни за спровођење хармонизованих закона и остваривање других приоритета у процесу европске интеграције Србије.

Потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању Србија улази у нову фазу односа са Европском унијом. По први пут, односи са Европском унијом се заснивају на уговорној бази, а Србија постаје држава придружена Европској унији. Потписивањем ССП Србија се обавезује на постепено усклађивање законодавства са правним тековинама Европских заједница (*acquis communautaire*, у даљем тексту: „*AC*“), као и на његову доследну примену. Тако према члану 72. ССП, Србија је у обавези да у договору са Европском комисијом, припреми посебан Програм за спровођење обавеза из ССП. Усклађивање законодавства и спровођење закона из тог програма ће бити строго праћени од стране ЕУ.

Спровођење ССП почиње са његовим потписивањем и ступањем на снагу Прелазног споразума, у планираним транзиционим роковима који нису дужи од шест година за отварање тржишта и пуно спровођење споразума. Добијање статуса државе кандидата зависи од оцене Европске комисије о спремности Србије да отпочне преговоре о чланству у ЕУ. Имајући у виду релативно кашњење Србије у процесу европске интеграције, неопходно је системски осмислити даље кораке Србије према ЕУ. Спровођење ССП и преговори о приступању ЕУ, иако засновани на различитим правним основама, у суштини подразумевају исте напоре – усклађивање законодавства са *AC*, које су детаљно описани у овом документу, Националном програму за интеграцију.

Б) Циљеви Националног програма интеграције

Како би припремили државу, а нарочито администрацију за нове изазове и обавезе у процесу приступања ЕУ, и испунили захтеве који проистичу из ССП, Србији је било неопходно да припреми свеобухватни документ, који ће интегрисати већ постојеће и којим ће се омогућити планирање и праћење свих Владиних активности у процесу приступања ЕУ, као и њихова ефикасна координација. Уобичајено је да то буде документ под називом Национални програм за усвајање *AC (National Programme for the adoption of the Acquis - NPAA)* који имају све државе кандидати за чланство у ЕУ. Он дефинише развојне и стратешке циљеве, одговарајуће политике, реформе и мере потребне за реализацију ових циљева; утврђује детаљни план усклађивања законодавства и изградње институционалних капацитета и дефинише људске и буџетске ресурсе, као и остале фондове потребне за спровођење планираних задатака.

Будући да Србија још нема статус кандидата за чланство у ЕУ, али да несумљиво, према оцени Европске комисије, поседује капацитете за убрзање процеса европске интеграције, у циљу демонстрације стварних административних способности сачињен је документ са таквом садржином и сврхом, али са називом **Национални програм за интеграцију Србије у ЕУ** (Национални програм за интеграцију, у даљем тексту НПИ). НПИ треба да постане један од кључних докумената Владе у годинама које следе. Он ће служити не само као средство координације реформи на путу ка ЕУ и основа за израду годишњих планова рада Владе, већ и као транспарентна и добро припремљена информација о планираним реформама, намењена Европској комисији и државама чланицама ЕУ са једне, и српском друштву са друге стране. Након добијања статуса кандидата, НПИ ће прерасти у НПАА.

НПИ утврђује не само обавезе које се тичу преношења *AC* у домаћи правни поредак, већ и задатке који се морају спроводити како би се испунили политички и економски критеријуми приступања (критеријуми из Копенхагена и Мадрида). Нарочита пажња је посвећена административним капацитетима и буџетским ресурсима који су потребни да би се пренеле одредбе *AC* у домаће законодавство и доследно спровеле планиране реформе, с обзиром да ће кључна ствар наредних фаза односа Србије са ЕУ бити спровођење преузетих обавеза. НПИ мења неколико других докумената који су припремљени током претходних фаза односа Србија и ЕУ, који постају његов саставни део: Акциони план за спровођење приоритета из Европског партнерства (август 2007), Акциони план за јачање административних капацитета (децембар 2006) и Акциони план за усклађивање законодавства Републике Србије са прописима ЕУ (јул 2007), као и Акциони план спровођења ССП.

С обзиром да НПИ представља детаљну слику реформи и активности које ће се реализовати наредних година, он је уједно и информација привредном сектору у планирању њихових будућих активности. НПИ омогућава општој јавности да разуме и прати процес придруживања. Као такав, он представља драгоцено средство промовисања отворености рада Владе.

НПИ дефинише развојне и стратешке циљеве и, са друге стране, политике, реформе и мере потребне за реализацију тих циљева. Он такође утврђује детаљан план, временски оквир и приоритете усвајања законодавства и одређује органе одговорне за његову припрему.

Комплетна реализација циљева из НПИ предвиђено је да се оконча 2012 године, када би Србија требало да буде технички спремна да преузме све обавезе које проистичу из чланства у ЕУ.

НПИ је документ Владе Србије. Он ће бити поднет Народној скупштини на упознавање, с обзиром да се Скупштина мора редовно информисати о целом процесу. Законодавни део НПИ ће бити од изузетног значаја за план рада Скупштине, имајући у виду да Скупштина, као законодавни орган, мора да прати распоред усвајања закона утврђен у НПИ.

Структура и методологија израде Националног програма за интеграцију Србије у ЕУ

Национални програм за интеграцију Србије рађен је на основу искустава земаља које су пролазиле кроз исте фазе интеграције. Програмом је обухваћен период од 1. јануара 2008. године до 31.децембра 2012. године. Све активности у области хармонизације са правом ЕУ, као и успостављање и јачање институција за примену таквог законодавства су подељене у краткорочне активности (у прве две године) и средњерочне активности (период 3 до 5 година).

Структуру НПИ чине шест основних поглавља:

1. Политички критеријуми
2. Економски критеријуми
3. Способност преузимања обавеза које доноси чланство
4. Административни и правосудни капацитети
5. Припрема националне верзије Acquis-а
6. Финансијске потребе и буџетска средстава

Овај документ чини комбинација текстуалног дела и пратећих табела, са посебним нагласком на текстуалном делу. Детаљне табеле о усклађивању законодавства, институционалним структурама и њиховим капацитетима, средствима из домаћег буџета и онима која долазе из стране помоћи, чине саставни део НПИ, јер омогућавају бољи и лакши преглед, као и лакше праћење планираних и спроведених активности. Базе података, које подржавају НПИ, треба да обезбеде јасну везу између *АС* и домаћег правног поретка (тренутног и планираног), како би се створила јасна слика како и којим домаћим правним актима ће се свако поглавље *АС* преносити у домаћи правни систем. Наиме, ово је један од основних захтева који ће, Европска комисија у смислу члана 72. ССП, ставити пред Србију.

Прво поглавље – Политички критеријуми одговара поглављу у Годишњем извештају Европске комисије о напретку Србије („*SAP Annual Progress Report*“), тј. посвећено је стабилности институција које гарантују демократију, владавину права, људска права и поштовање и заштиту мањина.

Друго поглавље – Економски критеријуми, односи се на успостављање и/или унапређење функционалне тржишне економије, а нарочито на капацитете привреде да се избори са притиском конкуренције који постоји у ЕУ. У великој мери се ово поглавље позива и на предвиђене реформе законодавства.

Треће поглавље – Способност преузимања обавеза које доноси чланство, је централно поглавље НПИ. Чине га 35 потпоглавља која одговарају преговарачким поглављима *АС*. Свако потпоглавље структурирано је тако да пружи:

- Општу оцену тренутног стања (који правни акт регулише конкретну област, степен усклађености са *АС* или политиком ЕУ у тој области, институција одговорна за спровођење и њени капацитети);
- Законодавни део (објашњење са којим делом *АС* ће бити усклађен нови или измењени и допуњени акт, ко је надлежан за израду тог акта и планирани датум/квартал године за усвајање у кратком (до 2 године) и средњем (3-5 година) року);
- Институционални део (објашњава потребе за реорганизацијом постојећих или оснивањем нових институција, потребе за запошљавањем и обуком у тим институцијама у кратком (до 2 године) и средњем (3-5 година) року);
- Буџетски део (објашњава трошкове предвиђених реформи, као што су плате за новозапослене, трошкови за нове просторије, трошкови обуке, плаћање стручњака, инвестиције као што је изградња аутопута, уколико су оне у складу са саобраћајном политиком ЕУ, итд);
- Фондови стране помоћи (објашњава врсту и износ стране помоћи и могућу обавезу кофинансирања из државног буџета).

Четврто поглавље - Административни и правосудни капацитети – чине два потпоглавља:

- Преглед реформе јавне управе - објашњава основне законодавне акте који се односе на државну администрацију и тренутно стање администрације, даје преглед нових правних аката, преглед политика и стратегија за побољшање административних капацитета), дефинише стратегије обуке и планове за унапређење знања о новом правном поретку и преглед предвиђеног запошљавања и оснивања нових институција (који је у ствари сажетак података из поглавља треће главе);
- Преглед реформи правосуђа - дефинише стратегију обуке и планова за унапређење знања о новом домаћем правном поретку и *AC* у оквиру судске власти. Ово је изузетно битан део целокупног подизања домаћих капацитета за примену права, будући да након приступања ЕУ, право ЕУ постаје домаће право за судове у Србији, који постају дужни и овлашћени да то право директно примењују.

Пето поглавље - Припрема националне верзије *AC*, утврђује да је обавеза Србије до њеног ступања у чланство ЕУ не само да обезбеди превод око 100.000 страна Службеног листа Европских заједница које, такође, треба стручно и правно ревидирати, као и стварање домаћег речника термина који проистичу из правног система ЕУ, већ и да усклађене домаће правне прописе преведе на један од званичних језика Европске уније. До распада државне заједнице Србија и Црна Гора (у даљем тексту ДЗ) превођење *AC* је било у надлежности ДЗ. Финансирано из пројекта CARDS 2005. године су преведени одређени делови *AC* складу са тадашњим приоритетима ресорних министарстава Црне Горе и Србије. Потребно је извршити систематизацију преведеног и почети са планским превођењем *AC* у складу са потребама српске администрације. Пожељно је преиспитати и могућност регионалне сарадње у циљу смањења трошкова превођења и оптерећења људи.

Шесто поглавље - Финансијске потребе и буџетска средства, садржи закључке претходних поглавља и састоји се од два потпоглавља:

- Буџет Републике Србије (даје буџетске позиције или сврхе уколико не постоји експлицитна буџетска позиција за сваку целину и/или поглавље),
- Фондови стране помоћи (објашњава врсту и износ стране помоћи и могућу обавезу кофинансирања из државног буџета за сваку целину и/или поглавље).

B) Методологија израде НПИ

У току припреме документа, слично такозваном *screening* процесу, ресорна министарства и стручне службе Владе Србије су проучила одредбе *AC*, и то тако што су га читали на једном од званичних језика Европске уније. Комплетно превођење на српски језик још увек није могуће, јер не постоји свеобухватна терминолошка база нити преводилачки капацитети да се тај посао спроведе у разумном року, тако да би превођење у овој фази, и само кључних прописа по појединим потпоглављима, резултирало погрешним преношењем *AC* у домаћи правни поредак. Након тога, надлежни органи државне управе су морали да дају одговоре на питања о законодавним, економским, институционалним, административним итд, ефектима усклађивања са *AC* за Србију у предвиђеном, добро осмишљеном формату.

Кључну улогу у припреми НПИ имале су подгрупе Стручне групе за припрему и преговоре о приступању Србије Европској унији (ПСГ), које су формиране током децембра 2007. године. Њихов задатак је био да усагласе надлежност свих ресорних министрастава и стручних служби Владе за сваки део *AC*, а затим и да припремају скрининг, координирају процес усклађивања законодавства и координирају припрему израде кључних докумената везаних за процес приступања Србије ЕУ.

Припрема израде документа отпочела је обуком коју је Канцеларија за европске интеграције (у даљем тексту Канцеларија) организовала за представнике свих министарстава и других владиних институција. Тако су представљене детаљне инструкције за писање документа и

начин на који остале институције извештавају Канцеларију. За укључене институције обезбеђени су дискови са комплетним *AC*, обрасцима и распоредом "власништва" *AC* према надлежностима органа државне управе.

Након тога, министарства су усклађивала текст и табеле за свако потпоглавље НПИ у подгрупама Стручне групе, а затим и припремиле текстуални део документа.

Како је НПИ један од кључних докумената за државе потенцијалне кандидате, неопходно је да се на његово припремање гледа као на један од најважнијих приоритета Владе и министарстава, као и да је довољно особља и других средстава (ИТ подршка, неопходна материјална средства) посвећено припреми овог документа. Тим пре, имајући у виду да је НПИ у практичном смислу и припрема за попуњавање тзв. *Упитника* Европске комисије о условима за стицање статуса државе кандидата, као и будуће преговарачке позиције за преговоре о приступању Србије ЕУ.

Коначно, Национални програм за интеграцију је „живи" документ. Он ће бити ревидиран сваке године, узимајући у обзир коментаре Европске комисије, константну доградњу *AC* на нивоу ЕУ као и унапређено знање и снажење свести о значају реформи у оквиру процеса европске интеграције Србије. Ревизија ће се вршити од јануара до априла сваке године, након добијања Годишњег извештаја Европске комисије у новембру претходне године.

Г) Праћење спровођења Националног програма интеграције

Спровођење Националног програма интеграције на првом месту захтева постојање административних и финансијских капацитета Републике Србије. Према НПИ, административни ресурси неопходни за његову пуну примену у 2012. години се морају повећати за 3737 извршилаца (у односу на 7200 у 2007. години), како би достигли број од 10937 извршилаца неопходних за преузимање свих обавеза које проистичу из чланства ЕУ. Овај број не подразумева ново запошљавање, а тиме ни ново оптерећење за буџет Републике Србије, пошто ће нагласак приликом обезбеђивања овог броја извршилаца бити на преквалификацији постојећих административних капацитета. Тиме се одговара на потребу рационализације постојећег административног апарата и истовремену неопходност његове професионализације.

На основу одлуке Владе Србије од 6. децембра 2007. године започела је израда НПИ. Након одлуке о усвајању текста Националног програма за интеграцију Србије, Влада Србије ће усвојити одлуку да ће спровођење НПИ бити један од главних политичких приоритета и да ће се његова реализација пратити редовно, најмање свака три месеца. Тиме ће се показати јасна оријентација државе ка европској интеграцији и доказати постојећи административни капацитети за преузимање обавеза држава које су својствене државама кандидатима за чланство у ЕУ.

Имплементација НПИ ће бити праћена и кроз састанке Унапређеног сталног дијалога и кроз рад Привременог одбора и пододбора Савета за стабилизацију и придруживање који ће почети да функционишу након ступања на снагу Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима, који је саставни део Споразума о стабилизацији и придруживању. Један од видова праћења спровођена НПИ биће и годишњи извештаји о напретку које сачињава Европска комисија, али ће се напредак моћи пратити и у извештајима о Србији које усваја Европски парламент, као и кроз извештаје других институција ЕУ.

Сваких шест месеци од усвајања НПИ Влада Србије ће извештавати Скупштину Србије о примени овог програма. Такође, у оквиру Канцеларије за европске интеграције је успостављена електронска база података која ће представљати основу за праћење примене остваривања свих активности које су предвиђене у примени НПИ, како са становишта рокова, тако и у односу на њихову садржину. Ова база података пружа преглед до које су фазе надлежни органи стигли у остваривању свих обавеза које су планирали, а то ће омогућити Влади Србије да на време реагује и обезбеди доследно спровођење Националног програма за интеграцију. Такође, база података ће омогућити и увид у статистику колики је број закона, подзаконских аката и правилника потребан

како би у домаће законодавство у потпуности био унет целокупан садржај комунитарних правних правила.

Заправо, у спровођењу и праћењу спровођења НПИ неоходно је да се укључе и пруже своју помоћ, поред министарстава и тела у Влади Србије и сви остали делови друштва: како Скупштина Србије, експертска јавност и организације цивилног друштва. Такође, у његовом споровођењу се очекује и стручна и финансијска помоћ органа и тела Европске уније, али и њених држава чланица.

1. ПОЛИТИЧКИ КРИТЕРИЈУМИ

1.1. ДЕМОКРАТИЈА И ВЛАДАВИНА ПРАВА

1.1.1. Устав

Народна скупштина Републике Србије на седници одржаној 08. новембра 2006. године донела је Одлуку о проглашењу Устава Републике Србије («Службени гласник РС», број 98/06). Народна скупштина Републике Србије донела је Уставни закон о спровођењу Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/2006) на седници одржаној 10. новембра 2006. године.

У поступку усклађивања правног система са новим Уставом Републике Србије и Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије донети су, крајем 2007. године, Закон о председнику Републике („Службени гласник РС”, број 111/07) и Закон о избору председника Републике („Службени гласник РС”, број 111/07).

1.1.2 Народна скупштина

Народна скупштина Републике Србије је највиши законодавни орган у Републици Србији. Састоји се од 250 посланика, који се по Уставу бирају на слободним и тајним изборима на мандат од четири године. Након парламентарних избора одржаних 11. маја 2008. године, очекује се конституисање новог сазива Народне скупштине Републике Србије (НСРС). У нови сазив НСРС изабрано је 250 народних посланика из осам странака или коалиција.

Народна скупштина Републике Србије усвојила је 14. октобра 2004. године Резолуцију о придруживању Европској унији. Резолуција садржи смернице за рад законодавне и извршне власти Републике Србије с циљем достизања критеријума из Копенхагена. На основу ове Резолуције Влада Србије је обавеза да редовно информише Народну скупштину о питањима везаним за напредак у процесу европске интеграције. У Резолуцији се изражава потпуна сагласност о ступању у чланство Европске уније као највишем и неоспорном политичком приоритету, као и спремност за даље ангажовање на испуњавању политичких услова за остваривање овог циља. Резолуција наглашава потребу да се правди приведу сва лица осумњичена за злочине почињене током оружаних сукоба у периоду од 1991. до 2000. године на територији бивше СФРЈ. У овом документу се наглашава потпуна сагласност о даљем унапређивању добросуседских односа и свих других видова регионалне сарадње и регионалних иницијатива, као и обавеза Народне скупштине да приоритет буде рад на усклађивању домаћег законодавства са правним тековинама Европске уније, а захтева се и увођење посебних процедура за побољшање ефикасности тог процеса.

Организација и рад Народне скупштине Републике Србије, као и начин остваривања права и дужности народних посланика регулисани су Пословником Народне Скупштине Републике Србије (Службени гласник Републике Србије, 53/05), који је у примени од 28. јуна 2005. године.

Пословником су уређена питања конституисања и распуштања Народне скупштине, положај и овлашћења њеног председника, потпредседника и секретара, посланичких група, одређена надлежност и састав Одбора и других тела Скупштине. Такође, утврђује се и процедура рада на седницама Скупштине, начин одлучивања, као и поступци за доношење закона и других аката. У Пословнику се утврђује и имунитет народних посланика, њихова права и дужност, јавност рада, поступак за избор и разрешење функционера које бира Народна скупштина. Даље, Пословник уређује и однос Народне скупштине са председником Републике, Владом и Уставним судом, и дефинише обим надлежности служби Скупштине. Утврђује се и рад Народне скупштине за време ратног стања, непосредне ратне опасности и ванредног стања.

Према Пословнику Народне скупштине право и дужност представљања Владе у Народној скупштини, приликом разматрања свих питања из њене надлежности, има председник Владе.

Влада одређује чланове Владе који је представљају по поједином питању које је на дневном реду седнице Народне скупштине, односно на седници њеног одбора. Ради давања стручних и других објашњења, на седници одбора Народне скупштине, Влада може одредити своје поверенике. Ради остваривања права и дужности Владе у Народној скупштини, Народна скупштина и њени одбори обавештавају Владу и надлежна министарства о својим седницама и о питањима која се разматрају на тим седницама.

За разматрање и претресање питања из надлежности Народне скупштине, предлагање аката, као и питања вођења политике, извршавања закона, других прописа и општих аката од стране Владе Републике Србије у појединачним областима образују се одбори, који могу образовати пододборе. Народна скупштина може образовати анкетне одборе и комисије.

Народна скупштина има у овом моменту тридесет сталних одбора:

- Одбор за уставна питања,
- Законодавни одбор,
- Одбор за одбрану и безбедност,
- Одбор за иностране послове,
- Одбор за правосуђе и управу,
- Одбор за међунационалне односе,
- Одбор за односе са Србима изван Србије,
- Одбор за развој и економске односе са иностранством,
- Одбор за финансије,
- Одбор за индустрију,
- Одбор за саобраћај и везе,
- Одбор за урбанизам и грађевинарство,
- Одбор за пољопривреду,
- Одбор за трговину и туризам,
- Одбор за приватизацију,
- Одбор за Косово и Метохију,
- Одбор за здравље и породицу,
- Одбор за заштиту животне средине,
- Одбор за просвету,
- Одбор за омладину и спорт,
- Одбор за културу и информисање,
- Одбор за науку и технолошки развој,
- Одбор за рад, борачка и социјална питања,
- Одбор за представке и предлоге,
- Одбор за привредне реформе,
- Одбор за европске интеграције,
- Одбор за смањење сиромаштва,
- Одбор за равноправност полова,
- Одбор за локалну самоуправу,
- Административни одбор.

Састав сталних одбора Скупштине, као и функције председника и заменика председника одбора, одговара страначкој заступљености народних посланика у Народној скупштини. Председник и заменик председника одбора су један из позиције а други из опозиције.

Највећи део задатака скупштинских одбора односи се на припрему пленарних заседања Скупштине, посебно у домену расправе о нацртима и предлозима закона. О предлогу закона на седници одбора најпре се води начелни претрес, а затим претрес у појединостима. У расправи могу да учествују чланови одбора, предлагач закона или његов представник, представник Владе ако она није предлагач и подносилац амандмана или сваки народни посланик који присуствује седници одбора. Након завршетка претреса, одбор подноси Народној скупштини извештај који

садржи мишљење и предлоге одбора. Одбор одређује известиоца који по потреби на седници Народне скупштине образлаже извештај одбора.

У домену процеса европске интеграције свакако је најзначајнији рад одбора за европске интеграције. Овај одбор, који се састоји од 15 чланова, разматра предлоге закона, других прописа и општих аката са становишта њихове прилагођености прописима Европске уније и Савета Европе. Одбор разматра планове, програме, извештаје и информације о процесу стабилизације и придруживања Европској унији, и свака три месеца расправља о извештају Владе о спровођењу приоритета из Европског партнерства. Такође, одбор прати реализацију стратегије придруживања и предлаже мере и покреће иницијативе за убрзавање реализације стратегије придруживања у оквиру надлежности Народне скупштине. Он предлаже мере за успостављање општег, националног споразума о стратегији придруживања и процеса европских интеграција и развија међународну сарадњу са одборима парламената других земаља у циљу бољег разумевања процеса придруживања и интеграције у Европску унију.

У раду одбора за европске интеграције посебна помоћ и подршка је Одељење за усклађивање прописа Народне скупштине Републике Србије формирано на основу Одлуке о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Служби Народне скупштине из 2005. године. Улога одељења за усклађивање прописа је усклађивање предлога закона и амандмана на предлоге закона са важећим националним прописима и прописима Европске уније и других међународних организација којих је Србија чланица, као и обављање других стручних послова за потребе народних посланика, одбора и посланичких група. У одељењу је од априла 2006. године запослено четворо људи, три правника и један економиста. Запослени у одељењу имају искуства у раду у државним органима, приватном и невладином сектору, а њихови капацитети се непрестано дограђују програмима обуке.

Од значаја за процес европске интеграције је и рад одбора за иностране послове, који разматра предлоге закона, других прописа и општих аката, као и друга питања из области спољне политике, и разматра најважнија питања из области међународних односа од посебног интереса за Републику Србију. Овај одбор разматра и одговарајуће акте ради давања мишљења Народној скупштини у погледу сагласности коју Народна скупштина даје за закључивање међународних уговора, па тако и споразума са ЕУ, предлаже Народној скупштини циљеве и задатке делегација Народне скупштине у остваривању сарадње са одговарајућим представничким телима других држава и разматра извештаје о оствареним посетама.

Народна скупштина, односно њен Одбор за одбрану и безбедност, врше парламентарну контролу Војске Србије и одбрамбеног система, укључујући разматрање извештаја којима Влада најмање једном годишње обавештава Народну скупштину о стању припрема за одбрану у Републици Србији. Она такође врши и контролу рада Министарства унутрашњих послова, што подразумева извештавање НСРС од стране министра унутрашњих послова (једном годишње, а по захтеву или указаној потреби и чешће), о раду тог министарства и стању безбедности у Републици Србији, односно извештавање Одбора за одбрану и безбедност, на његов захтев, о питањима из његовог делокруга.

Надлежност Наредне скупштине се односи и на контролу над радом служби безбедности. На основу Закона о основама уређења служби безбедности Републике Србије, односно Закона о Војсци Србије, уведени су механизми према којима НСРС може да врши контролу и сектора одбране, укључујући и контролу рада две војне службе безбедности, као органа управе у склопу Министарства одбране.

Током претходног сазива Народне скупштине започео је рад на Закону о Народној скупштини и новом Пословнику о њеном раду. Предлози оба документа су урађени током 2007. године од стране Радне групе састављене од представника посланичких група Народне скупштине.

Предложене промене у Нацрту новог Пословника се односе на смањење броја постојећих скупштинских одбора али и увођење нових одбора (нпр. Одбора за људска и мањинска права и

дијаспору, Одбора за економију и регионални развој и Одбора за скупштински буџет). Предлог Пословника тражи увођење посебне Комисије за контролу служби безбедности, као и увођење института јавног саслушања на седницама одбора. Пооштрава се могућност одузимања речи уколико се посланик не придржава одредаба Пословника. Пословник предлаже проширење круга предлагача закона на Заштитника грађана и Народну банку Србије. Уводи се предлогом новог Пословника и правни основ за остваривање посебних права посланика са инвалидитетом.

Нацрт новог Пословника о раду Скупштине Србије посебно наглашава увођење убрзане процедуре за усвајање закона којима се Република Србија усклађује са комунитарним правним правилима (тзв. *fast track* за усклађивање домаћих закона). Као „европски закони“ за које је предвиђено убрзање процедуре дефинишу се они који проистичу из Европског партнерства, односно Акционог плана хармонизације домаћег права са правом ЕУ. Додатно, предвиђена је и могућност скраћења расправе поводом закона, ограничено време излагања за предлагаче аката и скраћено време за друга излагања и увођење могућности да посланик говори са места у сали, а на ефикаснији начин уређен је институт усменог постављања посланичког питања. Овим новинама Народна скупштина подиже ниво сопствене одговорности како би одговорила на обавезе убрзања процеса европске интеграције Србије

Предложене су и промене у односу на ранији текст Пословника које су резултат усаглашавања са Уставом Србије и радном верзијом Закона о Народној скупштини, који такође треба ускоро да буде усвојен у Скупштини. У изради нацрта новог Пословника су коришћена искуства неких од чланица ЕУ или кандидата за чланство у ЕУ (Словенија, Хрватска).

Народни посланици и запослени у административним службама Народне скупштине су похађали велики број обука, које су за њихове потребе организовали ОЕБС, Канцеларија за европске интеграције и невладине организације. Од 2003. године ОЕБС организује програм стажирања за студенте Факултета политичких наука, Правног и Економског факултета, коју затим помажу у раду посланичких клубова и одбора Народне скупштине.

Народна скупштина има своје сталне делегације које активно учествују у међународним парламентарним структурама у Савету Европе, ОЕБС-у, НАТО-у, сарађује са парламентима држава у региону Југоисточне Европе, као и парламентима других земаља.

Национални програм интеграције ће, као основ за израду годишњег плана рада Владе, представљати и добар основ којим ће бити дефинисана и законодавна динамика у раду Народне скупштине Републике Србије.

1.1.3. Влада

1.1.3 Влада

Влада је носилац извршне власти у Републици Србији.

Према Уставу, надлежности Владе су да:

1. утврђује и води политику,
2. извршава законе и друге опште акте Народне скупштине,
3. доноси уредбе и друге опште акте ради извршавања закона,
4. предлаже Народној скупштини законе и друге опште акте и даје о њима мишљење кад их поднесе други предлагач,
5. усмерава и усклађује рад министарстава и других органа државне управе и врши надзор над њиховим радом,
6. врши и друге послове одређене Уставом и законом.

Влада је одговорна Народној скупштини за политику Републике Србије, за извршавање закона и других општих аката Народне скупштине и за рад органа државне управе.

Владу чине председник Владе, један или више потпредседника и министри.

Председник Владе води и усмерава рад Владе, стара се о уједначеном политичком деловању Владе, усклађује рад чланова Владе и представља Владу.

Министри су за свој рад и за стање у области из делокруга министарства одговорни председнику Владе, Влади и Народној скупштини.

Председник Републике Народној скупштини предлаже кандидата за председника Владе, пошто саслуша мишљење представника изабраних изборних листа.

Кандидат за председника Владе Народној скупштини износи програм Владе и предлаже њен састав, о чему Народна скупштина гласа истовремено.

Влада је изабрана ако је за њен избор гласала већина од укупног броја народних посланика.

Мандат Владе траје до истека мандата Народне скупштине која ју је изабрала, а почиње да тече даном полагања заклетве пред Народном скупштином. То значи да мандат Владе увек престаје када престане мандат народних посланика који су је изабрали – било истеком њиховог мандата, дакле после четири године, било распуштањем Народне скупштине.

Поред наведеног, мандат Владе може да престане и пре престанка мандата Народне скупштине и то: изгласавањем неповерења, оставком председника Владе, неизгласавањем поверења. Гласање о неповерењу Влади или поједином члану Владе може затражити најмање 60 народних посланика. Народна скупштина је прихватила предлог за изгласавање неповерења ако је за њега гласало више од половине свих народних посланика.

Влада може затражити гласање о свом поверењу. Народна скупштина је прихватила предлог за изгласавање поверења Влади ако је за њега гласало више од половине свих народних посланика. Ако Народна скупштина не изгласа поверење Влади, Влади престаје мандат. Председник Владе може поднети оставку Народној скупштини. Влади престаје мандат даном констатације оставке председника Владе.

Влада којој је престао мандат, до избора нове Владе, може да врши само одређене текуће и неодложне послове одређене законом.

Члану Владе може да престане мандат пре истека времена на које је изабран, констатовањем оставке, изгласавањем неповерења у Народној скупштини и разрешењем од стране Народне скупштине, на предлог председника Владе.

Законом о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05-исправка и 101/07) утврђено је да Владу чине председник Владе, један или више потпредседника Владе и ресорни министри. Влада може имати министре без портфеља. Број потпредседника Владе и министара без портфеља одређује Народна скупштина при сваком избору Владе, на предлог кандидата за председника Владе. Ресорних министара има онолико колико је министарстава образовано Законом о министарствима.

Председник Владе води и усмерава Владу, стара се о јединству политичког деловања Владе, усклађује рад чланова Владе, представља Владу и сазива и води њене седнице. Председник Владе може осталим члановима Владе давати обавезна упутства и посебна задужења, сходно програму и политици Владе. Члан Владе може захтевати да Влада одлучи да ли је при томе председник Владе прекорачио своја овлашћења. Председник Владе доноси одлуке и решења. Председник Владе одлуком одређује потпредседника Владе који га замењује док је одсутан или спречен да врши своје дужности, одређује области у којима потпредседник Владе усмерава и усклађује рад министарстава и посебних организација, овлашћује потпредседника Владе да руководи пројектом из делокруга више министарстава и посебних организација,

преноси потпредседнику Владе овлашћења према директору службе Владе који му је одговоран, овлашћује члана Владе да преузме овлашћења члана Владе чији је мандат престао, одређује задужења министру без портфеља, оснива савете председника Владе и поставља и разрешава председника и чланове савета председника Владе. Одлуке које председник Владе донесе објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије". Ако при вршењу осталих надлежности председник Владе оцени да је потребно да донесе писмени акт, он доноси решење које се не објављује у „Службеном гласнику Републике Србије".

Потпредседник Владе усмерава и усклађује рад органа државне управе у областима које одреди председник Владе. Председник Владе може овластити потпредседника Владе да руководи пројектом из делокруга више органа државне управе. Председник Владе одређује потпредседника Владе који га замењује за време одсутности или спречености са свим овлашћењима председника Владе, изузев овлашћења на предлагање избора или разрешења члана Владе. У свему осталом на положај потпредседника Владе примењују се законска правила која се односе на министре.

Министар може подносити Влади предлоге за уређивање питања из надлежности Владе и Народне скупштине и захтевати да Влада заузме став о питању из његове надлежности. Министар је дужан да обавештава Владу о свему што је битно за вођење политике и одлучивање Владе. Министар је одговоран за спровођење програма и политике Владе, за одлуке и мере које је донео или пропустио да донесе или предузме и за извршавање обавезних упутстава и посебних задужења која му је одредио председник Владе.

Члан Владе не може бити на другој јавној функцији у државном органу, органу аутономне покрајине, општине, града, града Београда, нити вршити делатност која је по закону неспојива с дужношћу члана Владе, нити створити могућност сукоба јавног и приватног интереса.

Влада одлуке доноси на седници, већином гласова свих чланова Владе.

У новембру 2007. године донет је *Закон о изменама и допунама Закона о Влади* („Службени гласник РС", број 101/07) којим је извршено усклађивање са Уставом Републике Србије у погледу односа Владе према јединицама локалне самоуправе у области старања о уставности и законитости, у погледу неспојивости функција чланова Владе и у погледу одлучивања Народне скупштине о неповерењу, односно поверењу Влади. Усклађивање са Уставом постигнуто је истим законом и у погледу заштите уставности и законитости у области старања о законитости одлука које доносе аутономне покрајине у свом делокругу.

Новине у погледу неспојивости функција чланова Владе и у погледу одлучивања Народне скупштине о неповерењу, односно поверењу Влади већ су наведене.

У области старања о уставности и законитости Влада је дужна да обустави од извршења општи акт општине, града и града Београда за који сматра да није сагласан Уставу или закону, решењем које ступа на снагу кад се објави у „Службеном гласнику Републике Србије". Решење о обустави од извршења престаје да важи ако Влада у року од пет дана од објављивања решења не покрене поступак за оцену уставности и законитости општег акта.

1.1.4. Државна управа

Државна управа је део извршне власти Републике Србије који врши управне послове у оквиру права и дужности Републике Србије. Према Уставу, она је самостална, везана Уставом и законом, а за свој рад одговорна је Влади.

Имајући у виду значај државне управе, Влада је реформу у овој области на темељима општеприхваћених принципа европског управног права поставила као један од приоритета свог рада. Као основни стратешки документ у области државне управе, Влада је у октобру 2004.

године донела Стратегију реформе државне управе. О Стратегији реформе државне управе у Републици Србији биће више речи у одељку 4.1.1. овог документа, који се односи на реформу државне управе.

Правни оквир организације и функционисања државне управе у Србији чини сет закона, који су усвојени од 2004. године до данас, а у складу са Стратегијом реформе државне управе:

- Закон о Влади („Службени гласник РС“ бр. 55/05, 71/05 – исправка и 101/07)
- Закон о државној управи („Службени гласник РС“ бр. 79/2005 и 101/07)
- Закон о јавним агенцијама („Службени гласник РС“ бр. 18/2005 и 81/2005 - исправка)
- Закон о државним службеницима („Службени гласник РС“ бр. 79/2005, 81/2005 - испр., 83/2005 - испр., 64/2007 и 67/2007 - испр.)
- Закон о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“ 62/2006, 63/2006 - испр. и 115/2006 - испр.)
- Закон о електронском потпису („Службени гласник РС“ бр. 135/04)
- Закон о заштитнику грађана („Службени гласник РС“ бр. 79/2005 и 54/2007)
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“ бр. 120/04 и 54/07)
- Закон о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција („Службени гласник РС“ бр. 43/04)

Поред ових закона, Законом о министарствима се образују министарстава и посебне организације и уређује њихов делокруг. Такође, у случајевима када је то предвиђено самим законима, подзаконским актима се разрађују поједине одредбе наведених закона како би се обезбедила њихова примена.

Државна управа Републике Србије уређена је Законом о државној управи („Службени гласник РС“ бр. 79/2005). Према одредбама Закона, органи државне управе јесу министарства, органи управе у саставу министарстава и посебне организације. Министарства се образују законом и то за послове државне управе у једној или више међусобно повезаних области. Она могу имати један или више органа управе у свом саставу, а они се образују за извршне односно инспекцијске и с њима повезане стручне послове, ако њихова природа или обим захтевају већу самосталност од оне коју има сектор у министарству (сектори се образују за заокружену област рада министарстава и њима руководе помоћници министара). Органом управе у саставу министарства руководи директор, који за свој рад одговара министру. Врсте органа у саставу су управе, инспекторати и дирекције, а Закон о државној управи прописује и основне критеријуме за образовање сваке од њих. Посебне организације образују се за стручне и с њима повезане извршне послове чија природа захтева већу самосталност од оне коју има орган управе у саставу министарства. Врсте посебних организација су секретаријати и заводи, а законом се могу образовати и посебне организације с друкчијим називом, те се неке посебне организације називају агенције, дирекције, управе, центри и сл. Закон о дражвној управи прописује и основне критеријуме за образовање различитих врста посебних организација. Њима руководе директори, који за свој рад одговарају Влади.

Посебне организације које носе назив „агенција“ треба разликовати од агенција у смислу Закона о јавним агенцијама, које се под одређеним условима оснивају за развојне, стручне или регулаторне послове од општег интереса. Њима се, као јавно овлашћење, поверавају одређени послови државне управе, али оне нису органи државне управе. Јавне агенције су самосталне у свом раду и Влада не може усмеравати њихов рад, али надзор над радом једне јавне агенције у

повереним пословима државне управе врши министарство у чијем делокругу су послови те јавне агенције. Поред јавних агенција, законом се одређени послови државне управе могу поверити и аутономним покрајинама, општинама, градовима и граду Београду, јавним предузећима, установама, и другим организацијама (у смислу Закона о државној управи, то су тзв. имаоци јавних овлашћења).

Органи државне управе Републике Србије су следећи:

I. МИНИСТАРСТВА, са органима управе у саставу:

1. Министарство спољних послова
2. Министарство одбране
   - Инспекторат одбране
   - Војна служба безбедности
   - Војно-обавештајна служба
3. Министарство унутрашњих послова
4. Министарство финансија
   - Управа царина
   - Пореска управа
   - Управа за игре на срећу
   - Управа за трезор
   - Управа за јавни дуг
   - Управа за дуван
   - Управа за спречавање прања новца
   - Управа слободне зоне
   - Девизни инспекторат
5. Министарство правде
   - Управа за извршење заводских санкција
6. Министарство за државну управу и локалну самоуправу
7. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
   - Управа за ветерину
   - Управа за заштиту биља
   - Републичка дирекција за воде
   - Управа за шуме
   - Управа за пољопривредно земљиште
8. Министарство економије и регионалног развоја
   - Дирекција за мере и драгоцене метале
9. Министарство рударства и енергетике
10. Министарство за инфраструктуру

11. Министарство за телекомуникације и информатичко друштво
12. Министарство трговине и услуга
    - Републичка дирекција за робне резерве
13. Министарство рада и социјалне политике
    - Управа за безбедност и здравље на раду
    - Инспекторат за рад
14. Министарство науке
15. Министарство заштите животне средине
    - Агенција за заштиту животне средине
16. Министарство просвете
17. Министарство омладине и спорта
18. Министарство културе
19. Министарство здравља
20. Министарство за дијаспору
21. Министарство вера
22. Министарство за Косово и Метохију

II. ПОСЕБНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ:

1. Републички секретаријат за законодавство
2. Републички завод за развој
3. Републички завод за статистику
4. Републички хидрометеоролошки завод
5. Републички геодетски завод
6. Републичка дирекција за имовину Републике Србије
7. Републички завод за информатику и интернет
8. Агенција за развој инфраструктуре локалне самоуправе
9. Агенција за страна улагања и промоцију извоза
10. Центар за разминирање
11. Завод за интелектуалну својину
12. Дирекција за унутрашње пловне путеве „Пловпут“
13. Геомагнетски завод
14. Завод за социјално осигурање
15. Агенција за рециклажу
16. Управа за јавне набавке
17. Републички сеизмолошки завод
18. Комесаријат за избеглице
19. Агенција за енергетску ефикасност
20. Безбедносно-информативна агенција
21. Републичка агенција за мирно решавање радних спорова
22. Дирекција за железнице
23. Агенција за рударство
24. Дирекција за реституцију

Иако строго гледано нису органи државне управе, део система државне управе чине и службе Владе, које Влада оснива уредбом у складу са Законом о Влади и Уредбом о службама Владе („Службени гласник РС“ бр. 75/2005). Службе Владе, према Закону, обављају стручне или техничке послове за Владу или послове заједничке за све или више органа државне управе. Закон о Влади прописује да се на службе Владе примењују прописи о уређењу начина рада, финансирању и радним односима у органима државне управе (ако посебним прописом није другачије одређено). Службу Владе води директор који је одговоран председнику Владе или Генералном секретару Владе, с тим што председник Владе може потпредседнику Владе пренети своја овлашћења према директору службе који му је одговоран. Службу Владе такође може водити и министар без портфеља.

Службе Владе су следеће:

1. Генерални секретаријат Владе
2. Канцеларија за сарадњу с медијима
3. Канцеларија за европске интеграције
4. Стална канцеларија владе за економски развој у Крагујевцу
5. Стална канцеларија владе за економски развој у Бору
6. Служба координационог тела Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа
7. Служба за управљање кадровима
8. Служба за људска и мањинска права
9. Авио-служба владе
10. Канцеларија за Национални инвестициони план
11. Канцеларија Националног савета за сарадњу са Међународним трибуналом за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године

Органи државне управе, према Закону о државној управи, делују по начелима самосталности и законитости; стручности, непристрасности и политичке неутралности; делотворности у остваривању права странака; сразмерности и поштовања странака; и јавности рада. Послови државне управе јесу учествовање у обликовању политике Владе (кроз припрему закона, других прописа и општих аката за Владу и предлагање стратегија развоја и других мера); праћење и утврђивање стања у областима из делокруга појединачних органа; извршавање закона, других прописа и општих аката; инспекцијски надзор, старање о законитости у раду јавних служби; развојни послови (подстицање и усмеравање развоја у областима из делокруга појединачних органа, према политици Владе); као и други стручни послови, попут прикупљања и проучавања података, сачињавања анализа, извештаја, информација и др.

Унутрашња структура и организација органа државне управе (и служби Владе), као и тачан број и структура запослених, прописују се правилницима о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места сваког појединачног органа. Ови правилници морају бити засновани на начелима која су прописана Уредбом о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе и за њих је потребна сагласност Владе. Предлог сваког таквог акта претходно се доставља на мишљење Министарству за државну управу и локалну самоуправу, Министарству финансија и Служби за управљање кадровима, како би се обезбедило поштовање релевантних законских одредби, поменутих начела организације и што рационалнија расподела послова и ресурса.

Закон о државним службеницима, који је у целини ступио на снагу 1. јула 2006. године, на свеобухватан начин је уредио права и дужности државних службеника у Србији, у складу са принципима Европског административног простора. У складу са Стратегијом реформе државне управе, изабран је „ужи“ концепт државног службеника, према којем су државни службеници само запослени у органима централне државне власти, али не и аутономних покрајина и локалне самоуправе. Сходно томе, према овом Закону,

> „Државни службеник је лице чије се радно место састоји од послова из делокруга органа државне управе, судова, јавних тужилаштава, Републичког јавног правобранилаштва, служби Народне скупштине, председника Републике, Владе, Уставног суда и служби органа чије чланове бира Народна скупштина (у даљем тексту: државни органи) или с њима повезаних општих правних, информатичких, материјално-финансијских, рачуноводствених и административних послова.“ (члан 2. Закона)

Из ове дефиниције, дакле, следи да у категорију државних службеника не спадају запослени у јединицама локалне самоуправе, као ни запослени у просвети, здравству и сл. На положај, права и обавезе ових категорија запослених у јавном сектору примењују се или општи прописи о раду или други посебни закони. Закон о државним службеницима такође прави разлику између државних службеника и намештеника, који су лица чија се радна места састоје од пратећих помоћно-техничких послова у државном органу. Будући да намештеници не обављају послове из делокруга органа државне управе, Закон о државним длужбеницима уређује само основна права и дужности намештеника (нпр. разврставање радних места, услови попуњавања радног места, право на плату, одредбе о премештају и распоређивању и сл.), док се на све остале елементе њиховог положаја примењују општи прописи о раду.

Закон о државним службеницима ствара услове за креирање професионалног, одговорног, политички неутралног службеничког система и предвиђа деполитизацију читавог једног управљачког нивоа у државној управи, будући да предвиђа категорију државних службеника на положају. Државне службенике на положају поставља Влада или други законом одређени орган, али они пре тога морају проћи изборни поступак (конкурс) који спроводи конкурсна комисија и у којем се проверава њихова стручна оспособљеност за конкретно радно место на положају за које су конкурисали. Законом су такође прописани услови који морају бити задовољени да би неко постао државни службеник на положају (завршен факултет и најмање 9 година радног искуства у струци). Њихов мандат траје 5 година (дакле, дуже од мандата једне Владе) и обновљив је без поновног конкурса. Сходно овим променама, у министарствима једини политички функционери остају министри и државни секретари (некадашњи заменици министара), као и шефови и чланови кабинета министара, чији је број ограничен. У органима управе у саставу министарстава, посебним организацијама и службама Владе сасвим нестају политички функционери. Изборни поступак за један део радних места која су Законом о државним службеницима претворена у положаје (помоћници министара, секретари министарстава, директори органа управе у саставу министарстава, посебних организација и служби Владе, као и њихови заменици и помоћници) већ је окончан, док се у предстојећем периоду очекује окончање овог процеса у целини.

Законом о државним службеницима предвиђено је да Влада оснује Службу за управљање кадровима (СУК), као службу Владе, задужену за стручне послове везане за управљање кадровима у државној управи. Њено уређење и делокруг ближе су одређени Уредбом о оснивању Службе за управљање кадровима („Службени гласник РС“ бр. 106/2005). Поред послова који се односе на спровођење конкурса, вођење кадровске евиденције и друге послове управљања људским ресурсима, СУК такође годишње припрема за Владу предлог програма општег стручног усавршавања, на основу којег затим и спроводи обуку државних службеника на теме које су заједничке свим или већини органа државне управе („хоризонтална“ обука). О обуци државних

службеника биће више речи у 4. делу документа, који се односи на административне и правосудне капацитете за спровођење *acquis*.

Реформа система плата остварена је доношењем Закона о платама државних службеника и намештеника, којим су плате државних службеника учињене не само атрактивнијим, већ и далеко транспарентнијим. Такође, применом принципа декомпресије плата, направљена је већа разлика у коефицијентима између различитих звања државних службеника, чиме су створени услови да се системом напредовања (кроз звања – вертикално, и кроз платне разреде, а без промене звања – хоризонтално) пружи додатна мотивација запосленима да се истичу у свом раду.

Стратегијом реформе државне управе предвиђено је и доношење Закона о електронском потпису, Закона о заштитнику грађана и Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

У циљу обезбеђивања заштите права грађана у њиховом односу са државним органима, донет је Закон о Заштитнику грађана. Заштитник грађана је уставнољен као независан државни орган који штити права грађана и контролише рад органа државне управе, органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Републике Србије, као и других органа и организација, предузећа и установа којима су поверена јавна овлашћења. Према одредбама Закона, Заштитника грађана бира Народна скупштина на предлог одбора надлежног за утавна питања. Његов мандат траје пет година, а исто лице може бити бирано на ову функцију највише два пута узастопно. Законом су прописани услови које треба да испуњава кандидат за ову функцију, заклетва коју Заштитник грађана и његови заменици полажу пре ступања на дужност, функције које су неспојиве са функцијом Заштитника грађана, услови и начин разрешавања Заштитника грађана, надлежности Заштитника грађана, поступак који се покреће по притужби грађана или по сопственој иницијативи, редовно извештавање Народне скупштине, сарадња са другим органима, начин обезбеђивања средстава за рад, итд. Заштитник грађана је изабран крајем јуна 2007. године.

Ради остварења и заштите интереса јавности да зна и остварења слободног демократског поретка и отвореног друштва, донет је Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Ради остваривања права на приступ информацијама од јавног значаја којима располажу органи јавне власти, Законом је установљен Повереник за информације од јавног значаја, као самосталан државни орган, независтан у вршењу своје надлежности. Поред основних дефиниција и садржине права на приступ информацијама од јавног значаја, законом су уређени и услови под којима се то право може искључити или ограничити, поступак пред органима власти, поступак пред Повереником, избор, положај и надлежности Повереника, мере за унапређивање јавности рада органа власти, накнаде штете и казнене одредбе. У складу са одредбама Закона, Народна скупштина је крајем 2004. године изабрала Повереника за информације од јавног значаја.

Од посебног значаја за модернизацију државне управе је увођење електронског пословања и електронског потписа у рад органа државне управе. Законом о електронском потпису, који је усвојен 2004. године, уређује се употреба електронског потписа у правним пословима и другим правним радњама, пословању, као и права, обавезе и одговорности у вези са електронским сертификатима. Надзор над радом сертификационих тела на пословима прикупљања, употребе и заштите личних података корисника врше органи одређени законом и другим прописима којима се уређује заштита личних података.

Локална самоуправа

У оквиру Стратегије реформе државне управе у Републици Србији децентрализација је дефинисана као један од пет главних принципа. Сврха процеса децентрализације није у простом развлашћењу централних органа власти и у преношењу надлежности на локалне органе. Овај процес има свој смисао ако обезбеђује квалитетно задовољавање свакодневних потреба грађана,

при чему је логично да те потребе најбоље могу задовољити локални органи власти, који су и најближи грађанима.

У складу са применом тог принципа, крајем 2007. године донети су следећи закони из области локалне самоуправе и територијалне организације Републике Србије:

1. Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07);
2. Закон о локалним изборима („Службени гласник РС“, бр. 129/07);
3. Закон о главном граду („Службени гласник РС“, бр. 129/07).
4. Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 129/07);

Ови закони су у потпуности усклађени са новим Уставом Републике Србије и Европском повељом о локалној самоуправи и одражавају спремност и способност Републике Србије да прати развој правних института у ЕУ и да своје прописе прилагоди у мери у којој је то могуће узимајући у обзир специфичности свог правног система и околности у којима се налази.

Систем локалне самоуправе у Републици Србији уређен је Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07). Овим законом су на целовит и системски начин уређена питања која су од значаја за систем локалне самоуправе. Од посебне важности је чињеница да је овим законом утврђен широк спектар изворних надлежности јединица локалне самоуправе чиме су створени услови за јачање процеса децентрализације. Закон такође омогућава да се вршење одређених послова државне управе законом повери свим или појединим јединицама локалне самоуправе. Систем који је овим законом постављен у потпуности је усклађен са Европском повељом о локалној самоуправи коју је наша земља потписала и ратификовала.

Иначе, одредбама члана 190. Устава, утврђен је део послова које, у оквиру своје надлежности и преко својих органа, у складу са законом, врши општина, као основна јединица локалне самоуправе. Сложеност и значај послова који су набројани у ставу 1. овог члана, у тач. 1. до 7. опредељују, не само критеријуме за оснивање општина (што је превасходно питање територијалне организације), већ и принципе по којима ће бити организована власт у општини. Дакле, свака општина мора бити способна да обезбеди ефикасно и квалитетно обављање своје надлежности и да се стара о задовољавању најзначајнијих свакодневних потреба грађана. Ова околност битно утиче на формулисање свих института који треба да омогуће да у општини локална власт ефикасно, али и самостално врши све своје функције. То значи, с друге стране, да се у значајној мери повећава одговорност локалних власти јер, сагласно Уставу и закону, али и општеприхваћеним принципима и стандардима у области локалне самоуправе, право грађана на локалну самоуправу подлеже само надзору уставности и законитости.

Дакле, доношењем новог Закона о локалној самоуправи, сагласно решењима из новог Устава и резултатима анализа функционисања органа локалне самоуправе по претходно важећем Закону, извршене су измене у уређењу система локалне самоуправе које омогућавају још ефикасније остварење Уставом зајемченог права грађана на локалну самоуправу, стабилност и одговорност локалних власти, као и деполитизацију и професионализацију органа управе.

Уставом Републике Србије утврђено је право грађана на локалну самоуправу, коју грађани остварују непосредно или преко својих слободно изабраних представника (члан 176. став 1. Устава). Према Закону о локалним изборима, чланове скупштина јединица локалне самоуправе грађани бирају на непосредним изборима, на мандат од четири године, а изборни систем је пропорционалан. Нови Устав утврђује и нови систем у организацији власти на локалном нивоу, будући да скупштина сада представља највиши орган јединице локалне самоуправе (члан 180. став 1. Устава), а скупштина општине одлучује о избору извршних органа општине (члан 191.

став 4. Устава). Стога је Закон о локалној самоуправи предвидео посредан начин избора извршних органа јединица локалне самоуправе. Циљ оваквог решења, које је потпуно у складу са Европском повељом о локалној самоуправи, јесте пре свега обезбеђивање стабилности власти на локалном ниову. Документ Конгреса локалних и регионалних власти Савета Европе, који носи назив Препоруке 151 (2004) о предностима и недостацима директног избора локалних представника извршне власти у светлу принципа Европске повеље о локалној самоуправи, показује је да је у 2004. години већи број земаља чланица Савета Европе био опредељен за посредан начин избора извршног органа.

Доношењем Закона о главном граду положај главног града, као посебне јединице локалне самоуправе, по први пут је уређен посебним законом, будући да нови Устав предвиђа такво решење. Устав такође наглашава посебан нормативни значај статута града Београда, што посредно значи да главни град има велику самосталност у нормативном уређењу сопственог положаја. Сходно томе, Београд има шире надлежности од свих осталих јединица локалне самоуправе, а круг послова ће се свакако додатно ширити доношењем посебних закона у различитим областима. Као и код других јединица локалне самоуправе, одборници скупштине града бирају се на непосредним изборима, а извршне органе бира сама скупштина града. И Устав и Закон прописују да главни град има градске општине, које се организују ради ефикаснијег и економичнијег обављања одређених надлежности, али које нису јединице локалне самоуправе. Сва питања у вези са градским општинама детаљно уређују се Статутом града.

Према Закону о територијалној организацији Републике Србије, њу чине општине и градови као територијалне јединице у којима се остварује локална самоуправа, град Београд као посебна територијална јединица и аутономне покрајине као облик територијалне аутономије. Према овом Закону, Република Србија има 150 општина, 23 града и град Београд. То значи да је 19 некадашњих општина је добило статус града, будући да су по свом свеукупном потенцијалу и постојећим капацитетима од великог значаја за развој ширег подручја око своје територије. Повећање броја градова који, према новим Уставним решењима могу да имају нове и веће надлежности у односу на општине, може значајно да помогне равномерном регионалном развоју земље. Новина у овом Закону јесте и увођење обавезног саветодавног референдума пре сваке измене територије једне општине, на којем се изјашњавају становници територије на коју се предложене измене односе.

У предстојећем периоду планира се израда закона којим ће се регулисати права и обавезе запослених у управама јединица локалне самоуправе на сличан начин на који је то урађено за државне службенике на централном нивоу, као и израда закона о комуналној полицији, чије је образовање у градовима предвидео нови Закон о локалној самоуправи.

Фискална децентрализација је у току, а као круна тог процеса у предстојећем периоду се планира доношење посебног закона којим ће бити регулисано питање својине јединица локалне самоуправе.

Приоритети из Европског партнерства:

Кључни приоритети**:**

Наставити напоре у спровођењу реформе државне управе;

По усвајању предвиђеног законодавства у области службеничког система, државне управе, али и децентрализације, реформа државне управе у Србији се наставља активностима које треба да омогуће пуну примену основних принципа дефинисаних Стратегијом реформе државне управе у Републици Србији. Недавно је отпочела реализација друге фазе пројекта „Подршка Стратегији реформе државне управе у Србији“, који МДУЛС спроводи у сарадњи са Програмом за развој Уједињених нација – UNDP, која ће трајати до краја августа 2009. године. У

оквиру овог пројекта извршиће се ревизија Акционог плана за спровођење реформе државне управе, како би се он прилагодио новим потребама у даљем току реформе. Тај пројекат предвиђа и додатну популаризацију процеса реформе државне управе, као и активности усмерене ка рационализацији државне управе кроз спровођење анализа организационе структуре МДУЛС и још два пилот министарства. Пројекат се финансира кроз донацију Шведске агенције за сарадњу у међународном развоју и британског Департмана за међународни развој, а буџет износи 1,85 милиона евра.

Обезбедити транспарентно запошљавање и напредовање као и професионалност и одговорност.

Транспарентно запошљавање и напредовање омогућени су Законом о државним службеницима, који је детаљно прописао процедуру запошљавања у државној управи, као и предуслове за напредовање. Знатно је смањена маргина арбитрерног одлучивања руководилаца, будући да свакој одлуци у вези са запошљавањем и напредовањем мора претходити провера законом прописаних критеријума. Професионалност се повећава како деполитизацијом државне управе која је садржана у Закону о државним службеницима тако и развојем систематске обуке државних службеника, која је омогућена формирањем Службе за управљање кадровима.

Краткорочни приоритети:

Усвојити закон који регулише слободу удруживања и правни статус НВО; подстаћи развој организација грађанског друштва и редовно се с њима консултовати о политичким иницијативама.

Предлог закона о удружењима, чијим доношењем ће бити испуњена и једна од обавеза Републике Србије преузетих приступањем Савету Европе (мишљење 239 Парламентарне скупштине Савета Европе), Влада је утврдила 11. октобра 2007. године и 12. октобра упутила Народној скупштини на усвајање.

Одредбе овог закона у великој мери ће подстаћи развој организација грађанског друштва у Србији, будући да су бројни недостаци и препреке оснивању удружења које постоје у садашњем закону отклоњене у Предлогу закона о удружењима (нпр. потребан број оснивача је смањен са 10 на 3, омогућено је да правна лица буду оснивачи, омогућено је регистровање страних удружења, итд.).

У изради нацрта Закона о удружењима цивилни сектор је не само консултован већ је и имао своје представнике у радној групи за израду закона. Закон о удружењима ће представљати одличну полазну основу за успостављање партнерског односа између државе и невладиног сектора.

Средњорочни приоритети:

Наставити са пуном применом закона о државним службеницима и државној управи;

У наредном периоду наставиће се са адекватном применом Закона о државној управи и Закона о државним службеницима, као и активностима у вези са спровођењем јавних конкурса за положаје.

Ојачати капацитете за обликовање политике и координацију рада управа на локалном нивоу;

Наставиће се активности у спровођењу већег броја програма и пројеката подршке локалним властима, у вези са обучавањем запослених у општинским управама, како би се ојачали њихови капацитети у креирању политика, припреми и имплементацији пројеката и програма. Ови пројекти су углавном финансирани из страних донација.

Спроводити уставне одредбе у вези с децентрализацијом и обезбедити ресурсе за органе локалне самоуправе.

Крајем 2007. године усвојена су четири закона у области локалне самоуправе, којима су доследно спроведене уставне одредбе које се односе на децентрализацију:

1. Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07);
2. Закон о локалним изборима („Службени гласник РС“, бр. 129/07);
3. Закон о главном граду („Службени гласник РС“, бр. 129/07).
4. Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 129/07);

Наредне активности МДУЛС односе се на израду закона којим ће се регулисати права и обавезе запослених у управама јединица локалне самоуправе на сличан начин на који је то уређено за државне службенике на централном нивоу, као и на израду закона о комуналној полицији.

Фискална децентрализација је у току, а као круна тог процеса у предстојећем периоду се планира доношење посебног закона којим ће бити регулисано питање својине јединица локалне самоуправе.

1.1.5. Изборни систем

Важећи Закон о избору народних посланика („Службени гласник РС”, бр. 35/00, 69/02, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05, 101/05 и 109/06) предвиђа пропорционални изборни систем.

Грађани бирају посланике на основу слободног, општег, једнаког и непосредног изборног права, тајним гласањем.

Народна скупштина Републике Србије има 250 посланика, који се бирају на четири године.

Посланици се бирају у Републици Србији, као једној изборној јединици, на основу листа политичких странака, страначких коалиција, других политичких организација и листа које предложе групе грађана.

Посланички мандати расподељују се сразмерно броју добијених гласова.

Изборно право у смислу Закона обухвата право грађана да на начин и по поступку који је утврђен Законом: бирају и буду бирани; кандидују и буду кандидовани, одлучују о предложеним кандидатима и изборним листама; да кандидатима јавно постављају питања; да буду правовремено, истинито, потпуно и објективно обавештени о програмима и активностима подносилаца изборних листа и о кандидатима са тих листа, као и да располажу другим правима која су предвиђена овим законом.

Право да бира посланика и да буде биран за посланика има грађанин са пребивалиштем у Републици Србији који је држављанин Републике Србије, који је навршио 18 година живота и пословно је способан.

У Републици Србији компјутерски се води општи бирачки списак по општинама, као део јединственог, повезаног система. Измене у бирачком списку на подручју општине води општинска управа као поверени посао.

Органи за спровођење избора су самостални и независни у раду и раде на основу закона и прописа донетих на основу закона. Органи су Републичка изборна комисија и бирачки одбори.

Републичку изборну комисију у сталном саставу чине председник и шеснаест чланова које именује Народна скупштина Републике Србије на предлог посланичких група у Народној скупштини Републике Србије, а у проширеном саставу и по један представник подносиоца изборне листе.

Републичка изборна комисија:

1. стара се о законитом спровођењу избора,

2. организује техничку припрему за изборе,

3. прати примену и даје објашњења у вези са применом овог закона, нарочито о спровођењу гласања у иностранству,

4. утврђује јединствене стандарде за изборни материјал,

5. прописује обрасце и правила за спровођење изборних радњи прописаних овим законом,

6. прописује врсту спреја којом ће сваком бирачу који је приступио гласању и примио гласачки материјал бити обележен кажипрст десне руке, као знак да је већ гласао,

7. одређује и оглашава у „Службеном гласнику Републике Србије" број и адресу бирачких места, најкасније 20 дана пре дана одређеног за одржавање избора,

8. образује бирачке одборе и именује председника и чланове бирачких одбора.

9. утврђује број гласачких листића за бирачка места, оверава их и заједно са овереним изводом из бирачког списка, записнички, предаје бирачким одборима,

10. одређује изборне акте који јој се достављају,

11. утврђује да ли је изборна листа састављена и поднета у складу са овим законом и проглашава,

12. доноси решење о проглашењу збирне изборне листе,

13. одређује начин чувања и руковања изборним материјалом,

14. утврђује и објављује резултате избора,

15. утврђује број мандата који припадају свакој изборној листи.

16. подноси извештај Народној скупштини Републике Србије о спроведеним изборима,

17. доставља податке органима надлежним за прикупљање и обраду статистичких података,

18. обавља и друге послове предвиђене овим законом, Републичка изборна комисија доноси пословник о свом раду.

Бирачки одбор у сталном саставу чине: председник и најмање два члана, а у проширеном саставу и по један представник подносиоца изборне листе. Председник и чланови бирачког одбора имају заменике.

Бирачки одбор непосредно спроводи гласање на бирачком месту, обезбеђује правилност и тајност гласања, утврђује резултате гласања на бирачком месту и обавља друге послове одређене Законом. Бирачки одбор се стара о одржавању реда на бирачком месту за време гласања. Ближа правила о раду бирачког одбора прописује Републичка изборна комисија.

Кандидате могу, под условима утврђеним Законом, предлагати регистроване политичке странке, страначке коалиције и друге политичке организације, посебно или заједно, као и групе грађана.

На изборној листи међу свака четири кандидата по редоследу на листи (прва четири места, друга четири места и тако до краја листе) мора бити по један кандидат - припадник оног пола који је мање заступљен на листи, а укупно на изборној листи мора бити најмање 30% кандидата мање заступљеног пола на листи. Ако изборна листа не испуњава наведене услове сматраће се да садржи недостатке за проглашење изборне листе, а предлагач листе биће позван да отклони недостатке листе, у складу са овим законом. Ако предлагач листе не отклони недостатке, Републичка изборна комисија одбиће проглашење изборне листе у складу са овим законом.

У расподели мандата учествују само изборне листе које су добиле најмање 5% гласова од укупног броја гласова бирача који су гласали у изборној јединици. Политичке странке националних мањина и коалиције политичких странака националних мањина учествују у расподели мандата и кад су добиле мање од 5% гласова од укупног броја бирача који су гласали.

Републичка изборна комисија расподељује мандате применом система највећег количника. Мандати се расподељују тако што се укупан број гласова који је добила свака појединa изборна листа подели бројевима од један до закључно са бројем 250. Добијени количници разврставају се по величини а у обзир се узима 250 највећих количника. Свака изборна листа добија онолико мандата колико тих количника на њу отпада.

Сваки бирач, кандидат за посланика и подносилац изборне листе има право на заштиту изборног права, по поступку утврђеном овим законом.

Сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права у току избора или неправилности у поступку предлагања односно избора. Приговор против одлуке, радње или пропуста бирачког одбора подноси се Републичкој изборној комисији. Приговор се подноси у року од 24 часа од часа кад је донета одлука односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа кад је учињен пропуст.

Републичка изборна комисија доноси решење у року од 48 часова од часа пријема приговора и доставља га подносиоцу приговора и свим подносиоцима изборних листа. Ако Републичка изборна комисија усвоји приговор, поништиће одлуку или радњу. Ако Републичка изборна комисија по приговору не донесе решење у роковима предвиђеним овим законом, сматраће се да је приговор усвојен.

Против сваког решења Републичке изборне комисије донетог по приговору може се изјавити жалба Врховном суду Србије. Жалба се подноси преко Републичке изборне комисије у року од 48 часова од пријема решења. Републичка изборна комисија дужна је да у року од 24 часа од пријема жалбе достави Врховном суду Србије приговор и све потребне списе. Врховни суд Србије одлучује по жалби сходном применом одредаба закона којим се уређује поступак у управним споровима. Одлука по жалби донеће се најкасније у року од 48 часова од пријема жалбе са списима. Одлука донета у поступку по жалби је правоснажна и против ње се не могу поднети захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке, нити захтев за понављање поступка, предвиђени Законом о управним споровима. Ако суд усвоји жалбу и поништи изборну радњу, односно изборе, одговарајућа изборна радња, односно избори поновиће се најдоцније за десет дана.

Основни текст важећег *Закона о избору народних посланика* („Службени гласник РС”, број 35/00) донела је Народна скупштина 2000. године и на основу њега су спроведени избори за народне посланике који су одржани децембра 2000. године.

Током спровођења тих избора, као и наредних избора одржаних у децембру 2003. године, уочене су бројне слабости наведеног закона. Оне су се првенствено односиле на ускраћивање одређеним категоријама бирача могућности да гласају – дакле, могућности да остваре своје

Уставом зајамчено право (бирачи у иностранству, немоћна и хендикепирана лица, лица на издржавању заводске санкције или мере притвора), застарели начин вођења бирачких спискова који није омогућавао њихову ажурност и тачност, отежан рад органа за спровођење избора који се одвијао само на релацији Републичка изборна комисија – бирачки одбори и штура регулатива о медијском представљању учесника на изборима и др. Свему овоме може се додати и непостојање посебних правила о учешћу у расподели мандата политичких организација и група грађана које репрезентују на изборима припаднике националних мањина.

Један део уочених слабости је отклоњен Законом о изменама и допунама Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС”, број 18/04). Наведеним законом је установљено бирачко право и посебан поступак евидентирања и гласања бирача у иностранству и омогућено остваривање бирачког права лицима која су немоћна или хендикепирана ван бирачких места, као и гласање лица која се налазе на издржавању заводске санкције и мере притвора. Затим, проширене су могућности за остваривање увида и подношења захтева за измене у бирачком списку и укинут елиминаторни цензус за политичке организације и групе грађана које репрезентују припаднике националних мањина.

Планиране активности на даљем унапређењу изборног законодавства исказане су у делу који садржи приоритете за наредни период.

Председник Републике

Председник Републике изражава државно јединство Републике Србије.

Председник Републике:

1. представља Републику Србију у земљи и иностранству,
2. указом проглашава законе,
3. предлаже Народној скупштини кандидата за председника Владе, пошто саслуша мишљење представника изабраних изборних листа,
4. предлаже Народној скупштини носиоце функција, у складу са Уставом и законом,
5. поставља и опозива указом амбасадоре Републике Србије на основу предлога Владе,
6. прима акредитивна и опозивна писма страних дипломатских представника,
7. даје помиловања и одликовања,
8. врши и друге послове одређене Уставом.

Председник Републике, у складу са законом, командује Војском и поставља, унапређује и разрешава официре Војске Србије.

Мандат председника Републике траје пет година и почиње да тече од дана када председник Републике положи заклетву пред Народном скупштином. Уколико мандат председника Републике истиче за време ратног или ванредног стања, продужава се, тако да траје до истека три месеца од дана престанка ратног, односно ванредног стања. Исто лице може да буде бирано на функцију председника држава највише два пута.

Мандат председника Републике може престати пре истека времена на које је биран подношењем писмене оставке или разрешењем од стране Народне скупштине. Једини основ за разрешење може бити ако је председник Републике повредио Устав. Одлуку о разрешењу Народна скупштина доноси 2/3 већином укупног броја народних посланика. Поступак разрешења покреће се на предлог најмање 1/3 народних посланика. Пре расправе и одлучивања о поднетом предлогу за разрешење, Уставни суд је дужан да најкасније у року од 45 дана одлучи постојању повреде Устава.

У складу са Уставом Републике Србије и Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије крајем 2007. године донети су *Закон о председнику Републике* („Службени гласник РС”, број 111/07) и *Закон о избору председника Републике* („Службени гласник РС”, број 111/07) који су усклађени са уставним правилима о начину избора и престанка мандата председника Републике, као и уставним правилима о положају и овлашћењима председника Републике.

Законом о избору председника Републике утврђено је да се председник Републике бира се на основу општег и једнаког изборног права на слободним и непосредним изборима, тајним и личним гласањем.

Председник Републике бира се на пет година.

Право да бира председника Републике и да буде биран за председника Републике има сваки пунолетан и пословно способан држављанин Републике Србије.

Изборе за председника Републике расписује председник Народне скупштине одлуком, која се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Кандидата за председника Републике могу да предложе политичка странка која је регистрована у Републици Србији на дан кад је одлука о расписивању избора објављена у „Службеном гласнику Републике Србије”, коалиција политичких странака и група грађана. Групу грађана писменим споразумом оснива најмање десет бирача чији потписи морају бити оверени код суда и она не мора да има назив.

Предлог кандидата може бити поднесен само ако га својим потписима који су оверени код суда подржи најмање 10.000 бирача.

За председника Републике изабран је кандидат који је добио већину гласова бирача који су гласали. Број бирача који су гласали утврђује се на основу броја гласачких листића који се налазе у гласачкој кутији.

Ако ниједан кандидат не добије већину гласова бирача који су гласали, гласање се понавља у року од 15 дана од дана првог гласања.

На поновљеном гласању учествују два кандидата која су добила највећи број гласова. Више од два кандидата учествују на поновљеном гласању ако их више дели прво или друго место.

На поновљеном гласању за председника Републике изабран је кандидат који је добио највећи број гласова. Ако на поновљеном гласању кандидати освоје исти број гласова, гласање се понавља у року од 15 дана.

Приоритети

Кључни приоритет у области изборног законодавства у наредном периоду представља доношење Закона о бирачком списку којим ће се увести Општи бирачки списак, што ће допринети прецизнијој евиденцији бирача у оквиру јединствене базе података.

Такође, предвиђа се доношење Закона о избору народних посланика којим ће се увести првостепене изборне комисије што ће допринети ефикасности рада органа за спровођење избора, уредити учешће домаћих и међународних посматрача, отклонити постојећи законске недостатка и извршити формалноправно усклађивање са Уставом Републике Србије.

Планирано је и доношење Закона о изборној кампањи којим ће се уредити правила вођења изборне кампање на правичан начин.

Очекује се да наведени закони којима ће се заокружити реформа законског оквира о изборима и постићи његово усклађивање са новим уставним захтевима буду донети у наредних годину дана.

Средства потребна за доношење ових закона биће обезбеђена из буџета и могу бити сагледана тек када се прецизирају законска решења која су у поступку припреме.

1.1.6. Систем правосуђа

1.1.5.1. Стање

Устав Републике Србије у члановима 142. до 152. уређује судове и положај судија у Републици Србији. Правосудни систем регулишу следећи закони: Закон о уређењу судова ("Службени гласник РС" број 46/2006), Закон о Уставном суду("Службени гласник РС", број 109/07), Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС" број 42/2002), Закон о јавном тужилаштву ("Службени гласник РС" број 106/2006), Закон о Високом савету правосуђа („Службени гласник РС", број 61/2005), Закон о судијама („Службени гласник РС", број 63/2001, 42/2002, 17/2003, 25/2003, 27/2003, 29 /2004, 35/2004, 44/2004, 61/2005, 101/2005 и 46/2006) и Закон о обуци судија, јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника („Службени гласник РС", број 46/2006).

Закон о уређењу судова ("Службени гласник РС" бр. 46/2006) прописује начела која се односе на вршење судске власти и оснивање судова. Овим законом утврђује се спољашње уређење судова (врсте судова), простирање надлежности и сталност суда, надлежност судова, унутрашње уређење судова, послови који чине судску управу, састав и број судског особља, послови који чине правосудну управу, обезбеђење суда као и средства за рад судова.

Закон о Уставном суду ("Службени гласник РС" бр. 109/2007) ступио је на снагу 6. децембра 2007. године. Овим законом уређује се организација Уставног суда, поступак пред Уставним судом и правно дејство његових одлука. Након доношења закона изабрано је 10 судија Уставног суда, који су 12. децембра 2007. године положили заклетву и ступили на дужност, чиме је Уставни суд конституисан, у складу са чланом 9. став 3. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије. Прва седница Уставног суда на којој је изабран председник суда одржана је 26. децембра 2007. године, чиме је Уставни суд почео са радом.

Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС" бр. 42/2002) оснивају се општински, окружни и трговински судови, уређују њихова седишта и подручја на којима врше надлежност и одређују општински судови са подручја истог окружног суда који поступају и суде у појединим врстама правних ствари из надлежности општинских судова. Овим законом одређују се и подручја апелационих судова и оснивају општинска и окружна јавна тужилаштва и одређују њихова седишта и подручја.

Закон о јавном тужилаштву ("Службени гласник РС" бр. 106/2006) утврђује начела везана за јавно тужилаштво као самосталан државни орган који гони учиниоце кривичних и других кажњивих дела, улагањем правних средстава штити уставност и законитост и предузима друге радње на које је законом овлашћено. Овим заком уређује се јавно тужилаштво, питање надређености, надлежности, управе у јавним тужилаштвима, положаја јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, начина избора и престанка функције.

Закон о Високом савету правосуђа („Службени гласник РС", број 61/2005) установљава Високи савет правосуђа, чланове Високог савета правосуђа, мандат у Високом савету правосуђа, положај судије и јавног тужиоца у Високом савету правосуђа, састав Високог савета правосуђа, начин доношења одлука у Високом савету правосуђа као и питања везана за Пословник о раду Високог савета правосуђа.

Закон о судијама ("Службени гласник РС" бр.46/2006) утврђује основна начела везана за вршење судијске функције, положаја судија, начин и поступак избора судија, престанак судијске дужности, питања везана за положај председника суда као и судије поротника.

Закон о обуци судија, јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника ("Службени гласник РС" бр.46/2006) уређује врсте и начин спровођења обуке судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника.

Народна скупштина усвојила је 25. маја 2006. године Националну стратегију реформе правосуђа. Влада је усвојила Акциони план за спровођење Стратегије у јулу 2006. године. Национална стратегија има основни циљ да се успостављањем владавине права и правне сигурности, кроз реформу судских органа и правосуђа у целини**,** очува и ојача поверење грађана у правосудни систем Републике Србије, и оствари даљи напредак у процесу приближавања Европској унији. Према Националној стратегији реформе правосуђа остварење делотворног правосуђа базира се на четири кључна начела: независност, транспарентност, одговорност и ефикасност.

Независност	**Транспарентност**	**Одговорност**	**Ефикасност**
Независно управљање	Отворени процес избора, напредовања, одговорности и престанка судијске функције	Јасни стандарди за оцену успешности вршења судијске функције и резултата рада	Бољи приступ правосуђу
Независтан буџетски орган	Одговарајући приступ информацијама из судских евиденција и поступака	Делотворно управљање предметима	Стандардизовани систем обуке и стручног усавршавања запослених
Независно утврђивање општег оквира и унутрашњег уређења и рада судова	Унапређени однос са јавношћу и учешће јавности	Делотворно коришћење ресурса у судству и тужилаштву	Модерна мрежа судова

Националном стратегијом одређен је период од 6 година (2006 – 2012) за спровођење реформских циљева и успостављање правосудног система који ће одговорити потребама нових друштвених вредности.

Стратегија реформе система извршења заводских санкција је донета 2005. године. Основни задатак Стратегије је хумано извршење санкција у циљу заштите грађана и смањења стопе повратa, као и промовисање алтернативних облика кажњавања. Управа за извршење заводских санкција је у периоду од 2005. године до данас остварила приоритете који се односе на усклађивање законодавног оквира са међународним стандардима, стварање организационих претпоставки за извршење алтернативних санкција, обуку и стручно усавршавање запослених, изградњу посебног објекта за извршење казне затвора са елементом организованог криминала, нови приступ третману осуђених и индивидуализацији програма поступања, остваривање и заштиту права осуђених лица, посебне програме за малолетне учиниоце кривичних дела, побољшање здравствене заштите и услова у затворима.

Системски закони у кривичноправној и грађанскоправној области су: Кривични законик („Службени гласник РС“,број 85/2005, 88/2005 и 107/2005), Законик о кривичном поступку ("Службени лист СРЈ" број 70/2001 и 68/2002 и "Службени гласник РС", број 58/2004, 85/2005, 115/2005, 46/2006 и 49/2007), Закон о извршењу кривичних санкција ("Службени гласник РС", број 85/2005), Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица ("Службени гласник РС", број 85/2005), Закон о прекршајима ("Службени гласник РС", број 101/2005), Закон о парничном поступку ("Службени гласник РС", број 125/2004), Закон о извршном поступку ("Службени гласник РС", број 125/2004), као и Закон о посредовању-медијацији ("Службени гласник РС", број 18/2005).

Нови Законик о кривичном поступку („Службени гласник РС“,број 46/06) усвојен је у Народној скупштини 25.05.2006. године. Доношењем Законика створен је неопходан правни амбијент за брже вођење кривичних поступака, ефикасно сузбијање криминалитета као и доследну заштиту Уставом и међународним актима гарантованих људских права и слобода учесника кривичног поступка. Законик о кривичном поступку предвиђа увођење тужилачке истраге, за чије спровођење је неопходно обезбедити материјалне и техничке услове. Овај законик предвиђа нова решења којима су проширена овлашћења и промењена улога јавног тужиоца, уведене нове доказне радње, детаљније и у широј мери регулисане посебне доказне радње, као и нова мера обезбеђења присуства окривљеног у виду забране напуштања одређеног места, али и друга ограничења. Народна скупштина је 29. маја 2007. године усвојила Закон о измени Законика о кривичном поступку којим се одлаже примена новог ЗКП-а до 31. децембра 2008. године.

У склопу реформе правосудног система у Србији је 1. јануара 2006. године ступио на снагу нови Закон о извршењу кривичних санкција. Нови Закон у потпуности је прихватио европске тенденције ка сталном подизању нивоа заштите осуђеничких права, инкорпорирајући у своје одредбе основне принципе постављене у Европским затворским правилима и Препорукама и стандардима Комитета за спречавање мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака (ЦПТ). Овим законом по први пут је уведен двостепени систем заштите права осуђеника у оквиру Управе, предвиђена је судска заштита, створена могућност за спровођење контроле од стране државних тела изван система извршења, као и независне контроле од стране различитих домаћих и међународних организација и тела.

1.1.6.2. Краткорочни приоритети

1.1.6.2.1. Законодавство

Почетком 2008. године завршена је израда сета закона о правосуђу: Закон о уређењу судова, Закон о судијама, Закон о Високом савету судства, Закон о јавном тужилаштву, Закон о Државном већу тужилаца, Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава. Прибављене су и експертизе Савета Европе.

Новим Законом о уређењу судова биће детаљно разграничена надлежност Високог савета судства и Министарства правде у односу на послове правосудне управе. Треба истаћи да ће поједине послове који су до сада били у надлежности Министарства правде (нпр. вођење личних листова судија) преузети Високи савет судства. Посебно треба истаћи да је овим законом предвиђена подела надлежности ова два органа и то на тај начин што ће Високи савет судства постати директни извршилац буџета Републике Србије у делу који се односи на плате судија и материјалне трошкове за рад судова. Овим је обезбеђена потпуна финансијска независност судства. Такође, законом је предвиђено да Високи савет судства има своју административну канцеларију, тако да Министарство правде више неће обављати стручне и административне послове за овај орган, као што је то био случај са Високим саветом правосуђа, који ће ступањем на снагу новог закона, бити укинут.

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

У радној верзији новог Закона о судијама детаљно се разрађују начин избора судија и услови за обављање судијске функције. Посебно треба истаћи да су у закону прецизно наведени услови за избор судије. Критеријуме и мерила за оцену ових услова прописује Високи савет судства. Уређује се и обавезно вредновање рада судија, које се изражава кроз оцену. Вредновање рада судија узима се у обзир приликом избора судија на сталну судијску функцију, избора у виши суд, разрешења, као и за повећање или смањење плате. Посебну новину коју ће нови Закон о судијама да садржи, је увођење дисциплинског поступка за судије. Закон прописује шта се сматра дисциплинским прекршајем, одређује дисциплинске санкције, дисциплински поступак и органе за вођење дисциплинског поступка. Закон предвиђа да су органи за вођење дисциплинског поступка Дисциплински тужилац и Дисциплинска комисија, чији састав одређује Високи савет судства. Судија у дисциплинском поступку има право на одбрану и заступника, а такође утврђено је и право жалбе Високом савету судства на одлуку Дисциплинске комисије.

Члан 153. Устава одређује положај, састав и избор Високог савета судства. Овим чланом Устава прописано је да је Високи савет судства независан и самосталан орган који обезбеђује и гарантује независност и самосталност судова и судија. У члану 154. Устава утврђене су надлежности Високог савета судства, а то су да: бира и разрешава судије, предлаже Народној скупштини избор судија приликом првог избора на функцију, предлаже Народног скупштини председника Врховног касационог суда и председника судова и учествује у поступку за њихов престанак функције.

У складу са обавезом из члана 5, 6. и 7. Уставног закона за спровођење Устава, у Министарству правде је израђена радна верзија Закона о Високом савету судства, којим ће се разрадити Уставне одредбе које се односе на овај орган. И о овом закону је прибављена еспертиза Венецијанске комисије Савета Европе. Међу решењима који наведени законски текст предвиђа, посебно треба истаћи решење које се односи на предлагање кандидата Народној скупштини за избор изборних чланова Високог савета судства. Кандидати из реда судија предлажу се на основу поступка избора у коме судије непосредно, тајним гласањем, бирају кандидате, од којих ће по два кандидата са највећим бројем гласова са сваке листе кандидата бити предложени Народној скупштини, која је дужна да изабере једног од њих. Предвиђено је да постоји укупно шест листа кандидата (за сваког изборног члана из реда судија по једна листа), које представљају одређени степен, односно врсту судова. Што се тиче изборних чланова из реда адвоката и професора правног факултета предвиђено је да по два кандидата предлажу Адвокатска комора Србије и општа седница професора правног факултета. И у овом случају, Народна скупштина је дужна да изабере једног од два предложена кандидата.

Устав Републике Србије уређује положај, надлежност, оснивање и организацију јавног тужилаштва. Израђена је радна верзија новог Закона о јавном тужилаштву, о којој је прибављена експертиза Савета Европе. У новом закону о јавном тужилаштву детаљно се разрађују начин избора јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца и услови за обављање ове функције. Посебно треба истаћи да су у закону прецизно наведени услови за избор јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца. При предлагању за избор кандидата за јавнотужилачку функцију, Државно веће тужилаца узима у обзир стручност, оспособљеност и достојност кандидата, а према правилнику о мерилима за вредновање рада јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, које доноси. Такође, нови закон уређује и обавезно вредновање рада јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца, које се изражава кроз оцену. Вредновање рада јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца представља основ за избор, напредовање, разрешење и покретање дисциплинског поступка. Посебну новину коју ће нови Закон о јавном тужилаштву да садржи у односу на важећи закон је увођење дисциплинског поступка за јавне тужиоце, односно заменике јавних тужилаца. Закон прописује шта се сматра дисциплинским прекршајем, одређује дисциплинске санкције, дисциплински поступак и органе за вођење

дисциплинског поступка. Закон предвиђа да су органи за вођење дисциплинског поступка Дисциплински тужилац и Дисциплинска комисија, чији састав одређује Државно веће тужилаца.

У вези са односом Државног већа тужилаца и Министарства правде истичемо да ће новим Законом о јавном тужилаштву поједине послове који су до сада били у надлежности Министарства правде (нпр. вођење личних листова тужилаца) преузети Државно веће тужилаца. Посебно треба истаћи да је овим законом предвиђена подела надлежности ова два органа и то на тај начин што ће Државно веће тужилаца постати директни извршилац буџета Републике Србије у делу који се односи на плате тужилаца и материјалне трошкове за рад тужилаштава.

Члан 164. Устава одређује положај, састав и избор Државног већа тужилаца. Овим чланом Устава прописано је да је Државно веће тужилаца самосталан орган који обезбеђује и гарантује самосталност јавних тужилаца и заменика јавног тужиоца. У члану 165. Устава утврђене су надлежности Државног већа тужилаца, а то су да: бира и разрешава заменике јавног тужиоца, предлаже Народној скупштини кандидате приликом првог избора за заменика јавног тужиоца, предлаже Влади кандидата за Републичког јавног тужиоца и друге јавне тужиоце.

Израђена је радна верзија Закона о Државном већу тужилаца, за коју је прибављена експертиза Савета Европе. Међу решењима који наведени законски текст предвиђа, посебно треба истаћи решење које се односи на предлагање кандидата Народној скупштини за избор изборних чланова Државног већа тужилаца. Кандидати из реда јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца предлажу се на основу поступка избора у коме јавни тужиоци, односно заменици јавних тужилаца непосредно, тајним гласањем, бирају кандидате, од којих ће по два кандидата за једно место у Државном већу тужилаца, са највећим бројем гласова, бити предложени Народној скупштини, која је дужна да изабере једног од њих. Што се тиче изборних чланова из реда адвоката и професора правног факултета предвиђено је да по два кандидата предлажу Адвокатска комора Србије и општа седница професора правног факултета. И у овом случају, Народна скупштина је дужна да изабере једног од два предложена кандидата.

У току је израда Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, којим се уређује мрежа правосудних органа (ПЕП) у Републици Србији и њихова територијална надлежност.

Доношење јединственог пакета закона о правосуђу је од изузетног значаја за реформу правосуђа, пре свега из разлога успостављања нових правосудних институција (Врховни Касациони суд, апелациони судови, Управни суд, Виши прекршајни суд). Тиме ће се значајно допринети унапређењу ефикасности и растерећењу постојеће мреже судова.

Новим законима предвиђено је и успостављање независног правосудног буџета, као и израда јасних и мерљивих критеријума за избор, напредовање, дисциплински поступак и разрешење судија и тужилаца, којима ће се руководити Врховни савет судства и Државно веће тужилаца приликом вредновања рада судија и тужилаца.

Кривично и грађанско право

У току је израда Измена и допуна Закона о парничном поступку, која би требало да допринесе ефикаснијим судским поступцима и остваривању бољих услова за суђење у разумном року, као и да отклони недостатке из праксе који су се јавили приликом примене Закона о парничном поступку донетог 2004. године.

Поред усвајања сета правосудних закона, као краткорочни приоритет, планирано је усвајање и следећих закона:

Закон о кривичној одговорности правних лица, Закон о изменама и допунама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, Закон о

одузимању имовинске користи стечене извршењем кривичних дела, Закон о ратификацији Конвенције о високотехнолошком криминалу и пратећи протокол, Закон о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција, Закон о примени мере притвора у посебним притворским јединицама и извршење казне затвора у посебним затворским одељењима, Закон о адвокатури, Закон о јавном бележништву, Закон о правосудном испиту, Закон о Националном институту за обуку у правосуђу и Закон о бесплатној правној помоћи. Планирана је и измена Кривичног законика, као и измена Закона о посредовању-медијацији.

Јавно бележништво

Министарство правде образовало је у децембру 2007. године Радну групу за израду Закона о јавном бележништву. Очекује се да закон буде усвојен до краја 2008. године. Овим законом уредиће се организација јавног бележништва, услови за обављање јавнобележничке делатности, права и дужности јавних бележника, разрешење јавног бележника, издавање и оверавање јавнобележничких аката, јавнобележнички списи и вођење књига, дисциплинска одговорност јавних бележника, јавноблежничка комора, јавнобележничка тарифа и надзор над радом јавних бележника.

Решавање заосталих предмета

У овом тренутку у Србији постоје Оквирна мерила за одређивање броја судија у судовима опште надлежности и посебним судовима („Сл. гласник РС“, број 61/06), којима се предвиђа број предмета који судија у току месеца треба да реши по свакој материји у односу на врсту суда (општински, окружни, трговински, апелациони, Управни, Врховни касациони суд). Планира се да се током 2009. године унапреди вредновање рада судија, тако што ће се установити тзв. систем „пондера“, којим би се унапредио и правилније сагледао рад сваког појединачног судије. Такође, у новом сету правосудних закона биће врло прецизно уређени критеријуми за напредовање судија, дисциплинску одговорност, као и њихово разрешење, који ће се заснивати на раду сваког појединачног судије, а што ће значајно допринети повећању одговорности и ефикасности судија.

У сету правосудних закона предвиђено је конкретно решење којим ће се убрзати и омогућити решавање старих предмета ангажовањем пензионисаних судија. Високи савет судства судији може продужити радни век само због завршавања рада на започетим предметима, као и решавања заосталих предмета у којима одлука није донета дуже од две године.

Значајни напори улажу се у бољу и целовитију обуку судија како би стицањем знања и већег степена обучености постигли већу ефикасност и квалитет рада. Донет је Закон о обуци судија, јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника („Сл. гласник РС“, број 46/06), којим су утврђују врсте и начини спровођења обуке у циљу стицања и усавршавања теоријских и практичних знања и вештина потребних за самостално, стручно и ефикасно вршење правосудне дужности. Врсте обуке су: почетна (коју похађају носиоци правосудне функције пре ступања на дужност, и судијски и тужилачки помоћници) и стална (коју похађају носиоци правосудне функције). Високи савет правосуђа именовао је чланове Комисија за обуку, која је утврдила предлог програма почетне обуке, а који је Високи савет правосуђа усвојио. Одговорност за обуку и стручно усавршавања судија је на Правосудном центру за обуку и стручно усавршавање. Значајна пажња посвећује се и обуци судија и јавних тужилаца о члану 6. Европске конвенције о људским правима и основним слободама, који се односи на суђење у разумном року.

Медијација

Закон о посредовању – медијацији («Службени гласник РС», број 18/05) одређује правила поступка посредовања – медијације у спорним односима, а нарочито: у имовинскоправним

односима физичких и правних лица, трговинским, породичним, радним и другим грађанскоправним односима, управним и кривичним, у којима стране могу слободно да располажу, уколико законом није прописана искључива надлежност суда или другог органа. Закон у члану 20. прописује услове за обављање посредовања. Један од услова је да је посредник прошао програм обуке за посредника, коју спроводи Центар за медијацију. Овај центар основан је 3. априла 2006. године Уговором о оснивању који је закључен између Владе Републике Србије, Центра за права детета, Народне банке Србије и Адвокатске коморе Београда. Планирана је измена овог закона као краткорочни приоритет.

Извршење заводских санкција

У складу са Стратегијом за извршење заводских санкција наставиће се рад на решавању доминантних проблема: пренасељеност затвора, неадекватна архитектонска решења објеката, неповољна криминолошка структура осуђених у односу на типове завода, неадекватна опремљеност установа у безбедносном смислу и немогућност адкватног упошљавања осуђених лица у привредним јединицама.

У току је реконструкција и изградња затворских објеката у складу са европским стандардима, категоризација установа прилагођава се специфичним потребама лица лишених слободе, развија се спровођење нових облика кажњавања, иницира се и развија пробацијски систем и постпенални третман осуђених, развија се обука запослених према програмима Центра за обуку, развија се информациони систем и систем техничке заштите.

1.1.6.2.1. Институције

Радна верзија новог Закона о уређењу судова уређује врсте судова у Републици Србији и њихову стварну надлежност. Закон прописује да су судови опште надлежности општински судови, окружни судови, апелациони судови и Врховни касациони суд. Судови посебне надлежности су трговински судови, Виши трговински су, прекршајни судови, Виши прекршајни суд и Управни суд. Закон предвиђа, као новину образовање управно-судских већа у сваком суду.

Паралелно са успостављањем нових судских институција, у току је и процес свеобухватне анализе о раду и оптерећености судова и јавних тужилаштава, на основу кога ће бити израђен предлог за рационализацију судске и јавнотужилачке мреже (ПЕП). Овај процес је од изузетне важности за успостављање нове модерне и ефикасне правосудне структуре, која ће у складу са јасним критеријумима и мерљивом евалуацијом рада омогућити да се убрзају судски поступци и превазиђе велики проблем српског правосуђа, које се упркос великом броју судија и тужилаца суочава са огромним бројем заосталих и застарелих предмета.

За отпочињање рада нове судске мреже, а пре свега Врховног касационог, Управног и апелационих судова (ПЕП), Високог савета судства и Државног већа тужилаца, неопходно је обезбедити и материјалне претпоставке односно зграде и објекте као и опрему, а што је и био разлог досадашњег одлагања почетка функционисања ове мреже судова. У складу са законом прописаном обавезом Министарства правде да обезбеди просторне и материјално-техничке услове, Министарство правде је обезбедило све неопходне услове за функционисање нове правосудне мреже са почетком 01.01.2009. год.

За успостављање правне државе и владавине права потребан је поуздан ажуран и модеран начин вођења судске статистике и управљања предметима (ПЕП), као и доступност релевантних информација о раду судова и судској пракси на интернет страницама. Из тог разлога Министарство правде посебне напоре и значајна финансијска средства улаже у унапређење информационих технологија на свим нивоима система (ПЕП), до пуне аутоматизације и модернизације правосудних органа, Министарства правде и Управе за извршење заводских

санкција, а на основу искустава успешне имплементације програма СЕНА и ЛИБРА на осмишљен, интегрисан и економичан начин.

Комплетан систем трговинских судова као судова посебне надлежности биће аутоматизован. Израђен је софтвер, тако да су ови судови потпуно технички опремљени. Овај систем ће у потпуности почети да функционише у октобру 2008. године.

У Националној стратегији реформе правосуђа предвиђено је даље институционално јачање Правосудног центра и његова трансформација у Националну институцију за обуку у правосуђу (ПЕП). Од усвајања Стратегије, ради се на јачању капацитета и припремама за трансформацију. Такође, поред седишта Правосудног центра у Београду, основане су и регионалне канцеларије у Нишу и Новом Саду. Правосудни центар је у циљу побољшања обуке креирао електронску базу података и интернет страница, која омогућава бољи преглед активности.

1.1.5.3.Средњорочни приоритети

- Високи савет судства обавља надлежности предвиђене законом
- У вези са независним правосудним буџетом Високи савет судства преузима пуна овлашћења за буџет правосуђа 1. јануара 2011. године
- Све судије одговарају на основу ревидираних стандарда судијске продуктивности са редовном оценом резултата рада од стране Високог савета судства
- Национални систем података о резултатима рада судија је потпуно у функцији
- Правна помоћ у парничним и кривичним поступцима се обезбеђује на основу јасних критеријума о финансијским могућности
- Национални институт за обуку у правосуђу успостављен и у потпуности функционалан
- Рационализована судска мрежа која ефикасно функционише
- Јавни бележници као независна правосудна професија раде у складу са новим законским оквиром и међународним стандардима
- Управа за извршење заводских санкција функционише као јединствен систем, окончана је реконструкција и изградња објеката, законски оквир се примењује у складу са европским стандардима, остварена је доступност информација и транспарентност у раду, функционише информациони систем, извршена је обука особља, реализују се програми третмана осуђених лица према специфичним потребама, извршавају се алтернативни облици кажњавања, постоји пробациони систем и постпенални прихват осуђених.

1.1.7. Политика борбе против корупције

(Видети и тачку 3.23.2)

1.1.7.1.Стање

1.1.7.1.1. Законодавни оквир

Национална стратегија за борбу против корупције утврђена је Одлуком, коју је Народна скупштина, на иницијативу Министарства правде, усвојила децембра 2005. године. Стратегија је урађена у складу са чланом 5. УН Конвенције против корупције и у потпуности садржи елементе предвиђене УН Приручником за техничку примену Конвенције.

Сходно обавезама утврђеним у Одлуци, Влада Републике Србије је усвојила у децембру 2006. године Акциони план за примену Националне стратегије за борбу против корупције. Акциони план израђен је у оквиру Твининг пројекта, у сарадњи са Комисијом за спречавање корупције Републике Словеније. Акционим планом детаљно су разрађене препоруке из Стратегије, у погледу активности, рокова, надлежних органа, ризика и циљева. Министарство правде тренутно веома активно ради на изменама и допунама Акционог плана.

Закон о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција (″Службени гласник РС" број 43/2004) усвојен је 2004. године.

Усвојени су сви међународни инструменти у области борбе против корупције које су донеле међународне организације чији је Србија члан:

- Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација против корупције (″Службени лист СЦГ-Међународни уговори", број 12/2005)
- Закон о потврђивању Грађанскоправне конвенције о корупцији (″Службени гласник РС-Међународни уговори", број 102/2007)
- Закон о потврђивању Кривичноправне конвенције о корупцији (″Службени лист СРЈ-Међународни уговори", број 2/2002) и (″Службени лист СЦГ-Међународни уговори", број 18/2005) и
- Закон о потврђивању додатног протокола уз Кривичноправну конвенцију о корупцији (″Службени гласник РС-Међународни уговори", број 102/2007

Министарство правде добило је експертизу Савета Европе о усклађености Кривичног законика са свим међународним стандардима у области борбе против корупције.

1.1.7.1.2. Институције

Влада Републике Србије образовала је јула 2006. године Комисију за примену Националне стратегије за борбу против корупције и препорука Групе држава за борбу против корупције (ГРЕКО). Задаци Комисије су припрема Акционог плана за спровођење Стратегије и праћење његовог спровођења, праћење спровођења препорука ГРЕКО-а.

Одељење за борбу против корупције Републичког јавног тужилаштва основано је по Плану и програму рада РЈТ за 2008. годину. Установљење Одељења за борбу против корупције у Републичком јавном тужилаштву и Одељења за борбу против корупције у окружним јавним тужилаштвима у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду, је резултат организационих промена на иницијативу тужилаштва за проширење капацитета за борбу против корупције. На ове организационе промене су утицале препоруке Савета Европе за департментализацију и специјализацију у јавном тужилаштву као и резултати учешћа у пројекту УНДП – Подршка институционалном развоју за конфронтирање са јавном корупцијом. Одређен је списак коруптивних кривичних дела која су предмет специјализације у поступању јавних тужилаштава. Одељење ће се бавити предметима кривичних дела корупције и кривичних дела привредног криминала који су повезани са корупцијом у којима су укључени државни званичници, затим изабрана лица од стране Скупштине, као и постављена и именована лица, предмети за које је заинтересована шира јавност, као и предметима који су везани за блиску сарадњу са одговарајућим министарсвима и који захтевају пажљиву координацију са другим државним органима.

Закон о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција предвидео је оснивање Републичког одбора за решавање о сукобу интереса. Републички одбор је самосталан и независан орган, а средства за његов рад обезбеђују се у буџету Републике Србије. Чланови Републичког

одбора изабрани су од стране Народне скупштине Републике Србије крајем 2004. године, а прва конститутивна седница одржана је 18. јануара 2005. године.

1.1.7.2. Кратокорични приоритети

1.1.7.2.1. Законодавни оквир

Као краткорочан приоритет, планирана је измена Кривичног законика ради усклађивања са ратификованим међународним инструментима.

Усвојити Закон о Агенцији за борбу против корупције.

Радна верзија Закона о Агенцији за борбу против корупције, која предвиђа Агенцију као независни државни орган за борбу против корупције у Србији, је израђена у складу са међународним стандардима, а пре свега са чланом

У току је ревизија Акционог плана за примену Националне стратегије за борбу против корупције у делу који се односи на активности и рокове за испуњење препорука из Стратегије.

Припремљен је Нацрт закона о јавним набавкама од стране радне групе коју су чинили представници Министарства финансија, Управе за јавне набавке и Комисије за заштиту права. Кључне промене су следеће: унапређена је заштита права у поступцима јавних набавки, изузеци од примене Закона су сужени, предвиђен је ефикаснији механизам праћења и контроле процеса јавних набавки, путем повећања транспарентности и предвиђена је јасна законска обавеза Управе да све информације о уоченим нерегуларностима у поступцима јавних набавки доставља Државној ревизорској институцији или другој надлежној институцији.

1.1.7.2.2. Институције

Након усвајања Закона о Агенцији за борбу против корупције успоставити поменуту Агенцију и обезбедити услове за њено ефикасно функционисање.

У вези са активностима по Националној стратегији за борбу против корупције, потребно је

- изградња ефикасног и економски одрживог система одбране,
- изградња модерне, професионалне и ефикасне Војске,
- демократска и цивилна контрола Војске и осталих снага одбране.

У процесу креирања одговарајућег стратегијско-доктринарног оквира за реформу одбране, израђени су нацрти следећих стратегијско-доктринарних и планских докумената:

- **Стратегија националне безбедности**, која садржи свеобухватно програмско становиште чијом се реализацијом стварају институционални механизми за заштиту националних интереса Републике Србије у различитим областима друштвеног живота,
- **Стратегија одбране**, као документ који садржи државне ставове о најважнијим питањима одбране и безбедности,
- **Доктрина Војске**, као основни доктринарни документ за припрему, организацију, употребу и обезбеђење Војске Србије,
- **Стратегијски преглед одбране**, као документ у којем су дефинисана решења која су резултат сагледавања изазова, ризика и претњи безбедности с једне стране, а са друге – мисија и задатака Војске и других чинилаца који утичу на изградњу потребних војних способности. Стратегијски преглед одбране обезбеђује стабилан оквир за средњорочно и дугорочно планирање одбране; ефикасно управљање ресурсима одбране; транспарентност послова одбране и изградњу претпоставки за демократски цивилни надзор; професионализацију и ефикасност Војске у извршавању мисија и задатака. Истовремено, овај документ представља полазни основ за израду осталих докумената којима треба да се операционализују активности на изградњи нових способности система одбране и Војске.
- **Министарско упутство**, као документ у којем су дефинисани циљеви, задаци и приоритети у планирању одбране и дате смернице за организационе промене, управљање кадром, развој, модернизацију и опремање Војске Србије и финансирање система одбране у текућој години,
- Израђен је и нацрт документа **План развоја система одбране до 2010. године**, као и програми средњорочног развоја по свим функцијама у систему.

Наведеним документима заокружен је стратегијски 28 1Z 259 >]TJ /TTf 0.0003 T81d <026525E

- формиран је Инспекторат одбране као облик контроле од стране извршне власти са законом прописаним надлежностима и задацима,
- у оквиру Министарства одбране формирана је Управа за буџет и финансије, која је покренула формирање интерне (унутрашње) контроле утрошка буџетских средстава а преко организовања ревизорске службе и спровођења стручних едукација о планирању, програмирању, буџетирању и извршењу,
- реализација екстерне контроле утрошка буџетских средстава за војне потребе омогућена је доношењем Закона о министарствима,
- у оквиру Министарства одбране формирана је Управа за односе са јавношћу и урађене су Смернице за стратегију комуникације Министарства одбране и Војске Србије,
- у оквиру Министарства одбране одређена су лица за поступање по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја и израђен је Информатор о раду Министарства одбране у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја,
- начела утврђивања одговорности за вршење војних дужности, одређена су на основу Кривичног законика (кривична одговорност) и Законом о Војсци Србије (дициплинска и материјална одговорност),
- установљавањем институције Заштитника грађана, у складу са законом, прописи о Заштитнику грађана који се односе на заштиту и остваривање права грађана примењују се и на професионалне припаднике Војске Србије.

Надзор над радом служби безбедности у саставу Министарства одбране, у складу са одредбама закона, врши се преко изабраних власти Републике Србије путем Скуштинског надзора, непосредног надзора и јавног надзора.

У складу са Законом о основама уређења служби безбедности предузете су мере на изради посебног закона о службама безбедности у оквиру Министарства одбране.

Транспарентност у финансирању потреба одбране према одредбама Закона о одбрани посебно обухвата: предлагање, припреме, исказивање и контролу трошкова система одбране; приказивање циљева и задатака за које су неопходна одговарајућа средства; подношење извештаја о наменском трошењу тих средстава и сталну контролу трошкова система одбране.

У Министарство одбране у оквиру Сектора за политику одбране формиран је Реферат за сарадњу са Парламентом Републике Србије ради још кко

- Над радом

Реализацијом

година, на предлог председника Владе. Директор Службе одговоран је Влади и председнику Владе и државни службеник је на положају. Директор Службе је по положају секретар Савета Републике Србије за националне мањине.

Република Србија може истаћи да је чланица најважнијих универзалних међународних споразума из ове области, односно:

- Међународног пакта о грађанским и политичким правима и:
    - Факултативног протокола уз Међународни пакт о грађанским и политичким правима, и
    - Другог факултативног протокола уз Међународни пакт о грађанским и политичким правима намењен укидању смртне казне;
- Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима;
- Конвенције о спречавању злостављања и осталог окрутног, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања и
    - Факултативног протокола уз Конвенцију о спречавању злостављања и осталог окрутног, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања у вези редовних посета националних и међународних експерата местима затварања;
- Конвенције о укидању свих облика расне дискриминације;
- Међународне конвенције о укидању свих облика дискриминације жена и:
    - Факултативног протокола уз Међународну конвенцију о укидању свих облика дискриминације жена у вези појединачних жалби и истражне процедуре;
- Конвенције о правима детета и:
    - Факултативног протокола уз Конвенцију о правима детета о учешћу деце у оружаним сукобима, и
    - Факултативног протокола уз Конвенцију о правима детета и трговине децом, дечјом проституцијом и дечјом порнографијом;
- Конвенције о грађанскоправним аспектима међународне отмице деце;
- Конвенције о заштити деце од сексуалног злоствљања;
- Конвенције о ропству од 1926.године измењеном 1956.године;
- Конвенције о спречавању и кажњавању злочина апартхејда;
- Римског статута Међународног кривичног суда;
- Конвенције УН против транснационалног организованог криминала и њених протокола о кријумчарењу миграната копном 60.

да се оформи мрежа повереника,

Статутом АПВ Аутономна покрајина Војводина је добила право да самостално установи и уреди положај организацију покрајинског омбудсмана. Скупштина АП Војводини је децембра 2002. године усвојила Одлуку о Покрајинском омбудсману („Службени лист АПВ", бр. 23/02), а септембра 2003. године изабрала је провог Покрајинског омбудсмана. Чланом 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС""", бр. 129/07) предвиђена је институција заштитника грађана који је овлашћен да контролише поштовање права грађана, утврђује повреде учињене актима, радњама или нечињењем органа управе и јавних служби, ако се ради о повреди прописа и општих аката јединица локалне самоуправе

Забрана дискриминације

Устав забрану дискриминације регулише у члану 21. Природа дискриминације је у овом члану формулисана као и у међународним инструментима, односно забрањена је свака непосредна или посредна дискриминација, по било ком основу. Дискриминација је предвиђена као кривично дело у Кривичном законику („Службени гласник РС", бр. 65/03) чл. 128, 317 и 387. Антидискриминаторне одредбе садрже и бројни други закони Закон о раду („Службени гласник РС", бр. 24/05, 61/05, чл. 18-23), Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС""", бр. 71/03 и 83/04, Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС", бр. 62/03, 64/03, 58/04 и 62/04), Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС", бр. 107/05), као и други закони. У члановима 11-31 Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Службени гласник РС", бр. 33/06) који је усвојен 2006. године прописана је, између осталог, обавеза државних органа да учине доступним јавне услуге и објекте особама са инвалидитетом и забрањује дискриминацију у посебним областима, попут радних односа, здравства и образовања.

Право на живот

Уставом је у члану 24. утврђена неприкосновеност људског живота забрањена смртна казна и клонирање људских бића. Смртна казна је у кривичном законодавству укинута још 2002. године. Клонирање људских бића се сматра и кривичним делом према Кривичном законику („Службени гласник РС", бр. 85/05). Кривични законик садржи кривична дела којима се штити право на живот, а надлежни јавни тужилац има обавезу да их гони по службеној дужности. То су кривична дела против живота и тела (чл. 113-127), кривична дела против човечности и других добара заштитћених међународним правом, као што су геноцид (члан 370), злочин против човечности (члан 371), ратни злочин против цивилног становништва,(члан 372), противправно убијање и рањавање непријатеља (члан 378), и подстицање на агресивни рат (члан 386). Кривични законик садржи групе кривичних дела којима се може угрзити живот људи, као што су дела против здравља људи, опште сигурности, безбедности јавног саобраћаја и притив животне средине. Законом о полицији („Службени гласник РС", бр. 101/05) у члану 84. став 2 је прописано да овлашћења припадника полиције да употребе средства принуде која се могу применити само ако се на други начин не може извршити задатак и то суздржано и сразмерно опасности која прети законом заштићеном добру и вреднсти, односно тежини дела које се спречава или сузбија.

У члану 63. Устав је утврђено да свако има право да слободно одлучи о рађању деце те да држава подстиче родитеље да се одлуче на рађање деце и помаже им у томе. Законом о поступку прекида трудноће у здравственој установи Србије ("Службени гласник РС", бр. 16/95) регулисан је побачај према коме се прекид трудноће може извршити смао на захтев бремените жене, а тражи се и изричита писмена сагласност.

Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС", бр. 135/04) у члану 1. уређује се интегрални систем заштите животне средине којим се обезбеђује остваривање права човека на живот и развој у здравој животној средини и уравнотежен однос привредног развоја и

четрдесет година, ако је то оправдано због посебно тешких околности дела; против оптуженог коме је пресудом првостепеног суда изречена казна затвора од пет година или тежа казна, ако се оптужени већ не налази у притвору, а то је оправдано због начина извршења или других посебно тешких околности кривичног дела. Притовр ће се одредити ако постоји основана сумња да је одређено лице учинило кривично дело а не постоје услови за притвор на основу основане сумње да је извршено кривично дело за које је по закону прописана казна затвора од четрдесет година: ако је то оправдано а

гласнику РС", бр.135/04 и 90/07) држављанство Републике Србије се стиче пореклом, рођењем на територији Републике Србије, пријемом и по међународним уговорима. Пореклом и рођењем на територији Републике Србије држављанство Републике Србије стиче се на основу уписа чињенице држављанства у матичну књигу рођених.Пријемом држављанство Републике Србије стиче се на основу правоснажног решења које министарство надлежно за унутрашње послове доноси након спроведеног поступка предвиђеног овим законом. У складу са чланом 23. припадник српског или неког другог народа или етничке заједнице са територије Републике Србије, који нема пребивалиште на територији Републике Србије, може бити примљен у држављанство Републике Србије ако је навршио 18 година живота и није му одузета пословна способност и ако поднесе писмену изјаву да Републику Србију сматра својом државом. Под условима истим условима у држављанство Републике Србије може бити примљено и лице рођено у другој републици раније СФРЈ које је имало држављанство те републике или је држављанин друге државе настале на територији раније СФРЈ, које као избегло, прогнано или расељено лице борави на територији Републике Србије или је избегло у иностранство. Чланом 27. прописано је да држављанство Републике Србије престаје отпустом, одрицањем и по међународним уговорима.

Слобода кретања

У члану 39. Устава утврђено је да свако има право да се слободно креће и настањује у Републици Србији, да је м д

вероисповести обухвата: слободу да се има или нема, задржи или промени вероисповест или верско уверење, односно слободу веровања, слободу исповедања вере у Бога; слободу да се појединачно или у заједници са другима, јавно или приватно, испољава веровање или верско уверење учествовањем у богослужењу и обављањем верских обреда, верском поуком и наставом, неговањем и развијањем верске традиције; слободу да се развија и унапређује верска просвета и култура. Према члану 2. нико не сме бити подвргнут принуди која би могла угрозити слободу вероисповести, нити сме бити присиљен да се изјасни о својој вероисповести и верским уверењима или њиховом непостојању. Нико не може бити узнемираван,

Чланом 55. Устава јемчи се слобода политичког, синдикалног и сваког другог облика удруживања и гарантује право и да се остане ван сваког удружења. Удружења се оснивају без претходног одобрења, уз упис у регистар који води државни орган, у складуу са законом. закон

погодан за окупљање лица чији број и идентитет нису унапред одређени и на коме окупљање грађана не доводи до ометања јавног саобраћаја, угрожавања здравља, јавног морала или безбедности људи и имовине. Простором примереним за јавни скуп сматрају се [illegible]

поправним установама обезбеђене су услуге лекара и медицинског особља. Побољшани су услови смештаја и набављена је медицинска опрема за заводске амбуланте.Формирана су одељења без

Законом о заштитнику грађана уведена је контрола независног државног органа над радом завода на целој територији Републике Србије. У току је избор заменика заштитника грађана за питање

У Уставу Републике Србије, у члану 21. полазећи од међународних докумената из ове области,

- *Усвојити свеобухватно законодавство против дискриминације*

националних мањина омогућено је учешће представника националних савета мањина у појединим телима која су значајна за заштиту и унапређење положаја мањина, у међународној сарадњи, као и непосредно учешће у одлучивању о појединим питањима од значаја за остваривање мањинских права.

Своје националне савете изабрали су припадници бошњачке, бугарске, буњевачке, влашке, грчке, египатске, мађарске, македонске, ромске, румунске, русинске, словачке, украјинске, хрватске, немачке и јеврејске националне мањине.

Савет Републике Србије за националне мањине формиран је 2004. године.Чланом 2. Уредбе о образовању Савета Републике Србије за националне мањине предвиђено је да Савет: 1. потврђује националне симболе, знамења и празнике националних мањина, на предлог националних савета националних мањина (у даљем тексту: национални савети); 2. разматра нацрте закона и других прописа значајних за остваривање права националних мањина и о томе даје мишљење Влади; 3. прати и разматра стање остваривања права националних мањина у Републици Србији и стање међунационалних односа у Републици Србији; 4. предлаже мере за унапређење пуне и делотворне равноправности припадника националних мањина и разматра мере које у те сврхе предложе други органи и тела; 5. прати остваривање сарадње националних савета са надлежним органима Републике Србије, аутономних покрајина и општина, градова и града Београда; 6. разматра услове за рад националних савета; 7. разматра остваривање међународних обавеза у погледу остваривања права припадника националних мањина у Републици Србији и међународну сарадњу националних савета и 8. врши и друге послове одређене законом. Према члану 3. Уредбе о образовању Савета Републике Србије за националне мањине, чланови Савета су председник

националних мањина у органима државне управе и предузела конкретне мере у циљу његове реализације.

Устав, чланом 79. став 1. гарантује низ права од значаја за очување инденитета мањина: право на изражавање, чување, развијање и јавно изражавање, националне, етничке, културне и верске посебности, на коришћење свог 0 Td <0269026A025A025C00.fT1 13.11695A026A025A0267026C>7<026D>-5<0281>f8 Td <0C025F026C025A>Tj /TT1 1 Tf 0 Tc 4.855 0 Td ( )Tj 1 1 Tf 0 Tc ( )T4f 0 Tc 4.855 0 T

о реадмисији и интерно расељених лица са Косова и Метохије. У 2006. години Секретаријат за ромску националну стратегију Службе за људска и мањинска права иницирао је

презентоване културне, историјске, језичке, обичајне и остале одлике бошњачке, бугарске, буњевачке, влашке, грчке, египатске, јеврејске, мађарске, македонске, ромске, румунске, русинске, словачке, украјинске и хрватске националне мањине. Посебним споразумом ће се уредити производња и емитовање емисија о националним мањинама које немају регистрован национални савет.

- *Ојачати рад савета националних мањина, укључујући и усвајање новог закона*

Рад савета националних мањина у 2008. години је знатно ојачан издвајањем већих

1 0 0 1 x Tf-0.00001

обављање послова радног места за поједине извршиоце потребно и знање бар неког од језика и писама националне мањине који су у службеној употреби на територији за коју је образована подручна јединица, а

- У Окружном суду Нови Сад један судија говори мађарски, а такође и

У току је припрема Меморандума о сарадњи Министарства правде и ОЕБС-а поводом реализације пројекта - Обука за сталне судске тумаче за ромски језик.

Високи савет правосуђа именује судије поротнике из редова националних мањина на подручјима где националне мањине живе.

- *Ускладити релевантно законодавство са новим Уставом и обезбедити пуну заштиту мањинских права, посебно права на образовање на матерњем језику*

Нови Устав Републике Србије садржи широку палету мањинских права, а сви закони о образовању су усклађени са новим Уставом.

Према Закону о основној школи Републике Србије, настава на језицима националних мањина или двојезична настава организује се у срединама где постоји најмање 15 пријављених ученика за упис у први разред. На основу одредбе

:dlb\ghmq_r„b ih^jrdZj_]bhgZekgZnj•Z^fibj_^klZ\,•Z_^Zhg^hkghgbo
kih,ghiheblbqjdbhgbl_JZ_im[ebKdj[b•_Mpb,mhkl\Zjb\ZlfZjbhjbl_KZj[b•Z
mq_kl\mmjh•gbjf_]bhgZekgdbfpb•Zlbb\ZjfhZp_kbflZhp_kZjZ^fm•m]hbklhqgh
?\jhikdljK 3B?)JZdlaZklZ[begbkl?lK 3B?) –J_]bhgZkeZgb\b_alZkZjZ^f(JmK K),
P_gljZeghj_\jbgkdpZb•Z(lP?ZB, Bgbpb•Zla\ZkZZjZ^fmm3B? (SEDkl)Zjz^†\T‘(SEDkl)

се оперативно ангажовати на реализацији закључака самита ПрС ЈИЕ. Нови концепт

- Садржајна сарадња у оквиру регионалних иницијатива као суштински допринос стабилизацији и развоју региона;

- Развој економске сарадње, посебно сарадње у областима енергетике, пољопривреде, саобраћаја, ту е

стандарда у области индивидуалне одговорности лица која су починила ратне злочине и друга кршења међународног хуманитарног права (ПЕП).

Пуна сарадњу са Трибуналом превасходно се посматра у контексту прихватања, надградње и поштовања вредности и владавине права признатих у европским државама. Осим тога, присутна је свест да ће испуњење мандата МКТЈ допринети помирењу народа у региону.

Облици сарадње

Сарадња са МКТЈ се одвија кроз неколико сегмената: хапшење и трансфер оптужених; сарадња на проналажењу сведока и осумњичених; достављање документације; одржавање редовних контаката са представницима Трибунала, а нарочито тужилаштва МКТЈ; регионална сарадња и подршка излазној стратегији МКТЈ.

До сада је поднето нешто више од 1650 захтева Тужилаштва МКТЈ. Захтеви се процесуирају промптно и благовремено, са мање од 2 - 3 % захтева који су још увек у току или за које се одговор чека дуже од два месеца.

Влада Републике Србије је до сада ослободила чувања државне, службене и војне тајне преко 500 припадника војске, полиције и других сведока. У овој области сарадње, Србија пружа ефикасну помоћ Тужилаштву МКТЈ у проналажењу и узимању изјава од сведока и осумњичених.

Тужилаштву је до сада обезбеђено на стотине хиљада докумената, укључујући поверљиве документе са седница Врховног савета одбране, Министарства одбране, државних безбедносних агенција, МУП и других органа. Од средине 2006. године Тужилаштв МКТЈ има општи и директан увид у све архиве државних органа Републике Србије. Наведена дозвола увида је узроковала значајно повећање броја захтева Тужилаштва МКТЈ, који су из истог разлога знатно обимнији него претходних година. Главни тужилац Трибунала је, у том смислу, позитивно оценила сарадњу Р. Србије у својим последњим извештајима СБ УН.

Република Србија континуирано предузима неопходне мере како би олакшала добровољну предају и/или хапшење оптужених Укаупан број оптуженика коју су пребачени у Трибунал из Србије износи 39 лица. Преостала четири оптужена, према тврдњама Тужилаштва МКТЈ, привремено или стално бораве на територији Србије. Средином 2006. године Влада Републике Србије је усвојила Акциони план за окончање сарадње са Хашким трибуналом и формирала тим за имплементацију Акционог плана. Акциони план се остварује уз непосредну сарадњу са Тужилаштвом МКТЈ и уз одговарајућу размену информација.

У циљу јачања активности на проналажењу преосталих бегунаца, 2007. године је основан Савет за националну безбедност који координира рад свих обавештајних служби и усмерава активности како би се што пре испуниле све обавезе према Трибуналу. На челу Савета је председник Републике Србије.

Редовна сарадња са МКТЈ одвија се преко Националног савета за сарадњу са МКТЈ, чији председник је и један од два координатора Акционог плана.

Правни оквир сарадње

- Споразум са тужилаштвом МКТЈ о отварању канцеларије Тужилаштва у Београду, којим се даје врло широк круг овлашћења представницима Тужилаштва у погледу приступа сведоцима, и уопште кретања и комуникације на територији Републике Србије.

- Закон о сарадњи са МКТЈ је усвојен 2002. године.

- Закон о мерама према имовини лица оптужених за ратне злочине пред МКТЈ која се налазе у бекству је ступио на снагу 15. априла 2006. године. Овим законом је, на сличан начин као и у оквиру ЕУ, уведена мера обавезног замрзавања свих фондова и других

економских средстава у својини или државини оптужених пред МКТЈ лица. Иако донет у време постојања државне заједнице СЦГ, овај Закон је и даље на снази, међутим, потребно је усвојити додатне прописе за његову имплементацију.

- Изменама Кривичног закона Републике Србије уведен је институт командне одговорности у правни систем Републике Србије.

- Усвојени Закон о заштити сведока (Закон о програму заштите учесника у кривичном поступку) Републике Србије, додатно доприноси остварању предуслова за лакше процесуирање ратних злочина.

- У процедури је измена Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине**,** која између осталог треба да допринесе проширењу надлежности Тужилаштва за ратне злочине и на фазу откривања починилаца.

Домаћа суђења за ратне злочине и излазна стратегија Трибунала

Србија подржава излазну стратегију Трибунала засновану на резолуцијама СБ 1503 и 1534. Основни предуслов успеха ове стратегије је постојање и способност домаћег правосуђа да суди у уступљеним предметима и задовољи међународне правне стандарде у поступцима. У том циљу су 1. јула 2003. године основани Веће Окружног суда у Београду и Тужилаштво за ратне злочине, као Веће за ратне злочине при Врховном суду Србије.

Новоустановљени правосудни органи за ратне злочине процесуирали су преко 100 лица осумњичених за ратне злочине. Различити поступци који се воде против ових лица налазе се у различитим фазама - од фазе истраге па до поступака који су окончани доношењем правоснажних пресуда. Ови поступци, иако процесно раздвојени, познатији су груписано као следећи случајеви: случај «Осветници», случај «Штрпци», случај "Овчара", случај «Зворник», случај "Шкорпиони", случај «Батајница» и случај «Ловас». Тужилац за ратне злочине активно је сарађивало и сарађује с Тужилаштвом МКТЈ у припреми ових предмета. Окружни суд у Београду и Тужилаштво за ратне злочине професионално су и технички оспособљени да процесуирају те предмете у складу са међународно признатим стандардима правде. То је став и Тужилаштва МКТЈ изнет у предмету «Ковачевић» који је МКТЈ уступио српском правосуђу, као и у бројним другим приликама.

Надлежни органи Републике Србије су се укључили у разматрање тзв. резидуалних питања, која су покренута у УН и имају активан приступ у вези с овим проблемима, нарочито у погледу архива Трибунала.

Регионална сарадња у контексту МКТЈ

Тужилаштва за ратне злочине Србије, Црне Горе, Хрватске и Босне и Херцеговине одржавају редовне контакте и продубљују међусобну сарадњу, што је и формално-правно установљено закључивањем меморандумима о разумевању са тужилаштвима Хрватске, Босне и Херцеговине и Црне Горе. Сличан меморандум треба да буде потписан и са тужилаштвом Македоније.

Као резултат регионалне сарадње извршена су и последња хапшења бегунаца. Заједничком акцијом надлежних органа Р. Србије и БиХ ухапшен је генерал З. Толимир, док је генерал Властимир Ђорђевић ухапшен захваљујући заједничкој акцији српских и црногорских власти.

Краткорочни приоритети

- Наставак сарадње са МКТЈ, а посебно предузимање свих расположивих активности на проналажењу преосталих оптужених.

- Јачање домаћих парвосудних и других институционалних и правних капацитета.
- Даље спровођење истрага и откривање починилаца ратних злочина од стране домаћих органа.
- Активно учешће у даљој разради Излазне стратегије МКТЈ и на резидуелним питањима у УН.
- Продубљивање сарадње са свим међународним актерима, а нарочито са државама у региону, на претходно наведеним приоритетима**.**

Средњерочни приоритети

- Јачање домаћих парвосудних и других институционалних и правних капацитета.
- Даље спровођење истрага и откривање починилаца ратних злочина од стране домаћих органа.
- Остваривање одлука СБ УН о резидуелним питањима.

1.3.2.2. Сарадња са Међународним судом правде (ПЕП) – Извршење пресуде од 27. фебруара 2007. године (БиХ vs. Србија и Црна Гора)

Извршење обавезе Републике Србије, установљене пресудом Међународног суда правде у тзв. случају Конвенције о геноциду (БиХ vs. Србија и Црна Гора), да казни починиоце геноцида и трансферише Међународном кривичном трибуналу за бившу Југославију лица оптужене за геноцид, детаљније је образложено у одељку који се односи на сарадњу са ICTY.

Поред већ наведеног треба истаћи да је октобра 2007. године, након доношења пресуде Међународног суда правде, новоформирани Савет за националну безбедност донео одлуку којом је расписана награда од милион евра за информацију која ће довести до лоцирања и хапшења Ратка Младића. Иста награда је обећана даваоцу информације за Радована Караџића, док награда за Стојана Жупљанина и Горана Хаџића износи 250 хиљада евра.

Такође ок

2. ЕКОНОМСКИ КРИТЕРИЈУМИ

2.1. ПОСТОЈАЊЕ ФУНКЦИОНАЛНЕ ТРЖИШНЕ ЕКОНОМИЈЕ

2.1.1. Широки политички консензус о основама економске политике

Законом о социјално-економском савету

тражње и извоза, као и на ниској стартној поз

раст, у %								

јавном сектору, започета у четвртом кварталу 2007. и настављена током прва четири месеца 2008. године. Просечне исплаћене нето зараде у периоду јануар-април 2008. године реално су порасле за 5,5% у односу на исти период 2007. године.

Косовска криза и политичка неизвесност у Србији утицали су на успоравање прилива нових страних директних инвестиција. Смањење прилива страног капитала у комбинацији са растом дефицита у текућем билансу утицало је на депрецијацију динара, смањење промета на девизном тржишту и смањење девизних резерви НБС. Такође, наведени фактори су утицали да берзански индекси у Србији

У наредном периоду наставиће се контрола цена лекова за хуману употребу, с тим да ће се прописати либералнији критеријуми за формирање цена лекова који се издају без рецепта, и наставиће се са политиком постепеног отклањања диспаритета цена домаћих лекова у односу на цене увозних лекова.

Либерализација трговине

У периоду 2000 - 2005, Република Србија је спровела унилатералну либерализацију трговине према свим трговинским партнерима, а касније је додатно либерализовала трговину, кроз спровођење билатералних трговинских споразума.

Почетни талас трговинске либерализације у Републици Србији је остварен 2001, спуштањем нивоа царинске заштите у просеку са 14,5% на 8,7% (стопе царине се крећу у распону од 1 – 30%). Нови талас либерализације остварен је кроз „Акциони план хармонизације економских система Србије и Црне Горе“ (средином 2003.), након чега је просечна царинска стопа је износила 7,4%. Закон о изменама и допунама закона о царинској тарифи (којим је извршено усклађивање са националном царискom тарифом и комбинованом номенклатуром ЕУ за 2008. годину и ХС 2007) је ступио на снагу јуна 2007.године, и просечна цариснка стопа (заједно индустрија и пољопривреда) је износила 8,63%.

Либерализација спољне трговине настављена је склапањем билатералних трговинских споразума са

Република Србија је потписала Споразум о стабилизацији и придруживању са ЕУ. Даља либерализација трговине ће се остварити применом Привременог споразума (Interim Agreement) који ступа на снагу 1.јула 2008.године. Поптуно отварање нашег тржишта за пропизводе пореклом из ЕУ ће се остварити постепено у наредних пет година од ступањ

значај алтернативних, небанкарских извора финансирања што се негативно одражава како на ниво конкуренције у финансијском сектору, тако и на привредни раст.

Банкарство

Почев од 2001. године, у Републици Србији се спроводи реформа финансијског сектора, започета у делу банкарског сектора као најважнијег и тада преовлађујућег. Висок степен ненаплативих потраживања и низак ниво каматоносне активе, што је директно утицало на ниску профитабилност, недовољне резерве за покриће потенцијалних губитака, подкапитализација и немогућност апсорбовања преузетих ризика, реална инсолвентност највећих банака и висока неликвидноти, обавезе по Париском и Лондонском клубу поверилаца као и проблем неповерења у банкарски систем од стране грађана услед немогућности располагања штедњом – све су то били проблеми са којима се ушло на почетку реформе.

Од тада па до данас,

- Број банака је више него преполовљен (са 86 на почетку реформе на 34 у 2008. години),

- Дошло је до власничке трансформације банкарског сектора, од претежно друштвеног односно државног власништва, до тога да је знатан део страних инвестиција добијен преузимањем приватних или приватизовањем државних банака од стране првокласних страних инвеститора, тако да је 80% сектора у већинском власништву добро рангираних стратешких власника из земаља ЕУ,

- Ово је значајно допринело расту и развоју овог сектора, како са аспекта броја запослених и ширења организационе мреже, тако и у односу на обим кредитне и депозитне активности, врсту, обим и квалитет банкарских услуга и производа.

- Поверење у банке се вратило а тиме и штедња, као основни и најстабилнији вид на страни извора, али и на страни кредита становништво је, од скоро занемарљивог, постало један од најатрактивнијих сектора са преко једне трећине пласираних средстава,

- За разлику од претходних периода, банке су на нивоу сектора профитабилне већ трећу годину заредом.

	2004	**2005**	**2006**	**2007**
Нето каматна маржа	7.17%	7.66%	7.46%	6.54%
ROE	-5.37%	6.46%	9.67%	8.54%
ROA	-1.14%	1.13%	1.70%	1.70%

- Банкарски сектор Републике Србије карактеришу добре перформансе. Кредитна експанзија је била пропраћена снажном докапитализацијом сектора, али и јачањем његове депозитне базе, а банкарски сектор располаже стабилним, превасходно домаћим изворима средстава. Добра капитализованост банкарског сектора, као и његова изразита ликвидност, допринели су отпорности сектора на ризике. Стрес тестови спроведени у току године указују да је систем у погледу солвентности отпоран и на најекстремније шокове, изазване кредитним, девизним, каматним и ликвидносним ризиком.

у мил. EUR

	2003	2004	2005	2006	2007
Број банака	47	43	40	37	35
Број запослених	22,319	23,463	25,680	28,092	30,246
Укупна актива	5,379.5	6,466.3	9,069.2	14,800.8	19,735.3
Стране банке	1,228,9	2,434,6	5,986,9	11,641,7	14,908.6
Државне банке					

су показатељи квалитета активе задовољавајући, анализи квалитета кредитног портфеља, у условима кредитне експанзије, треба приступити са

је смањење у односу на крај 2007. и крај 2006, првенствено због пораста тржишног учешћа приватних банака и државних банака.

2. Банкарски сектор је за прва д пр

Сектор осигурања у Србији је

Правне мере које ће омогућити бржи развој и хармонизацију са правним оквиром ЕУ, обезбедиће се изменама и допунама Закона о осигурању, које се планирају крајем 2008. године. У овом периоду, планира се и доношење новог подзаконског акта Народне банке Србије, којим би се детаљније регулисало обављање консолидоване супервизије, као и измене и допуне одлуке о *„fit & proper“* критеријумима.

Такође, у оквиру ових мера донеће се одговарајућа подзаконска регулатива која ће омогућити примену већ усвојених законских решења која се односе на пословање филијала страних друштава за осигурање, могућност непосредног реосигурања у иностранству и изостављање сада важећег принципа реципроцитета у односу на пословање страних лица у делатности осигурања. Поред тога, као значајна правна мера за хармонизацију са комунитарном регулативом у области обавезног осигурања у саобраћају, као и ради усаглашавања са националним прописима, биће усвојен Закон о обавезном осигурању у саобраћају.

Будући развој сектора осигурања се очекује у области животних осигурања обзиром да у Србији постоје добре претпоставке за његов развој, а то су: тренд раста учешћа премије животних осигурања у БДП са 0,1% у 2004. на 0,2% у 2007. год. (учешће у 2006. код групе у којој је Србија је 1,4%, код Хрватске 0,9% и Словеније 1,8%); 7,4 милиона становника; 2 милиона запослених; раст просечне зараде са 194 евра у 2004. на 347 евра у 2007. години; евидентан раст банкарске штедње становништва; јачање поверења становништва у рад друштава за осигурање, нови канали продаје – *bankinsurance*; нови производи животних осигурања и др.

Неопходно је истаћи да брзина развоја животних осигурања у великој мери зависи од решавања одређених системских питања међу којима су: порески третман животних осигурања, нормативно регулисање добровољног пензијског осигурања, као и недостатак финансијских инструмената у које би улагала друштва за осигурање.

Добровољни пензијски фондови

Постојећа демографска структура створила је потребу за организовањем добровољних пензијских фондова. Услед неповољног односа активних осигураника и корисника пензије држава дотира обећане пензијске надокнаде (први стуб) из буџета. Трошкови пензија у нашој земљи учествују са око 15% у бруто друштвеном производу и међу највишим су у региону.

Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима («Службени гласник РС» бр. 85/2005), који је донет 2005. године, уведен је систем добровољних пензијских фондова, тако да сада пензијски систем Републике Србије обухвата Први и Трећи стуб пензијског осигурања. Први стуб чини државни Фонд пензијског и инвалидског осигурања, који је обавезан за све запослене и који функционише по систему *pay-as-you-go*. Трећи стуб чине добровољни приватни пензијски фондови који функционишу по систему акумулације и капитализације средстава и дефинисанх уплата *(defined contribution)*. Очекује се да ће капитализовани пензијски фондови повећати општи ниво националне штедње, допринети развоју и стабилизацији финансијског тржишта, подстаћи развој економије обезбеђивањем инвестиционих средстава, смањити притисак на јавни буџет изазван старењем становништва и да ће приходи од инвестирања снизити укупни трошак који чине пензије.

У периоду од септембра 2006. до јуна 2007. године, основано је седам друштава за управљање добровољним пензијским фондовима, а толико их је пословало и у мају 2008. године. У државном власништву се налази једно друштво за управљање, док је у приватном крајњем страном власништву шест друштава за управљање (од чега су три друштва у директном већинском власништву страних компанија). Укупан број уговора у систему добровољних пензијских фондова на крају првог квартала 2008. године износио је 181,500 милијарди динара, док нето имовина свих фондова износи нешто испод 3.2 милијарде динара (око 40 мил. ЕУР), што чини око 0.12% удела у БДП. Имајући у виду да је регионални просек овог показатеља

5,4%[4], а у земљама Европске уније око 17%, намеће се закључак да је тржиште у Србији и даље веома плитко али и да је потенцијал за развој овог сектора веома велики. У структури имовине добровољних пензијских фондова, највећи део чине дужничке хартије од вредности (38,6%), затим следе трансакциони рачуни са 34,6%, акције са 22,4% и орочени депозити са 4,1%.

Вршење надзора над друштвима за управљање је у надлежности Народне банке Србије. У погледу улагања имовине фондова, подзаконским актима Народна банка Србије прописује ближе критеријуме улагања у земљи и иностранству. Свако друштво за управљање дужно је да има запосленог најмање једног портфолио менаџера, лиценцираног од стране Комисије за хартије од вредности, који свакодневно анализира могућности за улагање и поштујући прописане законске оквире и инвестициону политику друштва, улаже имовину фонда у циљу остваривања приноса за чланове фонда.

Такође, прописима су постављени минимални стандарди транспарентности пословања добровољних пензијских фондова. У том смислу друштва за управљање су обавезна да објављују вредност инвестиционе јединице (свакодневно), принос фонда (квартално), као и да свим члановима достављају годишња обавештења са информацијама о вредности имовине фонда, о стању на њиховим индивидуалним рачунима, односно уплаћеним доприносима и наплаћеним накнадама.

Са аспекта усклађивања домаћих прописа са правним тековинама Европске уније, у области добровољних пензијских фондова релевантна је Директива 2003/41/ЕЗ Европског парламента и Савета од 3. јуна 2003. године о пословању и надзору установа за професионално пензијско осигурање. Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима је делимично усклађен са Директивом 2003/41/ЕЗ. У циљу усклађивања са Директивом, потребно је изменити одредбе Закона којима се прописују инвестициона ограничења и омогућити улагања имовине фонда у складу са одредбама Директиве. Закон је потребно ускладити и са одредбама Директиве којима се налаже омогућавање пружања и коришћења услуга друштава за управљање добровољним пензијским фондовима као и услуга кастоди банака са седиштем у другим државама чланицама Европске Уније.

Једна од највећих препрека за развој система добровољних пензијских фондова представља чињеница да је финансијско тржише у Србији неразвијено – са уском лепезом квалитетних хартија од вредности, што озбиљно утиче на могућности дисперзије улагања и повећава осетљивост вредности имовине фондова на колебања цена на тржишту. То има за последицу не само смањење могућности управљања портфолиом и увећањем вредности путем приноса, него и недовољан подстицај за даљи развој овог института. Да би се у условима великих демографских промена „трећи стуб“ подстакао на развој, неопходно је како повећање животног стандарда грађана тако и постојање ширег спектра квалитетних хартија од вредности на тржишту уз истовремену дугорочну макроекономску стабилност.

Финансијско тржиште

Усвајањем пакета закона из области регулације финансијског тржишта (Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената, Законом о преузимању акционарских друштава и Законом о инвестиционим фондовима) створен је адекватан нормативни оквир који ће у наредном периоду допринети решавању основних проблема као што су регулисање иницијалних јавних понуда, третман јавних друштава, преузимање, заштита мањинских акционара.

У том смислу финансијско тржиште у Србији је забележило велики раст вредности промета у 2006. и 2007. години. Наиме, укупна тржишна капитализација предузећа којима се

[4] Просек израчунат по основу података из Словеније, Хрватске, Мађарске и Бугарске

трговало на берзи порасла је на око 45% БДП у 2007. години, док је тај удео у 2006. години износио свега 23% БДП.

На берзанском и ванберзанском тржишту хартија од вредности у 2007. години остварена је укупна вредност промета у износу од 4.091,1 милијарду динара, што је три пута већа вредност (200,8%) у односу на исту вредност остварену у 2006. години.

Међутим, упркос томе, основна карактеристика српског тржишта капитала и даље је мала тржишна капитализација у односу на БДП. Истовремено редукована је структура тржишног материјала и то тако што акције учествују у укупној вредности промета са 3,9% а дужничке хартије од вредности са 96,1%, док су у 2006. години акције учествовале у укупној вредности промета са 12 %, а дужничке хартије од вредности са 88%. Такође, важна тржишна карактеристика је усмереност на преузимање приватизованих јавних привредних друштава. Изостанак иницијалних јавних понуда у процесу отварања акционарских друштава указује на незаинтересованост малобројних потенцијалних емитената, односно тржишну дисфункционалност. На Београдској берзи, као јединој берзи у Србији, не котирају се акције великих корпорација нити страних банака из разлога избегавања сложених корпоративних процедура и других законских обавеза.

Осим тога уочљива је и слаба развијеност тржишног материјала, односно недостатак корпоративних, муниципалних и хипотекарних обвезница, хартија од вредности које емитују фондови, као и недовољна заступљеност осталих државних дужничких хартија од вредности.

На основу тога се може констатовати да је реч о још увек плитком и недовољно развијеном тржишту које карактерише слаба ефикасност, информациона асиметрија, недовољна заштита инвеститора и мањинских акционара, системски ризик, ниска ликвидност, а што има за последицу високе трошкове трговања.

Даљим унапређењем законодавног оквира који регулише област тржишта капитала, израдом новог закона, односно изменама постојећег до краја 2009, који ће у највећој могућој меи бити хармонизована са прописима ЕУ, обезбедиће се повећање обима трговине и ликвидноси хартија од вредности којима се тргује на берзи.

Ради унапређења заштите инвеститора прописаће се обавеза пружања поузданих информација о предузећима и банкама, чијим акцијама се тргује на берзи и санкционисања недозвољеног манипулисања ценама на берзи и инсајдерским информацијама.

Посебна пажња посветиће се јачању основне функције финансијског тржишта и финансирању реалног сектора привреде. Стабилизација и повећање ликвидности финансијског тржишта, тржи

Раније, је регистровање друштава трајало 51 дан, оснивачки капитал износио је минимум 5.000 долара, а трошкови регистрације 202 долара. Након реформе, комплетна административна процедура за регистровање друштава траје 23 дана (од којих само 3 дана за регистровање у СБРА), минимум оснивачког капитала је сведен на 500 еура а регистрациони трошкови на 60 долара.

У исто време, институционални капацитет СБРА и њена ефикасност се значајно повећала.

Као резултат, у 2007. години регистровано је 12.100 нових фирми (у поредјењу са 6.329 у 2004. години), око 40 фирми се региструје дневно, са годишњим

Ефикасност трговинских судова

Трговински судови имају значајну улогу у реализацији привредних реформи, јер својим брзим, ефикасним законитим и транспарентним радом свакако утичу на сигурност инвестиције.

g$$%%%' ALbf&%'& (Sdatna hc ...prmaaaaaaaac_]. трговинских судова

Основни показатељи запослености и незапослености

		2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
1. Укупан број запослених у хиљ.		2.102	2.067	2.041	2.051	2.069	2.029	2.002
2. Стопа раста запослених у %		0,2	-1,7	-1,3	0,5	0,9	-1,9	-1,15
3. Број незапослених лица ∅		768.595	842.652	947.295	859.728	888.386	913.293	850.003
4. Стопа незапослености у %	АРС	13,3	14,5	16	19,5	21,8	21,6	18,8
	НСЗ	24,71	27,09	27,83	26,22	26,83	27,92	26,83
5. Слободна радна места (кумулатив)		542.159	463.941	513.325	507.694	602.558	707.140	758.832
6. Запошљавање (кумулатив)		393.371	386.053	432.103	439.422	537.139	631.535	695.508
7. Број корисника новчане накнаде ∅		51.150	69.566	91.000	84.119	74.654	75.059	70.887

Запосленост. Према званичним подацима у Републици Србији, у 2007. је било просечно 3.167.778 (радно) активних становника, од чега: 2.002.345 запослених лица (годишњи просек)[5], 432.851 запослених у предузећима, установама, задругама, организацијама; 569.494 приватних предузетника, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих; 315.430 индивидуалних пољопривредника (стање на дан 30.11.2007. године)[6], 850.003 незапослених лица (годишњи просек)[7]. Број запослених се у 2007. смањио у односу на 2006, при чему је број запослених у предузећима, установама, задругама и организацијама мањи за 2,6%, а број приватних предузетника, лица која самостално обављају делатност и запослених код њих је већи за 2,8%.

Међутим, након дугогодишњег раста, стопа незапослености у 2007. опада, односно уочавају се позитивни трендови, мада тржиште рада и даље има исте карактеристике (висока незапосленост, ниско учешће запослености у приватном сектору, ниска мобилност радне снаге, а незапосленост у Републици Србији има дугорочни, структурни и транзициони карактер). Стопа незапослености је висока (18,8% према Анкети о радној снази), квалификациона, старосна и полна структура незапослених је лоша, велики број људи је укључен у сиву економију.

До смањења стопе незапослености тј. учешћа незапослених у радној снази за 2,8 индексних поена дошло је услед повећаног запошљавања у 2007. години, применом мера активне политике, као и смањењем броја привидно незапослених применом нових прописа из области здравственог осигурања и активностима инспекцијских органа на смањењу рада у сивој економији.

Такође, и регистрована незапосленост опада - на крају децембра 2007. године на евиденцији Националне службе за запошљавање (у даљем тексту: НСЗ) је било 785.099 незапослених лица, што је за 14,3% мање у односу на исти период претходне године, а за 15,2% мање узимајући у обзир број незапослених на евиденцији у јануару месецу 2007. године.

Упоредне стопе запослености и незапослености у 2007. и 2006. години

Старосна група	Стопа запослености		Стопа незапослености	
	Октобар 2006.	Октобар 2007.	Октобар 2006.	Октобар 2007.
Лица радног узраста (15-64)	49,8 %	51,5%	21,6 %	18,8%
Млади 15-24 год	19,5 %	18,7%	47,8 %	43,7%

Извор: АРС, Републички завод за статистику

[5] Извор: САОПШТЕЊЕ ЗП20, од 17.01.2008. године; Републички завод за статистику
[6] Извор: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање пољопривредника
[7] Извор: Национална служба за запошљавање

Незапосленост. У структури регистроване незапослености веома је велики број оних који први пут траже запослење – 381.501 лица, тако да у укупној незапослености учествују са 48,6%. Током године је забележен раст учешћа незапослених који су били у радном односу и смањење учешћа незапослених који први пут траже запослење. Из наведеног се може закључити да је раст незапослености лица која су претходно била у радном односу великим делом условљен и смањењем прикривене незапослености у процесу реструктурирања предузећа. Такође је изражена дугорочна незапосленост (незапослени који траже запослење преко 2 године) - 450.408 лица или 57,4%. Просечна дужина тражења запослења, крајем 2007. износила је 50,4 месеци (или 4,2 године), док незапослене жене на евиденцији траже посао 56,4 месеца (или 4,7 година).

Мења се структура незапослености:

- у вези са старосном структуром уочава се тренд повећања броја незапослених лица старијих старосних категорија на рачун смањења учешћа лица која припадају млађој старосној категорији – преко 21% незапослених је старије од 50 година;
- од укупног броја незапослених највише је оних са средњом стручном спремом (ИИИ и ИВ степен) и то 420.993 односно 53,62%;
- 53,8% незапослених су жене;
- од 2000. године бележи се тренд смањења броја лица која први пут траже запослење у укупном броју незапослених (са 62% на 48,6%), а повећање броја лица која су претходно била у радном односу, тј. лица која остају без посла у процесу реструктурирања предузећа, организационих и технолошких промена и припреме за приватизацију;
- 57,3% лица на запослење чекају дуже од две године. Највећи број незапослених лица у овој категорији јесу неквалификовани радници, односно 40,96%.

Циљеви и мере економске политике на тржишту рада. Стратешки циљеви у области запошљавања (ПЕП) подразумевају успостављање стабилног и одрживог тренда раста запослености који ће бити праћен растом учешћа радно способног становништва на тржишту рада. До 2012. очекује се раст запослености од 1,5% годишње и достизање нивоа од 67%, што истовремено води смањењу незапослености. Ради остварења стратешког циља у политици запошљавања спроводе се мере активне политике запошљавања, и то у циљу: подстицања привредног раста и развоја кроз отварање нових радних места, повећања запослености и могућности за запошљавање, уравнотеженијег регионалног развоја, подизања компетентности и оспособљености радне снаге на тржишту рада, даљег развоја партнерства и сарадње ради подстицања запошљавања и самозапошљавања.

Циљеви и приоритети који су директно усмерени ка одрживом повећању запослености и уграђени у Национални акциони план запошљавања за период 2006.-2008. године су:

- смањење незапослености, пораст конкурентности, смањење разлика између регионалних тржишта рада, као и смањивање разлике између тржишта рада у Републици Србији и ЕУ;
- повећање обима и врсте активних мера запошљавања (програми подршке самозапошљавању, отварању нових радних места, додатно образовање и обуке, програми јавних радова, и други програми у складу са законом), трансформација пасивних мера тржишта рада у активне, подршка професионалној и географској мобилности, сагледавање дугорочних потреба тржишта рада;
- решавање радноправног положаја вишка запослених, промовисање адаптибилности радника и предузећа за промене, побољшање понуде радне снаге кроз програме сталног образовања и обуке, уз повећање учешћа маргинализованих група;
- унапређивање социјалног дијалога и ефективности социјално-економских савета и локалних савета за запошљавање, активније учешће актера социјалне,

образовне, пореске, привредне, регионалне и других политика ка стварању услова за повећање запослености;

- децентрализација и модернизација рада НСЗ.

Стратешки правци деловања на тржишту рада

1. На страни тражње за радом-подстицати ново запошљавање за плату у приватном сектору кроз подстицаје постојећим растућим предузећима и секторима и подршку директним инвестицијама
2. На страни понуде рада- подстицати раст вештина и знања радне снаге за потребе растућих сектора кроз увођење нових програма обуке и преквалификације

Промовисати интегралну политику запошљавања на нивоу Владе РС, тј. Системски оцењивати утицај сваке законске реформе или мере економске политике на тржиште рада

Образовање

Процес модернизације и усавршавања система образовања и васпитања у Републици Србији има, као своје основне правце, побољшање квалитета, трансформацију система управљања и система финансирања образовања, укључивање интересних група и социјалних партнера ради ефикасног трансфера знања и стицања вештина свих учесника у образовном процесу, као и уважавање етничких, културних и лингвистичких различитости. Овај процес треба да обезбеди да систем образовања буде један од значајних чинилаца техничко-технолошког, друштвено-економског и индивидуалног развоја. У исто време, даљи развој образовног система мора да прати и усклађује се са прокламованим циљевима развоја образовања у Европи до 2010. године: повећање квалитета образовања и оспособљавања у складу са новим захтевима друштва заснованог на знању и модернизација наставног процеса и процеса учења; обезбеђивање лакше доступности системима образовања и оспособљавања свима у складу са принципима доживотног учења, бржег запошљавања, развоја каријере и активног грађанства, једнаких шанси и друштвене кохезије.

Национална стратегија привредног развоја Републике Србије од 2006. до 2012. године дефинисала је да ће се будући развој Републике Србије заснивати на знању као основном капиталу. У даљем току реформа система образовања у Републици Србији обухватиће:

- усавршавање структуре и система образовања који би обезбедио флексибилан и хоризонтално и вертикално мобилан систем, што значи и увођење нових организационих модела и нових програма заснованих на исходима учења и компетенцијама, а у договору са социјалним партнерима и интересним групама;
- даљи институционални развој у области стручног образовања и образовања одраслих и даље усавршавање модуларног система образовних програма;
- редефинисање облика, начина и садржаја професионалне праксе у предузећима/привредним друштвима;
- постизање равнотеже између општег и стручног, односно теоријског и практичног образовања и даље осавремењавање садржаја, организације и метода наставног процеса, рада наставника и школе у целини;
- развој система стандарда који се односе на установе, наставнике и образовне програме;

- редефинисање подручја рада, образовних профила и дефинисање занимања, како би одговарали потребама нове економске реалности и принципима дугорочног развоја;
- развој система акредитације и сертификације који обухвата: образовне установе и организације за обуку; обезбеђивање уравнотеженог односа знања и вештина који се стичу у неформалном образовању; и начине признавања у систему сертификације;
- рационализацију мреже средњих школа у складу са потребама привреде, тржишта рада, локалних заједница, захтевима који произлазе из праваца друштвеног и економског развоја и политике запошљавања, и промену постојеће уписне политике у складу са потребама тржишта рада, жељама и интересима појединаца и друштва;
- повећање капацитета трогодишњих стручних школа као директан одговор на потребе привреде;
- институционализовање трајног и активног друштвеног дијалога, посебно у сферама развоја стручног образовања и запошљавања;
- обезбеђивање квалитета образовања што подразумева стално праћење и евалуацију резултата како ученика и наставника, тако и образовних институција за у целини;
- развој транспарентног, функционалног и правичног система оцењивања и вредновања ученичких постигнућа;
- иновирање опреме и наставног материјала;
- успостављање и развој система менаџмента у образовању
- развој националног оквира квалификација.

Истраживање и развој

У Републици Србији се тренутно истраживачким радом бави око 8.500 научника, у око 100 регистрованих научноистраживачких организација (НИО) и на око 80 факултета. За око 35 НИО оснивач је Република Србија, а преостали су истраживачке јединице при предузећима. Научноистраживачка делатност се финансира у складу са Законом о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр 110/05 и 50/06 - исправка). Закон предвиђа буџетско финансирање истраживања искључиво преко научноистраживачких и развојних пројеката, а финансирање осталих трошкова везаних за област науке - преко посебних програма наведених у Закону. За разлику од других земаља, средства из буџета, намењена научноистраживачкој делатности, могу се давати само научноистраживачким организацијама регистрованим у Министарству науке, у случају да испуњавају дефинисане услове. Разлог овако стриктног услова лежи у ограничености буџетских средстава, са чијим растом се може очекивати релаксирање услова финансирања.

Како би се изградило друштво засновано на знању и Србија активно укључила у европски истраживачки простор, 2001. отпочео је процес ревитализације научноистраживачких капацитета, развој иновативног друштва и основне иновативне инфраструктуре за брз и одржив развој. Сваке године се издвајају значајна буџетска средства за унапређење услова потребних за обављање научноистраживачке делатности. Истраживачке групе из Србије укључене су и у програме сарадње са ЕУ (од 2001. програм COST, Пети оквирни програм ЕУ и од 2002. Шести оквирни програм, као треће земље, а у Седмом оквирном програму као пуноправни члан од 2007, укључујући и програм мобилности). Србија је од јуна 2002. чланица и ЕУРЕКА програма.

У Шестом оквирном програму ЕУ истраживачи из Србије учествују у 83 пројекта, са укупним пројектним буџетом од 13,1 милиона евра. У наведеним пројектима, најбоље резултате истраживачи су постигли у INCO позиву за Центре изврсности Западног Балкана, и то у 2005. години од укупно 10 одобрених пројеката 8 је припало истраживачима из Србије, а у 2006. години од укупно 20 одобрених пројеката за финансирање, 8 су добили истраживачи из Србије.

У току је Седми оквирни програм Европске уније (FP7), који траје од 2007. до 2013. године, у коме је Република Србија, на основу потписаног Споразума о придруживању програму за науку, истраживање и демонстрационе активности Европске уније, добила статус придружене земље *(associated countires)*. Истраживачи из Србије су остварили значајне резултате и тренутно учествују у око 40 пројеката. У првом позиву специфичног програма ‘’Capacities’’ FP7 програма под називом REGPOT 3: од укупно 11 одобрених пројеката за финансирање од стране ЕУ, наши истраживачи учествују у 7 као кординатори, а у 3 као партиципанти. У позиву REGPOT 1 наши истраживачи су добили 2. У овом тренутку 72 организације из Србије учествује у 26 текућих ЕУРЕКА пројеката. Активних COST акција у којима учествује Република Србија има око70.

Законом о иновационој делатности („Службени гласник РС”, број 110/05) подстиче се стварање иновативног система, који обједињује образовање, научна и развојна истраживања и развој и рад иновативних предузећа. Национални иновациони систем треба да омогући трансфер знања у привреду и друштво, развој технолошких иновација у индустрији, као и развој и рад нових иновативних предузећа. Неопходно је развити иновативни ланац, који повезује све битне карике у стварању нових и међународно конкурентних иновативних производа и услуга. Он мора да омогући реализацију креативних идеја уз што мање временских и материјалних губитака.

Влада је крајем 2003. донела закључак који укључује Лисабонске препоруке из 2000, као и „циљ 3%” издвајања из буџета за истраживање и развој до 2010, постављен у Барселони 2002. Овим закључком је било предвиђено буџетско издвајање за научноистраживачку делатност у износу од 1% БДП у 2007. Међутим, због недовољно брзог економског развоја, тренутно буџетско издвајање је око 0,4% БДП, а улагања привреде[8] су занемарљиво мала (мање од 0,1% БДП). Мора се напоменути да је буџетско издвајање у овом тренутку, иако доста лимитирано, повећано вишеструко у односу на 2001. Мада су улагања од 2001. све већа, она у апсолутним износима (по становнику) нису достигла ниво који имају земље које су недавно ушле у Европску унију (20 – 25 евра по становнику годишње).

C025Tc 26D685 0 Td Tf0 Tc 09 Tc 0.43c .2475 0 0257151c 0.97 0 Td/0 60 Td( )Tj Tf( )Tj 1670001.4 l 1m20./0271.15 Td Tf-6

У циљу превазилажења последица дугогодишње изолације, у смислу расцепканости и застареле опреме којом располаже научноистраживачка заједница у Србији, потребно је радити на остваривању следећих циљева:

1. Србија треба што пре да достигне ниво улагања у истраживање и развој које су 2000. имале земаље

на међународном тржишту. Досадашње анализе и оцене показују да ове услове задовољавају информационе технологије (развој апликативног софтвера, биоинформатика), биотехнологије (агро-биотехнологија) и геномика (молекуларна биомедицина).

Са аспекта подршке јавних финансија, улагања у иновације у Србији су такође на ниском нивоу. Подршка јавних финансија највише се односи на велика и средња предузећа. Финансирање и подстицање иновативне активности је важно питање за обезбеђење одрживог привредног развоја и повећања конкурентности привреде Србије. Основни инструменти за подстицање развоја иновација су финансирање и давање гаранција од стране Владе, подстицање инвестиција (домаћих и страних), или заједничка улагања. Ови инструменти важни су за привреде као што је Србија, где није довољно развијено финансијско тржиште.

У случајевима кад истраживања захтевају велика улагања, треба развијати истраживачке кадрове способне да овладају знањима о овим технологијама, како би касније могли да буду носиоци њихове примене у индустрији. У ове врсте технологија спадају нанотехнологија, нарочито наноматеријали, као и технологије које користе обновљиве изворе енергије.

У сврху остваривања постављених циљева и достизања планираног нивоа улагања у научноистраживачки рад, потребна је:

- припрема интегрисане политике у истраживању, уз уважавање регионалних потреба и капацитета;
- утврђивање динамике раста буџетских издвајања за истраживање;
- дефинисање комплементарних мера за повећање улагања индустрије и приватног сектора у истраживања (нпр. пореске олакшице);
- утврђивање подстицајних мера за иновативни истраживачки рад;
- утврђивање мера за повећање броја и мобилности истраживача, без „одлива мозгова”;
- утврђивање поступка за узајамно признавање истраживачких звања, у земљама региона, као и у целокупном европском истраживачком простору;
- развити мрежу националних контакт особа у циљу подршке истраживачима ради већег учешћа у Седмом оквирном програму ЕУ;
- формирање већег броја центара изврсности који би имали критичну масу истраживача.

Реформа здравственог осигурања

Реформа система зравственог осигурања у Републици Србији започела је доношењем новог Закона о здравственом осигурању, који је ступио на снагу 10. децембра 2005. године. За спровођење тог закона донет је велики број подзаконских аката од стране Републичког завода за здравствено осигурање, као и Министарства здравља.

Реформа система здравственог осигурања наставиће се и у наредном периоду на начелима прописаним наведеним законом, односно развојем Бизмарковог модела обавезног здравственог осигурања заснованог на начелима обавезности, солидарности и узајамности, начелу јавности, начелу заштите права осигураних лица и заштите јавног интереса, начелу сталног унапређивања квалитета обавезног здравственог осигурања, као и на начелу економичности и ефикасности обавезног здравственог осигурања. Поред тога, реформа система здравственог осигурања подразумева и увођење добровољног здравственог осигурања (допунског здравственог

осигурања, додатног здравственог осигурања, приватног здравственог осигурања, као оснивањем посебних фондова за добровољно здравствено осигурање).

Наведеним законом успостављен је принцип свеобухватности обавезног здравственог осигурања, односно принцип да се свим грађанима Републике Србије створе услови за стицање својства осигураника по једном од прописаних основа за обавезно здравствено осигурање, са уплатом законом прописаног доприноса како за осигуранике, тако и за послодавце (у једнаким деловима).

Такође је и уведена обавеза да се из буџета Републике Србије обезбеде средства за обавезно здравствено осигурање за лица која припадају групацији становништва која је изложена повећаном ризику оболевања, односно за здравствену заштиту потребну у вези са спречавањем, сузбијањем, раним откривањем и лечењем болести од већег социјално-медицинског значаја, као и за лица која спадају у категорију социјално угроженог становништва, под условом да не испуњавају услове за стицање својства осигураника по свом сопственом основу (по основу свог запослења или обављања друге делатности). То практично значи да ће буџет Републике Србије бити у обавези да за укупан број напред наведених лица која немају други основ осигурања, уплати допринос за обавезно здравствено осигурање од 12,3% на законом прописану најнижу месечну основицу од 35% просечне месечне зараде у Републици исплаћене у претходном кварталу по подацима републичког органа надлежног за послове статистике. У наредном периоду треба обезбедити потпуна средства у буџету Републике Србије за здравствено осигурање ових лица, с обзиром да су у овом моменту издвојена финансијска средства у буџету Републике Србије испод средстава који би се обрачунао на напред наведени начин. У том циљу, у буџету Републике Србије треба планирати потребна средства за здравствено осигурање ових лица како би иста остваривала права из обавезног здравственог осигурања, односно како би се здравствена заштите ових лица обезбеђивала из реалних прихода који се уплаћују Републичком заводу за здравствено осигурање.

Како би се обезбедила средства за спровођење реформе здравственог осигурања, али и реформе здравствене заштите, потребно је повећати износ средстава који се обезбеђује у бруто националном дохотку за здравство. Наиме, у претходном периоду издвајање за здравство у бруто националном дохотку износило је 6,5%, с тим да се ово учешће, кроз доношење буџетског Меморандума за 2008. и 2009. годину смањило на 5,9%, што представља најнижи износ издвајања у земљама Европске уније, односно један је од најнижих износа у упоредним законодавствима. Како би се створили реални елементи за планирање издвајања за здравство из бруто националног дохотка, потребно је приступити изради здравственог рачуна на нивоу Републике Србије који би био основ за праћење потрошње у здравственом систему, као и планирање издвајања за здравство из буџета Републике Србије. Успостављањем система Националног здравственог рачуна створили би се услови за развој економски одрживог система здравственог осигурања, односно система здравствене заштите.

Доношењем новог Закона о здравственом осигурању прописана су права која се обезбеђују из обавезног здравственог осигурања од стране Републичког завода за здравствено осигурање, као и проценат плаћања од цене здравствене услуге из средстава обавезног здравственог осигурања. За одређене здравствене услуге Републички завод за здравствено осигурање плаћа 100% цене здравствене услуге, с тим да су законом порписане здравствене услуге за које Републички завод плаћа најмање 95% од цене здравствене услуге, односно најмање 80% од цене здравствене услуге, као и најмање 65% од цене здравствене услуге. На тај начин, учешће осигураника у остваривању права из обавезног здравственог осигурања је повећано у односу на претходни период. Међутим, због економске ситуације осигураника, у овом моменту, Републички завод за здравствено осигурање обезбеђује веће учешће у ценама здравствених услуга од напред прописаних (за то постоји законски основ), односно задржан је ниво ниског

учешћа осигураника у остваривању здравствене заштите (низак ниво прописане партиципације). Са порастом зарада запослених, односно са стварањем економских могућности да осигураници издвајају већи износ за партиципацију, у наредном периоду постепено ће се повећавати износ партиципације до нивоа прописаног законом.

Постепеним повећањем прописане партиципације коју ће осигураници бити дужни да плаћају при остваривању појединих видова здравствене заштите, створиће се услови и за увођење добровољног здравственог осигурања. На тај начин, уз повећање учешћа издвајања из бруто националног дохотка за здравство, створиће се услови за подизање нивоа здравствене заштите грађана, односно за здравствене заштите која је усклађена са стандардима Европске уније.

2.2.2. Физички капитал

Саобраћај

Најважнији сегменти Трансевропске мреже на територији Републике Србије су:

1. Коридор X са својим крацима–Хб (Београд-Будимпешта) и Хц (Ниш-Софија), је најзначајнији друмски и железнички правац на територији Републике Србије. Он је дефинисан као део Југоисточне мултимодалне осе дефинисане у Завршном извештају ГВН (HLG - High Level Group); део је Основне регионалне транспортне мреже (Core Regional Transport Network, у даљем тексту: Основна мрежа) и повезује Аустрију/Мађарску, Словенију/Хрватску, Републику Србију и Бугарску/Македонију/Грчку. На њему се у Републици Србији налази 792 км путева и 760 км железничких пруга;
2. Коридор VII (река Дунав) који спаја Централну Европу преко Републике Србије са Црним морем и део је Југоисточне мултимодалне осе, пограничнa је река и протиче преко територије Републике Србије на дужини од близу 600 км.

Република Србија је окружена Паневропским коридорима и њиховим крацима: Будимпешта–Арад–Крајова–Софија–Солун (Коридор IV), Арад–Букурешт–Констанца (крак Коридора–IVa), Будимпешта–Шамац–Сарајево–Плоче (крак Коридора–Vц), Vалона–Тирана–Скопље–Софија (Коридор VIII). Такође, у окружењу Републике Србије налази се Јадранска магистрала, која ће дуж јадранске обале спојити краке Коридора–Va и Vц (Ријека–Плоче) преко Црне Горе, са Коридором VIII у Валони.

У финалном извештају ГВН из новембра 2005. године, дефинисани су приоритетни европски пројекти на Пан европским коридорима VII и X у смислу проширења Транс-европске транспортне мреже (ТЕН-Т) на суседне државе и регионе. Поред наведеног, у истом извештају обрађена су и тзв. „хоризонтална питања": интермодалност, интероперабилност, сигурност и безбедност у транспорту и инфраструктури, уклањање нефизичких баријера и управљање саобраћајем.

Европска комисија, у оквиру програма CARDS, и међународне финансијске институције EIB, EBRD и WB помажу велике инвестиционе пројекте у Републици Србији, оријентисане на хитне пројекте одржавања, изградње и реконструкције инфраструктуре и пројекте изградње институционалних капацитета. Очекује се да ће ова подршка, пре свега за инфраструктурне пројекте дуж европских коридора, бити настављена и током наредних година.

IPA, као нови инструмент за претприступну помоћ, формиран је 2005. године, на основу регулативе Савета о оснивању инструмента за предприступну помоћ број 1085/2006 од 17. јула 2006. године. Приоритети и финансијска средства за имплементацију тих приоритета утврђују се Вишегодишњим индикативним програмским документом (MIPD), који припрема ЕК у

консултацији са Националним IPA координатором и ресорним министарствима. IPA је намењен искључиво за потребе стабилизације и приступања ЕУ и у Републици Србији заменио је програм CARDS. Републици Србији је у 2007. години из IPA фонда намењена сума од 186,7 милиона евра.

Пројекат REBIS, финансиран од стране Европске комисије кроз програм CARDS, завршен је јула 2003. године и обухватио је балканске државе–Албанију, Босну и Херцеговину, Црну Гору, БЈР Македонију, Хрватску, Србију, укључујући УНМИК Косово (UNSCR 1244). Завршни извештај студије REBIS концентрисао се на мултимодалну Основну мрежу, слично Трансевропској мрежи ЕУ.

SEETO је основана као део Регионалног CARDS програма ЕУ за 2003. годину, обухвата Албанију, Босну и Херцеговину, Црну Гору, БЈР Македонију, Хрватску, Србију, укључујући UNMIK Косово (UNSCR 1244), и као један од основних задатака има израду Петогодишњег плана за развој Основне мреже (MAP). До сада су усвојена три плана: MAP 2006-2010. године, MAP 2007-2011. године и MAP 2008-2012. године а току је израда MAP 2009-2013. година.

Стратегијом развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године коју је Влада усвојила 27. децембра 2007. године, утврђује се стање у тим областима транспорта, успоставља концепт развоја инфраструктуре и транспорта, дефинишу дугорочни и орочени циљеви развоја транспортног система и Акциони план за њихову реализацију, а имајући у виду потребу за одрживим развојем транспорта у Републици Србији. Смернице за такав развој постављене су на нивоу целог система и базиране су на принципима безбедности, интермодалности, примене савремених технологија, комплементарног коришћења свих видова саобраћаја и, пре свега, рационалног коришћења расположивих капацитета и ресурса у држави, у корист свих грађана Републике Србије.

Стратегија је циљно оријентисана и заснована на визији за 2015. годину која узима у обзир друштвени развој, опредељење Републике Србије ка чланству у Европској унији, одрживи развој транспортног система и стабилне институције.

Приликом разматрања значаја области транспорта у било којој држави, посматрају се два доминантна аспекта: квалитет живота и укупан економски развој. Транспорт има директан утицај на појединачну мобилност и доступност ближих и удаљенијих области, али због свог значајног утицаја на рационално коришћење времена, утиче и на квалитет живота људи у ширем смислу. Стратегија у великој мери може да определи утицај транспорта на квалитет живота и развој привреде и у односу на појединца и у односу на друштво у целини.

Боља транспортно-инфраструктурна опремљеност Републике Србије омогућиће да се више роба и услуга производи, троши и извози, повећавајући опште благостање. Транспортна инфраструктура се може посматрати и као инструмент за равномерни регионални развој, јачање територијалног интегритета и очување целовитости државе. Усмерене инвестиције могу допринети равномернијој расподели бруто друштвеног производа по становнику. При планирању треба имати у виду да привреда у различитим подручијима има различиту структуру и да поједина подручја зависе од транспорта више од других.

Да би позитивно утицао на економски развој, транспортни систем мора да достигне одређени ниво развоја. Постојеће стање тог система може се објаснити последицама економског пада у периоду 1990. до 2000. године и спорог опоравка. Да би се достигао ниво држава кандидата и чланица Европске Уније потребно је достићи ниво развоја упоредив са тим државама. Ова стратегија одређује кораке на том путу и указује на приоритете.

Железнички саобраћај

Магистралне железничке пруге пролазе кроз све веће градове и укрштају се у зонама Београда и Ниша. Од укупне дужине железничке мреже у Републици Србији (3.809 км), 1.768 км

представљају магистралне пруге. Електрифицирано је 1.247 км (32.7%). Само 7% пруга (276 км) има два колосека. Просечно задовољавајућа густина мреже на нивоу Републике Србије веома је неравномерна и осетно опада ка југу.

Око 25% магистралних пруга железничке мреже у Републици Србији налази се на Коридору X и његовим крацима–Хб и Хц. Само око 45% пруга у Републици Србији има дозвољено осовинско оптерећење од 22,5 т, док је на 30% пруга оно испод 16 т. Дозвољена брзина прелази 100 км/час на свега 3,2% пруга, а највећи део (око 50%) мреже дозвољава максималну брзину до 60 км/час. Са изузетком појединих секција пруга Београд–Шид и Велика Плана–Ниш, које су двоколосечне, електрифициране и на неким деоницама дозвољавају веће брзине, све остале пруге имају застареле техничке и технолошке параметре. Чак и на неким секцијама ових пруга има деоница у врло лошем стању, тако да се брзина често привремено ограничава на 20 км/час или ниже.

ЈП „Железнице Србије" располажу са око 480 локомотива, 8.500 теретних и 550 путничких вагона. Железничка возна средства су релативно стара и непоуздана. Просечна старост железничких возних средстава прелази 30 година. Стопа расположивости, у зависности од типа, варира између 26% и 61%.

Недовољно улагање у основно одржавање на железници последица је општег привредног заостатка у претходном периоду, лоше организације, недостатка средстава, социјалне и кадровске политике. Садашње стање железничке инфраструктуре карактерише потреба да се у пројектовано стање врати и модернизује још око 1.000 км магистралних пруга, тј. око 57% главне мреже пруга, односно 26% комплетне железничке мреже. За рехабилитацију и одржавање железничке мреже у наредних десет година према проценама биће потребно око 3,9 милијарди евра.

ЈП „Железнице Србије" суочене су са лошим стањем железничке инфраструктуре и недостатком савременог возног парка. Рехабилитација и побољшање потребни су на целој дужини Коридора X, који је окосница система (25% мреже и преко 50% транспортних активности).

Циљ да се олакша и развије међународни железнички транспорт уз координирани план реконструкције, изградње и опремања железничких пруга у складу је са будућим потребама међународног транспорта према Европском споразуму о најважнијим међународним железничким пругама (AGC).

Република Србија ће оријентисати капацитете према тражњи железничких услуга. Значајно повећање капацитета једноколосечних пруга могуће је постићи изградњом краћих двоколосечних деоница само на местима где је то потребно за мимоилажење и/или претицање, према националним приоритетима. У свим другим случајевима мора се одређеним студијама изводљивости проверити да ли алтернативно и јевтиније решење, једноколосечна пруга са двоколосечним деоницама и веће инвестиције у системе за аутоматски рад могу да обезбеде довољно повећање капацитета пруге.

У циљу повећања просечне брзине и конкурентности железница, са суседним земљама треба да се закључе споразуми који ће обезбедити карактеристике транспорта „са једним заустављањем" (One Stop Shop) у првој фази, а касније и систем „без граница".

Приоритетни пројекти ЕУ у Републици Србији у области железничког транспорта, према цитираном документу ГВН, дефинисаних на Листи 1 – Краткорочни и средњорочни пројекти, су:

1. 6–реконструкција и модернизација железничке пруге: граница са Мађарском–Београд–Ниш–граница са Бугарском/граница са БЈР Македонијом, укључујући мост преко Дунава у Новом Саду;

2. 7–реконструкција и модернизација железничког транспорта у оквиру Београдског железничког чвора.

Делимично се на железнички транспорт односи и пројекат са Листе 3, под бројем 39, Интермодална логистичка платформа Београда.

Стратешки план ЈП „Железнице Србије" за 2006-2010. годину, поред консолидације предузећа, предвиђа фазну реализацију изградње, модернизације и реконструкције инфраструктуре и набавку, модернизацију и реконструкцију железничких возних средстава, и то:

1. пруга и објеката на Коридору X, Београдског железничког чвора и станице Димитровград;

2. пруге Београд–Бар (Београд–Пожега–Врбница–граница Црне Горе);

модернизацију 38 електро локомотива, набавку 1.100 нових теретних кола, 18 нових маневарских локомотива, 10 половних моторних возова, модернизацију и реконструкцију 27 електро и дизел моторних возова и 30 путничких кола.

Према Закону о средствима у својини Републике Србије, држава је тренутно власник комплетне имовине која је дата Јавном предузећу (ЈП) „Железнице Србије" на коришћење. Текуће пословање држава дотира са око 100 милиона евра. Висина субвенције у номиналном износу опада од 2002. када је била 10 милијарди динара, па до 2006. када је била 8 милијарди динара. У 2008, субвенција износи 10,6 милијарди динара. Намера је да се финансирање инфраструктуре врши од стране државе, док превоз, као комерцијална функција, не би био дотиран.

Према решењима из Одлуке о оснивању ЈП „Железнице Србије" потребно је израдити План финансијске консолидације и спровести га пре него што се примене либерална решења из Закона, која предвиђају приступ под истим условима и домаћим и страним превозницима. Финансијска консолидација значи, пре свега, регулисање статуса иностраних дугова, који износе више од 600 милиона евра. Рок за реализацију ове активности зависи од могућности државе. Финансијска консолидација је неопходна како би се ЈП „Железнице Србије" оспособило за тржишно пословање. Техничка и организациона консолидација овог јавно предузећа се очекује у наредне четири године. Постоји могућност за стварање услова за делимичну приватизацију (робни саобраћај).

Увођење обавезе јавног превоза (Public Service Obligation) за одређене релације од стране државе или јединице локалне самоуправе према превознику јесте једна од новина у Закону о железници, коју треба спровести у дело већ током 2009. или најкасније 2010. То практично значи да ће превознику бити наметнута обавеза да врши превоз на одређеним нерентабилним релацијама за које држава сматра да постоји интерес. Истовремено ће такав превоз бити субвенционисан до оправдане пуне цене коштања превоза.

Систем накнада за коришћење инфраструктуре ће, такође, заживети у наредним годинама. У току је израда Методологије за одређивање висине накнада за коришћење железничке инфраструктуре, коју би требало да усвоји Влада. Планирано је да се увођење система накнада обави прво у „сенци", где би се тестирање висине накнаде извршило само на ЈП Железнице Србије. У другој фази би било отворено локално тржиште. У складу са Споразумом о стабилизацији и придруживању, започеће се пословање по тржишним принципима. Управљач инфраструктуре (део ЈП Железнице Србије) ће наплаћивати накнаде за приступ и коришћење инфраструктуре свим превозницима који су заинтересовани за коришћење железничке инфраструктуре и за то испуњавају законом прописане услове.

Меморандумом о економско-финансијском програму Владе Републике Србије и Међународног монетарног фонда, требало је да у току 2005. буду издвојене споредне делатности, односно делови или организационе јединице јавних предузећа, као и да се покрене поступак приватизације у новооснованим зависним друштвима капитала. У том С

P

функционишу у условима слободне конкуренције, а улога државе је ограничена на уређивање ове области у смислу издавања лиценци, дозвола за друмски превоз, надзор, итд.

Управљање

ЗАКОНОДАВНИ И РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР

Основна карактеристика новог Закона о енергетици (2004) је укидање монопола и увођење конкуренције у све енергетске делатности у којима је конкуренција могућа, као и стварање оквира за регулацију и слободан приступ енергетским мрежама, као природним монополима (пренос, транспорт и дистрибуција енергије).

Циљеви реформе су повећање свеукупне ефикасности сектора, модернизација, отварање нових радних места, увођење конкуренције и обезбеђење хармонизације са Ђ

%, да би након тога (без нових енергетских извора на бази домаће примарне енергије), дошло до њеног

Положај Србије омогућава потенцијалне приходе од транзита енергије. Сем поменутих

- У

са Директивама ЕУ усвојен на Влади РС. Републичка Агенција за поштанске услуге основана је

европска директива 2008/1/ЕС (тада 96/61/ЕС). До сада, тачније током 2005. и 2006.године, донето је шест подзаконских аката, неопходних за имплементацију овога закона. Урађен је и предлог Уредбе о програму усклађивања појединих привредних грана са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и очекује се њено доношење до краја 2008.године. Ова уредба односи се на постојећа постројења k Z

Према економским групама земаља, у 2007.години Србија највише тргује са: ЕУ 27 – 55%, затим CEEC (Central and Eastern European Countries) - 16% и CIS (Commonwealth of Independent States) - 14%. 2 7

Република Србија је у 2007. највише извозила у ЕУ следеће производе: шећер, гуме, топловаљане траке, делове машина, обућу и делове обуће, катоде, кукуруз, бели лим, малину Rolend, полиетилен, итд. Такође је забележен раст извоза готових текстилних производа као резултат склопљеног Споразума о текстилу. Република Србија је у 2007. највише увозила из ЕУ: нове путничке аутомобиле, дизел

Убрзаће се поступак реструктурирања и приватизације великих предузећа у друштвеној својини као предуслов за стварање конкурентног предузетничког сектора. Закон о изменама и допунама Закона о приватизацији («Службени гласник РС» бр. 123/07) и Закон о стечајном поступку («Службени гласник РС» бр. 84/04 и 85/05) омогућили

Будући да постоје различити предлози у погледу динамике и обухвата приватизације јавних предузећа на нивоу Републике, Влада ће за већину њих утврдити стратегију реструктурирања и приватизације, с циљем да се постепено продаје капитал тих предузећа, унапређује корпом А да

-унапређење политике запошљавања;
-решавање питања законске регулативе која се односи на власништво над земљиштем;
-повраћај одузете имовине, након Другог светског рата

Одлука о одређивању робе за чији су извоз увоз и транзит прописани услови

Одлука о одређивању робе за чији су извоз увоз и транзит прописани услови («Службени гласник РС» 126/07) је усвојена у децембру 2007. године у циљу усклађивања номенклатуре важеће Одлуке са новом номенклатуром која је усаглашена са Хармонизованим системом назива и шифарских ознака роба 2007 (HS 2007) и Комбинованом номенклатуром Европске уније за 2008. годину (CN 2008). Осим тога, нова Одлука је измењена како

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

подстицаја који се нуди новим улагањима. Зато пореска политика Србије треба да остане конкурентна пореским политикама суседних земаља по ниским стопама корпоративног опорезивања и ограниченим прописима који се тичу изузећа од плаћања пореза. Поред тога, процес реформе образовног система треба додатно охрабрити и убрзати, а све у циљу стварања повољне климе и атрактивног тржишта за стране улагаче.

С друге стране, инвеститори који намеравају да улажу у Србију сусрећу се са бројним тешкоћама, од оних институционалног типа, услед недостатка адекватне законске регулативе, до крајње техничких, као што је непотребно администрирање и спора и дуготрајна процедура прикупљања дозвола за регистрацију страног улагања. Србија још увек није донела неопходне законе у многим областима. Нова улагања у индустријске паркове и развој других имовинских односа у Србији прилично заостају у односу на друге земље региона. Градско и индустријско планирање је у Србији веома неразвијено, а и проблем грађевинских дозвола је стални извор несигурности страних инвеститора.

За техничку помоћ страним улагачима, преглед могућности за страна улагања, практична питања у вези страних улагања, као и за израду промотивних материјала је у Влади Републике Србије задужена Агенција за страна улагања и промоцију извоза (SIEPA). Министарство економије и регионалног развоја врши надзор над активностима ове агенције.

У циљу ефикаснијег достизања свих ових циљева, њиховог препознавања и идентификовања, Република Србија је 9. марта 2006. усвојила Стратегију подстицања и развоја страних улагања («Службени гласник РС», број 22/2006). Овај документ садржи детаљну анализу инвестиционог окружења и наглашава потребу за дубљим реформама у циљу унапређења пословне климе. Стратегијом су дефинисане конкретне мере и активности које је потребно спровести да би Србија постала регионално одредиште за улагања.

Успешно спровођење Стратегије подстицања и развоја страних улагања резултирало је веома брзим порастом бруто прилива страних инвестиција у Србију у 2006, која је достигла највиши износ од 5.464 милиона УСД, од чега највећи део потиче од приватизације у области телекомуникација, банкарства, осигурања, итд. Ово је изузетан напредак у односу на 2005, када је бруто прилив

Према одредбама Нацрта закона о контроли државне помоћи:

- под појмом државне помоћи се подразумева свака мера која представља стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода, којом се кориснику државне помоћи, на селективан начин, омогућава економска предност у односу на конкуренте, чиме се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту.

- давалац државне помоћи је Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, преко надлежних органа и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима и додеqује државну помоћ у било ком облику.

- корисник државне помоћи је свако правно и физичко лице, које у обављању делатности производње и/или промета робе и/или пружања услуга на тржишту, користи државну помоћ у било ком облику.

Законодавни оквир у области државне помоћи још није успостављен, али је процедура припреме нацрта закона за достављање Влади, прописана Пословником Владе, највећим делом спроведена (јавна расправа је спроведена крајем 2007. и почетком 2008. године). По конституисању нове Владе, Нацрт закона ће, по спровођењу последње фазе процедуре, бити достављен Влади ради утврђивања предлога и упућивања у скупштинску процедуру. Усвајање регулаторног и институционалног оквира за контролу државне помоћи је битан елемент свеукупних припрема и испуњавања услова за приступање СТО и Европској унији, а пре свега, испуњавања обавеза из ССП (члан 73.)

Успостављање транспарентног система контроле државне помоћи, само по себи, имаће значајне позитивне ефекте у вези са креирањем економске политике, рационалним планирањем државног буџета и управљањем буџетским дефицитом, ефикаснијом сарадњом са међународним организацијама са којима Република Србија има финансијске аранжмане, као и у вези са креирањем одговарајуће индустријске политике и политике регионалног развоја.

Иако још није успостављен систем контроле државне помоћи, у Републици Србији се од 2004. године, израђује годишњи извештај о додељеној државној помоћи. Влада је до сада усвојила два таква извештаја- Извештај за 2004. и 2005. годину (усвојен маја 2006.г.) и Извештај за 2005. годину (усвојен јула 2007.г.). У Извештају за 2005. годину већ је, у највећој могућој мери, примењена методологија ЕУ у области извештавања. Предлог Извештаја за 2006. годину је припремљен, спроведена прописана процедура и по конституисању нове Владе, биће достављен на усвајање. Доношењем закона и пратећих подзаконских аката, биће успостављена пуна транспарентност у додели и коришћењу државне помоћи.

Заштита потрошача

Заштита потрошача у Републици Србији је један од приоритета у процесу комплетирања институционалног и правног амбијента модерне тржишне привреде и друштва. Стварање услова за успостављање и функционисање слободног тржишта, увођење реда на тржишту је превасходно интерес грађана Републике Србије као потрошача. Уколико потрошачи уживају одговарајући ниво правне сигурности, у могућности су да доносе рационалне одлуке и у свим другим областима друштвеног и привредног живота.

Поштено тржишно понашање, коректна комерцијална пракса, третман купаца, туриста и потрошача којим се поштују њихова права и интереси у одговарајућем правном послу или односу, су од великог значаја за све актере на тржишту, учеснике и оператере, али посредно и оне , hg&p&&)OU&%,,J_ l Vp% ijZdkZ

Права потрошача су део система узајамних дужности и овлашћења свих учесника на тржишту, те зато представљају и интерес других учесника, пре свега компанија. Извесност економских ефеката уговора о купопродаји добара намењених потрошњи није само интерес економски слабије или лошије информисане стране – потрошача, него и продаваца који, успостављањем и поштовањем стандардних понашања, могу да се ангажују у конкурентској борби која би била заснована на нижим ценама и бољем квалитету, а не повредом права конкуренције. Нису ретки случајеви лажног приказивања предности или погодности за купце, који почивају на злоупотреби незнања потрошача.

Непоштовање захтева квалитета, различите обмане, манипулисање свешћу недовољно образованих потрошача или злоупотреба положаја појединих потрошачких група се врло брзо претварају у директно наношење штете свим савесним учесницима на тржишту. Без уређивања и унапређивања права потрошача нема конкуренције, а тиме се угрожавају и деформишу и основне функције тржишта, које су уједно и елемент јавног поретка демократског друштва.

Пошто су стандарди права потрошача један од стубова правног поретка модерне тржишне привреде какво је европско тржиште, јавила се и потреба за прописивањем правних одредби које прокламују поштовање читавог сета основних људских права. Међу њима истакнуто место има и скуп норми којима је циљ да се обезбеди ефикасна хармонизација права заштите потрошача, али захтеви за уједначавањем ових стандарда у ЕУ нису ограничени само на оне области у којима је право потрошача почело да се афирмише.

Важан елемент политике заштите потрошача је заштита потрошача у области услуга, нарочито туристичких и банкарских. Стога је неопходан интензиван развој механизама за отклањање несразмера у економској снази или информисаности у домену услуга. Процес изналажења метода заштите права потрошача додатно се отежава услед развоја технологије и настанка нове трговинске праксе.

У јануару 2007. године Влада је усвојила Национални програм заштите потрошача за период 2007. – 2012. године. Превасходни циљ доношења Програма је остваривање и афирмација заштите права и интереса потрошача, стварање нових институција и успостављање партнерске сарадње учесника у остваривању, заштити и развоју права и интереса потрошача. Посредно, то значи унапређивање привредног система Републике Србије и повећање атрактивности њене привреде за страна улагања и друге облике међународне привредне сарадње. Јасно је да се тај циљ не може постићи без напора у домену интеграције у економски и правни систем ЕУ. Република Србија јасно је показала да је на путу да изврши комплетну примену правног система који одговара модерном европском демократском друштву уношењем и обавезе Републике Србије да штити потрошаче у складу са чланом 90. Устава Републике Србије.

Национални програм заштите потрошача за период од 2007. до 2012.године садржи: развој система заштите потрошача, оцену стања у области заштите потрошача, субјекте система заштите потрошача, циљеве и задатке заштите потрошача, задатке носилаца система заштите потрошача финансијска средстава за остваривање Програма, преглед циљева и задатака, носилаца, рокова и средстава за спровођење Програма.

Програм има за циљ да омогући да се различити парцијални и неповезани напори државе, организација потрошача, страних партнера, привредних комора или појединих компанија ускладе у процесу изградње целовитог система који би одговарао захтевима и нашег друштва и ЕУ.

Програм представља јасан политичко – правни документ који ће послужити као стратегија и политика заштите потрошача и подстицај различитим државним органима, субјектима мешовитог карактера, као и организацијама потрошача (независним, непрофитним, невладиним и неполитичким удружењима грађана као потрошача), да своје напоре и сарадњу координирају на остваривању заштите права и интереса потрошача.

У оквиру Министарства трговине и услуга формирана је посебна организациона јединица – Одсек за заштиту потрошача као и Савет министра за заштиту потрошача као саветодавно-консултативно тело.

Чланови Савета су истакнути научници и стручњаци у овој области, представници релевантних министарстава и организација потрошача. У складу са праксом земаља чланица ЕУ у којима постоје слични органи функција Савета је само саветодавна. То је консултантско тело које има за циљ да помогне министру и у ширем смислу Министарству у доношењу најбољих и најефикаснијих одлука о разним питањима у вези са развојем политике заштите потрошача. Још једна важна функција Савета је да се подстакне активније укључивање организација потрошача у креирање политике заштите потрошача.

Када је реч о важним пројектима којима се унапређује заштита потрошача, истичемо да је започела реализација програма CARDS 2006 из области заштите потрошача, који финансира Европска агенција за реконструкцију, у износу од 2.000.000 евра. Овим програмом ће се ојачати правни оквир у области заштите потрошача, спроводити програми обуке и обезбедити IT опрема у циљу успостављања интегрисаног ИТ система за тржишну инспекцију, што ће бити први корак ка успостављању јединственог система брзог упозорења за опасне производе широке потрошње (RAPEX) у Србији.

Активности у 2007. години биле су усмерене на унапређење нормативног оквира, пре свега кроз израду новог Нацрта закона о изменама и допунама закона о заштити потрошача.

Краткорочни приоритети (период 2008-2009)

- У процедури је Нацрт закона о изменама и допунама закона о заштити потрошача. Усвајање новог Закона се очекује у другом кварталу 2008. године. а значиће даље усклађивање са законодавством ЕУ у овој области, побољшање постојећих одредби Закона о заштити потрошача, као и преузимање обавезе из Споразума о стабилизацији и придруживању ЕУ.

  Изменама и допунама Закона о заштити потрошача остварују се циљеви и задаци утврђени Националним програмом заштите потрошача за период од 2007. до 2012. године и стварају основе за формирање саветодавних центара за заштиту потрошача, пре свега у циљу развоја система правне заштите потрошача кроз усаглашавање Закона о заштити потрошача са упутствима и стандардима ЕУ у овој области, стварање услова за ефикасније функционисање организација потрошача и њихово активно укључивање у потпуније остваривање права и интереса потрошача.

- Планирана је израда Закона о потрошачким кредитима.

- Планирано је континуирано јачање административних и техничких капацитета Одсека за заштиту потрошача и Сектора тржишне инспекције у циљу повећања стручног знања. Неопходно је даље развијати различите облике сарадње с другим релевантним институцијама као и са организацијама за заштиту потрошача.

- У циљу стварања услова за партнерску сарадњу и активније укључивање организација потрошача на остваривању права и интереса потрошача образоваће се саветодавни центри за заштиту потрошача. Саветодавни центри ће повезивати иницијативу грађана као потрошача и организација потрошача на одређеној територији јединица локалне самоуправе, са материјалном и стручном помоћи државних органа и то на сталној и професионалној основи у пружању помоћи потрошачима и њиховим организацијама у

„унутрашњем тржишту ЕУ“ са веома јаком конкуренцијом, представљаће највећу друштвену и привредну реформу.

У току изградње институција инфраструктуре квалитета у земљи која тежи прикључењу Европској унији, нужно је сагледати услове које домаће институције инфраструктуре квалитета морају испунити како би постале чланице одговарајућих европских организација и асоцијација. Чланство националних институција инфраструктуре квалитета у одговарајућим европским институцијама омогућује узајамно препознавање и признавање резултата испитивања производа и сертификата, које привредним субјектима Републике Србије олакшава пласман производа и услуга на тржиште Европске уније, као и равноправан положај на том тржишту.

Усаглашавање нацинонаалног техничког законодавства са законодавством ЕУ је процес који обично траје неколико година, јер укључује решавање како правних, тако и решавање великог броја техничких питања. На пример, законодавство за електричне производе, машине, лифтове, опрему под притиском, личну заштитну опрему, медицинске уређаје и друге производе обухваћено директивама Новог приступа не може бити успешно имплементирано уколико се сви хармонизовани EN стандарди за конкретну директиву не пренесу у националну стандардизацију.

Усклађивањем са техничким законодавством ЕУ и унапређењем рада институција инфраструктуре квалитета обезбедиће се предуслови за пласман српских производа на јединствено тржиште ЕУ, уз признавање исправа о усаглашености, издатих у складу са усаглашенме Е ск ос

Национално тело за акредитацију треба да постане међународно признато и да буде пуноправни члан ЕСА (European Cooperation for Accreditation – Европска кооперација за акредитацију) као и потписник MLA (Multilateral Agreement – Мултилатерални споразум о акредитацији). Овим ће се омогућити узајамно препознавање акредитације (потврђивање компетентности) тела за оцењивања усаглашености, односно њихових резултата.

Национални институт за метрологију треба да постане међународно признат тако да се обезбеђује следивост у међународном систему јединица IS (IS units). Законска и научна метрологија су важне за националну привреду како би њени производи били прихватљиви за европско тржиште.

Тела за оцењивање усаглашености (Conformity Assessment Bodies – CABs) су сервис привреде. Већина земаља чланица ЕУ уважава препоруку Европске комисије да је акредитација у складу са стандардима серије EN 45000 и EN ISO/IEC 17000 битна и да представља важан инструмент за оцену компетентности и непристрасности тела за оцењивање усаглашености. У Европској унији земље чланице су одговорне за тела која овлашћују (пријављују – нотификују), а њихови сертификати се прихватају свуда на унутрашњем тржишту ЕУ. Није дозвољено да се тела за оцену усаглашености финансирају из националног буџета. Она морају стицати свој приход на тржишту, у конкуренцији са осталим сличним институцијама.

Ради унапређења конкурентности српске привреде потребно је да се ради на афирмацији свих механизама узајамног препознавања и признавања резултата испитивања производа и сертификата, као што су склапање уговора □□ ijb\jCY!&[illegible]

развој, промоција кооперације између иновативних предузећа и истраживачких институција, пораст know - how и патената кроз јасну примену закона и прописа у области иновативне

3. СПОСОБНОСТ ПРЕУЗИМАЊА ОБАВЕЗА ИЗ ЧЛАНСТВА У ЕУ

3.1. СЛОБОДА КРЕТАЊА РОБА

3.1.1 Хоризонтална питања

Законодавни оквир

За време постојања Државне заједнице Србија и Црна Гора, Уставна повеља је дефинисала да су област техничких прописа и инфраструктуре квалитета (стандардизација, акредитација, метрологија и оцењивање усаглашености) у надлежности државне заједнице. Скупштина Србије и Црне Горе је донела оквирне законе, који су и даље правни оквир за област стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивање усаглашености. То су следеће закони:

- Закон о стандардизацији („Службени лист СЦГ“, број 44/05);
- Закон о акредитацији („Слу f□l'''%&&%%Q &%%& &\□b^bl□

суштини међуресорни. Министарство економије и регионалног развоја обезбедиће концепт, координацију свих актера у изради Акционог плана, као и редовно праћење испуњавања обавеза.

Доношење и реализација Акционог плана води ка системском уређењу области техничких прописа и значајно доприноси убрзању процеса придруживања Европској унији, а сам Акциони план биће интегрисан у НПИ документ.

У децембру 2007. године формирана је Пројектна група за израду Нацрта закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености. Радни текст Нацрта закона је завршен. Планира се достављање радног текста Нацрта закона надлежним министарствима, ради прибављања мишљења. У припреми Нацрта закона учествовали су експерти ангажовани преко пројекта PLAC.

Основни разлози за доношење новог Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености су:

- усклађивање са правним системом Републике Србије и неопходно унапређење техничког законодавства Републике Србије,
- усаглашавање са правилима Споразума о техничким препрекама у трговини (ТБТ) Светске трговинске организације (СТО), као и
- усаглашавање са техничким законодавством Европске уније.

Обзиром да је на нивоу државне заједнице постојало само једно министарство надлежно за припрему и доношење техничких прописа, важећи Закон у великој мери

У 2008. Институт планира рад на доношењу око 2 800 српских стандарда и сродних докумената, од којих ће 600 бити на српском, а 2 200 на енглеском језику.

Законодавни оквир

У складу са Акционим планом измене постојеће регулативе, а у циљу усаглашавања са правилима и принципима СТО, планирана је израда Закона о стандардизацији Србије који је у оквиру надлежности Министарства економије и регионалног развоја, а усвајање овог закона предвиђено је у 2008.

У 2008. предвиђено је и укидање обавезности стандардима са обавезном применом у циљу усаглашавања са правилима и принципима СТО о слободном увозу, извозу и транзиту роба.

Институционални оквир

Најважнији

P

У закону је такође уважена пракса у ЕУ да је поотврда о акредитацији за одређено подручје је најбоље средство којм тела за оцењивање усаглашености доказује оспособљеност и задовољавање минималних услова.

Средњорочни приоритети (2010-2012)

Развијање система континуираног надзора над телима за оцењивање усаглашености, као и даље оспособљавање и развој националних тела за оцењивање усаглашености ради припреме за пуну имплементацију прописа Европске уније.

Повећање капацитета тела за оцењивање усаглашености како би била способна да обављају тестирање и сертификацију у складу са релевантним законодавством Европске уније представља предуслов за признавање система и производа које треба увести на тржиште Европске уније.

Након потписивања ACAA/PECA споразума за поједине групе производа тела за оцењивање усаглашености би била оспособљена за издавање исправа о усаглашености које би биле признате на подручју унутрашњег тржишта Европске уније. Када су у питању ACAA/PECA споразума након идентификације кључних сектора приступиће се анализи усклађености законодавства са законодавством ЕУ у предметном подручју, као и у вези постојања потребне инфраструктуре за спровођење закона на подручју стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивања усаглашености.

3.1.1.4. Метрологија

Стање

Законодавни оквир

Закон о метрологији („Службени лист СЦГ“, број 44/05), донет је у СЦГ. За разлику од претходног Закона о мерним јединицама и мерилима, Закон о метрологији уређује углавном област законске метрологије и није комплетан због недоречености у СЦГ, па недостају казнене одредбе и није применљив у многим областима, па постоје и бројне непрецизности и правне празнине. На основу Закона донета је Уредба о законским мерним јединицама („Службени лист СЦГ“, број 10/06) која је у потпуности усклађена са упутством “Directive (80/181/EEC) on the approximation of the laws of the Member States relating to units of measurement and on the repeal of Directive 71/354/EEC“. Донета су и два општа подзаконска акта, али је област метрологије остала углавном неуређена, јер се стари закон више не примењује, а не постоје нова решења за поједина питања. Закон није усаглашен са *acquis communautaire*. Неусаглашеност је у дефинисању области законске метрологије, врсти оверавања мерила и расподеле одговорности.

Новим законом је препозната организација за метрологију која наставља послове тадашњег Завода за мере и драгоцене метале, који постоји преко 130 година. Надлежност организације за метрологију није у потпуности дефинисана, а неке надлежности су пребачене на министарство надлежно за послове метрологије. Таквом прерасподелом надлежности неке надлежности нису довољно прецизиране, а неке чак није могуће спровести. Организација за метрологију је и даље био Завод за мере и драгоцене метале са својим подручним организационим јединицама.

Институционални оквир

Уредбом о финансирању надлежности које су прешле у надлежност Републике Србије, Влада Србија је наставила да финансира Завод за мере и драгоцене метале као организацију у свом саставу.

Законом о министарствима метрологија је у надлежности Министарства економије и регионалног развоја. Дирекција за мере и драгоцене метале је формирана као орган управе у саставу овог министарства са надлежностима које проистичу из закона којим се уређује метрологија. Дирекција је преузела све послове Завода за мере и драгоцене метале, али по свом положају у државној управи (дирекција) не може да преузме и све неопходне надлежности које припадају заводима. Дирекцији су умањене надлежности доношењем Закона о метрологији, а касније и ограничене променом статуса органа управе. Положај дирекција не омогућава да се на прави начин и ефикасно преузму обавезе Европског партнерства и транспонују упутства новог и старог приступа у постојећи или измењен законски оквир.

Обука и техничка помоћ су реализовани путем семинара и радионица у оквиру програма CARDS 2002 и 2006, како националног, тако и регионалног. Опрема из програма CARDS 2002 значајно је унапредила могућности еталонирања и мерења. Србија је члан Метарске конвенције од 1879. и потписник CIPM MPA. Србија је члан OIML и потписник MAA. Србија је члан-оснивач EURAMET. Потписивање ССП омогућиће да Србија постане придружени члан у WELMEC.

Краткорочни приоритети (2008-2009)

Законодавни оквир

Неопходно је доношење новог Закона о метрологији, којим би се уредила целокупна област метрологије и дефинише модел метролошког система Србије. Законом би се дефинисао облик и надлежности централне метролошке организације и омогућило да се упутства из метрологије у потпуности транспонују у националне прописе. Рок за усвајање Закона о метрологији у Народној скупштини је II квартал 2009.

За израду новог Закона о метрологији од изузетне важности је да Србија има статус придруженог члана у WELMEC. Правилник о метролошким условима за ваге са неаутоматским функционисањем класе I, II, III, и IV је усклађен са OIML R 76 и углавном усаглашен са Упутством о неаутоматским вагама (NAWI).

Институционални оквир

Положај националне метролошке институције треба уредити новим Законом о министарствима тако да остане орган управе Владе и да се омогући спровођење свих надлежности прописаних у новом Закону о метрологији. Јачаће се капацитети ове институције, а развојним и истраживачким радом метролога овладаће се новим технологијама на којим се базирају метролошки прописи и њихова примена.

Средњорочни приоритети (2010-2012)

Законодавни оквир –

3.1.3.9. Неаутоматски инструменти за мерење

3.1.3.10. Инструменти за мерење – обрађени у поднаслову метрологија

Планира се доношење општих подзаконских прописа и усклађивање националних прописа са упутствима у области метрологије. Врсте мерила које су обухваћене законском метрологијом биће усклађене са директивама и националним потребама. Упутство о мерилима (MID) ће се транспоновати у национално законодавство. Прописи о претходно упакованим производима биће усклађени са упутствима: 75/106/EEC, 75/107/EEC, 75/324/EEC, 76/211/EEC и 80/232/EEC и WTO/TBT. Рок за доношење подзаконских прописа је II квартал 2011. године. Импементација ових прописа зависиће од нашег статуса у процесу приступања Европској унији.

Институционални оквир

Развијаће се национална метролошка организација да одговори потребама привреде и друштва за еталонирањем, испитивањем типа и оверавањем мерила и оспособиће се за имплементацију Упутства о мерилима (MID) и Упутства о неаутоматским вагама (NAWI), а за одређена мерила, за која постоји интерес привреде, треба да обавља функцију националног пријављеног тела (Notified body). Само развијена и јака национална метролошка организација може да изради прописе усаглашене са *acquis communautaire* и обезбеди њихову имплементацију у скалду са WELMEC.

Административни капацитети

Табела 1.

Потребе државних институција за запошљавањем

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	*2009.*	*2010.*	*2011.*	*2012.*
Дирекција за мере и драгоцене метале	Постојећа	151	155	165	175	185	200

3.1.1.4.4. Финансијске потребе

Табела 2А. **Потребе Дирекције за мере и драгоцене метале**

	у 2008.	у 2009.	у 2010.	у 2011.	у 2012.
Активности					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)	5,3 М€	6,0 М€	7,0 М€	8,0 М€	9,0 М€
Инфраструктура					

Табела 2Б. **Буџет** Дирекције за мере и драгоцене метале - домаћи извор

	у 2008.	у 2009.	у 2010.	у 2011.	у 2012.
Активности					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)	3,3 М€	4,0 М€	5,5 М€	6,0 М€	7,0 М€
Инфраструктура					

Табела 2
(просторж

информисања и размене информација у вези са ризицима који производ представља по здравље и безбедност потрошача и других корисника, као и вршење надзора, упућен је Народној скупштини 03. децембра 2007. на усвајање.

Уставни основ за доношење Закона о општој безбдности производа садржан је у члану 97. тачка 6. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 89/06), којим се утврђује да Република Србија, уређује и обезбеђује, између осталог, јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката и систем обављања појединих привредних и других делатности.

Основни разлог за доношење овог закона је обезбеђивање високог нивоа заштите здравља и безбедности потрошача који производе употребљавају, као и других корисника који производе користе за своје потребе, од

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

(путеви, железница..)					

Табела 2Ц. Буџет Министарства трговине и услуга – страни извор

	М2008	***М2009***	***М2010***	***М2011***	***М2012***

Закон о основама безбедности саобраћаја и Закон о међународном друмском превозу

У средњорочном периоду планира се даље праћење и усклађивање законодавства са законодавством ЕУ у области

1) Са Уредбом ЕЗ бр.1907/2006 закон је делимично усклађен.

Ова

помоћи					
Осавремењивање наставних програма у образовним установама које образују кадрове за област заштите у ванредним ситуацијама и осталим школама и факултетима	100.000				

3.1.2.3. Фармацеутски производи, медицински уређаји, медицински уређаји за активну имплантацију и *in vitro* медицински уређаји за дијагностику

Стање

Законодавни оквир

Област лекова и медицинских средстава регулисана је Законом о лековима и медицинским средствима („Службени гласник РС“ бр. 84/04 и 85/05 и др. закон)**,** који је ступио на снагу 01. августа 2004. чиме је престао да важи Закон о производњи и промету лекова („Службени лист СРЈ “, бр.18/93).

Овим законом уређују се услови за производњу, промет и испитивање лекова и медицинских средства који се употребљавају у хуманој и ветеринарској медицини, надзор у овим областима, услови и поступак за издавање дозвола за стављање у промет лекова и медицинских средстава и друга питања од значаја за ову област. Законом је ради обезбеђења квалитетних, безбедних и доступних лекова и медицинских средстава, основана Агенција за лекове и медицинска средства, као правно лице са повереним пословима.

На основу овог закона донети су следећи подзаконски акти:

1. Правилник о садржају дозволе за стављање лека у промет („Службени гласник РС“, број 93/05);

2. Правилник о поступку и условима за добијање дозволе за стављање лека у промет („Службени гласник РС“, број 93/05);

3. Правилник о садржају дозволе за стављање медицинског средства у промет („Службени гласник РС“, број 93/05);

4. Правилник о поступку и условима за добијање дозволе за стављање медицинског средства у промет („Службени гласник РС“, број 102/06);

5. Правилник о начину и условима оглашавања лека и медицинског средства („Службени гласник РС“, број 99/06);

6. Правилник о начину пријављивања, прикупљања и праћења нежељених реакција на лекове („Службени гласник РС“, број 99/06);

7. Правилник о условима и начину клиничког испитивања лека, поступку и садржају документације за одобрење клиничког испитивања лека („Службени гласник РС“, број 19/07);

8. Правилник о условима за производњу лекова („Службени гласник РС“, број 27/08);

9. Правилник о условима за промет на велико лекова и медицинских средстава („Службени гласник РС“, број 27/08);

10. Правилник о условима за обављање промета медицинских средстава на мало у специјализованим продавницама („Службени гласник РС“, број 27/08);

11. Правилник о садржају и начину обележавања спољњег и унутрашњег паковања лека и о садржају упутства за пацијента-корисника („Службени гласник РС“, број 27/08);

12. Правилник о клиничком испитивању лекова који се употребљавају искључиво у ветеринарској медицини („Службени гласник РС“, број 24/08).

На основу члана 29. став 2. Закона о лековима и медицинским средствима („Службени гласник РС“, бр. 84/04 и 85/05 и др. закон) у „Службеном гласнику РС“, број 28/08 објављене су Смернице Добре произвођачке праксе, Добре лабораторијске праксе, Добре праксе у дистрибуцији лекова и Добре клиничке праксе у клиничком испитивању.

За област лекова и медицинских средстава од значаја су и следећи, посебни закони:

Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“ број 33/97, 31/2001 и „Службени лист СЦГ“, број 1/2003), који уређује начин поступања органа у поступку издавања дозвола за производњу и промет лекова и медицинских средстава, поступку надзора и поступцима који се воде код Агенције за лекове и медицинска средства;

Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“ број 107/05) који уређује питања опште здравствене заштите, друштвене бриге за здравље становништва и општи интерес у здравственој заштити;

Закон о оглашавању („Службени гласник РС“ број 79/05) који између осталог, на општи начин уређује питање оглашавања лекова.

Иако ови закони само делимично регулишу питање лекова и медицинских средстава, будући да им то није основни предмет регулисања, неопходно је да сви закони у потпуности буду међусобно усаглашени.

Закон о лековима и медицинским средствима није у потпуности усаглашен са *acquis communautaire*. Закон је у делу који уређује област лекова који се употребљавају у хуманој медицини највећим делом усаглашен са Упутством 2001/83/ЕЗ. У делу који уређује област лекова за ветеринарску употребу Закон је такође усаглашен са Упутством 2001/82/ЕЗ. Неусаглашеност се односи само на оне делове поменутих Упутстава које се односе само на државе чланице ЕУ.

Област медицинских средстава делимично је усаглашена са Упутством 90/385/ЕЕЗ, 93/42/ЕЕЗ, 98/79/ЕЗ. Неусаглашеност се односи на издавање дозволе за стављање медицинског средства у промет, јер напред поменута упутства не предвиђају издавање дозволе за стављање медицинског средства у промет, већ само евидентирање, односно упис медицинских средстава у регистар.

Институционални оквир

Област лекова и медицинских средстава који се употребљавају у хуманој медицини налази се у надлежности Министарства здравља (припрема нацрта закона, доношење подзаконских аката, издавање дозвола за произвдњу и промет лекова и медицинских средстава, надзор над применом Закона о лековима и медицинским средствима и прописа донетих за његово спровођење, подношење прекршајних пријава и пријава за привредни преступ), као и у надлежности Агенције за лекове и медицинска средства (издавање дозвола за стављање лека и медицинског средства у промет, издавање дозволе за клиничка испитивања лекова и медицинских средстава, праћење нежељених реакција лекова и медицинских средстава, лабораторијска контрола квалитета лекова и медицинских средстава, одобравање увоза нерегистрованих лекова и медицинских средстава и др.), с тим што Агенција за лекове и медицинска средства своје послове, осим лабораторијске контроле квалитета лекова и медицинских средстава, врши као поверене.

Област лекова и медицинских средстава који се употребљавају у ветеринарској медицини налази се у надлежности Министарства пољопривреде, као и у надлежности Агенције за лекове и медицинска средства.

У складу са чланом 21. Закона о министарствима („Службени гласник" РС, број 48/07), Министарство здравља обавља послове државне управе у области производње и промета лекова и медицинских средстава и инспекцијске послове у тим областима. На основу Закона о лековима и медицинским средствима („Службени гласник РС" бр. 84/04 и 85/05 – др закон) у надлежности Министарства здравља је издавање дозвола за производњу и промет лекова и медицинских средстава на велико, односно медицинских средстава на мало који се употребљавају у хуманој медицини и надзор над спровођењем тог закона и прописа донетих за његово спровођење. Законом су министру здравља дата овлашћења за доношење подзаконских аката и објављивање смерница Добре произвођачке праксе, Добре дистрибутивне праксе, Добре лабораторијске праксе и Добре клиничке праксе у клиничком испитивању.

У оквиру Министарства здравља за област лекова и медицинских средстава, регулисаних Законом о лековима и медицинским средствима, надлежан је Сектор за лекове и медицинска средства, Одељење за инспекцијски надзор над лековима и медицинским средствима. Сектор за лекове и медицинска средства основан је 2007, а до његовог формирања Одељење за инспекцијски надзор над лековима и медицинским средствима било је у оквиру Сектора за здравствено осигурање и финансирање у здравству. У Одељењу за инспекцијски надзор над лековима и медицинским средствима тренутно је запослено 7 инспектора.

У Одељењу за инспекцијски надзор над лековима и медицинским средствима обављају се послови који обухватају: инспекцијске послове у области производње, израде галенских лекова, промета и испитивања лекова, односно производње, промета и испитивања медицинских средстава; примена ЕУ стандарда у циљу приступања Шеми сарадње фармацеутских инспекција (PIC/S); вођење база података о субјектима који се баве производњом, прометом и испитивањем у области лекова и медицинских средстава и галенским лабораторијама и други послови из делокруга Одељења.

Агенција за лекове и медицинска средства надлежна је за издавање дозвола за стављање у промет лекова и медицинских средстава, лабораторијску контролу квалитета лекова и медицинских средстава, издавање дозвола за клиничка испитивања лекова и медицинских средстава, праћење нежељених реакција лекова и медицинских средстава, и других послова у складу са Законом о лековима и медицинским средствима. Агенција има својство правног лица, послује у складу са прописима о јавним службама, а све послове, осим лабораторијске контроле квалитета лекова и медицинских средстава и давања информација и предлога за рационално коришћење лекова и медицинских средстава, врши као поверене.

Краткорочни приоритети (2008-2009)

Законодавни оквир

Министар здравља Републике Србије донео је 21. децембра 2007. Решење о формирању радне групе за израду предлога Закона о изменама и допунама Закона о лековима и медицинским средствима. Као задаци радне групе утврђени су :

- учествовање у TWINNING пројекту на активности 1.6 - усаглашавање домаће регулативе са прописима ЕУ;
- утврђивање области лекова и медицинских средстава које је потребно ускладити са регулативом Европске уније;
- припрема Предлога Закона о изменама и допунама Закона о лековима и медицинским средствима, у складу са прописима Европске уније до децембра 2008..

До краја 2008. планирана је припрема предлога Закона о изменама и допунама Закона о лековима и медицинским средствима, у смислу његовог усаглашавања са Упутствима 2004/24/ЕЗ, 2004/27/ЕЗ када су упитању лекови за хуману употребу, Упутством 2004/28/ЕЗ у погледу лекова за ветеринарску употребу и Упутством 2007/42/ЕЕЗ у области медицинских средстава.

Након усвајања Закона о изменама и допунама Закона о лековима и медицинским средствима, планира се доношење нових или измена и допуна постојећих подзаконских аката.

Институционални оквир

Неопходно је јачање ресурса Сектора за лекове и медицинска средства Министарства здравља и то повећањем броја инспектора и других кадрова, усавршавањем запослених и набавком опреме, у циљу омогућавања праћења стања на тржишту лекова и медицинских средстава, предлагања мера за даље унапређење области лекова и медицинских средстава у складу са потребама Републике Србије.

Према предлогу систематизације за 2008. планирано је институционално јачање Сектора за лекове и медицинска средства формирањем Групе за лекове и медицинска средства уз постојеће Одељење за лекове и медицинска средства. Групу ће чинити три запослена, један правник и два фармацеута, односно лекара, који ће обављати послове који обухватају израду нацрта закона и других прописа којима се уређује област лекова, медицинских средстава и фармацеутских сировина; спровођење међународне сарадње у области лекова и медицинских средстава, израда предлога, праћење и анализа спровођења националне политике у области лекова, медицинских средстава; израду елабората, анализа, студија и програма у области производње и промета лекова и медицинских средстава; анализа и праћење прописа и директива ЕУ из области лекова и медицинских средстава и други послови из ндлежности Групе.

Планира се и институционално јачање Одељења за инспекцијски надзор над лековима и медицинским средствима повећањем броја инспектора од 7 тренутно запослених на 10, у складу

са повећањем обима послова, као и запошљавање 1 стручњака за обезбеђење система квалитета у Сектору за лекове и медицинска средства.

3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

Законодавни оквир

У средњорочном периоду планира се даље праћење и усклађивање законодавства са законодавством ЕУ у области лекова и медицинских средстава.

Институционални оквир

Јачаће се капацитети Министарства здравља запошљавањем нових запослених, пре свега у Одељењу за инспекцијски надзор над лековима и медицинским средствима обзиром на чињеницу да се у краткорочном периоду не може обезбедити повећање броја запослених сходно стварним потребама. Планира се подела инспекције у области лекова и медицинских средстава на инспекцију за лекове и инспекцију за медицинска средства.

3.1.2.4. Козметички производи и безбедност играчака

Законодавни оквир

Законодавни оквир којим се регулише ова област представљају: Закон о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе („Службени лист СФРЈ“, бр. 53/91, „Службени лист СРЈ“, бр. 24/94, 28/96, 37/2002, „Службени гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2005) и Закон о здравственом надзору над животним намирницама и предметима опште употребе („Службени гласник СРС“, бр. 48/77, 29/88, „Службени гласник РС“, бр. 44/91, 53/93, 67/93, 48/94, 101/2005), Правилник о условима у погледу здравствене исправности предмета опште употребе који се могу стављати у промет („Службени лист СФРЈ“, бр. 26/83, 61/84, 56/86, 50/89, 18/91).

Закон о безбедности хране чијим усвајањем ће престати да важе два горе наведена закона намеће хитну потребу за усвајањем.

Према Закону о здравственој исправности предмета опште употребе, предмети опште употребе су :

1) посуђе, прибор и амбалажа за животне намирнице;

2) дечије играчке;

3) средства за одржавање личне хигијене, негу и улепшавање лица и тела;

4) средства за одржавање чистоће;

5) дуванске прерађевине и прибор за пушење.

Радна подгрупа 28 обрађује део везан за **безбедност играчака**.

Закон о здравственој исправности предмета опште употребе треба да буде усаглашен са прописима ЕУ садржаним у следећим актима ЕУ (*acquis communautaire)*:

1. Council Directive 88/378/EEC of 3 May 1988 on the approximation of the laws of the Member States concerning the safety of toys Corrected by 31988L0378R(01)
2. 98/485/EC: Commission Recommendation of 1 July 1998 on childcare articles and toys intended to be placed in the mouth by children of less than three years of age, made of soft PVC containing certain phthalates (notified under document number SEC(1998) 738)
3. 2001/579/EC: Commission Decision of 30 July 2001 on the publication of the reference of standard EN 71-1: 1998 "Safety of toys - Part 1: Mechanical and physical properties", Clause 4.20(d) in accordance with Council Directive 88/378/EEC (Text with EEA relevance) (notified under document number C(2001) 1905)
4. 2005/195/EC: Commission Decision of 9 March 2005 concerning the partial non-conformity of standard EN 71-1:1998 Safety of Toys - Part 1: mechanical and physical properties' with the essential safety requirements of Council Directive 88/378/EEC (notified under document number C(2005) 542) (Text with EEA relevance)
5. Directive 2005/84/EC of the European Parliament and of the Council of 14 December 2005 amending for the 22nd time Council Directive 76/769/EEC on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States relating to restrictions on the marketing and use of certain dangerous substances and preparations (phthalates in toys and childcare articles)Corrected by 32005L0084R(01
6. 2007/184/EC: Commission Decision of 23 March 2007 concerning the publication of the reference of the standard EN 71-1:2005 Safety of Toys - Part 1: mechanical and physical properties regarding the technical requirements on hemispheric toys in accordance with Council Directive 88/378/EEC on the safety of toys (notified under document number C(2007) 1256) (Text with EEA relevance)
7. 2007/224/EC: Commission Decision of 4 April 2007 concerning the publication of the reference of the standard EN 71-1:2005 Safety of Toys - Part 1: mechanical and physical properties regarding the technical requirements on projectiles with suction cups as an impact area in accordance with Council Directive 88/378/EEC on the safety of toys (notified under document number C(2007) 1460) (Text with EEA relevance)

Од значаја су још посебни закони:

Закон о министарствима („Службени гласник РС“, бр.43/2007),

Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“ број 33/97, 31/2001 и „Службени лист СЦГ“, број 1/2003),

Закон о санитарном надзору („Службени гласник РС“, бр.125/2004),

Институционални оквир

Институционални оквир

Министарство економије и регионално развоја је надлежно за усклађивање са прописима из области текстила.

Средњорочни приоритет (2011-2012)

Усклађивање са упутствима 97/74, 97/73, 96/73, и 73/44 ЕЗ у виду правилника је средњорочни приоритет као и даље праћење и усклађивање законодавства са законодавством ЕУ на подручју текстила.

3.1.2.7. Обућа

SRP стандард G.B1. 035-односи се на декларисање производа од коже

Институционални оквир

Министартсво економије и регионалног развоја је надлежно за област обуће.

Средњорочни приоритет (2010-2012)

Ускалђивање са упутством 94/11/ЕЗ у виду правилника као и даље праћење и усклађивање законодавства на подручју обуће.

3.1.2.8. Вештачка ђубрива

Законодавни оквир

Област ђубрива уређена је Законом о заштити биља („Сл. лист СРЈ“ бр. 24/98, 26/98 и „Сл. гласник РС“ бр. 101/2005-други закон), којим су прописани услови за стављање у промет (производња, увоз и регистрација).

Правилници:

- Правилник о промету, увозу и узорковању ђубрива („Сл. лист СРЈ“, бр. 59/2001),
- Правилник о методама за испитивање ђубрива („Сл. лист СРЈ“, бр. 60/2000 и „Сл. гласник РС“, бр. 20/2005),
- Правилник о линији за производњу („Сл. лист СРЈ“, бр. 68/2001)
- Правилник о врстама амбалаже за пестициде и ђубрива и о уништавању пестицида и ђубрива („Сл. лист СРЈ“, бр. 35/99).

Институционални оквир

Управа за заштиту биља Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде је одговорна за успостављање политике у области ђубрива. Садашњи број запослених у области ђубрива је:

- 7 запослених у седишту Управе, од чега 3 у Одељењу за средства за заштиту и исхрану биља и 4 инспектора задужена за контролу квалитета рада, и
- 71 фитосанитарни инспектор - унутрашњи фитосанитарни инспектори, који су распоређени у 6 регионалних јединица и 34 гранична фитосанитарна инспектора, распоређени у 6 граничних станица (укупно 105 фитосанитарних инспектора), који поред активности у области ђубрива раде и послове везане за здравље биља и средства за заштиту биља.

Испитивање квалитета ђубрива у поступку регистрације и контроле увоза и унутрашњег промета врше лабораторије овлашћених организација, које се налазе у саставу научних института и пољопривредних факултета (укупно 9).

Краткорочни приоритети - 2008 - 2009

Као активност планирана у 2008. години предвиђа се измена и допуна постојећег Правилника о методама за испитивање ђубрива, с обзиром на нове околности које су настале након његовог доношења. То се првенствено односи на несагласности између врста ђубрива, постојећих ЈУС стандарда за минерална ђубрива и европских стандарда, у смислу дозвољених одступања од декларисаних вредности садржаја хранљивих елемената, као и метода њиховог испитивања и узорковања.

Поменутим изменама и допунама постојећи правилник ће бити у сагласности са Додацима I, II и IV Уредбе Европског парламента и Савета бр. 2003/2003/ЕЗ од 13. октобра 2003. године, који се тичу врста минералних ђубрива, одступања и метода узорковања и испитивања минералних ђубрива, као и Уредбом Европског парламента и Савета бр. 1774/2002 од 03.10.2002. године, када су у питању органска ђубрива произведена од нуспроизвода животињског и биљног порекла, који нису намењени за људску исхрану.

Средњорочни приоритети - активности планиране за 2010-2012 године

Законодавни оквир

Средњорочни приоритети у области ђубрива су даље усклађивање са правним тековинама ЕУ, односно доношење Закона о средствима за исхрану биља и оплемењивачима земљишта. Радна верзија закона налази се у процедури припреме за јавну рсправу, а његово доношење се планира ўа k□\ Z q b hÂ Œ!%ì! %à&Ÿ у

Новим Законом о средствима за исхрану биља и оплемењивачима земљишта уређује се разврставање, производња, промет, увоз, квалитет, испитивање и примена у складу са Уредбом Европског парламента и Савета 2003/2003/ЕЗ од 13. октобра 2003. године, као и могућност да се у оквиру националног прописа створе услови за стављање у промет минералних ђубрива која не одговарају условима прописаним овом Уредбом (минерална ђубрива која немају ознаку „ЕС FERTILIZERS“).

Након усвајања овог закона донеће се подзаконски прописи којима ће, заједно са већ измењеним и допуњеним Правилником о методама за испитивање ђубрива, бити омогућења његова примена:

- Правилник о начину вођења регистра средстава за исхрану биља и оплемењивача земљишта,
- Правилник о квалитету и означавању средстава за исхрану биља и оплемењивача земљишта,
- Правилник о производњи, промету и примени средстава за исхрану биља и оплемењивача земљишта,
- Правилник о увозу средстава за исхрану биља и оплемењивача земљишта,
- Правилник о начину поступања са нуспроизводима животињског порекла који нису намењени за исхрану људи,
- Правилник о условима које морају испуњавати овлашћене организације за испитивање средстава за исхрану биља и оплемењивача земљишта.

Јачање институционалних и административних капацитета

У оквиру ових активности планира се:

- доношење новог Правилника о систематизацији и организацији радних места у МПШВ, којим ће се повећати број запослених у Управи – у Одељењу за средства за заштиту и исхрану биља и Одељењу фитосанитарне инспекције, којим ће се омогућити израда и примена подзаконских прописа на основу новог закона,
- страна помоћ у смислу конкурисања за ИПА програм, у оквиру кога ће бити планирани тренинзи, студијска путовања и радионице за послове планирања, организовања и контролинга административног особља који раде на упису у регистар средстава за исхрану биља и оплемењивача земљишта и лабораторијског особља овлашћених организација које раде испитивање ради контроле квалитета.

3.1.3. Директиве новог приступа

Препреке који би могле да проистекну из разноликости националних програма регулисане су 1985. године усвајањем новог приступа техничкој хармонизацији. Садржај директива своди се на дефинисање суштинских захтева које производи морају да задовоље да би се нашли на тржишту ЕУ. Поменути суштински захтеви тичу се заштите пшштих интереса- заштите здравља, безбедности, заштите потрошача и заштите животне средине. Поштовање свих захтева које

директиве прописују за одређени производ осигурава слободно кретање роба на ЕУ тржишту. Логика новог приступа је усвајање мањег броја мање детаљних директива.

3.1.3.1. Нисконапонска електрична опрема

Законодавни оквир

Имајући у виду да се европска директива о нисконапонској опреми - 73/23 ЕЕЗ , 93/68 ЕЕС односи на све електричне апарате и машине, односно на све индустријске производе може се сматрати да она представља једну од хоризонталних директива новог приступа. постојећи прописи који спадају у оквир ове директиве су:

ПОА 43/88 Наредба о обавезном атестирању грла за сијалице са навојем („Сл.лист СФРЈ”,бр.43/88)

ПОА 43/88/3 Наредба о обавезном атестирању склопки за направе („Сл.лист СФРЈ”, бр.43/88)

ПОА 43/88/1 Наредба о обавезном атестирању трнсформатора за раздвајање и сигурносних трансформатора („Сл.лист СФРЈ”, бр.43/88)

ПОА 43/88/5 Наредба о обавезном атестирању електричних апарата за домаћинство („Сл. лист СФРЈ”, бр.43/88)

ПОА 8/87 Наредба о обавезном атестирању електронских апарата за домаћинство и сличну употребу („Сл.лист СФРЈ”, бр.8/87)

ПОА 43/88/2 Наредба о обавезном атестирању преносних алата са електромоторима („Сл.лист СФРЈ”, бр.43/88)

Институционални оквир

Министарство економије и регионалног развоја је надлежно за спровођење директиве која се односи на нисконапонску електричну опрему, а у спровођење директиве ће се укључити и многа тела за оцењивање усаглашености која раде испитивање наведених производа. Тело за оцењивање усаглашености Квалитет Ниш покрива већи део обухвата ове директиве и делује о оквиру Међународне шеме сертификационох тела за испитивање група електричних производа

Краткорочни

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

ПОА 61/83 Наредба о обавезном атестирању ужади за општу намену (”Сл.лист СФРЈ”,бр

решена на одговарајући начин. Казнене одредбе нису довољно прецизне. Закон није усклађен са садашњим законом о локалној самоуправи (20059, Законима о планирању и изградњи, заштити на раду, осигурању имовине и лица, законима из области образовања и др.

За питање заштите од пожара од значаја су још посебни закони који регулишу ова питања. Ту н

Након усвајања закона о заштити и спасавању планира се доношење Закона о заштити од пожара, других закона и подзаконских аката.

Законом о заштити од пожара (предлог закона израдио би МУП - Сектор за заштиту и спасавање), потпуније би дефинисао:

- надлежност Владе, Министарства у[illegible]

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

ПОА 18/91/3 - Наредба о обавезном атестирању хватачког уређаја за лифтове и о условима које морају испуњавати организације удруженог рада овлашћене за атестирање тих производа (”Сл.лист СФРЈ”, бр.18/91).

ПОА 18/91/4 - Наредба о обавезном атестирању лифтова на електрични погон за вертикални превоз терета са кабином у коју није могућ приступ људи и о условима које морају испуњавати организације удруженог рада овлашћене за атестирање тих производа (”Сл. лист СФРЈ”, бр.18/91)

ПТН - за лифтове на електрични погон за вертикални превоз лица и терета (“Сл.лист СФРЈ”, бр. 16/86)

ПТН – за лифтове на ел. погон за коси превоз лица и терета (“Сл. лист СФРЈ”, бр. 49/86)

ПТН – за лифтове на ел погон за вертикални превоз терета, са кабином у коју није могућ приступ људи (“Сл. лист СФРЈ”, бр. 55/87)

Институционални оквир

Министарство екононмије и регионалног развоја је инстуција надлежна за транспоновање директиве о лифтовима у виду правилника**.**

Краткорочни приоритети (2008-2009)

Транспоновање директиве 95/16/EC је планирано до краја 2009. године.

Средњорочни приоритети (2010-2012)

Јачање капацитета за спровођење правилника као и даље праћење и усклађивање законодавства ЕУ на подручју лифтова

3.1.3.7. Опрема под притиском

Законодавни оквир

Област опреме под притиском је регулисана следећим

радиофреквенцијских опсега одлучује о броју и роковима, односно периоду на који се издаје лиценца за јавне

P

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

уписима, посадом поморских бродова и др. и да буде потпуно усклађен, између осталог, и са Упуствима 96/98 и 2002/84 ЕЗ о поморској опреми. Нацрт закона ће се припремати по угледу на државе Европске уније које немају море (Чешка Република, Аустрија).

3.1.3.13. Жичаре за превоз људи

Законодавни оквир

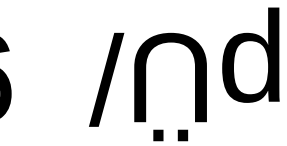

Обл □ □ j чареи

Министарство за инфраструктуру је институција надлежна за предметну област.

Краткорочни

вишенедељну обуку у организацији ЈИСА центра у Јапану. Два службеника одељења за управљање отпадом су похађала обуку у организацији SИ

b ijhp_^ghbho^Za,aZrlblam_f,brlZbo
\h^Z,dhgljhe]mZkh\Zbo g_ijb•Zlgbo
fbjbkZh,iZkgh,kkbZ[begbkmlbabqdh
h[_a[_{^f_ihg;b•_

2) \jklZfZhliZ^Zq,b•_h^eZ]Zgf_Z
^_ihgb•baZ[jZf,_ghdhebqbgbgZfZ
[bh^_]jZ^b[bhgihZ]^Zdh•_k_fh]m
h^ehˋblbmkehˋbfdZjbl_jb•mfbbfZ
ijhp_^mjZfZaZ ijbo\ZlZf_beb
g_ijbo\Zlbf^g_hkghe^eZ]Zhflb_Z^gZZ
^_ihg,b•gmZqbgbmijhp_^mjZ,ZZ^Zbo
aZl\ZjZf Z ^_,ihgb•_

3) kZ^jˋZb•mgZqbgm

hliZ^hf			
4. IjZ\begbmdhkehbfgZZqbgm kZdmi,ZlfZgkih,jkZdeZ^brl_fZb ljlfZghZiZ^Z dkhdhjbklb dZh k_dmg^kZhjgZ\bgeZb]hjb\h	qe38. klZ4\	^\ZgZf_kk_pb h^^ZgZ klmiZfZ gZkgZ]hmh] aZdhgZ	
5. IjZ\begbd h ih^klbfp_ZZgaZ ihgh\gmmihlj_bmbkdhjbr„hfi_Z^Z dZkh_dmg^kZhjgh_\bgeb a^Z[b•Zf_ _g_j]b•_	qe38. klZ5\	^\ZgZf_kk_pb h^^ZgZ klmiZfZ gZkgZ]hmh] aZdhgZ	

6. IjZ\begbd h ihkaZidm

gZa\h±ðÌ! L! d7_
dZkh_dmg^kZhjgh_\bg_

цевима које садрже живу		на снагу овог закона	

14. Правилник о:

1) садржини, изгледу ознаке и начину означавања уређаја

управљање отпадом		на снагу овог закона
21. Правилник. о садржини и изгледу дозволе	чл. 64. ст. 5.	дванаест месеци од дана ступања на снагу овог закона

22. Правилник о:

1) поступку

Закон о амбалажи и амбалажном отпаду, који је такође усвојен од стране Владе Републике Србије, регулише област управљања амбалажним отпадом. Поменути закон ће се усвојити на основу члана 58. предлога Закона о управљању отпадом и усаглашен је са *acquis communautaire.* Након усвајања овог закона предвиђено је да се донесе Уредба о програму смањења амбалажног отпада којом се утврђују циљеви сакупљања и третмана

3.2. СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РАДНИКА

3.2.1. Приступ тржишту рада

Слобода кретања радника подразумева да сваки држављанин Европске уније има право на приступ запослењу под истим условима као и држављанин државе чланице у којој се тражи запослење. Радник има право да искористи све правне могућности које правни систем државе домаћина свес св з е О е

- Упутство (2006/68/ЕС) Европског парламента и Савета од 6. септембра 2006. године којим се допуњује Друго упутство Савета (77/91/ЕЕС), а које се односи на нека питања у вези оснивања акционарских друштава и очување и промене њиховог капитала, као и заштите права акционара и

- Упутство (2007/36/ЕС) Европског парламента и Савета од 11. јула 2007. године које се односи на одређена права акционара котираних акционарских друштава, као што су: право на обавештавање и позив за учествовање у раду скупштине, право гласања преко пуномоћника, гласање електронским путем, потребна већина за учествовање у раду скупштине и др, јавља се потреба за њиховима имплементирањем у Закон о привредним друштвима. Неке одредбе предвиђене Упутством (2007/36/ЕС) су већ садржане у Закону о привредним друштвима у делу који се односи на: рад скупштине акционарских друштава, сазивање седница скупштине, гласање преко пуномоћника, одржавање телефонске седнице, док нека решења (нпр. о прекограничном повезивању) није могуће имплементирати пре стицања статуса државе чланице.

Приликом израде Закона о привредним друштвима, усвојен је принцип да он представља закон капитала, а не закон рада, тако да је регулисање већине решења која се односе на права запослених, садржаних у комунитарном праву у нпр. Упутству Света 2001/86/ЕС од 8. октобра 2001. године (које се односи на учешће запослених у Европској компанији), препуштено радноправном законодавству. Законом су само регулисана нека права запослених која се јављају као последица статусних промена: обавеза привредног друштва стицаоца да преузме запослене у случају престанка привредног друштва услед припајања.

Б) <u>Институционални оквир</u>

Министраство економије и регионалног развоја надлежно је за област компанијског права. Конкретно за област регистрације привредних субјеката надлежна је Агенција за привредне регистре, а као њен контролни орган у оквиру Министарства, одређен је Сектор за управне и надзорне послове у области привредних регистара.

Усвајањем Закона о привредним друштвима и Закона о регистрацији привредних субјеката у Републици Србији извршена је реформа система регистрације тако што је, почев од 4. јануара 2005. године, извршен прелаз са судског начина вођења регистара привредних субјеката на ефикаснији административан, електронски и централизован начин вођења регистара у оквиру

Агенције за привредне регистре основане Законом о Агенцији за привредне регистре („Службени гласник Републике Србије″ бр.55/04).

На овај начин, доста се убрзао систем регистрације који је раније код судова трајао и по неколико месеци, док је Законом о регистрацији привредних субјеката прописан рок од 5 дана за решавање по поднетој регистрационој пријави, у ком се по регистрацијоној пријави одлучује или усвајањем захтева када се доноси решење о упису у Регистра или одбацивањем регистрационе пријаве када се доноси закључак са налогом подносиоцу да поступи у циљу отклањања недостатака.

Агенција за привредне регистре води три регистра: Регистар привредних субјеката (у оквиру кога се врши регистрација привредних субјеката-ортачких друштава, командитних друштава, друштава с ограниченом одговорношћу, акционарских друштава, јавних предузећа, задруга и предузетника), Регистар финансијског лизинга и Регистар залоге на покретним стварима и правима. Од децембра 2005. године у оквиру Регистра привредних субјеката региструју се и представништва страних правних лица, на основу Уредбе о оснивању представништава страних правних лица („Службени гласник Републике Србије″ бр. 114/05), а од

1. јануара 2006. године региструју се годишњи финансијски извештаји привредних друштава у складу са Законом о регистрацији привредних субјеката.

Стварањем Регистра привредних субјеката као јединствене, централне, јавне, електронске базе података остварена је могућност да се на једном месту добију сви релевантни подаци о једном привредном субјекту, што је од велике користи привредним субјектима и државним органима са којима се остварује и сарадња кроз електронску размену података.

Агенција за привредне регистре је у периоду од 2005-2008. године у Регистар привредних субјеката превела више од 70.000 активних привредних друштава, 170.000 предузетника, а регистровано је више од 34.000 нових привредних друштава и више од 94.000 нових предузетника.

Агенција за привредне регистре је члан Европског привредног регистра (European Business Register-EBR) и Форума европских привредних регистара (European Commerce Registers Forum-ECRF), као и иницијатор и предводник регионалне сарадње. Потписивањем Споразума о размени информација, јуна 2007 године АПР је стекао статус Партнера EBR-а, чиме ће се омогућити повезивање АПР-а са мрежом EBR-а, и на тај начин размена више милиона података о привредним субјектима регистрованим широм Европе са подацима регистрованим у АПР-у.

Чланом 65. Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана („Службени гласник РС” бр. 36/91, 79/91, 33/93, 53/93, 67/93, 67/93, 46/94, 48/94, 52/96, 29/01, 84/04, 101/05 и 115/05) прописано је да, поред државе, оснивачи установа социјалне заштите могу бити локална самоуправа и друга правна и физичка лица. Друга правна и физичка лица могу основати установе социјалне заштите, осим центра за социјални рад и завода за васпитање деце и омладине. Одредбама наведеног закона није прописано ограничење за обављање послова у области социјалне заштите за страна физичка лица

Нацртом Закона о равноправности полова, који је Сектор за равноправност полова израдио у сарадњи са представницима других министарстава и цивилног сектора, гарантује се свеобухватна родна равноправност.Нацрт Закона о равноправности полова усаглашен је са правним тековинама ЕУ. Закон је усаглашен са следећим изворима права Европских заједница:

Упутством Савета број 86/613/ЕЕЗ се предвиђа једнаки третман самозапослених мушкараца и жена, њихових супружника кад нису партнери или запослени, да им, уколико нису прикључени шеми социјалног осигурања, држава омогући уплату добровољног осигурања. Такође, услови за оснивање предузећа између супружника треба да нису рестриктивнији од услова за оснивање када оснивачи нису у браку.

Уставом Републике Србије економско уређење почива на тржишној привреди, слободи предузетништва и самосталности привредних субјеката. Права и обавезе оснивача не зависе од породичног статуса. Законом о здравственом осигурању („Службени гласник РС” бр. 107/05 и 109/05-исправка) незапосленим члановима породице осигураника обезбеђује се здравствено осигурање, из средстава буџета Републике Србије. Такође, и незапосленом лицу, које није осигурано по било ком основу, обезбеђује се здравствено осигурање у складу са овим законом. Примена наведеног упутства довела би до вишеструке правне заштите.

У складу са наведеним правним тековинама ЕУ, као и препорукама CEDAW Комитета Уједињених нација (Комитет за елиминацију свих облика дискриминације жена), израђен је Нацрт националне стратегије за побољшање положаја жена и унапређење равноправности полова, са циљем дугорочне оспособљености државних и других субјеката у друштву за политику равноправности полова и родне осетљивости законодавства.

Током 2007. године обновљена је сарадња са Европском тренинг фондацијом (ЕТФ), агенцијом Европске уније која пружа обуке земљама током процеса приступања. У складу са планом активности и потребама Министарства рада и социјалне политике, у новембру 2007. године организована је едукација из области програмирања претприступног финансијског

инструмента (ИПА) на тему социјалне укључености, социјалног дијалога и система социјалне заштите. Такође, у новембру 2007. године Министарство рада и социјалне политике је укључено, путем експертског састанка организованог од стране ЕТФ у Торину, у припрему смерница за регионални пројекат ЕТФ „Социјална инклузија етничких група у земљама западног Балкана".

- краткорочни приоритети 2008-2010

У циљу даљег усаглашавања законских прописа са решењима садржаним у упутствима Европског парламента и Савета које се односе на област компанијског права планирају се измене Закона о привредним друштвима које ће се делом радити и у правцу детаљнијег уређења неких питања која су сад у закону остала недоречена или нејасно одређена, као што су: одредбе о образовању огранака страних правних лица, ограничење броја чланова ортачког и командитног друштва, органи управе као једнотелни или двотелни, сувласништво над уделима, јасна разлика између затвореног и отвореног акционарског друштва, принудна ликвидација, повезивање привредних друштава у групе друштава, промене правне форме из предузетника у привредно друштво и др.

Агенција за привредне регистре планира да у периоду од 2009-2011. године у потпуности реализује електронску регистрацију, што ће обухватити: регистрацију преко Интернета, уз коришћење квалификованих електронских потписа, као и стварање електронских архива скенирањем папирне документације, што би се реализовало пројектом „Микрофилмовање документације и формирање електронске архиве регистара Агенције за привредне регистре", чиме би се допринело даљој реформи државне администрације, повећању ефикасности и смањењу трошкова архивирања. Правни оквир за примену наведеног пројекта била би потпуна примена Закона о електронском потпису, као и доношења других прописа из ове области.

Краткорочни циљ Агенције за привредне регистре је и имплементација „*one stop shop*" система-једношалтерског система регистрације, регулисаног Препоруком Савета (90/246/EEC) од 28. маја 1990 године која се односи на поједностављење административних поступака приликом регистрације у интересу малих и средњих предузећа и установљавање „one stop shop" принципа, којим би се омогућило убрзавање поступка оснивања привредних субјеката, јер би се број дана потребних за регистрацију оснивања, као и за издавање пореског идентификационог броја и пријаву на обавезна осигурања (пензијско-инвалидско и здравствено), са садашњих потребних 14 дана, смањио на 5 дана и једну процедуру. Подношењем једне регистрационе пријаве (смањењем броја потребних формулара), на једном месту у организационој јединици Агенције за привредне регистре странка би добила могућност да добије решење о регистрацији привредног субјекта. Привредни субјект би истовремено са решењем о регистрацији добијао матични број, порески идентификациони број, који би у најкраћем року издавала Пореска управа, а била би извршена и његова пријава осигурања код надлежних фондова пензијског и здравственог осигурања. За успостављање наведеног система потребно је електронски повезати надлежне институције.

Законом о регистрацији привредних субјеката је прописано да Агенција за привредне регистре обезбеђује електронску повезаност Регистра са другим регистрима или базама података, који се воде у Републици Србији или изван ње, чиме су створени услови за сарадњу са државним органима и организацијама у циљу стварања услова за издавање јединственог идентификационог броја за привредне субјекате (приликом оснивања привредног субјекта издаје се матични број који се води у Републичком заводу за статистику), али да би био створен правни основ за потпуну имплементацију једношалтерског система као система свеобухватне сарадње напред наведених државних органа потребно је изменити Закон о пореском поступку и пореској администрацији, Закон о пензијском и инвалидском осигурању и Закон о здравственом осигурању.

Наведени поступак једношалтерског система регистрације би поред рационализације времена допринео економичности поступка регистрације, као и стандардизацији процедуре за отпочињање пословања на територији целе Републике Србије. За спровођење наведеног једношалтерског система регистрације Агенција за привредне регистре не планира запошљавање нових извршилаца, већ би потребна средства за организацију наведеног система била употребљена за техничко унапређење рада Регистра привредних субјеката.

- Средњорочни приоритети 2010-2012

Средњерочни приоритети Агенције за привредне регистре били би даље ширење делатности Агенције и преузимање вођења нових регистара, затим учествовање у међународним асоцијацијама регистара, учествовање у заједничким пројектима којима би се допринело технолошко-информационој повезаности европских регистара и слично.

Такође, у дугорочне планове би спадало и би

.

(адвокати, нотари, лекари, ветеринари и др.). Услуге се пружају у складу са захтевима који су одређени законима који се тичу обављања одговарајуће активности:

Одређени закони из надлежности Министарства трговине и услуга, уређују општа питања везана за ову област.

Закон о трговини (Сл.лист СРЈ, 32/93, 50/93, 41/94, 29/96, 37/2002; Сл.гласник РС, 85/2005 и 101/2005) даје правни основ за вршење трговинских услуга тако што се под трговинском делатношћу сматра пружање трговинских услуга. Овај закон прописује да се трговинском делатношћу могу бавити сва правна и физичка лица која су регистрована за обављање те делатности, чиме упућује на законодавну област пословног настањивања. Поред тога, овај закон ближе уређује и следеће области: нелојална конкуренција, шпекулације, ограничавања јединственог тржишта и надзор и мере над пружањем услуга.

Закон о условима за обављање промета робе, вршење услуга у промету робе и инспекцијском надзору (Сл.гласник РС, 39/96, 20/97, 46/98, 24/99, 25/99, 33/99, 34/2001, 80/2002, 101/2005) уређује услове за обављање промета робе, вршењу услуга у промету робе и инспекцијски надзор. Према овом закону услуге у промету робе су: агенцијске, заступничке, посредничке, комисионе, берзанске, услуге складиштења, опремање и допремање робе, услуге контроле квалитета и квантитета робе, услуге осигурања робе, услуге економске порпаганде и промоције, услуге тржнице и друге услуге уобичајене у промету. Овај закон дефинише да се прометом робе односно вршењем услуга могу бавити предузећа, друга правна лица, физичка лица и предузтеници који су уписани у одговарајући регистар надлежног органа за обављање тих делатности, што поново упућује на законске акте који уређују област пословног настањивања. Поред тога, овај закон ближе уређује и област заштите потрошача услуга као и инспекцијски надзор над пружањем услуга од стране тржишних инспектора у оквиру Министарства трговине и услуга.

Закон о заштити потрошача (Сл.гласник РС, 79/2005) уређује основна права потрошача, начин остваривања тих права, заштиту права потрошача и примену етичких начела, где се под потрошачем подразумева свако физичко и правно лице које користи услуге продавца за личне потребе, потребе свог домаћинства и за сопствене потребе. Продавац у смислу овог закона је свако привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник који пружа услуге потрошачу. Овај закон дефинише и посебне облике заштите потрошача у области услуга (обавеза даваоца услуга, цене услуге, производи и услуге од општег интереса, услуге у туризму, time-sharing).

Закон о ценама (Сл.гласник РС, 7/2005) у ближе уређује област образовања цена услуга.

Закон о заштити конкуренције (Сл.гласник РС, 7/2005) уређује заштиту конкуренције на тржишту у оквиру територије Републике Србије ради обезбеђивања равноправности учесника на тржишту. Овај закон се примењује на сва правна и физичка лица и државне органе, органе територијалне аутономије и локалне самоуправе који посредно или непосредно учествују у промету робе и или услуга а који својим актима или радњама врше повреду конкуренције.

У процедури су следећи законски документи из надлежности Министарства трговине и услуга који ће имати утицаја на уређење области пружања услуга:

- Предлог закона о изменама закона о заштити конкуренције;
- Предлог закона о трговини;
- Предлог закона о изменама и допунама Закона о условима за обављање промета робе, вршење услуга у промету робе и инспекцијском надзору
- Предлог Закона о заштити конкуренције
- Нацрт Закона о електронској трговини
- Нацрт Закона о заштити потрошача

Законом о спољнотрговинском пословању (*Службени гласник РС", бр. 101/2005*) свако лице (физичко и правно) може да врши **услуге у спољнотрговинском промету** у складу са својом правном и пословном способношу. Страна лица која врше услуге у складу са одредбама

Закона о спољној трговини имају третман домаћих лица. Део страног друштва може да врши услуге на територији Србије ако је регистровано у складу са прописима.

Законом о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене (*Сл. лист СЦГ, бр. 07/05*) **услуге у спољнотрговинском промету** наоружањем, војном

овлашћених ревизора који имају лиценцу за рад на пословима ревизије финансијских извештаја, као и да је предузеће за ревизију члан Коморе овлашћених ревизора.

Дозволу за обављање послова ревизије на основу које се предузеће за ревизију региструје за обављање послова ревизије издаје Министарство финансија.

Министарство финансија води Регистар предузећа за ревизију, у складу са Законом.

Комора овлашћених ревизора издаје, продужава и одузима лиценце за обављање послова ревизије финансијских извештаја овлашћеним ревизорима и води регистар издатих лиценци овлашћеним ревизорима за обављање послова ревизије, утврђује критеријуме и врши нострификацију професионалних звања стечених у иностранству, доноси програм, врши обуку кандидата, организује испите и издаје сертификате за стицање професионалних звања, води регистре издатих сертификата за професионална звања и друге послове прописане Законом.

Комора, уз сагласност министра финансија, прописује услове за стицање, продужавање и одузимање лиценци.

У смислу Закона о рачуноводству и ревизији, нису прописани посебни услови за привредна друштва или предузетнике који се региструју за пружање рачуноводствених услуга. Закон не уређује ни професионална звања за лица која обављају рачуноводствене послове.

Правно лице, односно предузетник, општим актом уређује школску спрему, радно искуство и остале услове за лице које води пословне књиге и саставља финансијске извештаје. Вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја правно лице, односно предузетник, може поверити уговором привредном друштву или предузетнику регистрованом за пружање рачуноводствених услуга који има запослена лица којима поверава вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја и који испуњавају услове из општег акта. Орган управљања правног лица, односно предузетник одговоран је за истинито и поштено приказивање финансијских извештаја.

Члан 14. **Закона о адвокатури** ("Сл. лист СРЈ", бр. 24/98, 26/98 - испр., 69/2000 - одлука СУС, 11/2002 и 72/2002 - одлука СУС и "Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 - Уставна повеља) предвиђа да Адвокат - страни држављанин који није уписан у именик адвоката по одредбама овог закона може да обавља послове адвокатуре у појединим случајевима на територији Савезне Републике Југославије под условом узајамности.

Овај закон се тренутно примењује и регулше ову област у Републици Србији, а донет је у време постојања СРЈ. Обзиром да је уочена потреба за унапређењем прописа у овој области, решењем Министра правде од 27. марта 2008. године основана је радна група која је почела са радом. Предвиђено је да ова радна група заврши са радом до краја године.

Чланови радне групе ће у свом раду узети у обзир Директиву 98/ 5/ ЕЦ Европског парламента и Савета од 16.фебруара 1998 као и Директиву 77/249/ЕЕЦ од 22 марта 1977 које се односе на практиковање професије адвоката у земљи чланици која није земља у којој су квалификације прибављене, односно које унапрепређују слободу пружања услуга адвоката.

У радној групи још увек није донесена дефинитивна одлука када треба адвокатима земаља чланица ЕУ дозволити нарушавање реципроцитета и обављање праксе на територији државе Србије, а без права да адвокати регистровани у Србији имају иста могућности у државама чланицама ЕУ, али преовладава мишљење да то треба урадити 2-3 године пре пријема земље у ЕУ, као што је то урадила и Република Словенија, а у циљу балансирања интереса професије и потребе придруживања ЕУ.

Закон о радиодифузији („Службени гласник РС“, бр. 42/2002, 97/2004, 76/2005, 79/2005, 62/2006, 85/2006, 86/2006), чланом 19. прописано је да се Републичка Радиодифузна Агенција стара о заштити малолетника и поштовању достојанства личности у програмима који се приказују посредством радија и телевизије, о чему доноси опште обавезујуће упутство.

Агенција се нарочито стара да програми који могу да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника не буду доступни путем радија или телевизије, изузев када је

временом емитовања или техничким поступком обезбеђено да малолетници, по правилу, нису у прилици да их виде или слушају.

Приказивање програма који тешко угрожавају физички, ментални или морални развој малолетника, забрањено је.

У члану 21. прописано је Агенција се стара да програми емитера не садрже информације којима се подстиче дискриминација, мржња или насиље против лица или групе лица због различите политичке опредељености или због припадања или неприпадања некој раси, вери, нацији, етничкој групи, полу или због сексуалне опредељености.

Поступање емитера супротно забрани из става 1. овог члана је основ за изрицање предвиђених мера од стране Агенције, независно од других правних средстава која стоје на располагању оштећеном.

Доношењем Закона о оглашавању („Службени гласник РС», број 79/05) престале су да важе одредбе Закона о радиодифузији од члана 104. до члана 113. изузев члана 106, које регулишу рекламирање и спонзорство и те одредбе постале су део Закона о оглашавању**.**

3.3.3.2. Краткорочни приортети

Доношење Закона о рачуноводству и Закона о ревизији ради постизање потпуне усклађености са Четвртим и Седмим Упутством Компанијског права, као и са одредбама Директиве 2006/43/ЕЕЗ која је усвојена 17. маја 2006. године - Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council of 17 May 2006 on statutory audits of annual accounts and consolidated accounts, amending Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC and repealing Council Directive 84/253/EEC.

Средњорочни приоритети

Краткорочни и средњорочни приоритети Министарства трговине и услуга у области слободе пружања услуга су:

1. обезбеђење добре информативне основе за област услуга у Србији (успостављање базе података и израда континулених статистичких анализа стања);
2. доношење неопходних законских аката за област трговине услугама уз њихову либерализацију са законодавством Европске комисије и захтевима чланица СТО у доменима: прекогранично пружање услуга, коришћење услуга у иностранству, комерцијално присуство и присуство физичких лица;
3. успостављање институције ознаке Националног бренда Србије.

Постизање потпуне усклађености са прописима Европске уније у области рачуноводдства и ревизије.

Институционални оквир

У надлежности Министарства трговине и услуга, према члану 14. Закона о министарствима (Сл.гласник 48/07), су послови уређења законодавне области и вршење инспекцијског надзора у следећим областима везаним за трговину робама и слободу пружања услуга: промет робе и услуга, контрола квалитета робе и услуга, употреба робних и услужних жигова, знака квалитета и ознаке порекла производа, производња и промет роба и услуга, спречавање монополског деловања, спречавање нелојалне конкуренције, снабдевеност тржишта, и заштита потрошача робе и услуга.

План запошљавања

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

Републичка агенција за поштанске услуге (у даљем тексту Агенција) је основана Законом као независан регулаторни орган и између осталих послова, поверено јој је доношење општих услова за обављање поштанских услуга, стандарда квалитета у обављању поштанских услуга и праћење њихове примене; утврђивање, уз сагласност Владе, лимита по маси и цени за резервисане поштанске услуге; утврђивање времена трајања ексклузивног обављања резервисаних поштанских услуга; давање сагласности на посебне услове за обављање поштанских услуга; издавање и одузимање лиценци поштанским операторима за обављање универзалне поштанске услуге; издавање и одузимање одобрења поштанским операторима за обављање нерезервисаних поштанских услуга; предузимање мере у циљу унапређења конкуренције на тржишту поштанских услуга и праћење развоја у области поштанских услуга. Агенција, којој је овим пм пош ј тих

Формирање и почетак рада Републичке агенције за поштанске услуге и доношење неопходних подзаконских аката, како би се омогућила примена Закона о поштанским услугама у потпуности.

3.3.3.3. Средњерочни приоритети (2010-2011)

Законодавни оквир

Урадити анализу усклађености других закона који уређују питања од значаја за

Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура[17]					

Напомена:
Навести износ у ЕУР за сваку годину посебно.
За страну подршку навести и која је страна подршка у питању.

Табела 2Б. **Буџет** Министарства за телекомуникације и информатичко друштво (МТИД) - домаћи извор

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

Табела 2В. **Буџет** Министарства за телекомуникације и информатичко друштво (МТИД) - страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности *(policy)*					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

Табела 3А. **Потребе** Републичке агенције за поштанске услуге (РАПУ)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					

[17] Изградња објеката у областима у којима је то могуће навести: путеви, аеродроми, железница, инфраструктурни радови, „шенгенска“ граница...

Инфраструктура					

Табела 3Б. Буџет Републичке агенције за поштанске услуге (РАПУ) - домаћи извор

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности *(policy)*					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

Табела 3В. **Буџет** Републичке агенције за поштанске услуге (РАПУ) - страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности *(policy)*					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)	Пројекат ЕАР за техничку сарадњу (2 милиона €)	Пројекат ЕАР за техничку сарадњу (2 милиона €)	Пројекат ЕАР за техничку сарадњу (2 милиона €)		
Инфраструктура					

3.3.4. Међусобно признавање професионалних квалификација

3.3.4.1. Статус

Законодавни оквир

Признавање образовања стеченог у иностранству регулисано је Законом о основној школи ("Службени гласник Републике Србије" бр. 50/92, 53/93, 67/93, 48/94, 66/94, 22/2002, 62/2003 и 64/2003), Законом о средњој школи ("Службени гласник Републике Србије" бр. 50/92, 53/93, 67/93, 48/94, 24/96, 23/2002, 62/2003 и 64/2003) и Законом о високом образовању ("Службени гласник Републике Србије" број 76/2005), који је у потпуности усклађен са принципима Болоњског процеса и који утврђује да је делатност високог образовања од посебног интереса за Републику Србију и саставни је део међународног, а посебно европског образовног, научног, односно уметничког простора. Србија је потписала Болоњску декларацију и ратификовала Лисабонску конвенцију 2003. године.

Право да захтевају признавање ради наставка школовања или ради запошљавања, поред држављана Републике Србије, имају и страни држављани и лица без држављанства ако за то имају правни интерес.

Институционални оквир

Поступак признавања стране школске исправе о стеченом основном односно средњем образовању, или делу образовања, спроводи Министарство просвете у складу са одредбама Закона о општем управном поступку уколико законима о основној и средњој школи није друкчије уређено. У поступку се узима у обзир: трајање образовања, систем образовања земље у којој је стечена школска исправа, наставни план и .

3.4. K E H ; H > GDHJ ? L : 5 ?D : I B L : E :

3.4.1. J _ ` b fdj _ l Z *f* dZZ i b l Z e m Z _ d m „ b e o Z „ Z *f* Z

3.4.1.1. K l Z *f* _

3.4.1.1.1. A Z d h g h ^ Z h \ d g \ b j

l j Z \ g b h k g h k e h [h ^ g d h j] _ l Z *f* d Z Z i b l Z e m Z ? \ j h i k d l m • g b • i b _ ^ k l Z \ , M Z l] h \ h j h k g b \ Z ? \ j h i k d a _ Z • _ ^ g b G p Z _ k e h l \ = e Z \ Z 4, q e Z g h \ b 40EEA45, Agreement, Part III, Chapter 4, Articles 40-45) d h • b f k Z m j _ { _ g b Z l Z *f* d Z j _ l Z *f* d Z Z i b l Z , i e e Z Z l g h j] h f _ l Z b o Z j l b • Z h ^ \ j _ ^ g h , k k b j _ q Z \ Z j *f* Z Z *f* Z g h \ p b Z ^ j m] i Z b l Z *f* Z l h f _ g l m _ h ^ j _ ^ [M _] h \ h j h Z h k g b \ Z *f* m ? \ j h i k d a _ Z • _ ^ g h b k p e _ h [h ^ g d h j _ f _ l Z *f* d m Z i b l Z d e h Z g d j _ l b a l k m b Z ^ g _ l Z , g b m • j _ { _ g g b _ a h f ^ b j _ d l , b h Z e m , m d j Z _ ^ , [b b ^ j m] Z d Z l Z , n d l Z h k m f b r , _ *f* , Z i j _ i h j m b d m _] h \ h j b

K i h j Z a h m k f l Z [b e b a Z b p j b b • ^ j m ` b \ Z ? *f* M i Z j Z n b j e Z g g h \ _ f [ , 2007. ] h ^ b , g Z _ i h l i b k Z 9 g Z i j b e Z 2007. ] h , ^ b a g f _ { ? m \ j h i k d a Z • _ ^ g b b *f* p _ Z g b ^ o j ` Z \ , Z k • _ ^ g k _ j Z , g b _ J _ i [m e b d K _ j [b , • k ^ j m] k _ j Z , g b _ m *f* _ f m • _ k Z ^ j ` Z h g d \ b a j Z , _ ] m e b k d Z j *f* _ l Z *f* d Z Z i b l Z b e Z l _ d m , i e Z Z „ Z , *f* b Z l h m l _ l h f ^ _ e - m G Z k e h \ m D j _ l Z *f* j _ Z ^ g b d l Z , k e h \ g b Z k l Z *f* b , \ Z *f* _ i j m ` Z *f* m _ k e , m d j j Z _ l Z *f* d _ Z i b l Z , m e l Z h] e Z \ , M m L _ d m „ Z i e Z b „ Z j *f* _ l Z d f _ Z i b l Z e Z

> h g h r _ *f* A f Z d h g Z _ \ b a g i h f k e h \ Z m Z m i j b m e 2002.] h ^ b , g d _ h • b _ m i h l i m g h k l b m k Z] e Z k r Z g e Z g V l f l K l Z l m F Z N , b a \ j r _ g _ l h l i m g e Z b [_ j Z e b a l Z _ p d b m • „ b e o Z „ Z f b Z m k d e Z k ^ Z m b f 15. f Z • 2002.] h ^ b g j _ h] e Z r _ • g _ d k l _ j g l Z g \ _ j l b [b e ^ g b h g k Z j m Z _ d m „ b f l j Z g k Z d p b • Z f Z .

K h [a b j h ^ f Z • _ l h d h f i j b f _ g _ h] A Z d h g Z r e h ^ h i j h f _ g _ d h g h f k d m b k o e h \ Z i h k e h \ Z m Z _ i h e b p k j [b , • b ^ h g • l _ g h \ A Z d h m ^ _ \ b a g i h f k e h \ Z « *f* k m e m ` [_ j g e b Z k g b d J k , [j. 62/2006) d h • b _ k l m i b g h Z k g Z] 2 7 m • m e 2006.] h ^ b . g A Z d h j g] m e b r e _ Z „ Z *f* Z , g Z i e Z „ b \ Z *f* Z

- Плаћања, ради стицања својине над непокретностима резидената у иностранству, као и нерезидената у Републици Србији, врше се слободно, сходно одредбама закона који уређује својинско правне односе;
- Пренос у иностранство са рачуна огранка страног правног лица врши се слободно, по измирењу пореских обавеза;
- Пренос у иностранство са девизног и динарског рачуна нерезидента врши се слободно, по измирењу пореских обавеза, док је пренос средстава са штедног девизног и динарског рачуна нерезидента – физичког лица слободан;
- Резидентима је омогућено обављање депозитних послова у иностранству, у складу са подзаконским актом који је донела Народна банка Србије;
- Уведена је могућност да банке и друга правна лица купују и продају потраживања и дуговања настала по спољнотрговинским пословима резидената (факторинг и форфетинг);
- Уведена је могућност да резидент изврши наплату односно плаћање и другом нерезиденту, а не нерезиденту коме дугује, односно потражује, по текућем

Наведене законе, у контексту домаћег режима кретања капитала, допуњује и:

- Закон о Народној банци Србије («Службени гласник у

тероризма, чиме је Република Србија извршила додатно усклађивање са прописима Европске уније, посебно са Упутствима ЕУ*: 32005L0060 – Упутство* 2005/60/ЕЗ Европског парламента и Савета о превенцији употребе финансијског систем у сврхе прања новца и финансирања тероризма и *32006L0070 – Упутство Комисисије* 2006/70/ЕС о мерама за имплементацију Упутства 2005/60/ЕЗ.

3.4.1.1.2. Институционални оквир

Основ за доношење Закона о девизном пословању садржан је у Уставу Републике Србије. У складу са Законом о министарствима («Службени гласник РС», број 48/07), Министарство финансија је овлашћени предлагач Закона о девизном пословању, које тај закон припрема у сарадњи са Народном банком Србије. Подзаконска акта доноси

У том периоду, Закон о девизном пословању ће бити усаглашен са *31988L0361* - Упутство Савета 88/361/ЕЕС за примену Члана 67 Уговора. Такође, наставиће се усклађивање са *32001R2560* - Уредбом No 2560/2001 Европског парламента и Савета о прекограничним плаћањима у еврима, као и извршити усклађивање са *31997L0005* – Упутством Европског парламента и Савета о прекограничним кредитним трансферима.

У циљу даљег усклађивања домаћег законодавства са законодавством Европске уније, потребно је изменити постојеће и/или донети нове прописе са циљем даље либерализације капиталних трансакција у складу са *31997L0005 – Упутством* 97/5/ЕС Европског парламента и Савета о прекограничном кредитирању, као и Препорукама ЕУ *31987H0598* - 87/598/ЕЕС: о правилима поступања у вези са електронским плаћања Commission Recommendation of 8 December 1987 on a European Code of Conduct relating to electronic payment (Relations between financial institutions, traders and service establishments, and consumers) и *31988H0590* 88/590/ЕЕС: Commission Recommendation of 17 November 1988 concerning payment systems, and in particular the relationship between cardholder and card issuer

3.4.1.3.2. Институције

Јачаће се административни капацитети Народне банке Србије у области режима кретања капитала и текућих плаћања, даљим усавршавањем запослених кроз различите видове техничке помоћи и сарадње са централним банкама земаља у региону и Европској унији.

Закон о Народној банци Србије («Службени гласник РС», бр. 72/2003 и 55/2004) прописује да Народна банка Србије уређује и

случају сумње да се ради о прању новца, информације и податке о лицима и трансакцијама прослеђује надлежним државним органима, ради предузимања мера из њихове надлежности.

3.4.3.2 Краткорочни приоритети

3.4.3.2.1. Законодавство

У циљу усаглашавања наших прописа са међународним [illegible]

Назив институције	Постојећа/ планирана институција	Садашњи број запослених	Планирани (укупни) број запослених (по годинама)

3.5. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

3.5.1. Тренутно стање

3.5.1.1. Законодавни оквир

Важећи Закон о јавним набавкама Републике Србије донет је

средстава за јавне набавке и подстицања конкурентности и равноправности понуђача у поступцима јавних набавки.

У Управи за јавне набавке тренутно је 27 запослених од чега 17 правника (10 саветника за потребе Комисије за заштиту права), 5 економиста и 5 референата.

У складу са чланом 128. Закона о јавним набавкама, заштиту права понуђача и јавног интереса, у свим фазама поступка јавне набавке, обезбеђује Комисија за заштиту права, која је образована при Управи за јавне набавке. Комисија има председника и четири члана, које именује Влада на предлог министра финансија, на период од четири године. Начин рада Комисије уређен је Пословником о раду од 19.07.2004. године. Извештај о раду Комисија подноси Влади и Народној скупштини.

3.5.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.5.2.1. Законодавни оквир

- Усвајање Предлога закона о јавним набавкама;

У јануару 2008. Влада Републике Србије предложила је Народној слупштини [illegible]

Правило је да се набавке врше у отвореном поступку (у њему сва заинтересована лица могу поднети понуде у складу са условима утврђеним овим законом и конкурсном документацијом), а рестриктиван поступак и поступак са преговарањем су изузеци од правила.

Предлог новог Закон не предвиђа обавезу наручиоца да за спровођење рестриктивног поступка или преговарачког поступка прибавља мишљење Управе за јавне набавке, већ обавезује наручиоца да образложи разлоге за спровођење тих поступака у «одлуци о покретању поступка», што је решење у складу са праксом у земљама ЕУ.

Јавне набавке услуга у областима урбанистичког планирања, архитектуре, грађевинарства, инжењерства, дизајна и информатике врше се путем конкурса. Нацрт, план или дизајн бира независни жири.

Поступци за јавне набавке мале вредности објављиваће се у локалним новинама чиме се обезбеђује транспарентност јавне набавке. Лимити за јавне набавке мале вредности прописују се годишњим законом о буџету.

Услови за учешће у поступку јавне набавке су либерализовани тако што је елиминисана одредба којом се забрањује физичком лицу да учествује у поступку јавне набавке ако је у последње две године пре објављивања јавног позива кажњавано за кривично дело или прекршај из области која је предмет јавне набавке. Поједностављена је процедура везано за документацију којом се доказује испуњеност услова за учешће у поступку. Понуђач може у понуди да доказује испуњеност услова не овереним фотокопијама докумената, што до сада није могао, а изабрани понуђач дужан је да у року од три дана од дана пријема писменог позива наручиоца достави оригинал или оверену копију докумената којима доказује испуњеност услова за учешће у поступку јавне набавке. Оваквом регулативом смањују се трошкови за понуђаче.

Критеријуми за избор најповољније понуде су или само најнижа цена или, економски најповољнија понуда. Критеријум економски најповољнија понуда обухвата оцену различитих елемената везано за предмет јавне набавке. Сваком елементу критеријума наручилац у конкурсној документацији одређује релативни значај (пондер), тако да збир пондера износи 100. Наручилац у јавном позиву објављује критеријум и елементе критеријума за избор најповољније понуде који су идентични са елементима из конкурсне документације. Техничке спецификације које су саставни део конкурсне документације доприносе да се изврши избор најбоље понуде.

Повољнији третман дат домаћим понуђачима ће се у поступцима јавних набавки у којима учествују понуђачи из држава потписница Споразума о слободној трговини у централној Европи (ЦЕФТА 2006) примењивати сходно одредбама тог споразума.

Такође, предност дата домаћим понуђачима у поступцима јавних набавки, након ступања на снагу Споразума о стабилизацији и придруживању претвориће се у предност изражену у цени и у периоду од пет година ће се постепено смањивати у складу са динамиком наведеном у том споразуму (члан 76. Споразума).

Систем евидентирања и извештавања о закљученим уговорима је унапређен скраћивањем рокова за евидентирање и извештавање тако што је Законом прописана обавеза за наручиоце да тромесечно достављају извештаје о закљученим уговорима о јавним набавкама Управи за јавне набавке, а Управа је дужна да припреми збирни извештај за претходну годину и да га најкасније до 31. марта текуће године достави Влади.

У складу са препорукама ЕК из годишњег извештаја за 2007. годину, Законом је предвиђено јачање капацитета у области јавних набавки, односно утврђена је обавеза за наручиоце јавних набавки да за послове јавних набавки ангажују службеника/е за јавне набавке, који ће бити лице са завршеном обуком за обављање послова јавних набавки за шта ће добити сертификат.

Посебним поглављем Закона уређене су набавке добара, радова и услуга у областима водопривреде, енергетике, телекомуникација и саобраћаја. Предмет јавних набавки су добра, услуге и радови неопходни за обављање делатности из области водопривреде, енергетике, телекомуникација и саобраћаја (снабдевање мрежа). Те делатности су наведене у посебном члану

Закона. Дефинисани су субјекти који поступају по одредбама овог поглавља Закона, (наручиоци у областима водопривреде, енергетике, телекомуникација и саобраћаја). Законом су одређене набавке у овим областима које су изузете од примене Закона, а јавне набавке које се могу вршити у поступку са преговарањем наведене су у члану који уређује поступак са преговарањем.

Јавне набавке из ове области врше се у квалификационом поступку, који се може одвијати кроз више фаза квалификације и мора бити заснован на недискриминаторским условима, унапред установљеним од стране наручиоца. Наручилац у одлуци о признавању квалификације одређује и период за који се признаје квалификација кандидатима. Тај период не може бити дужи од четири године. Током важења листе кандидата наручилац је дужан да исту ажурира на сваких шест месеци признавањем квалификације сваком понуђачу који у међувремену поднесе пријаву за признавање квалификације и који испуњава услове за признавање квалификације.

Посебном одредбом регулисан је и принцип узајамности у овим областима.

У делу заштите права понуђача и јавног интереса хармонизација је вршена у складу са Упутством (89/665/ЕЕЗ) о усаглашавању закона, прописа и административних одредаба у домену примене поступака ревизије код доделе уговора о јавним набавкама роба и јавним радовима, као и закључцима ЕУ из Извештаја о напретку Србије у процесу стабилизације и придруживања за 2006. и 2007. годину.

Законом је предвиђена независност Комисије за заштиту права и јавног интереса од извршне власти. Наиме, Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки је самосталан и независтан орган Републике Србије чије чланове и председника бира Народна скупштина Републике Србије на предлог Владе. Републичка комисија за свој рад одговара Народној скупштини. Поступак заштите права доступан је правном или физичком лицу које има интерес за јавни уговор и коме је нанета штета или му прети наношење штете у поступку доделе јавног уговора. Одлуку о поднетом захтеву за заштиту права Комисија доноси у кратком року (15 дана), а подношење захтева за заштиту права има суспензивно дејство на поступак јавне набавке.

Комисија одлучује и о трошковима у поступку, а накнада проистекле штете може се остваривати пред редовним судом.

Против одлуке Републичке комисије може се покренути управни спор пред надлежним судом.

Уговори о јавним набавкама закључени супротно одредбама Закона ништави су**.** За наручиоца и одговорно лице код наручиоца прописана је новчана казна. За давање нетачних података у документацији и непријављивања промена новчано су одговорни и понуђачи.

Доношење нових подзаконских аката, и то:

1) Правилник о обавезним елементима конкурсне документације у поступцима јавних набавки,
2) Правилник о одређивању доказа на основу којих се утврђује да су добра произведена у земљи, односно домаћег порекла,
3) Правилник о поступку отварања понуда и обрасцу за вођење записника о отварању понуда,
4) Правилник о обрасцима за евидентирање података о јавним набавкама,
5) Одлука о критеријумима за образовање комисија за јавне набавке,
6) Правилник о набавкама маке вредности
7) Правилник о форму и садржину кредитног захтева и форми и садржину документације о кредитној способности наручиоца код узимања кредита, и
8) Правилник о поступку издавања сертификата за службеника за јавне набавке

3.5.2.2. Институционални оквир

Јачање капацитета запослених у Министарству финансија-Група за припрему прописа који нису у делокругу рада сектора, у којој се обављају нормативни послови из области јавних набавки и финансирања политичких странака. На пословима нормативе у области јавних набавки

ради само једна државна службеница, а потребно би било предвидети да те послове обавља пет државних службеника.

Предлогом новог Закона о јавним набавкама Републике Србије предвиђено је формирање Републичке Комисије за заштиту права, као самосталаног и независног органа Републике Србије, који обезбеђује заштиту права понуђача и јавног интереса у поступцима јавних набавки (уместо постојеће Комисије при Управи за јавне набавке). Председника и чланове Комисије бираће Народна скупштина Републике Србије на период од пет година, на предлог Владе Републике Србије и на тај начин ће бити обезбеђен далеко већи степен независности од онога који постојећа Комисија има по важећем Закону.

У плану је повећање капацитета Управе за јавне набавке и Комисије за заштиту права пријемом нових запослених, а све у складу за измењеним надлежностима наведених органа. Наиме, за потребе обављања послова везаних за праћење поступака јавних набавки предвиђено је запошљавање четворо економиста у Управи за јавне набавке, као и запошљавање најмање пет нових правника за потребе Комисије за заштиту права (поред 10 правника које би Комисија преузела од Управе, а који су радили на пословима заштите права).

Обука запослених је константна активност Управе за јавне набавке Републике Србије и Комисије за заштиту права, а иста се остварује учешћем на семинарима у области јавних набавки.

Како би се повећала транспарентност у поступцима јавних набавки и обезбедила конкуренција, планиране су следеће активности Управе за јавне набавке и Комисије за заштиту права: управљање Порталом јавних набавки – информационим системом преко којег ће се објављивати огласи на начин прописан Законом, издавање сертификата предавачима у области јавних набавки и вођење одговарајућег регистра, повећање нивоа стандардизације у области јавних набавки путем израде модела одговарајућих аката, као и објављивањем одлука Комисије за заштиту права и слично.

3.5.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.5.3.1. Законодавни оквир

Завршетак процеса хармонизације домаћег законодавства са законодавством Европске уније, и најбољом Европском праксом.

У том смислу предност дата домаћим понуђачима у поступцима јавних набавки, након ступања на снагу Споразума о стабилизацији и придруживању, претвориће се у предност изражену у цени и у периоду од пет година ће се постепено смањивати у складу са динамиком наведеном у члану 76. Споразума.

Планира се побољшање система јавних набавки, и то:

- унапређивање примене постојећих прописа;
- увођење у правне процедуре институције конкурентног дијалога;
- увођење електронских јавних набавки чиме ће се скратити рокови за спровођење поступака јавних набавки;
- либерализација сектора јавних набавки, пре свега кроз либерализацију обавезних услова за учешће у поступку јавне набавке;
- развијатњем антикорупцијска правила;

Планира се даље унапређивање основних принципа, као што су:

- Јачање тржишне конкуренција која је неопходна за доделу јавних уговора без дискриминације;
- рационална употреба јавних средстава која се најбоље обезбеђује избором најбоље понуде;
- обезбеђивање да понуђачи имају несметани приступ јавним уговорима на основу равноправних услова;

- подстицање већег броја снабдевача да се јављају на позиве за надметање (тендери);

3.5.3.2. Институционални оквир

Јачање капацитета запослених у Министарству финансија који раде на припреми прописа из области јавних набавки.

Јачање капацитета Управе за јавне набавке и Републичке Комисије за заштиту права, пре свега у квалитативном смислу, као и даље јачање независности наведених институција, а све у циљу стварање ефикасног и економичног система јавних набавки.

Табела са потребама за запошљавање

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	2009.	2010	2011	2012
Министарство финансија-Група за припрему прописа који нису у делокругу рада сектора (јавне набавке и финансирање политичких странака)	Постојећа	3	7	9	9	9	9
Укупно		3	7	9	9	9	9

Назив институције		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008.	2009.	2010	2011	2012
Управа за јавне набавке		Постојећа	22	29	32	33	34	35
Комисија за	Чланови	Постојећа	5	5	5	5	5	5

заштиту права	Служба	Непостојећа[18]	-	13	19	21	23	25
Укупно			27	47	56	59	62	65

[18] Служба Комисије за заштиту права ће бити формирана издвајањем из Управе за јавне набавке Одељења за послове заштите права

3.6. ПРАВО ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

3.6.1 Право привредних друштава

Постојеће стање

А) Законодавни оквир

Област компанијског права у Републици Србији регулисана је Законом о привредним друштвима (″Службени гласник Републике Србије″ бр.127/04), Законом о регистрацији привредних субјеката (″Службени гласник Републике Србије″ бр.55/04, 61/05), Законом о стечајном поступку (″Службени гласник Републике Србије″ бр.84/04), Законом о преузимању акционарских друштава (″Службени гласник Републике Србије″ бр.46/06), Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса (″Службени гласник Републике Србије″ бр.25/2000,.., 108/05, 123/2007), Законом о приватним предузетницима (″Службени гласник СРС″ бр. 54/89, 9/90, ″Службени гласник РС″бр.19/91 … 101/05), Законом о спољнотрговинском пословању (″Службени гласник РС″ бр. 101/2005).

Законом о привредним друштвима који је ступио на снагу 30.11.2004. године уређено је оснивање привредних друштава (ортачког и командитног, као друштва лица и друштва с ограниченом одговорношћу и акционарског као друштва капитала), затим оснивање предузетника, управљање друштвима, права и обавезе оснивача, ортака, чланова и акционара, повезивање и реорганизација (статусне промене и промене праве форме привредних друштава), престанак предузетника и ликвидација привредних друштава.

Закон о привредним друштвима имплементирао је решења садржана у упутствима Европског парламента и Савета којима је регулисана област компанијског права, тако да је Закон усаглашен са:

- Првим упутством Савета (68/151/ЕЕС) - којим се регулише обавезност регистрације и објаве одређених података о привредним друштвима, обавеза објављивања финансијских извештаја привредних друштава, ништавост регистрације оснивања привредних друштава,
- Упутством Европског парламента и Савета којим се допуњује Прво упутство Савета (2003/58/ЕС) са којом је усаглашен и Закон о регистрацији привредних субјеката, а које се односи на убрзавање и олакшавање поступка регистрације података о привредним субјектима, на тај начин што се њим упућује на: поступак електронске регистрације, електронске објаве документације на основу које се врши регистрација, чување документације и у електронској и писаној форми. Наведено упутство је имплементирано у Закон о регистрацији привредних субјеката, којим је прописана могућност подношења регистрационих пријава и документације у електронској форми, међутим његова потпуна примена условљена је и потпуном применом Закона о електронском потпису (″Службени гласник Републике Србије″ бр. 135/04) који је ступио на снагу 29.12.2004. године,
- Другим упутством Савета (77/91/ЕЕС) и његовом допуном Упутством Савета (92/101/ЕЕС) којима се регулише оснивање акционарских друштава, њихови оснивачки акти, повећање и смањење основног капитала, одржавање минималног капитала, стицање сопствених акција,
- Трећим упутством Савета (78/855/ЕЕС) које се односи на фузије акционарских друштава,
- Шестим упутством (82/891/ЕЕС) које се односи на статусне промене подела привредних друштава,
- Седмим упутством (83/349/ЕЕС) којим се регулише израда консолидованих финансијских извештаја, а које је транспоновано и у Закон о рачуноводству и ревизији, којим је

прописан начин израде ових извештаја, и у Закон о регистрацији привредних субјеката којим је прописана обавеза њихове регистрације и објављивања,

- Једанаестим упутством (89/666/ЕЕС) које се односи на регистрацију филијала (односно огранака страних правних лица како је прописано у Закону о привредним друштвима),

- Дванаестим упутством (89/667/ЕЕЗ) које се односи на могућност оснивања једночланих друштава с ограниченом одговорношћу.

Закон о привредним друштвима није усаглашен са упутствима усвојеним после његовог доношења и то:

- Упутством (2005/56/ЕС) Европског парламента и Савета од 26. октобра 2005. године које се односи на прекогранично повезивање привредних друштава, односно на статусна повезивања привредних друштава из различитих држава чланица, услед чега је могуће повезивање два или више привредних друштава са седиштима у различитим земљама чланицама и образовање једног новог привредног друштва које се прво региструје по праву државе у коме се оснива, а потом се спојена друштва бришу из регистара земаља у којима су основана, или повезивање којим се једно друштво припаја већ постојећем привредном друштву регистрованом у другој држави чланици,

- Упутством (2006/68/ЕС) Европског парламента и Савета од 6. септембра 2006. године којим се допуњује Друго упутство Савета (77/91/ЕЕС), а које се односи на оснивање акционарских друштава и очување и промене њиховог капитала, заштите права акционара,

- Упутством (2007/36/ЕС) Европског парламента и Савета од 11. јула 2007. године које се односи на одређена права акционара котираних акционарских друштава, као што су: право на обавештавање и позив за учествовање у раду скупштине, право гласања преко пуномоћника, гласање електронским путем, потребна већина за учествовање у раду скупштине и др. Нека од решења предвиђена овим упутством су већ садржана у Закону о привредним друштвима у делу који се односи на рад скупштине, сазивање седница скупштине, гласање преко пуномоћника, одржавање телефонске седнице.

Примена решења садржаних у напред наведеним упутствима Европског парламента и Савета, а која нису имплеметирана у одредбе Закона о привредним друштвима биће могућа са планираним изменама овог закона.

Такође, примена Уредбе о Статуту Европске компаније (Council Regulation 2157/2001/EC on the Statute for European company - SE), којом се регулише оснивање европске компаније као акционарског друштва које има оснивачки капитал од најмање 120.000 евра и које се оснива: спајањем два акционарска друштва, или друштава с ограниченом одговорношћу из различитих држава чланица, припајањем једног друштва другом, оснивањем заједничког холдинга европске компаније, оснивањем заједничког зависног друштва са статусом еворпске компаније или променом правне форме, као и примена Уредбе о Европској економској интересној групацији (Council Regulation 2137/85/EEC on the European Economic Interest Grouping - EEIG) која се односи на образовање економске интересне групације као правног лица које настаје као установа међусобне сарадње привредних друштава са седиштем у различитим државама чланицама, била би могућа по стицању статуса државе чланице.

Законом о приватним предузетницима (″Службени гласник СРС″ бр. 54/89, 9/90, ″Службени гласник РС″бр.19/91 … 101/05) који је доживео многе измене, и који је после доношења Закона о привредним друштвима делом остао на снази, прописано је да је приватни предузетник, у смислу овог закона, физичко лице које, ради стицања добити, оснива радњу и самостално обавља делатност, под условима и на начин утврђен овим законом. Законом о привредним друштвима, који је такође, делом регулисао предузетнике, прописано је да је предузетник, у смислу овог закона, физичко лице које је регистровано и које, ради стицања добити, у виду занимања обавља све законом дозвољене делатности, укључујући уметничке и старе занате и послове домаће радиности. Такође, прописано је да се предузетник региструје у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката. У складу са напред

наведеним у оквиру Регистра привредних субјеката који води Агенција за привредне регистре води се посебно Регистар предузетника.

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса (″Службени гласник Републике Србије″ бр.25/2000,.., 108/05, 123/2007) прописано је оснивање јавних предузећа као предузећа која обављају делатности од општег интереса, а које оснива држава, односно јединица локалне самоуправе или аутономна покрајина. Овим законом регулисана је њихова организација и пословање у обављању делатности од општег интереса које у смислу овог закона, јесу делатности које су као такве одређене законом у области: производње, преноса и дистрибуције електричне енергије; производње и прераде угља; истраживања, производње, прераде, транспорта и дистрибуције нафте и природног и течног гаса; промета нафте и нафтних деривата; железничког, поштанског и ваздушног саобраћаја; телекомуникација; издавања службеног гласила Републике Србије; информисања; издавања уџбеника; коришћења, управљања, заштите и унапређивања добара од општег интереса (воде, путеви, минералне сировине, шуме, пловне реке, језера, обале, бање, дивљач), као и комуналне делатности. Делатност од општег интереса може да обавља поред јавног предузећа и привредно друштво, односно други облик предузећа, део предузећа и предузетник, у складу са законом којим се уређује њихов положај, кад им надлежни орган повери обављање те делатности.

Законом о спољнотрговинском пословању (″Службени гласник РС″ бр. 101/2005) се уређује спољнотрговинско пословање при чему се под спољном трговином подразумева прекогранични промет робе и услуга. Овим законом регулисано је директно улагање у иностранство (оснивање предузећа у иностранству, огранака или представништва у иностранству, куповина удела или акција у капиталу страног предузећа), сваки други облик улагања домаћег лица у капитал страног правног лица са циљем да се укључи у управљање пословима страног лица, као и инвестициони радови у иностранству.

Такође, област компанијског права је регулисана и Законом о стечајном поступку (″Службени гласник Републике Србије″ бр.84/04), као и подзаконским актима који су донети на основу овог закона: Кодекс етике за стечајне управнике (″Службени гласник РС″ бр. 43/05) и Национални стандарди за управљање стечајном масом (″Службени гласник РС″ бр. 43/05) на који је утицај имао Модел-закон UNICITRAL о прекограничној инсолвентности (General assembly resolution 52/158 of December 15, 1997).

Наведеним законом се регулише поступак гашења инсолвентног привредног друштва покретањем стечајног поступка који се може спроводити у два правца: као банкротство под којим се подразумева намирење поверилаца продајом целокупне имовине стечајног дужника и као реорганизација која подразумева намирење поверилаца на начин и под условима одређеним планом реорганизације. Овим законом, као и Законом о Агенцији за лиценцирање стечајних управника (″Службени глсаник РС″ бр. 84/04) установљава се Агенција за лиценцирање стечајних управника као овлашћена институција за издавање лиценци стечајним управницима, а све у циљу обезбеђивања већег степена стручности и контроле стечајних управника као лица која спроводе стечајни поступак.

Преузимање акционарских друштава уређено је Законом о преузимању акционарских друштава који је објављен 2. јуна 2006. године у „Службеном гласнику РС“ бр. 46/2006. У наведени Закон су уграђени кључни принципи Упутства о понуди за преузимање 2004/25/ЕЗ **(**Directive 2004/25/EC of the European Parliament and of the Council of 21 april 2004 on takeover bids)**,** као што је равноправан третман свих акционара друштва, да се акционарима мора оставити довољно времена за разматрање објављене понуде за преузимање, да је управа друштва дужна да поступа у складу са интересима акционара, да се током трајања понуде за преузимање на тржишту не сме креирати лажна цена акција како би се осујетило преузимање. Међутим, Закон у циљу постизања што ефектнијих резултата приватизације, садржи велики број изузетака од

обавезе објављивања понуде за преузимање која се односе на куповину, односно продају акција чији је законити ималац Република Србија.

Комисија за хартије од вредности је донела Правилник о садржини и форми понуде за преузимање акција који је објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 53/2006, као и измене истог које су објављене су у „Службеном гласнику РС" бр. 100/2006.

Надзор над применом овог закона и самим поступком преузимања врши Комисија за хартије од вредности.

Од ступања на снагу Закона о преузимању акционарских друштава, односно од јула 2006. закључно са децембром 2007. Комисија за хартије од вредности је одобрила укупно 203 понуде за преузимање, од чега 197 првобитних и 6 конкурентских понуда за преузимање.

Б) Институционални оквир

Усвајањем Закона о привредним друштвима и Закона о регистрацији привредних субјеката у Републици Србији извршена је реформа система регистрације тако што је, почев од 4. јануара 2005. године, извршен прелаз са судског начина вођења регистара привредних субјеката на ефикаснији административан, електронски и централизован начин вођења регистара у оквиру Агенције за привредне регистре основане Законом о Агенцији за привредне регистре (″Службени гласник Републике Србије″ бр.55/04).

На овај начин доста се убрзао систем регистрације који је раније код судова трајао и по неколико месеци, док је Законом о регистрацији привредних субјеката прописан рок од 5 дана за решавање по поднетој регистрационој пријави, у ком се по регистрацијоној пријави одлучује или усвајањем захтева када се доноси решење или одбацивањем регистрационе пријаве када се доноси закључак са налогом подносиоцу за поступање у циљу отклањања недостатака.

Агенција за привредне регистре води три регистра: Регистар привредних субјеката (у оквиру кога се врши регистрација привредних субјеката - ортачких друштава, командитних друштава, друштава с ограниченом одговорношћу, акционарских друштава, јавних предузећа, задруга и предузетника), Регистар финансијског лизинга и Регистар залоге на покретним стварима и правима. Од децембра 2005. године у оквиру Регистра привредних субјеката региструју се и представништва страних правних лица, на основу Уредбе о оснивању представништава страних правних лица (″Службени гласник Републике Србије″ бр. 114/05), а од 1. јануара 2006. године региструју се годишњи финансијски извештаји привредних друштава у складу са чланом 44. Закона о регистрацији привредних субјеката.

Стварањем Регистра привредних субјеката као јединствене, централне, јавне, електронске базе података остварена је могућност да се на једном месту добију сви релевантни подаци о једном привредном субјекту, што је од велике користи привредним субјектима и државним органима са којима се остварује и сарадња кроз електронску размену података.

Агенција за привредне регистре је у периоду од 2005-2008. године у Регистар привредних субјеката превела више од 70.000 активних привредних друштава, 170.000 предузетника, а регистровано је више од 34.000 нових привредних друштава и више од 94.000 предузетника.

Агенција за привредне регистре је члан Европског привредног регистра (European Business Register - EBR) и Форума европских привредних регистара (European Commerce Registers" Forum - ECRF), као и иницијатор и предводник регионалне сарадње. Потписивањем Споразума о размени информација, јуна 2007. године АПР је стекао статус Партнера EBR-а, чиме ће се омогућити повезивање АПР-а са мрежом EBR-а, и на тај начин размена више милиона података о привредним субјектима регистрованим широм Европе са подацима регистрованим у АПР-у.

- краткорочни приоритети 2008-2010

У циљу спровођења одредби Закона о регистрацији привредних субјеката о обавезности електронске регистрације Агенција за привредне регистре планира да у периоду од 2009-2011. године у потпуности реализује електронску регистрацију, што ће обухватити: регистрацију преко Интернета, уз коришћење квалификованих електронских потписа, као и стварање електронских архива скенирањем папирне документације, што би се реализовало пројектом "Микрофилмовање документације и формирање електронске архиве регистара Агенције за привредне регистре", чиме би се допринело даљој реформи државне администрације, повећању ефикасности и смањењу трошкова архивирања. Правни оквир за примену наведеног пројекта била би потпуна примена Закона о електронском потпису, као и доношења других прописа из ове области.

Краткорочни циљ Агенције за привредне регистре је и имплементација пројекта «*one stop shop system"* - једношалтерског система регистрације, којим би се омогућило убрзавање поступка оснивања привредних субјеката, јер би се број дана потребних за регистрацију оснивања, као и за издавање пореског идентификационог броја и пријаву на обавезна осигурања (пензијско-инвалидско и здравствено), са садашњих потребних 14 дана, смањио на 5 дана и једну процедуру. Подношењем једне регистрационе пријаве, на једном месту у организационој јединици Агенције за привредне регистре странка би добила могућност да добије решење о регистрацији привредног субјекта који би истовремено добијао матични број, порески идентификациони број, који би у најкраћем року издавала Пореска управа, а била би извршена и пријава код надлежних фондова пензијског и задравственог осигурања. Наведени поступак једношалтерског система регистрације би поред рационализације времена допринео економичности поступка регистрације, као и стандардизацији процедуре за отпочињање пословања на територији целе Републике Србије. За спровођење наведеног једношалтерског система регистрације Агенција за привредне регистре не планира запошљавање нових извршилаца, већ би потребна средства за организацију наведеног система била употребљена за техничко унапређење рада Регистра привредних субјеката.

Законом о регистрацији привредних субјеката је у члану 13. прописано да Агенција за привредне регистре обезбеђује електронску повезаност Регистра са другим регистрима или базама података, који се воде у Републици Србији или изван ње, чиме су створени услови за сарадњу са државним органима и организацијама у циљу стварања услова за издавање јединственог идентификационог броја за привредне субјекате (приликом оснивања привредног субјекта издаје се матични број који се води у Републичком заводу за статистику), али да би био створен правни основ за потпуну имплементацију једношалтерског система као система свеобухватне сарадње напред наведених државних органа потребно је изменити Закон о пореском поступку и пореској администрацији, Закон о пензијском и инвалидском осигурању и Закон о здравственом осигурању.

У циљу даљег усаглашавања компанијског права са комунитарним правом, као и из разлога детаљнијег регулисања неких питања која нису прецизно дефинисана одредбама Закона о привредним друштвима јавља се потреба за изменама и допунам овог закона, којима би се додатно појасниле неке одредбе и усагласиле са другим повезаним законима чиме би се олакшала њихова примена у пракси.

С обзиром да је у Закону о преузимању акционарских друштава, у циљу постизања што ефектнијих резултата приватизације, уведен велики број изузетака од обавезе објављивања понуде за преузимање која се односе на куповину, односно продају акција чији је законити ималац Република Србија, у овом периоду ће бити извршене измене Закона у овом делу, како би се постигла потпуна усаглашеност са прописима Европске уније.

- средњерочни приоритети 2010-2012

Средњерочни приоритети Агенције за привредне регистре били би даље ширење делатности Агенције и преузимање вођења нових регистара, затим учествовање у међународним

асоцијацијама регистара, учествовање у заједничким пројектима којима би се допринело технолошко-информационој повезаности европских регистара и слично.

3.6.2 Рачуноводство и ревизија

Законодавни оквир

Законом о рачуноводству и ревизији („Службени гласник РС”, број 46/06) који је ступио на снагу 10. јуна 2006. године, уређује се начин вођења пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање, обелодањивање и обрада годишњих финансијских извештаја, услови и начин вршења ревизије финансијских извештаја и интерна ревизија.

Одредбе овог Закона односе се на привредна друштва, задруге, банке и друге финансијске организације, друштва за осигурање, даваоце финансијског лизинга, добровољне пензијске фондове, друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, берзе и брокерско – дилерска друштва и друга правна лица.

У Закон су уграђена одређена решења која су садржана у Четвртом (78/660/ЕЕЗ), Седмом (83/349/ЕЕЗ) и Осмом Упутству (84/253/ЕЕЗ) Компанијског права на чијем ће се потпуном усклађивању у наредном периоду радити.

С обзиром да је Законом о рачуноводству и ревизији прописана обавеза примене Међународних рачуноводствених стандарда, односно Међународних стандарда финансијског извештавања (МРС/МСФИ) све разлике које постоје између Четвртог (78/660/ЕЕЗ), односно Седмог (83/349/ЕЕЗ) упутства Компанијског права и МСФИ су истовремено и разлике између домаће рачуноводствене регулативе и законодавства ЕУ којима се уређују питања финансијског извештавања.

1. Рачуноводство

Прописује се обавеза потпуне примене МРС/МСФИ за велика и средња правна лица, матична правна лица која састављају консолидоване финансијске извештаје, правна лица која емитују хартије од вредности и друге финансијске инструменте којима се тргује на организованом тржишту, као и за све емитенте хартија од вредности. Потпуна примена МРС/МСФИ подразумева примену свих (а не појединачних) стандарда, заједно са свим тумачењима који су саставни део стандарда.

Правна лица, у смислу Закона о рачуноводству и ревизији, разврставају се на мала, средња и велика, у зависности од просечног броја запослених, годишњег прихода и вредности имвоине утврђене на дан састављања финансијских извештаја у пословној години. У средња правна лица разврставају се она правна лица која на дан састављања финансијских извештаја испуњавају најмање два следећа критеријума:

- да је просечан број запослених у години за коју се подноси финансијски извештај од 50 до 250;
- да је годишњи приход од 2 500 000 EUR до 10 000 000 EUR у динарској противвредности;
- да је просечна вредност пословне имовине (на почетку и на крају пословне године) од 1 000 000 EUR до 5 000 000 EUR у динарској противвредности.

Правна лица која имају ниже од најнижих износа у показатељима код најмање два од напред наведених критеријума, разврставају се у мала правна лица, а правна лица која имају веће износе од највећих у показатељима код најмање два од наведених критеријума разврставају се у велика правна лица. У средња правна лица разврставају се и правна лица која имају веће износе од највећих показатеља код једног од ових критеријума.

У „Службеном гласнику” број 16. од 12. фебруара 2008. године објављен је превод нових и ревидираних МРС/МСФИ са тумачењима.

Мала правна лица и предузетници могу, али не морају да примењују стандарде. У случају да их не примењују, Министар финансија је прописао Правилник о начину признавања и процењивања имовине, обавеза, прихода и расхода малих правних лица и предузетника („Службени гласник РС”, број 106/06, исправка 111/06) који се заснива на МРС/МСФИ.

Подзаконски прописи који су донети на основу Закона о рачуноводству и ревизији, у делу који се односи на област рачуноводства су: Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник РС”, број 114/06), Правилник о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник РС”, број 114/06, исправка 5/07), Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за берзе и брокерско – дилерска друштва („Службени гласник РС”, број 117/06), Правилник о садржини и форми образаца финансијских извештаја за берзе и брокерско – дилерска друштва („Службени гласник РС”, број 117/06) и Правилник о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Службени гласник РС”, број 106/06).

Народна банка Србије, према Закону о рачуноводству и ревизији, прописује Контни оквир и садржину рачуна у контном оквиру, као и садржај и форму образаца финансијских извештаја, за НБС, банке и друге финансијске организације, друштва за осигурање, даваоце финансијског лизинга, добровољне пензијске фондове и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима.

2. Ревизија

У делу Закона који се односи на област ревизије уређују се услови и начин вршења ревизије финансијских извештаја, интерна ревизија, стицање професионалних звања, издавање и одузимање дозволе за рад предузећима за ревизију и контрола и надзор над радом предузећа за ревизију.

Ревизија годишњих финансијских извештаја обавезна је за велика и средња правна лица, матична правна лица која састављају консолидоване финансијске извештаје и правна лица која емитују хартије од вредности и друге финансијске инструменте којима се тргује на организованом тржишту, као и за све издаваоце хартија од вредности.

Мала правна лица и предузетници могу да одлуче да врше ревизију финансијских извештаја.

Порески орган може да врши контролу финансијских извештаја малих правних лица и предузетника.

Прописан је поступак издавања и одузимања дозволе за рад и потребни услови за оснивање и пословање предузећа за ревизију. Предузећа за ревизију се оснивају у складу са прописима којима се уређују привредна друштва, али морају да испуњавају и посебне услове, према овом закону. Поред осталих посебних услова, прописано је и да овлашћени ревизори или предузећа за ревизију, као оснивачи предузећа за ревизију имају већинско управљачко право и да у радном односу имају прописан број овлашћених ревизора који имају лиценцу.

Министарство финансија врши упис предузећа за ревизију у Регистар предузећа за ревизију који се води код овог министарства у складу са Правилником о Регистру предузећа за ревизију („Службени гласник РС”, број 18/07, исправка 106/07).

Законом је прописано да инспекцијски надзор над предузећима за ревизију врши Министарство финансијаброј ЈИЊ?ÐÎ&ÅÂ ? P& `````ð 6ÞÆ&ÆÆ&C t&%&&&&%%"ı&d"gZ^ L&%

Министарство финансија

За нормативно уређивање области рачуноводства и ревизије надлежно је Министарство финансија, Сектор за финансијски систем – Одељење за рачуноводство и ревизију кога чине Група за нормативне послове рачуноводства и ревизије и Група за

Краткорочни приоритети

Доношење Закона о рачуноводству и Закона о ревизији ради

	Група за нормативне послове рачуноводства и ревизије	2	3	3	4	4	4

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

Тренутно је Нацрт закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродн[illegible] прави[illegible] у процедури израде. Циљ овог нацрта је усклађивање са Упутством Савета [illegible]83/ЕЕЗ [illegible] координацији одређених правила у вези са ауторским правом и сродним правима при[illegible]њених [illegible] сателитско емитовање и кабловско реемитовање. У [illegible]

k Z l _ e b "l h \ & ðƒL! ðq ð ò\ &

признаваању депозита микроогранизама ради поступка патентирања, и Стразбуршког аранжмана о међународној класификацији патената[19].

Жигови

- Закон о жиговима („Службени лист СЦГ“ бр. 61/04)
- Уредба о поступку за признање жига („Службени лист СЦГ“ бр. 28/05).

Законом о жиговима уређује се поступак стицања и заштите права

Министраству финансија на даљи

3.7.3.2.1. Законодавни оквир

У Кривичном законику потребно је извршити још неколико мањих измена и то: кривично дело „неовлашћена употреба туђе фирме“ из члана 233 треба преместити у Главу кривичних дела против интелектуалне својине; такође, у Главу кривичних дела против интелектуалне својине треба пребацити и кривично дело из члана 240 „одавање пословне тајне“, јер пословна тајна по одредбама ТРИПС споразума спада у област интелектуалне својине.
У Законику о кривичном поступку потребно је додати нове посебне радње доказивања (специјалне мере истражне технике) и проширити могућност примене постојећих мера и за кривична дела против интелектуалне својине, чиме би се одредбе овог законика ускладиле са Европском конвенцијом о сајбер криминалу, а у вези повреде ауторских и сродних права на интернету.
Управа царина очекује доношење усвајање новог закона о царини до краја 2008.г.

3.7.3.2.2. Институционални оквир

Потребно је јачање капацитета за компјутерску и сајбер форензику и то кроз опремање МУП-а одговарајућим хардверским и софтверским форензичким алатима и кроз обучавање вештака за компјутерску и сајбер форензику, а такође и обуку припадника специјализоване службе за борбу против високотехнолошког криминала.

Предвиђена је процена организације и надлежности судова у вези са заштитом права интелектуалне својине и избор најадекватнијег модела.

Модернизација рада тржишне инспекције одвијаће се и у смеру обезбеђивања материјално техничких средстава која се користе у раду. У овом периоду Министарство трговине и услуга наставиће континуирано, кроз организована саветовања, семинаре, радионице, као и упутства за поступање, са едукацијом тржишних инспектора на подручју заштите права интелектуалне својине.

3.7.3.3. Средњорочни приоритети (период 2010-2011)

3.7.3.3.2. Институционални оквир

Неопходно је даље јачати институционални оквир за ефикасну заштиту права интелектуалне својине, а што подразумева њихову кадровску попуњеност и специјалнистичку обуку, као и константну модернизацију у складу са технолошким развојем. У случајевима где повреда права интелектуалне својине добија димензију организованог криминала нужна је сарадња са надлежним државним тужилаштвом и Министарством унутрашњих послова.

У складу са извршеном проценом организације и надлежности судова приступиће се одговарајућим изменама закона којима се дефинише судска надлежност и организација судова. У циљу усклађивања са правним тековинама ЕУ, а посебно Протоколима у вези са судским процедурама, правима на изузеће и судовима CELEX број 41989A0695(03), 41989A0695(04) и 41989A0695(05) у плану је чак и: установљавање специјализованих судова за заштиту права интелектуалне својине у првом степену; установљавање суда за заштиту права интелектуалне својине у другом степену; као и предузимање законодавних мера које ће омогућити да се наведени судови уклопе у постојећу мрежу судова у Републици Србији.

Табела 1.
Потребе Завода за интелектуалну својину (ЗИС) за запошљавањем

Назив институције	Навести да ли је нституција	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*

	постојећа или планирана		*2008*	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
ЗИС	Постојећа	103	122	*126*	*132*	*137*	*142*
Комисија за арбитражу у оквиру ЗИС-а	Планирана у оквиру ЗИСа	0	0	*1*	*1*	*1*	*1*
Сектор за информационо едукациону делатност	Планирана у оквиру ЗИСа	0	0	*5*	*7*	*7*	*7*
Укупно		103	122	*132*	*140*	*145*	*150*

Потребе за запошљавањем у Министарству унутрашњих послова – Служба за борбу против организованог криминала

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
Одељење за борбу против високо-технолошког криминала	Постојећа	2	4	*6*	*7*	*7*	*7*
Одељење за сузбијање привредног криминала	Постојећа	2	2	*3*	*4*	*5*	*5*
Укупно		4	6	*9*	*11*	*12*	*12*

Министарство финансија - Пореска управа послове поверене на основу одредаба из чл. 6, став 1, тачка 4 и чл. 11 Закона о посебним овлашћењима ради ефикасне заштите права интелектуалне својине обавља у склопу вршења редовних активности пореских инспектора и пореске полиције, нема посебно запослена лица и не планира пријем лица само за обављање ових послова.

Управа царина – одељења за заштиту интелектуалне својине из формалних разлога није у могућности да достави податке о планираним капацитетима.

Министарство правде није у могућности да достави податке о планираним административним капацитетима у вези са оснивањем судова за интелектуалну својину, јер је Закон о судској мрежи у фази припрме. Овим Законом биће решено и питање судова за заштиту права интелектуалне својине, односно одредиће се надлежност судова, њихов број, као и број судија и осталог особља.

Потребе за запошљавањем у Министарству трговине и услуга – Сектор тржишне инспекције

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
Сектор тржишне инспекције	Постојећа	100[21]	101	*106*	*111*	*114*	*117*

[21] Од укупног броја запослених у Сектору тржишне инспекције, у 2007. г, на пословима заштите права интелектуалне својине било је ангажовано 100 тржишних инспектора, укључујући и Одељење за координацију у контроли услуга, спречавање нелојалне конкуренције и стручне послове у вези са инспекцијским надзором (у седишту Сектора тржишне инспекције у МТУ) које има 7 запослених и где се врши стручна обрада и припрема одлука по захтевима за заштиту права интелектуалне својине и обједињују подаци о раду свих тржишних инспектора. Планирана потреба за повећам броја запослених односи се, пре свега на повећање броја извршилаца на обради захтева за заштиту права интелектуалне својине и координацију послова непосредног инспекцијског надзора.

Укупно		100	101	*106*	*111*	*114*	*117*

Потребе за запошљавањем у Министарству пољопривреде шумарства и водопривреде – одељење за признавање и заштиту сорти пољопривредног биља

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
Одељење за признавање и заштиту сорти пољопривредног биља	Постојећа	12	13	*15*	*15*	*17*	*17*
Национални[22] савет за заштиту права оплемењивача биљних сорти	Планирана	-	-	*3*	*5*	*5*	*5*
Укупно		12	13	*18*	*20*	*22*	*22*

[22] Предлогом Закона о заштити биљних сорти чији је нацрт усвојен на скупштини УПОВ-а. 11.04.2008. године у Женеви предвиђено је формирање институције.

3.8. ПОЛИТИКА КОНКУРЕНЦИЈЕ

3.8.1. Политика конкуренције

3.8.1.1. Стање

3.8.1.1.1. Законодавни оквир

Закон о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 79/05), по први пут је регулисао област конкуренције на тржишту Србије. Овим законом се уређује област рестриктивних споразума којима се ограничава конкуренција, злоупотреба доминантног положаја, примена права конкуренције на јавна предузећа и на предузећа са посебним правима и контрола концентрација на тржишту Србије, са циљем спречавања настанка доминантног положаја.

Овим законом се оснива Комисија за заштиту конкуренције као независно тело задужено за надзор над поштовањем овог закона. Комисија има могућност предлагања Влади прописа из области конкуренције. Иако је задужена за спровођење закона Комисија нема овлашћење за изрицање казни за кршење закона, него може покренути прекршајни поступак пред судијом за прекршаје. Тренутно су у поступку израде и допуне овог закона за које се учекује да буду усвојене у Народној скупштини у IV кварталу 2008. године.

На основу овог закона донете су следеће уредбе:

1. Уредба о садржини и начину подношења захтева за издавање одобрења за спровођење концентрације, „Службени гласник РС“, број 94/2005,
2. Уредба о критеријумима за утврђивање релевантног тржишта, „Службени гласник РС“, број 94/2005.

Закон је делимично усаглашен са *acquis communautaire*. Неусаглашеност се јавља у делу закона који дефинише надлежности Комисије за заштиту конкуренције. Закон је усаглашаван са прописима ЕУ садржаним у следећим актима ЕУ:

1. Чланови 81., 82. и 86. Уговора о оснивању Европске заједнице,
2. Уредба Савета 139/2004,
3. Уредба Савета 1/2003,
4. Уредба Савета 1216/1999,
5. Уредба Савета 1215/1999,
6. Уредба Европске комисије 2790/1999,
7. Уредба Савет 19/65/ЕЕЗ о примени члана 81.3. на одређене категорије споразума и договорне праксе,
8. Обавештење Европске комисије о дефинисању релевантног тржишта за потребе права конкуренције Заједнице, СЛ 1997, број Ц 327/5.

За питање конкуренције од значаја су још посебни закони који регулишу секторска питања. Ту су: Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“ број 33/97, 31/2001 и „Службени лист СЦГ“, број 1/2003), регулише питање поступка који се примењује у поступању Комисије за заштиту конкуренције, Закон о банкама („Службени гласник РС“, број 107/2005), који даје овлашћења Народној банци Србије да регулише питање заштите конкуренције у банкарском сектору; Закон о ценама („Службени гласник РС“, број 79/05) који даје овлашћење Влади да у случају поремећаја на тржишту насталог монополским образовањем цена или

злоупотребом доминантног положаја може прописати привремену меру ради спречавања и отклањања поремећаја; Закон о енергетици („Службени гласник РС”, број 84/04), регулише питање конкуренције у сектору енергетике; Закон о железници („Службени гласник РС”, број 18/05) регулише питање конкуренције у сектору железнице и Закон о телекомуникацијама („Службени гласник РС”, бр. 44/03 и 36/06).

Иако ови закони само делимично регулишу питање конкуренције будући да им то није основни предмет регулисања, неопходно је да буду у складу са Законом о заштити конкуренције.

Закон о заштити конкуренције је главни извор правила о заштити конкуренције укључујући и регулисање посебних сектора који могу бити предмет регулисања посебних секторских закона.

3.8.1.1.2. Институционални оквир

Област заштите конкуренције се налази у надлежности Министарства трговине и услуга (законодавна улога) и Комисије за заштиту конкуренције (надзорна улога).

Министарство је задужено за стварање система заштите конкуренције и предлагање прописа из области конкуренције, које утврђује Влада. У складу са чланом 14. Закона о министарствима („Службени гласник” РС, број 48/07), Министарство трговине и услуга обавља послове државне управе у области спречавање монополског деловања и нелојалне конкуренције. У оквиру Министарства за питање конкуренције је надлежна Група за заштиту конкуренције у оквиру Сектора за трговину, цене и заштиту потрошача, коју чине 3 (три) службеника (2 са високом стручном спремом и 1 са средњом). Група је основана 1. септембра 2007. године (Правилник бр. 110-00-49/2007-05), будући да је Комисија за заштиту конкуренције, по оснивању септембра 2005. године, преузела све запослене из Одељења за антимонополске послове Министарства трговине и услуга.

Законом о заштити конкуренције, основана је Комисија за заштиту конкуренције, као независна институција, задужена за надзор над спровођењем закона. Поред тога, Комисија има право да предлаже Влади усвајање прописа из области конкуренције и да даје мишљења на друге законе који регулишу питања конкуренције. Комисија је почела са радом априла 2006. године.

Комисија има два органа:

– Савет, који има пет чланова

За период 2008-2010 године планиран је пројекат Европске агенције за реконструкцију изградње капацитета Комисије за заштиту конкуренције (вредност пројекта 1,979 милиона €).

3.8.1.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.8.1.2.1. Законодавство

Влада је јануара 2008. године утврдила Нацрт закона о изменама и допунама закона о заштити конкуренције и упутила га на усвајање Народној скупштини. Министарство трговине и услуга је формирало радну групу са тим циљем. Рок за усвајање закона у Народној скупштини је IV квартал 2008. године

Законом је предвиђена измена система контроле концентрација, којим би се обезбедило контролисање најбитних концентрација и ослободили ресурси Комисије за заштиту конкуренције за активности на спречавању рестриктивних споразума и злоупотреба доминантног положаја. Законом је предвиђено јачање надлежности Комисије за заштиту конкуренције како би Комисија била овлашћена да изриче санкције за повреду закона.

Након усвајања Закона о изменама и допунама Закона о заштити конкуренције, у Народној скупштини, планира се доношење Уредбе о врстама забрањених споразума који се изузимају од забране и условима за изузеће, у IV кварталу 2008. године. Овом уредбом ће у домаће законодавство бити уведени следећи прописи ЕУ: Уредба Комисије о вертикалним споразумима и договорној пракси 2790/1999, Уредба комисије о уговорима о специјализацији 2658/2000, Уредба Комисије о уговорима о развоју и истраживању 2659/2000, Уредба Комисије о уговорима о преносу технологије 772/2004 и Уредба Комисије о уговорима о вертикалним споразумима и усаглашеној пракси у сектору моторних возила 1400/2002.

Планирана је потпуна усклађеност са наведеним документима. Циљ је регулисање питања дозвољених изузећа од забране рестриктивних споразума.

Одговорне институције за доношење Уредбе: Министарство трговине и услуга и Комисија за заштиту конкуренције.

Као што је предвиђено Европским партнерством, биће усвојен Закон о изменама и допунама закона о ценама („Службени гласник РС”, број 79/05) како би се ускладио са Законом о заштити конкуренције.

Одговорна институција за промену закона: Министарство трговине и услуга.

3.8.1.2.2. Институције

Јачаће се капацитети Министарства трговине и услуга даљим усавршавањем запослених и набавком опреме, у циљу омогућавања праћења дешавања на тржишту, предлагања мера за даље унапређење политике заштите конкуренције и припрема евентуалних измена Закона и подзаконских аката, у складу са дешавањима на тржишту Србије.

Јачаће се капацитети Комисије за заштиту конкуренције, пријемом нових службеника, даљим усавршавањем запослених и набавком опреме, у циљу јаче контроле поштовања Закона, бољег праћења дешавања на тржишту, прикупљања и обраде статистичких података прикупљених применом Закона и припрема евентуалних измена Закона и подзаконских аката, у складу са дешавањима на тржишту Србије.

Планирано је запошљавање следећег броја службеника:

- Групе за заштиту конкуренције Сектора за трговину, цене и заштиту потрошача:

Из разлога повећаног обима посла неопходно је запошљавање у наредној години бар још три службеника са високом стручном спремом, имајући у виду да је поред Закона потребно донети

низ подзаконских аката неопходних за његово спровођење. Треба такође имати у виду да је на пословима које обувата НПИ радио један службеник.

- Комисија за заштиту ж₽ 0p

Министарство трговине и услуга		Постојећа	3	3	6	6	6	6
КЗК	Савет	Постојећа	2	5	5	5	5	5
	Служба	Постојећа	17	32	32	35	38	40
Укупно			22	40	43	46	49	51

3.8.1.4. Финансијске потребе

Табела 2а. Финансијске потребе

	2008	2009	2010	2011	2012
Министарства трговине и услуга (МТУ)	2.089.200	3.799.200	3.799.200	3.799.200	3.799.200
КЗК	7.517.768	5.531.768	6.328.445	7.125.122	7.656.240
Укупно	9.606.968	9.330.968	10.127.645	10.924.322	11.455.440

3.8.2. Државна помоћ

3.8.2.1. Стање

3.8.2.1.1. Законодавни оквир

Законодавни оквир у области контроле државне помоћи још није успостављен, односно није још увек донет закон о контроли државне помоћи (у даљем тексту: Закон) и пратећа подзаконска акта.

У последњем кварталу 2007. године, спроведена је јавна расправа о Нацрту закона о контроли државне помоћи и предлози и сугестије који су прихваћени, уграђени су у текст Нацрта закона. Текст Нацрта закона је припремљен за упућивање у процедуру прибављања мишљења, прописану чл. 46. Пословника Владе („Сл. гласник РС“, број 61/06), али је због превременог престанка мандата Владе и распуштања Народне скупштине, овај поступак привремено обустављен до одржавања парламентарних избора и конституисања и почетка рада нове Владе.

Законом ће се, по први пут у Републици Србији, успоставити законодавни оквир у области контроле државне помоћи. Циљ закона је заштита слободне конкуренције на тржишту кроз уређивање поступка и навођење критеријума за доделу државне помоћи, као и подстицање привредног развоја применом начела тржишне економије. Према решењима из Нацрта закона, оснива се Комисија за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија), у чијој надлежности је одлучивање о усклађености пријављене (претходна контрола) и додељене државне помоћи (накнадна контрола) са поменутим законом и подношење Влади годишњег извештаја о додељеној државној помоћи на свим нивоима власти у Републици Србији. Такође, Нацрт закона прописује обавезу даваоца државне помоћи, односно предлагача прописа на основу којег је могуће доделити државну помоћ, да пре доделе пријави планирану државну помоћ Комисији, ради ihfh,b`(% >]TJ/TT1 1D0 0 Td()TT1 1 Tf0 Tc 2.985 0 Td()Tj/C2_1 1 Tf0.0009 Tc 0985 0

Р А Д Н А В Е Р З

13. Commission Notice on the application of Articles 87 and 88 of the EC Treaty to state aid in the form of guarantees, C 71 of 11.3.2000;
14. Commission Communication concerning aid elements in land sales by public authorities, C 209 of 10.7.1997.
15. Commission Communication pursuant to Article 93(1) of the EC Treaty applying Articles 92 and 93 of the Treaty to short-term export-credit insurance (2005/C 325/11)
16. Community Framework for State aid in the form of public service compensation, C 297 of 29.11.2005
17. Commission Regulation (EC) No 1998/2006 of 15 December 2006 on the application of Articles 87 and 88 of the Treaty to de minimis aid
18. Commission notice on the application of the State aid rules to measures relating to direct business taxation (98/C 384/03).

Приликом доношења подзаконских аката којима се ближе уређују критеријуми за оцену усклађености државне са законом и међународним уговорима, узеће се у обзир да Република Србија у целини, има статус области наведене у чл. 87(3) (а) Уговора ЕЗ у периоду од 5 година након ступања на снагу ССП, односно Прелазног споразума. Ова чињеница је дефинисана чланом 73 ССП, тач. 7.

Међутим, и поред чињенице да законодавни оквир још увек није успостављен, у Републици Србији се од 2004. године, припремају годишњи извештаји о додељеној државној помоћи. Први такав извештај за 2003. годину и период јануар-септембар 2004. године је усвојила Влада новембра 2004. године. Наведени извештај је на 7. састанку „Унапређеног сталног дијалога", одржаног априла 2005. године, оцењен од стране представника Европске комисије, усклађеним са праксом ЕУ у погледу форме и садржаја. Наведени извештај је ажуриран подацима за целу 2004. годину и као целовит извештај за 2003. и 2004. годину, усвојен на Влади, маја 2006. године. Следећи годишњи извештај за 2005. годину, Влада је усвојила јула 2007. године. Овај извештај је припремљен у највећој могућој мери у складу са методологијом ЕУ у области извештавања. Најновији извештај за 2006. годину је припремљен у форми предлога и прибављена су мишљења ресорних министарстава, у складу са Пословником Владе. Међутим, тек по конституисању нове Владе, овај извештај ће бити достављен на усвајање. Израда годишњих извештаја је обавеза која ће следити из ССП, члан 73, тачка 5. којим се прописује обавеза извештавања на годишњем нивоу чиме се обезбеђује транспарентност у додели и коришћењу државне помоћи.

За питање контроле државне помоћи од значаја су следећи домаШ тачкаQAP&€%•□

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

3.8.2.2.1. Законодавство

Због напред наведених догађаја у земљи, није могуће спровести активности према раније планираним роковима.

У новонасталим околностима, планира се да Нацрт закона буде достављен Влади у трећем кварталу 2008.г. и уколико Влада у најкраћем року утврди предлог, да до краја 2008.г. предлог закона буде упућен у скупштинску процедуру.

Уколико закон буде усвојен до краја 2008. године, због свих напред наведених ограничавајућих околности, посебно капацитета за његову имплементацију, неће бити могуће почети са његовом применом од 1.01.2009. године како је било раније планирано. Примена закона се може најраније планирати од 1. септембра 2009. године. Наведени рок би, у сваком случају, био у складу са роком из ССП – годину дана од дана ступања на снагу овог споразума (односно Прелазног споразума), имајући у виду да ССП још није потписан нити је Привремени споразум ступио на снагу.

3.9. ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ

3.9.1. Банкарство

3.9.1.1. Стање

Крајем 2007. године у Републици Србији пословало је 35 банака са 30.246 запослених и 2.435 организационих јединица. Власничка структура банака је следећа: 21 банке су у већинском власништву страних акционара, 6 банака у већинском власништву домаћих физичких и правних лица и 8 банака у већинском власништву Републике Србије. У билансној суми банкарског сектора на дан 31. 12. 2007. године, на банке у већинском власништву страних лица односи се 75,5%, на банке у већинском власништву Републике Србије 15,7%, а на банке са претежно приватним власништвом 8,7%. Пет, односно десет банака са највећом билансном сумом на крају 2007. године, учествују са 46,3%, односно 67,6% у укупној

Прописане су и врсте ризика којима је у свом пословању банка изложена, као и њихово идентификовање, мерење, процену и управљање тим ризицима. Изложеност банке може бити: велика изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и износи најмање 10% капитала банке; изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица не сме прећи 25% капитала банке; максимална изложеност према лиц

прописаном року Народну банку Србије о стицању за коју је добио сагласност

посредовања и заступања у осигурању и послова непосредно повезаних са пословима осигурања, даје сагласност на акте и радње прописане Законом, доноси акте прописане Законом, обрађује статистичке и друге податке, води регистре и разматра приговоре осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица на рад друштава за осигурање. Такође, Народна банка Србије доноси прописе ради спровођења Закона.

У оквиру Народне банке Србије, организован је Сектор за послове надзора над обављањем делатности осигурања, у чијем саставу су 4 уже организационе јединице – одељења, надлежна за послове посредне и непосредне контроле, актуарске послове и статистику и за правна питања у области осигурања. Тренутно, У Сектору је запослено 35 лица, са високом школском спремом.

Народна банка Србије финансира се, по правилу, из сопствених прихода које остварује, укључујући и накнаду за вршење надзора над пословањем друштва за осиг У

73/239, Упутство Савета 92/49, Упутство Европског парламента и Савета 98/78, Упутство Европског парламента и Савета 2002/83, Упутство Европског парламента и Савета 2005/68).

У овом периоду, планира се доношење подзаконског акта Народне банке Србије из области додатног надзора друштва за осигурање з акта

области: директног осигурања и реосигурања, надзора групе друштава за осигурање, финансијских извештаја друштва за осигурање, интермедијације у осигурању, реорганизације и ликвидације друштва за осигурање и финансисјких конгломерата,

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

На основу наведених закона Комисија: доноси акта ради спровођења закона, одобрава издавање хартија од вредности са и без јавне понуде, одобрава статус професионалног инвеститора, одобрава понуде за преузимање; даје дозволе за рад: организатору тржишта, брокерско-дилерским друштвима и кастоди банкама, друштву за управљање инвестиционим фондом, за организовање и оснивање отвореног и затвореног инвестиционог фонда; даје сагласност на измене акта и на именовање чланова управе овлашћених учесника, организатора тржишта, Централног регистра хартија од вредности и друштава за управљање, на статусне промене и стицање квалификованог учешћа у капиталу брокерско-дилерског друштва, организатора тржишта, друштава за управљање; прати стање и кретање на организованом тржишту и предузима мере за отклањање поремећаја на том тржишту; врши надзор над пословањем брокерско-дилерских друштава, организатора тржишта, Централног регистра хартија од вредности, друштава за управљање, инвестиционих фондова, овлашћених банака, кастоди банака, издавалаца хартија од вредности, инвеститора, професионалних инвеститора.

Комисија једном годишње подноси Народној скупштини извештај о свом раду, као и извештај о кретањима на организованом тржишту у Републици, док Владу тромесечно информише о свом раду.

Комисија за хартије од вредности Републике Србије примљења је у IOSCO, као редован члан 2002. године, а на билатералном нивоу има потписана 2 Протокола о сарадњи (са Русијом и Републиком Српском) и више Меморандума и то са Федерацијом БиХ, Грчком, Хрватском, Румунијом, Црном Гором.

У оквиру Комисије за хартије од вредности запослено је укупно 42 лица, од којих је 30 са високом стручном спремом, 5 са вишом стручном спремом, 4 са средњом стручном спремом и 3 је нискоквалификованих радника који представљају техничко особље.

3.9.3.2. КРАТКОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ (активност планиране за 2008-2009. годину)

А. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР

Министарство финансија би требало да изради нови Закон о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената којим ће се имплементирати део Директива Европске Уније из ове области и то:

- **32001L0071 Директива о пријему хартија од вредности на званични листинг и информације које морају бити објављене у вези тих хартија (DIRECTIVE** 2001/34/EC of the European Parliament and of the Council of 28 May 2001 **on the admission of securities to official stock exchange listing and on information to be published on those securities**)

- 32004L0039 Директива о тржишту финансијских инструмената (**DIRECTIVE** 2004/39/EC **on markets in financial instruments)** и **32006L0073** Commission **DIRECTIVE** 2006/73/EC of 10 August 2006 **implementing Directive 2004/39/EC** of the European Parliament and of the Council as regards organisational requirements and operating conditions for investment firms and defined terms for the purposes of that Directive

- 32003L0006 Директиви о спречавању манипулација на тржишту (**DIRECTIVE** 2003/6/EC **on insider dealing and market manipulation (market abuse),**

-32003L0124 Директива о јавном објављивању инсајдерских информација и дефиницији тржишне манипулације (Commission **DIRECTIVE** 2003/124/EC of 22 December 2003 implementing Directive 2003/6/EC of the European Parliament and of the Council **as regards the definition and public disclosure of inside information and the definition of market manipulation**)

-32004L0072 Директива о усвојеној тржишној пракси (Commission **DIRECTIVE** 2004/72/EC implementig Directive 2003/6/EC of the European Parliament and of the Council **as**

regards accepted market practices, the definition of inside information in relation to derivatives on commodities, the drawing up of lists of insiders, the notification of managers transactions and the notification of suspicious transactions)

У овом периоду Министрство финансија планира даље усаглашавање Закона о инвестиционим фондовима са Директивама Европске уније из ове области и то са:

- **32001L0107 Directive 2001/107/EC of the European Parlament and the Council** of 21 January 2002 amending Councile Directive 85/611/EEC on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to undertakings for collective investment in transferable securities (UCITS 1), with the veiw to regulating management companies and simplified prospecuses,

- **32001L0108 Directive 2001/108/EC of the European Parlament and the Council** of 21 January 2002 amending Councile Directive 85/611/EEC on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to undertakings for collective investment in transferable securities (UCITS 1), with regard to investments of UCITS.

- **32007L0016 Commission Directive 2007/16/EC of 19 March 2007 implementing Council Directive 85/611/EEC** on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to undertakings for collective investment in transferable securities (UCITS) as regards the clarification of certain definitions

- 32004L0039 Directive 2004/39/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004m **on markets in financial instruments** amending Council Directives 85/611/EEC and 93/6/EEC and Directive 2000/12/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 93/22/EEC,

Б. ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ ПОТРЕБЕ

Јачаће се капацитети Министарства финансија и Комисије за хартије од вредности у складу са следећом динамиком:.

Потребе државних институција за запошљавањем

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	Планирарани укупан број запослених по годинама	
			2008.	*2009*
Министарство финансија	Постојећа	3	1	1
КХОВ	Постојећа	40	5	*5*
Укупно		43	6	6

3.9.3.3. СРЕДЊОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ (активности планиране за 2010. - 2012. годину)

А. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР

Текст Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ће се у потпуности усагласити са прописима Европске уније.

Б. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

Даље ће се јачати капацитети Министарства финансија пријемом нових службеника, даљим усавршавањем запослених и набавком опреме, у циљу омогућавања праћења дешавања на тржишту, предлагања мера за даље унапређење тржишта капитала и припрема евентуалних измена Закона и подзаконских аката, у складу са дешавањима на тржишту Србије.

Јачаће се капацитети Комисије за хартије од вредности, пријемом нових запослених, даљим усавршавањем запослених и набавком опреме, у циљу унапређења надзора над применом Закона, бољег праћења дешавања на тржишту, и припрема евентуалних измена подзаконских аката, у складу са дешавањима на тржишту у Републици Србији.

3.9.4. Добровољни пензијски фондови

3.9.4.1. СТАЊЕ

Реформа пензијског система започета је 2005. године, доношењем **Закона о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима** («Службени гласник РС» бр. 85/2005), којим је уведен систем добровољних пензијских фондова, тако да сада пензијски систем Републике Србије обухвата Први и Трећи стуб пензијског осигурања. Први стуб чини државни Фонд пензијског и инвалидског осигурања, који је обавезан за све запослене и који функционише по систему pay-as-you-go. Трећи стуб чине добровољни приватни пензијски фондови који функционишу по систему акумулације и капитализације средстава и дефинисанх уплата (defined benefit), где висина пензије није гарантована, већ зависи од висине остварених приноса. Добровољни пензијски фонд чини скуп имовине без својства правног лица. Имовином управља Друштво за управљање фондом, које је организовано као затворено акционарско друштво и чија је имовина одвојена од имовине фонда.

У периоду од септембра 2006. до јуна 2007. године, основано је седам друштава за управљање добровољним пензијским фондовима. У државном власништву се налази једно друштво за управљање, док је у приватном крајњем страном власништву шест друштава за управљање (од чега су три друштва у директном већинском власништву страних компанија,). Укупан број уговора у систему добровољних пензијских фондова на крају 2007. године износио је око 160.000, док нето имовина добровољних пензијских фондова на дан 31.12.2007 износи нешто више 3 млрд. РСД.

А. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР

Област пензијских фондова регулисана је Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима који је донет 2005. године ("Службени гласник РС", бр. 85/2005). **Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима** регулише материју оснивања и пословања друштава за управљање добровољним пензијским фондовима, организовања и управљања фондом, чланства у пензијским фондовима, накнада, извештавања, процене вредности имовине фонда, начина вршења надзора над друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима, као и друга питања везана за систем добровољних пензијских фондова. Закон се примењује од 1. априла 2006. године.

Народна банка Србије је у току 2006, 2007. и 2008. године, на основу Закона о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима донела следеће подзаконске акте:

1. Одлука о начину и условима припајања добровољних пензијских фондова ("Службени гласник РС", бр. 26/2006);

2. Одлука о врстама финансијских институција које могу бити посредници друштва за управљање добровољним пензијским фондом и условима за издавање физичким лицима дозволе за обављање послова информисања о том фонду ("Службени гласник РС", бр. 26/2006);

3. Одлука о учесталости, начину и стандардизованој форми извештавања кастоди банке и начину усаглашавања разлика између обрачунатих вредности, односно приноса добровољног пензијског фонда("Службени гласник РС", бр. 26/2006);

4. Одлука о структури и начину израчунавања капитала друштва за управљање добровољним пензијским фондом ("Службени гласник РС", бр. 26/2006);

5. Одлука о начину обрачуна накнада друштва за управљање добровољним пензијским фондом ("Службени гласник РС", бр. 26/2006 и 24/2007);

6. Одлука о начину обрачунавања приноса добровољног пензијског фонда ("Службени гласник РС", бр. 26/2006);

7. Правилник о садржају и форми образаца финансијских извештаја друштва за управљање добровољним пензијским фондовима ("Службени гласник РС", бр. 15/2007);

8. Правилник о садржају и форми образаца финансијских извештаја добровољног пензијског фонда ("Службени гласник РС", бр. 15/2007);

9. Одлука о садржини извештаја о обављеној ревизији финансијских извештаја друштва за управљање добровољним пензијским фондом и добровољног пензијског фонда ("Службени гласник РС", бр. 27/2006)

10. Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за друштва за управљање добровољним пензијским фондовима ("Службени гласник РС", бр. 15/2007);

11. Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за добровољне пензијске фондове ("Службени гласник РС", бр. 15/2007);

12. Одлука о ближој садржини и стандардизованом формату проспекта добровољног пензијског фонда ("Службени гласник РС", бр. 23/2006);

13. Одлука о ближој садржини и стандардизованом формату уговора о чланству у добровољном пензијском фонду ("Службени гласник РС", бр. 23/2006);

14. Одлука о отварању, вођењу и преносу индивидуалних рачуна \!□1Td(□)Tj/C2_1 1 T

21. Одлука о начину вршења надзора над друштвом за управљање добровољним пензијским фондом ("Службени гласник РС", бр 27/2006);;

22. Одлука о методологији усклађивања пословања друштва за осигурање са Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима ("Службени гласник РС", бр 27/2006);.

Министарство рада и запошљавања је 2006. године на основу Закона о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима донело следеће подзаконске акте:

1. Правилник о ближим условима за остваривање права члана добровољног пензијског фонда на располагање и повлачење акумулираних средстава пре навршене 53 године живота ("Службени гласник РС", бр. 30/2006);

2. Правилник о условима и поступку организовања и функционисања пензијских планова ("Службени гласник РС", бр. 30/2006).

Други релевантни закони

- Закон о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003 и 55/2004);
- Закон о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 125/2004);
- Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/2001);
- Закон о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената („Службени гласник РС“, бр. 47/2006);
- Закон о спречавању прања новца („Службени гласник РС“, бр. 107/2005 и 117/2005);
- Закон о рачуноводству и ревизији („Службени гласник РС“, бр. 46/2006);
- Закон о управним споровима („Службени лист СРЈ“, бр. 46/96) и
- Закон о стечајном поступку („Службени гласник РС“, бр.84/2004 и 85/2005).

Б. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

У Републици Србији законодавна надлежност у области добровољних пензијских фондова припада Министарству финансија које је у кординацији са Министарством рада израдило нацрт Закона о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима, док је уређивање подзаконске регулативе из ове области у надлежности Народне банке Србије.

У оквиру Министарства финансија, у Сектору за финансијски систем Група за хартије од вредности и тржиште капитала (која има 3 запослена) одговорна је за припремање закона из ове области и за тумачење истих, али без овлашћења да предузима конкретне мере. Услови и поступак организовања и функционисања пензијских планова су у надлежности Министарству рада и социјалне политике.

Вршење надзора над друштвима за управљање је у надлежности Народне банке Србије (Сектор за надзор друштава за управљање добровољним пензијским фондовима који има 15 запослених). У оквиру своје надзорне функције, Народна банка Србије издаје и одузима дозволе за рад друштву за управљање и дозволе за организовање и управљање фондом, даје и повлачи сагласност на предложене чланове управе друштва, издаје писмене опомене и налоге, одобрава правила пословања друштва, проспект и други маркетиншки материјал, води регистар добровољних пензијских фондова, прима дневне извештаје кастоди банке о вредности имовине фонда и вредности инвестиционе јединице, прима месечне, полугодишње и годишње извештаје друштва за управљање и др.

3.9.4.2. КРАТКОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ (активност планиране за 2008-2009. годину)

Предвиђено је доношење Одлуке о условима за избор најповољније понуде друштва за управљање за управљање односно припајање добровољног пензијског фонда, као и доношење измена и допуна подзаконских прописа Народне банке Србије заснованих на Закону о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима.

3.9.4.3. СРЕДЊОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ (активности планиране за 2010. - 2012. годину)

Даљи развој у области добровољних пензијских фондова и пензијских планова у циљу постизања потпуне усклађености са прописима Европске уније, а нарочито са:

- **32003L0041 DIRECTIVE 2003/41/ECC** of the European Parliament and of the Council of 3 June 2003 on the activities and superivsion of institution for occupational retirement provision.

Административни капцитети

У складу са краткорочним приоритетима, јачаће се капацитети Министарства финансија и
З ија лских

службама Агенције којима је таква врста сарадње потребна ради ефикасније примене Закона о радиодифузији.

Агенција планира да до краја 2008. године набави додатну техничку опрему неопходну стручним службама, посебно Служби за анализу и надзор. Набавком ове опреме побољшала би се ефикасност у вршењу контроле над програмским садржајем у смислу поштовања Закона о радиодифузији.

3.10.3.3. Средњорочни приоритети (период 2010-2011)

3.10.3.3.1. Законодавство

Усклађено медијско законодавство са **acquis communautaire** и поштовање принципа и обавеза које проистичу из чланства у Светској трговинској организацији су основни средњорочни приоритети Министарства културе. У складу са тим Министарство ће извршити измене медијских закона и створити законску могућност за дигитализацију радиодифузије.

3.10.3.3.2. Институције

Имајући у виду да ће медијски закони бити усклађени са **acquis communautaire,** Министарство културе ће новим Правилник о унутрашњем уређењу и систематизовати радна места тако да одговарају природи и обиму посла.

Кинематографија

3.10.3.1 Стање

3.10.3.1.1. Законодавни оквир

Односи у области кинематографије регулисани **Законом о кинематографији** («Службени гласник РС» број 46/91, 53/93, 56/93, 67/93, 47/94, 48/94 и 101/2005) према којем кинематографију чине делатности производње филмова, изнајмљивања, давања филмова на коришћење и јавно приказивање филмова.

Према **Закону о делатностима**

кине

Филмски центар Србије је основан 2004. године са задатком да омогући и управља процесом стратешког развоја и

За страну подршку навести и која је страна подршка у питању.

Табела 2Б. **Буџет** Министарства културе (МК) - домаћи извор

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности	*250 000 000 дин.*	*300 000 000 дин*	*300 000 000 дин*	*350 000 000 дин*	*350 000 000 дин*
Изградња институција (п					

Изградња институција (просторије, људи, опрема...)	*22 978 817 дин.*				

Инфраструктура

3.11. ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ

3.11.1. Пољопривреда

3.11.1.1. Стање

Пољопривреда је једна од кључних компоненти економског развоја Србије. Њен положај у економији земље је специфичан, јер, осим економског, има и изузетан социјални и еколошки значај. Она учествује у БДП-у са око 11% (око 18%, ако се укључи и прехрамбена индустрија), упошљава око 23% укупно запослених, односно 17 %

Р А Д Н А В

Полазећи од претходно усвојених приоритета наведених у Европском партнерству и Извештају Европске комисије о напретку за 2007. годину, краткорочни приоритети су:

У *области аграрне политике*

фондова и њихова искоришћеност такође ће зависити од развоја и унапређења наших капацитета у претходним фазама.

3.11.1.3.1. Законодавство

- Евалуирати мере аграрне политике према статусу који ће Србија имати у овој фази
- Успоставити претходн

ГМО, као и услови и мере за спречавање и отклањање нежељених ефеката по животну средину и људско здравље. Многи елементи су остали нерегулисани: прекогранични промет, обележавање, учешће јавности, праћење и мониторинг ГМО и производа 0262 7 0268 0 1 3 5 5 3 1 0 2 6 2 5 F 0 j 1 0 2 6 1 0

3.11.2.1.1. Законодавни оквир

Област анималних генетичких ресурса није уређена посебним законом.

- Закон о пољопривредној служби (Сл. гласник .РС 61/91)
- Закон о органској производњи и органским производима (Сл. гласник РС 62/06)

Подзаконска акта:

- Уредба о расподели и коришћењу м

Изградња и јачање капацитета тела одговорних за администрацију подстицаја за рурални развој

Управно надлештво (*Managing Authority*)

Програмског мониторинг

			137*	137	145	152	160
У К У П Н О			**137***	**137**	**145**	**152**	**160**

*за 2008. годину не планира се смањење броја запослених, већ се планира да 25 запослених пређе у Управу за пољопривредно 25 25 25 0425A025C026D0.1.-/C2_0 1 , 15.7405 Td [.0 Tj /C 69840251 Tf -0.002j ET q.E2j ET q..1.-/C2

Сектор за ЕУ,СТО и међународне односе	планирана	5						

3.12 БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ, ВЕТЕРИНАРСКА И ФИТОСАНИТАРНА ПОЛИТИКА

3.12.1. Безбедност хране и контрола

3.12.1.1 Садашње стање

Прописи у области безбедности хране у Србији делимично су уклађени са прописим

- Правилник о квалитету воћа, поврћа и печурки (Сл. лист СФРЈ 29/79 и 53/87)
- Правилник о квалитету воћних сокова, концентрисаних воћних сокова, воћних нектара, воћних сокова у праху и сродних производа (Сл. лист СРЈ 33/95)
- Правилник о квалитету жита, млинских и пекарских производа, тестенина иbCÂ!ð Ä%ЯÜ

У складу са краткорочним приоритетима Европског партнерства и Извештајем ЕК о напретку за 2007. годину, краткорочни приоритети у области безбедности хране су:

- Усклађивање прописа са правним тековинама ЕУ – Усвајање предлога Закона о безбедноз

У области здравља биља Република Србија усклађена је делимично са релевантним прописима i j h i i b•&) b•&) j h i b ff.: ÕJ h i rf b•11^Ð& %•%°&P% &°&À&

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

великом броју узорака и то за стрна и просолика жита и поврће без *Solanaceae,* за индустријско и крмно биље, за *Solanaceae,* за винову лозу и ситно воће, за јабучато и коштичаво

- Одлуком Комисије 2001/218/ЕЗ која захтева од држава чланица привремено предузимање додатних мера против ширења *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhrer) Nickle et al. (нематода бора) као у случају подручја у Португалији, осим оних у којима је познато да се не појављује,
- Одлуком Комисије 1999/355/ЕЗ о хитним мерама против ширења *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky) као у случају Кине (изузев Хонг Конга),
- Одлуком Комисије 98/109/ЕЗ којом се привременно овлашћују државе чланице да предузму хитне мере против ширења *Thrips palmi* Karny као у случају Тајланда,
- Упутством Савета 74/647/ЕЕЗ о сузбијању смотавца каранфила,
- Упутством Савета 69/466/ЕЕЗ о сузбијању калифорнијеске штитасте ваши.

3.12.3.2.2. Институције

- Наставак програма опремања регионалних лабораторија, обука запослених и развоја стандардних оперативних процедура, имплементација међународних стандарда у фитосанитарној области и развој нових метода дијагностике који су одобрени и започети 2007. године. Циљ реализације је успостављање и верификација стандардних оперативних процедура која ће имати вишеструку корист, како у развоју дијагностике тако и припреми за оснивање Националне референтне фитосанитарне лабораторије. У ове сврхе из буџета је за 2008. годину издвојено 43.000.000 динара (537.500 евра).
- Спровођење програма посебног надзора на присуство штетних организама: за кромпир *Ralstonia solanacearum, Clavibacter, Globodera* и *Synchitrium*, за коштичаво воће PPV, а за јабучаство воће *Erwinia amylovora*, као и мониторинг штетних организама у луцерки, пасуљу, јабуци, јагоди и парадајзу. У ове сврхе из буџета је за 2008. годину издвојено 35.000.000 динара (437.500 евра).
- Почетак реализације CARDS 2005 пројекта Institutional Capacity Building within the Plant Protection Directorate of the MAFWM.
- Доношење новог Правилника о систематизацији и организацији радних места у МПШВ, којим ће се повећати број запослених у Управи – Одељењу за здравље биља и Одељењу фитосанитарне инспекције и омогућити израда и примена подзаконских прописа на основу новог Закона о здрављу биља.
- Наставак усавршавања знања страних језика и компјутерско оспособљавање запослених у Управи, којим ће се подржати развој информационог система у области здравља биља.

3.12.2.3. Средњорочни приоритети

3.12.2.3.1. Законодавство

Даље усклађивање прописа са правним тековинама ЕУ, односно доношење подзаконских прописа за примену Закона о здрављу биља, који ће бити усаглашени са:

- Упутством Савета 69/464/ЕЕЗ о контроли рака кромпира,
- Упутством Савета 69/465/ЕЕЗ о контроли кромпирових цистоликих нематода,
- Упутством Савета 93/85/ЕЕЗ о контроли прстенасте трулежи кромпира,
- Упутством Савета 98/22/ЕЗ о минималним условима за преглед пошиљака биља, биљних производа или прописаних објеката пореклом из трећих земаља на граничним прелазима који нису места одредита пошиљке,
- Упутством Савета 98/57/ЕЗ о контроли мрке трулежи (Ralstonia solanacearum (Smith) Yabuuchi et al.),

- Упутством Комисије 92/70/ЕЕЗ о детаљним условима за прегледе у сврху успостављања заштићених зона у Заједници,
- Упутством Комисије 2001/32/ЕЗ о успостављању заштићених зона које су нарочито изложене ризику по здраве биља у Заједници и којом се замењује Упутство 91/76/ЕЕЗ,
- Упутством Комисије 93/51/ЕЕЗ о успостављању услова за кретање одређеног биља, биљних производа или прописаних објеката унутар заштићене зоне,
- Упутством Комисије 94/3/ЕЗ о успостављању процедура пријаве пошиљки или штетних организама који представљају нарочит фитосанитарни ризик, а који су пореклом из трећих земаља,
- Упутством Комисије 2004/103/ЕЗ о идентификацији и прегледима биља, биљних производа или прописаних објеката који су поменути у делу Б Додатка V Упутства Савета 2000/29/ЕЗ који се могу спроводити на местима уласка у Заједницу, а која нису гранични прелази или на местима близу граничних прелаза и утврђивање услова везаних за те прегледе,
- Упутством Комисије 2004/105/ЕЗ о одређивању модела званичних фитосертификата или фитосертификата за реекспорт биља, биљних производа или прописаних објеката пореклом из трећих зе

програма посебног надзора					
Опремање регионалних лабораторија и развој стандардних оперативних процедура	537.500 €	537.500 €			
Успостављање рада Националне референтне лабораторије	-				
Усавршавања и обуке запослених*	-	60.000 €	80.000 €	80.000 €	100.000 €

*Финансијска средства се односе на укупна средства издвојена и за здравље биља, и за семе и садни материјал и за средства за заштиту биља

3.12.3.4.2. Страна помоћ

У оквиру пројекта *Reform of the Serbian Veterinary, Phytosanitary and Sanitary Inspection Services* 03/SER01/10/002 реконструисани су и опремљени гранични прелази Хоргош, Шид и Прешево.

Програм реконструисања и опремања Референтних ветеринарских, фитосанитарних и санитарних лабораторија у комплексу Батајница реализован је у оквиру пројекта *Technical Assistance for Serbian Food Chain Safety Laboratories Project*.

CARDS 2005 пројекат *Institutional Capacity Building within the Plant Protection Directorate of the MAFWM* није још започео са реализацијом. Вредност пројекта је 1.000.000 евра.

Програм успостављања и рада регионалних лабораторија се, поред сопствених буџетских средстава, реализује и у оквиру реконструкције система лабораторија укључених у ланац безбедности хране у оквиру CARDS 2005 пројекта *Institutional Capacity Building of the Food-Chain Laboratories Administration* Вредност пројекта је 1.500.000 евра.

3.12.3.5. Попуњавање административних капацитета

Управа за заштиту биља	Постојећи капацитети	Планирани административни капацитети				
		2008	2009	2010	2011	2012
Одељење за здравље биља	10 (6 + 4)	12 (10 + 2)	14 (12 + 2)	16 (14 + 2)	18 (16 + 2)	20 (18 + 2)
Одељење фитосанитарне инспекције	71	71	74 (71 + 3)	77 (74 + 3)	79 (77 + 2)	81 (79 + 2)
УКУПНО	81	83	88	93	97	101

Напомена: Постојећи и планирани административни капацитети се односе и на здравље биља и на семе и садни материјал

3.12.3. Семе и садни материјал

У области семана и садног материјала Република Србија усклађена је делимично са релевантним прописима ЕУ.

3.12.4.1. **Садашње стање**

3.12.4.1.1. Законодавни оквир

Област семена и садног материјала (поред здравственог стања, која је уређена прописима у области здравља биља) уређена је следећим законима:

- Закон о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља ("Сл. гласник РС", бр. 18/05),
- Закон о семену и садном материјалу ("Сл. гласник РС", бр. 54/93, 67/93, 35/94, 43/94, 135/04, 18/05 и 101/05), који важи у делу који се односи на руже,
- Закон о семену ("Сл. гласник РС", бр. 45/05).

Овим законима прописани су услови, мере и поступци за производњу, дораду, промет, увоз и испитивање семена. и садног материјала Истовремено, овим законима дефинисан је и постипак признавања сорти пољопривредног биља.

Подзаконски акти

- Уредба о признавању матичних стабала, чокота и жбунова воћака, винове лозе и хмеља („Сл. гласник РС“, бр. 51/06)
- Правилник о нормама квалитета, паковању, пломбирању и декларисању садног материјала пољопривредног биља ("Сл. лист СФРЈ", бр. 45/75 и 26/79),
- Правилник о контроли производње садног материјала пољопривредног биља ("Службени гласник РС", бр. 29/94), који важи у делу који се односи на руже,
- Правилник о условима које треба да испуни продајно место на којем се обавља промет садног материјала воћака, винове лозе и хмеља („Сл. гласник РС“, бр. 29/06),
- Правилник о садржини и начину вођења регистра произвођача садног материјала воћака, винове лозе и хмеља („Сл. гласник РС“, бр. 29/06),
- Правилник о начину и постуку производње садног материјала воћака, винове лозе и хмеља („Сл. гласник РС“, бр. 40/06 и 58/06),
- Правилник о квалитету семена пољопривредног биља ("Сл. лист СФРЈ", бр. 47/87, 60/87, 55/88, 81/89 и "Сл. лист СРЈ", бр. 16/92, 8/93, 21/93, 30/94, 43/96, 10/89, 15/01, 58/02),
- Правилник о контроли производње семена, садржини и начину вођења евиденције о производњи расада пољопривредног биља и обрасцу извештаја о производњи мицелија јестивих и лековитих гљива ("Сл. гласник РС", бр. 60/06),
- Правилник о садржини и начину вођења регистра произвођача семена, расада, мицелија јестивих и лековитих гљива („Сл. гласник РС“, бр. 51/06),
- Правилник о садржини и начину вођења регистра дорађивача семена, евиденцији семена, уништавању отпада семена и о пријави количина семена („Сл. гласник РС“, бр. 59/06),
- Правилник о ближим условима које мора да испуњава стручна организација која издаје етикете, величини појединачних паковања семена и о евиденцији о издатим етикетама („Сл. гласник РС“, бр. 66/06 и 73/06).

Стратешки документи

Стратешки документи који дефинишу политику и развој у овим областима су:

- Међународна конвенција о заштити биља,
- Стратегија развоја пољопривреде Републике Србије,
- Стратегија о интегрисаном управљању границом,
- Национална стратегија Србије за приступање Србије и Црне Горе Европској Унији,
- Резолуција о придруживању Европској Унији (од 13. октобра 2004. године),
- Одлука о оснивању координационог тела за процес приступања Европској Унији (октобар 2007. године),
- Годишњи извештај Европске комисије о напретку реформи у Србији у 2007. години,
- Споразум о стабилизацији и придруживању Републике Србије Европској Унији,
- Меморандум о разумевању о реконструкцији лабораторија у ланцу безбедности хране из 2002. године и анекс из 2003. године.

3.12.4.1.2. Институционални оквир

Управа за заштиту биља је, поред здравља биља, средстава за заштиту биља и ђубрива, одговорна за спровођење политике у области семена и садног материјала, осим у делу признавања и заштите сорти пољопривредног биља.

Број запослених који обавља послове у области семана и садног материјала:

- два извршиоца у седишту Управе у Одељењу за здравље биља и биљни карантин,
- четири инспектора у седишту Управе задужени за контролу квалитета рада, који обављају послове и у области здравља биља, семена и садног материјала, средстава за заштиту биља и ђубрива,
- 71 фитосанитарни инспектор - унутрашњи фитосанитарни инспектори, који су распоређени у шест регионалних јединица и 34 гранична фитосанитарна инспектора, распоређени у шест граничних станица (укупно 105 фитосанитарних инспектора) који, поред активности у области семена и садног материјала раде и на пословима везаним за здравље биља, средства за заштиту биља, ђубрива и контролу производње генетски модификованих организама.

Испитивање квалитета семена пре стављања у промет и у промету врше лабораторије акредитоване од стране националног акредитационог тела. Узорке за испитивање квалитета семена пре стављања у промет узимају акредитоване лабораторије, а за испитивање квалитета семена у промету фитосанитарни инспектори. Пољопривредне станице и заводи, распоређени по регионима (које обављају послове и у области здравља биља), спроводе активности везане за поступак цертификације семена и садног материјала.

Штампање етикета за семе и садни материјал, прописано законима, је централизовано и обавља је организација овлашћена од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

3.1.4.2. Краткорочни приоритети

3.1.4.2.1. Законодавство

У области биљне производње, односно квалитета семена и садног материјала краткорочни приоритети у области семена и садног материјала односе се на усклађивање прописа са правним тековинама ЕУ:

- Доношење подзаконских аката ради примене Закона о семену и Закона о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља. Прописи се односе на норме квалитета за стављање у промет семена и садног материјала пољопривредног биља.

- Обзиром да новим Законом о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља није обухваћен и садни материјал ружа и осталог украсног биља, планира се доношење новог закона о репродукционом материјалу украсног биља, у оквиру активности Управе за шуме уз сарадњу Управе за заштиту биља.

3.1.4.2.2. Институције

- Успостављање Референтне лабораторије за семе и садни материјал у оквиру комплекса Батајница, који је реконструисан и опремљен у оквиру пројекта Technical Assistance for Serbian Food Chain Safety Laboratories Project,
- Наставак успостављања информационог система који обухвата производњу, стављање у промет и увоз семена и садног материјала, са циљем повезивања организационих јединица Управе за заштиту биља, Управе за шуме и Одељења за признавање сорти.
- Доношење новог Правилника о систематизацији и организацији радних места у МПШВ, којим ће се повећати број запослених у Управи – Одељењу за здравље биља (или формирати посебна Одељења/Одсеци за семе и садни материјал) и Одељењу фитосанитарне инспекције.
- Наставак усавршавања знања страних језика и компјутерско оспособљавање запослених у Управи, којим ће се подржати развој информационог система у области семена и садног материјала.

3.12.4.3. **Средњорочни приоритети**

3.12.4.3.1. Законодавство

Усклађивање прописа са правном тековином ЕУ – и даље ће бити настављен процес израде подзаконских аката са којима ће национално законодавство бити у потпуности усклађено са релевантим ЕУ прописима у области семена и садног материјала.

3.12.4.3.2. Институције

Јачање институционалног оквира – највећи део активности биће усмерен на примену и усклађивање рада свих организационих јединица Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде које имају надлежности у овој области, као што су:

- Успостављање Референтне лабораторије за семе и садни материјал у оквиру комплекса Батајница, који је реконструисан и опремљен у оквиру пројекта Technical Assistance for Serbian Food Chain Safety Laboratories Project.
- Успостављање информационог система који обухвата производњу, стављање у промет и увоз семена и садног материјала.
- Попуњавање административних капацитета у складу са новим Правилником о систематизацији и организацији радних места у МПШВ.
- Наставак усавршавања знања страних језика и компјутерско оспособљавање запослених у Управи, којим ће се подржати развој информационог система у области семена и садног материјала.

Недефинисан статус репродуктивног и садног материјала украсног дрвећа и жбуња

Важећим Законом о репродуктивном материјалу шумског дрвећа и жбуња уведена је само обавеза регистровања расадника у Управи за шуме, док је здравствено стање овог биља дефинисано прописима из области заштите биља, над којим надзор врши ова управа и Управа за

заштиту биља. Праћење производње цвећа је у надлежности Управе за заштиту биља. Међутим, други прописи из ове области, који се односе на саму производњу и промет репродуктивног и садног материјал украсног дрвећа и жбуња нису доношени, управо из разлога што ти послови у Закону о министарствима нису дефинисани као делатност Управе за шуме.

На иницијативу Удружења пејзажне архитектуре и хортикултуре у Управи за шуме је урађен Нацрт закона о репродуктивном и садном материјалу украсног дрвећа и жбуња, с тим што је пре пуштања у процедуру тог нацрта закона потребно јасно дефинисати који је државни орган надлежан за ову област.

3.12.4.4. Финансијске потребе

3.1.2.4.4.1. Буџет

Активности	2008	2009	2010	2011	2012
Усавршавања и обуке запослених*	-	60.000 €	80.000 €	80.000 €	100.000 €

*Финансијска средства се односе на укупна средства издвојена и за здравље биља, и за семе и садни материјал и за средства за заштиту биља

3.12.4.4.2. Страна помоћ

Сви спроведени пројекти финансирани од стране ЕУ у претходном периоду (CARDS 2001-2006), у смислу реформи, јачања и опремања МПШВ, нису се односили директно на семе и садни материјал.

Реализовани су следећи пројекти, који су у вези са семеном и садним материјалом, а превасходно су се односили на контролу биља у унутрашњем промету или промету преко државне границе: *Reform of the Serbian Veterinary, Phytosanitary and Sanitary Inspection Services* 03/SER01/10/002, у оквиру кога су реконструисани и опремљени гранични прелази Хоргош, Шид и Прешево и спроведени тренинзи фитосанитарних инспектора и програм реконструисања и опремања Референтних ветеринарских, фитосанитарних и санитарних лабораторија у комплексу Батајница (*Technical Assistance for Serbian Food Chain Safety Laboratories Project* 02SER01/06/021).

3.12.4.5. Попуњавање административних капацитета

Институционално, организационе јединице министарства задужене за контролу семена, садног материјала и здравља биља су повезане и обједињене у оквиру Одељења за здравље биља и Одељења фитосанитарне инспекције, тако да за попуњавање административних капацитета види табелу у поглављ 3.12.3. - Здравље биља.

3.12.5. СРЕДСТВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА И РЕЗИДУЕ

У области средстава за заштиту биља Република Србија није усклађена са релевантним прописима ЕУ.

3.12.5.1. Садашње стање

Програм је спроведен у циљу елиминисања препрека за извоз пољопривредних производа и смањења увоза (дислоцирања са других тржишта) и стварања залиха ових СЗБ, које би касније представљали реалан проблем у смислу њиховог безбедног складиштења, одлагања и/или уклањања.

У оквиру пројекта Едукације и лиценцирања пољопривредних произвођача за примену пестицида 2006-2008. године израђен је приручник за обуку (састоји се из 13 области, које поред сузбијања штетних организама покривају и области формулација, руковања, личних заштитних средстава, уређаја за примену, здравља људи, животне средине, отпад од пестицида и законску регулативу), припремљене су презентације по областима обуке, питања за проверу знања и одржана двд а

- Закон о здравственој исправности намирница и предмета опште употребе („Сл. лист СРЈ“, бр. 53/91, 24/94, 28/96 и 37/2002, „Сл. гласник РС“, бр. 79/2005 и 101/2005-други закон),
- Правилник о количинама пестицида, метала и металоида и других отровних супстанција, хемиотерапеутика, анаболика и других супстанција које се могу налазити у намирницама („Сл. лист СРЈ“, бр. 5/92).

Стратешки документи:

- Стандарди Европске и медитеранске организције за заштиту биља,
- Стратегија развоја пољопривреде Републике Србије,
- Стратегија о интегрисаном управљању границом,
- Национална стратегија Србије за приступање Србије и Црне Горе Европској Унији,
- Резолуција о придруживању Европској Унији (од 13. октобра 2004. године),
- Одлука о оснивању координационог тела за процес приступања Европској Унији (октобар 2007. године),
- Годишњи извештај Европске комисије о напретку реформи у Србији у 2007. години,
- Меморандум о разумевању о реконструкцији лабораторија у ланцу безбедности хране из 2002. године и анекс из 2003. године,
- Споразум о стабилизацији и придруживању Републике Србије Европској Унији.

3.12.5.1.2. Институционални оквир

Управа за заштиту биља МПШВ, у области СЗБ, надлежна је за:

– регистрацију, односно издавање решења о стављању у промет СЗБ,
– издавање одобрења за увоз активних супстанци и СЗБ,
– контролу промета активних супстанци и СЗБ у промету преко државне границе (пострегистрациона контрола),
– контролу промета СЗБ на велико и мало – у (у) 0 95 0 02620261025E025A025C025A023/1

3.12.5.3. Средњорочни приоритети

3.12.5.2.1. Законодавство

- Усвајање Предлога закона о средствима за заштиту биља, који ће бити усклађен са Упутством Савета 91/414/ЕЕЗ о стављању у промет средстава за заштиту биља.
  - Израда и усвајање подзаконских прописа на основу новог закона о СЗБ, у складу са Додацима I-VI Упутства Савета 91/414/ЕЕЗ и Одлукама Комисије, које се односе на забрану стављања у промет одређених активних супстанци за СЗБ, као што су (радни називи): Правилник о поступку регистрације СЗБ, Правилник о накнадама везаним за поступак регистрације СЗБ, Наредбу о забрани промета и примене СЗБ која садрже одређене активне супстанце, Правилник о документацији за оцену СЗБ, Правилник о документацији за оцену активних супстанци, Правилник о јединственим начелима за оцењивање и регистрацију СЗБ, Правилник о промету СЗБ, Правилник о означавању СЗБ, Правилник о оцењивачима СЗБ, Правилник о саставу и начину рада Комисије за СЗБ, и др.
  - Израда и усвајање подзаконских прописа на основу новог закона о СЗБ, а који се тичу резидуа СЗБ у складу са релевантним прописима Европске уније, као што је Уредба Европског парламента и Савета 396/2005 о максималном нивоу резидуа пестицида у/на храни и храни за животиње биљног и животињског порекла (којом је замењено (#$%Упутство Савета k Z

листи активних
супстанци у

3.12.5.4. Финансијске потребе

Активности	2008		2009	
	Износ	Извор финасирања	Износ	Извор финансирања
Едукација за примену СЗБ	250.000 €	Обезбеђено у буџету Управе за заштиту биља	250.000 €	У плану за буџет Управе за 2009. годину
Прикупљање података о промету СЗБ	250.000 €		250.000 €	
Успостављање рада Националне референтне пострегистрационе лабораторије	-	-	?	
Усавршавања и обуке запослених	?	Обезбеђено у буџету МПШВ	60.000 €	

Активности	2010	2011	2012	Извор финансирања
Прикупљање података о промету СЗБ	250.000	250.000	250.000	Буџет
Успостављање рада Референтне лабораторије за пострегистрациону контролу и резидуе СЗБ	-	?	?	?
Усавршавања и обуке запослених*	80.000	80.000	100.000	Буџет и ИПА 2008

*Финансијска средства се односе на укупна средства издвојена и за здравље биља, и за семе и садни материјал и за средства

Одељење за здравље биља	6	-	10 (6 + 4)	14 (10 + 4)	18 (14 + 4)	22 (18 + 4)
Одељење фитосанитарне инспекције*	71	73 (71 + 2)	76 (73 + 3)	79 (76 + 3)	82 (79 + 3)	85 (82 + 3)
УКУПНО	77	79	86	93	100	107

*Повећање броја инспектора односи се само на инспекторе чије ће активности бити везане само за СЗБ (не везивати их за број инспектора у оквиру

1.) Добробит животиња – Усвајање Закона о добробити животиња, који је усклађен са следећим прописима ЕУ;

- Заштита животиња на фармама - Упутство Савета

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

Agriculture – Одељење за пољопривреду САД – а), *FVE (*Европска федерација ветеринара).

- Правилник о опасним животињама (препоруке *DEFRA, HSUS, USDA, FVE*) □W□□□I□UP□□E

- Упутству Савета 96/93

4. Храна за животиње

- Израда Нацрта закона о храни за животиње и његово усклађивање са Предлогом закона о безбедности хране, као и са прописима ЕУ: Уредбе 178/2002, 183/2002, 853/2004, 854/2004, 882/2004.
- Следећи правилници ће бити усаглашени са Уредбама ЕУ 178/2002, 183/2002, 853/2004, 854/2004, 882/2004.
- Правилник о објектима за производњу и промет хране за животиње 5R[illegible]Â$PQÝÝÝÝ

- Уредба370

- Акциони план поступања код појаве сумње или опасности од болести атипичне куге живине,
- Прављење и спровођење Националног плана ерадикације класичне куге свиња и беснила.

2. Хармонизација извозних сертификата са

за заразну узетост свиња и афричке куге свиња, Уредба Савета **2160/2003** за контролу салмонеле и других специфичних агенаса зоонозе које се преносе храном, Упутство Савета 2003/85 за контролу болести слинавке и шапа, Упутство Савета 2003/99 за мониторинг зооноза и агенаса зооноза.

6. **У области хране за животиње предвиђена је примена подзаконских аката чије је усвајање краткорочни приоритет (наведени у делу о краткорочним приоритетима).**

3.12.1.4 Финансијске потребе

3.12.1.4.1 Буџет

Немамо експлицитно наведена средства из буџета за усаглашавање прописа РС са прописима ЕУ.

3.12.1.4.2 Страна помоћ

- Твининг пројекат "Институционална изградња капацитета Управе за ветерину" , реализује се у сарадњи са стручњацима из СР Немачке. Циљеви Пројекта су подршка развоју тржишне економије у сектору пољопривреде и производње хране у Србији и њихову способност да учествују у међународној трговини, јачање способности ветеринарске службе да усвоји, примени и спроводи прописе ЕУ из области ветеринарског јавног здравља у циљу чувања здравља потрошача, заштита и унапређење здравља и добробити животиња у условима одговарајуће продуктивности и профитабилности, управљањем ризицима од зооноза и других опасности по здравље људи које могу да се јаве у потрошњи хране животињског порекла и заштитом животне средине од негативних последица узгоја животиња, прераде и руковања храном и споредним производима/отпацима животињског порекла (усклађује се са релевантним прописима ЕУ).
- Твининг пројекат реализован 2007. године, у сарадњи са Холандијом и Словенијом. У току пројекта представници Управе за ветеринару обавили су студијске посете релевантним институцијама у Словенији и Холандији.
- Пројекат "Смањење загађења реке Дунав (*DREPR*)" односи се на финансијску помоћ власницима фарми у решавању складиштења стајњака и власницима кланица за уградњу система за пречишћавање отпадних вода.
- У току је и пројекат „Техничка помоћ за управљање медицинским отпадом" чији је носилац Министарство здравља који се односи на управљање медицинским отпадом, а у оквиру кога је предвиђено и решавање проблема отпада из ветеринарских института односно ветеринарских лабораторија и израда водича за безбедно уклањање отпада из лабораторије.
- Пројекат *„Reform of the food chain inspection service"* реализован је уз помоћ консултатнске куће *CarlBro*. У оквиру овог пројеката организоване су обуке из области ЕУ легислативе, обуке инспектора у области контроле ланца исхране и производње безбедне хране, затим обуке из области епизоотиологије и контроле заразних болести.
- Пројекат "Хитна асистенција за рано откривање, превенцију и контролу авијарне инфлуенце у региону Балкана"финансиран од стране *FAO* (реализован 2007. године)
- Пројектом „*CARDS 2001* Интегрирано управљање границама (*IBM*)" обезбеђена је основна обука граничних ветеринарских инспектора чиме су остварени услови за олакшан и убрзан промета и побољшање међуанародне сарадње.
- Пројекат *CARDS 2004* „Јачање капацитета ветеринарске граничне инспекције"
- Пројектом *„CARDS 2004* - Јачање капацитета ветеринарске граничне инспекције" - опрема"реализована је детаљна анализа граничних прелаза, усклађивање законодавства, едукација и набавка преостале опреме за граничне ветеринарске прелазе.

- Твининг пројекат – „Подизање институционалних капацитета ланца лабораторија за испитивање хране“ реализован је с циљем подизања капацитета ветеринарских, фитосанитарних и санитарних лабораторија, надлежних инспектората и контролних тела на граници.
- Пројекат „Техничка помоћ за систем идентификације и регистрације животиња “

У току су следећи пројекти у граничној ветеринарској инспекцији:

- Изградња и реконструкција граничних прелаза Прешево, Батровци рок завршетка до 31 децембра 2009. године, а финансира га Европска агенција за реконструкцију (ЕАР),
- Изградња и реконструкција граничних прелаза Бездан, Ватин, Велико Градиште, рок за реализацију је до 31 децембра 2008. године, а финансира га Европска агенција за реконструкцију (ЕАР),
- Заједнички „Твининг пројекат“ са МУП-ом Србије и Царином, где је носилац Пројекта МУП Србије.

3.13. РИБАРСТВО

3.13.1.1. Стање

Прописи у области рибарства у Србији делимично су уклађени са прописима ЕУ у делу који се односи на надлежност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управе за ветерину као и Министарства за заштиту животне средине.

3.13.1.1.1. Законодавни оквир

- Закон о рибарству (Службени гласник РС 35/94, 38/94 и 101/05)
- Закон о ветеринарству (Службени гласник РС 91/2005)
- Наредба о установљавању ловостаја за поједине врсте риба на рибарском подручју или на деловима рибарског подручја и о забрани лова риба које немају прописану величину (Службени гласник РС 100/03)
- Правилник о начину, средствима и алатима којима се обавља риболов (Службени гласник РС 25/95)
- Правилник о обрасцу дозволе за спортски риболов (Службени гласник РС 49/95)
- Уредба о висини накнаде за коришћење рибарских подручја (Службени гласник РС 1/03)
- Решење о одређивању рибарских подручја (Службени гласник РС 126/07)
- Правилник о начину обележавања граница рибарског подручја (Службени гласник РС.49/95)
- Правилник о обрасцу дозволе за привредни риболов (Службени гласник РС 49/95)
- Правилник о обрасцу легитимације чувара рибарског подручја (Службени гласник РС 49/95)
- Решење о проглашавању природних плодишта на рибарским подручјима (Службени гласник РС.76/94 и 79/02)
- Правилник о условима које морају да испуњавају објекти за клање животиња, обраду, прераду и ускладиштење производа животињског порекла (Службени лист СФРЈ 53/89 од члана 149 – 152),
- Правилник о начину вршења ветеринарско санитарног прегледа и контроле (Службени лист СФРЈ 68/89),
- Правилнику о облику и садржини жига, односно потврде о безбедности дивљачи за исхрану људи, као и о начину и поступку обележавања хране животињског порекла (Службени гласник РС 44/2007),
- Правилник о квалитету и другим захтевима за рибе, ракове, шкољкаше, морске јежеве, морске краставце, жабе, корњаче, пужеве и њихове производе (Службени лист СФРЈ 6/2003),
- Правилник о начину утовара, претовара и истовара пошиљака животиња, производа, сировина и отпадака животињског порекла, условима које мора испуњавати превозно средство, хигијенско техничким условима које мора испуњавати пошиљка и обрасцу уверења о здравственом стању пошиљке (Службени лист СФРЈ 69/1990)
- Правилник о листи нарочито опасних заразних болести животиња и листи заразних болести животиња које се обавезно пријављују, као и о начину њихове пријаве и одјаве (Службени гласник РС 23/2006)

3.13.1.1.2. Институционални оквир

Послове у области рибарства обављају Министарство заштите животне средине и у једном делу Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (Управа за ветерину).

Управа за ветерину, у оквиру Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, надлежна је за: регистрацију објеката како на копну (прерађивачки објекти риба и производа од риба) тако и на броду, контролу и надзор у производњи и промету (унутрашњи и међународни) риба и производа од риба, контролу здравственог статуса живих риба, контролу квалитета производа од риба и риба, мониторинг резидуа у живим рибама, робе за коју је неопходна ветеринарско санитарна контрола при увозу, извозу и провозу, прерађевине од меса, риба, љускара, мекушаца или осталих водених бескичмењака. У одгајалиштима (рибњацима) шарана спроводи се лабораторијска контрола здравственог стања риба (еритродерматитиса, пролећне виремије и запаљења рибљег мехура шарана).

Министарство заштите животне средине надлежно је за: управљање риболовним ресурсима у риболовним водама које обухвата очување и заштиту, улов и коришћење риба и гајење свих врста и узрасних категорија риба. Управљање риболовним ресурсима врши се у складу са принципом одрживог коришћења, који доприноси очувању ихтиофаунистичког диверзитета и еколошког интегритета водених екосистема. Гајење риба обухвата производњу икре, рибље млађи и рибе у рибњацима, ограђеним деловима риболовне воде и кавезима у риболовној води.

У оквиру министарства пољопривреде шумарства и водопривреде не постоје систематизована радна места за ову област.

3.13.1.2. Краткорочни приоритети 2008/2009

3.13.1.2.1. Законодавство

У складу са краткорочним приоритетима Европског партнерства и Извештајем ЕК о напретку за 2007. годину, краткорочни приоритети у области рибарства су усклађивање законских прописа и аката са следећим прописима ЕУ*:*

- Уредбом Европског парламента и Савета 853/2004,
- Уредбом Европског парламента и Савета 854/2004 ,
- Упутством ЕЗ 96/23,
- Уредбом Европског парламента и Савета 882/2004.
- Усклађивање програма мера здравствене заштите животиња за 2008. годину у области болести риба а по упутствима и правилима Светске организације за здравље животиња.

Министарство заштите животне средине формирало је 2007. године Радну групу за израду Закона о заштити и одрживом коришћењу риболовних ресурса чије се доношење предвиђа у овом периоду. Истовремено је планирано и усаглашавање и измена свих подзаконских аката у области рибарства са следећим прописима ЕУ:

- Уредбом Европског парламента и Савета број 708/2007
- Упутством Савета 78/659/ЕЕС

3.13.1.2.2. Институције

- Јачање постојећих административних капацитета.
- Унапређење лабораторија и лабораторијских анализа за контролу у овој области.
- Успостављање систематског мониторинга газдовања рибљим ресурсима. За постизање овог циља потребно је спровести следеће активности:
  - законски регулисати обавезу спровођења мониторинга;

- усаглашено са типом вода стандардизовати процедуру мониторинга;
- за индикаторе стања користити улов по јединици напора, број издатих дозвола за рекреативни и комерцијални риболов, економске показатеље;
- резултате мониторинга користити за дефинисање ограничења коришћења рибљих ресурса (риболовне квоте, забране, лимитирање броја издатих дозвола);
- за потребе мониторинга ангажовати научно-истраживачке тимове

– Са рибарственог и конзервационог становишта извршити валоризацију и категоризацију риболовних вода Србије;

i j b ll @&€%à%

- детерминацију интезитета риболовног притиска вршити

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

барство

упни) број запослених (по годинама)		
2010	*2011*	*2012*

опрема...)	(2007. и 2008.)				

У Србији

Област заштите од јонизујућих

3.8.1.3.2. Институције

Јачаће се капацитети Министарства науке, Министарства заштите животне средине и Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије у складу са наведеном динамиком.

Значај области радијационе и нуклеарне сигурности и чињеница да од 1999. године законодавство није усклађивано са европским и светским нормама, неопходност повећања бро

управе. Систем обезбеђује праћење реализације месечних планова по врстама контроле и по врстама јавних прихода, мерење ефекта по запосленом и омогућава евидентирање најкарактеристичнијих појавних облика утврђених неправилности, при чему ће ова сазнања бити коришћена у управљању ризиком, као и за евентуалне измене пореских прописа. Поред функције генерисања података ради доношења менаџерских одлука, овај софтвер обезбеђује и стандардизацију поступка контроле, потпуну стандардизацију

CTZaHaдардизацију E02625E026A02620241( )Tj /C2_1 1 . 1 Tf 26D>]T

реализацији ових мера, односно сузбијању сиве економије, значајно ће допринети и потпуна операционализација пројекта „Систем за прикупљање информација и праћење случајева“

- у пројекту „Централни регистар пореских обвезника“ додатно ангажовање 25 државних службеника;
- у пројекту „Централно пореско рачуноводство“ додатно ангажовање 10 државних службеника;
- у делу „Анализе ризика» потребно је додатно ангажовање 20 пореских инспектора и то 10 у функцији контроле и 10 у пореској полицији; у делу размене података, као елемента система раног упозорења, за праћење дела програма „Фискалис 2013“ који се односи на међународну размену информацију у области ПДВ (У1Е8). 10 државних службеника територијално дистрибуираних по организационим јединицама Пореске управе;
- у делу размене информација са другим пореским администрацијама о појединачним пореским обвезницима потребно је формирање новог организационог дела у Сектору за порескоправне послове и координацију у Централи Пореске управе у којој би се ангажовало 10 државних службеника;
- у делу размене информација и најбоље праксе између пореских администрација укључених у Међународну асицијацију пореских администрација (1ОТА) потребно је додатно ангажоање 5 државних службеника;
- у делу аутоматизације пословних функција, као и у делу планирања и управљања ресурсима контроле и развоја система вредновања и напредовања током каријере постоји потреба за додатним ангажовањем 20 државних службеника;
- у делу дефинисања и реализације фискалне политике и моделирања законских пореских решења из надлежности Министарства финансија, потребно је увећање броја државних службеника у Сектору за порескоправне послове и координацију зајош 10;
- за имплементацију пројекта «Систем за управљање сигурности информација» постоји потреба за додатним ангажовањем још 15 државних службеника.

Реализација исказаних потреба, како са аспекта образовања нових организационих делова пореске администрације, тако и са аспекта додатног ангажовања државних службеника, обезбедила би крајњи организациони дизајн Пореске управе као клијенски оријентисане пореске администрације са аспекта организације и управљања основним пословним функцијама.

Посебно се наглашава потреба да се исказано реализује у периоду до 2010.године, како би се до краја 2012.године основне функције пореске администрације увеле у стабилно правно и радно окружење, односно у стабилну примену дефинисаних стандарда функционисања.

Потребу за повећањем административних капацитета дајемо и кроз табеларни приказ, а према елементима захтева и упутствима Канцеларије за европске интеграције.

Табела 1

Потребе Министарства финансија - Пореске управе за запошљавањем

Назив институције		**Навести да ли је институција /служба**	**Садашњи број запослених**	**Планирани (укупни) број запослених (по годинама)**				
				2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Министарство финансија - Пореска управа		Постојећа	**6.468**	6573	6648	6688	6688	6688
Централа	Контакт центар Пореске управе	Планирана		55	55	55	55	55

Централа Сектор за пореско правне послове и координацију	Одељење за међународну размену података и сарадњу	Планирана		-	5	5	10	10
УКУПНО:			**6.468**	**6.628**	**6.708**	**6.753**	**6.753**	**6.753**

3.17. ЕКОНОМСКА И МОНЕТАРНА ПОЛИТИКА

3.17.1 Опште смернице

Закони који регулишу јавне и монетарне финансије представљају главни правни оквир у овој области. Већина ових закона је донета, а део закона се налази у скупштинској процедури ради усвајања. Основни закони донети у Скупштини Србије су: Закон о пореском поступку и пореској администрацији, Закон о буџетском систему, Закон о јавном дугу, Закон о јавним набавкама, Закон о Државној ревизорској институцији, Закон о Народној банци Србије и Закон о банкама. У припреми је закон о државној помоћи. Овим законима који су добрим делом усклађени са правом ЕУ значајно су модернизовани фискални и монетарни систем. Потребно је ново прилагођавање ових системских закона прописима ЕУ.

У делу јавних финансија Влада Републике Србије сваке године доноси, у складу са одредбама Закона о буџетском систему, Меморандум о буџету.

- каматна стопа на кредитне олакшице
- каматна стопа на депозитне олакшице
- друге каматне стопе Народне банке Србије у монетарном регулисању

2.

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

финансија требало би усагласити стратегије емисија хартија од вредности Народне банке Србије и државе, ради подстицаја секундарног тржишта хартија од вредности и проширења базе инвеститора. Планира се унапређење аналитичке функције Народне банке Србије, израда прогноза ликвидности и кретања **J**

- Инструменти монетарне политике (осим обавезне резерве која је регулисана другим прописом), постепено ће се усклађивати са монетарним инструментима утврђеним Guideline ECB/2000/7 on monetary policy instruments and procedures of the Eurosystem, са изменама (ECB/2005/2, ECB/2005/17, ECB/2007/10),
- Домаћи пропис који регулише обавезну резерву постепено ће се, у могућим оквирима, усклађивати са прописима ECB-а који се односе на обавезну резерву (EC No 2531/98, EC No 134/2002, EC No 1745/2003).

3.17.2.4. Финансијске потребе

3.17.2.4.1. Буџет

3.17.2.4.2. Страна помоћ

У протеклом периоду, различити сектори Народне банке Србије имали су страну техничку помоћ углавном од Међународног монетарног фонда. Техничка помоћ односила се на унапређење операција централне банке на новчаном тржишту, на ефикасније прогнозирање и управљање ликвидношћу, као и на унапређење операција на девизном тржишту. Такође, едукација кадрова се споводила преко разних облика семинара и обука у земљи и иностранству, које су организовале међународне институције, НБС и стране централне банке. У Народној банци Србије тренутно се спроводи техничка помоћ ММФ-а која се односи на платно-биланcну статистику (статистику дознака из иностранства), а очекује се да ће у оквиру финансијских средстава претприступне помоћи ЕУ (ИПА) за 2008. годину бити одобрена средства за унапређење функције управљања девизним резервама Народне банке Србије, међубанкарског трговања и хармонизацију домаћег законодавства са правним тековинама Европске уније. За 2008. и 2009. годину планирана је техничка помоћ Европске централне банке у циљу процене потреба Народне банке Србије и оцене њеног пословања у односу на стандарде Европског система централних банака.

3.17.3. Економска политика

Економска политика у краткорочној (двогодишњој) перспективи биће усмерена на макроекономску стабилност и успостављање функционалне тржишне привреде, док ће у средњорочној (петогодишњој) перспективи бити усмерена на структурне промене и стварање конкурентне привреде оспособљене за конкуренцију на тржишту ЕУ.

Краткорочни приоритети

У складу са Законом о буџетском систему, Влада је 15. маја 2008. године усвојила Меморандум о буџету и економској и фискалној политици за 2009. годину, са пројекцијама за 2010. и 2011. годину. Овим документом утврђен је макроекономски и фискални оквир за средњорочни период са главним циљевима и правцима економске и фискалне политике. Влада ће Меморандум ревидирати до 1. октобра 2008. године. Влада ће у мају и октобру 2009. године донети и ревидирати Меморандум о буџету и економској и фискалној политици за 2010. годину, са пројекцијама за 2011. и 2012. годину.

Главни циљеви економске политике у кратком року биће одржавање динамичног привредног раста, уз смањивање макроекономских неравнотежа (инфлације и дефицита фискалног и екстерног сектора) и уз смањивање стопе незапослености.

Смањивање макроекономских неравнотежа захтева да се у наредне две године значајно смањи домаћа тражња, првенствено кроз снажно фискално прилагођавање, али и кроз спорији раст зарада и успоравање раста кредита. Поред тога, политика стабилног курса допринеће смањењу инфлације, као и ефикасна контрола плата у јавном сектору (државни органи, јавне службе и јавна предузећа). Стога ће ниска и предвидива инфлација остати главни приоритет макроекономске политике.

У стабилном макроекономском окружењу предвиђен је раст БДП по високим стопама и повећање запослености на бази повећања штедње и инвестиција. Раст привредне активности и запослености у 2008. и 2009. години подразумева побољшање инвестиционе климе у земљи, унапређење реалног и финансијског сектора, либерализацију и флексибилност тржишта рада, унапређење рада државне управе, јавних служби и јавних предузећа. У ту сврху, уз приватизацију и стабилно макроекономско окружење, потребно је смањити административне баријере у пословању и инвестирању, убрзати стечајне поступке и смањити сиву економију. Мере усмерене на побољшање инвестиционе климе повезане су са структурним реформама. Модернизација судства и повећање ефикасности у решавању судских поступака, убрзање стечајних поступака, убрзање земљишне реформе, брже издавање дозвола за градњу и борба против корупције представљају мере које обезбеђују повољнију улагачку климу.

Влада ће у 2008. и 2009. години убрзати спровођење мера на реструктурирању јавних и других предузећа која се ослањају на државну помоћ, којима се обезбеђује јачање финансијске дисциплине и повећање транспарентности пословања, постепено смањивање субвенција и убрзање приватизације јавних предузећа.

Влада ће у овој и наредној години наставити да подстиче мало и средње предузетништво и развој кластера у индустријском сектору као генератора извоза и запослености. Део мера ће бити усмерен на подстицање јавног и приватног партнерства као облика обезбеђивања јавних добара и услуга. Влада ће наставити улагања у инфраструктуру као општу претпоставку привредног развоја.

Средњорочни приоритети

Влада Републике Србије ради испуњавања економских услова за чланство у ЕУ убрзаће економске реформе које успостављају тржишни амбијент и конкурентну привреду. Влада ће водити економску политику усмерену на успостављање и одржавање унутрашње и спољне макроекономске равнотеже (стабилност цена и одрживост јавних финансија и платног биланса).

Економске реформе и економске политике, које ће се спроводити у периоду до 2012. године, водиће убрзаном приближавању Србије ЕУ и стварају основу и за чланство у ЕМУ које захтева и формално испуњење критеријума из Мастрихта: ниска стопа инфлације, ниске каматне стопе, ниско учешће буџетског дефицита у БДП, одрживо учешће јавног дуга у БДП, стабилан девизни курс.

Економска политика у периоду до 2012. године биће усредсређена на испуњавање економских критеријума из Копенхагена као предуслова пуноправном чланству у ЕУ. У том смислу у првом плану биће успостављање тржишне привреде и остваривање одрживог привредног раста у погледу квалитета живота, заштите животне средине и социјалне кохезије, уз повећање запослености и јачање конкурентности привреде Србије.

Основни циљеви економске политике у средњорочној перспективи су враћање привреде Србије на путању дугорочно одрживог привредног раста и наставак европских интеграција.

Мере економске политике за период до 2012. године планиране су под претпоставком да ће прилив страних директних инвестиција у Србију износити 3-4 млрд евра годишње, као и да ће се кроз нето кредите обезбедити додатна средства од око 2 млрд евра годишње. Процењује се да ће наведени прилив страног капитала бити довољан за покриће дефицита текућег биланса, чиме ће се створити простор за *постепено* смањење учешћа домаће потрошње у БДП. Уколико се

оствари наведени прилив страног капитала планирано фискално прилагођавање у средњорочном периоду биће довољно да се спречи неодржив раст спољног дуга и да битно редукује вероватноћа појаве платнобилансне кризе. Уколико кретања у платном билансу и на девизном тржишту буду неповољнија него што се очекује Министарство финансија ће у сарадњи са НБС и другим државним органима предузети додатне мере за смањење домаће тражње.

Под условом да се реализују планиране мере економске политике, убрзају структурне реформе и настави са европским интеграцијама, Србија би могла да оствари у наредном средњорочном периоду високу просечну годишњу стопу раста БДП. Висок раст привреде омогућио би наставак позитивних тенденција на тржишту рада и значајније смањење стопе незапослености. Смањење унутрашњих неравнотежа резултирало би и у постепеном опадању инфлације на ниво приближан нивоу инфлације у земљама ЕУ.

Реализација планираних мера економске политике и структурних реформи допринела би значајном смањењу унутрашњих и спољних неравнотежа, што би привредни раст Србије учинило дугорочно одрживим. Уместо садашњег дефицита већ од 2010. консолидовани сектор државе остваривао би значајан суфицит. Дефицит текућег платног биланса би такође био редукован на дугорочно одржив ниво, док би однос спољног дуга према БДП био приближно једнак садашњем нивоу.

Одржавање стабилног макроекономског окружења и динамизирање привредног раста захтева чврсту координацију монетарне и фискалне политике у периоду до 2012. године. При томе, монетарна политика биће усмерена на успостављање и одржавање ниске стопе инфлације уз задржавање стабилног курса динара према евру, док ће фискална политика бити усмерена на наставак фискалне консолидације. Од посебног значаја су комплементарне мере које употпуњују оквир економске политике у средњем и дужем року, укључујући јачање институција и њихово усклађивање с праксом ЕУ.

Од посебног значаја за развој привреде Србије у наредном средњорочном периоду су:

- Одржавање рестриктивне фискалне политике и обезбеђење усклађености социјалне политике с дугорочном одрживошћу јавних финансија;
- Развијање стратегије приватизације, а где је потребно и реструктурирање јавних предузећа ради унапређења управљања, ефикасности и финансијске стабилности државних предузећа;
- Јачање оперативне и финансијске независности регулаторних органа, са циљем повећања транспарентности и конкуренције у јавном сектору;
- Креирање и спровођење активне политике тржишта рада, са циљем усклађивања понуде и тражње на тржишту рада и повећања удела образоване радне снаге у укупној понуди радне снаге. Тиме би се креирало функционално тржиште рада и повећала ефикасност политике запошљавања;
- Креирање и спровођење активне политике образовања на свим нивоима, како би се унапредиле способности и знања за потребе савременог тржишта рада;
- Реализација крупних инфраструктурних пројеката од посебног значаја за привредни развој земље (Коридор 10 и други пројекти);
- Креирање и спровођење активне политике повећања конкурентности привреде и унапређења извозних способности привреде;
- Јачање својинских права, владавине права и ефикасности судског система ради стварања окружења погодног за пословање и инвестирање.

Циљеви фискалне политике, као кључне компоненте макроекономске политике, у средњорочној перспективи су снажно фискално прилагођавање, наставак реформи пореског система и унапређење управљања јавним финансијама, нарочито јавним расходима.

Фискална политика као кључна компонента економске политике у периоду до 2012. године усредсредиће се на даље јачање управљања буџетом и на фискално прилагођавање које ће

резултирати фискалним суфицитом. У том циљу на приходној страни спроводиће се даља модернизација и јачање процеса наплате пореза кроз повећање институционалних способности пореске администрације, док ће се на расходној страни наставити унапређивање контроле и ефикасне потрошње буџетских средстава.

Фискално прилагођавање ће се остварити кроз смањење учешћа јавне потрошње у БДП, док ће учешће јавних прихода у БДП остати приближно непромењено. Прелазак на суфицит у консолидованом билансу државе од 2008. године утицаће на смањење домаће тражње, а посредно на смањење дефицита у трговинском и текућем платном билансу. Упоредо са смањењем учешћа јавне потрошње у БДП планирана је значајна промена њене структуре у правцу смањења учешћа текућих расхода и повећања учешћа капиталних расхода. Промена структуре би се остварила растом реалног нивоа текућих расхода по стопи нижој од стопе раста БДП, док би капитални расходи расли по истој стопи као и БДП.

Фискална политика доприноси привредном расту кроз пореску политику која подстиче инвестирање и запошљавање. У том циљу наставиће се поједностављивање пореског система и унапређивање његове алокативне ефикасности. Порески систем у Србији је током претходних година реформисан и у значајној мери усаглашен са праксом модерних тржишних привреда, а нарочито а р

			2009	2010	2011	2012
Сектор за послове монетарног система и политике	Постојећа	4	8	10	14	14
Сектор за платни систем	Постојећа	1	1	1	1	1
Сектор за послове трезора	Постојећа	3	3	4	4	4
Сектор за девизне послове	Постојећа	4	5	5	5	5
Рачуноводство и финансије	Постојећа	3	4	5	6	7
Сектор за економске анализе и истраживања	Постојећа	3	3	4	4	4
Дирекција за законодавно-правне послове	Постојећа	2	2	2	3	3
Сектор за међународну сарадњу	Постојећа	1	2	2	3	3
Укупно		21	28	33	40	41

3.18. СТАТИСТИКА

Законски оквир

Стање

Републички завод за статистику Србије(РЗС) посебна је организација која обавља стручне послове и делокруг њених послова је регулисан Законом о министарствима (″Службени гласник Републике Србије″ бр. 43/2007) и Законом о статистичким истраживањима (″Службени Гласник Републике Србије″ бр. 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/2005).

Основни акт којим се регулише област државне статистике је Закон о статистичким истраживањима. Њиме се утврђују основе за развијање и изградњу статистичког система земље, односно:

- Одређују се статистичка истраживања.
- Одређују се субјекти статистичког истраживања.
- Дели се надлежност у области статистике са другим државним органима.
- Обавезује се на доношење петогодишњег програма статистичког истраживања.
- Одређује се начин објављивања резултата статистичких истраживања и коришћење података.
- Утврђује се тајност и заштита одређених података.

Програм развоја статистике одвија се према Стратегији развоја званичне статистике у Републици Србији, коју је донела Влада Републике Србије (″Службени Гласник Републике Србије″ бр. 111/2006). У стратегији је, поред основних стратешких праваца развоја, дат и конкретан програм промене са планом реализације у наредном периоду. Од 2007. године правни основ за спровођење годишњих истраживања одређује се Уредбом о утврђивању појединих статистичких истраживања коју доноси Влада Републике Србије.

Влада Републике Србије утврдила је предлог Закона о званичној статистици 19. октобра 2007. године и доставила га на разматрање Народној скупштини. Предлог

- Закон о званичној статистици.
- Програм 2008 – 2012.
- План 2009.
- Закон о стандардној класификацији делатности.
- Уредба о стандардној класификацији делатности.

3.18.0.3. Средњорочни приоритети

- Закон о попису становништва, домаћинстава и станова.
- Закон о попису пољопривреде.

3.18.1. Демографско-социјалне статистике

3.18.1.1. Стање

i1sÂ k‹4€y‰ ñRK b ð À6ð ÂdÑR ás Â !S • % &@&€&p

Демографија и попис - Попис становништва, домаћин

2700262/11 8/20272026C025C062/11 1 (□)/

Анкета о потрошњи домаћистава спроводи се по међународним стандардима и препорукама Eurostat-а од 2003. године и обезбеђује основне индикаторе о приходима, расходима и потрошњи домаћинстава, као и о животном стандарду, а резултати се објављују квартално и годишње.

3.18.1.2. Краткорочни приоритети

- Спровођење пробног пописа 2009. године.
- Пројекције активног становништва 2002-2032.
- Дефинисање надлежности између одговорних произвођача података и израда приоритетних здравствених индикатора.
- Пилот истраживање - снимање иновационих активности, по препоруци Eurostat-а.
- Планира се спровођење истраживања о трошковима рада према стандардима EU, у четворогодишњој динамици.

3.18.1.3. Средњорочни приоритети

- Спровођење пописа становништва, домаћинстава и станова 2011. год.
- Увођење истраживања о спољним миграцијама.
- Увођење виктимолошког истраживања.
- Прилагођавање индикатора у области образовања међународним захтевима.
- Израда нове методологије и основних индикатора из области социјалне заштите, у сарадњи са надлежним министарством.
- Праћење учешћа културних институција и појединаца у прекограничним пројектима (у сарадњи са Министарством културе).
- Ревизија постојећих и увођење новог истраживања за праћење структура зарада, према регулативама и захтевима Eurostat-а
- Почетак рада на увођењу истраживања EU-SILC.
- Увођење новог истраживања: Time Use Survey, према стандардима Eurostat-а.

3.18.2. Статистички подаци о животној средини

3.18.2.1. Стање

Републички завод за статистику Србије производи податке од значаја за приказивање стања животне средине у области вода, отпада и загађења ваз духа.

У области вода, редовним статистичким истраживањима у годишњој периодици, прикупљају се подаци о захватању и начину коришћења подземних, изворских и површинских вода, врсти пречишћавања и испуштању отпадних вода према месту настанка и испуштања. Подаци се односе на количине вода које се користе из сопственог водозахвата (индустрија и пољопривреда - наводњавање) и из јавних водовода (домаћинства, предузећа и установе), као и на количине испуштених отпадних вода (из индустрије и канализационих система). Технички подаци о системима за наводњавање и подаци о насталим штетама од утицаја вода прикупљају се у трогодишњој периодици. Статистичка истраживања су само делимично усклађена са Оквирном директивом за воде (Directive 2000/60/EC).

У оквиру SIDA пројекта за развој статистике за балканске земље (2005 – 2008) спроведено је пилот истраживање о комуналном отпаду у сарадњи са Агенцијом за заштиту животне средине у складу са препорукама Eurostat-а и националним могућностима.

У области загађења ваздуха, подаци о потрошњи фосилних горива прикупљају се у више годишњих истраживања и припремају према Конвенцији о прекограничном загађењу ваздуха на великим даљинама (CLRTAP) за израчунавање емисија SO_2 и NO_x за које је задужен РХМЗ (Републички хидрометеоролошки завод). SIDA пројектом започета је хармонизација са CLRTAP/UNFCCC у енергетском сектору.

3.18.2.2. Краткорочни приоритети

- Наставак усклађивања статистичких истраживања са Оквирном директивом за воде (Directive 2000/60/EC и JQ-IWA/Eurostat/ OECD) - прва фаза.
- Спровођење пилот истраживање о индустријском отпаду (ОТ-ИНД) у складу са WstatR (Regulation (EC) 2150/2002) и националном регулативом и могућностима.
- Спровођење пилот истраживања о потрошњи опасних хемикалија у индустрији.

3.18.2.3. Средњорочни приоритети

Усклађивање статистичких истраживања према Националној стратегији одрживог развоја, Националног акционог плана, Европском партнерству (COM(2007)660), Петогодишњем статистичком програму ЕУ (Decision No.1578/2007/EC), „Sixth Environmental Action Programme“ (6th EAP 1600/2002), EU Sustainable Development Strategy (EU SDS SEC(2005)161 final) – и „Renewed Strategy“ 10917/2006) и Lisbon Strategy (аспекти заштите животне средине) у циљу комплетирање базе података за израчунавање националних, структурних и индикатора одрживог развоја:

- Усклађивање статистичких истраживања о захватању, коришћењу и испуштању вода са препорукама Eurostat-a у циљу израчунавања SIs, CSIs и SDIs (2009 – 2011).
- Имплементација WstatR (Regulation (EC) 2150/2002) у статистичка истраживања о отпаду (2009 – 2011).
- Развијање инструмената за обезбеђивање података о трошковима за заштиту животне средине, Regulation (EC,Euratom 58/97) - (2009 – 2012).
- Усклађивање са CLRTAP/UNFCCC у циљу комплетирања базе података о емисијама у ваздух (2009 – 2012).
- Комплетирање базе података о коришћењу опасних хемикалија (2009 – 2012).
- Припрема инструмената за формирање „agri-environment“ индикатора – 2011.

3.18.3 Макроекономска статистика

3.18.3.1. Стање

Годишњи макроекономски подаци расположиви су од 1997. године. Бруто домаћи производ обрачунат је производном методом за ниво сектора и области Класификације делатности. Израђен је и скуп рачуна за државу као целину и све институционалне секторе. Обрачун бруто домаћег производа производном методом расположив је и у сталним ценама 2002. године. Обрачуни су изведени према Класификацији делатности, за ниво сектора и области, методом екстраполације, применом индиректне једноструке (single) индикатор методе,

.88F026C026802...

- Наставак рада на пројекту о паритетима куповне моћи.
- Обрачун бруто домаћег производа по расходном методу, у сталним ценама.
- Квартални обрачун бруто домаћег производа по производном методу, у текућим ценама.
- Квартални обрачун бруто домаћег производа по расходном методу, у сталним ценама.
- Израда финансијских рачуна

3.18.4. Пословна статистика

3.18.4.1. Стање

У оквиру структурних пословних статистика (SBS) у 2007. години реализовано је пилот истраживање усклађено са EU регулативом 58/97. Истраживањем су обухваћена велика и средња предузећа која припадају нефинансијском сектору а за обрачун индикатора за мала предузећа коришћени су расположиви подаци из административних извора (годишњи финансијски извештаји). На бази ових података обрачуната је већина индикатора дефинисаних регулативом 58/97 у Анексима 1-4. Од 2008. године ово истраживање се уводи као редовно годишње истраживање.

Индустријска производња по производима (Prodcom) од 2002 прати се по класификацији производа хармонизованој са CPA. Започете су припреме за усвајање Prodcom листе 2008. као националног стандарда за праћење индустријске производње и услуга у годишњој периодици.

Најзначајнији краткорочни статистички индикатори (STS), њих 14, обрачунавају се у складу са регулативом 1165/98 а 12 је делимично усклађено. У области индустрије од 2004. године обрачун индекса производње и цена произвођача усклађен је са новом Класификацијијом делатности (NACE Rev.1), класификацијом по намени производа (MIG) и CPA. У 2007. години урађен је пилот пројекат статистичког истраживања које ће служити за обрачун промета и нових наруџбина у индустрији. У области грађевинарства обрачунава се индекс производње и индекс нових наруџбина квартално а од 2007. уведене је месечно праћење грађевинских дозвола. У области трговине месечно се обрачунава индекс промета у трговини на мало а квартално у трговини на велико. У области услуга промет се прати квартално. Број запослених и зараде прате се у свим областима месечно.

Статистика енергетике се развија уз помоћ стручњака статистике Шведске кроз пројекат ``Годишњи енергетски биланси``. Урађени су годишњи енергетски биланси за електричну и топлотну енергију за 2004, 2005. и 2006. год. и годишњи енергетски биланс угља за 2005. и 2006. год. Годишњи енергетски биланси раде се у складу са препорукама Међународне агенције за енергетику, OECD-a и Eurostat-a садржаним у Energy Statistics Manual 2004. Министарство рударства и енергетике доставља годишње упитнике Међународној агенцији за енергетику а РЗС попуњава део упитника, у складу са договором.

Статистика саобраћаја пре свега прати токове превозних с

1108/70 и 1365/2006. РЗС прати телекомуникације и поштански саобраћај**,** а методологија је делимично харманизована са EU стандардима и препорукама.

У оквиру статистике туризма обрачун индикатора је делимично усклађен са директивом 57/1995. Месечним статистичким истраживањем о туристичком промету (број долазака и ноћења, домаћих и страних гостију), које се реализује на обухвату јединица које поседују капацитете за смештај гостију, обезбеђују се подаци о туристичком промету по врстама туристичких места, по врстама објеката за смештај, по земљама порекла страних гостију и просечној дужини боравка. Полугодишњим статистичким истраживањем о туристичким агенцијама обезбеђују се подаци о путовањима домаћих и страних туриста који су користили услуге домаћих туристичких агенција. У 2007. години, као пилот пројекти, реализована су на узорку два

3.18.5. Монетарна, финансијска, трговинска статистика и стастистика биланса плаћања

3.18.5.1. Стање

Народна банка Србије је надлежна за прикупљање, обраду и анализу података монетарне статистике у Републици Србији. Монетарна статистика обухвата билансе НБС и осталих депозитних институција, и консолидовани биланс укупног банкарског сектора. Поред монетарне статистике, НБС прати и поједине финансијске индикаторе (каматне стопе бан

- Прављење одговарајуће инфраструктуре за

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

J Z a \ b k • Z i _ a k Z Z h k l Z e b f k l j Z ` b \ Z f d Z Z d [h b k _ g Z [Z a b h \ j Z l g b o g n h j f Z p b • Z
i h ^ b a Z l h Z e b l K _ l J L Z d k m m b k l j Z ` b \ Z K f ; Z K m m i b l g b m d d , m q i _ g l Z f j Z _ e _ \ Z g a g Z Z
K l J

3.18.7.2. D j Z l d h j h q g b i j b h j b l _ l b

- x M \ h { _ f _ i h , h i j b \ j _ Z a g b o g k l Z \ Z
- x N h j f b j Z f i _ h q _ l g h k] Z f Z e h d Z e g • b _ o ^ b g b g o Z [Z a h j Z k i h e h ` b \ b m ^ Z l Z d b a
  Z ^ f b g b k l j Z l b d \ a g b h o h j Z Z g] Z ` h \ Z i f ^ _ f q g b o

Клам

3.18.9.3. Средњорочни приоритети

- Унапређење веб сајта: брже и лакше ажурирање сајта и постављање нових садржаја применом CMS (Content Management System).
- Нове функције у зависности од будућег развоја веб технологије. Бољи

- Разматрање и дефинисање унапређења у више праваца као што су: електронски упитници и интернет технологија, разматрање исплативости увођења OCR опреме за унос података са упитника, децентрализација уноса података (подручна одељења)

3.18.10.3. Средњерочни приоритети

- Успостављање стандарда у размени података у складу са препорученим стандардима ЕСА ÐSRP

3.19. K H P B 3 : E G H E B L B DB A : I H R 4 : < : 5 ?

3.19.1. J Z ^ g h a Z d h g h ^ Z \ k l \ h

3.19.1.1. K l Z *f* _

3.19.1.1.1. A Z o d g h ^ Z \ g h d \ b j

J Z ^ g h b ^ g h k b m j _ { _ A g Z d h g h j f Z ^ c h Z h i r l a f Z d h g h j f Z ^ g h b f ^ g h k b f Z a Z d h g b f h Z k b _ i j b f _ *f* m m • h m • _ ^ b g h b [f e Z k l b f Z . j Z ^ Z

A Z d h g Z ^ (m K e m ` [_] g e b Z k g J b K d [j. 24/05 b 61/05), d h • • b _ k l m i b g h Z k g Z 3 m f Z j l Z #5 1 1

Посебне радноправне одредбе налазе се у низу закона који, у већој или мањој мери,

Законом о социјално-економском савету који је ступио на снагу у децембру 2004. године основан је Социјално-економски савет Републике Србије и предвиђено је оснивање социјално-економских савета на нивоу аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе које се заснива на принципу добровољ -0S-368025C02A02536703

			Планирани број запослених по годинама

као и уравнотеженост стабилизационе, развојне и социјалне улоге државе, што је

могућности за запошљавање, уравнотеженији регионални развој,

кредибилитет одређених тела као репрезентативних органа, дефинише њихова права и обавезе, што је основа за конструктиван и плодан социјални дијалог и успостављање социјалног партнерства, неопходног за примену Стратегије запошљавања и НАПЗ-а. У том

1. успостављање системског регулисања сарадње и повезивања стручног образовања са свим социјалним партнерима и интересним групама (послодавацима, синдикатима, привредном комором, стручним друштвима, државним институцијама и владиним агенцијама);
2. успостављање системских механизама за даљи развој стручног у

Р А Д Н А

посебна пажња се посвећује заштити интереса деце и омладине без родитељског старања са озбиљнијим тешкоћама у функционисању. У односу на постојећи број корисника који се тренутно налазе на смештају у домовима за децу без родитељског старања (1.031), овом одлуком обезбеђује се капацитет за 686 деце без родитељског старања, што је смањење од око 34 одсто. Ово смањење капацитета за

стручњаци из различитих области.

здравственог односно психофизичког стања неког свог члана нису у могућности да самостално обезбеде квалитетне услове за живот. Он обезбеђује услуге становања и разноврсне услуге подршке за што квалитетнији и активан живот корисника у породичном окружењу, које уједно доприносе социјалној интеграцији, налази се у надлежности локалне самоуправе и доприноси процесу децентрализације јачањем улоге локалне самоуправе у збрињавању својих грађана. Позитивна искуства у збрињавању и социјалној интеграцији корисника овог облика заштите допринела су да се објекти за социјално становање у заштићеним условима, за збрињавање корисника колективних центара – грађана Србије, граде у још неколико општина. Стварање услова за трајну интеграцију породица из ове групације становништва започето је у 2008. години и кроз програм стамбеног збрињавања и развоја услуга подршке за економско осамостаљивање, у сарадњи са невладиним организацијама и донаторима.

3.19.5.2. Краткорочни приоритети (2008-2009.)

3.19.5.2.1. Законодавство

Израда новог модела Закона о социјалној заштити отпочела је у новембру 2007. године. Нова законска решење биће заснована на: систему социјалне заштите који је базиран на поштовању људских права, учешћу корисника у креирању услуге и доношењу одлука, праву корисника на избор услуге и пружаоца услуге, поштовању достојанства и интереса корисника, једнакој доступности услуге, партнерство јавних, невладиних и приватних пружалаца услуга, подстицају локалних иницијатива у креирању услуга социјалне заштите и поштовању права на живот у природном окружењу.

Стручна помоћ приликом израде Закона је обезбеђена од стане међународних експерата (консултант из Републике Словеније) и домаћих експерата (4), који поседују специфична знања о одређеним сегментима система социјалне заштите. Постоји потреба за ангажовањем још једног међународног експерта

Одговорна институција: Министарство рада и социјалне политике. Очекује се усвајање Закона до краја четвртог квартала 2009. године.

Израда Предлога о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом у складу потребама за унапређење уоченим током примене Закона, потребом значајније финансијске подршке породицама са децом са посебним потребама, и то не само деце на предшколском узрасту него и старије у ситуацијама када се укључују у дневне боравке, као и планираним изменама у складу са Стратегијом подстицања рађања.

Одговорна институција: Министарство рада и социјалне политике. Очекује се усвајање Закона до краја четвртог квартала 2008. године.

Предлог Закона о заштитнику права детета упућен је 14. децембра 2007. године на усвајање Народној скупштини Републике Србије. Према наведеном Закону, основна надлежност Заштитника права детета је праћење усклађености закона и других прописа у Републици Србији који се односе на заштиту права деце са одредбама Устава Републике Србије, Конвенције о правима детета Уједињених нација и других међународних докумената, који се односе на заштиту права и интереса деце. Заштитник права детета је одговоран за промоцију и доследну примену члана 12. Конвенције о правима детета и одредаба Породичног закона које се односе на права деце уопште, а посебно на партиципацију у поступцима у којима се одлучује о њиховим правима (члан 65. Породичног закона). Очекује се усвајање Закона до краја четвртог квартала 2009. године.

Подзаконски акти:

- Нацрт Правилника о стандардима и организацији рада у центрима за социјални рад; очекује се усвајање до краја четвртог квартала 2008. године

- Нацрт Правилника о ближим условима за додељивање награде и признања за изузетан успех у раду у области социјалне заштите; очекује се усвајање Закона до краја четвртог квартала 2009. године
- Нацрт измене и допуне Правилника о критеријумима и мерилима за утврђивање цена услуга у области социјалне заштите које финансира Република; очекује се усвајање до краја четвртог квартала 2008. године
- Нацрт измене и иновирање Одлуке о мрежи установа социјалне заштите; очекује се усвајање до краја трећег квартала 2008. године
- Нацрт Правилника о ближим условима за заснивање хранитељства и стандардима заштите деце на хранитељству; очекује се усвајање до краја другог квартала 2008. године.
- Нацрт Правилника о начину рада, саставу и финансирању сталне комисије органа старатељства, о начину подношњења извештаја и полагања рачуна старатеља и о условима за накнаду трошкова и награду старатељу; очекује се усвајање до краја четвртог квартала 2008. године
- С обзиром на уочене недостатке, неопходна је измена и Правилника о условима, поступку и начину остваривања права на одсуство са рада ради посебне неге детета, у сарадњи са Министарством здравља; очекује се усвајање до краја четвртог квартала 2009. године
- Усклађивање Правилника о ближим условима и начину остваривања права на финансијску подршку породици са децом са изменама и допунама Закона; очекује се усвајање до краја четвртог квартала 2009. године

Приоритети:

- Израдити и донети акциони план за a ^ ÿÂ €Â– p

P

Министарство рада и социјалне политике – Сектор за социјалну заштиту и бригу о породици	постојећа	Одсек за инспекцијски надзор	7	8	9	10	11	12
Регионални инспекторати	"ðÅ !uX6 &À&Ò 2'N $T'j h ^ a u u u u qò Uƒb l ` g Â ð À&p% %à& &€&							

11/06), Одлука о обрасцима пријава података за матичну евиденцију о осигураницима и кориснима права из пензијског и инвалидског осигурања („Службени гласник РС” бр. 118/03 и 11/06) и Одлука о јединственим методолошким принципима за вођење матичне евиденције о осигураницима и корисницима права ж

осигурање), буџетску контролу и ревизију организација обавезног социјалног осигурања (укључујући Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање)

Обезбеђење и спровођење пензијског и инвалидског осигурања налази се у надлежности Републичког

Јачаће се капацитети Министарства рада и социјалне политике, као и осталих

Републички фонд пензијског и инвалидског осигурања (запо на пословима међународне сарадње и европске интеграције)	постојећа	укупно	60	60	60	65	65	65
Завод за социјално осигурање (државни службеници ангажовани на пословима међународне сарадње и европске интеграције)	постојећа	укупно	6	6	8	9	11	12
Укупно:			**69**	**69**	**72**	**78**	**81**	**82**

3.19.6.2. Здравствено осигурање

3.19.6.2.1. Стање

3.19.6.2.1.1. Законодавни оквир

Закон о здравственом осигурању („Службени гласник РС” бр. 107/05 и 109/05) ступио је на снагу јануара 2006. године, чиме је започета реформа здравственог осигурања. Доношењем подзаконских аката за спровођење овог закона настављена је реформа здравственог осигурања чији ће се континуитет одржавати и у наредном периоду (приоритет из Европског партнерства). Здравствено осигурање се спроводи у Републичком заводу за здравствено осигурање који је организован кроз филијале (којих има укупно 28), испоставе (којих има укупно 179) и истурене шалтере (којих има укупно 5). Обавезно здравствено осигурање обухвата осигурање за случај болести и повреде ван рада и осигурање за случај повреде на раду или професионалне болести.

Најугроженијим категоријама осигураника обезбеђено је плаћање доприноса за обавезно здравствено ван

Тренутно је у Министарству здравља запослено 346 радника (висока стручна спрема – у 247, виша стручна спрема – 84 и средња стручна спрема – 15). До краја 2008.

решена Породичним законом (2005.), Законом о основама система образовања и васпитања (2003.) и Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити

Задаци Савета за особе са инвалидитетом су: да иницира мере за усклађивање политике Владе РС у областима које се односе на особе са инвалидитетом; да иницира усвајање мера за изграђивање целовите и кохерентне политике према особама са инвалидитетом; да дефинише препоруке за остваривање

сегментима живота. Влади је достављен на

	постојећа	укупно	9	9	11	11	11	11
	постојећа	Група за НП	3	3	4	4	4	4

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

У складу са чланом 101. Наслова VIII – Политике сарадње Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и Републике Србије, Република Србија је 2007. године приступила Програму за запошљавање и социјаж ж **a%&p,** □

године

3.20. ПРЕДУЗЕТНИЧКА И ИНДУСТРИЈСКА ПОЛИТИКА

Основни циљеви индустријске политике биће повећање производње и извоза кроз ефикасније коришћење постојећих ресурса, отварање нових предузећа из ове области, као и повећање продуктивности и конкурентности српске индустрије.

Техно-економске перформансе приведних друштава индустријског сектора неопходно је подићи не виши ниво у циљу одрживог развоја. Увођење савремених иновативно – технолошки интензивних програма у највећој мери реализоваће се кроз трансфер иностране технологије по основу везивања за стратешке инвеститоре, кроз производну кооперацију и заједничка улагања.

Основни циљ политике малих и средњих предузћа је да се развије предузетничка економија, заснована на знању и иновативности, која може да креира снажан, конкурентан и извозно оријентисан сектор мализ и средњих предузећа**.** За

ARcP&gr&Bs&p&€,Vb‰h1Â!ð•p(%ð
2$hVbkcP%ðr&À&• 9pZ " A8%f" k Z

Први развојни документ, донет од стране Владе Србије (у 2006. години), који на целовит начин дефинише основне развојне приоритете земље а истовремено уважава стандарде Европске Уније представља Mа&&&&€&& &%&/)5q&%&`(%#

Р А Д Н А В Е Р З И Ј А

прехрамбрене индустрије и слично. Посебна пажња посветиће се развоју прерађивачке индустрије која је у протекле две деценије заостала у развоју.

3.1. Стратешка документа

Као средњорочни приоритети постављени су следећи:

- Доношење стратегије за повећање конкурентности привреде.

3.20.2. Приватизација и реструктурирање

1. Тренутно стање

Приватизација у Србији се, до сада, одвијала по два модела и то моделу преовлађујуће бесплатне поделе акција запосленима и бившим запосленима у субјекту приватизације уз право на бесплатне акције грађана после остваривања тог права запослених. Основна законска регулатива овог модела била је обухваћена Законом о својинској трансформацији ("Сл.гласник РС", бр.32/97 и 10/01). Применом овог модела приватизације, друштвени капитал у субјектима приватизације је делимично приватизован и, у просеку, у њима је структура капитала, 60% запослени и 40% Акцијски фонд. Овај модел приватизације је примењиван до јуна

4

Зак

То све треба да омогући израстање нове конкурентне привредне структуре која ће бити способна да се успешно укључи у међународну размену роба и услуга.

Законом о изменама и допунама Закона о приватизацији ("Сл.гласник РС", бр.123/07), који је усвојен 26. децембра 2007. године, поспешује се и убрзава поступак приватизације, кроз увођење низа новина: окончање приватизације за сва друштвене предузећа до закључно 31.12.2008.године; покретање поступка принудне ликвидације субјеката приватизације уколико се не приватизују ни после трећег спроведеног јавног тендера или аукције; субјект приватизације који има мањински друштвени капитал преноси 70% тог капитала Акцијском фонду, док се запосленима преноси без накнаде 30% друштвеног капитала; уводи се поступак контроле порекла коришћеног капитала за куповину предузећа... и др. Везано са напред наведним, усвојен је и Закон о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације ("Сл.гласник РС", бр. 123/07), чиме се обезбеђују услови за стицање бесплатних акција за око 4 милиона грађана који то право нису остварили у досадашњем току процеса приватизације. Предвиђено је да у року од највише 6 месеци након утврђивања тржишне цене акција, а најкасније до 31.12.2010. године, грађанима буде дозвољено да своје акције изнесу на берзу.

Везано за тржиште капитала, настављен је поступак убрзане продаје акција из портфеља Акцијског фонда и повлачења учешћа државе у капиталу приватног сектора, што значи да су продати мањински пакети у 510 предузећа, који до сада нису нуђени на тржишту, са оствареним приходом од 511 милиона ЕВРА. Такође је продато 679 пакета акција предузећа чији су пакети из Акцијског фонда били делимично продавани, уз приход од 2,8 милиона ЕВРА.

Можемо констатовати да приватизација заузима веома важно место у свим економским и привредним токовима Републике Србије, те да она «није сама себи циљ», већ је неопходан услов побољшања ефикасности привреде и раста инвестиција и запослености у Србији.

2. Краткорочни приоритети

План је да се у склопу приватизације целокупног друштвеног капитала, заврши реструктурирање великих предузећа у друштвеној својини са циљем да се приватизују кроз реорганизацију и статусне промене (декомпоновање великих и нефункционалних система, раздвајање основне и споредне делатности) и кроз решавање вишка запослених и обавеза ових предузећа које превазилазе вредност њихове имовине. Припрема за приватизацију ових предузећа праћена је свеобухватним социјалним програмима за раднике који остану без радног места. Програме реструктурирања великих предузећа пратиће и програми развоја малих и средњих предузећа, уз очекивање да ће запослити вишкове радника из великих предузећа.

Везано за дугорочни циљ Министарства економије и регионалног развоја, (а што је предвиђено Годишњим оперативним планом) «Изграђено стимулативно институционално окружење за одржив економски развој и стабилан привредни раст, са порастом бруто друштвеног производа по просечној годишњој стопи од најмање 7%, до краја 2015. године», предвиђају се, у наредном периоду следеће активности приватизације:

-окончање у предузећима друштвеног сектора до краја 2008. године;
-окончање продаје акција из портфења Акцијског фонда до краја 2009. године;
-делимична приватизација «НИС-а» и «ЈАТ-а» до краја 2008. године

Сходно наведеним циљевима, а дефинисано кључним програмом - «Израда програма приватизације остатка друштвених предузећа у укупном броју од 800 предузећа до краја 2008. године», циљ је да се за сва преостала друштвена предузећа, за која то до сада није урађено покрене поступак приватизације, како би се друштвени сектор до краја 2008.године, у потпуности приватизовао.

Исто тако, адекватним програмима и концептима ће се прецизније дефинисати динамика и обим делимичне приватизације НИС-а, ЈАТ-а и осталих система (ЕПС, Аеродром Никола Тесла,

ТЕЛЕКОМ, Галеника), и то продајом већинског/мањинског пакета државног капитала, као и динамика и обим приватизације јавно-комуналног сектора на нивоу локалне самоуправе, у складу са Стратегијама приватизације јавно-комуналног сектора. Предвиђа се да ће до септембра 2008. године бити предложен концепт приватизације јавно-комуналног сектора.

3. Средњорочни приоритети

Дефинисати стратегију приватизације јавних комуналних предузећа у Републици Србији.

Окончана приватизација најмање 50% од укупног броја јавно- комуналних предузећа, до краја 2011. године.

3.20.3 Пословно окружење

1. Тренутно стање

Страна улагања су регулисана Законом о страним улагањима („Службени лист СРЈ“, бр. 3/02 и 5/03) као и Уредбом о условима и начину привлачења директних инвестиција („Службени гласник РС“, бр. 56/06, 50/07).

Сектор за страна улагања бившег Министарства за економске односе са иностранством је израдио Стратегију подстицања и развоја страних улагања коју је 9. марта 2006. године усвојила Влада Србије. Овај документ садржи детаљну анализу инвестиционог окружења и наглашава потребу за дубљим реформама у циљу унапређења пословне климе. Стратегијом су дефинисане конкретне мере и активности које је потребно спровести да би Србија постала регионално одредиште за улагања.

Преко 60% мера предвиђених ранијим Акционим планом за отклањање административних препрека за страна улагања, усвојеним на седници Владе 27. маја 2004. године, је спроведено и постигнути напредак је видљив и у извештајима Светске банке и Европске банке за обнову и развој у којима је Србија добила изванредне оцене.

Нови Акциони план за отклањање административних препрека за страна улагања за 2006. годину је придодат Стратегији као прилог и предвиђа мере усмерене на реформу прописа у следећим областима: оснивање предузећа са страним улогом, развој инфраструктуре, рад предузећа, реформа државне управе, реформа судства и остале системске мере.

Комисија за подстицање улагања у привреду Србије, којом координира Министарство економије и регионалног развоја, а састављена је од представника бројних министарстава и агенција, задужена је за спровођење овог Акционог плана, решавање актуелних проблема са којима се суочавају страни инвеститори и праћење напретка у овој области.

За техничку помоћ страним улагачима, преглед могућности за страна улагања, практична питања у вези страних улагања, као и за израду промотивних материјала је у Влади Републике Србије задужена Агенција за страна улагања и промоцију извоза (СИЕПА). Министарство економије и регионалног развоја врши надзор над активностима ове агенције.

СИЕПА је главни извршилац програма развоја ланца локалних добављача (SSDP – Serbian Supplier Development Programme) у оквиру Пројекта промоције инвестирања у Србију (SIPP – Serbia Investment Promotion Programme). Програм је финансиран од стране ЕУ преко Европске агенције за реконструкцију.

Доношењем неопходних системских закона и инсистирањем на њиховој имплементацији, Влада Републике Србије настоји да унапреди пословну и инвестициону климу у Србији у циљу

привлачења домаћих и страних улагања, повећања производње и извоза, и смањења незапослености путем отварања нових радних места.

У првој фази спровођења реформи направљен је велики напредак у стварању повољног пословног окружења, пре свега јачањем правне сигурности и предвидивости правног оквира, као и побољшањем инвестиционих и пословних услова у земљи. Заокружен је и порески систем који је један од најпривлачнијих у региону за стране улагаче (најнижа пореска стопа на добит предузећа као и многобројни подстицаји). Према истраживањима Светске банке, Србија је постигла значајан напредак у подручјима оснивања предузећа и процедурама регистрације. Закони су донети у циљу побољшања пословног окружења и заштите власника, уговора, повериоца и инвеститора укључујући законе о: привредним друштвима, стечају, регистрацији привредних субјеката, извршном поступку, хипотеци, конкуренцији, спољној трговини, итд. Имплементација ових закона је резултирала поједностављењем процедуре оснивања привредних друштава, тако да је данас у просеку потребно само пет дана да се привредно друштво региструје. Прописани почетни капитал за оснивање износи 500 евра, а трошкови издавања регистрационог сертификата се крећу између 50 и 100 евра, што је знатно мање у односу на претходне године. На побољшање укупног пословног окружења у Републици Србији, у великој мери је утицало доношење закона у области телекомуникација, енергетике, железнице и поштанских услуга.

2. Краткорочни приоритети

У циљу даљег побољшања инвестиционог и пословног окружења, Србија ће повећати напоре како би се елиминисале све административне и остале препреке за инвестирање (нпр. смањење броја потребних докумената, скраћивање процедура, обезбеђивање лакшег приступа инфраструктурним услугама, поједностављење издавања дозвола за градњу, итд.). Посебна пажња ће бити усмерена ка институционалној стабилности и подстицајима за домаћа и страна улагања путем доношења закона усмерених ка смањењу корупције, заштити конкуренције, јавним набавкама. укључујући законе који се односе на управљање и стицање права за градњу под тржишним условима.

Остали значајни фактори који ће стимулисати прилив инвестиција обухватају убрзање ширих економских реформи, успостављање модерног законодавног оквира и приватизацију јавних предузећа, развој индустријских и технолошких паркова, квалитетно осигурање, као и усклађивање са другим међународним стандардима. Међу одлучујућим факторима за подстицање страних улагања је свакако подизање свести грађана о значају страних улагања и стварање националног програма који би промовисао Србију као инвестициону дестинацију.

Коришћење природних, материјалних и људских потенцијала, бржи развој домаћег приватног сектора и већи прилив страног капитала захтевају побољшане законске прописе о запошљавању у циљу повећања продуктивности и флексибилности тржишта рада. Посебну пажњу би такође требало обратити на уклањање институционалних препрека ради бржег и ефикаснијег улагања и омогућавања изградње објеката као и одговорном и рационалном коришћењу и развоју грађевинског земљишта у складу са законским процедурама. Од пресудног значаја су регулисање и приватизација пољопривредног и грађевинског земљишта као и регулисање надлежности између различитих управних нивоа по питању јавне својине. Неопходно је разматрање свих прописа који се односе на изградњу, њихово поједностављење и делимично поништење, те замена застарелих прописа.

3. Средњорочни приоритети

Да би се у наредне три године пословно окружење и инвестициона клима даље побољшавали, унапредиће се регулатива и административна подршка оснивању предузећа помоћу поједностављених процедура за пословну регистрацију и инвестирање. И ове мере ће допринети повећању домаћих и страних улагања, броја предузећа и јачању конкуретности корпоративног сектора. Потребно је у том правцу предузети и мере у циљу отклањања

административних потешкоћа приликом добијања потребних дозвола за пословање са иностранством, добијања лиценци и сертификата, уклањања препрека за отварање нових радних места, извоза, репатријације профита и коришћења услуга финансијског сектора. Такође, требало би унапредити политику запошљавања, регулисати питање власништва над земљиштем, спровести реституцију, поједноставити процедуру и скратити временске рокове за добијање дозвола за градњу, обезбедити брзо спровођење уговора и регистровање поседа. У циљу промоције делатности факторинга, убрзавања и поједностављења наплате потраживања, посебно извозних, неопходно је усвојити пропис којим ће се регулисати факторинг.

Доследно спровођење претходно наведених мера и активности водиће унапређењу конкурентности производа из Србије и услуга које нуде српска предузећа, као и привлачности Србије као регионалне инвестиционе дестинације.

3.20.4. Политика малих и средњих педузећа

1. Тренутно стање

Ниво развијености

Анализа нивоа развијености МСП сектора[41], показује да он постаје све значајнији сегмент привреде у спровођењу структурних реформи. У 2007. години, регистровано је 48.700 предузетника и 12.100 привредних друштава[42]..

Основни идикатори МСП сектора

	МСПП			Учешће МСПП у привреди		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Број предузећа	285.139	276.695	268.515	99,7	99,7	99,8
Број запослених	752.740	810.862	870.979	54,7	59,0	63,1
Промет (млрд.дин.)	2.497	2.772	3.589	68,2	65,5	67,5
БДБ (млрд.дин.)	357	467	592	51,8	54,1	56,9
Извоз (млрд.дин)	-	115	182	-	39,6	46,6
Увоз (млрд.дин.)	-	391	503	-	64,0	59,2

Извор: РЗР

МСП сектор карактерише и изузетно висока регонална диспропроција и секторска концентрација, имајући у виду да је преко 50% МСП концентрисано у пет округа[43], а скоро 80% МСП послује у свега четири сектора (трговина на велико и мало, прерађивачка индустрија, саобраћај и послови с некретнинама).

У оквиру МСП сектора најбројнија су микро предузећа, која доминирају и у броју запослених, укупномпромету и учешћу у бруто додатој вредности. У 2006. години у оквиру МСП сектора најконкурентнија и најефикаснија су микро и мала предузећа.

[41] Извор: *Извештај о МСП 2006.*
[42] Податак Агенције за привредне регистре
[43] У Београдском, Јужно-бачком, Нишавском, Јужно-банатском и Златиборском округу.

Структура МСП сектора Републике Србије из 2006. године

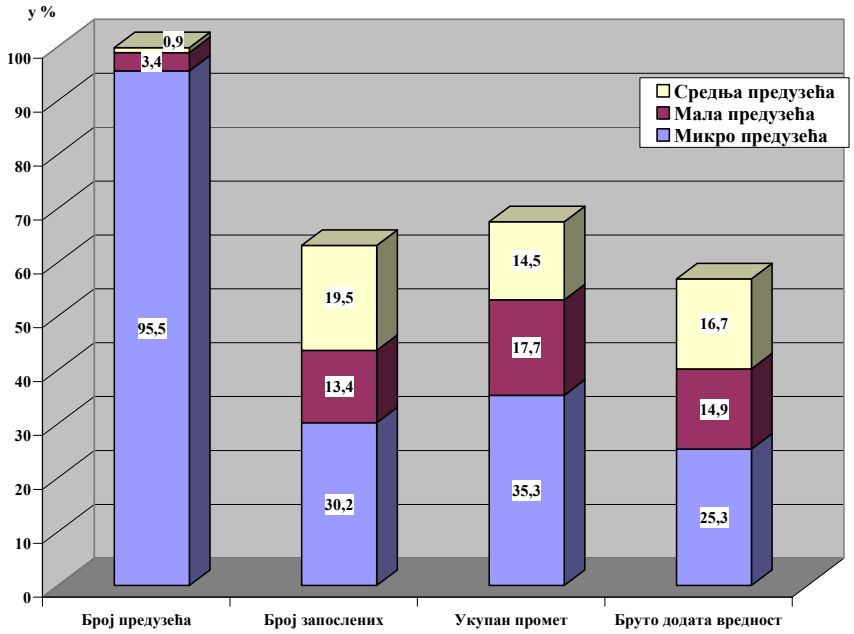

Примена политике

При утврђивању политике развоја малих и средњих педузећа имало се у виду следеће: Документ Европске комисије „Прелиминарни извештај – Предузетништво у Европи“ (“*Green Paper – Entrepreneurship in Europe*; Лисабонска Стратегија; Европска повеља о малим предузећима; Вишегодишњи Програм за предузећа; Агенда из Осла; Европска Агенда за Акциони план за предузетништву (*European Agenda for Entrepreneurship Action Plan*).

Република Србија је у последњих неколико година остварила значајан напредак у развијању функционалног оквира за пружање подршке МСП[44]. Иако тај оквир постоји, реализација подршке није кохерентна, довољно интегрисана и не финансира се адекватно из буџетских средстава. То је довело до одређених проблема у приступу МСП одговарајућим облицима подршке у регионима и недовољне фокусираности на МСП са иновативним и извозним потенцијалом која имају могућности да повећају заспосленост.

Годишњи извештаји Европске комисије о примени принципа Европске повеље о малим предузећима указују на напредак Републике Србије у развоју политике МСП. Највећи напредак је постигнут у реализацији принципа ’’Јефтинијег и бржег оснивања предузећа’’ и ’’Финансирања и опорезивања’’, док су најслабији резултати, постигнути у реализацији принципа ’’Расположивост знања и вештина’’ и обезбеђења ’’Снажнијег заступања интереса МСП у јавном сектору’’.

У стварању стимулативног институционалног и правног окружења значајану улогу има функционисање *Савета за регулаторну реформу*. У току је израда Стратегије регулаторне реформе која ће поред Анализе ефеката прописа садржати и одредбе о регулаторној гиљотини која ће се бавити сувишним прописима. Конституисан је нови сазив *Савета за мала и средња предузећа* и предузетништво састављен од представника министарстава, Републичке агенције за развој МСП и представника пословне заједнице. У оквиру Савета функционишу две радне групе: Радна група за статистичко праћење и истраживање МСП и Радна група за предузетнике почетнике и предузетништво. Иако је остварен значајан напредак у стварању институционалног и правног окружења, остају важна питања која је потребно решити да би се у Републици Србији

[44] EU/OECD/Investment Compact SME Policy Index

успоставило модерно привредно законодавство које се ефективно примењује. Законска и регулаторна реформа за МСП сама по себи није довољна, већ је неопходно да је прати одговарајуће стално побољшање квалитета и ефикасности рада јавних институција.

Образовање за предузетништво, као важан фактор развоја МСП сектора, није потпуно интегрисано у све нивое система формалног образовања (од основног, преко средњег, вишег и високог до нивоа последипломских студија). У неформалном сектору заступљена је понуда образовних садржаја из области предузетништва која настоји да одговори потребама МСП. Ту се нарочито истичу активности Републичке агенције за развој МСП и мреже регионалних агенција/центара за подршку МСП, НСЗ, привредних комора и специјализованих неформалних образовних институција. У оквиру образовне понуде неформалног образовања за предузетништво евидентан проблем представља неуједначен квалитет образовних програма.

Динамичан развој предузетништва у Републици Србији није праћен успостављањем одговарајуће базе података на основу које је могуће сагледати расположивим способности у МСП и програма за њихов развој. Такође, предузетници у Србији су свесни помањкања потребних знања и вештина, али ипак не користе у довољној мери могућности за додатним оспособљавањем.

Институционална подршка МСП сектору, креирана од 2003. године, заснива се на развоју инстистуција на националном нивоу и мреже регионалних агенција/центара. Тај процес није у потпуности завршен, са аспекта покривености територије и обима и квалитета услуга.

У оквиру изградње институција за пружање нефинансијске и финансијске подршке МСП учињен је помак кроз развој обима и квалитета нефинансијских услуга и повећање обима финансијске подршке из јавног сектора. За унапређење пружања нефинансијске подршке Републичка агенција за развој МСПП развила је мрежу коју чине 14 регионалних агенција/центара чиме је обезбеђена добра покривеност територије РС у пружању ових услуга.

Финансирање МСП је побољшано из средства јавног сектора преко Фонда за развој Републике Србије, кроз већи обим средстава намењених микрокредитима за нова предузећа под повољним условима. Међутим, посебни проблеми постоје у погледу раположивости и доступности финансијских средстава, као и недовољне ефикасности у праћењу ефеката финансијске подршке.

Поред тога, за пружање финансијске подршке МСП у знатној мери формирана је институционална инфрастуктура коју поред Фонда за развој чине и Гаранцијски фонд РС, Агенцији за осигурање и финансирање извоза РС, Агенција за осигурање и финансирање извоза и Фонд за финансирање спољнторговинских послова РС. Посебан значај у пружању финансијске подршке имала су и средства из Националног инвестиционог плана РС.

Недостатак правне регулативе у области не-банкарских финансијских институција ограничава развој финансијских инструмената за успостављање и функционисање ризичног капитала, микро-кредитних и гаранцијских фондова на регионалном и локалном нивоу. Постојећа микро-финансијска подршка у Републици Србији не задовољава исказану тражњу. Ефекте Закона о инвестиционим фондовима у области финансирања МСП тек треба аналазирати.

Стечена искуства показују да постоји недвосмислена потреба за различитим облицима нефинансијске подршке (тренинзи, саветодавне услуге, менторинг итд.) у фази припреме за покретање, као и у првим годинама пословања. Посебно је значајно развијање и боље координисање функционалне везе између финансијске и нефинансијске подршке за нова предузећа.

У Републици Србији је, на основу Закона о инвестиционим фондовима, основана 9 инвестиционих фондова који још увек нису у функцији подстицања МСП сектора.

У домену иновативности Републику Србију карактерише одсуство организованог система за подстицање иновативних активности. Такво стање има за последицу недостатак техничких и

нетехиничких иновација, одсуство иновативне мреже, недостатак истраживања, лоша репутација домаћих производа, недовољна подршка у финансијском погледу и инфраструктури, малобројност лабараторија и истраживачких капацитета, као и одсуство кључног фактора – развојне мреже иновација.

У погледу стандарда и гаранције квалитета, Република Србија углавном заостаје, на штету развоја извоза. У процесу придруживања ЕУ, неопходно је да се изврши хармонизација закона, техничких прописа, уведе стандардизација, метрологија, процедуре процене усклађености и изградња инфраструктуре за гаранцију квалитета која ће повећати конкурентност производа и услуга на европском и светском тржишту.

Развој кластера је један од инструмената за повећање конкурентности предузећа на иностраним тржштима, повећања запослености и развоја економије. Развој класера заснива се на усвојеном Програму развоју пословних инкубатора и кластера у Републици Србији 2007-2010. Програмом развоја кластера успоставиће се стратешко партнерство и везе међу предузећима, унапредити капацитети за технолошки развој и иновације и повећати капацитети домаћих предузећа за пословање са иностранством. У 2007. години подржани су програми подстицаја развоја следећи кластера: произвођача аутоделова и опреме, дрвопрерађивача Србије, прооизвођача малих пољопривредних машина,, произвођача платичне амбалаже, софтверски кластер и кластер произвођача цвећа.

Републички завод за информатику и Интернет[45] у марту 2007. године је имплементирао софтверско решење *Портала е-Управе Републике Србије*. Портал е-Управа представља улаз у постојеће електронске сервисе државне управе. Уласком на сервис могу се добити основне информације релевантне за добијање одређене услуге[46]. За неке сервисе обезбеђено је добијање образаца у електронској форми које можете одштампати и на тај начин поднети неки захтев, пријаву и сл. За неке сервисе портал директно доводи до web страница институција које су надлежне за њих.

Почело је са радом регулаторно тело РНИДС - Регистар националног Интернет домена Србије[47] чиме је омогућена лакша регистрација Интернет домена и могућност регистровања више домена на име једног предузећа.

У оквиру Завода за интелектуалну својину Републике Србије је у току 2007. године омогућено је стварање ИТ инфраструктуре и базе за лакшу доступност информација везано за интелектуалну својину. У складу са директивама ЕУ о јавној и слободној доступности информација о правима интелектуалне својине, у току 2007. године интензивно се радило на дигитализацији база података које су сада доступне и преко интернет сајта инт вно

примени прописа; и 4) успостављање боље сарадња на локалном нивоу инспекцијских органа и удружења МСП, у примени прописа.

Правну регулативу у Републици Србији још увек карактеришу бројни недостаци који доводе до несигурности у пословању, а који се посебно односе на:

- Брзину доношења и пуну примену нових закона
- Међусобну неусклађеност подзаконских аката и административних капацитета и процедура
- Могућност различитог тумачења закона
- Препуштање одговорности за спровођење прописа бројним јавним институцијама.

Посебан проблем представља постојање сиве економије која доводи до нелојалне конкуренције у МСП сектору. Имајући у виду да сива економија ствара могућности већег запошљавања, потребно је да се створе услови за њено смањење постепеним превођењем у формалне токове.

У односу на велика предузећа, МСП сматрају да нису довољно заступљена у процесу креирања политике. Изгледи Стратегија буде успешно спроведена, у великој мери, ће се поправити уколико се током њене реализације створе механизми за вођење дијалога између јавног и МСП сектора.

2.1. Стратешки документи

Политика развоја малих и средњих предузећа и предузетништва заснивала се на следећим стртешким докуметнима:

- Стратегија развоја малих и средњих предузећа у Репбулици Србији од 2003-2007. година;
- План за подстицање развоја малих и средњих предузећа и предузетништва у периоду од 2005-2007., који је усвојила Влада Србије, крајем септембра 2005. године, а садржи свеобухватан систем стимулативних мера за превазилажење проблема и бржи развој овог сектора, при чему овај План није подржан одговарајућим буџетом;
- Програм за развој пословних инкубатора и кластера у Републици Србији 2007–2010.;
- Европске повеље за мала предузећа.

3. Донатори и развојна помоћ

Током 2007. године реализовнаи су бројни донатроски пројекти који су били усмерени на пружање подршке за креирање и имплементацију политике МСП, формирање институција, пружање помоћи на регионалном нивоу. Помоћ је обухватала пренос know how и стручних, техничких и пословних знања кроз активности изградње капацитета, институционални развој, подршку развоју предузећа, пружање услуга, осигурање квалитета, развој способности и менаџмента у предузећима и пословно повезивање.

Имајући у виду могућности коришћења седстава ЕУ из ИПА фондова, у току су активности на дефинисању програма/пројеката којима ће се аплицирати за добијање ових средстава.

Од посебног значаја за мала и средња предузећа је Оквирни Програм конкурентности и иновација 2007-213 (CIP). У оквиру потпрограма EIP програма CIP постоји могућност коришћења финансијске помоћи намењене сектору МСП преко EIF. Неопходно је предузети неопходне кораке како би Влада усвојила Меморандум о споразумевању, који ће даље ићи на усвајање од стране Европске Уније, а чијим потписивањем ће Србија постати чланица Програма за конкурентност и иновације(CIP).

4. Краткорочни приоритети

Подстицање развоја МСПП сектора, оснивања нових и развоја постојећих МСП, један је од стратешких приоритета Владе Републике Србије, у циљу повећања укупне запослености,

- Јачање улоге савета за МСП
- Јачање дијалог јавног и приватног сектора
- Завршетак изградње институционалне инфраструктуре
- Израда Анализе ефеката утицаја законодавних прописа и смањење баријера за пословање МСП

5. Средњорочни приоритети

У наредном средњорочном периоду активности ће бити усмерене на реализацију Стратегије за конкурентна и иновативна мала и средња предузећа 2008-2012, односно одговарајућих оперативних планова заснованих на овом стратешком документу. При томе, приоритет ће имати мере и активности на промовисању и подршци предузетништву и оснивању нових ("старт-уп") предузећа; јачање људских ресурса за конкурентан МСП сектор – развој менаџмента, вештина и саветодавних услуга; унапређење финансија и финансијске стручности за МСП и опорезивања; јачање конкурентне предности МСП на извозним тржиштима - иновације, гаранција квалитета, развој сектора, кластера и подуговарања и бољи закони и институције које су на услузи МСП.

Континуирано ће се имплементирати принципи *Европске повеље о малим предузећима.*

3.21. ТРАНС-ЕВРОПСКЕ МРЕЖЕ

У Републици Србији се облашћу трансевропских транспо Министарство за инфраструктуру, а питањем трансевропских енергетских мр рударства и енергетике.

3.21.1.Трансевропске транспотне мреже

3.21.1.1.Стање

Делови *acquis communautaire* који дефинишу област тр ка у области транспорта су:

-Одлуке 1346/2001/ЕЗ и 884/2004/ЕЗ које допуњавају О Смерницама Заједнице за развитак трансевропске транспортне мреже;

- Упутство 2004/50/ЕЗ које допуњава Упутство Савета 96 2001/16/ЕЗ о интероперабилности трансевропских система брзих пру ерабилности трансевропских конвенционалних железничких система;

- Упутство Комисије 2007/32/ЕЗ које допуњава Упутст и Упутство 2001/16/ЕЗ о интероперабилности трансевропских система брзи ерабилности трансевропских конвенционалних железничких система.

Током 2004. године, на иницијативу Европске Комисије, а на високом нивоу за проширење главних Трансевропских транспортних оса дељем тексту: «HLG») чији циљ је био да идентификује подск трансевропску мрежу са суседним земљама и дугорочно Најважнији сегменти мреже идентификоване у HLG извештају, су:

- Коридор X са својим крацима - Xb (Београд-Будимпеш најзначајнији друмски и железнички правац на територији Репуб ен је као део Југоисточне мултимодалне осе дефинисане у Завршном и повезује Аустрију/Мађарску, Словенију/Хрватску, Републику Србију и ју/Грчку. На њему се у Републици Србији налази 792 km путева и 760 km жел

- Коридор VII (река Дунав), основа европских унутрашн ја Централну Европу преко Републике Србије са Црним морем и део је Југоист е осе. Настаје спајањем река Берге и Бригах, које извиру на југоисточним обро (Немачка), а великом делтом се улива у Црно море. У нашој земљи је пло , око 600км. Притоке су Сава, Тиса, Морава, Тамиш, Тимок и друге, а у ма су то Ин (Немачка), Морава (Чешка, Драва (Хрватска), Искар (Бугарска), нија). Укупно их има око три стотине. Дунав је плован од Улма (Немачка) до у Регенсбурга до Браиле (2.209 километара) за путничке бродове и теретњаке носивости, а од Браиле до Сулине (170 километара) и за морске бродове, метар. Међу највећим пристаништима на овој реци су Регенсбург, Линц, Беч пешта, Нови Сад, Београд, Смедерево, Русе, Браисла, Галац и Измаил. Код а и Кладова, Дунав протиче кроз Ђердапску клисуру, где је 1972. го рад велика хидроелектрана, изграђена у сарадњи Ју Румуније.

У финалном извештају HLG из новембра 2005. годин приоритетни европски пројекти на Паневропским коридорима VII и X у см рансевропске мреже на суседне државе и регионе. У истом извештају обр коризонтална питања": интермодалност, интероперабилност, сигурност и ранспорту и инфраструктури, уклањање нефизичких бар

Документ «Меморандум о разумевању о развоју основне регионалне транспортне мреже у Југоисточној Европи» потписан је 11. јуна 2004. године у Луксембургу у циљу развоја међусобних веза Југоисточне Европе са трансевропском транспортном мрежом проширене Европске уније. Овај Меморандум поставља принципе и модалитете сарадње у регионалном транспорту, укључује развој Основне регионалне транспортне мреже (Core Regional Transport Network - у даљем тексту: Основна мрежа) и Транспортне опсерваторије за Југоисточну Европу (у даљем тексту: SEETO).

Основни циљ SEETO је да развија регионалну сарадњу кроз помоћ Потписницама у спровођењу Меморандума о Разумевању, да промовише размену информација о пројектима на Основној мрежи кроз развој информационог система и базе података и помогне у ојачавању регионалне способности планирања промоцијом и израдом петогодишњег плана рада за развој Основне мреже. Седиште SEETO је у Београду, а Република Србија је домаћин канцеларије.

Инструмент за предприступање ЕУ (IPA) као нови инструмент за претприступну помоћ формиран је 2005. године на основу уредбе Савета о оснивању инструмента за предприступну помоћ број 1085/2006 од 17. јула 2006. године. Приоритети и финансијска средства за имплементацију тих приоритета утврђују се Вишегодишњим индикативним програмским документом (MIPD), који се ради на основу Стратегије развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године усвојеној у децембру 2007.године и на основу документа White paper - European transport policy for 2010.

Током 2007. године Република Србија је активно учествовала у раду SEETO и то кроз рад у Управном Одбору, рад Националног координатора и учешће у раду Радне групе за железнички и интермодални транспорт. На 3. Састанку министара транспорта у Тирани 04. децембра 2007. године усвојен је Вишегодишњи план 2008-2012 и Додатак Меморандуму о разумевању за развој Основне регионалне транспортне мреже Југоисточне Европе за Транспортну заједницу железница Југоисточне Европе.

3.21.1.2.Краткорочни приоритети

Стратегијом развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године (у даљем тексту: Стратегија), утврђује се стање у тим областима транспорта, успоставља се концепт развоја инфраструктуре и транспорта, дефинишу се дугорочни и орочени циљеви развоја транспортног система и акциони план за њихову реализацију, а имајући у виду потребу за одрживим развојем транспорта у Републици Србији. Смернице за такав развој постављене су на нивоу целог система и базиране су на принципима безбедности, интермодалности, примене савремених технологија, комплементарног коришћења свих видова саобраћаја и рационалног коришћења расположивих капацитета и ресурса у држави у корист свих грађана Републике Србије. Стратегија је усвојена у децембру 2007.године.

У документу HLG дефинисани су приоритетни инфраструктурни пројекти Републике Србије:

1) Листа 1-пројекти у краткорочном до средњорочном периоду:

а)6-реконструкција и модернизација железничке пруге: граница са Мађарском-Београд-Ниш-граница са Бугарском/граница са БЈР Македонијом, укључујући мост преко Дунава у Новом Саду;

б)7-реконструкција и модернизација железничког транспорта у оквиру Београдског железничког чвора,

ц) 21-подизање нивоа квалитета пута на секцијама граница Мађарске-Београд-Ниш-граница Македоније;

д) 22-обилазница око Београда, секција Батајница-Бубањ поток;

2) Листа 3-други велики пројекти на мултимодалним осама и пројекти од регионалног или од националног значаја:

а) 38-мост Газела у Београду;

б) 39-интермодална логистичка платформа Београда.

Стратешки план ЈП „Железнице Србије” за 2006-2010. годину, поред консолидације предузећа, предвиђа фазну реализацију изградње, модернизације и реконструкције инфраструктуре и набавку, модернизацију и реконструкцију железничких возних средстава, и то:

1) пруга и објеката на Коридору X, Београдског железничког чвора и станице Димитровград;

2) пруге Београд-Бар (Београд-Пожега-Врбница-граница Црне Горе);

3) модернизацију 38 електро локомотива, набавку 1100 нових теретних кола, 18 нових маневарских локомотива, 10 половних моторних возова, модернизацију и реконструкцију 27 електро и дизел моторних возова и 30 путничких кола.

Терминали морају бити стратешки лоцирани и пројектовани у близини укрштања важне транспортне инфраструктуре (друм-железница-река) уз флексибилност и могућност проширења у складу са потребама тржишта. Тиме би се успоставили основни капацитети терминала за интермодални транспорт преко унапређене постојеће транспортне инфраструктуре свих видова саобраћаја по принципу интермодалности.

Приоритети радова

3) Успостављање Речних Информационих Сервиса – РИС на целом току Дунава који би био снажан инструмент у модернизацији унутрашњег пловног сектора како би се побољшала безбедност и учинак пловидбе и обезбедили контакти за логистичке услуге

4) Реконструкције две преводнице - Ђердап 1 и 2

5) Пројекат чишћења корита Дунава од потопљених објеката – вађење потопљене флоте из Другог светског рата у сектору Ђердапа 2

3.21.1.3.Средњорочни приоритети

У складу са Одлуком Савета о принципима, приоритетима и условима Европског партнерства са Републиком Србијом укључујући и Косово према Резолуцији 1244 Савета безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999. наставиће се спровођење Меморандума о разумевању о развоју Основне регионалне транспортне мреже у Југоисточној Европи и јачање сарадње са Транспортном опсерваторијом за Југоисточну Европу (SEETO).

3.21.2. Трансевропске енергетске мреже

3.21.2.1. Стање

3.21.2.1.1. Законодавни оквир

Законом о енергетици („Службени гласник РС”, број 84/04) уређују се: циљеви енергетске политике и начин њеног остваривања, начин организовања и функционисања тржишта енергије, услови за уредно и квалитетно снабдевање купаца енергијом, услови за остваривање безбедне, поуздане и ефикасне производње енергије, управљање системима преноса, транспорта и дистрибуције енергије и начин о

3.22. РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА И КООРДИНАЦИЈА СТРУКТУРНИХ ИНСТРУМЕНАТА

3.22.1. Регионална политика

3.22.1.1. Тренутно стање

Регионалне неравномерности у степену развијености појединих подручја у Србији су једне од највиших у Европи и повећавају

регионалног развоја. Поред тога, Сектор ради на програмирању ИПА фондова из домена регионалног развоја, као и на ЕУ интеграцијама у домену усклађености прописа и закона у припреми са прописима ЕУ. Укупан планиран број запослених у сектору за политику регионалног развоја је 17, а тренутно ради 12 запослених, укључујући и административно особље.

У сарадњи са ширим кругом партнера на локалном, националном и међународном нивоу, МЕРР је израдио свој први Годишњи оперативни план (ГОП) за 2008. годину где су дефинисани основни краткорочни и средњорочни циљеви, приоритети и пројекти. Планирано је да касније ГОП буде основа за доношење програмског буџета Републике Србије.

Сектор за реализацију развојних пројеката реализује пројекте развоја индустријских зона, бизнис инкубатора и локалне комуналне инфраструктуре, који се финансирају из средстава Националног инвестиционог плана. У 2007. години, Сектор за реализацију развојних пројеката је започео са реализацијом 192 инфраструктурна пројекта у вредности од 50 милиона евра. У 2008. години, Сектор реализује 222 инфраструктурна пројекта (114 започетих у 2007, 108 нових) у укупној вредности од 55 милиона евра. Укупан планиран број запослених у сектору за имплементацију развојних пројеката је 23, а тренутно је запослено 14 државних службеника, укључујући и административно особље.

Преко **Фонда за развој** имплементира се програм кредитирања малих и средњих предузећа и предузетништва у неразвијеним општинама у вредности око 25 милиона евра на годишњем нивоу. Фонд за развој Републике Србије основан је Законом о Фонду за развој РС („Службени гласник РС“ бр. 20/92 и 107/05) са циљем да подстиче равномеран привредни и регионални развој, унапређује конкурентност домаће привреде, подстиче занатство, запошљавање и развој тржишта капитала. Фонд је у 100% власништву државе, и бави се искључивом кредитирањем углавном МСП и предузетника. Фонд се не бави поделом бесповратних финансијских средстава намењених финансирању развојних пројеката. У Фонду за развој ради 50 запослених, уклучујући и техничко помоћно особље

3.22.1.2. Краткорочни приоритети

Законодавни оквир

- Усвајање Закона о регионалном развоју

У јесен 2007. године започет је рад на **изради нацрта првог Закона о регионалном развоју**. У пролеће 2008. израђен је нацрт Закона и у току је процес консултација. Нацрт закона је усклађен са Законом о потврђивању Европске повеље о локалној самоуправи („Сл.гласник РС-Међународни уговори“, бр.70/2007) односно Европском повељом о LS-ETC (Но.122-акт Савета Европе) као и са поглављем 22 *acquis communautaire.*

Нацртом Закона о регионалном развоју уређују се циљеви и начела подстицања регионалног развоја, развојни документи, институционална организација управљања регионалним развојем Републике Србије; индикатори развијености и рангирање јединица локалне самоуправе; развојни региони усклађени са NUTS методологијом, мере и подстицаји и финансијски извори за спровођење политике регионалног развоја, као и надзор и евалуација политике регионалног развоја. Закон о регионалном развоју треба да представља основу за доношење регионалних и секторских развојних програма, као и одговарајућих закона и подзаконских аката којима ће се ближе регулисати питања регионалног и економског развоја.

У разво пж

сектором. Такође, Европска унија је преко Европске агенције за реконструкцију подржала процес израде закона ангажовањем три експерта кроз CARDS 2006.

- **Усвајање сета подзаконских аката неопходних за спровођење Закона о регионалном развоју** за чију израду је надлежно Министарство економије и регионалног развоја. Реч је о:

- Уредби о структури и методологија израде развојних докумената
- Уредби о номенклатури статистичких просторних јединица (НУТС) коју је припремио Републички завод за статистику у сарадњи са Министарством економије и регионалног развоја. У току је процес консултација.
- Одлуци о утврђивању јединствене листе развијености јединица локалне самоуправе

осим планираног попуњавања места по усвојеној систематизацији. Информације о планираним административним капацитетима, Министарство ће моћи да пружи тек након што се дефинишу и усвоје сви подзаконски акти на којима се тренутно ради, а којима ће се спроводити Закон о регионалном развоју (нпр. Одлука о оснивању Државне агенције за регионални развој ће такође садржати и систематизацију места и сл.).

3.22.1.3. Средњорочни приоритети

Законодавни оквир

- Доношење **сета закона односно подзаконских аката из домена економске политике** којима би се спроводиле мере политике регионалног развоја и стварали услови за управљање структурним инструментима. У плану је усвајање закона или подзаконских аката везаних за оснивање и управљање индустријским и технолошким парковима, бизнис инкубаторима, зонама унапређеног пословања, регенерацији индустријских подручја (тзв. brownfield) итд. Министарство економије и регионалног развоја је надлежно за израду аката

- **Усвајање иновиране Стратегије о регионалном развоју**. Имајући у виду напредак који је Србија у међувремену постигла на институционалном, правном и административном нивоу у домену регионалног развоја, потребно је иновирати Стратегију регионалног развоја из 2007. и ускладити је са новонасталим променама. За израду Стратегије надлежно је Министарство економије и регионалног развоја.

- Припрема и усвајање **секторских стратегија и секторских програма** у надлежности Министарства економије и регионалног развоја (програми за развој индустријских зона и паркова, програм за урбану регенерацију, програм за развој бизнис инкубатора и бизнис иновативних центара итд).

Институционални оквир

Приближавање ЕУ и приступ претприступним фондовима одредиће ближе и правно и институционално устројство регионалне политике и структурних инструмената.

С тим у вези, а након добијања статуса држава кандидата, планирано је јачање капацитета на националном нивоу који ће бити задужени за програмирање свих пет компоненти ИПА фондова и израду адекватних оперативних програма, односно релевантних стратегија.

Такође, планирано је јачање институција на нивоу развојног региона (регионалних развојних агенција) за спровођење оперативних програма ИПА као и регионалних стратегија и програма.

3.22.1.4. Буџетски део

У буџету Министарства економије и регионалног развоја за регионални развој у 2007. години била су предвиђена средства у износу од 5,5 (69 милиона евра) милијарди динара од чега 4 милијарде динара (50 милиона евра) за унапређење локалне комуналне инфраструктуре, индустријских зона и бизнис инкубатора. Такође у 2007. успешно је реализована подела кредита намењених подстицају и развоју предузећа и предузетништва у неразвијеним општинама у Републици Србији преко Фонда за развој у вредности од 1,3 милијарде динара (20 милиона евра).
У буџету за 2008. годину, за спровођење политике регионалног развоја предвиђена су средства у укупном износу од 6,6 милијарди динара (82.5 милиона евра) од чега 4,4 милијарде (55 милиона евра) ће се инвестирати у изградњу и обнову капацитета локалне комуналне инфраструктуре, индустријских зона и бизнис инкубатора; 2,2 милијарде динара (25 милиона евра) ће бити

додељено за кредите МСП у неразвијеним подручјима, а по први пут предвиђена су и средства у буџету за подршку развоју регионалним развојним агенцијама.

За оптималан рад министарства који се бави питањима регионалног развоја неопходна су озбиљна улагања у развој људских ресурса, њихову обуку, увођење савремене *ICT* опреме као и софтвера за прикупљање и анализирање података. Такође, неопходна су средства за спровођење националне Стратегије регионалног развоја као и имплементацију Закона о регионалном развоју након његовог усвајања, али у овом тренутку није могуће дати тачне пројекције неопходних средстава. Ипак, познато је да су средства потребна како

регионални развој)		инфраструктуре, индустријских зона и бизнис инкубатора		
	621	Кредити за подстицај и развој предузећа и предузетништва у неразвијеним општинама у Републици Србији преко Фонда за развој	1.300.000.000	2.200.000.000
	621	Подршка развоју регионалних развојних агенција		10.000.000
Укупно			5.540.506.618	6.640.000.000

Назив програма	Донатор/и	Тема	Корисници	Буџет	Период
Регионални социо-економски развој (ИПА 2007)	• ЕУ (делегација Европске комисије)	Изградња капацитета на националном и регионалном нивоу грантови за пројекте економског развоја	Министарство економије и рег.развоја; регионалне развојне агенције; општине	€ 20 мил	Септембар 2008-2011
Municipal Infrastructure Support Programme (ИПА 2008)	• ЕУ (ИПА 2008 предлог)	Развој економске, еколошке и социјалне инфраструктуре	Све општине Србије	€ 45 мил	Крај 2009-2011
MSP-NE SERBIA	• EU (EAR) CARDS 2006	Локални економски развој	19 општина североисточне Србије	€ 20.2 мил.	2007 - 2010.
PRO, фаза 2	• EU (EAR) CARDS 2006 • Швајцарска агенција за развој и сарадњу (SDC)	Локални економски развој	8 општина југоисточне Србије	€ 9.2 мил.	2006 - 2009.
MIR 2	• EU (EAR) CARDS 2005, • Шведска амбасада (SIDA), • Република Аустрија (ADC/ADA), • Амбасада Краљевине Норвешке	Јачање општинских капацитета и цивилног друштва, извођење јавних радова	13 општина југоисточне Србије	€ 7.5 мил.	Завршава се у току 2008
Развој индустријских паркова *(у оквиру Serbia investm. Promotion Programme)*	• EU (EAR) CARDS 2006	Техничка помоћ у развоју стратешког оквира и акциониог плана за развој индустријских паркова	Територија целе Србије, са посебним освртом на велике индустријске градове	€ 800.000	Март – септембар 2008
Municipal Economic Growth Activity	• USAID	Локални економски развој	10 општина прве фазе, 11 новоприкључених	$ 26,5 мил.	2005 - 2010.

			општина по Србији		
Општински економски развој у региону Дунава GTZ-KWD	• Савезно Министарство за економску сарадњу и развој Републике Немачке (GTZ)	Локални економски развој. Програм техничке помоћи.	4 општине источне Србије у региону Дунава (Мајданперк, Зајечар, Голубац, Сокобања)	€ 1,5 мил.	2007-2010.
Municipal Infrastructure Support Programme	• EU (EAR) CARDS 2006	Подршка припреми пројектне документације за пројекте локалне комуналне инфраструктуре. Програм техничке помоћи.	Општине по Србији и јавна комунална предузећа	€ 1,5 мил.	Јануар 2008 – 2010
UNDP Art Gold	• Италијанско министарство спољних послова	Локални економски развој	Општине мачванског и колубарског округа	€ 3 мил.	Мај 2008 - 2009

ПРЕГЛЕД ТЕКУЋИХ ДОНАТОРСКИХ ПРОГРАМА 2007-2009

3.22.2. КООРДИНАЦИЈА СТРУКТУРНИХ ИНСТРУМЕНАТА

Тренутно стање

Европска унија је за период 2007-2013. године усвојила нови финансијски инструмент пружања помоћи земљама кандидатима и потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ - Инструмент за претприступну помоћ (ИПА). Ради се о јединственом претприступном инструменту за референтни буџетски период, који земљама корисницама треба да пружи подршку при прелазу из статуса земље потенцијалног кандидата у статус земље кандидата све до ступања у чланство ЕУ. При томе, структура ИПА јасно артикулише намеру ЕУ да се у претприступном периоду, земље (потенцијални) кандидати припреме за управљање фондовима који ће им бити доступни по приступању ЕУ[52]. Наиме, пун обим доступности средстава намењених кроз ИПА, држава у процесу придруживања постиже тек када стекне статус кандидата и унапреди сопствене управљачке структуре – до акредитације децентрализованог система управљања (ДИС). Отуда се кроз овај нови концепт претприступне помоћи стално има у виду перспектива чланства у ЕУ, када ће Република Србија постати корисник Структурних фондова и Кохезионог фонда, односно учествовати у Заједничкој пољопривредној политици и користити и друге финансијске инструменте који су на располагању државама чланицама. Треба имати у виду и да је Република Србија са Европском комисијом до сада потписала Меморандуме о разумевању који омогућавају директно учешће њених институција у програмима Заједнице и то: Седми оквирни програм (*FP 7*) за истраживање и технолошки развој; програм *Progress* у области запошљавања и социјалне политике; програм Култура 2007 (*Culture 2007*). Поред тога, од 2007. године за Србију је отворен позив за учешће у програмима *Erasmus Mundus* (високошколско образовање и мобилност студената) и Европа за грађане (грађанско друштво у процесу европских интеграција), а у току су преговори за потписивање Меморандума о

[52] ИПА се састоји из пет компоненти: 1) подршка у транзиционом процесу и изградња институција; 2) прекогранична сарадња; 3) регионални развој; 4) развој људских ресурса; 5) рурални развој

разумевању за програм *Fiscalis 2013* (пореска политика) као и програм за предузетништво и иновације (*CIP*).

Најконкретније сличности између ИПА и интерних фондова ЕУ огледају се у захтеву да се фондовима управља независно путем децентрализованог система; затим у неопходности да се именују органи надлежни за управљање фондовима; у систему вишегодишњег програмирања и спровођења пројеката кроз одговарајуће фазе; као и у обавезном (националном) ко-финансирању.

Законодавни оквир

Овакав концепт ИПА дефинисан је одговарајућим законодавним оквиром и почива на следећим уредбама и споразумима:

- Уредба Савета 1605/2002 од 25. јуна 2002. године о **Финансијској уредби** која се примењује на општи буџет Европских заједница (измењена и допуњена Уредбом Савета 1995/2006 од 13. децембра 2006. године), примењује се и на методе управљања за сваку компоненту предвиђену у оквиру ИПА Уредбе

- Оквирна уредба ИПА - Уредба Савета (ЕЗ) бр. 1085/2006 од 17. јула 2006. године. Сврха ове Уредбе је да се земљама корисницама обезбеди претприступна помоћ и да им се пружи подршка у прелазу из статуса земаља потенцијалних кандидата у статус земаља кандидата, све до чланства у Европској унији. ИПА Уредба се примењује од 1. јануара 2007. године.

- Уредба о спровођењу ИПА (Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 718/2007 од 12. јуна 2007. године. Ова Уредба утврђује општа начела за спровођење претприступне помоћи Заједнице утврђене Оквирном Уредбом ИПА.

- ИПА Оквирни споразум између Владе Републике Србије и ЕК потписан је 29. новембра 2007. године. Оквирни споразум је међународни споразум између ЕК и трећих земаља, који представља правни основ за сарадњу уговорних страна по питању спровођења финансијске помоћи ЕУ. Права и обавезе које су дефинисане у одредбама Уредбе о спровођењу ИПА, пренете су у Оквирни споразум, а нарочито оне које се односе на децентрализовано управљање ИПА фондом, системе управљања и контроле који се морају успоставити, као и пренос овлашћења за управљање од стране ЕК на Републику Србију. Народна скупштина Републике Србије је 26. децембра 2007. године ратификовала ИПА Оквирни споразум који су потписале ЕК и Србија, тако да овај споразум, инкорпориран у домаћи правни систем, представља директан правни основ за сарадњу између Републике Србије и ЕУ по питању спровођења финансијске помоћи. Први резултати његове примене огледају се у потписивању Финансијских споразума за прве две ИПА компоненте, 4. априла 2008. године, док је у току и припрема одговарајућег Финансијског споразума и за Вишекорисничку ИПА.

ЕК и Република Србија одлучују о приоритетима за будуће финансирање из ИПА фонда а средњорочни циљеви се дефинишу пре свега кроз Европско партнерство (касније кроз Приступно партнерство) и Вишегодишњи индикативни програмски документ (MIPD 2007-2009; 2008-2010 итд.), као и кроз комлементарне националне стратешке документе (пре свега документ „Потребе Републике Србије за међународном помоћи"). Влада Републике Србије на годишњем нивоу усваја **Акциони план за програмирање ИПА**, који детаљно идентификује активности које администрација РС спроводи у оквиру фазе програмирања, а које воде формулисању годишњег националног ИПА програма. **Финансијски споразум** који је обухватио Национални ИПА програм са 36 развојних пројеката, потписан је 4. априла 2008. године (Влада РС и ЕК), чиме је постављен правни основ за спровођење формулисаних пројеката. Програмски циклус ИПА 2008. завршава се априла 2008. године, када се почиње и са програмирањем ИПА 2009. и ова динамика карактерисаће и будуће програмске циклусе.

План активности за припрему акредитације за децентрализовани систем управљања ЕУ фондовима у Републици Србији, који је Влада РС усвојила 24. априла 2008. године представља стратешки оквир за развој структура и органа који ће преузети и примењивати овлашћења за децентрализовано управљање фондовима.

Институционални оквир

Године 2007-2008. су транзитне за Републику Србију са аспекта преласка из индиректног централизованог система управљања у којем је ЕК делегирала своје прерогативе у управљању претприступним инструментом Европској агенцији за реконструкцију, у централизовани деконцентрисани систем у којем је делегација ЕК једина овлашћена за закључивање свих уговора у фази реализације пројеката. Циљ је међутим, прелазак на децентрализовани систем управљања (ДИС) у којем ће ЕК пренети на Републику Србију управљање одређеним активностима, али и задржати коначну одговорност за опште извршење буџета. Уредбом о спровођењу ИПА (члан 10.), децентрализовано управљање је одређено као *општи метод* спровођења помоћи из претприступног инструмента. Главни захтеви за децентрализацију постављени пред Републику Србију односе се на тендерске процедуре, закључење уговора и плаћање. Основна идеја је да ће кроз припреме за децентрализовано управљање институције Републике Србије преузимати све већу одговорност и власништво над процесима програмирања и управљања, како би постепено постигле самосталност неопходну за функционисање по приступању ЕУ. Увођење ДИС-а је коначно и обавеза која је преузета потписивањем Оквирног споразума, тако да ће Република Србија бити дужна да формира одговарајуће институције односно тела која ће омогућити успешно и законито коришћење ИПА средстава (видети институционални део). Целокупан процес изградње, акредитације, као и даљег функционисања система (ДИС) надгледаће одговарајућа тела Комисије Европских заједница.

У схеми постојећих институција, кључна улога припада **националном ИПА координатору (НИПАК) односно техничком секретаријату НИПАК.** Влада Републике Србије именовала је 1. маја 2007. године потпредседника Владе за националног ИПА координатора и истовремено **Сектор за програмирање и управљање фондовима ЕУ и развојном помоћи** у оквиру Министарства финансија за НИПАК технички секретаријат.

Сектор обухвата два одељења, од којих је прво (за програмирање и координацију иностране помоћи) надлежно за координацију процеса програмирања прве компоненте у оквиру ИПА (помоћ транзицији и изградња институција, а друго (за програме прекограничне сарадње) координира учешће Републике Србије у прекограничним програмима – са државама чланицама ЕУ, као и са осталим корисницама друге ИПА компоненте. Део особља НИПАК-а чине 2 стално запослена службеника у Кабинету потпредседника Владе, помоћник министра финансија испред Сектора као целине, затим начелник одељења за координацију развојне помоћи са 14 запослених, као и начелник одељења за прекограничну сарадњу са 9 запослених.

Република Србија у програмском периоду 2007-2013 наставља прекограничну сарадњу са суседним државама чланицама ЕУ (Мађарска, Румунија и Бугарска - кроз CARDS 2004-2006 реализовани су пројекти у приближној вредности од 15,7 милиона евра) и започиње нове програме са Хрватском, Босном и Херцеговином и Црном Гором. Према пројекцијама за период 2007-2009, требало би да буду реализовани програми у приближној вредности од 38,5 милиона евра. Друга ИПА компонента подржава и учешће Републике Србије у транснационалним и интеррегионалним програмима са земљама чланицама и трећим земљама. Одељење за прекограничну сарадњу Министарства финансија учествује и у програмирању/припреми Оперативних програма сарадње који идентификују приоритете, мере и активности које ће се финансирати, утврђује буџете по компонентама програма, врши јавне позиве за одабир пројеката у складу са правилима програма, обезбеђује кофинансирање. То практично значи да се другом ИПА компонентом већ управља по правилима европских фондова с тим да ће коначна институционализација ове компоненте уследити са ДИС акредитацијом и успостављањем релевантних тела за контролу првог нивоа, (интерну) ревизију и др. Ширење програма прекограничне сарадње свакако поставља и нове организационе и процедуралне захтеве, пре свега у погледу успостављања заједничких тела/структура на новим територијама обухваћеним ИПА програмом. За сада, ово одељење функционише у оквиру посебног пројекта за унапређење знања и изградњу институција.

Ефикасније програмирање и коришћење ИПА средстава поставља нове захтеве у смислу унапређења административних капацитета, побољшања међуресорне координације, као и праћења спровођења приоритета и ревизије Вишегодишњег индикативног програмског документа. Отуда су учињени и одређени напори у правцу институционализације процеса програмирања и то оснивањем: Комисије за програмирање и управљање фондовима ЕУ и развојном помоћи, као и пет међусекторских Пројектних група за програмирање ИПА. Формирање ових тела представља и припрему за испуњавање обавеза предвиђених Уредбом за спровођење ИПА, будући да би са увођењем децентрализованог система управљања она требало да прерасту у одговарајуће комисије (чланови 58. 59. и 83. Уредбе). У истом контексту, новоформирана Пројектна група за увођење ДИС-а ради на одговарајућем Акционом плану и припреми Меморандума о разумевању за увођење децентрализованог система управљања фондовима ЕУ између Европске комисије и Владе Републике Србије.

3.22.2.2. Краткорочни приоритети

Законодавни оквир

- **Спровођење Плана активности** за припрему акредитације за ДИС и израда одговарајућег Акционог плана

- **Усвајање Уредбе** која ће ближе одредити органе, тела и структуре неопходне за успостављање ДИС-а (**тзв. ДИС Уредба**). Члан 8. Оквирног споразума заједно са Анексом А, и чланом 65. будућег Закона о буџетском систему, као и члан 97. став 1. тач. 11. и 15. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“ број 98/2006), чине уставни и законски оквир за доношење ове Уредбе чији ће предлагач бити Министарство финансија.

Посебан правни оквир треба поставити како би се одговорило на захтеве (Оквирног споразума и Уредбе о спровођењу ИПА) за регулисање функција и одговорности оперативних структура за сваку компоненту ИПА:

- **Усвајање Уредбе о измени и допуни Уредбе о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе**. Припремљени предлог садржи измену којом се дефинише обавеза органа који у својој надлежности имају послове везане за фондове ЕУ да формирају посебне организационе јединице које ће по обиму и опису делатности моћи да на адекватан начин обављају послове из домена европских интеграција и програмирања фондова ЕУ.

У складу са Оквирним споразумом, Република Србија се осим на успостављање ДИС-а обавезала и на поштовање **принципа кофинансирања**. Овај принцип за компоненте помоћи за транзицију и изградњу институција, као и за прекограничну сарадњу је обавезујућег карактера, тако да захтева обезбеђивање законодавног и оперативног оквира у кратком року:

- **Усвајање закона о буџетском систему**. Предлог који је ушао у скупштинску процедуру, садржи измене којима се у начелу одређује кофинансирање, (нарочито су релевантни чланови 2. и 28. Предлога закона). У истом Предлогу закона, кроз чланове 65. односно 69. и 70. интервенисало се у смислу дефинисања права и обавеза будућих структура за управљање средствима ЕУ и ко-финансирајућим средствима, и то пре свега када је реч о управљању буџетским фондом, затим о функцији националног службеника за одобравање, као и у погледу претпоставки за раздвајање дужности органа у систему децентрализованог управљања.

Сходно Оквирном споразуму и правилима из члана 23. о јавним набавкама, идентификоване су и одговарајуће потребе за изменама у важећем **Закону у јавним набавкама**:

- **Усвајање предложених измена у члану 7. важећег Закона о јавним набавкама** („Службени гласник РС“ број 101/05) на начин којим се одређују програми/пројекти из домена ИПА који не подлежу домаћим правилима о поступцима јавних набавки.

У члану 18. и 29. Уредбе о спровођењу ИПА, уређено је да Корисник мора да одреди **ревизорско тело** које ће обављати функције описане у члану 29. Такође, Оквирни споразум у члану 6. дефинише обавезу Републике Србије да одреди ревизорско тело у складу са Анексом А, тачком 6:

- **Измена члана 5. Закона о Државној ревизорској институцији** („Службени гласник РС“ бр. 101/05 и 54/07) и додавање надлежности у складу са ратификованим Оквирним споразумом, као и дефинисање послова на које ће се ревизија односити, у складу са Оквирним споразумом. Измене се предлажу под претпоставком да ће Државна ревизорска институција обављати функције ревизорског тела.

- **Доношење Стратегије развоја интерне финансијске контоле** у Републици Србији и **усвајање** одговарајућег **Закона о финансијској контроли у јавном сектору**. Ови акти ће чинити базу за успостављање децентрализованих финансијских служби у организацијама јавног сектора и прецизирати мандат централне хармонизације финансијског управљања и интерне контроле, тј. обавезе припреме и израде планова, израде и извршења буџета, извештавање и одговарајући облик претходне финансијске контроле.

Испуњење претпоставки за коришћење свих ИПА компоненти и ефективно коришћење могућности за финансирање које се тако отварају, захтева пре свега благовремену израду релевантних програмских докумената:

- **Припрема стратешког оквира за повезаност програма** (SCF - Strategic Coherence Framework), као стратешког документа који се користи при програмирању треће и четврте ИПА компоненте: за регионални развој и развој људских ресурса. **Стратешки оквир за повезаност програма** укључује тематске приоритете у оквиру треће и четврте ИПА компоненте, опис циљева, списак програма с кратким описом главних приоритетних оса и буџетског оквира издвојених финансијских средстава за период од три године, у складу са MIFF и MIPD, као и индикативни биланс буџета пратећих програма за наредне године у оквиру сваке компоненте.

- **Израда Програма за пету ИПА компоненту**, тј. за пољопривреду и рурални развој. Јединствени национални програм ће се односити на мере за читав период спровођења ИПА и обухватиће: квантификовани опис тренутног стања, опис предложене националне стратегије руралног развоја, индикативну свеобухватну финансијску табелу, опис оперативних структура за спровођење програма, укључујући и праћење и оцену.

Институционални оквир

Будући да је тренутна организациона поставка таква да запослени у оквиру Одсека за програмирање и координацију иностране помоћи који су одговорни за координацију фазе програмирања (део **НИПАК** техничког секретаријата) истовремено учествују и у фазама праћења и оцењивања пројеката, неопходна су значајна прилагођавања, повећање броја запослених и увођење нових функција и институција како би се ефикасно одговорило на захтеве процеса европских интеграција и децентрализованог управљања фондовима:

- **Именовање Националног службеника за акредитацију** (Competent Accreditation Officer – CAO), који је по дефиницији (Уредба за спровођење ИПА) представник Владе Србије или други државни службеник високог ранга кога поставља Влада и који је задужен за издавање, надгледање и евентуално суспендовање акредитације Националног службеника за одбравање (тј. за оверу система) и Националног фонда. Именовање овог службеника планира се до краја другог квартала 2008 док је за успостављање пратеће организационе и нормативне структуре (1-2 службеника са пола радног времена у 2008-2009, као и израда националних критеријума за акредитацију, критеријуми за избор NAO) планиран период од нешто више од годину дана након именовања (оквирно трећи квартал 2009. године[53]).

[53] Све процене унете у овај прилог су само оквирне и подложне променама у складу са даљим налазима консултаната на ДИС пројекту. Већина података преузета је из анализа које су извршене ради комплетирања Стратегије за увођење ДИС, али као ни сам овај документ, тако ни процене, још увек нису коначне.

- **Именовање Националног службеника за одобравање** (National Authorizing Officer – NAO), који ће се налазити на челу Националног фонда и сносити целокупну финансијску одговорност за функционисање система, односно стараће се о законитости и исправности свих припадајућих трансакција. У периоду који ће непосредно следити рокове предвиђене за CAO, требало би и да се стабилизује функција Националног службеника за одобравање са постављеним критеријумима за акредитацију оперативних структура и полазним основама за системе унутрашњих контрола. Дакле, четврти квартал 2009. године (служба NAO требало би да у првој години ангажује најмање 2 службеника у пуном радном времену, док је за другу годину функционисања минималан број од 4 стално запослена)

- **Успостављање Националног фонда** (NF) као тела одговорног за управљање централним рачуном на који ће ЕК уплаћивати фондове за Републику Србију по потписивању одговарајућег Финансијског споразума за сваку годину. Нормативне препоставке за успостављање ове институције би требало да се реализују у складу са планом изложеним у опису законодавног оквира, с тим да се разматрају две основне опције: једна, која је присутна у већини земаља и према којој Национални фонд асистира NAO у свим његовим активностима и друга опција у којој NF обавља у основи само функције трезора, док ће посебна служба бити задужена за помоћ NAO.

- **Успостављање Оперативних структура** за сваку ИПА компоненту као тела задужених за управљање и имплементацију програма помоћи, изузев за оне задатке које обављају носиоци три претходне функције. У оквиру оперативних структура неопходно је успоставити **Тела за спровођење програма** (Implementing Agencies – IAs), на челу са Службеником за одобравање програма (PAO), за оне ИПА компоненте које су доступне земљи корисници, као и **Јединице за управљање пројектима** (Programe Management Units – PMUs) у министарствима, којима руководи Високи службеник за програмирање помоћи (SPO). База за изградњу Оперативних структура за прве две ИПА компоненте поставља се већ поменутим изменама Уредбе о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе.

- **Именовање Ревизорског тела** (Audit Authority - AA), као експертског тела које је потпуно независно од свих осталих структура у систему и одговорно за верификацију функционисања система управљања и контроле.

- **Оснивање Централне јединице за хармонизацију** у оквиру Министарства финансија. Ова институција ће умрежавати све службе за интерну ревизију у јавном сектору, унапређивати методологију контроле и ажурирати је у складу са важећим стандардима, организовати одговарајуће обуке и успостављати критеријуме за издавање сертификата за унутрашњу контролу јавних финансија, итд.

- **Оснивање ИПА комисије за надзор и ИПА секторских комисије за надзор** које ће РС у систему ДИС-а бити дужна да успостави 6 месеци по ступању на снагу Финансијског споразума и то у договору са НИПАК и ЕК. У истој организационој схеми су и ИПА под-комисије за надзор које се образују по компонентама из којих се користе средства предприступне помоћи. Антиципацију ових структура представљају већ поменута Комисија за програмирање и управљање ЕУ фондовима и развојном помоћи, као и међусекторске Пројектне групе за програмирање ИПА.

3.22.2.3. Средњорочни приоритети

Законодавни оквир

- Измена и доношење закона, предлагање и усвајање уредби и других подзаконских аката којима се спроводе мере дефинисане правним оквиром на кратак рок и наставља уподобљавање систему координације структурних инструмената какав постоји у ЕУ.

При томе, одрживост и функционалност целокупног правног и институционалног система који буде акредитован у смислу ДИС-а, захтева системско уређење појединих области, што ће нужно бити решено кроз доношење одговарајуће регулативе и консеквентно предузимање одговарајућих мера, и то нарочито у погледу: ефикасног попуњавања радних места у државној управи, изграђивања професионалног развоја и политике подстицаја и задржавања државних службеника, оцењивања њиховог рада, те смањење ризика везаних за обављање функција државних службеника на осетљивим позицијама и поштовање етичког кодекса. Посебно су захтевне обавезе из домена контроле и управљања ризиком.

У том смислу, законодавство Републике Србије, посебно Закон о државним службеницима, али и сва друга релевантна правна акта која се односе на људске ресурсе, као и финансијско законодавство, биће мењани/допуњавани, како би се одговорило на све захтеве новог управљачког и контролног окружења.

Конкретизација Стратешког оквира за повезаност програма (SCF) подразумеваће израду вишегодишњих оперативних програма у оквиру компоненте регионалног развоја и компоненте развоја људских ресурса. Ови програми ће посебно обухватати: процену средњорочних потреба и циљева, опис изабраних стратешких приоритета за сваку приоритетну осу и оквирно за сваку одговарајућу меру, укупан износ доприноса Заједнице и националног доприноса.

Институционални оквир

Приближавање ЕУ и доступност предприступних фондова, одредиће ближе и правно и институционално устројство како регионалне политике, тако и координације структурних инструмената.

С тим у вези, а након добијања статуса земље кандидата, планирано је јачање капацитета на националном нивоу који ће бити задужени за програмирање свих пет компоненти ИПА фондова и израду адекватних оперативних програма, односно релевантних стратегија.

Структуре за ИПА компоненте III и IV осмишљене су врло слично као и структуре за управљање Структурним / Кохезионим фондовима. С обзиром на посебна уско специјализована знања и вештине неопходне да би се управљало компонентама ИПА III и IV (посебно великим пројектима - инфраструктурним пројектима за секторе животне средине и саобраћаја), као и на другачију структуру пројеката, убрзана припрема за коришћење Структурних фондова захтева да се у доменима регионалног развоја и развоја људских ресурса успоставе: институција **Стратешког координатора** (који није укључен директно у спровођење програма и извештава НИПАК о координацији помоћи за трећу и четврту компоненту); по једно **Тело за управљање** за сваку ИПА компоненту; као и **посредничка тела** којима ће се надлежности према потребама делегирати.

Имајући у виду посебне захтеве за земљу корисницу у случају пете ИПА компоненте, који подразумевају успостављање децентрализованог система без претходне контроле од стране ЕК, релевантне институције у Србији треба да припреме посебне планове за акредитацију ове компоненте. Пројекти реализовани кроз ИПА компоненту руралног развоја, треба да омогуће одрживи пољопривредни и рурални концепт у периоду претприступања, као и да помогну увођење правних тековина Заједнице у питањима заједничке пољопривредне политике и осталих релевантних политика.

У складу са динамиком преузимања надлежности за имплементацију програма који ће се спроводити кроз фондове ЕУ, благовремена и континуирана изградња капацитета осигураће се кроз реализацију плана обуке државне администрације за ДИС.

3.22.2.4. Буџетски део

Када је реч о прегледу појединих институционалних захтева и пројекција потреба за запошљавањем у државној администрацији, према резултатима који су до сада добијени, може се говорити о индикативним трошковима/потребама који ће чинити само део захтева у почетним фазама координације структурних инструмената.

Наиме, Министарство финансија Републике Србије иницирало је процес процене постојећих и потребних капацитета за рад на пројектима који се реализују кроз фондове ЕУ. Рационализација у изградњи ових потенцијала огледа се у настојању да се кроз програм обуке расположивих кадрова обезбеди критична маса ових капацитета и без нужног додатног запошљавања. Припрема програма, одговарајућих приручника и других материјала реализује се у сарадњи са реномираним институцијама, како би се осигурало циљано, квалитетно и преносиво образовање за рад на ИПА фондовима

Анализа Министарства финансија односи се на процену обима посла (WLA) и трошкове по једном запосленом у (будућим) Оперативним структурама у контексту прве и друге ИПА компоненте и вршена је на основу расположивих података о броју пројеката (уговора), као и очекиваних тенденција на краћи рок Циљ анализе је процена броја запослених који би омогућио ефективну реализацију основних функција у оквиру ДИС-а, а резултати указују да ће:

- *Јединице за програмирање ИПА* упошљавати 1-5 службеника, у зависности од сложености структуре појединачног министарства, односно од тога да ли конкретан ресор покрива мањи или већи број приоритета дефинисаних стратешким документима. У том смислу, трошкови за ове кадрове би у 2009. години износили приближно 8,3-43 хиљада евра, односно за 2010. годину 9-47 хиљада евра.
- *Јединице за управљање пројектима* (техничка имплементација), према истом моделу израчунавања обима посла, би требало да обухвате приближно 60 службеника адекватно распоређених по министарствима (оквирни трошкови за 2009-2010. годину износили би око 500 хиљада евра)
- Укупан број обучених службеника ангажованих за спровођење пројеката (процедурална и финансијска имплементација), срачунат према истим параметрима, износити приближно 52, што за 2009. годину подразумева издатке од око 434 хиљаде евра, односно у 2010. години око 457 хиљада евра. Одговарајуће институције за ове делатности у систему ДИС-а јесу *Тела за спровођење програма*. При томе, начин на који би искалкулисани капацитети били распоређени у једном или више *Тела* је доста незахвално антиципирати, будући да број *Тела* није дефинисан Уредбом за спровођење ИПА, већ зависи од одлуке на националном нивоу земље-корисника претприступних средстава (упоредни примери показују да је често, али не искључиво, да за сваку ИПА компоненту буде успостављено по једно Тело за спровођење програма)

Трошкови ревизорских услуга разрађени су на примеру пројекта вредности милион евра и искустава из Државне ревизорске институције, тако да је за случај да ова институција буде одређена за Ревизорско тело у оквиру ДИС-а, процењено да би трошкови за 2009. годину износили приближно 23 хиљаде евра, односно за 2010. годину приближно 23,6 хиљада евра.

Важну ставку „цене" домаћег система управљања ЕУ фондовима, представља тзв. национално ко-финансирање. Према правилима која ће се примењивати на реализацију пројеката одобрених кроз Национални програм за ИПА 2008 – I компонента, ко-финансирање није обавезно за сваки пројекат, већ ће се рачунати према областима подршке у MIPD, тј. према тзв. приоритетним осама - *политички захтеви*, *друштвено-економски развој* и *европски стандарди,* а висина ко-финансирања је различита у зависности од типа пројекта (минимални износи су: 10% за пројекте техничке помоћи и 25% за инвестиционе пројекте). Процењена вредност ко-финансирања за пројекте ИПА 2008, чија ће реализација започети крајем 2009 износи 30,26 милиона €. Тенденције MIPD 2007-2009 и MIPD 2008-2010, омогућавају приближну процену финансијских обавеза Републике Србије за компоненту помоћи транзицији и изградњу

институција. Наиме, за национално ко-финансирање биће нужно у домаћем буџету издвојити између 15-17% индикативне суме годишње помоћи ЕУ Републици Србији.

Када је реч о другој ИПА компоненти, потписивањем Оквирног споразума Репубика Србија преузела је обавезу кофинансирања сваког од програма који се реализују у оквиру прекограничне сарадње и то по кључу према којем минимални удео РС за финансирање техничке помоћи износи 15% укупне алокације за техничку помоћ по програму. Укупна сума за све програме за 2008. годину износи приближно 149 000 евра, а према алокацијама за наредне године: у 2009. години око 211 000 евра, а у 2010. години 332 000 евра. Тачни износи средстава намењених за прекограничну сарадњу за 2009-2011. годину још увек нису доступни, али је извесно да ће она бити већа од расположивих средстава за 2009. годину, тако да ће за национално ко-финансирање бити потребно издвојити између 350 000 и 400 000 евра.

Фондови стране помоћи

Назив програма	Донатор	Тема	Корисник	Буџет
Техничка помоћ за МЕОИ	Уједињено Краљевство 2003, 2004, 2005	Унапређење капацитета у циљу што ефикасније употребе донаторске помоћи	Одељење за координацију помоћи и развој	113.177 € 113.177 € 113.177 €
Заједнички програм за подршку МЕОИ	Уједињено Краљевство 2006	Унапређење оперативних и управљачких капацитета, унапређење планирања и управљања ектерним фондовима	Одељење за координацију помоћи и развој	870.599 €
Заједнички програм за подршку МЕОИ	Шведска 2006	Унапређење оперативних и управљачких капацитета, унапређење планирања и управљања ектерним фондовима	Одељење за координацију помоћи и развој	1.049.358 €
Фонд за општу техничку помоћ и програмска резерва	ЕК CARDS 2006	Ефикасно припремање пројеката и покривање непредвидивих трошкова		7,7 мил €
Фонд за општу техничку помоћ и програмска резерва	ЕК ИПА 2007	Ефикасно припремање пројеката и покривање непредвидивих трошкова		2.83 мил €
Подршка у припеми увођења ДИС фондовима ЕУ у РС	Норвешка 2006	Прва фаза припреме децентрализације управљања фондовима ЕУ у РС	Сектор за програмирање и управљање фондовима ЕУ и	197.831 €

			развојном помоћи	

Назив програма	**Донатор**	**Тема**	**Корисник**	**Буџет**
Подршка децентрализованом управљању фондовима ЕУ у РС	ЕК ИПА 2007	Помоћ за развој и спровођење стратегије за успостављање ДИС-а у Републици Србији	Министарство финансија	2 мил €
Јединице за припрему пројеката и техничка помоћ за јачање администтрстивних капацитета	ЕК ИПА 2007	Подршка администрацији у Републици Србији да одговори на захтеве ИПА програмирања	Министарство финансија	6 мил €
Учешће у програмима Заједнице	ЕК ИПА 2007	Упознавање администрације РС са политикама и начинима пословања у ЕУ	Одељење за програмирање и координацију иностране помоћи	2 мил €

Табела са потребама за запошљавање у Сектору за програмирање и управљање фондовима ЕУ и развојном помоћи, Министарство финансија Републике Србије:

Назив институције		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008.	*2009.*	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство финансија: Сектор за програмирање и управљање фондовима	Одељење за програмирање и координацију иностране помоћи	Постојећа	15 (од овог броја 10 је запослено по основу уговора о делу)	*18*[54]	*23*	*28*	*32*	*35*

[54] Планирано је да се у укупном броју запослених (18), промени статус и особа ангажованих по уговору о делу (10), тако да сви запослени буду у режиму уговора о раду на неодређено време.

ЕУ и развојном помоћи	Одељење за прекограничну сарадњу	Постојећа	25 (од овог броја 21 је запослено по основу уговора о делу)	*25*[55]	*30*	*35*	*40*	*45*
Укупно			40	*43*	*53*	*63*	*72*	*80*

[55] Планирано је да се од непромењеног укупног броја запослених (25), у 2008. години промени статус једном броју запослених, тако да буде укупно 16 особа ангажованих за стално, тј. по уговору о раду на неодређено време, док би 9 особа било ангажовано по основу уговора о делу.

3.23. САРАДЊА У ОБЛАСТИ ПРАВОСУЂА И ОСНОВНИХ ПРАВА

3.23.1. Судски систем

У складу са обавезама из чл. 80. Споразума о стабилизацији и придруживању, који се односи на јачање институција и владавину права, Република Србија улаже велике напоре ка јачању независности судства и побољшању ефикасности правосудног система. У изради овог дела документа базирали смо се на краткорочним и средњорочним препорукама из Европског партнерства које се односе на реформу судства и борбу против корупције.

(Погледати тачку 1.1.5.)

3.23.1.1. Стање

3.23.1.1.1 Законодавни оквир

Устав Републике Србије у члановима 142. до 152. уређује судове и положај судија у Републици Србији. Правосудни систем регулишу следећи закони: Закон о уређењу судова ("Службени гласник РС" бр. 46/2006), Закон о Уставном суду, Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС" бр. 42/2002), Закон о јавном тужилаштву ("Службени гласник РС" бр. 106/2006), Закон о Високом савету правосуђа („Службени гласник РС”, број 61/2005), Закон о судијама и Закон о обуци судија, јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника.

Закон о уређењу судова ("Службени гласник РС" бр. 46/2006) прописује начела која се односе на вршење судске власти и оснивање судова. Овим законом утврђује се спољашње уређење судова (врсте судова), простирање надлежности и сталност суда, надлежност судова, унутрашње уређење судова, послови који чине судску управу, састав и број судског особља, послови који чине правосудну управу, обезбеђење суда као и средства за рад судова.

Закон о Уставном суду ("Службени гласник РС" бр. 109/2007) ступио је на снагу 6. децембра 2007. године. Овим законом уређује се организација Уставног суда, поступак пред Уставним судом и правно дејство његових одлука. Након доношења закона изабрано је 10 судија Уставног суда, који су 12. децембра 2007. године положили заклетву и ступили на дужност, чиме је Уставни суд конституисан, у складу са чланом 9. став 3. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије. Прва седница Уставног суда на којој је изабран председник суда одржана је 26. децембра 2007. године, чиме је Уставни суд почео са радом.

Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС" бр. 42/2002) оснивају се општински, окружни и трговински судови, уређују њихова седишта и подручја на којима врше надлежност и одређују општински судови са подручја истог окружног суда који поступају и суде у појединим врстама правних ствари из надлежности општинских судова. Овим законом одређују се и подручја апелационих судова и оснивају општинска и окружна јавна тужилаштва и одређују њихова седишта и подручја.

Закон о јавном тужилаштву ("Службени гласник РС" бр. 106/2006) утврђује начела везана за јавно тужилаштво као самосталан државни орган који гони учиниоце кривичних и других кажњивих дела, улагањем правних средстава штити уставност и законитост и предузима друге радње на које је законом овлашћено. Овим заком уређује се јавно тужилаштво, питање надређености, надлежности, управе у јавним тужилаштвима, положаја јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, начина избора и престанка функције.

Закон о Високом савету правосуђа установљава Високи савет правосуђа, чланове Високог савета правосуђа, мандат у Високом савету правосуђа, положај судије и јавног тужиоца у

Високом савету правосуђа, састав Високог савета правосуђа, начин доношења одлука у Високом савету правосуђа као и питања везана за Пословник о раду Високог савета правосуђа.

Закон о судијама ("Службени гласник РС" бр.46/2006) утврђује основна начела везана за вршење судијске функције, положаја судија, начин и поступак избора судија, престанак судијске дужности, питања везана за положај председника суда као и судије поротника.

Закон о обуци судија, јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника ("Службени гласник РС" бр.46/2006) уређује врсте и начин спровођења обуке судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника.

Устав Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године, у члановима 142. до 152. уређује судове и положај судија у Републици Србији: самосталност и независност судова, врсте судова, судске одлуке, сталност судијске функције, избор судија, престанак судијске функције, независност, непреместивост и имунитет судије, као и неспојивост судијске функције.

У складу са чланом 175. Устава и чланом 9. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије, Министарство правде припремило је Закон о Уставном суду. Овај закон усвојен је на седници Народне скупштине 24. новембра 2007. године, објављен је у «Службеном гласнику РС», број 109/07 од 28.11.2007. године, а ступио је на снагу 6. децембра 2007. године. Овим законом уређује се организација Уставног суда, поступак пред Уставним судом и правно дејство његових одлука. Након доношења закона изабрано је 10 судија Уставног суда, који су 12. децембра 2007. године положили заклетву и ступили на дужност, чиме је Уставни суд конституисан, у складу са чланом 9. став 3. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије. Прва седница Уставног суда на којој је изабран председник суда одржана је 26. децембра 2007. године, чиме је Уставни суд почео са радом.

Народна скупштина усвојила је, на предлог Владе, 25. маја 2006. године Националну стратегију реформе правосуђа. Влада је усвојила Акциони план за спровођење Стратегије у јулу 2006. године. Национална стратегија има основни циљ да се успостављањем владавине права и правне сигурности, кроз реформу судских органа и правосуђа у целини**,** очува и ојача поверење грађана у правосудни систем Републике Србије, и оствари даљи напредак у процесу приближавања Европској унији. Према Националној стратегији реформе правосуђа остварење делотворног правосуђа базира се на четири кључна начела: независност, транспарентност, одговорност и ефикасност.

Независност	**Транспарентност**	**Одговорност**	**Ефикасност**
Независно Управљање	Отворени процес избора, напредовања, одговорности и престанка судијске функције	Јасни стандарди за оцену успешности вршења судијске функције и резултата рада	Бољи приступ правосуђу
Независтан буџетски орган	Одговарајући приступ информацијама из судских евиденција и поступака	Делотворно управљање предметима	Стандардизовани систем обуке и стручног усавршавања запослених
Независно утврђивање општег оквира и унутрашњег уређења и рада судова	Унапређени однос са јавношћу и учешће јавности	Делотворно коришћење ресурса у судству и тужилаштву	Модерна мрежа судова

Законик о кривичном поступку („Сл.гласник РС“,бр.46/06) проширена су овлашћења јавних тужилаца и промењена је улога јавних тужилаца у кривичном поступку у односу на сада важећи Законик о кривичном поступку.

Основне фазе кривичног поступка према Законику о кривичном поступку су: претходна истрага, претходни поступак (који обухвата истрагу, подизање оптужнице и преиспитивање оптужнице) и главни поступак (који обухвата припреме за главни претрес, главни претрес и пресуду).

Иако се у свим набројаним фазама поступка могу наћи новине по питању ширих и/или прецизнијих овлашћења јавних тужилаца, може се рећи да се главне измене односе на претходну истрагу и истрагу. Одредбом члана 45. Законика о кривичном поступку јавни тужилац је, између осталог, овлашћен да, за кривична дела за која се гони по службеној дужности, спроводи претходну истрагу (и да издавањем обавезујућих налога или непосредним руковођењем усмерава радње полиције у претходној истрази), да доноси решење о спровођењу истраге и да вршењем доказних радњи спроводи истрагу. Наведеним одредбама, кривични поступак у Србији усклађен је са праксом у свету, где доминирају кривични поступци код којих је истрага сврстана у надлежност тужиоца или полиције под надзором тужилаца, односно, битно је промењен досадашњи концепт истраге и преткривичног поступка. Уместо преткривичног поступка уводи се претходна истрага. Разлика није само терминолошке природе, јер за разлику од преткривичног поступка претходна истрага представља део кривичног поступка.

Досадашњим законским решењима било је предвиђено да истрагу води истражни судија, док је јавни тужилац био сведен на доста пасивног учесника у поступку који је чекао да истражни судија заврши посао како би на основу познатих чињеница и прикупљених доказа одлучио о подизању оптужнице. Сада тужилац постаје одлучујући чинилац и претходне истраге и истраге, што захтева активан однос поступајућег јавног тужиоца и, истовремено, омогућава знатно боље познавање предмета, па самим тим и лакше одлучивање по питању евентуалног подизања оптужнице.

3.23.1.1.2. Институционални оквир

Према закону о уређењу судова (″Сл. гласник РС″ бр. 46/2006.) судска власт у Републици Србији припада судовима опште надлежности и посебним судовима. Судови опште надлежности су општински судови, окружни судови, апелациони судови и Врховни суд Србије. Посебни судови су трговински судови, Виши трговински суд, прекршајни судови, Виши прекршајни суд и Управни суд. Врховни суд Србије је највиши суд у Републици Србији. Општински суд оснива се за територију једне или више општина. Апелациони суд оснива се за подручје више окружних судова. Трговински суд оснива се за територију више општина. Прекршајни суд оснива се за територију једне или више општина.

Законом о Уставном суду (**"**Сл. гласник РС**"** бр. 109/2007) уређује се рад Уставног суда, поступак пред Уставним судом и правно дејство одлука Уставног суда. Уставни суд одлучује о питањима из своје надлежности утврђене Уставом Републике Србије и врши друге послове одређене Уставом и законом. Одлуке Уставног суда су коначне, извршне и општеобавезујуће.

Законом о Високом савету правосуђа ("Сл. гласник РС", бр. 63/2001, 42/2002, 39/2003, 41/2003 - испр, 44/2004 и 61/2005) установљен је Високи савет правосуђа. Високи савет правосуђа предлаже Народној скупштини избор председника судова, судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, именује судије поротнике и врши друге законом одређене послове. Високи савет правосуђа има пет сталних чланова и осам позивних чланова, судија и јавних тужилаца. Позивних чланова судија има шест, а позивних чланова јавних тужилаца има два. Стални чланови Високог савета правосуђа јесу председник Врховног суда Србије, Републички јавни тужилац и миноистар надлежан за правосуђе, сви по дужности, један члан кога из реда адвоката бира Адвокатска комора Србије и један члан кога бира Народна скупштина. Народна скупштина бира сталног члана Високог савета правосуђа између три кандидата које предложи Врховни суд Србије.

Правосудни центар је институција која је задужена за спровођење програма основне, специјализоване и перманентне обуке и стручног усавршавања носилаца правосудних функција и

запослених у правосуђу у Србији.Оснивачи Правосудног центра су Република Србија - Министарство правде, с једне, и Друштво судија Србије, с друге стране, на основу Уговора о оснивању закљученог 2001. године. Циљ оснивања Правосудног центра је осмишљавање и реализација програма обуке, унапређења и усавршавања знања и вештина судија, тужилаца и запослених у правосуђу, приближавање савремених стандарда међународног правног поретка и судске праксе развијених правних система, као и нових правних института и прописа у вези са европским интегративним токовима.

3.23.1.2 Краткорочни приоритети

3.23.1.2.1. Законодавство

Почетком 2008. године завршена је израда сета закона о правосуђу: Закон о уређењу судова, Закон о судијама, Закон о Високом савету судства, Закон о јавном тужилаштву, Закон о Државном већу тужилаца, Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава. Прибављене су и експертизе Савета Европе.

Новим законом о уређењу судова биће детаљно разграничена надлежност Високог савета судства и Министарства правде у односу на послове правосудне управе. Треба истаћи да ће поједине послове који су до сада били у надлежности Министарства правде (нпр. вођење личних листова судија) преузети Високи савет судства. Посебно треба истаћи да је овим законом предвиђена подела надлежности ова два органа и то на тај начин што ће Високи савет судства постати директни извршилац буџета Републике Србије у делу који се односи на плате судија и материјалне трошкове за рад судова. Овим је обезбеђена потпуна финансијска независност судства. Такође, законом је предвиђено да Високи савет судства има своју административну канцеларију, тако да Министарство правде више неће обављати стручне и административне послове за овај орган, као што је то био случај са Високим саветом правосуђа, који ће ступањем на снагу новог закона, бити укинут.

У радној верзији новог Закона о судијама детаљно се разрађују начин избора судија и услови за обављање судијске функције. Посебно треба истаћи да су у закону прецизно наведени услови за избор судије. Критеријуме и мерила за оцену ових услова прописује Високи савет судства. Уређује се и обавезно вредновање рада судија, које се изражава кроз оцену. Вредновање рада судија узима се у обзир приликом избора судија на сталну судијску функцију, избора у виши суд, разрешења, као и за повећање или смањење плате.

Посебну новину коју ће нови закон о судијама да садржи у односу на важећи закон, је увођење дисциплинског поступка за судије. Закон прописује шта се сматра дисциплинским прекршајем, одређује дисциплинске санкције, дисциплински поступак и органе за вођење дисциплинског поступка. Закон предвиђа да су органи за вођење дисциплинског поступка Дисциплински тужилац и Дисциплинска комисија, чији састав одређује Високи савет судства. Судија у дисциплинском поступку има право на одбрану и заступника, а такође утврђено је и право жалбе Високом савету судства на одлуку Дисциплинске комисије.

Закон ће детаљно да уреди разлоге за престанак судијске функције. Судијска функција може престати на лични захтев судије, због навршења радног века, када трајно изгуби радну способност за обављање функције, када судија који је први пут биран не буде изабран на сталну судијску функцију и разрешењем. Посебно су утврђени разлози за разрешење и поступак. Судија може бити разрешен због осуде за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци, односно за дело које га чини недостојним судијске функције, због нестручног вршења функције или због учињеног тежег или поновљеног дисциплинског прекршаја. Поступак за разрешење води Високи савет судства. У поступку судија има право да изложи своју одбрану. Када Високи савет судства донесе одлуку о разрешењу судије, судија има право жалбе Уставном суду.

У складу са обавезом из члана 5, 6. и 7. Уставног закона за спровођење Устава, у Министарству правде је израђена радна верзија Закона о Високом савету судства, којим ће се разрадити Уставне одредбе које се односе на овај орган. И о овом закону је прибављена еспертиза Венецијанске комисије Савета Европе.

Међу решењима који наведени законски текст предвиђа, посебно треба истаћи решење које се односи на предлагање кандидата Народној скупштини за избор изборних чланова Високог савета судства. Кандидати из реда судија предлажу се на основу поступка избора у коме судије непосредно, тајним гласањем, бирају кандидате, од којих ће по два кандидата са највећим бројем гласова са сваке листе кандидата бити предложени Народној скупштини, која је дужна да изабере једног од њих. Предвиђено је да постоји укупно шест листа кандидата (за сваког изборног члана из реда судија по једна листа), које представљају одређени степен, односно врсту судова. Што се тиче изборних чланова из реда адвоката и професора правног факултета предвиђено је да по два кандидата предлажу Адвокатска комора Србије и општа седница професора правног факултета. И у овом случају, Народна скупштина је дужна да изабере једног од два предложена кандидата.

Устав Републике Србије уређује положај, надлежност, оснивање и организацију јавног тужилаштва. Израђена је радна верзија новог Закона о јавном тужилаштву, о којој је прибављена експертиза Савета Европе. У новом закону о јавном тужилаштву детаљно се разрађују начин избора јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца и услови за обављање ове функције. Посебно треба истаћи да су у закону прецизно наведени услови за избор јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца. При предлагању за избор кандидата за јавнотужилачку функцију, Државно веће тужилаца узима у обзир стручност, оспособљеност и достојност кандидата, а према правилнику о мерилима за вредновање рада јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, које доноси.

Такође, нови закон уређује и обавезно вредновање рада јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца, које се изражава кроз оцену. Вредновање рада јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца представља основ за избор, напредовање, разрешење и покретање дисциплинског поступка. Посебну новину коју ће нови закон о јавном тужилаштву да садржи у односу на важећи закон је увођење дисциплинског поступка за јавне тужиоце, односно заменике јавних тужилаца. Закон прописује шта се сматра дисциплинским прекршајем, одређује дисциплинске санкције, дисциплински поступак и органе за вођење дисциплинског поступка. Закон предвиђа да су органи за вођење дисциплинског поступка Дисциплински тужилац и Дисциплинска комисија, чији састав одређује Државно веће тужилаца.

Закон детаљно уређује разлоге за престанак јавнотужилачке функције. Јавнотужилачка функција може престати на лични захтев, због навршења радног века, када трајно изгуби радну способност за обављање функције, када заменик јавног тужиоца који је први пут биран не буде изабран на сталну функцију и разрешењем. Посебно су утврђени разлози за разрешење и поступак. Јавни тужилац, односно заменик јавног тужиоца може бити разрешен због осуде за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци, односно за дело које га чини недостојним своје функције, због нестручног вршења функције или због учињеног тежег или поновљеног дисциплинског прекршаја. Поступак за разрешење води Државно веће тужилаца. Одлуку о разрешењу јавног тужиоца доноси Народна скупштина, на предлог Владе, а на основу разлога које је утврдило Државно веће тужилаца у поступку за разрешење. Одлуку о престанку функције заменика јавног тужиоца доноси Државно веће тужилаца. На одлуку о престанку функције, јавни тужилац, односно заменик јавног тужиоца има право жалбе Уставном суду.

У вези са односом Државног већа тужилаца и Министарства правде истичемо да ће новим Законом о јавном тужилаштву поједине послове који су до сада били у надлежности Министарства правде (нпр. вођење личних листова тужилаца) преузети Државно веће тужилаца. Посебно треба истаћи да је овим законом предвиђена подела надлежности ова два органа и то на тај начин што ће Државно веће тужилаца постати директни извршилац буџета Републике Србије у делу који се односи на плате тужилаца и материјалне трошкове за рад тужилаштава.

Члан 164. Устава одређује положај, састав и избор Државног већа тужилаца. Овим чланом Устава прописано је да је Државно веће тужилаца самосталан орган који обезбеђује и гарантује самосталност јавних тужилаца и заменика јавног тужиоца. У члану 165. Устава утврђене су надлежности Државног већа тужилаца, а то су да: бира и разрешава заменике јавног тужиоца,

предлаже Народној скупштини кандидате приликом првог избора за заменика јавног тужиоца, предлаже Влади кандидата за Републичког јавног тужиоца и друге јавне тужиоце.

Израђена је радна верзија Закона о Државном већу тужилаца, за коју је прибављена експертиза Савета Европе.

Међу решењима који наведени законски текст предвиђа, посебно треба истаћи решење које се односи на предлагање кандидата Народној скупштини за избор изборних чланова Државног већа тужилаца. Кандидати из реда јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца предлажу се на основу поступка избора у коме јавни тужиоци, односно заменици јавних тужилаца непосредно, тајним гласањем, бирају кандидате, од којих ће по два кандидата за једно место у Државном већу тужилаца, са највећим бројем гласова, бити предложени Народној скупштини, која је дужна да изабере једног од њих. Што се тиче изборних чланова из реда адвоката и професора правног факултета предвиђено је да по два кандидата предлажу Адвокатска комора Србије и општа седница професора правног факултета. И у овом случају, Народна скупштина је дужна да изабере једног од два предложена кандидата.

У току је израда Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, којим се уређује мрежа правосудних органа у Републици Србији и њихова територијална надлежност.

Доношење јединственог пакета закона о правосуђу је од изузетног значаја за реформу правосуђа, пре свега из разлога успостављања нових правосудних институција (Врховни Касациони суд, Апелациони судови, Управни суд, Виши прекршајни суд). Тиме ће се значајно допринети унапређењу ефикасности и растерећењу постојеће мреже судова.

Новим законима предвиђено је и успостављање независног правосудног буџета, као и израда јасних и мерљивих критеријума за избор, напредовање, дисциплински поступак и разрешење судија и тужилаца, којима ће се руководити Врховни савет судства и Државно веће тужилаца приликом вредновања рада судија и тужилаца.

Јавно бележништво

Министарство правде ради на изради Закона о јавном бележништву. Очекује се да закон буде усвојен до краја 2008. године. Овим законом уредиће се организација јавног бележништва, услови за обављање јавнобележничке делатности, права и дужности јавних бележника, разрешење јавног бележника, издавање и оверавање јавнобележничких аката, јавнобележнички списи и вођење књига, дисциплинска одговорност јавних бележника, јавноблежничка комора, јавнобележничка тарифа и надзор над радом јавних бележника.

Решавање заосталих предмета

У овом тренутку у Србији постоје Оквирна мерила за одређивање броја судија у судовима опште надлежности и посебним судовима („Сл. гласник РС“, број 61/06), којима се предвиђа број предмета који судија у току месеца треба да реши по свакој материји у односу на врсту суда (општински, окружни, трговински, апелациони, Управни, Врховни касациони суд). Планира се да се током 2009. године унапреди вредновање рада судија, тако што ће се установити тзв. систем „пондера“, којим би се унапредио и правилније сагледао рад сваког појединачног судије. Такође, у новом сету правосудних закона биће врло прецизно уређени критеријуми за избор, напредовање судија, дисциплинску одговорност, као и њихово разрешење, који ће се заснивати на раду сваког појединачног судије, а што ће значајно допринети повећању одговорности и ефикасности судија.

У сету правосудних закона предвиђено је конкретно решење којим ће се убрзати и омогућити решавање старих предмета ангажовањем пензионисаних судија. Високи савет судства судији може продужити радни век само због завршавања рада на започетим предметима, као и решавања заосталих предмета у којима одлука није донета дуже од две године.

Значајни напори улажу се у бољу и целовитију обуку судија како би стицањем знања и већег степена обучености постигли већу ефикасност и квалитет рада. Донет је Закон о обуци судија,

јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника („Сл. гласник РС“, број 46/06), којим су утврђују врсте и начини спровођења обуке у циљу стицања и усавршавања теоријских и практичних знања и вештина потребних за самостално, стручно и ефикасно вршење правосудне дужности. Врсте обуке су: почетна (коју похађају носиоци правосудне функције пре ступања на дужност, и судијски и тужилачки помоћници) и стална (коју похађају носиоци правосудне функције). Високи савет правосуђа именовао је чланове Комисија за обуку, која је утврдила предлог програма почетне обуке, а који је Високи савет правосуђа усвојио. Одговорност за обуку и стручно усавршавања судија је на Правосудном центру за обуку и стручно усавршавање. Значајна пажња посвећује се и обуци судија и јавних тужилаца о члану 6. Европске конвенције о људским правима и основним слободама, који се односи на суђење у разумном року.

Рационализација судског система, мреже судова и тужилаштава

Информатичким анализама спроведеним у протеклом периоду идентификоване су и препознате слабости правосудног система Србије, које се огледају у недовољном коришћењу информационе технологије и аутоматизованих система, што за резултат има стално коришћење неефикасне и радно интензивне праксе.

Како би отклонили наведене слабости, Министарство правде се обавезало на спровођење програма реформи ради постизања делотворнијег, адекватнијег и модернијег правосудног информационог система. У складу са тим, у Министарству правде у 2007. години извођене су активности усклађивања планова и програма реформе правосуђа са плановима информатизације. Извршен је увид у стање ИТ опреме у свим правосудним органима и прикупљање њихових потреба за ИТ опремом. Настављено је извођење и усклађивање планова, програма и пројеката информатизације правосуђа Републике Србије кроз донаторске и буџетске пројекте како не би дошло до преклапања у инвестицијама за поједине сегменте правосуђа. Настављена је реализација већ започетих пројеката како би се поставили темељи ИКТ развоја у правосуђу и започели процеси усклађивања ИТ стандарда са стандардима ЕУ.

Структурна изградња правосудног информационог система изградњом целовите рачунарско-комуникационе мреже уз централизовану програмску подршку до краја 2012. године као резултат треба да омогући остварење следећих циљева:

- Брже решавање предмета у судовима, евиденцију и контролу стања предмета увођењем аутоматизације и електронског вођења судских предмета и статистике
- Транспарентност рада и одлука судова која се огледа у доступности општих информација и информација о стању предмета, али и одлука кроз приказ судске праксе
- Доступност података у електронском облику из регистара које води Министарство правде (регистар судија, јавних тужилаца, судских тумача, вештака и бележника) и Управе за извршење заводских санкција Министарства правде (увођење електронских база података о лицима лишеним слободе и о запосленим лицима, увођење електронске затворске статистике и др.) са циљем веће ефикасности и потпуне информатизације затвора и других установа. Да би се циљ испунио потребно је обавити реинжењеринг поступака вођења регистара и уместо великог броја малих и статичких регистара увести систем регистара с могућношћу праћења динамичких промена (израдом дигиталне архиве Министарства)
- Ефикасније канцеларијско пословање Министарства правде, судова, јавних тужилаштава и других правосудних органа
- Повезивање и размена података у реалном времену електронским путем са другим органима државне управе, пре свих, Министарством унутрашњих послова, Министарством иностраних послова, Министарством финансија и Владом Републике Србије
- Подизање општег нивоа заштите и безбедности информационих система и података, али и контроле рада унутар правосудних органа

Остварење поменутих циљева подразумевало је кораке које је Министарство правде до краја 2007. године спроводило у оквиру донаторских (EAR, CARDS, PACO, USAID, IRZ, UNDP, Краљевина Норвешка и др.) и буџетских пројеката (НИП, буџет Републике Србије) као краткорочне приоритете:

- Оснаживање улоге Сектора за ИТ унутар Министарства правде ради вођења и координације свих информатичких пројеката, без обзира на извор финансирања
- Успостављање правила, процедура и методологије рада
- Опремање свих правосудних органа (судова опште надлежности, трговинских судова, прекршајних судова, јавних тужилаштава, установа за извршење кривичних санкција) рачунарско-комуникационом инфраструктуром (рачунари и пратећа опрема, комуникациона опрема, LAN и приступ Интернету)
- Изградња јединственог места за приступ информацијама и апликацијама (Интернет/интранет портал трговинских судова, докет/попис списа трговинских судова, правосудна мрежа судова опште надлежности и јавних тужилаштава)
- Детаљно дефинисање пословних захтева читавог правосудног система (садашњих и будућих)
- Избацивање или надоградња незадовољавајућих постојећих апликација, интеграција у јединствени систем добрих постојећих апликација (јединствени приступ и размена информација), набавка нових апликација (стандардних где год је могуће) и њихова интеграција у целовити систем управљања предметима и документима "Judiciary Information System" (укључујући скенирање и дигитални потпис), редовно ажурирање постојеће електронске базе прописа и судске праксе "Legal Database Information System". На овај начин тежи се ка потпуној информатизацији судова и јавних тужилаштава (потпуна употреба електронског пословања између странака и судова) са циљем краћег трајања поступака, веће ефикасности у решавању судских заостатака и застарелости
- Системска контрола, одржавање и надоградња система (заштита од малициозног софтвера/антивирусна заштита, процедуре у случају хаварије - backup/recovery)
- Свеобухватна информатичка едукација државних службеника у правосуђу за коришћење пословног софтвера (софтвера за управљање предметима, софтвера за статистичко прикупљање података и софтвера за базу правних прописа и судске праксе)

Спровођење судских одлука

Извршење судских одлука у Републици Србији уређено је Законом о извршном поступку, када се ради о извршењу грађанских пресуда и Законом о извршењу кривичних санкција, када су у питању кривичне пресуде.

Током примене ових закона уочена је потреба за одређеним изменама и допунама. У вези са тим, Министарство правде у сарадњи са USAID-ом, у оквиру програма за реформу стечајног извршног поступка (BES), ради на могућим изменама Закона о извршном поступку, како би се побољшао постојећи систем извршења, како новчаних, тако и неновчаних потраживања.

Такође, Министарство правде у сарадњи са ОЕБС-ом је формирало радну групу за израду Закона о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција. У раду ове радне групе, поред представника Управе за извршење заводских санкција, учествовали су и стручњаци из области пенологије, а такође су консултовани и управници завода за извршење кривичних санкција. Након одржане јавне расправе, радна група је радну верзију овог закона доставила Министарству правде на правно-техничку обраду и упућивања у процедуру усвајања закона од стране Владе, односно Народне скупштине.

Кривично и грађанско право

У току је израда Измена и допуна Закона о парничном поступку, која би требало да допринесе ефикаснијим судским поступцима и остваривању бољих услова за суђење у разумном року, као и

да отклони недостатке из праксе који су се јавили приликом примене Закона о парничном поступку донетог 2004. године.

Поред усвајања сета правосудних закона, као краткорочни приоритет, планирано је и усвајање следећих закона:

Закон о кривичној одговорности правних лица, Закон о изменама и допунама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, Закон о одузимању имовинске користи стечене извршењем кривичних дела, Закон о ратификацији Конвенције о високотехнолошком криминалу и пратећи протокол, Закон о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција, Закон о примени мере притвора у посебним притворским јединицама и извршење казне затвора у посебним затворским одељењима, Закон о адвокатури, Закон о јавном бележништву, Закон о правосудном испиту, Закон о Националном институту за обуку у правосуђу и Закон о бесплатној правној помоћи. Планирана је и измена Кривичног законика, као и измена Закона о посредовању-медијацији.

Законом о одузимању имовинске користи стечене извршењем кривичних дела предвиђа се оснивање Дирекције за заплену имовине. Основна функција Дирекције биће управљање одузетом имовином проистеклом из кривичног дела, предметима кривичног дела, имовинском користи прибављеном кривичним делом и имовином датом на име јемства у кривичном поступку.

Извршење заводских санкција

У складу са Стратегијом за извршење заводских санкција наставиће се рад на решавању доминантних проблема: пренасељеност затвора,неадекватна архитектонска решења објеката, неповољна криминолошка структура осуђених у односу на типове завода, неадекватна опремљеност установа у безбедносном смислу и немогућност адкватног упошљавања осуђених лица у привредним јединицама.

У току је реконструкција и изградња затворских објеката у складу са европским стандардима, категоризација установа прилагођава се специфичним потребама лица лишених слободе, развија се спровођење нових облика кажњавања, иницира се и развија пробацијски систем и постпенални третман осуђених, развија се обука запослених према програмима Центра за обуку, развија се информациони систем и систем техничке заштите.

3.23.1.2.2. Институције

Радна верзија новог Закона о уређењу судова уређује врсте судова у Републици Србији и њихову стварну надлежност. Закон прописује да су судови опште надлежности општински судови, окружни судови, апелациони судови и Врховни касациони суд. Судови посебне надлежности су трговински судови, Виши трговински су, прекршајни судови, Виши прекршајни суд и Управни суд. Закон предвиђа, као новину образовање управно-судских већа у сваком суду.

Доношење јединственог пакета закона о правосуђу је од изузетног значаја за реформу правосуђа пре свега из разлога успостављања нових правосудних институција (Врховни Касациони суд, Апелациони судови, Управни суд, Виши прекршајни суд). Тиме ће се значајно допринети унапређењу ефикасности и растерећењу постојеће мреже судова. Такође, овим законима се успостављају институције Високог савета судства и Државног већа тужилаца, које су по први пут предвиђене и као уставне категорије.

За отпочињање рада нове судске мреже, а пре свега Врховног касационог, Управног и Апелационих судова, Високог савета судства и Државног већа тужилаца, неопходно је обезбедити и материјалне препоставке односно зграде и објекте као и опрему, а што је и био разлог досадашњег одлагања почетка функционисања ове мреже судова. Имајући у виду законом прописану обавезу Министарства правде да обезбеди просторне и материјално-техничке услове, напомињемо да је Министарство правде обезбедило све неопходне услове за функционисање нове правосудне мреже са почетком 01.01.2009. год.

У Националној стратегији реформе правосуђа предвиђено је даље институционално јачање Правосудног центра за обуку и стручно усавршавање и његова трансформација у Националну институцију за обуку у правосуђу. Од усвајања Стратегије, ради се на јачању капацитета и припремама за трансформацију.

Паралелно са успостављањем нових судских институција, у току је и процес свеобухватне анализе о раду и оптерећености судова и јавних тужилаштава, на основу кога ће бити израђен предлог за рационализацију судске и јавнотужилачке мреже. Овај процес је од изузетне важности за успостављање нове модерне и ефикасне правосудне структуре, која ће у складу са јасним критеријумима и мерљивом евалуацијом рада омогућити да се убрзају судски поступци и превазиђе велики проблем српског правосуђа, које се упркос великом броју судија и тужилаца суочава са огромним бројем заосталих и застарелих предмета.

За успостављање правне државе и владавине права потребан је поуздан ажуран и модеран начин вођења судске статистике и управљања предметима, као и доступност релевантних информација о раду судова и судској пракси на интернет страницама. Из тог разлога Министарство правде посебне напоре и значајна финансијска средства улаже у унапређење информационих технологија на свим нивоима система, до пуне аутоматизације и модернизације правосудних органа, Министарства правде и Управе за извршење заводских санкција, а на основу искустава успешне имплементације програма СЕНА и ЛИБРА на осмишљен, интегрисан и економичан начин.

Комплетан систем трговинских судова као судова посебне надлежности биће аутоматизован. Израђен је софтвер, тако да су ови судови потпуно технички опремљени. Овај систем ће у потпуности почети да функционише у октобру 2008. године.

Дирекција за управљање одузетом имовином

Ради обављања послова предвиђених Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, који ће бити усвојен током 2008. године, оснива се Дирекција за управљање одузетом имовином.

Дирекција:

1) управља одузетом имовином проистеклом из кривичног дела, предметима кривичног дела (члан 87. Кривичног законика), имовинском користи прибављеном кривичним делом (чл. 91. и 92. Кривичног законика) и имовином датом на име јемства у кривичном поступку;
2) врши процену одузете имовине проистекле из кривичног дела;
3) складишти, чува и продаје одузету имовину проистеклу из кривичног дела и располаже тако добијеним средствима;
4) води евиденције о имовини којом у смислу тачке 1. става 1. овог члана управља и о судским поступцима у којима је одлучивано о таквој имовини;
5) учествује у пружању међународне правне помоћи;
6) учествује у обуци у вези са одузимањем имовине проистекле из кривичног дела;
7) обавља друге послове у складу са овим законом.

Напред наведене послове Дирекција обавља и у вези са имовинском користи проистеклом из привредног преступа односно прекршаја.

Ове послове Дирекција врши по службеној дужности или по налогу јавног тужиоца и суда.

Предвиђено је да Дирекција за управљање одузетом имовином има својство правног лица са седиштем у Београду, а може образовати посебне организационе јединице изван свог седишта. Процене чланова радне групе за израду Закона говоре да ће почетни потребан број запослених у Дирекцији бити 25. Дирекцијом ће руководити директор кога на предлог министра надлежног за правосуђе поставља и разрешава Влада, по предходно прибављеном мишљењу председника

Врховног касационог суда и Републичког јавног тужиоца. Поред директора, предвиђено је да у Дирекцији ради 17 носилаца послова и 7 осталих запослених за пружање техничке подршке. Зараде свих запослених у Јединици биће регулисане важећим правним актима на основу којих се врши обрачун и исплата зараде и за све остале запослене у државној управи. За запослене у Дирекцији потребно је обезбедити одрговарајући број канцеларија, средства неопходна за покривање материјалних трошкова као и финансијска средства потребна за куповину одговарајуће техничке и рачунарске опреме и едукацију запослених у смислу припреме и обуке за ефикасно спровођење Закона. Специфична потреба биће и обезбеђивање адекватних услова за складиштење и чување привремено или трајно одузете имовине без обзира коме је тај посао поверен (што је овим Законом регулисано) у смислу испуњавања одговарајући захтева и стандарда када је у питању њено чување, обзиром да Закон прописује обавезу да Дирекција управља одузетом имовином са пажњом доброг домаћина односно доброг стручњака. Све трошкове чувања и складиштења одузете имовине сноси Дирекција за управљање одузете имовине.

На основу свега до сада изложеног произилази да укупно потребна средстава која је неопходно планирати у Буџету Републике Србије за 2009. годину за оснивање и рад Дирекције за управљање одузетом имовине износи РСД 41.023.000,00. Детаљна пројекција укупних трошкова исказаних према врсти и носицима дата је у Анализи утицаја спровођења Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

Рок за почетак функционисања Дирекције за управљање одузетом имовином је најкасније 3 месеца од усвајања Закона у Народној скупштини.

3.23.1.3 Средњорочни приоритети

3.23.1.3.1 Законодавни оквир

- Национални систем података о резултатима рада судија је потпуно у функцији
- Правна помоћ у парничним и кривичним поступцима се обезбеђује на основу јасних критеријума о финансијским могућности
- Примена Закона о јавном бележништву почеће у периоду који не би био краћи од годину дана од дана његовог усвајања. Овај период је неопходан из разлога што јавни бележници преузимају један део послова за које су сада надлежни судови. У наведеном периоду потребно је донети одговарајуће измене других закона који су у вези са пословима јавних бележника, као и подзаконске акте. Такође, потребно је организовати полагање јавнобележничког испита, извршити избор јавних бележника и образовати јавнобележничку комору.

3.23.1.3.2. Институције

- Високи савет судства обавља надлежности предвиђене законом
- У вези са независним правосудним буџетом Високи савет судства преузима пуна овлашћења за буџет правосуђа 1. јануара 2011. године
- Све судије одговарају на основу ревидираних стандарда судијске продуктивности са редовном оценом резултата рада од стране Високог савета судства
- Национални институт за обуку у правосуђу успостављен и у потпуности функционалан
- Рационализована судска мрежа која ефикасно функционише
- Управа за извршење заводских санкција функционише као јединствен систем, окончана је реконструкција и изградња објеката, законски оквир се примењује у складу са европским стандардима, остварена је доступност информација и транспарентност у раду, функционише информациони систем, извршена је обука

особља, реализују се програми третмана осуђених лица према специфичним потребама, извршавају се алтернативни облици кажњавања, постоји пробациони систем и постпенални прихват осуђених.

Решавање заосталих предмета (ПЕП)

Један од начина решавања заосталих предмета је обука судија у циљу повећања ефикасности и квалитета рада. Обуку спроводи Правосудни центар за обуку и стручно усавршавање, који ће, у складу са Националном стратегијом реформе правосуђа, бити трансформисан у Национални институт за обуку у правосуђу.

Значајна средства улажу се у модернизацију и аутоматизацију судске мреже, како из буџета Републике Србије, тако и у оквиру бројних међународних пројеката. Интезивно се ради на успостављању аутоматизованог система за мерење судске статистике и управљање предметима. У току је и разматрање модела за унапређење модела рада судске администрације и успостављање нових судских професија, као што су јавни бележници, судски менаџери итд.

Све ове мере ће до краја 2011. године у великој мери допринети системском решавању овог сложеног проблема са којим се суочавају како транзиционе тако и развијене државе.

Увести јединствене стандарде за прикупљање релеватних података о правосуђу (ПЕП)

У циљу јединствене методологије за прикупљање података о раду судова у погледу броја нерешених предмета на почетку извештајног периода, броја примљених предмета, броја решених предмета, као и квалитета рада у односу на решене предмете, Високи савет правосуђа сачинио је јединствене формуларе са пратећим Обавезним упутством о табеларним периодичним извештајима о раду судова и судија и начину уношења података у табелу. Једна табела садржи податке о укупном раду суда, а друга табела садржи податке о раду сваког појединачног судије. Судови су дужни да сачине извештаје о свом раду (месечне, тромесечне, шестомесечне, годишње и трогодишње). На овај начин, Министарство правде врши анализу прикупљених података о раду у правосуђу.

У оквиру средњорочних приоритета, планира се даље унапређење у прикупљању података потребних за анализу рада судова, како би се уочени проблеми (велики број нерешених предмета, неадекватна казнена политика, број застарелих предмета и сл) на адекватан начин унапредили.

3.23.2. Политика борбе против корупције

3.23.2.1.Стање

3.23.2.1.1. Законодавни оквир

Национална стратегија за борбу против корупције утврђена је Одлуком, коју је Народна скупштина, на иницијативу Министарства правде, усвојила децембра 2005. године. Стратегија је урађена у складу са чланом 5. УН Конвенције против корупције и у потпуности садржи елементе предвиђене УН Приручником за техничку примену Конвенције.

Сходно обавезама утврђеним у Одлуци, Влада Републике Србије је усвојила у децембру 2006. године Акциони план за примену Националне стратегије за борбу против корупције. Акциони план израђен је у оквиру Твининг пројекта, у сарадњи са Комисијом за спречавање корупције Републике Словеније. Акционим планом детаљно су разрађене препоруке из Стратегије, у погледу активности, рокова, надлежних органа, ризика и циљева. Министарство правде тренутно веома активно ради на изменама и допунама Акционог плана.

Закон о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција усвојен је 2004. године.

Ради усклађивања домаћег законодавства са међународним конвенцијама у борби против корупције Министарство правде је доставило Савету Европе на експертизу Кривични законик и Законик о кривичном поступку. У оквиру експертизе анализирана је усклађеност ових прописа не само са стандардима Савета Европе већ и других међународних организација. Експертиза је показала да је Кривични законик усклађен у потпуности са ОЕЦД-овом конвенцијом.

Усвојени су сви међународни инструменти у области борбе против корупције које су донеле међународне организације чији је Србија члан:

- Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација против корупције (″Сл.лист СЦГ-Међународни уговори", бр. 12/2005)
- Закон о потврђивању Грађанскоправне конвенције о корупцији (″Сл.гласник РС-Међународни уговори", бр. 102/2007)
- Закон о потврђивању Кривичноправне конвенције о корупцији (″Сл.лист СРЈ-Међународни уговори", бр. 2/2002) и (″Сл.лист СЦГ-Међународни уговори", бр. 18/2005) и
- Закон о потврђивању додатног протокола уз Кривичноправну конвенцију о корупцији (″Сл.гласник РС-Међународни уговори", бр. 102/2007

Високи службенички савет усвојио је Кодекс понашања државних службеника, а Служба за управљање кадровима, осим обуке у области јавних набавки и доступности информација од јавног значаја, спроводи и обуку у области борбе против корупције.

Област интерне ревизије у јавном сектору регулисана је Законом о буџетском систему и Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање интерне ревизије у јавном сектору, Приручником за интерну ревизију (садржи: Модел за израду Повеље интерне контроле, Модел за израду Етичког кодекса који примењују ревизори...) и Нацртом Стратегије развоја интерне финансијске контроле у јавном сектору.

Почетком 2007. године у јавном сектору на централном нивоу било је 112 интерних контролора и ревизора у 25 корисника јавних средстава. Спроводено је седам циклуса обуке којом је обухваћено 155 полазника из 48 организација јавног сектора.

У циљу даљег развоја интерне контроле планира се израда и усвајање Стратегије развоја интерне финансијске контроле у јавном сектору, Закона о интерним финансијским контролама у јавном сектору, Правилника о условима и поступку полагања испита за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору, као и програма за полагање испита за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору.

3.23.2.1.2. Институције

Влада Републике Србије образовала је јула 2006. године Комисију за примену Националне стратегије за борбу против корупције и препорука Групе држава за борбу против корупције (ГРЕКО). Задаци комисије су припрема Акционог плана за спровођење Стратегије и праћење његовог спровођења, праћење спровођења препорука ГРЕКО-а.

Одељење за борбу против корупције Републичког јавног тужилаштва основано је по Плану и програму рада РЈТ за 2008. годину.

Установљење Одељења за борбу против корупције у Републичком јавном тужилаштву и Одељења за борбу против корупције у окружним јавним тужилаштвима у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду, је резултат организационих промена на иницијативу тужилаштва за проширење капацитета за борбу против корупције. На ове организационе промене су утицале препоруке Савета Европе за департментализацију и специјализацију у јавном тужилаштву као и резултати учешћа у пројекту УНДП – Подршка институционалном развоју за конфронтирање са јавном корупцијом. Одређен је списак коруптивних кривичних дела која су предмет специјализације у поступању јавних тужилаштава. Одељење ће се бавити предметима кривичних дела корупције и кривичних дела привредног криминала који су повезани са корупцијом у којима су укључени државни званичници, затим изабрана лица од стране скупштине, као и постављена и именована лица, предмети за које је заинтересована шира јавност, као и предметима који су везани за блиску сарадњу са одговарајућим министарсвима и који захтевају пажљиву координацију са другим државним органима.

Закон о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција предвидео је оснивање Републичког одбора за решавање о сукобу интереса. Републички одбор је самосталан и независан

орган, а средства за његов рад обезбеђују се у буџету Републике Србије. Чланови Републичког одбора изабрани су од стране Народне скупштине Републике Србије крајем 2004. године, а прва конститутивна седница одржана је 18. јануара 2005. године.

Одбор је надлежан за испитивање сукоба приватног и јавног интереса функционера који су изабрани, именовани или постављени у органе Републике, аутономне покрајине, локалне самоуправе и органе управљања јавних предузећа. Законом су прописана правила у вези са сукобом интереса, пријемом поклона и оснивањем и надлежношћу Одбора.

Планирано је формирање Централне јединице за хармонизацију као Сектора при Министарству финансија, успостављање јединица за интерну ревизију на нивоу већих градова и Војводине и спровођење програма за полагање испита за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору.

Закон о Државној ревизорској институцији ("Службени гласник РС" број 101/2005 и 54/2007) ступио је на снагу 29. новембра 2005. године. Овим законом основана је Државна ревизорска институција, као највиши државни орган ревизије јавних средстава у Републици и утврђена њена делатност, правни положај, надлежност, организација и начин рада. Према Уставу и према Закону, Институција је самосталан и независан државни орган.

Законом је прописано да је највиши орган Институције Савет, који има пет чланова (председника, потпредседника и три члана). Савет Државне ревизорске институције изабран је 24. септембра 2007. године.

У 2008. години извршиће се избор врховних државних ревизора, оснивање ревизорске службе и пратеће службе. У првој половини 2008. године активности Институције ће бити усмерене на наставак рада за обезбеђење услова за несметано функционисање (првенствено запошљавање и обука потребних кадрова).

За успостављање Институције очекује се техничка помоћ Европске уније (едукација кадрова и успостављање одговарајућих информационих технологија за ревизију), што ће створити услове за оспособљавање Институције за ревизију фондова Европске уније.

3.23.2.2 Кратокорични приоритети

3.23.2.2.1. Законодавни оквир

Као краткорочан приоритет, планирана је измена Кривичног законика ради усклађивања са ратификованим међународним инструментима.

Усвојити Закон о Агенцији за борбу против корупције.

Радна верзија Закона о Агенцији за борбу против корупције, која предвиђа Агенцију као независни државни орган за борбу против корупције у Србији, је израђена у складу са међународним стандардима, а пре свега са чланом 6. УН Конвенције против корупције и одређеним препорукама ГРЕКО-а. Урађена је експертиза Савета Европе и радна верзија закона је измењена у складу са експертизом. Овим законом уређено је оснивање и делатност, правни положај, надлежност, организација и начин рада Агенције, прописана су правила у вези са спречавањем сукоба интереса при вршењу јавних функција и пријављивањем имовине лица која врше јавне функције, уведени су планови интегритета.

Према радној верзији Закона, Агенција је, између осталог, надлежна за надзор над спровођењем Стратегије за борбу против корупције, Акционог плана и секторских акционих планова, питања сукоба интереса и контроле финансирања политичких странака.

Законом су обухваћене 3 препоруке Групе држава за борбу против корупције које се односе на међународне стандарде у борби против корупције:

- дефиниција функционера је значајно проширена - функционер је свако изабрано, постављено или именовано лице у органе Републике Србије, аутономне покрајине, општине, града и Града Београда и органе јавних предузећа, установа и других организација чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, општина, град и Град Београд и друго лице које бира Народна скупштина,

- смањена је вредност поклона који функционер сме да прими - функционер не сме да задржи пригодни поклон чија вредност прелази 5% просечне месечне нето зараде у Републици Србији, односно пригодне поклоне примљене у току календарске године чија укупна вредност прелази износ од једне просечне месечне нето зараде у Републици Србији

- решено је питање преласка функционера из јавног у приватан сектор након престанка вршења јавне функције у складу са УН Конвенцијом - функционер коме је престала јавна функција, две године по престанку функције не може да заснује радни однос, односно пословну сарадњу са правним лицем, предузетником или међународном организацијом која обавља делатности у вези са функцијом коју је функционер обављао, осим по добијеној сагласности Агенције.

Унета је новина да је функционер дужан да врати имовинску корист коју је стекао вршењем друге функције супротно закону. Значајно су проширене одредбе које се односе на превентивну борбу против корупције, детаљније су регулисана питања сукоба интереса и пријема поклона, а проширене су и казнене одредбе. Закон предвиђа новину у нашем систему: планове интегритета. Ови планови представљају самоанализу државног органа о његовој подложности корупцији и обухвата мере које би требало предузети да се смање ризици корупције.

Законом је предвиђено да почетком његове примене престаје са радом Републички одбор за решавање о сукобу интереса.

У току је ревизија Акционог плана за примену Националне стратегије за борбу против корупције у делу који се односи на активности и рокове за испуњење препорука из Стратегије.

Припремљен је Нацрт закона о јавним набавкама од стране радне групе коју су чинили представници Министарства финансија, Управе за јавне набавке и Комисије за заштиту права. Кључне промене су следеће: унапређена је заштита права у поступцима јавних набавки, изузеци од примене Закона су сужени, предвиђен је ефикаснији механизам праћења и контроле процеса јавних набавки, путем повећања транспарентности и предвиђена је јасна законска обавеза Управе да све информације о уоченим нерегуларностима у поступцима јавних набавки доставља Државној ревизорској институцији или другој надлежној институцији.

Транспарентан систем пријављивања имовине функционера

Према Закону о спречавању сукоба интереса није предвиђен јавни приступ подацима о имовинском стању функционера (осим у погледу прихода из буџета) који се води у Регистру имовног стања Републичког одбора. Подаци о имовинском стању функционера користе се у Одбору у случају покретања поступка, а служба Одбора по службеној дужности контролише потпуност и исправност наведених података.

Утврђено је да у Републици Србији има око 13.000 функционера који подлежу обавези достављања извештаја. Од почетка свог рада па до 2008. године Републички одбор је примио 19.419 извештаја и евидентирао 9.976 функционера. Сви пристигли извештаји су унети у Регистар имовине функционера.

У 2007. години Републички одбор је примио: 6.788 извештаја. Највећи број извештаја достављен је самоиницијативно.

Радном верзијом Закона о Агенцији за борбу против корупције предвиђено је да су јавни следећи подаци: подаци о плати и другим приходима које функционер прима из буџета и других јавних извора, подаци о јавним функцијама које обавља, подаци који су јавни у складу са прописима, као и други подаци за које функционер да сагласност да се објаве. Ови подаци објављиваће се на интернет презентацији Агенције.

3.23.2.2.2.Институције

Након усвајања Закона о Агенцији за борбу против корупције успоставити поменуту Агенцију и обезбедити услове за њено ефикасно функционисање.

Почетни буџет Агенције за борбу против корупције			
Број запослених: 160 (укупно са управним одбором)			
		Бруто	
	Укупан број	**Трошак у ЕУР/год**	**месечно**
Плате запослених			
Управни одбор[56]	7	93.240,00 €	1.110,00 €
Директор	1	24.000,00 €	2.000,00 €
Помоћник за правна питања	1	14.400,00 €	1.200,00 €
ПР	1	12.000,00 €	1.000,00 €
Вође сектора	3	43.200,00 €	1.200,00 €
Остали запослени	146	876.000,00 €	500,00 €
Генерални секретар	1	14.400,00 €	1.200,00 €
Укупно плате		***274.240,00 €***	
Канцеларијска опрема	#	90.000,00 €	
Hardware			kom
Компјутери(комплет)	160	160.000,00 €	1.000,00 €
Сервери	2	30.000,00 €	15.000,00 €
Остала IT опрема	#	25.000,00 €	#
Software (WXP&MS Office)	160	120.000,00 €	750,00 €
Остали трошкови	#	100.000,00 €	
Укупно IT&ttрошкови		***435.000,00 €***	
Укупно		**1.512.240,00 €**	

У вези са активностима по Националној стратегији за борбу против корупције, потребно је:

1) Кадровско јачање посебних одељења Републичког јавног тужилаштва и Окружних јавних тужилаштава у Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу и Посебних судских одељења;

2) Запошљавање довољног броја јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и судија и њихових саветника;

3.23.2.3. Средњорочни приоритети

3.23.2.3.1. Законодавни оквир

- Обезбедити пуну примену међународних конвенција о борби против корупције
- Учешће Министарства правде у пилот пројекту УНОДЦ-а о самоанализи, уз помоћ експерата УН-а, о усклађености домаћег законодавства са УН Конвенцијом против корупције.

3.23.2.3.2.Институције

- Ефикасно фукционисање Агенције за борбу против корупције
- Даље јачање капацитета државних органа за борбу против корупције

3.23.3. Основна права

Заштита личних података

Споразум о стабилизацији и придруживању у члану 81. предвиђа усклађивање законодавства Републике Србије са комунитарним законодавством и осталим европским и међународним прописима који се односе на заштиту личних података.

Стање

[56] Закон наводи: три просечне месечне нето зараде (220€ + 150€=370€ бруто) x 3= 1110€

У члану 42. Устава Републике Србије зајемчена је заштита података о личности. Прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређују се законом. Поред тога, забрањена је и кажњива употреба података о личности изван сврхе за коју су прикупљени, у складу са законом, осим за потребе вођења кривичног поступка или заштите безбедности Републике Србије, на начин предвиђен законом. Исто тако, свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом.

Тренутно се у Републици Србији у овој области примењује Закон о заштити података о личности из 1998. године ("Службени лист СРЈ" број 24/98 и 26/98 и "Службени лист СЦГ" број 1/2003), који је донет у време постојања Савезне Републике Југославије, а примењује се као пропис Републике Србије. Међутим, овај закон није реализовао низ захтева Директиве 95/46 Европског парламента и Савета о заштити појединаца у вези са обрадом података о личности и слободном протоку тих података, европске стандарде у овој области, а пре свега највећу могућу транспарентност обраде података и што ефикаснији надзор над обрадом.
Република Србија је потписала и ратификовала Конвенцију Савета Европе број 108 о заштити лица у односу на аутоматску обраду података о личности у септембру 2005. године, а која је, у односу на Републику Србију, ступила на снагу 1. јануара 2006. године.

Краткорочни приоритети

Министарство правде је у 2007. години формирало радну групу за израду новог Нацрта закона о заштити података о личности, која је у јануару 2008. године израдила поменути Нацрт. Радна група је, приликом израде Нацрта закона о заштити података о личности, ускладила овај нацрт са Конвенцијом Савета Европе о заштити лица у односу на аутоматску обраду података о личности, као и са Директивом 95/46 Европског парламента.

Влада Републике Србије усвојила је 31. јануара 2008. године Предлог закона о заштити података о личности. Предлог закона је повучен из парламентарне процедуре ради дораде. С обзиром да је један од услова за либерализацију визног режима потписивање и ратификација Додатног протокола на Конвенцију Савета Европе о заштити лица у односу на аутоматску обраду података о личности, Министарство правде планира да у кратком року предложени закон измени у складу са овим протоколом.

Овим законом детаљно је уређена заштита података о личности, обрада и коришћење ових података, права грађана на увид у своје личне податке, као и орган надлежан за вршење надзора над спровођењем овог закона и заштиту права грађана, у складу са законом.

Институције

Послове заштите података о личности обављаће досадашњи Повереник за информације од јавног значаја, који сходно одредбама закона, постаје надлежан и за заштиту података о личности и у складу са одредбама закона постаје Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Повереник је самостални државни орган који је независан у вршењу своје надлежности. Према постојећој систематизацији радних места, служба Повереника броји 21 запосленог. Имајући у виду надлежности које закон предвиђа, будућа организација службе не би могла имати мање од 60 запослених, с тим што би се попуњавање радних места вршило сукцесивно и рационално. У погледу потребних буџетских средстава за спровођење овог закона, у односу на предложени буџет Повереника за 2008. годину, од око 34 милиона динара, потребно је обезбедити додатних 70 милиона динара за проширење и рад службе.

Забрана дискриминације

Стање

Уставом Републике Србије из новембра 2006. године грађанима се јемчи једнакост пред уставом и законима; забрањен је сваки вид дискриминације, посредне или непосредне, по било ком основу.

Краткорочни приоритети

Забрана дискриминације у Републици Србији још увек није регулисана свеобухватним законом. Министарство рада и социјалне политике израдило је текст Нацрта закона о забрани дискриминације, који се тренутно налази у процедури која претходи изгласавању закона у скупштини. Доношење Закона о забрани дискриминације очекује се у 2008. године. Овај закон ће на јединствен начин уредити и обезбедити успешну заштиту од дискриминације. Нацрт Закона је у децембру 2007. године добио веома повољно мишљење Венецијанске комисије Савета Европе, која сматра да је Нацрт усаглашен са међународним стандардима у овој области и да стога представља важан корак ка забрани дискриминације. Оно што је битно подвући је да је овај Нацрт закона у потпуности усклађен са Упутством број 2000/78/ЕЗ којом се установљава општи оквир за једнак третман у области запошљавања и Упутства број 2000/43/ЕЗ којом се имплементира принцип једнаког третмана без обзира на расно или етничко порекло.

Активно и пасивно бирачко право

Средњорочни приоритети

Директива Савета министара 93/109/ЕС од 6. децембра 1993. године утврђује детаљне аражмане за активно и пасивно бирачко право на изборима за Европски парламент за грађане Европске уније који имају пребивалиште у држави чланици, а чији нису држављани (Celex 31993L0109).

За имплементацију наведене директиве потребно је доношење Закона о изборима за Европски парламент којим би се прописао изборни поступак и остала питања значајна за спровођење избора. Ближа упутства за спровођење наведеног закона донеће орган надлежан за спровођење избора (према садашњим прописима – Републичка изборна комисија).

Поред тога, измене Закона о бирачком списку омогућиће вођење евиденције грађана Европске уније са пребивалиштем у Републици Србији који ће имати бирачко право.

Рок за усклађивање је 2012. година.

Институционални оквир

Институције у чијој је надлежности праћење законодавних активности, као и имплементација *acquis*-а:

Постојеће	Републички секретаријат за законодавство
Нове	нису потребне

У надлежности Министарства за државну управу и локалну самоуправу су прописи ЕУ који се тичу остваривања активног и пасивног бирачког права грађана Уније на локалним изборима у државама чланицама чији нису држављани.

Поменути прописи су релевантни за Републику Србију и њихово усклађивање се може извршити у периоду од 2010. - 2012. године.

Прописи које је потребно ускладити су:

1. Устав Републике Србије

Важећим Уставом, у члану 52. предвиђено је да сваки пунолетан, пословно способан држављанин Републике Србије има право да бира и да буде биран. Поменути члан ће се изменити тако да гарантује изборно право и грађанима ЕУ, под одређеним условима (дужина трајања пребивалишта, ограничење на локалне изборе и сл.).

2. Закон о локалним изборима

Закон о локалним изборима прописује да активно и пасивно бирачко право на локалним изборима има пунолетан, пословно способан држављанин Републике Србије који има пребивалиште на територији јединице локалне самоуправе у којој остварује изборно право. Ова

одредба ће се изменити и омогућити имплементацију прописа ЕУ о активном и пасивном бирачком праву на локалним изборима грађана ЕУ са пребивалиштем у држави чланици чији нису држављани.

3. Закон о локалној самоуправи

Нови Закон о локалној самоуправи је у потпуности усклађен са Европском о повељом о локалној самоуправи, а што се тиче услова за остваривање изборног права грађана ЕУ, могућа су прилагођавања појединих одредаба ради усклађивања са релевантним прописима ЕУ.

Прописи Европске Уније чија ће се примена обезбедити изменом поменутих прописа Републике Србије су: Упутство Савета 94/80/ЕС, Упутство Савета 96/30/ЕС, Упутство Савета 2006/106/ЕС.

Институционални оквир

Институције у чијој је надлежности праћење законодавних активности као и имплементација *acquis*-а:

постојеће	Министарство за државну управу и локалну самоуправу
нове	нису потребне

Унапређење квалитета живота и положаја младих у друштву

Влада Републике Србије је овластила Министарство омладине и спорта да предводи процес развоја Националне стратегије за младе - свеобухватне, међусекторске стратегије за унапређење квалитета живота и положаја младих у друштву. На основу широко заснованог консултативног процеса, 15. децембра 2007. године израђен је први нацрт ове стратегије. Током другог круга консултативног процеса извршено је усклађивање процеса између свих учесника и други нацрт је завршен 14. фебруара 2008. године, када је и постављен на сајт Министарства и када је започела јавна расправа, која је трајала до 09. марта 2008. године. Након регионалних конференција и јавних догађаја током јавне расправе, резултати су обједињени на финалној конференцији 7 - 9. марта 2008. године. Коначни предлог Националне стратегије за младе је представљен јавности 31. марта 2008. године, након чега је предат Влади на усвајање. Очекује се да ће Влада Републике Србије усвојити поменуту стратегију у првој половини 2008. године.

Предлог Националне стратегије за младе је у потпуности усаглашен са *acquis communautaire* обзиром да полазне основе у изради ове стратегије и постојећи стратешки оквир обухватају: једанаест индикатора политике за омладину препоручених од стране Савета Европе, Националну стратегију за придруживање Србије Европској унији, Стратегију за смањење сиромаштва, Миленијумске циљеве развоја у Србији, секторске стратегије, као и међународна документа (Белу књигу Европске комисије о политици за младе, Повељу о учешћу младих у локалном и регионалном животу Конгреса локалних и регионалних власти у Европи и Светски акциони план за младе од 2000. године па надаље Уједињених нација).

Предлог Националне стратегије за младе је усаглашен и са Резолуцијом о учешћу младих са састанка Савета министара и министара задужених за омладину одржаног у оквиру Савета 8. фебруара 1999. године (celex:41999X0217). Резолуција промовише учешће младих у размени искуства и информација, уважавање мишљења младих у развоју и примени програма за младе, охрабривање младих да учествују у демократским процесима одлучивања, у политичком, економском, друштвеном и културном животу.

Наредни циљеви Министарства омладине и спорта у периоду 2008. - 2009. године су:

1. Усвајање и имплементацију мера предвиђених Националном стратегијом за младе,
2. Припрема и усвајање Националног акционог плана за младе за период 2008. -2013. године,
3. Припрема и усвајање Закона о волонтеризму/Закона о младима.

3.24.1. СПОЉНЕ ГРАНИЦЕ

Укупна дужина границе Републике Србије је 2.351,7 км, од чега је дужина сувоземне границе 1.654,4 км, а дужина водене границе 697,3 км. Република Србија граничи се са Р Мађарском у дужини од 174,7 км, са Р Румунијом у дужини од 547,9 км, са Р Бугарском у дужини од 369,4 км, са Р Македонијом у дужини од 283,1 км, са Р Албанијом у дужини од 113,5 км, са Црном Гором у дужини од 249,5 км, са БиХ у дужини од 363,2 км и са Р Хрватском у дужини од 259,3 км. Границе према суседним државама наслеђене од некадашњег СФРЈ, као и граница према Р Македонији су одређене и неспорне. Границе према Црној Гори, Босни и Херцеговини и Р Хрватској нису одређене пошто поступак разграничења није окончан, У досадашњем периоду започет је поступак разграничења са Р Хрватском,(на самом почетку), са БиХ (окончан је највећи део активности), док са Црном Гором тек треба да отпочне.

3.24.1.1.1. Законодавни оквир

Један од најзначајнијих предуслова за приступање Европској унији је и успостављање националног система интегрисаног управљања границама, који треба да омогући олакшано и брзо прекогранично кретање људи, капитала, добара и услуга, са једне стране и превенцију и сузбијање свих облика прекограничног криминала, међународног тероризма, нелегалних миграција, трговине људима и других недозвољених активности и радњи, као и спречавање уношења заразних болести животиња и карантински штетних организама на биљу, у циљу заштите здравља људи.

Владе Републике Србије је у јануару месецу 2006. године усвојила Стратегију интегрисаног управљања границом у Републици Србији. Усвојен је и Акциони план за спровођење Стратегије.

По усвајању Стратегије, министар унутрашњих послова, министар пољопривреде, шумарства и водопривреде и министар финансија су, јуна 2006. године, потписали Функционалне стратегије, којима су дефинисане области од заједничког интереса за све четири граничне службе (гранична полиција, царине и инспекцијске службе). Функционална стратегија донета је у области заједничке обуке, инфраструктуре, опреме и ИТ и телекомуникационих система.

Стратегија интегрисаног управљања границом Републике Србије одређује и дугорочне циљеве који се односе на побољшање сарадње унутар и између граничних служби које имају овлашћења на државној граници, као и међународне сарадње, са циљем остваривања ефикаснијег и ефективнијег начина управљања границама.

Започет је твининг пројекат спровођења Стратегије интегрисаног управљања у Републици Србији са основним циљем повећања ефикасности и способности државне администрације надлежне за спровођење система интегрисаног управљања границом према европским стандардима.

Основу правног регулисања контроле прелажења и обезбеђења државне границе у Републици Србији чини Закон о прелажењу државне границе и кретању у граничном појасу ("Службени лист СФРЈ", бр. 34/79).

Према том закону, Република Србија штити и контролише своје границе по моделу који је превазиђен и застарео и који не доприноси у потпуности остваривању циљева које савремени системи управљања границом треба да обезбеде. Између осталог, по постојећем закону, у пословима контроле прелажења и обезбеђења државне границе постоји подела надлежности, тако што се утврђује да прелажење државне границе контролише полиција, а обезбеђује је Војска. Преузимањем послова обезбеђења државне границе од Војске постигнут је један од реформских циљева у процесу приближавања Европској унији, а то је демилитаризација државне границе. Процес преузимања послова обезбеђења државне границе од Војске у потпуности је завршен 27.07.2007. године

У том смислу, Стратегија за интегрисано управљање границом у Републици Србији као приоритет предвиђено доношење прописа о уређењу заштите државне границе који ће бити усклађени са моделима, стандардима и препорукама Европске уније.

Влада Републике Србије је усвојила предлог Закона о заштити државне границе.

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 5. Устава Републике Србије, којим је, између осталог, утврђено да Република Србија утврђује и обезбеђује систем преласка границе и контроле промета роба, услуга и путничког саобраћаја преко границе.

Одређени су и циљеви заштите државне границе: обезбеђење неповредивости државне границе, спречавање и откривање кажњивих дела и откривање и проналазак починилаца тих дела, заштита живота и здравља људи и животне средине и спречавање илегалне миграције.

Предлог новог Закона о заштити државне границе усаглашен је са европским стандардима и представља значајно побољшање у односу на важеће прописе:

Шенгенски Споразум од 14.06.1985. године; Конвенције од 19.06.1990. године о примени Споразума из Шенгена од 14.06.1985. године, закљученог између Влада држава Економске уније Бенелукса, Савезне Републике Немачке и Републике Француске о поступном укидању контроле на заједничким границама и Шенгенски приручник – SLEZ бр. C 313 S.97 од 16.12.2002. године.

Усвајањем овог закона у Републици Србији успоставиће се ефикасан систем заштите државне границе, висок стандард контроле и уређена сарадња свих органа који у том поступку учествују.

3.24.1.1.2. Институционални оквир

У Министарству унутрашњих послова Републике Србије успостављена је Управа граничне полиције као јединствена и централизована служба, хијерархијски организована на централном, регионалном и локалном нивоу, а задужена за непосредну организацију и обављање послова контроле прелажења и обезбеђења државне границе.
На централном нивоу, Управа наведену функцију остварује преко Одељења за границу, Одељења за странце, Одељења за сузбијање прекограничног криминала и криминалистичко-обавештајне послове, затим Одсека за међународну сарадњу и Дежурног оперативног центра.
На регионалном нивоу функцију остварује преко регионалних центара граничне полиције основаних према свакој суседној држави.
На локалном нивоу своју функцију Управа граничне полиције остварује преко станица граничне полиције за контролу прелажења државне границе и за обезбеђење државне границе, а чији рад обједињавају регионални центри.

3.24.1.2. Краткорочни приоритети

3.24.1.2.1. Законодавство

- Усвајање Закона о заштити државне границе

- Након усвајања Закона о заштити државне границе, израдити неопходна подзаконска акта са прописаним детаљним процедурама за поступање полицијских службеника граничне полиције.

- Спроводити Стратегију интегрисаног управљања границом и јачати сарадњу међу граничним службама из система интегрисаног управљања границама, кроз закључивање споразума о заједничкој међусобној сарадњи, као и примену истих.

- Унапредити и ускладити с најбољом праксом прекограничну полицијску сарадњу кроз сачињавање одговарајућих споразума и протокола.

3.24.1.2.2. Институције

- Наставити јачање капацитета граничне полиције заједно са развојем капацитета других граничних служби.

- Наставити реструктуирање граничне полиције у складу са реалним потребама које се постављају пред њу, уз поштовање принципа транспарентности и одговорности.

- Наставити започете активности на изградњи система обуке припадника граничне полиције у склопу система обуке полицијских службеника Министарства.

- Сачињавати и реализовати планове за набавку савремене опреме за обављање послова обезбеђења и контроле прелажења државне границе у складу са реалним потребама и могућностима, уз праћење и примену најбоље праксе граничних служби држава чланица ЕУ.

3.24.1.3. Средњорочни приоритети:

3.24.1.3.1. Законодавство

- Пратити актуелне шенгенске прописе и најбоље праксе земаља ЕУ и прилагођавати домаће прописе њима.

- Кроз закључивање нових споразума проширити и учврстити све облике прекограничне полицијске сарадње.

3.24.1.3.2. Институције

- Усклађивати организациону структуру граничне полиције према организацији служби земаља у региону и ЕУ.

- Прилагођавати наставне планове и програме за специјалистичку обуку граничне полиције савременим тенденцијама и трендовима. Наставити са стварањем квалитетне кадровске базе за извођење обуке, при чему одржавати квалитетну сарадњу са релевантним међународним организацијама.

- Наставити развој информационог система за потребе граничне полиције.

- Наставити са изградњом функционалних објеката и инфраструктуре на граничним прелазима у циљу бржег протока људи и роба, уз подизање нивоа квалитета контроле.

- Припремати пројектну документацију и учествовати на конкурсима за међународну помоћ у оквиру европских фондова и програма за набавку савремене опреме за обављање послова обезбеђења и контроле прелажења државне границе.

- Извршити инфраструктурно побољшање прихватног центра за незаконите мигранте, као и побољшање нивоа техничке опремљености.

Безбедност докумената

Један од сегмената интегрисаног управљања границом, везан претежно за послове контроле прелажења границе и за постизање циљева које треба да обезбеди надзор државне границе (спречавање илегалних миграција, превенција и сузбијање прекограничног криминала) односи се на увођење нових, безбедних докумената грађана (пасоши, личне карте и друге исправе за идентификацију) који гарантују поузданост података садржаних у тим документима, те обезбеђују брзу и поуздану идентификацију, без штете по укупну безбедност државе и међународне заједнице и по остваривање гарантованих и међународно признатих људских права.

Такође, Краткорочни приоритети ЕП за Републику Србију предвиђају и да је потребно обезбедити ефикасно спровођење захтева које морају да испуњавању путни и лични документи.

Испуњавање ових активности започело је доношењем Закона о личној карти ("Службени гласник РС" бр. 62/06), донетим 19.07.2006. године, чије издавање је почело маја 2008. године.

Нормативне претпоставке за увођење новог пасоша испуњене су доношењем новог Закона о путним исправама („Службени гласник РС“, бр. 90/2007), који је ступио на снагу 09.10.2007. године, а почео са применом протеком шест месеци од дана ступања на правну снагу. Овим законом утврђене су врсте путних исправа, рокови издавања, услови и поступак за њихово добијање и друга битна питања.

Новим Законом о путним исправама обезбедиће се потпуна заштита образаца путних исправа од злоупотреба, уношењем биометријских података, што ће допринети већој правној сигурности у коришћењу и безбедности путних исправа., који су у складу са:

а) европским стандардима - препорукама и Директивама Европске уније из 2004. и 2006. године, којима се регулише садржај и изглед обавезног електронског пасоша (спецификација за биометријске податке - фотографија лица и отисци прстију, врста меморије – чип, логичка структура података у чипу, усклађеност чипа и апликација) и са

б) стандардима Међународне организације цивилне авијације – ICAO, по коме све државе до априла 2010. године треба да уведу путне исправе са интегрисаном сликом и са машински читљивом зоном која мора бити по ICAO стандарду.

Краткорочни приоритети

Са почетком издавања нових идентификационих докумената, маја 2008. године, почео је да се реализује Пројекат интегрисаног аутоматизованог система за персонализацију идентификационих докумената у МУП-у, чије потпуно спровођење представља краткорочни приоритет. Овим Пројектом ће се омогућити усаглашавање идентификационих докумената у нашој земљи са европским и светским стандардима. Овим пројектом се успостављају нови функционални системи, који, на бази мултимедијалне технологије, обезбеђују заштиту, архивирање, размену и претраживање докумената са аутоматским препознавањем отисака прстију и фотографија лица.

Тиме ће се, поред персонализације докумената, омогућити и формирање електронских архива отисака прстију и фотографија лица, што ће значајно олакшати и убрзати криминалистичко – оперативни рад.

Држављанство

Устав Републике Србије у члану 38. предвиђа да се стицање и престанак држављанства РС уређује законом и да држављанин РС не може да буде протеран, ни лишен држављанства или права да га промени.

Законом о држављанству Р Србије („Службени гласник РС“ број 135/04 и 90/07) регулисано стицање и престанак држављанства Р Србије, као и надлежности за вођење евиденције о држављанству, које су од битног утицаја на поступак издавања путних исправа.

Наведеним законом прописано је да о захтевима за стицање и престанак држављанства Р Србије одлучује Министарство унутрашњих послова, у складу са својим надлежностима.

У Закону о држављанству Р Србије уграђене су препоруке Савета Европе, Европске конвенције о држављанству и међународни стандарди који регулишу област држављанства. Закон, такође, садржи одредбе које имају за циљ спречавање и смањење апатридије. Такође, поједностављена је процедура стицања држављанства за избеглице.

Поменути Закон предвиђа једнака права свих грађана на остваривање статуса држављана без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, национално порекло или социјални статус, имовно стање или други статус.

3.24.2. КОНТРОЛА МИГРАЦИЈА

Полазећи од чињенице да миграције представљају глобални феномен чији утицај и последице превазилазе националне оквире, Република Србија је опредељена да у свом сегменту буде део европске политике и стратегије управљања миграционим токовима. То се реализује како у изради нових законских решења, тако и кроз сарадњу са свим релевантим међународним субјектима.

Влада је утврдила и предлог новог Закона о странцима.

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 39. став 3. Устава Републике Србије којим је, између осталог, одређено да се улазак странаца у Републику Србију и боравак у њој,

уређује законом и члану 97. тачка 5. Устава Републике Србије којим је утврђено да Република Србија утврђује и обезбеђује положај странаца.

Наведеним Законим прописани су услови уласка и боравка странаца у земљи, могућност пријаве боравишта странаца путем интернета, укинуте су постојеће врсте виза и уведене нове (А – аеродромска транзитна виза, В – транзитна виза, С – виза за кратки боравак и D – виза за дужи боравак).

Укинут је институт туристичке пропуснице и уведена је гранична пропусница која се издаје у строго прописаним условима и у Законом предвиђеној процедури. Уведен је институт привременог боравка за жртве трговине људима који је раније био прописан подзаконским актом. Прописана је и материјална одговорност физичког лица – даваоца гаранције и правног лица – фирме односно превозиоца у случајевима незаконитог боравка странаца односно странаца који неиспуњавају услове за улазак на територију Републике Србије.

Предлог Закона о странцима је усклађен са ЕУ стандардима у наведеној области:
Шенгенски Споразум од 14.06.1985. године; Конвенције од 19.06.1990. године о примени Споразума из Шенгена од 14.06.1985. године, закљученог између Влада држава Економске уније Бенелукса, Савезне Републике Немачке и Републике Француске о поступном укидању контроле на заједничким границама и Шенгенски приручник – SLEZ бр. C 313 S.97 од 16.12.2002. године

Реадмисија

Споразуми о реадмисији омогућавају организован, реципрочан и институционализован повратак лица која се налазе у нерегуларној ситуацији, чиме се стварају предуслови да им се по повратку у Републику Србију омогући реинтеграција у друштво.

Преговори Европске уније и Републике Србије о закључењу Споразума о визним олакшицама и реадмисији отпочели су новембра 2006. године. Након три рунде преговора, у Бриселу су 16. маја 2007. године парафирани споразуми између Републике Србије и Европске комисије. Потписивање споразума је уследило 18. септембра 2007. године у Бриселу.

Народна скупштина Републике Србије је поменуте Споразуме ратификовала дана 7. новембра 2007. године, када су усвојени Закон о потврђивању Споразума између Европске заједнице и Републике Србије о олакшаној процедури за издавање виза („Службени гласник РС“ број 103/07) и Закон о потврђивању Споразума између Европске заједнице и Републике Србије о реадмисији лица која незаконито бораве („Службени гласник РС“ број 103/07). Споразуми су ступили на снагу 1. јануара 2008. године.

Споразумом о реадмисији уређује се враћање и прихватање држављана стране уговорнице, држављана трећих земаља и лица без држављанства, која незаконито бораве на територији земаља стране уговорнице.

Република Србија је до сада закључила 15 Споразума о реадмисији којима је обухваћено 17 земаља и то: Немачка, Швајцарска, Словенија, Шведска, Словачка, Бугарска, Мађарска, Италија, Данска, земље Бенелукса (Белгија, Холандија и Луксембург), Хрватска, Аустрија, БиХ, Канада и Француска.

Процес враћања повратника на основу споразума о реадмисији обавља се уз пуно поштовање највиших европских стандарда из области заштите људских права и слобода грађана, као и regula iuris других међународних конвенција посвећених заштити људских права и слобода.

С обзиром на потребу активног укључивања ове категорије лица у све видове реинтеграције (социјалну, економску и др.) по повратку у земљу, као и хитност у решавању егзистенцијалних потреба, Закон о личној карти у члану 17. предвидео је обавезу хитног решавања захтева за издавање личних докумената. На тај начин се стварају неопходни услови за примену свих осталих мера у циљу реинтеграције повратника, како би се спречила појава секундарних миграција.

Влада Републике Србије је дана 22. новембра 2007. године формирала Савет за интеграцију повратника по основу споразума о реадмисији и чине га представници свих ресорно задужених министарстава и других владиних канцеларија. У раду Савета могу учествовати и представници свих надлежних државних органа и организација као и стручњаци из различитих области.

У жељи да се активности на реинтеграцији повратника на основу споразума о реадмисији системски и организационо уреде, формирана је међуресорна Радна група за израду Нацрта Стратегије за интерграцију повратника на основу споразума о реадмисији и Нацрта акционог плана за прихват, збрињавање и интеграцију повратника по основу споразума о реадмисији.

Извршене су одговарајуће припреме и на оперативном нивоу спровођења реадмисије:

Године 2006., почела је са радом Канцеларија за реадмисију на аеродрому „Никола Тесла“ у Београду. Са радним временом од 10h до 22h запослени дочекују присилне повратнике који се враћају и пружају им основну саветодавну помоћ. Повратницима се дели и „Информатор за повратнике по реадмисији“ који је објављен на српском, ромском, холандском, немачком и енглеском језику. Информатор садржи основне информације и контакте од користи повратницима и дистрибуира се у Канцеларији за реадмисију на аеродрому „Никола Тесла“, Београд и другим значајним пунктовима (центрима за социјални рад, школама, НВО, дипломатско-конзуларним представништвима, и сл.)

Канцеларија за реадмисију на аеродрому „Никола Тесла“ по својој основној намени, улози и функционисању обезбеђује идентификацију депортованих лица и добровољних повратника, информисање депортованих лица и добровољних повратника о процесу реинтеграције у Србију, идентификацију основних проблема са којима се сусрећу лица по реадмисији, основну правну помоћ и савете из области регулисања личног статуса, социјалне и здравствене заштите и запошљавања, прикупљање података о стању људских и мањинских права лица по реадмисији, прикупљање других релевантних података од значаја за процес реинтеграције повратника, извештавање Службе за људска и мањинска права о стању и проблемима лица повратника.

Основан је и Центар за интеграцију повратника који је предузео низ активности од којих се издваја окупљање и координација представника свих ресорних министарстава и невладиних организација а у циљу проналажења „одрживих механизама за интеграцију“, те развој Приручника за поступање у оквиру интеграције повратника објављеног на следећим језицима: српски, енглески, мађарски и албански.

Социјалној интеграцији повратника, међу којима се очекује највише Рома, допринеће и ангажовање координатора за ромска питања у 40 општина у Србији. Укључујући 23 постојећа

координатора, финансираних од стране УНДП, ОСЦЕ и локалних самоуправа, у преко 60 општина у Србији, повратници ће бити у прилици да питања статуса, обезбеђивања докумената, основног социјалног старања, уписа деце у школе и припремне разреде, као и друге послове од интереса, ураде и на матерњем језику.

3.24.2.2.Краткорочни приоритети

- Доношење Закона о странцима
- Израда и усвајање Стратегија за управљање миграцијама
- Закључивање споразума о реадмисији са ЕУ земљама које нису обухваћене Јединственим споразумом о реадмисији
- Закључивање протокола о спровођењу споразума о реадмисији на основу обавеза из Јединственог споразума о реадмисији
- Усвајање Стратегије за интеграцију повратника на основу споразума о реадмисији и Нацрта акционог плана за прихват, збрињавање и интеграцију повратника по основу споразума о реадмисији.
- За први прихват, фазно организовати два транзитна центра (Београд, Ниш)
- У транзитним центрима, поред броја извршилаца обезбеђених у буџету, формирати тим за реадмисију, који ће, сем организације примарног прихвата и сарадње са примајућим заједницама, имати задатак да допринесе решавању питања од значаја за спречавање секундарне миграције (превенција трговине људима, позитивна дискриминација, итд.)
- Обезбедити законску регулативу за њихово функционисање, обезбедити одговарајуће услове за рад (простор, опрема, трошкови смештаја)
- Јачање капацитета Сектора за популацину политику Министарства рада и социјалне политике, даљим усавршавањем запослених, обезбеђивањем довољног броја извршиоца, у циљу омогућавања праћења стања, предлагања мера за даље унапређење политике и обављања неопходних нормативних послова.

Борба против трговине људима

Влада Републике Србије усвојила је Стратегију за борбу против трговине људима ("Службени гласник РС", бр. 111/2006), децембра 2006. године, којом је успостављен Национални механизам за координацију активности и креирање политике борбе против трговине људима, који чине два нивоа централни (стратешки) и оперативни.

Централни ниво: Савет за борбу против трговине људима, Координатор за борбу против трговине људима и Републички тим за борбу против трговине људима.

Оперативни ниво: Правосудни органи и полиција и Служба за координацију заштите жртава трговине људима. Значајну подршку и на оперативном нивоу пружају специјализоване невладине и међународне организације.

У оквиру МУП-а Р Србије, формирани су Специјални полицијски тимови за борбу против трговине људима у оквиру Управе криминалистичке полиције и Управе граничне полиције.

Имајући у виду стандарде заштите жртава трговине људима, 2004. године, МУП Р Србије је донео Инструкцију о условима одобрења привременог боравка страним држављанима жртвама трговине људима.

У циљу остваривања директне помоћи и заштите жртава трговине људима, почетком 2004. године, формирана је Служба за координацију заштите жртава трговине људима, у оквиру Завода за васпитање деце и омладине, која је овлашћена да у име жртве подноси захтев за одобрење боравка из хуманитарних разлога. На тај начин, Република Србија је институционализовала механизам заштите жртава трговине људима, где кључну улогу има засебан државни орган.

Краткорочни приоритети

- Израда Акционог плана за спровођење Стратегије за борбу против трговине људима
- Наставити борбу против трговине људима уз спровођење Стратегије за борбу против трговине људима и обезбеђивање одговарајуће помоћи и заштите жртава.
- Ратификовати Конвенцију Савета Европе о мерама које се предузимају у борби против трговине људима.
- Припрема протокола о сарадњи између владиних, невладиних и међународних организација о сарадњи и поступању у заштити жртава трговине људима
- Обезбедити посебна прихватилишта за малолетне жртве трговине људима. Објекат за ове намене би се обезбедио кроз пренамену неког од постојећих објеката социјалне заштите за смештај деце и омладине
- Обезбедити законску регулативу за функционисање прихватилишта жртве трговине људима (путем оснивања нових установа или поверавањем тих послова постојећим установама социјалне заштите или НВО), као и
- Обезбедити одговарајуће услове за рад (простор, опрема, трошкови смештаја)
- Наставити унапређење услова за обављање послова везаних за координацију заштите жртава трговине, уз раздвајање послова координације активности и организовања заштите, при чему послове организације заштите, треба да обављају постојеће службе социјалне заштите (центри за социјални рад, уз обезбеђене кадровске и материјалне услове) у оним локалним заједницама где се открива највећи број жртава
- Наставити обуку субјеката за препознавање појаве и предузимање адекватних мера,
- Стварати услове за социјалну интеграцију жртава
- Успоставити размену информација о појавама, мерама и њиховој ефикасности у међународним оквирима.
- Јачаће се капацитети Сектора за популацину политику Министарства рада и социјалне политике даљим усавршавањем запослених, обезбеђивањем довољног броја извршиоца, у циљу омогућавања праћења стања, предлагања мера за даље унапређење политике и обављања неопходних нормативних послова.

3.24.3. ВИЗНА ПОЛИТИКА

Надлежни органи Републике Србије су у протеклих неколико година учинили значајне кораке у циљу либерализације визног режима ЕУ према нашим држављанима и прилагођавања европским и Шенген стандардима у области визне политике. С тим у вези, укинуте су визе за држављане ЕУ и осталих развијених земаља, уведене су визе једном броју афричких и азијских земаља, одакле се традиционално регрутује највећи број нелегалних миграната, закључени су билатерални споразуми о укидању виза за носиоце ДПИ и СПИ са неколико држава ЕУ, закључено је низ билатералних споразума о реадмисији са чланицама ЕУ.

На седници одржаној 29. маја 2003. год., Савет министара СЦГ донео је Одлуку о укидању виза за улазак и боравак у СЦГ, до 90 дана, на све врсте путних исправа, за држављане Немачке, Француске, Италије, Холандије, Белгије, Луксембурга, В. Британије, Ирске, Шпаније, Португала, Грчке, Данске, Шведске, Финске, Аустрије, Швајцарске, Норвешке, Исланда, Монака, Лихенштајна, Ватикана, Андоре, Сан Марина, Израела, Кипра, Малте, Чешке, Словачке, Пољске, Словеније, Литваније, Летоније, Естоније, Хрватске, САД, Канаде, Сингапура, Р. Кореје, Аустралије и Новог Зеланда. Након проглашења независности од стране Црне Горе, Србија је у потпуности наставила са применом наведене Одлуке.

Србија је, до сада, закључила билатералне споразума о укидању виза на ДПИ и СПИ са следећим државама-чланицама ЕУ: Аустријом, Грчком, Италијом, Кипром, Мађарском, Словачком, Словенијом (11. фебруар 2002.г.–само на ДПИ, за СПИ једнострано укинула визе априла 2004.г.), Шпанијом, Чешком (11. септембар 2006.г–једнострано укинула визе), Румунијом, Бугарском и Бенелуксом.

Један од најзначајнијих задатака је што скорије потпуно укидање визног режима ЕУ према држављанима Републике Србије и стављање на „белу шенгенску листу“.

Као што је поменуто, ступањем на снагу Споразума о визним олакшицама и реадмисији Европске Уније и Републике Србије, 1. јануара 2008. године, отпочела је нова фаза у активностима Републике Србије усмереним на пуну либерализацију визног режима са ЕУ, односно на укидање визног режима за грађане Републике Србије.

Споразумом о визним олакшицама успостављени су оквири за олакшавање процедуре издавања виза држављанима Републике Србије од стране чланица Европске уније, које у потпуности примењују шенгенске правне тековине. Олакшице се првенствено односе на смањење броја докумената које је потребно поднети у сврху прибављања визе и саму процедуру добијање виза са дужим роком важења.

У циљу реализације обавеза предвиђених јединственим споразумима са ЕУ, отпочеле су активности на закључивању билатералних споразума о визним олакшицама са европским земљама које су изван Шенгена или ЕУ и нису обухваћене јединственим споразумима (Данска, Норвешка, В. Британија, Ирска, Исланд, а од приступања Шенгену, Лихтенштајн и Швајцарска). Потписан је Споразум о визним олакшицама са Краљевином Данском, дана 13. марта 2008. године.

У циљу развоја дијалога о квалификовању Србије на позитивну Шенген листу, Влада Републике Србије је, 19. јула 2007. године, образовала Радну групу за координацију рада на испуњавању оквирних критеријума за либерализацију визног режима ЕУ према Р Србији. Радну групу чине три представника Министарства унутрашњих послова и по један представник Министарства спољних послова, Министарства правде, Кабинета потпредседника Владе и Канцеларије за придруживање Европској Унији. Радном групом председава представник Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

Задаци Радне групе су: координација рада на испуњавању оквирних критеријума за либерализацију визног режима, припремање плана активности за рад надлежних органа на испуњавању критеријума, идентификовање приоритета и задатака који произилазе из оквирно постављених критеријума и њихово прецизније дефинисање, припрема надлежних органа за политички дијалог о либерализацији визног режима Европске уније ка Републици Србији.

Представници Европске комисије су, дана 7. маја 2008. године у Београду, уручили Мапу пута за либерализацију визног режима Европске уније према Републици Србији која садржи услове и критеријуме које Република Србија треба да испуни да би била стављена на „белу шенген листу“.

С тим у вези, предстојећа активност Радне групе је припрема плана активности за рад надлежних органа на испуњавању критеријума из Мапе пута.

Визни информациони систем

Имајући у виду чињеницу да визни систем једне земље представља саставни део безбедности државе и њене способности да координирано управљање границама, а у циљу хармонизације технологије и послова из ове области са ЕУ (везе са Шенгенским информационим системом ЕУ) као и подршка раду ДКП и пословима провере докумената на граничним прелазима који су у надлежности МУП-а, предстојећа активност Републике Србије је реализација новог визног модула, што представља краткорочни приоритет.

Главни носиоци спровођења пројекта су Министарство унутрашњих послова и Министарство спољних послова. Пројекат ће се реализовати у сарадњи са надлежним министарствима ради стварања услова за комплетно прихватање новог визног система, његову реализацију, имплементацију и примену.

Реализација Пројекта ће омогућити стандардизован, поуздан и ефикасан рад ДКП и граничних прелаза, чиме ће олакшати безбедну проверу и издавање виза за оне стране држављане са валидним путним документима, дефинисаним и легалним сврхама посета.

Решења предвиђена Пројектом се базирају на Шенгенском каталогу најбоље праксе и у складу су са Конзуларним упутствима Европске уније, при чему су коришћена искуства Немачке, Аустрије и Мађарске и других европских земаља, непосредним увидом и разменом података са њиховим надлежним службама.

Краткорочни приоритети

- Реализација пројекта визног информационог система
- Наставиће се активности Радне групе за координацију рада на испуњавању оквирних критеријума за либерализацију визног режима ЕУ ка Р Србији
- Израда Акционог плана за рад надлежних органа на испуњавању критеријума из Мапе пута
- У циљу реализације обавеза предвиђених јединственим Споразумима са ЕУ, отпочеле су активности на закључивању билатералних Споразума о визним олакшицама са ЕУ државама које нису обухваћене поменутим Јединственим споразумима о визним олакшицама (Данска, Норвешка, Велика Британија, Ирска, Исланд, а од приступања шенгену Лихтенштајн и Швајцарска).
- Наставиће се договорно уређење режима узајамних путовања држављана са другим заинтересованим државама.

Средњорочни приоритети

- Спровођење плана усклађивања свих докумената у погледу сигурносних елемената са стандардима ЕУ.
- Континуирана едукација свих полицијских службеника.
- Предвиђен је наставак рада на Пројекту успостављања базе података Р Србије о визама и улазак у завршну фазу Пројекта.
- Наставак спровођења плана потпуног информатичког повезивања Амбасада, Министарства спољних послова и Министарства унутрашњих послова са својим ораганизационим јединицама.
- Доношење новог Правилника о визама и почетак издавања нових виза -налепница у складу са највишим стандардима.

3.24.4. АЗИЛ

Краткорочни приоритети из Европског партнерства предвиђају да је потребно усвојити и спроводити Закон о азилу.

У циљу усаглашавања законодавне регулативе са прописима Европске уније, новембра 2007. године, донет је Закон о азилу („Службени гласник РС“ бр. 109/07), који је ступио на снагу 1. априла 2008. године. Закон је усаглашен са:

- Директивом Савета ЕУ 2003/09/ЕС о минималним условима за пријем азиланата у државе чланице;
- Директивом Савета ЕУ 2004/83/ЕС о минималним условима и положају држављана трећих држава или лица без држављанства за стицање статуса избеглице,односно статуса лица којима је потребна међународна заштита и садржај гарантоване заштите;
- Директивом Савета ЕУ 2001/55/ЕС о минималним условима за пружање привремене заштите у случајевима масовног доласка протераних лица и Директивом Савета ЕУ 2005/85/ЕС о минималним стандардима поступка за одобравање и укидање статуса избеглицама из 2005. године.

Поред наведеног, Закон о азилу је пре свега усклађен са Конвенцијом УН о статусу избеглица из 1951. године са Протоколом о статусу избеглица из 1967. године, Универзалном декларацијом о људским правима из 1948. године, Европском конвенцијом о заштити основних људских права и слобода из 1950. године, Конвенцијом против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака из 1984. године и Конвенције УН о правима детета из 1989. године.

Законом о азилу прописана су начела, услови и постпупак за добијање и престанак азила, као и положај, права и обавезе лица која траже азил и лица којима је признато право азила у Републици Србији.

Орган надлежан за доношење одлука по захтеву за азил, за престанак тог права, је Канцеларија за азил Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

У другом степену по жалбама на одлуке Канцеларије за азил, одлучује Комисија за азил, а чини је Председник и 8 чланова, које именује Влада Републике Србије на период од четири године. Средства за рад ове Комисије се обезбеђују из Буџета Републике Србије.

Лицу које тражи азил, обезбеђује се смештај и основни животни услови у Центру за азил, који је у саставу Комесаријата за избеглице, као посебне организационе јединице. У Центру за азил

лицима која траже азил обезбеђују се поред смештаја и основни животни услови: одећа, храна, новчана помоћ и други услови у складу са посебним прописима и начелима поступка азила.

Радом Центра за азил руководи државни службеник на положају, који руководи Комесаријатом. Исти доноси прописе о условима смештаја, кућном реду и о обезбеђивању основних животних услова у Центру, као и о унутрашњој организацији и систематизацији радних места.

У случају постојања јасно изражене намере, странац може да тражи азил пред овлашћеним службеником Министарства унутрашњих послова. По извршеној регистрацији од стране службеника Канцеларије за азил, поступак за давање азила може се покренути подношењем захтева на прописаном обрасцу у року од 15 дана од дана регистрације.

По ступању на снагу овог Закона, Министарство унутрашњих послова преузело је од стране УНХЦР-а, надлежност у вези са решавањем статуса избеглица.

Лицима која траже азил, као и избеглицама и лицима којима је додељена субсидијарна заштита, обезбеђује се здравствена заштита, право на бесплатно основно и средње образовање и право на социјалну помоћ.

Лицима којима је признато право на уточиште или субсидијарну заштиту, обезбеђује се смештај најдуже годину дана од коначног решења којим им је признат статус.

У поступку азила водиће се рачуна о специфичној ситуацији лица са посебним потребама која траже азил. У категорију тих лица спадају малолетници, лица потпуно или делимично лишена пословне способности, деца одвојена од родитеља или старатеља, особе са инвалидитетом, старе особе, труднице, самохрани родитељи са малолетном децом и лица која су била изложена мучењу, силовању или другим тешким облицима психолошког, физичког или сексуалног насиља.

3.24.4.2.Краткорочни приоритети

- Доношење подзаконских прописа којима би се омогућила ближа примена Закона о азилу,
- Имплементација новог Закона о азилу и подзаконских аката из ове области

3.24.4.3.Средњорочни приоритети

- Успостављање механизама за електронско узимање и чување отисака папиларних линија тражилаца азила;
- Јачање административних способности на подручја интеграције странаца којима је одобрен азил или супсидијарна заштита.

3.24.5. ПОЛИЦИЈСКА САРАДЊА И БОРБА ПРОТИВ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА

Међународна полицијска сарадња МУП-а се спроводи како на билатералном, тако и на регионалном и мултилатералном нивоу, кроз сарадњу у оквиру низа програма и пројеката које на простору југоисточне Европе организују и координирају међународне организације (ОЕБС, УН, Пакт за стабилност југоисточне Европе, SECI, IOM, Савет Европе и др). Значајан обим ових активности остварује се преко НЦБ ИНТЕРПОЛ-а Београд, али и кроз билатералне контакте и сарадњу надлежних линија рада Министарства са одговарајућим полицијским службама великог земаља Региона.

У том смислу, Конвенција о полицијској сарадњи у југоисточној Европи, коју је министар унутрашњих послова потписао на Министарској конференцији у Бечу, маја 2006. године, а коју је Народна Скуштина потврдила Законом о потврђивању Конвенције о полицијској сарадњи у југоисточној Европи („Службени гласник РС-Међународни уговори“ број 70/07).

Конвенцијом о полицијској сарадњи земаља ЈИЕ уређују се области сарадње и размене полицијских информација које се односе на кривична дела и извршиоце, постављање и размену официра за везу, заштиту сведока, заједничку обуку, прелазак на туђу територију у току гоњења учинилаца кривичних дела, прекограничну присмотру, контролисану испоруку и размену података. Тим документом је уређена и сарадња у формирању мешовитих граничних патрола, заједничких истражних тимова и сарадња у заједничким центрима.

Потписани споразуми и протоколи о сарадњи:

1.Споразум о сарадњи у борби против међународног организованог криминала, међународне илегалне трговине дрогама и међународног тероризма између Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Савезног министарства унутрашњих послова Републике Аустрије, потписана у Бечу, 11. новембра 2004. године.

2. Протокол о сарадњи граничне полиције путем експерименталног успостављања Контакт Бироа између Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Управе пограничне полиције и Министарства администрације и унутрашњих послова Републике Румуније, Генералног инспектората граничне полиције, потписан фебруара 2006. године

3.Споразум о сарадњи у борби против организованог криминала, међународне илегалне трговине дрогама и међународног тероризма између Владе Румуније и Владе Републике Србије, потписан 05. јула 2007. године, у Букурешту.

4.Споразум о сарадњи у борби против криминала између Владе Словачке Републике и Владе Републике Србије, потписан 16. новембра 2007. године, у Братислави, Словачка. Истовремено са Споразумом, потписан је и Протокол о спровођењу овог Споразума.

5.Споразум између Владе Републике Бугарске и Владе Републике Србије о сарадњи пограничних органа. Споразум је потписан 12. новембра 2007. године у Београду.

Меморандум о сарадњи у борби против тероризма, организованог криминала, илегалне трговине наркотицима, психотропним супстанцама и прекурсорима, илегалних миграција и других кривичних дела, између Владе Републике Бугарске и Владе Републике Србије потписан је 26.09.2003. године.

6.Меморандум о намерама за сарадњу у области превентиве елементарних непогода, техногених хаварија и уклањања њихових последица између Владе Републике Србије и Министарства Руске Федерације за грађанску одбрану, ванредне ситуације и отклањање последица елементарних непогода, потписан 21. јуна 2007. године.

7.Споразум о разумевању и сарадњи у области заштите и подршке сведока и других учесника у кривичном поступку између Јединица за заштиту сведока у саставу Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Државне агенције за истраге и заштиту (СИПА) Босне и Херцеговине и Управе полиције Републике Црне Горе. Споразум је потписан 20. јула 2006. године, у

Вашингтону, САД, приликом одржавања Првог међународног симпозијума о заштити сведока. Наведени Споразум , потврђен је Закључком Владе од 30. августа 2007. године.

8.Споразум између влада држава учесница BSEC (Организације за црноморску економску сарадњу) о сарадњи у борби против криминала, нарочито његових организованих облика, „Додатни протокол Споразума између влада земаља учесница BSEC о сарадњи у области борбе против криминала, нарочито његових организованих облика“ и „Додатни протокол о борби против тероризма који се односи на Споразум између влада учесница Црноморске економске сарадње о сарадњи у борби против криминала, нарочито његових организованих облика“, потписао Директор полиције, на састанку BSEC-а у Кијеву, 17. априла 2008. године.

9.Протокол између Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Министарства унутрашњих послова и јавне управе Црне Горе о организовању и одржавању редовних састанака између представника Граничних полиција на централном, регионалном и локалном нивоу, и Протокол између Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Министарства унутрашњих послова Републике Македоније о организовању и одржавању редовних састанака између представника Граничних полиција на централном, регионалном и локалном нивоу.

Протоколи су потписани 22. фебруара 2008. године

Сарадња са Европолом

Иницијатива за сарадњу са Европолом постоји од 2002. године. Сами преговори за закључивање споразума о сарадњи, започети су још 2005. године, али из више разлога Споразум о сарадњи још увек није закључен. Један од тих разлога је и непостојање неопходне правне регулативе у Републици Србији која је усклађена са стандардима ЕУ у одређеним областима, а пре свега у области заштите личних података.

У међувремену, сарадња са Европолом се ипак одвијала кроз учешће припадника Министарства унутрашњих послова на међународним семинарима које је организовао Европол, као и кроз учешће у раду регионалних организација и иницијатива које остварују блиску сарадњу са Европол.

Након престанка постојања Државне заједнице СЦГ, преговори о закључивању споразума о сарадњи између Републике Србије и Европола су настављени на основу ранијег мандата Савета ЕУ који се односио на Државну заједницу, јер је Србија сукцесор свих права и обавеза СЦГ.

На преговорима, који су одржани у периоду 9-10. априла 2008. године, у седишту Европол-а, у Хагу, Холандија, учествовала је делегација Републике Србије. Том приликом, усаглашен је текст Споразума о стратешкој сарадњи између Републике Србије и Бироа европске полиције (Европол).

Краткорочни приоритет представља потписивање Споразума о стратешкој сарадњи између Републике Србије и Бироа европске полиције, док је потписивање Оперативног споразума са Европолом средњорочни приоритет.

Сарадња са Интерполом

Одељење за међународну полицијску сарадњу - Национални-централни биро М.О.К.П-ИНТЕРПОЛ-а Београд, од априла 2003.године је саставни организациони део Дирекције полиције - Управе криминалистичке полиције, Министарства унутрашњих послова.

Остварују су сви задаци и обавезе који проистичу из чланства у М.О.К.П- ИНТЕРПОЛ:

- послови из области међународне кривично правне помоћи;
- централне евиденције /евиденције лица и предмета/;
- учествовање у припреми билатералних споразума о полицијској сарадњи;
- учествовање у наставним активностима образовних установа у виду предавања и
- давање мишљења на законске пројекте из надлежности органа унутрашњих послова

Билатерална сарадња огледа се у учествовању у закључивању и усаглашавању споразума, и меморандума /протокола/ о полицијској сарадњи наше земље са владама других земаља.

Реализовани су следећи пројекти:

- Пројекат уноса страних потерница у информационе системе МУП-а Србије ;
- Пројекат доступности свих индентификационих докумената и докумената који се користе у јавном саобраћају /пројектом је омогућено да сви полицајци могу да користе податке у ИНТЕРНЕТ мрежи МУП-а Србије/;
- Пројекат уноса свих украдених или утајених моторних возила у Србији у АСФ базу М.О.К.П. ИНТЕРПОЛ /трагање у 181 земљи/;
- Провера моторних возила у АСФ бази ИНТЕРПОЛ-а приликом прве регистрације код надлежних служби МУП-а Србије;
- Пројекат националних база украдених или изгубљених путних докумената и њихова уградња у АСФ базу података М.О.К.П ИНТЕРПОЛ;

У току је реализација следећих пројеката:

- Пројекти програма за: картотеку, казнену евиденцију, међународне потернице Н.Ц.Б ИНТЕРПОЛ-а Београд. У току је израда пројекта за архиву;
- Пројекат умрежавања ради заједничког коришћења података и комуникације у оквиру Националног-централног бироа ИНТЕРПОЛ-а Београд и других служби МУП-а Србије путем виртуелног web-а за претраживање.

Краткорочни приоритети

- Унапређење сарадње са Централним националним бироима страних земаља и међународним организацијама и официрима за везу страних земаља;

- Учешће у изради софтвера:
  a) Ширење ИНТЕРПОЛ-овог информационог система И-24/7;
  b) Апликације „Претрага за несталим предметима- оружјем“
  c) Обука радника МУП-а за коришћење е-АСФ Интерполове базе података
  d)

- Јачање капацитета базе података Централног националног бироа ИНТЕРПОЛ Београд:
  a) формирање националне ДНК базе података;
  b) формирање националне базе података украденог оружја;

- Сарадња са Бордом за контролу наркотика и Комисијом за борбу против дроге УН са седиштем у Бечу; Америчком агенцијом за дрогу /ДЕА/

- Реализација задатака који проистичу из надлежности и овлашћења Одељења за међународну полицијску сарадњу:

7. достављање пресуда окружних судова ради вођења централних евиденција о кривичним делима фалсификовања новца и докумената, прања новца, трговине дрогом и психотропним супстанцама и другим кривичним делима за која се по међународним уговора предвиђа централизација података;
8. спровођење извршења екстрадиције лица;
9. пружање међународне правне помоћи у кривичним делима фалсификовања новца и докумената; прања новца, трговине дрогом и психотропним супстанцама и другим кривичним делима за која се по међународним уговорима предвиђа централизација података;
10. поступање по међународним замолницама и трансфери осуђених лица.

- Реализација стандарда предвиђених Статутом М.О.К.П. ИНТЕРПОЛ:

a) увођење 24-часовног радног времена Одељења за међународну полицијску сарадњу;
b) израда програма праћења полицијских предмета /досијеа/;
c) формирање стратешке оперативне аналитике;
d) Омогућавање услова за поштовање стандарда ИНТЕРПОЛ-а
e) Ширење информатичког система И-24/7 на националном плану;

- Едукација полицијских кадрова;

Сарадња са Фронтексом

Сарадња са Фронтексом се, до сада, одвијала кроз учешће припадника Министарства унутрашњих послова на међународним семинарима, обукама и тренинзима у организацији Фронтекса.

Министарство унутрашњих послова је у више наврата иницирало сарадњу са Фронтексом, да би почетак формалне сарадње, уследио након упућивања изјаве о намерама за успостављање сарадње, марта 2008. године.

Наведена иницијатива резултирала је посетом експерата Агенције, након чега је, са њихове стране, достављен радни документ/споразум, који ће уредити међусобну сарадњу Министарства унутрашњих послова и Фронтекса по питањима оперативне сарадње у домену граничне полиције.
Краткорочни приоритет – потписивање Радног документа/споразума о успостављању оперативне сарадње

Средњорочни приоритет – развој капацитета у погледу подстицања унапређења оперативног узајамног функционисања између граничних служби.

Борба против организованог криминала

Питање борбе против организованог криминала, гледајући нормативне акте, у Републици Србији регулисано је домаћим законодавством и међународним уговорима.

Када је у питању домаће законодавство, треба указати да су у важећем Законику у кривичном поступку у глави XXIXa. садржане посебне одредбе о поступку за дела организованог криминала.

У мају 2006. године, донет је нови Законик о кривичном поступку («Службени гласник Републике Србије», бр.46/2006), који треба да ступи на снагу 01.01.2009.године, а који између осталог, предвиђа посебне радње када је у питању организовани криминал (тајни, звучни и оптички надзор осумњиченог пружања симулованих послова и склапање симулованих правних послова, ангажовање прикривеног иследника; контролисана испорука; аутоматско рачунарско претраживање личних и других података итд; саслушање сведока сарадника итд).

Када је реч о материјалном кривичном законодавству треба указати да је 2006. године, ступио на снагу Кривични законик Републике Србије («Службени гласник Републике Србије», бр.85/05, 88/05, 107/05) који предвиђа више кривичних дела који се тичу организованог криминала као што су трговина људима, трговина децом ради усвојења, прање новца. Када је у питању овај закон и сузбијање организованог криминала, значајно је и његова одредба да нико не може задржати имовинску корист прибављену кривичним делом.

Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала („Службени гласник РС“ број 42/02, 27/03, 39/03, 67/03, 29/04, 58/04, 45/05, 61/05) уређују се образовање, организација, надлежност и овлашћења посебних организационих јединица државних органа, ради откривања и кривичног гоњења учинилаца кривичних дела са елементима "организованог криминала".

Овим Законом прописано је формирање специјализованих државних органа за борбу против организованог криминала и то:

11. Специјално тужилаштво - посебно одељење за сузбијање организованог криминала у Окружном јавном тужилаштву у Београду;
12. У оквиру Министарства унутрашњих послова образована је Служба за сузбијање организованог криминала;
13. За поступање у предметима кривичних дела из области организованог криминала надлежан је Окружни суд у Београду, као првостепени (Посебно одељење), а у другом степену Апелациони суд у Београду (Посебно одељење).
14. У Окружном затвору у Београду образује се посебна притворска јединица за издржавање притвора одређеног у кривичном поступку за кривична дела организованог криминала (Посебна притворска јединица).

У оквиру Службе за борбу против организованог криминала МУП-а образоване су следеће организационе јединице:

- Одељење за борбу против организованог финансијског криминала, у оквиру којег функционишу три одсека:

2. Одсек за сузбијање прања новца
3. Одсек за сузбијање фалсификовања новца и других средстава плаћања
4. Одсек за сузбијање корупције

- Одељење за борбу против организованог општег криминала, у оквиру којег функционишу:
  - Одсек за сузбијање трговине људима и кријумчарење људи.
  - Одсек за сузбијање отмица, изнуда и уцена са елементима организованог криминала
  - Одсек за сузбијање кријумчарења оружјем и опасних материја
  - Одсек за сузбијање међународног кријумчарења моторних возила
  - Одсек за сузбијање кријумчарења културних добара

- Одељење за сузбијање кријумчарења наркотика:
  - Одсек за сузбијање кријумчарења кокаина, хероина, марихуане и канабиса
  - Одсек за сузбијање кријумчарења синтетичких дрога и злоупотреба са прекурсорима
  - Одсек за послове координације, размене информација и оперативни рад

- Одељење за борбу против високотехнолошког криминала
  - Одсек за сузбијање електронског криминала
  - Одсек за сузбијање криминала у области интелектуалне својине

- Одељење за оперативне телекомуникације, стална дежурства и обезбеђење:
  - Одсек за оператвине телекомуникације и криптозаштиту
  - Одсек за стална дежурства и обезбеђење објекта.

Краткорочни и средњорочни приоритети

- Усвајање Националне стратегије за борбу против организованог криминала
- Предузимаће се планске и свеобухватне активности у циљу разјашњавања организованих облика кријумчарења наркотика, оружја, муниције, фалсификовања новца и хартија од вредности, корупције, као и детаљно истраживање свих сумњивих финансијских трансакција преко којих се може идентификовати добит од криминалних активности и друге мере које могу допринети спречавању "прања новца". Такође, предузимаће се интензивне оперативно-обавештајне и тактичко-техничке према организованим криминалним групама које се баве организовањем отмица ради откупа, изнуда и различитих облика рекетирања, али и других облика организованог криминала.
- Ради прикупљања, систематизовања и коришћења свих релевантних података о организованом криминалу, унапређиваће се сарадња са свим надлежним службама које се боре против организованог криминала у суседним и другим земљама, међународним и регионалним организацијама и то путем благовремене размене података, планирања и реализовања заједничких акција, као и другим заједничким активностима, које могу бити од интереса за сузбијање организованог криминала у нашој земљи и региону. У том циљу, предузеће се мере на идентификацији активности организованих криминалних група које су интегрисане у регионалне и међународне токове организованог криминала.
- У овој области, наставиће се и даље развијати сарадња са свим релевантним међународним организацијама, ангажованим у пољу пружања подршке службама које се баве борбом против организованог криминала, а посебно са ОЕБС-ом, Саветом Европе, СЕКИ центром, УНДОЦ-ом. Наставиће се са активностима у оквиру КАРДС пројекта који се реализује у склопу укупних реформи МУП-а и у сарадњи са Саветом Европе, а подразумева техничку помоћ земљама региона у борби против организованог криминала.
- У области борбе против организованог криминала наставиће се сарадња са официрима за везу оних земаља које имају своје представнике у Републици Србији.

- Реализоваће се планирана обука људства ради примене нових метода у борби против организованог криминала и техничких средстава која су у функцији прикупљања и обраде података о организованом криминалу, а све у циљу подизања ефикасности у супротстављању организованом криминалу.
- Залагање за брже приступање међународним инструментима - конвенцијама, њихова ратификација, потпуна и доследна имплементација међународних стандарда за борбу против организованог криминала;
- Јачање сарадње државних органа у борби против организованог криминала;
- Јачање јавности и транспарентности рада државних органа; Успостављање јасних и објективних мерила за оцењивање успешности рада надлежних органа у борби против организованог криминала;
- Спровођење заједничких регионалних истрага и операције полиције, тужилаштава и Министарстава правде.
- Обука полицијских службеника за учешће у заједничким регионалним истрагама и операцијама.
- Изградња капацитета за техничку подршку примени прописа о заштити учесника у кривичном поступку.
- Успостављање криминалистичко обавештајног система ради ефикасног прикупљања и анализе информација о криминалу, извршиоцима кривичних дела на основу јединствене методологије, изградња капацитета за подржавање институционалне размене информације о борби против организованог криминала у региону,
- Дефинисање процедура и оруђа специјалних истражних техника и хармонизација прописа са прописима Европске уније.
- Стварање неопходних материјално-техничких услова за самостално и законито прикупљање доказа "специјалним мерама истражне технике" од стране Министарства унутрашњих послова у складу са стандардима Европске Уније.
- Доношење прописа којима се дефинишу обавезе телекомуникационих оператера према одговарајућим државним органима, као и дефинисање и примена техничких термина у вези са јавним телекомуникационим мрежама за одговарајуће органе.
- Јачање постојећих капацитета за финансијске истраге у вези са организованим криминалом.
- Обезбеђивање одговарајуће стручности и сталне специјализација у току рада полицијских кадрова задужених за борбу против организованог криминала,
- Доношење неопходних и измену постојећих подзаконских акта ради успостављања Криминалистичко - обавештајног система МУП-а Републике Србије, између осталог кроз:
- Изградњу капацитета за идентификовање организованог криминала, сакупљање и анализу прикупљених података,
- Стварање неопходних материјално-техничких услова и унапређење и повезивање постојећих информационих система Министарства унутрашњих послова, Пореске управе, Управе за јавна плаћања, Управе царина, Управе за спречавање прања новца, Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, Девизне инспекције, тужилаштва, судова, Агенције за привредне регистре, као дела јединственог информационог система државних органа, у складу са Законом о информационом систему Републике Србије и другим прописима.

Прање новца

Управа за спречавање прања новца је финансијско-обавештајна служба Републике Србије (Financial Inteligence Unit), која прикупља, обрађује, анализира и чува податке добијене од обвезника, а у случају сумње да се ради о прању новца, информације и податке о лицима и трансакцијама прослеђује надлежним државним органима, ради предузимања мера из њихове

надлежности. Образована је Законом о спречавању прања новца, који је ступио на снагу 10. децембра 2005. године, као орган управе у саставу Министарства финансија. У Управи за спречавање прања новца ради 23 државна службеника.

Влада Републике Србије је на седници 27. марта 2008. године утврдила Предлог закона о спречавању прања нова и финансирања тероризма. У Предлог закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма уграђене су одредбе из Правилника бр. 1889/2005 (*Regulation EC No 1889/2005 of the European Parliament and of the Council of 26 October 2005 on controls of cash entering or leaving the Community*) које се односе на пријављивање готовог новца и других преносивих средстава плаћања преко државне границе.

Тим предлогом дефинише се и надлежност Управе за спречавање прања новца, као финансијско обавештајне службе (ФОС) Републике Србије и област међународне сарадње између ФОС различитих држава, чиме се имплементирају стандарди прописани Одлуком Савета бр 2000/64/JXA (*Council Decision of 17 October 2000 concerning arrangements for cooperation between financial intelligence units of the Member States in respect of exchanging information 2000/64/JHA*).

Такође, тим предлогом регулише се и надлежност Управе за спречавање прања новца на плану борбе против финансирања тероризма, чиме се дефинише и улога Управе у свеобухватној борби против тероризма и имплементирају стандарди из Препоруке Савета бр. 31999Y1223(01) (*Council recommendation of 9 December 1999 on cooperation in combating the financing of terrorist groups*).

Краткорочни приоритети

Усвајање Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма је од изузетне важности и представља краткорочни приоритет.

Пројектна група састављена од представника Управе за спречавање прања новца, Министарства унутрашњих послова, Министарства правде, Републичког јавног тужилаштва, Врховног суда Србије и Безбедносно-информативне агенције израдила је Нацрт националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма. На тај Нацрт су прибављена сва потребна мишљења, те је спреман за усвајање. Једна од препорука из тог Нацрта односи се на усклађивање Закона о платном промету са Правилником бр. 1781/2006 (*Regulation (EC) No 1781/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006 on information on the payer accompanying transfers of funds*). Усвајање Националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма, такође представља краткорочни приоритет.

Као краткорочни приоритет утврђено је запошљавање још 10 извршилаца. Унапређење техничких капацитета неопходних за квалитетну примену Закона о спречавању прања новца је такође краткорочни приоритет. Наведено се пре свега односи на квалитет, квантитет, брзину и начин пријема података као и врсту и утврђене процедуре за обраду и чување примљених података.

Управа је у оквиру ТМИС пројекта (Transaction Management Information System), који је реализован преко Европске агенције за реконструкцију, имплементирала нови софтверски систем који обезбеђује електронско прикупљање података од обвезника.

У току је и пројекат имплеменције Case and Document Management система у радне процедуре Управе. Овај пројекат се реализује у оквиру пројекта ПАКО – Србија Савета Европе.

3.24.6. БОРБА ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА

Кривични законик Републике Србије ("Службени гласник РС", број 85/05, 88/05, 107/05) садржи у члану 312. кривично дело тероризма, у члану 391. кривично дело међународног тероризма, у члану 393. кривично дело финансирања тероризма, као и више кривичних дела са могућим елементима тероризма (угрожавање безбедности ваздушног саобраћаја насиљем из члана 292., отмица ваздухоплова, брода и другог превозног средства из члана 293., диверзија из члана 313., саботажа из члана 314., неовлашћено прибављање и угрожавање безбедности нуклеарним материјама из члана 294., убиство представника највиших државних органа из члана 310., узимање талаца из члана 392. и др.

Законом о основама уређења служби безбедности Републике Србије („Службени гласник РС“, број 116/07) уређују се основе безбедносно-обавештајног система Републике Србије, усмеравање и усклађивање рада служби безбедности у Републици Србији и надзор над њиховим радом. Такође, дефинисан је и Савет за националну безбедност као тело Републике Србије које обавља одређене послове и задатке из области националне безбедности.

Савет се стара о националној безбедности и тако што: разматра међусобну сарадњу органа надлежних за одбрану и сарадњу са органима и службама безбедности страних држава и међународних организација. Савет усмерава и усклађује рад служби безбедности, доноси закључке којима усмерава сарадњу служби безбедности са службама безбедности страних држава и међународних организација, доноси закључке којима усклађује делатности државних органа које су посвећене међународној сарадњи у области националне безбедности и одбране.

У Републици Србији за борбу против тероризма су надлежне следеће институције: Министарство унутрашњих послова, Министарство правде, Министарство одбране, Безбедносно-информативна агенција.

У оквиру Министарства унутрашњих послова за борбу против тероризма надлежни су:

1. Управа криминалистичке полиције, Одељење за праћење и истраживање појава тероризма. У делокругу рада Одељења је континуирано праћење свих безбедносно интересантних појава и догађаја на територији Републике Србије и прикупљање оперативних сазнања у вези са лицима, групама и организацијама чије је деловање повезано са верски и етнички мотивисаним тероризмом, а у циљу спречавања извођења терористичких акција у Републици Србији или коришћења територије Републике Србије за припрему или извођење оваквих акција у другим државама, а такође и континуирано праћење свих интересантних појава и догађаја на територији других држава, које се повезују са верски и етнички мотивисаним тероризмом, ради установљавања евентуалне повезаности са лицима, групама и организацијама које делују на територији Републике Србије, или су ту територију користили за своје активности. У области истраге идентификованих појединца и група, чије је деловање повезано са верски и етнички мотивисаним тероризмом, предузимање мера и радњи на праћењу њихових активности, прикупљању материјалних и личних доказа, спречавању извршења кривичних дела, лишењу слободе извршилаца кривичних дела и сарадњи са правосудним органима.
Преко Бироа за међународну сарадњу МУП-а и Интерпола, реализација међународне сарадње са сродним службама других држава, ради размене оперативних сазнања о активностима идентификованих појединаца, група и организација које се доводе у везу са верски и етнички мотивисаним тероризмом.

2. Специјалне снаге, посебно обучене и опремљене за поступање у ситуацијама када се очекује оружани отпор, талачким ситуацијама, отмицама ваздухоплова и сл. (Специјална антитерористичка јединица, Противтерористичка јединица, Жандармерија)

3. Подручне Полицијске управе.

У надлежности Безбедносно-информативне агенције је област борбе против унутрашњег и међународног тероризма, која се бави откривањем, праћењем, документовањем, спречавањем, сузбијањем и пресецањем делатности појединаца, група и организација усмерених на вршење кривичних дела унутрашњег и међународног тероризма, предузимањем одговарајућих мера и радњи из своје надлежности. Безбедносно-информативна агенција у свом саставу има, у складу са актом о систематизацији, специјализоване организационе целине које се баве пословима и задацима везаним за откривање и сузбијање терористичких активности.

У оквиру Министарства одбране функционишу Војнобезбедносна агенција и Војнообавештајна агенција.

Питање сарадње у борби против тероризма регулисано је и међународним уговорима којима је приступила Република Србија. Када су питању међународни уговори треба истаћи постојање како одређених конвенција Уједињених нација тако и Савета Европе. Када су у питању Конвенције Савета Европе, ратификована је Европска конвенција о сузбијању тероризма («Службени лист СРЈ», Међународни уговори бр.10/2001), а 2003. године потписан Протокол којим се мења и допуњава Европска конвенција о сузибијању тероризма, али исти још није ратификован.

Исто тако, 2005. године, потписане су Конвенција Савета Европе о спречавању тероризма и Конвенција Савета Европе о прању, тражењу, заплени и конфискација прихода стечених криминалом и о финансирању тероризма али још нису ратификоване.

Такође, треба истаћи и постојећи закључени билатерални уговори о правној сарадњи у кривичним стварима, омогућавају сарадњу са другим државама, када је у питању овај вид криминала.

Краткорочни приоритети

- Све наведене конвенције би требало што пре ратификовати.
- Израда Националне стратегије за борбу против тероризма.

3.24.7. САРАДЊА НА ПОЉУ БОРБЕ ПРОТИВ ДРОГА

3.24.7.1. Законодавни оквир

Ову област регулишу следећи закони:

1) Кривични законик, члан 246. Неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога; члан 247. Онемогућавање уживања опојних дрога

2)Закон о производњи и промету опојних дрога

3)Закон о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстнци (Закон о прекурсорима)

Усвајањем декларације Специјалне секције Генералне скупштине Уједињених нација (UNGASS) 1988.године, све земље чланице су обавезане да до 2008.године креирају и имплементирају своје програме за смањење понуде и потражње дрога.

Влада РС је у децембру 2004.године образовала Комисију за превенцију злоупотребе психоактивних супстанци (алкохол и дроге). Ова комисија је израдила Предлог документа Стратегију за борбу против дрога у Републици Србији за период од 2008. до 2012 .године, и доставила га Влади на усвајање.

Истим документом предвиђено је да Влада РС од 2008. до 2012. године доноси за сваку годину акциони план за спровођење Стратегије. Предлог Стратегије је усклађен са стратегијом Европске Уније за борбу против дрога и другим међународним документима (препоруке Савета Европе, конвенције Уједињених нација и др.) који регулишу организовану борбу против дрога. Предлог овог документа је примарно заснован на принципима поштовања основних људских права: поштовању људског достојанства, слободе, једнакости, солидарности, као и на поштовању демократије и владавине закона.

Основни циљ Стратегије је унапређење и очување здравља становништва смањењем коришћења дрога и штетних последица проузрокованих злоупотребом дрога, по здравље појединаца и друштва. Основне компоненте Стратегије јесу: координација и сарадња, смањење доступности дрога, смањење потражње дрога; едукација, информисање, истраживање и евалуација.

3.24.7.2. Институционални оквир

Систематизацијом радних места у МУП-у Р Србије, предвиђено је да по линији рада сузбијања кријумчарења наркотика ради 217 запослених.

Садашња попуњеност радних места, предвиђених систематизацијом износи 40% од укупног предвиђеног броја у МУП, за целу територију РС.

У односу на проблематику, спречавање и сузбијање кријумчарења наркотика на територији РС и њеног географског положаја, број предвиђених извршилаца је недовољан за спровођење Националне стратегије.Самим тим потребно је извршити кадровско јачање у погледу повећања броја извршилаца како би се на адекватан начин у складу са Стратегијом ЕУ одговорило на постојећи проблем.

Као што је поменуто, Одељење за сузбијање кријумчарења наркотика функционише у Служби за борбу против организованог криминала кроз рад три одсека. Према новој систематизацији МУП-а РС, базираној на Закону о полицији, ово Одељење почиње да преузима контролу рада и координацију над свим организационим јединицама које се баве борбом против кријумчарења наркотика. Прва два одсека покривају организовано кријумчарење кокаина, хероина и марихуане, као и производњу синтетичких дрога и злоупотребе са прекурсорима. Рад трећег одсека је усмерен на координацију и оперативно покривање, ангажовање радника полицијских управа на територији целе Републике Србије по линији сузбијања кријумчарења наркотика.

По овим питањима сачињена је интерна стратегија која обухвата концепт функционисања Одељење за сузбијање кријумчарења наркотика у Служби за борбу против организованог криминала, као и задатке Одељења криминалистичке полиције подручних полицијских управа. У оквиру тога дефинисани су циљеви, потребе и задаци, који ће имати заједнички задатак на

унапређењу рада на сузбијању кријумчарења наркотика. Да би се постигао овај циљ, неопходно је формирање јединствене базе података по овој проблематици, боља техничка опремљеност и бржа реализација попуне оперативног састава. Након тога потребно је организовати едукацију кадрова, успоставити нови концепт рада, дефинисати рокове за спровођење активности и перманентно вршити контролу постигнутог.

Краткорочни и средњерочни приоритети

- Усвајање Националне стратегије за борбу против дрога

- У области спречавања кријумчарења наркотика, предузимаће се интензивне активности у циљу откривања организованих група које се баве кријумчарењем наркотика, идентификовања њихових вођа, уз примену одговарајућих оперативно-тактичких мера и радњи, а у циљу доказивања организованог кријумчарења наркотика. Такође, наставиће се рад на реализацији већ отворених оперативних обрада у 2007. години, који ће резултирати лишењем слободе већег броја лица и пресецањем кријумчарских канала.

- У сарадњи са другим организационим јединицама МУП-а, вршиће се оперативне провере за предузећа која се баве спољно-трговинским пословима у циљу утврђивања кривичне одговорности лица, где постоји сумња за кријумчарење наркотика из других земаља у нашу земљу и ван ње.

- Наставиће се сарадња са Управом царина – Одељење за сузбијање кријумчарења, са циљем пресецања међународних кријумчарских канала.

- Интезивираће се рад са Одељењем оперативне аналитике у циљу проширивања базе података о извршиоцима кривичних дела која се односе на илегални промет наркотика а све са циљем систематског и аналитичког праћења појава у овој области организованог криминала.

- Наставиће се међународна сарадња кроз регионалне конференције, директним контактима са официрима за везу и путем билатералних споразума, као и кроз комуникацију са официрима за везу у нашој земљи.

3.24.8. ЦАРИНСКА САРАДЊА

3.24.8.1.1. Законодавни оквир

Царинске процедуре које спроводе царински извршиоци регулисане су Царинским законом («Службени гласник РС“, бр. 73 од 18. јула 2003; 61/05) и Уредбом о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга ("Службени гласник РС", бр. 127. од 23. децембра 2003; 20/04, 24/04, 63/04, 104/04, 44/05, 71/05, 76/05) и примењују се од 01.01.2004. године.

Други, круцијални закон, у царинском систему, Закон о царинској тарифи («Службени гласник РС“, бр. 62/2005 и 61/2007), као и односна Уредба о усклађивању номенклатуре царинске тарифе («Службени гласник РС“, бр. 112/2007), а према Извештају Европске комисије о напретку Србије у 2007. години омогућавају потпуну усаглашеност номенклатуре царинске тарифе са Комбинованом номенклатуром ЕУ и класификацијом Хармонизованог система. (Царинска тарифа ЕУ,CELEX број 31987R2658-Council Regulation (EEC) No 2658/87 of 23 July 1987 on the tariff and statistical nomenclature and on the Common Customs Tariff, OJ L 256, 07.09.1987.; допуњен са CELEX број 32007R1214-Commission Regulation (EC) 1214/2007 of 20 September amending Anex I to Council Regulation (EEC) No 2658/87 of 23 July 1987 on the tariff and statistical nomenclature and on the Common Customs Tariff, OJ L 286, 31.10.2007.)
Такође, обавеза издавања обавезујућих обавештења и рокови у којима се издају су идентични са односном регулативом ЕУ (CELEX број 31993R2454-Commission Regulation No 2454/93 of 2 July 1993 laying down provisions for implementation of Council Regulation (EEC) No 2913/92 establishing the Community Customs Code, OJ L 253,11.10.1993.)

На пољу међународне сарадње, а у оквиру билатералне царинске сарадње, Управа царина Србије примењује споразуме о узајамној помоћи у царинским питањима, који су правни основ за размену информација са страним царинским администрацијама, и то са Француском, Аустријом, Грчком, Кином, Немачком, Пољском, Италијом, САД, БЈР Македонијом, Босном и Херцеговином, Хрватском, Бугарском, Румунијом, Словачком, Чешком, Турском, Мађарском, Црном Гором и Русијом. Закључени су споразуми са Словенијом и Ираном.

Управа царина има закључене Меморандуме о разумевању са низом предузећа који представљају правни оквир за интензивнију сарадњу у борби против царинских злоупотреба, пре свега спречавању кријумчарења дрога, заштите права интелектуалне својине, али и у правцу повећања безбедности ланца набавке. Посебним упутствима ближе су дефинисане обавезе и права страна као и видови сарадње између УЦС и ових предузећа. Поред мера за општу безбедност, безбедност просторија и особља, које треба да спрече разне видове кријумчарења, обавезе предузећа укључују и достављање раних информација као и других података који Управи царина могу да помогну у откривању и истраживању покушаја превара.

3.24.8.1.2. Институционални оквир

Управа царина је извршни орган у саставу Министарства финансија. Нов кадровским план, који је усвојен у првој половини 2008. године, предвиђа повећање укупног броја запослених, те ће у складу са тим царинска служба запошљавати 2706 царинских службеника.

У складу са недавном реорганизацијом царинске службе, Управе царина има 6 сектора (Сектор за царинско пословање и међународну царинску сарадњу, Сектор за тарифске послове, Сектор за људске ресурсе и опште послове, Сектор за финансијске, инвестиционе и правне послове, Сектор за контролу примене царинских прописа, Сектор за информационе технологије), 2 самостална Одељења – Одељење ревизије и Одељење за унутрашњу контролу, и Биро директора и 13 царинарница (подрчних организационих јединица).
Најзначајније промене, које су уведене овом реорганизацијом тичу се Сектора за контролу примене царинских прописа, пре свега јачање организационе јединице за за анализу и управљање ризиком у саставу Сектора, као и формирања по први пут организационе јединице за накнадну контролу. Дакле, посебна пажња је посвећена јачању безбедносне функције царинске службе.

Царинска служба је увела програма учења на даљину, тзв. e-learning систем Светске царинске организације. Поред тога, Управа царина Србије је конкурисала за пријем у програм Царина 2013 а приступање се очекује до краја 2008. године.

Информациони систем царинске службе је сложен и робустан, интерактивни и интегрисани систем, дистрибуирано-централизованог типа са преко 2000 радних станица и око 2.500 корисника – царинских службеника. Чини га мрежа локалних сервера (укупно 50 сервера) повезаних са централним сервером (*mainframe*) комуникацијом звездастог типа.

Информационим системом су подржане све основне царинске процедуре (транзит и остала царински дозвољена поступања са робом) у Републици Србији, као и разне друге функције неопходне за рад царинске службе.

Систем ради 24 часа дневно, седам дана у недељи и 365 дана годишње.

3.24.8.2. Краткорочни приоритети

3.24.8.2.1. Законодавство

Министарство финансија је израдило нацрт новог Царинског закона и подзаконских аката, чије усвајање се очекује до краја 2008. године, а њихова примена од 01.01.2009. године. Нацрт новог Царинског закона је у делу општих одредби у потпуности усаглашен са Царинским законом ЕУ (CELEX број 31992R2913-Council Regulation (EEC) No 2913/92 of 12 October 1992 establishing the Community Customs Code, OJ L 302, 19.10.1992.). У делу специфичних одредби нацрт новог Царинског закона није у потпуности усаглашен, јер су неке од специфичних одредби резервисане само за чланице Европске уније (нпр. специфичне одредбе којима је регулисан „нови компјутеритован транзитни систем“ – NCTS.).

У плану је усвајање новог Кодекса понашања царинских службеника, којим се утврђују општа правила понашања царинских службеника на и ван радног места,као и понашање царинских службеника према јавности и према колегама. Постојећи Кодекс понашања је усвојен 2003. године и основни разлог његовог иновирања је потреба да се детаљније и конкретније дефинишу норме понашања царинских службеника у циљу јачања интегритета царинске службе и спречавања корупције.

Перманентна имплементација Стратегије за интегрисано управљање границом је како краткорочни, тако и дугорочни приоритет царинске службе.

Имајући у виду да су парафирани споразуми о узајамној помоћи у царинским питањима са Украјином и Албанијом, очекује се њихово закључивање.

3.24.8.2.2. Институције

Имајући у виду дужину трајања пројекта „Јачање капацитета Сектора за контролу примене царинских прописа Управе царина Србије у складу са најбољом праксом ЕУ“, који је предвиђен да се финансира из предприсупних фондова ЕУ – ИПА 2008, његова реализација представља уједно и краткорочни и средњерочни приоритет. Предвиђено је да се пројекат реализује поступно, а до краја 2014. године.

Компоненте пројекта ће отпочети 2009. године и планирано је да се до краја 2009. године изради техничка спецификација и пројектни задатак за консултанте који треба да пруже обуку.

Такође, у овом периоду се планира усвајање нове Стратегија развоја Информационог система царинске службе, чијом применом ће бити подржани сви пословни процеси, а посебан акценат ће бити на поједностављеним процедурама.

3.24.8.3. Средњорочни приоритети

3.24.8.3.1. Законодавство

Перманетно усаглашавање законске регулативе царинске службе са односним прописима ЕУ.

Праћење имплементације Стратегије за интегрисано управљање границом.

Наставак рада на закључивању споразума о узајамној помоћи у царинским питањима са Француском и Грчком са којима је започет је поступак за иновирање постојећих споразума, као и са Великом Британијом, Аустралијом, Молдавијом, Кипром и Белорусијом, са којима је већ иницран поступак за закључење споразума.

Вршиће се техничке припреме за приступање Конвенцији ЕУ о употреби информационих технологија у царинске сврхе.

3.24.8.3.2. Институције

У оквиру горе наведеног пројекта (краткорочни приоритети) предвиђено је да се реализује набавка 8 стационарних монитора зрачења за контролу радиоактивности на граничним прелазима, специфична опрема за потребе спровођења контроле од страве запослених у Сектору за контролу примене царинских прописа, набвка потребне опреме у циљу опремања регионалних центара обуке царинске службе, као и да се реализује обука свих запослених у наведеном Сектору (укупно 150) и то у 7 теоријских модула и 17 специфичних модула.

3.24.8.4. Финансијске потребе

3.24.8.4.1. Буџет

Потребна финансијска средства за реализацију Пројекта су 3.200.000,00 ЕУР.

3.24.8.4.2. Страна помоћ

Пројекат ће се у целости финансирати из предприступних фондова ИПА 2008.

3.24.9. СУДСКА САРАДЊА У КРИВИЧНИМ И ГРАЂАНСКИМ СТВАРИМА

Питање судске сарадње у кривичним и грађанским стварима са другим државама у Републици Србији регулисана је домаћим законодавством, односно када се ради о кривично-правној материји Закоником о кривичном поступку и Законом о парничном поступку када се ради о грађанско правној материји, као и закљученим билатералним и мултилатералним међународним уговорима и Конвенцијама којима је приступила Република Србија.

Међународни уговори имају примат у односу на домаће законодавство, односно, домаће законодавство се примењује само ако нема закљученог уговора, или, ако он постоји, одређена питања с њим нису регулисана.

Домаће законодавство предвиђа све основне облике међународне правне сарадње.

Када су у питању билатерални уговори, треба указати да овакви уговори постоје са око 40 земаља. Када су у питању Конвенције Савета Европе, треба указати да је Република Србија приступила скоро свим наведеним конвенцијама, а када су у питању конвенције Уједињених нација и њених организација, које се тичу међународне правне сарадње, треба указати да је између Републике Србије и других земаља на снази преко 50 конвенција.

Правна сарадња са другим земљама је веома интезивна, односно веома великог обима, нарочито са земљама у региону. Присутни су сви облики међународне правне помоћи и у кривичним и у грађанским стварима, а у последње време је присутно одвијање и потпуно нових облика међународне правне помоћи као што видео конференцијско саслушање и формирање заједничко истражних тимова.

Међународна правна сарадња, у правилу се одвија преко Министарства правде, у оквиру кога постоји Сектор за нормативне послове и Европске интеграције и у оквиру њега Одсек за међународну правну помоћ. У хитним случејвима сарадња се одвија и преко Међународне организације криминалистичке полиције ИНТЕРПОЛ.

У протеклих неколико година делегације Министарства присуствовале су и на више семинара о теориским и практичним аспектима правне помоћи, пре свега у кривичним стварима, при чему су обухваћени најзначајни институти-екстрадиције, признање и извршење страних судских пресуда, трансфер осуђених лица и такозвана мала међународна правна помоћ у кривичним стварима.

Краткорочни приоритети

У циљу боље и свеобухватније сарадње у кривичним и грађанским стварима, као краткорочни приоритет, треба планирати ратификацију, односно закључење следећих конвенција, односно уговора:

1. Протокол којим се мења Европска конвенција о сузбијању тероризма;
2. Конвенција Савета Европе о спречавању тероризма;
3. Конвенција о сајбер криминалу са додатни протоколом;
4. Конвенција Савета Европе о трговини људским бићима;
5. Конвенција Савета Европе о прању, тражењу, заплени и конфикацији прихода стечених криминалом и о финансирању тероризма
6. Хашка Конвенција о достави у иностранство судских и вансудских докумената у грађанским или трговачким стварима из 1965. године;
7. Хашка Конвенција о извођењу доказа у грађанским и трговачким стварима из 1970. године;
8. Закон о међународно-правној помоћи у кривичним стварима, са упутством за пружање међународне правне помоћи у кривичним стварима (урађен радни текст), а којим би требало регулисани и питање европског налога за хапшење;
9. Закон о међународној правној помоћи у грађанским стварима (или евентуално смернице за поступање у обављању међународне правне помоћи у грађанским стварима);

10. Закључење билатералних уговора о правној помоћи са појединим земљама, као што су нпр. Република Италија, Република Индија и још неке државе.

Када су питању средњорочни приоритети, требало би започети са активностима у погледу стварне и месне надлежности свих судова, с обзиром да је тенденција савременог правног саобраћаја непосредна комуникација правосудних органа.

Такође, требало би урадити базу података за правосудне кадрове који ће обављати послове међународне правне помоћи, пре свега у кривичним стварима.

Неопходно је интезивирати активности у погледу едукације судија, јавних тужилаца и службеника Министарства правде који раде на пословима међународне правне помоћи, и у том смислу обезбедити одговарајућу техничку опремљеност.

3.25. НАУКА И ИСТРАЖИВАЊЕ

3.25.1. Наука и истраживање

3.25.1.1. Стање

У Србији се тренутно истраживачким радом бави око 8500 научника, у око 100 регистрованих научноистраживачких организација (НИО) и на око 80 факултета. За око 35 НИО оснивач је Република Србија, а преостале НИО су истраживачке јединице при предузећима.

Научноистраживачка делатност у Србији се финансира у складу са Законом о научноистраживачкој делатности. Закон предвиђа буџетско финансирање истраживања искључиво преко научноистраживачких и развојних пројеката, а финансирање осталих трошкова везаних за област науке – преко посебних програма наведених у Закону. За разлику од других земаља, средства из буџета намењена научноистраживачкој делатности могу се давати само научноистраживачким организацијама регистрованим у Министарству науке, у случају да испуњавају дефинисане услове. Разлог овако стриктног услова лежи у ограничености буџетских средстава, са чијим растом се може очекивати релаксирање услова финансирања.

Да би се изградило друштво засновано на знању и Србија активно укључила у европски истраживачки простор, 2001. године отпочео је процес ревитализације научноистраживачких капацитета, развој иновативног друштва и основне иновативне инфраструктуре за брз и одржив развој.

Сваке године се издвајају значајна буџетска средства за унапређење услова потребних за обављање научноистраживачке делатности. Истраживачке групе из Србије укључене су и у програме сарадње са ЕУ (од 2001. програм COST, Пети оквирни програм ЕУ и од 2002. Шести оквирни програм, као треће земље, а у Седмом оквирном програму као пуноправни члан од 2007. године, укључујући и програм мобилности). Наша земља је од јуна 2002. године и чланица ЕУРЕКА програма.

Законом о иновационој делатности подстиче се стварање иновативног система који обједињује образовање, научна и развојна истраживања и развој и рад иновативних предузећа. Национални иновациони систем треба да омогући трансфер знања у привреду и друштво, развој технолошких иновација у индустрији, као и развој и рад нових иновативних предузећа. Неопходно је развити иновативни ланац који повезује све битне карике у стварању нових и међународно конкурентних иновативних производа и услуга. Он мора да омогући реализацију креативних идеја уз што мање временских и материјалних губитака.

Меморандум о разумевању између Европске заједнице и Републике Србије о придруживању Републике Србије Седмом оквирном програму Европске заједнице за истраживање, технолошки развој и огледне активности, који доприноси стварању Европског истраживачког простора и иновацијама (2007-2013), потписан у јулу 2007. године, предвиђа да ће Србија учествовати у активностима Седмог оквирног програма ЕЗ у складу са условима који су утврђени у Оквирном споразуму и у складу са циљевима, роковима и условима који су утврђени у Меморандуму о разумевању и у анексима који га прате.

3.25.1.1.1. Законодавни оквир

Научноистраживачка делатност у Србији се финансира у складу са Законом о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр 110/05 и 50/06 – исправка). Закон предвиђа буџетско финансирање истраживања искључиво преко научноистраживачких и

развојних пројеката, а финансирање осталих трошкова везаних за област науке - преко посебних програма наведених у Закону.

Законом о иновационој делатности („Службени гласник РС”, број 110/05 и 50/06 – исправка) подстиче се стварање иновативног система који обједињује образовање, научна и развојна истраживања и развој и рад иновативних предузећа.

Крајем 2003. године Влада Републике Србије је донела закључак који укључује Лисабонске препоруке из 2000. године, као и „циљ 3%” издвајања из буџета за истраживање и развој до 2010, постављен у Барселони 2002. Овим закључком је било предвиђено буџетско издвајање за научноистраживачку делатност у износу од 1% БДП у 2007. години. Међутим, због недовољно брзог економског развоја тренутно буџетско издвајање је око 0,4% БДП, а улагања привреде су занемарљиво мала (мање од 0,1% БДП). Мора се напоменути да је буџетско издвајање у овом тренутку, иако доста лимитирано, повећано вишеструко у односу на 2001. годину. Мада су улагања од 2001. године све већа, она у апсолутним износима (по становнику) нису достигла ниво који имају земље које су недавно ушле у Европску унију (20 – 25 евра по становнику годишње).

3.25.1.1.2. Институционални оквир

Како је наведено у Закону о министарствима („Службени гласник РС”, број 43/07), „Министарство науке обавља послове државне управе који се односе на: систем, развој и унапређење научноистраживачке делатности у функцији научног, технолошког и привредног развоја; утврђивање и реализацију политике и стратегије научног и технолошког развоја; утврђивање и реализацију програма научних, технолошких и развојних истраживања; усавршавање кадрова за научноистраживачки рад; утврђивање и реализацију иновационе политике; подстицање технопредузетништва, трансфера знања и технологија у привреду; развој и унапређење иновационог система у Републици Србији; развој функционисања система научно-технолошких информација и програма развоја научно-технолошке инфраструктуре; истраживање у области нуклеарне енергије; сигурност нуклеарних објеката; производњу и одлагање радиоактивног материјала, изузев у нуклеарним енергетским постројењима, као и друге послове одређене законом.“

3.25.2.1. Краткорочни приоритети

3.25.2.1.1. Законодавство

С обзиром да је наука област у којој се не врши усклађивање законодавства, потребно је доношење интегрисане политике истраживања. Израда ове политике је и краткорочни и средњорочни приоритет.

Да би била превазиђена дугогодишња изолација, расцепканост и несавремена опрема којом располаже научноистраживачка заједница у Србији, као и многобројне негативне последице до којих је овакво стање довело, потребно је радити на остваривању следећих циљева:

3. Србија треба што пре да достигне ниво улагања у истраживање и развој које су 2000. године имале земаље Европе у транзицији и које су постале чланице ЕУ (минимално 20 евра по становнику), што захтева буџетска издвајања у ове сврхе од 150 милиона евра, и
4. Имајући у виду Лисабонску декларацију ЕУ о достизању издвајања за истраживање и развој од 3% БДП, неопходно је да и Србија до тада значајније повећа учешће истраживачких резултата у повећању БДП.

Осим повећаних улагања у истраживања и развој, потребно је обезбедити и њихов утицај на привредни раст. Најбољи начин је, свакако, повећање заинтересованости привреде за увођење нових технологија, и то како заменом технологија улагањем у иновације, које би биле реализоване у малим и средњим предузећима, тако и кад се не захтевају висока улагања у развој и капиталну опрему, тј. где доминира људско знање, креативни истраживачки и високостручни рад и кад постоје могућности за стварање услова за развој и производњу производа са међународном конкурентношћу. Досадашње анализе и оцене показују да ове услове задовољавају информационе технологије (развој апликативног софтвера, биоинформатика), биотехнологије (агро-биотехнологија) и геномика (молекуларна биомедицина).

У случајевима кад истраживања захтевају велика улагања, треба развијати истраживачке кадрове способне да овладају знањима о овим технологијама, да би касније могли да буду носиоци њихове примене у индустрији. У ове врсте технологија спадају нанотехнологија, нарочито наноматеријали, као и технологије које користе обновљиве изворе енергије.

Да би се остварили постављени циљеви и достигао планирани ниво улагања у научноистраживачки рад, потребно је:

- Припрема интегрисане политике у истраживању, уз уважавање регионалних потреба и капацитета;
- Утврђивање динамике раста буџетских издвајања за истраживање;
- Дефинисање комплементарних мера за повећање улагања индустрије и приватног сектора у истраживања (нпр. пореске олакшице);
- Утврђивање подстицајних мера за иновативни истраживачки рад;
- Утврђивање мера за повећање броја и мобилности истраживача, без „одлива мозгова”;
- Утврђивање поступка за узајамно признавање истраживачких звања, у земљама региона као и у целокупном европском истраживачком простору;
- Развити мрежу националних контакт особа у циљу подршке истраживачима ради већег учешћа у Седмом оквирном програму ЕУ;
- Креирање базе података истраживача и истраживачких установа, као подршка процесу умрежавања истраживача са европским партнерима и успостављања пословних веза између сектора истраживања и привреде;
- Формирање већег броја центара изврсности који би имали критичну масу истраживача.

3.25.2.2. Средњорочни приоритети

3.25.2.2.1. Законодавство

С обзиром да је наука област у којој се не врши усклађивање законодавства, потребно је доношење интегрисане политике истраживања. Израда ове политике је и средњорочни приоритет.

Повећање буџетских издвајања за истраживање, и утврђивање подстицајних мера за иновативни истраживачки рад су дугорочни приоритети.

3.25.2.2.2. Институције

Институција која спроводи Закон о научноистраживачкој делатности као и Закон о иновационој делатности је Министарство науке.

Табела 1.

Потребе државних институција за запошљавањем

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство науке	Постојећа	50					
Укупно		50	50	*50*	*50*	*50*	*50*

3.26. ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА

3.26.1. Образовање

3.26.1.1. Стање

Делатност образовања и васпитања обавља се као предшколско васпитање и образовање, основно образовање и васпитање, средње образовање и васпитање и високо образовање.

Предшколским васпитањем и образовањем су обухваћена деца узраста од годину дана до поласка у основну школу. У Републици Србији институционално предшколско васпитање и образовање остварује се у предшколским установама чији је оснивач: јединица локалне самоуправе (171 установа), друго правно или физичко лице (38 приватних вртића) и основним школама које реализују припремни предшколски програм (134 основне школе). Укупан проценат обухвата деце свим облицима институционалног предшколског васпитања и образовања у незнатном је порасту (2002. године 32%, 2005/06. године око 36%, 2007/08. године 38%).

Мрежа предшколских установа постављена је по принципу једна општина - једна установа. Акт о мрежи дечјих вртића доноси скупштина јединице локалне самоуправе, на основу критеријума које утврди Влада. Постоји велика регионална неуједначеност у погледу услова и материјалне основе за остваривање делатности. Право на бесплатно предшколско васпитање и образовање остварују и деца са сметњама у развоју у оквиру редовних васпитних и развојних група, а деца на дужем болничком лечењу у оквиру болничких група. За децу припаднике националних мањина, васпитно-образовни рад остварује се двојезично или на језику припадника националне мањине. На нивоу посебних пројеката Министарства просвете и на нивоу предшколских установа у сарадњи са партнерима из локалне заједнице спроводе се мере за повећање обухвата деце из осетљивих група (интеграција ромске деце у години пред полазак у школу).

У Републици Србији обавезно је, почев од школске 2006/07. године, деветогодишње образовање које обухвата припремни предшколски програм у години пред полазак у школу за децу узраста од 5,5 до 6,5 година (подаци указују да је, на почетку школске 2007/08. године, 99,6 % деце обухваћено овим програмом) и основно образовање и васпитање у првом и другом циклусу (4+4). Основно образовање и васпитање остварује се у основним школама, основним школама за образовање одраслих, основним музичким, балетским школама и основним школама за образовање ученика са сметњама у развоју.

Мрежа основних школа је веома разуђена и неуједначена, због специфичности локалне традиције, национално мешовитих подручја и подручја насељених националним мањинама, што отежава реализацију образовно-васпитног процеса и изискује додатна финансијска средства. Постоје школе са преко 3000 ученика као и школе са мање од 50 ученика. Међу узроцима оваквог стања најзначајнији су пад наталитета и миграције становништва. У Србији, на почетку школске 2006/2007. године, било је укупно 3 551 матичних школа и издвојених одељења. Проходност кроз систем имају и ученици интернационалних школа, као и шест приватних основних школа, за које Министарство просвете издало решење о верификацији. Уласком приватних и интернационалних дечјих вртића и школа у систем, повећана је конкуренција, што утиче на побољшање квалитета рада државних установа и отвара нове могућности рационализације мреже. Неопходно је сачинити стручну анализу ефеката рационализације у домену квалитета образовања.

У оквиру реформе основног образовања и васпитања, донети су нови наставни програми, обавезан је страни језик од 1. разреда и други страни језик од 5. разреда. Здравствено васпитање реализује се интегрисано, кроз наставне предмете. Уведена је листа обавезних изборних и листа изборних наставних предмета за оба циклуса. Информационе технологије уведене су у оба циклуса основног образовања. У првом се реализује као изборни предмет «Од играчке до рачунара», а у другом као обавезни предмет «Техничко и информатичко образовање» и као

изборни предмет «Информатика и рачунарство». У циљу унапређивања квалитета и осавремењавања образовно-васпитног рада, увођење новина у систем претходно се проверава огледима.

Образовање припадника националних мањина организује се на три начина: (1) на матерњем језику (2) двојезично (3) на српском језику, уз изучавање матерњег језика са елементима националне културе (у 113 основних школа настава се одвија на два језика, а у три школе на три језика).

Образовање ученика са сметњама у развоју реализује се у 52 школе за образовање ученика са сметњама у развоју, у специјалним одељењима при редовним основним школама и као инклузија у одељењима редовних школа.

Основно образовање одраслих остварује се у школама за образовање одраслих, а може се остваривати у свакој основној школи која за то има одговарајући простор, опрему и наставна средства, програм рада, одговарајући кадар и довољан број полазника.

Према попису из 2002. године неписмено је око 235 хиљада становника док 24% становништва има завршену само основну школу. Према подацима Републичког завода за статистику, највише неписмених има у неразвијеним општинама.

Делатност средњег образовања и васпитања обављају средње школе, и то: гимназија (општа и специјализована), стручна школа, мешовита школа, уметничка школа, средња школа за образовање одраслих и средња школа за ученике са сметњама у развоју. Школа може да обезбеђује смештај и исхрану ученика (школа са домом).

У Републици Србији мрежу средњих школа чине 535 школе, од тога 111 гимназија, 317 стручне школе, 39 уметничких и 29 средњих школа за ученике са посебним потребама. Такође, у Србији ради и 35 приватних средњих школа (гимназије и стручне школе). Опште средње образовање стиче се у општим гимназијама на четири смера: општем, природно-математичком, информатичком и друштвено језичком и специјализованим гимназијама филолошког и математичког усмерења. Средње стручно образовње стиче се у оквиру 15 подручја рада за око 250 профила у трогодишњем и четворогодишњем трајању.

Настава се одвија на српском језику и на језицима мањина. У општем образовању целокупна настава је обезбеђена на мађарском, румунском, русинском, словачком и албанском језику, док је стручно образовање доступно на мађарском, словачком, румунском и албанском језику. Бугарска национална мањина средње образовање може да стекне на српском језику с тим да додатно слуша и бугарски језик са елементима националне културе.

У процесу реформе средњег стручног образовања створено је 58 профила у 12 подручја рада у 164 школа. Нови наставни програми су резултат потреба тржишта рада за новим знањем и вештинама, као и за усавршавањем постојећег знања. У процесу развоја наставних програма коришћена је ДАКУМ анализа (техника развоја стандарда занимања и развоја наставних програма у складу са описом занимања). У оквиру прве фазе Програма реформе средњег стручног образовања формирани су и Центри за континуирано образовање одраслих. После четири године њиховог рада евалуација, спроведена крајем 2007. године, указује да су резултати изненађујуће добри и да је направљен значајан напредак, што значи да њихов број треба да се увећа због сталних потреба за стручним обукама и оспособљавањем како запослених тако и незапослених лица.

Један од предуслова за реформе стручног образовања јесте ново дефинисање занимања и њихово спајање у шира занимања што треба да чини основу за развој стандарда занимања. На крају овог процеса ће се дефинисати модернизована национална номенклатура занимања. Даљи корак представљаће успостављање Националног оквира квалификација, који ће обухватити све квалификације стечене у формалном и неформалном образовању и оспособљавању, на свим нивоима образовања укључујући континуирано стручно образовање, и који ће дефинисати нивое квалификација компатибилне са Европским оквиром квалификација. Модернизација овог сегмента образовања захтева и промењену улогу стручних школа, које морају бити флексибилне

и тако својом понудом програма задовољавају потребе тржишта рада. Обезбеђивање квалитета подразумева и систем самоевалуације и екстерне евалуације школа, затим обухвата испите, праћење нових наставних програма и акредитацију институција и програма кроз сертификате и дипломе, поред усавршавања наставника, увођења модерних метода наставе и учења, информационих технологија и професионалне сарадње и партнерства.

Високо образовање стиче се током струковних и академских студија у оквиру три нивоа: први су основне, други су дипломске – мастер и специјалистичке студије и трећи су докторске студије. Данас у Србији има 14 универзитета, седам „државних“ (84 факултета), чији је оснивач Република Србија, и седам „приватних“ (51 факултет), чији су оснивачи физичка и правна лица. Сви факултети, према Закону о високом образовању, имају иста права и обавезе без обзира на оснивача. Универзитети обављају и научноистраживачки и уметнички рад у циљу развоја науке и стваралаштва.

На државним универзитетима и факултетима школује се укупно 197.660 студената, а на приватним 41.050 студената, односно укупно 238.710 на свим врстама и нивоима студија, од тога се школовање 111.950 студената финансира из буџета. Више школе које су успешно прошле процедуру акредитације и добиле од Министарства просвете дозволу за рад прерасле су у високе школе струковних студија, тренутно их има 50, и на њима студира 49.786 студената, од тога 14.728 који се финансирају из буџета.

По ступању на снагу Закона о високом образовању формирана је Конференција универзитета Србије (КОНУС), чији су чланови сви акредитовани унивезитети), и Конференција академија струковних студија (чине је акредитоване академије струковних студија и високе школе струковних студија). Оба ова тела предложила су чланове Националног савета за високо образовање, који је изабрала Народна Скупштина Републике Србије и који је, на основу предлога Конференције универзитета Србије, изабрао чланове Комисије за акредитацију и проверу квалитета као своје радно тело. У складу са Законом, Министарство просвете је сачинило нове индексе, обрасце за дипломе и додатак дипломе.

3.26.1.2. Законодавни оквир и стратешка документа

Делатност у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања регулисана је Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03, 64/03-исправка, 58/04, 62/04–исправка, 79/05–др. закон и 101/05–др. закон), којим су, на јединствен начин уређене основе система предшколског, основног и средњег образовања и васпитања, а које се односе на: циљеве образовања и васпитања, начин и услове обављања делатности, врсте програма, оснивање, рад, финансирање и надзор над радом установа у области образовања и васпитања, надлежност органа управљања, руковођења, стручних и саветодавних органа установа, услови за рад наставника, васпитача и стручних сарадника и радно-правни статус запослених. Његовим ступањем на снагу створене су обавезе да се посебним законима детаљније уреде области предшколског васпитања и основног и средњег образовања. До доношења нових закона примењују се Закон о основној школи („Службени гласник РС“, бр. 50/92, 53/93,67/93, 48/94, 66/94, 22/2002, 62/2003 и 64/03) и Закон о средњој школи („Службени гласник РС“, бр. 50/92, 53/93,67/93, 48/94, 24/96, 23/2002, 25/2002 и 62/2003).

Закон о високом образовању („Службени Гласник РС“, бр.76/05) којим се уређује систем високог образовања, приближио је Србију јединственом европском простору високог образовања. После тога донети су и бројни подзаконски акти који регулишу односе унутар високошколских институција.

Активности свих учесника у васпитно-образовном процесу заснивају се и на следећим документима:

1. Национални план акције за децу,
2. Миленијумски циљеви развоја,

3. Стратегија за смањење сиромаштва,
4. Стратегија за унапређивање образовања Рома,
5. Стратегија за образовање одраслих у Републици Србији,
6. Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији,
7. Стратегија развоја стручног образовања у Републици Србији,
8. Стратегија борбе против трговине људима у Републици Србији,
9. Стратегија развој здравља младих у Републици Србији,
10. Национална стратегија за борбу против дрога у Републици Србији,
11. Национална стратегија за борбу против ХИВ/СИДА.

3.26.1.3. Институционални оквир

Надлежност Министарства просвете уређена је чланом 18. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 48/07) и његов рад организован је у оквиру осам сектора (Сектор за предшколско и основно образовање и васпитање, Сектор за средње образовање и васпитање, Сектор за високо и више образовање, Сектор за ученички и студентски стандард, Сектор за инспекцијске и надзорне послове, Сектор за развој образовања и међународну просветну сарадњу, Сектор за нормативне и правне послове и хармонизацију прописа, Сектор за финансијске послове), и 19 школских управа (чији је задатак стручно-педагошки надзор и подршка установама на подручју стручног усавршавања и развојног планирања).

Ради праћења, обезбеђивања и унапређивања квалитета и развоја система образовања и васпитања Законом о основама система образовања и васпитања прописано је оснивање Завода за унапређивање васпитања и образовања и Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања.

Завод за унапређивање васпитања и образовања у свом саставу има као организационе јединице: Центар за стратешки развој (стратешки циљеви и задаци развоја система образовања и васпитања у процесу доживотног учења; обезбеђивање прилагођеног образовања и васпитања), Центар за развој програма и уџбеника (припрема програма образовања по нивоима и врстама и одобравање уџбеника и наставних средстава), Центар за професионални развој запослених (унапређивање и развој система сталног стручног усавршавања и професионални развој запослених у установи) и Центар за стручно и уметничко образовање (развој, праћење и осигурање квалитета стручног и уметничког образовања).

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања у свом саставу има Сектор за стандарде и вредновање и Сектор за организацију и техничку подршку.

Ради утврђивања праваца развоја и унапређивања квалитета предшколског, основног и средњег образовања, установљен је Национални просветни савет од 42 члана, укључујући и председника, које бира Народна скупштина на време од шест година. Савет, такође, доноси опште основе предшколског програма, наставне планове и програме основног и средњег образовања и васпитања и основе васпитног програма; предлаже програме завршног и матурског испита у основном и средњем образовању и васпитању, посебне програме предшколског васпитања и образовања, стручног оспособљавања и обуке; разматра, заузима ставове и даје мишљење Министарству у поступку доношења закона и других аката, којима се уређују питања од значаја за област образовања и васпитања; утврђује стандарде квалитета образовања и васпитања по нивоима и врстама и опште и посебне стандарде знања; квалитета уџбеника и наставних средстава; простора, опреме и наставних средстава; знања, вештина и способности за директора, за професију наставника и васпитача и њиховог професионалног напредовања, итд.

Образовањем, а нарочито стручним образовањем, у Републици Србији се бави и Социјално-економски савет Републике Србије, основан је 2005. године, има 18 чланова (по шест представника Владе Србије, репрезентативних синдиката и репрезентаивних удружења

послодаваца), разматра, између осталог и питања развоја и унапређивања колективног преговарања, политике запошљавања и образовања и професионалне обуке.

За област високог образовања Законом о високом образовању су успостављена два независна тела чији је мандат четири године:

Национални савет за високо образовање од 16 чланова бира Народна скупштина, прати развој високог образовања и његову усклађеност са европским и међународним стандардима и предлаже Министарству политику високог образовања; даје мишљење у поступку доношења прописа којима се уређују питања од значаја за делатност високог образовања и о политици уписа на високошколске установе; предлаже Влади нормативе и стандарде рада високошколских установа, као и материјална средства за њихово остваривање; утврђује научне, уметничке, односно стручне области у оквиру утврђених образовно-научних, односно образовно – уметничких поља; утврђује стандарде за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа; стандарде и поступак за акредитацију високошколских установа и студијских програма; даје препоруке о ближим условима за избор у звања наставника; утврђује листу стручних, академских и научних назива са назнаком звања одговарајућег степена студија из одговарајућих области и скраћенице стручних, академских и научних назива; и

Комисију за акредитацију и проверу квалитета од 15 чланова, по три из сваког образовно - научног, односно образовно - уметничког поља, из различитих области, бира Национални савет из реда истакнутих редовних професора, научника, уметника и стручњака, на предлог Конференције универзитета. Комисија предлаже Националном савету стандарде за издавање дозволе за рад, стандарде и поступак за акредитацију високошколских установа и студијских програма; спроводи поступак акредитације установа и студијских програма у области високог образовања, одлучује о захтеву за акредитацију и издаје уверење о акредитацији на обрасцу чију садржину утврђује; стара се о хармонизацији стандарда и процедура у области акредитације, у оквиру европског простора високог образовања; помаже и сарађује са високошколским установама и јединицама у њиховом саставу у обезбеђивању и унапређењу њиховог квалитета.

Одмах по свом конституисању донели су правилнике о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколсхих установа, стандарде за спољашњу проверу квалитета високошколских установа као и стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма.

3.26.1.4. Краткорочни приоритети

- Доношење Закона о предшколском васпитању и образовању
- Доношење Закона о основној школи
- Доношење закона о уџбеницима и наставним средствима
- Доношење закона о ученичком и студентском стандарду
- Доношење закона о студентском организовању
- Успостављање јединственог информационог система образовања и васпитања
- Разрада посебних мера за повећање обухвата деце из осетљивих група (ромска деца, деца из социо-економски угрожених средина, деца са сметњама у развоју) програмом припреме за полазак у школу
- Уједначавање услова за остваривање доступности квалитетног образовања и васпитања већим улагањем у неразвијене општине
- Увођење система вредновања и самовредновања рада школа и дечјих вртића и предшколско развојно планирање
- Израда програма завршног испита у основном образовању и васпитању
- Усвајање акционих планова за реализацију Стратегије развоја стручног образовања и оспособљавања у Републици Србији и Стратегије образовања одраслих у Републици Србији

- Ширење огледних профила у средњим стручним школама у школској 2008/2009 години.

3.26.1.5. Средњорочни приоритети

- Повећати издвајања из бруто друштвеног производа за образовање на 6% као основни предуслов за остваривање квалитетног образовања за све
- Измене и допуне Закона о високом образовању
- Повећање обухвата деце квалитетним предшколским васпитањем и образовањем (50%)
- Реформа система финансирања свих нивоа
- Јачање капацитета за спровођење инклузивног образовања и васпитања (материјално-техничких, финансијских, кадровских, програмских)
- Успостављање механизама идентификације и подршке талентованој и даровитој деци и ученицима кроз систем образовања
- Утврдити стандарде квалитета у делатности предшколског и основног образовања и васпитања и обезбедити механизме њихове примене
- Дефинисање Националног оквира квалификација
- Оснивање Националне агенције за стручно образовање и образовање одраслих
- Оснивање Националног савета за стручно образовање који ће до даљњег функционисати и као национално тело за квалификације
- Оснивање Агенције за европске програме
- Доношење Закона о гимназијама
- Доношење Закона о образовању одраслих
- Успостављање система сертификације и акредитације у стручном образовању и оспособљавању
- Регулисање система националних испита на крају основног и средњег образовања
- Дефинисање стандарда образовања у средњем образовању
- Дефинисање стандарда за наставнике
- Повећање броја Регионалних центара за континуирано стручно образовање одраслих.

3.26.1.6. План запошљавања

Назив институције	Постојећа - планирана	2007.	Планирани број запослених				
			2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Министарство просвете	Постојећа						
Завод за унапређивање васпитања и образовања	Постојећа						
Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања	Постојећа						
Национална агенција за стручно образовање и образовање одраслих	Планирана						
Агенција за европске програме	Планирана						

3.26.1.7. Финансијске потребе

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Из буџета	105.000.000	110.000.000	115.000.000	120.000.000	125.000.000
Из других извора					

3.26.2. Омладина

3.26.2.1. Стање

3.26.2.1.1. Популација младих у Републици Србији и образовни ниво

На основу пописа из 2002**.** године, у Републици Србије има 7.498.001 становника[57].

Укупан број **младих** (старости 15-29 година) у 2002. години је био 1.512.646 тј 20,2% укупне популације. Међу њима је 50,8% је мушког, а 49,2 % женског пола.

После скоро шездесет година постојања, уставом и законом за све гарантованог обавезног и бесплатног основног образовања и васпитања, у Србији ипак има 3,4% неписмених становника и 22,3% без потпуне основне школе.[58] Међу младима старости од 15 до 30 година има чак 0,6% неписмених, а без потпуне основне школе их је 4,70%.

Стопа завршавања основне школе у периоду од 2000. године до 2006. године износила је између 92% и 99%, док је стопа наставка школовања након основне школе била између 97% и 99%.[59] Међутим, процењује се да су обе стопе реално ниже, посебно ако се има у виду непостојање статистичких података о броју грађана који нису регистровани и самим тим без могућности остваривања права на образовање. Завршавање основног образовања је један од приоритетних задатака Миленијумских циљева развоја,[60] а реализација овог циља је од посебног интереса за младе.

Већина земаља које имају развијен образовни систем и уведено обавезно основно образовање настоје да прошире обавезност и на средње образовање, као и да повећају обухват у високошколском образовању и образовању одраслих. Према подацима пописа из 2002. године образовна структура становништва старости од 15 до 30 година (популација младих) је следећа: без завршене основне школе је 5%; са завршеном основном школом је 33%; са завршеном средњом стручном школом у двогодишњем и трогодишњем трајању 14%; са завршеном средњом стручном школом у четворогодишњем трајању 31%; са завршеним гимназијом је 9%; са завршеном вишом школом 2%; са завршеним високим образовањем 3%, док је овај податак непознат за 3 % младих. Стопа одустајања[61] у средњем образовању износи 2,3% за 2005/2006. годину.

Кад је реч о преласку са средњег на више и високо образовање, бруто стопе уписа досежу високе износе (за 2006/2007. стопа износи 64,7%). Иако се велики број младих уписује на факултете, студира се дуго (у просеку 6 година), а мали број завршава студије у року (у 2006. години 21,7%). Међутим, треба истаћи да просечна дужина студирања показује тренд опадања,

[57] Извор : Републички завод за статистику, Попис становништва 2002.године (без података за Косово и Метохију) http://webrzs.statserb.sr.gov.yu/axd/index.php

[58] Попис 2002, Републички завод за статистику,

[59] Статистички годишњак 2007, Републички завод за статистику

[60] Национални миленијумски циљеви развоја у Републици Србији 2006

[61] Стопа одустајања се рачуна као однос разлике броја ученика на почетку и на крају школске године и броја ученика на крају школске године.

од 6,46 (1997.) на 5,64 године (2006.), док проценат оних који студије завршавају у року од 2002. године показује тенденцију пораста.

3.26.2.1.2. Учешће младих у друштву кроз организације младих

Почев од 2003. године, започело са са активним трагањем за могућим институционалним решењима на нивоу локалне самоуправе чији би циљ био побољшање положаја младих у тим срединама. Резултат су местимично формирана локална тела у појединачним локалним самоуправама. Посебно су значајне активности Покрајинског секретаријата за спорт и омладину, који од 2002. године активно спроводи мере за унапређење положаја младих у Војводини кроз реализацију Акционог плана политике за младе у АП Војводини.

Омладинске организације су најзначајнији облик сарадње младих, а њихов најзначајнији утицај везан је за формирање Министарства омладине и спорта, које је настало и као резултат активног четворогодишњег заговарања младих у оквиру Коалиције младих Србије, других удружења грађана и подмладака политичких странака. Генерално постоје две групе организација младих: оне које су створили млади људи око одређене теме и оне чији је фокус рада на младима, али у свом чланству немају само младе. На основу података ЦРНПС[62] 138 организација удружења грађана је навело да су њихово подручје деловања омладина и студенти. Међутим, тачан број организација које се баве младима није могуће установити јер не постоји јасна класификација „омладинских удружења“. Од овог броја 60 организација су студентске, 43 су организације локалног карактера, а постоји и већи број регионалних и географски опредељених организација, организација националних мањина, организација особа са инвалидитетом, организација незапослених, као и других специфичних удружења.

Према члану 98. Закона о основама система образовања и васпитања у последња два разреда основне школе и у средњој школи може да се организује ученички парламент. Програм рада парламента саставни је део програма рада школе. Ученички парламенти школа могу да се удруже у заједницу ученичких парламената. Ипак, постоје битни проблеми у функционисању ових парламената због недовољно јасно дефинисане улоге, права и обавеза, као ни оквира за рад. Иако велики број ученика (96%) зна за постојање парламента у својој школи, само 21% зна чиме се парламент бави, 50% је делимично упознато, док 25 % не зна чиме се бави парламент. Према истраживањима 88% ученика није активно у раду парламента.[63]

Када је у питању структура омладинских удружења с обзиром на пол, учешће младих жена је високо. У Студенској унији Србије, која се састоји из организација чланица, нема индивидуалног чланства али интервјуисани тврде да постоји родна равноправност и да је састав чланства око 50% жена и 50% мушкараца[64].

3.26.2.1.3. Мобилност младих

Иако је преко 80% младих спремно да оде на путовање, четвртина њих у протеклих пет година није имала прилику да оде на летовање, а више од две трећине испитаника није могло себи да обезбеди одлазак на зимовање. У Србији свега 15% младих путује ван земље редовно, у просеку једном годишње, а чак 49%, није ниједном било у иностранству у последњих пет година[65]. Када је у питању средњошколска популација, према новијим истраживањима у последње две године нигде није путовало 24% средњошколаца. У иностранство ниједном није

[62] Центар за развој непрофитног сектора
[63] ЦЕСИД (2005): Развој и ангажман младих у локалној заједници: Ученички парламент – први корак ка демократији
[64] Bigini, S. (2007): Report on youth and youth policy in Serbia, UNIFEM, Programme office in Belgrade
[65] Удружење грађана грађанске иницијативе (2002): *Испитивање положаја и потреба младих Србије у локалним заједницама.*

путовало 44% средњошколаца, 15% је путовало једном, два или три пута 17% а више од 3 пута 23% (под иностранством се нису подразмевале земље бивше СФРЈ)[66].

На покретљивост младих негативно су утицали материјални услови и строг визни режим, посебно за поједине групе, пре свега, сиромашне и незапослене и избегле и интерно расељене.[67]

3.26.2.1.4. Правци развоја омладинске политике у Републици Србији

Влада Републике Србије, на седници одржаној 09.05.2008. године, усвојила је **Националну стратегију за младе (НСМ).** Предуслови за развој НСМ били су: широк консултативни процес, истраживања о младима и сарадња између државних органа, невладиног сектора и самих младих. У овој стратегији учињени су покушаји да се ускладе потребе младих, специфичности Србије и 11 индикатора политике за омладину коју је препоручио Савет Европе.[68] Паралелно са завршетком израде НСМ започет је рад на изради Акционог плана за спровођење стратегије. Акциони план ће се односити на период 2008 - 2014, а очекује се да буде завршен септембра 2008.године.[69]

Предлог националне стратегије за младе предвиђа и успостављање Кровне организације за младе и отварање канцеларија за младе на свим нивоима, као једног од основних инструмената за њено спровођење. Предвиђа се и успостављање Националне агенције за младе која би се бавила програмима на пољу међународне сарадње.Осим тога предлаже се и израда Закона о младима, низ смерница на пољу омладинске политике, које би дефинисале значење и подручја рада омладинских радника, разлику између организација за младе и организацвија младих итд.

Један од приоритета Министарства омладине и спорта је изградња капацитета и даље оснаживање **омладинских удружења** и удружења која се баве младима. Представници Министарства омладине и спорта су чланови Управног одора за младе Савета Европе, Саветодавног одбора за младе и Експертске истраживачке мреже.

На иницијативу Савета Европе у Србији је покренута европска омладинска кампања „Сви равноправни - сви различити „ 23.07.2007. године. Будући да у у Републици Србији још није формирана Национална агенција за младе, Србија није могла директно да учествује у програму „ Млади у акцији“, већ посредством Salto-Youth SEE центра. Програм је подржан кроз невладине организације - контакт тачке („Хајде да..“„ Кућа за младе“).

3.26.2.2. Законодавни оквир и стратешка документа

У Републици Србији не постоји општи закон о младима. Поред недавно усвојене НСМ, једини усвојени стратешки документи који се директно односе на младе су Стратегија развоја здравља младих и Акциони план за младе у Војводини, Локални акциони план за младе општине Ариље и Локаклни акциони план за младе општине Панчево.

У Србији не постоје специфични извори информација о броју волонтера, волонтерских програма нити о учешћу младих у волонтерским активностима. Не постоји ни пропис који на општи начин регулише питање волонтерског рада. Поједини прописи уређују питања у вези са добровољним радом, али не постоји пропис који би такав рад регулисао на општи начин. Законом о раду предвиђена је могућност закључивања уговора о стручном оспособљавању и усавршавању као виду волонтерског рада, а у циљу обављања приправничког стажа и полагања

[66] Институт за психологију (2007): *Свакодневница младих у Србији: снимак буџета времена.*
[67] UNFPA (2007): DRAFT Report, Young People in Serbia: their situations, needs and the prospects for youth policy development
[68] Peter Lauritzen (2002): Управа за омладину и спорт Савета Европе.
[69] www.zamislizivot.org : Сајт који садржи све релевантне информације о процесу израде Националне стратегије за младе као и Предлог самог документа. НСМ биће објављена на сајту и на енглеском језику након што је Влада усвоји.

стрчног испита, односно ради стручног усавршавања, стицања посебних знања и способности за рад у струци и специјализације.

3.26.2.3. Институционални оквир

3.26.2.3.1. Национални ниво управљања омладинском политиком

Министарство омладине и спорта формирано је маја 2007. године, на основу Закона о министарствима ("Службени гласник РС", бр. 43/07). Према Правилнику о изменама и допунама Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству омладине и спорта (112-01-1/2007-01/2 од 04.12.2007. године) образоване су три основне унутрашње јединице: Сектор за спорт, Сектор за омладину и Сектор за управљање пројектима. Посебне унутрашње јединице су Секретаријат министарства и Кабинет министра.

Поред Министарства омладине и спорта директне надлежности у раду са младима имају: Министарство просвете, Министарство науке, Министарство здравља, Министарство унутрашњих послова, Министарство рада и социјалне политике, Минстарство културе, Министарство за телекомуникације и информатичко друштво, Министарство правде, Министарство одбране, Министарство за економски и регионални развој, Министарство спољних послова, Министарство за заштиту животне средине.

3.26.2.3.2. Регионални ниво управљања омладинском политиком

Одређена овлашћења у управљању омладинском политиком, за сада, има само Аутономна покрајина, која су дефинисана Законом о утврђивању одређених надлежности Аутномне покрајине. Уважавајући принцип субсидијарности Министарство омладине и спорта је покренуло процес отварања окружних канцеларија за младе (у фази реализације је отварање канцеларија у Крагујевцу, Лозници, Суботици и Ужицу). Окружне канцеларије ће координирати рад локалних канцеларија за младе. На покрајинском нивоу израђен је и усвојен Акциони план политике за младе у Војводини (2005-2008), Покрајинског секретаријата за спорт и омладину АП Војводине[70].

3.26.2.3.2. Локални ниво управљања омладинском политиком

Иако надлежности локалних самоуправа у оквиру омладинске политике нису уређене Законом о локалној самоуправи, многе општине су препознале младе као један од својих приоритета и развиле су и /или усвојиле Локалне акционе планове за младе и /или оформиле Локалне канцеларије за младе.

До формирања Министарства омладине и спорта отворено је седам локалних канцеларија за младе, израђено шест локалних планова акције за младе, од којих су два усвојена од стране општинских власти. У периоду од маја 2007. године до маја 2008. године уз подршку Министарства омладине и спорта оторено је 35 локалних канцеларија за младе.Стратешки циљ МОС-а је да у свакој општини постоји локална канцеларија за младе, као и да се при сваком округу отвори окружна канцеларија за младе.

3.26.2.4. Краткорочни приоритети у омладинској политици

[70] *Акциони план за младе у Војводини*, www.omladina.info

У циљу одређивања приоритета у омладинској политици посебно се водило рачуна о принципима и циљевима датим у Националној стратегији за младе, која је, у потпуности, усаглашена са прописима Европске уније и постојећим државним и секторским стратегијама у деловима који се односе на омладинску политику.

3.26.2.4.1. Законодавство

Краткорочни приоритети (2008-2009)	
Приоритети	Рок
Припрема и усвајање Акционог плана за спровођење НСМ (2008-2014)	септембар 2008
Израда правног оквира за формирање кровне агенције младих	октобар 2008
Усвајање новог Закона о спорту	октобар 2008
Завршетак и усвајање Стратегије развоја спорта	септембар 2008
Усвајање Закона о волонтеризму	март 2009
Припрема Закона о младима	Током 2009

3.26.2.4.2. Институције

До краја 2008. године планирано је запошљавање на неодређено време следећег броја службеника:

1. У Одељењу за анализу, планирање, стратегију, нормативне послове и хармонизацију прописа са правом ЕУ још три (3) службеника,
2. У Одсеку за програме у области политике за младе још два (2) службеника,
3. У Одсеку за сарадњу са младима још један (1) службеник,
4. У Групи за међународну сарадњу још један (1) службеник.

Краткорочни приоритети (2008-2009)	
Приритети	Рок
Отварање локалних канцеларија за младе у свим општинама	новембар 2009.
Јачање капацитета омладинских удружења	континуирано
Учешће у Програму Млади у акцији ЕУ (преко контакт тачака)	током 2009.
Спровођење активности из Акционог плана, које су предвиђене за период до 2009. године	током 2008. и 2009.
Повећање мобилности младих	континуирано
Подизање капацитета запослених у МОС-у	током 2008. и 2009.

3.26.2.5. Дугорочни приоритети у омладинској политици

3.26.2.5.1. Законодавство

Средњорочни приоритети (2010-2012)

Приритети	Рок
Имплементација активности предвиђених Акционим планом за спровођење НСМ (2010-2012)	током 2010, 2011. и 2012.
Усвајање Закона о младима	март 2010.

3.26.2.5.2. Институције

Потребе државних институција за запошљавањем

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
Сектор за омладину	Постојећа	8	8	-	-	-	22

Средњорочни приоритети (2010-2012)	
Приритети	Рок
Учешће у Програму Млади у акцији ЕУ (преко контакт тачака)	током 2010, 2011. и 2012.
Отварање Националне агенције за младе	новембар 2011.
Јачање капацитета омладинских удружења	контуниурано
Професионални развој запослених у МОС-у	континуирано

3.26.2.6. Финансијске потребе Министарства омладине и спорта

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
МОС из буџета	3.696.102.000	4.000.000.000	4.300.000.000	4.600.000.000	5.000.000.000
Сектор за омладину из буџета	670.000	800.000	860.000	920.000	1.000.000
МОС из других извора					
Сектор за омладину из других извора					

3.26.3. Култура

3.26.3.1. Стање

Министарство културе обавља послове државне управе који се односе на: развој и унапређење културе и уметничког стваралаштва; праћење и истраживање у области културе;

обезбеђивање материјалне основе за делатности културе; развој и унапређење књижевног, преводилачког, музичког и сценског стваралаштва, ликовних и примењених уметности и дизајна, филмског и стваралаштва у области других аудио-визуелних медија; заштиту културних добара; библиотечку, издавачку, кинематографску и музичко-сценску делатност; задужбине, фондације и фондове; систем јавног информисања; делатност страних информативних установа, страних средстава јавног информисања, дописништава и дописника у Републици Србији; регистрацију страних информативних установа и пружање помоћи у раду страним новинарима и дописницима; сарадњу у области заштите културне баштине, културног стваралаштва и информисања на језику и писму припадника српског народа у региону; оснивање и развој културно-информативних центара у иностранству, као и друге послове одређене законом - члан 20. Закона о министарствима ("Службени гласник РС", број 43/2007).

3.26.3.2. Законодавни оквир

Важећи закони

1. Закон о делатностима од општег интереса у области културе ("Службени гласник РС", број 49/92)
2. Закон о културним добрима ("Службени гласник РС", број 71/94)
3. Закон о библиотечкој делатности ("Службени гласник РС", број 34/94, 101/2005)
4. Закон о задужбинама, фондацијама и фондовима ("Службени гласник РС", број 59/89)
5. Закон о обнови културно-историјског наслеђа и подстицању развоја Сремских Карловаца ("Службени гласник РС", бр. 37/91, 53/93, 67/93, 48/94, 101/2005)
6. Закон о оснивању Музеја жртава геноцида ("Службени гласник РС", бр. 49/92, 53/93, 67/93, 48/94, 101/2005)
7. Закон о Матици српској ("Службени гласник РС", број 49/92)
8. Закон о кинематографији ("Службени гласник РС", бр. 46/91, 53/93, 56/93, 67/93, 47/94, 48/94, 101/2005)
9. Закон о самосталном обављању уметничке или друге делатности у области културе ("Службени гласник РС", бр. 39/93, 42/98)
10. Закон о издавању публикација ("Службени гласник РС", бр. 37/91, 53/93, 67/93, 48/94, 135/2004, 101/2005)
11. Закон о Српској књижевној задрузи ("Службени гласник РС", број 20/97)

Када је реч о Закону о библиотечкој делатности, може се рећи да постоји делимична усаглашеност закона са препорукама ЕУ, која се огледа у другом ставу Резолуције о сарадњи библиотека у области обраде података из 1985. Наиме, *примена нових технологија за обраду и дисеминацију информација* могла би да се подведе под члан 10. тачка 7. Закона о библиотечкој делатности. Општи интерес у области библиотечке делатности у смислу овог закона јесте: «координирање изградње и развоја јединственог библиотечко-информационог система на јединственој информатичкој технологији у Републици» и чланом 2. тачка 8) Закона о делатностима од општег интереса у области културе: «изградња јединственог библиотечко-информациониг система и матичне функције у библиотекарству».

Учешће Републике Србије у Програму ЕЗ Култура 2007-2013.

У фебруару 2008. године у Бриселу је потписан Меморандум о разумевању за учешће Републике Србије у Програму Култура 2007-2013. између Европске заједнице и Републике Србије, тако да је Република Србија и званично приступила овом комунитарном програму. Финансијски допринос који ће Република Србија уплаћивати у Општи буџет Европске уније за учешће у Програму Култура 2007-2013, делом ће се уплаћивати из националног буџета, а делом

ће се издвајати из прве компопненте *инструмента претприступне помоћи* (ИПА) „Подршка у транзиционом процесу и изградња институција". Очекује се да из ИПА буде покривено до 50 одсто доприноса за период 2008-2013. година. У циљу даље реализације Програма, основано је имплементационо тело на националном нивоу под називом *тачка културног контакта (Cultural Contact Point)*, чији је задатак да промовише Програм, олакша учешће корисника у самом Програму, да одржава сталне контакте са различитим институцијама и организацијама дајући подршку сектору у области културе и да обезбеђује информације потенцијалним кандидатима у погледу финансијске подршке према условима културних механизама Заједнице.

3.26.3.3. Институционални оквир

Према важећем Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству културе, између осталих, постоје следеће основне унутрашње јединице: Сектор за заштиту културне баштине, Сектор за савремено стваралаштво, културну индустрију и културне односе и Сектор за међународне односе, европске интеграције и развој менаџмента у области културе.

У Сектору за заштиту културне баштине, између осталог, обављају се и послови који се односе на: праћење и анализирање стања у области заштите културних добара (непокретни и покретни споменици културе, архивска грађа, филмска грађа, музејски предмети, стара и ретка књига) и предлагање мера за њихово унапређивање; праћење и анализирање стања у архивској и библиотечкој делатности и предлагање мера за њихово унапређивање; решавање у управним стварима у области заштите културних добара; надзор над стручним радом установа заштите и установа библиотечке делатности; вршење управног надзора у области заштите покретних и непокретних културних добара.

У Сектору за савремено стваралаштво, културну индустрију и културне односе обављају се послови праћења и анализирања стања у области књижевности и издаваштва, савремене визуелне уметности и мултимедија, музичке уметности и дискографије, сценске и музичко-сценске уметности, кинематографије, предлагања мера за њихово унапређивање и финансирање; проучавања језичких прилика у области културе; припремања анализа, извештаја и информација о стању и развоју културне индустрије и предлагања мера за њено унапређивање; нормативни послови из делокруга Сектора; надзор над стручним радом установа културе из области стваралаштва; аматеризам; иницирања и програмирања међународне активности у области стваралаштва; послови старања о унапређивању културних делатности националних мањина и етничких заједница, као и међуетничке културне сарадње; сарадње у области културног стваралаштва на језику и писму припадника српског народа у региону; иницирања и програмирања међународне билатералне сарадње у области стваралаштва.

У Сектору за међународне односе, европске интеграције и развој менаџмента у области културе, између осталог, обављају се послови који се односе на координацију, праћење и извештавање о процесу хармонизације законодавства у области културе и медија са законодавством Европске Уније; иницирање, учествовање, праћење и извештавање о реализацији процеса институционалних промена у државној управи из области културе и медија, неопходних ради прилагођавања условима и стандардима Европске Уније; координацију процеса образовања кадрова у области културе и медија за потребе придруживања Европској Унији; сарадња са надлежним органима Републике Србије у пројектима УНЕСКО-а, Савета Европе, Европске Уније, Радне заједнице подунавских земаља и других међународних владиних и невладиних организација; предлагање програма за прикупљање и распоређивање међународне помоћи, реализација и праћење њиховог остваривања, оснивање и развој културно-информативних центара у иностранству.

Када је реч о обуци која се односи на процес европских интеграција, у Сектору за заштиту културне баштине 1 запослен је прошао ову врсту обуке, у Сектору за савремено стваралаштво,

културну индустрију и културне односе њих 2 (двоје) је прошло обуку, док је из Сектора међународне односе, европске интеграције и развој менаџмента у области културе 7 (седморо) похађало семинаре на тему европских интеграција.

3.26.3.4. Краткорочни приоритети

3.26.3.4.1. Законодавни оквир

Приоритет Министарства културе је имплементација Конвенције о заштити и унапређењу разноликости културних израза (УНЕСКО, 2005. године), која усвојена је на седници Владе РС у октобру 2007.године и упућена на ратификацију Скупштини Републике Србије. Поменута Конвенција представља рефентни законски оквир који пружа смернице за стварање правног оквира доношењем општег Закона о култури и других закона о појединачним културним делатностима на националном нивоу.

У фази усаглашавања са надлежним министарствима је Нацрт закона о култури, који утврђује општи интерес у култури и уређује начин остваривања општег интереса у култури и обављање културних делатности. Канцеларија за европске интеграције је дала мишљење да је Нацрт закона о култури усклађен са захтевима који постављају извори права Европске уније. Према Уговору о оснивању Европске заједнице одређене политике имају статус хоризонталних, односно постоји настојање да циљеви тих политика буду уграђени и у друге секторске политике. Члан 6. Уговора о оснивању Европске заједнице предвиђа да се обавезе заштите животне средине морају интегрисати у образовању и спровођењу других политика Европске заједнице које су дефинисани у члану 3. Уговора нарочито са циљем подстицања одрживог развоја. У политике предвиђене чланом 3. спада и политика образовања и развоја култура држава чланица. Имајући у виду наведено, у Нацрту закона о култури, као једно од начела на којима се заснива остваривање општег интереса у култури, дефинисина је и културна средина као интегрални део животне средине са циљем подстицања одрживог равоја.

У периоду 2008/2009. планирано је доношење нових прописа којима ће бити регулисана област извоза (привремени/трајни) културних добара и добара која уживају претходну заштиту у складу са прописима Европске Уније и принципима Светске трговинске организације. У наведеном периоду планира се доношење новог Закона о музејском грађи и музејској делатности у коме ће бити потпуно обрађена област издавања извозних дозвола за културна добра и добра која уживају претходну заштиту. Овај закон биће у потпуности хармонизован са прописима Европске Уније и Светске трговинске организације.

Поред наведених закона, у изради су и нацрти закона о непокретном културном наслеђу, закона о архивској грађи и архивској служби, закона о задужбинама и фондовима и закона о старој и реткој библиотечкој грађи.

3.26.3.4.2. Институционални оквир

Нацрт закона о култури предвиђа оснивање новог тела - Националног савета за културу. Као стручно-саветодавно тело, Национални савет за културу делује у циљу обезбеђивања сталне стручне подршке у очувању, развоју и ширењу културе и састоји се од угледних и афирмисаних уметника и стваралаца, стручњака и научника у култури, које бира Народна скупштина Републике Србије.

Национални савет за културу: прати и оцењује стање у култури у Републици Србији; даје сугестије у креирању културне политике; даје предлоге за развој и унапређење културних делатности; даје сугестије приликом израде предлога Програма културног развоја и даје годишњу оцену његовог извршавања; прати рад стручних комисија Министарства и даје мишљења о њиховом раду; даје сугестије и предлоге за уређење других питања у области културе, као и

међуресорне сарадње (наука, образовање, урбанизам, међународна сарадња, итд.); обавља и друге послове у складу са овим законом.

3.26.3.5. Средњорочни приоритети

3.26.3.5.1. Законодавни оквир

Нови Нацрт закона о библиотекама, чије је усвајање планирано у периоду 2009-2010. године, узео је у обзир све препоруке ЕУ, ЕБЛИДЕ (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations–Европски биро библиотечких, информационих и документационих удружења, са седиштем у Хагу), Унеска итд.

3.26.3.5.2. Институционални оквир

Приоритет Министарства културе је стално усавршавање кадрова, али с обзиром на рестриктивне мере у погледу запошљавања нових кадрова, планира се, пре свега, обука запослених у Министарству у циљу унапређења секторских политика, стратешког планирања и евалуације.

Табела 1.

Потребе државних органа/институција за запошљавањем

Назив органа управе/институције	Постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	*2009*[71]	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство културе:							
Сектор за заштиту културне баштине		11	9				
Сектор за савремено стваралаштво, културну индустрију и културне односе (без кинематографије)		12	12				
Сектор за међународне односе, европске интеграције и развој менаџмента у области културе		10	10				
Укупно							

3.26.3.6. Финансијске потребе

Табела 2А.[72] Потребе Министарства културе (МК)

[71] Број запослених је наведен само примера ради

[72] Табела „2А“ представља збир средстава наведених у табели „2Б“ и у табели „2В“

	у 2008.	у 2009.	у 2010.	у 2011.	у 2012.
Активности/[73]					
Изградња органа управе/институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура[74]					

Напомена:
Навести износ у ЕУР за сваку годину посебно.
За страну подршку навести и која је страна подршка у питању.

Табела 2Б. Буџет Министарства културе (МК) - домаћи извор

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Изградња органа управе/институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

Табела 2В. Буџет Министарства културе (МП) - страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

	у 2008.	у 2009.	у 2010.	у 2011.	у 2012.
Активности *(policy)* Реализација Програма ЕЗ Култура 2007-2013.	ИПА – за комунитарни програм Култура 2007-2013 – 53.500 евра	ИПА – за комунитарни програм Култура 2007-2013 – 53.000 евра	ИПА – за комунитарни програм Култура 2007-2013 – 52.500 евра	ИПА – за комунитарни програм Култура 2007-2013 – 52.000 евра	ИПА – за комунитарни програм Култура 2007-2013 – 51.500 евра
Изградња органа управе/институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

[73] Додатни трошкови настали из спровођења прописа и нису директни трошкови администрације, нпр. социјална помоћ, помоћ организацијама за заштиту потрошача, помоћ невладиним организацијама...
[74] Изградња објеката у областима у којима је то могуће навести: путеви, аеродроми, железница, инфраструктурни радови, „шенгенска“ граница...

3.27. ЖИВОТНА СРЕДИНА

Стање

Питања животне средине су у Споразуму о стабилизацији и придруживању дефинисана у поглављу VIII, члану 111 и члану 97 који се односи на шумарство.

У Европском партнерству из 2008. године, дефинисани су следећи приоритети за област животне средине :

Краткорочни:

- Убрзати усклађивање закона и стандарда с правним тековинама ЕУ;
- Спроводити усвојене законе, нарочито у области процене утицаја на животну средину;
- Отпочети спровођење Кјото Протокола;
- Усвојити и спроводити националну стратегију заштите животне средине;
- Ојачати административне капацитете тела надлежних за планирање, издавање дозвола, контролу и праћење као и управљање пројектима; ојачати капацитете на локалном нивоу и обезбедити координацију рада локалног и централног нивоа;
- Наставити унапређење и почети спровођење планова за управљање отпадом и почети изградњу објеката за прераду и безбедно одлагање опасног отпада.

Средњорочни:

- Обезбедити пуну примену закона усклађених са законодавством ЕУ;
- Спроводити релевантне међународне конвенције и Кјото протокол;
- Усвојити и почети спровођење стратегије о загађењу ваздуха, управљања отпадом и заштите природе;
- У потпуности спроводити националну стратегију заштите животне средине и стратегију о водама;
- Наставити јачање административних капацитета који се баве животном средином на националном и локалном нивоу;
- Спроводити вишегодишњи план финансирања политике заштите животне средине, укључујући и инвестициони план за ову област;
- Завршити изградњу објеката и безбедно одлагање опасног отпада.

У краткорочном периоду, до краја 2009. године се планира усвајање следећих стратешких документата из области животне средине:

- **Стратегија одрживог развоја Србије -** ова стратегија ће обезбедити оквир за одрживи привредни развој Србије, уз предлагање конкретних мера за очување ресурса уз брз напредак у одговарајућим сегментима придруживања Србије Европској унији. Структура Стратегије заснива се на три "стуба" одрживог развоја и то: Економији заснованој на знању**,** Економско-социјалним питањима и Животној средини. Национална стратегија одрживог развоја заснива своја решења у складу са европским интеграцијама: Стратегијом одрживог развоја ЕУ која је усвојена 2001. године и ревидирана 2006. године и Лисабонском стратегијом ЕУ. Стратегија је усклађена са Миленијумским циљевима развоја УН и Националним миленијумским циљевима развоја у Републици Србији које је Влада Републике Србије усвојила 2006. године.
- **Национални програм заштите животне средине** (у даљем тексту: Национални програм) који се заснива на принципима одрживог развоја усклађен је са основним принципима Шестог акционог програма ЕЗ за животну средину (The Sixth Community Environment Action Programme). На основу Закона о заштити животне средине, акциони планови ће бити донети за: унапређење просторног планирања и уређења простора, заштиту земљишта, заштиту вода, заштиту ваздуха и

атмосфере, заштиту шума, заштиту екосистема, заштићена природна добра, управљање отпадом, управљање хемикалијама, заштиту од јонизујућих и нејонизујућих зрачења, заштиту од удеса, заштиту од буке и вибрација, одрживо управљање енергијом, развој информационог система, развој научног истраживања, образовања и васпитања, развој и примену економских инструмената и др.

- **Национални акциони план "Здравље деце и животна средина" (СЕНАР)** чији је циљ спровођење обавеза преузетих на Будимпештанској конференцији „Животна средина и здравље“.
- **Први оквирни акциони план за образовање за заштиту животне средине у функцији одрживог развоја, као обавеза из** Стратегије образовања за одрживи развој за регион Економске комисије УН за Европу (UNECE), односно обавеза држава чланица тог региона да на адекватан начин прилагоде елементе ове Стратегије локалним условима приликом спровођења исте.

У средњорочном периоду, до краја 2012. године, планира се усвајање следећих стратешких докумената из области животне средине:

- До краја 2010. године биће усвојена Стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара, која ће се базирати на одредбама Оквирне стратегије одрживог коришћења природних ресурса ЕУ.

3.27.1. Хоризонтално законодавство

3.27.1.1. Стање

3.27.1.1.1. Законодавни оквир

Област хоризонталног законодавства је обухваћена Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, Законом о слободном приступању информацијама од јавног значаја и Законом о министарствима.

Влада Р. Србије је у децембру 2007. усвојила Предлог закона о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине (Архуска конвенција), чије се усвајање од стране скупштине планира у четвртом кварталу 2008. године. Доступност информација и учешће јавности у доношењу одлука, односно сва три стуба Архуске конвенције уграђена су у наведене законе. Предстоји доношење Националног Плана за имплементацију Архуске Конвенције.

Уредба 1210/90 о оснивању Европске агенције за животну средину и Европске мреже за информације и осматрање (ЕИОНЕТ) преузета је оснивањем Агенције за заштиту животне средине на основу Закона о министарствима (2004), на основу којег ова Агенција сарађује са Европском Агенцијом за животну средину и ЕИОНЕТ-ом. Међународне обавезе које произлазе из *PRTR* протокола Архуске конвенције и Уредбе 166/2006/ЕЗ пренете су у Правилник о методологији за израду интегралног катастра загађивача усвојен 2007. године (Службени гласник бр. 94/2007), чиме је дат основ за успостављање и вођење Интегралног катастра загађивача од стране Агенције за заштиту животне средине. Упутство 91/692/ЕЕЗ о стандардизовању и рационализацији извештаја о имплементацији одређених упутстава преузето је Законом о заштити животне средине.

Упутство 2003/35/ЕС о учешћу јавности у доношењу одлука у области животне средине је у целини уграђено у Закон о заштити животне средине, Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, Закон о процени утицаја на животну средину и Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања (ИППЦ закон).

Упутство 2003/4/ЕЗ о јавном приступу информацијама из области заштите животне средине преузето је Законом о заштити животне средине, Законом о слободном приступању

информацијама од јавног значаја, Законом о процени утицаја, Законом о стратешкој процени утицаја, ИППЦ законом.

Упутство 2001/42/ЕЗ Европског парламента и Савета о процени утицаја одређених планова и програма на животну средину преузето је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04).

Упутство 85/337/ЕЗ о процени утицаја одређених јавних и приватних пројеката на животну средину (измењено Упутствима 97/11/ЕЗ и 2003/35/ЕЗ) је преузето Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“,). Донети су сви подзаконски прописи неопходни за спровођење Закона о процени утицаја на животну средину, чиме је омогућена пуна транспозиција наведених директива и имплементација овог закона. Република Србија је 2007. године ратификовала Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту (ЕСПОО конвенцију).

Упутство 2004/35/ЕЗ о одговорности за штету на животној средини у вези са превенцијом и санирањем штете на животној средини није у целини преузето у националном законодавству. Закон о заштити животне средине садржи одредбе о грађанско-правно одговорности за штету на имовини која настане поводом акта загађења. Потребно је дефинисати одвојен концепт штете у животној средини од грађанско-правног и регулисати управни поступак у којем ће се она утврђивати као и поступак њене превенције и ремедијације уколико настане у складу са захтевима овог упутства.

Препорука 75/436/Еуратом о примени принципа „загађивач плаћа“ у целости је пренета у Уредбу о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде („Службени гласник Републике Србије“, број 113/05 и 56/2007) и Уредбу о мерилима и критеријумима за повраћај, ослобађање и смањење плаћања накнаде за загађивање животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 113/05).

3.27.1.1.2 Институционални оквир

За спровођење прописа из области хоризонталног законодавства надлежно је Министарство заштите животне средине (МЗЖС). У оквиру овог министарства, на пословима процене утицаја на животну средину ради седам запослених а потребно је да их буде девет, док на пословима стратешке процене утицаја тренутно ради троје запослених, а потребно је да их буде седам. За спровођење поступака процене утицаја на животну средину, односно стратешке процене утицаја на животну средину, надлежне су и аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, за оне планове и пројекте за које дозволу за изградњу објеката издаје надлежни орган аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе.

Постоји потреба за јачањем институционалних капацитета МЗЖС, Агенције, Фонда и инспекције, као и јачањем административних и институционалних капацитета на локалном нивоу за спровођење хоризонталног законодавства. Потребно је и додатно унапредити систем мониторинга животне средине.

Агенција за заштиту животне средине (Агенција), као посебан орган управе у саставу МЗЖС, је надлежна за успостављање и вођење Националног информационог система заштите животне средине Републике Србије као и Интегралног катастра загађивача. На пословима израде и вођења информационог система раде 4 запослена, а потребно је да их буде 10, док на изради и вођењу катастра загађивача ради један запослени а потребно је да их буде 15. На пословима прикупљања и обраде података и израде извештаја о стању животне средине укупно ради 19 запослених у Агенцији.

Агенција сарађује са Европском агенцијом за животну средину (EEA - European Environmental Agency) и укључена је у сарадњу и размену података и информација у оквиру

Европске електронске информационо-осматрачке мреже (*EIONET* - European Information and Observation network). Агенција има улогу Националне фокалне институције, као и Националне фокалне тачке за сарадњу са ЕЕА (један запослени). Агенција је остварила значајан напредак у области достављања података (тзв. "Приоритетни токови података", обавезе по Бази обавеза извештавања (*ROD* - Reporting Obligations Database) и први пут израда индикатора стања животне средине) Европској агенцији, те је након почетка сарадње 2004. године (34. место од 36 земаља), у 2007. години рангирана на 6. место по обиму података које доставља.

Број запослених у Сектору за контролу и надзор МЗЖС за послове инспекције за процену утицаја, заштиту ваздуха, вода, утицаја буке, за сарадњу са међународним мрежама, локалном самоуправом и за интегрисани приступ на граници износи 38.

Фонд за заштиту животне средине (Фонд) финансира акционе и санационе планове, а нарочито припрему имплементације и развоја програма, пројеката и других активности у области очувања, одрживог коришћења заштите и унапређења животне средине, као и у области енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије, и тренутно има 20 запослених. Фонд обезбеђује средства на основу Уредбе о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде и Уредбе о мерилима и критеријумима за повраћај, ослобађање и смањење плаћања накнаде за загађивање животне средине.

У Републици Србији инспекција за заштиту животне средине (инспекција) је организована на 3 нивоа – републичка, покрајинска и инспекција заштите животне средине јединица локалне самоуправе. Инспекција врши инспекцијски надзор над применом прописа. У републичкој инспекцији укупан број запослених је 109, од чега је 101 инспектор. Опис послова и систематизација радних места у републичкој инспекцији заштите животне средине су усклађени са Препоруком Европског парламента и Савета 2001/331/ЕЗ, а њене одредбе су пренете Препоруком о минималним критеријумима за инспекцију животне средине објављеном као обавезујућом за инспекцију од стране министра заштите животне средине, 2006. године.

3.27.1.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3. 27.1.2.1 Законодавни оквир

- До краја 2008. године, ратификовати Архуску конвенцију;
- До краја 2009. године, усвојити подзаконске акте којима ће у потпуности бити пренете одредбе Упутства 2003/4/ЕЗ о приступу информацијама из области заштите животне средине, Упутства 91/692/ЕЕЗ о стандардизовању и рационализацији извештаја о имплементацији одређених упутстава и Уредбе 1210/90 о оснивању Европске агенције за животну средину и Европске мреже за информације и осматрање (ЕИОНЕТ).

3.27.1.2.2 Институционални оквир

Јачати институционалне капацитете МЗЖС, Агенције, Фонда и инспекције:

- Ради спровођења поступка процене утицаја, у МЗЖС је планирано запошљавање једног службеника, а ради спровођења поступка стратешке процене утицаја, планирано је запошљавање два службеника у МЗЖС.
- Агенција ће запослити 2 службеника за спровођење обавеза прикупљања, обраде података и извештавања, као и изградње информационог система.
- У циљу операционализације ИКЗ Агенција ће: запослити седам службеника; израдити прецизне листе оператера различитих привредних делатности који достављају податке за

ИКЗ, упутства за оператере и упутства за контролу квалитета достављених података за ИКЗ; и успоставити радне групе за екстерну контролу података из ИКЗ.

- Агенција за заштиту животне средине ће координирати успостављање и одржавање националног система мониторинга животне средине у Републици Србији, успоставиће једнообразне процедуре тестирања и прикупљања података према методологијама примењеним од стране ЕЕА, Упутством о извештавању и другим релевантим европским прописима (из области заштите и управљања водама, квалитета ваздуха и сл.).
- Агенција ће увести аутоматске методе и процедуре мониторинга квалитета ваздуха, воде и земљишта и једнообразне аналитичке процедуре и процедуре контроле квалитета. Национална референтна лабораторија ће се акредитовати у складу са међународним стандардом ISO/IEC 17025.
- Фонд ће запослити још службеника.
- Наставити обуку инспекције на свим нивоима.

3.27.1.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.27.1.3.1. Законодавни оквир

- До краја 2012. године ће се, у циљу пуне имплементације Упутства 2001/42/ЕЗ, уредити избор индикатора ради процене стања животне средине и праћења ефеката реализације планова и програма.
- Извршиће се потпуно преношење Упутства 2004/35/СЕ.

3.27.1.3.2. Институционални оквир

- Наставиће се јачање административних и институционалних капацитета Министарства, Агенције, инспекције животне средине, као и институција које врше мониторинг запошљавањем и обуком.
- Ради спровођења поступка процене утицаја, у МЗЖС је планирано запошљавање једног службеника, а ради спровођења поступка стратешке процене утицаја, планирано је запошљавање два службеника у МЗЖС.
- У републичкој инспекцији ће се, до краја 2012 године, запослити 26 службеника од којих ће 20 бити инспектори, а 6 правно–административни службеници. Потребно је наставити са обукама инспекције на свим нивоима за вршење послова инспекцијског надзора.
- Агенција ће успоставити систем за прикупљање података о стању животне средине реализацијом пројекта "Помоћ Агенцији за заштиту животне средине као Националној фокалној тачки за сарадњу са Европском агенцијом за животну средину у јачању ЕИОНЕТ мреже у Србији" - IPA 2008; јачати административне капацитете за Националног информационог система животне средине – запослити још 4 службеника у Агенцији тако да, укупан број запослених који раде на поменутим пословима буде 10 . ; успоставити on-line достављање података за ИКЗ, и запослити још 7 службеника који раде на пословима ИКЗ; усвојити национални сет индикатора животне средине у циљу побољшања извештавања ЕЕА и других међународних организација;
- Агенција ће до краја 2011. изградити и опремити Националну референтну лабораторију;
- Агенција ће до краја 2011. изградити и опремити калибрациону и аналитичку ради редовне провере и калибрације аутоматских анализатора и анализе узорака на подручју Србије;
- Национална референтна лабораторија ће се акредитовати до краја 2012. у складу са међународним стандардом ISO/IEC 17025.

-

Запошљавање ће се вршити по следећој динамици:

Назив институције		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008	2009	2010	2011	2012
Министарство заштите животне средине	Сектор за планирање и управљање – Група за стратешку процену утицаја	Постојећа	3	4	*5*	7	7	7
	Сектор за планирање и управљање – Одељење за процену утицаја на животну средину	Постојећа	7	7	8	8	9	9
	Агенција за заштиту животне средине (*Интегрални катастар загађивача)*	Постојећа	1	1	8	10	12	15
	Агенција за заштиту животне средине *Национални информациони систем*	Постојећа	4	5	6	7	8	10
	Сектор за контролу и надзор Инспекција за процену утицаја, заштиту ваздуха, вода и утицаја буке	Постојећа	31	43	43	43	43	43
	Сектор за контролу и надзор Оделење за сарадњу са међун. мрежама, локалном самоуп.жи	Постојећа	7	9	9	9	9	9

	интегрисани приступ на граници							
Укупно			53	69	79	84	88	93

Финансијске потребе

Табела 2А.[75] Потребе Министарства заштите животне средине

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности/[76] IPA 2008 – Agencija					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура[77]					

Напомена:
Навести износ у ЕУР за сваку годину посебно.
За страну подршку навести и која је страна подршка у питању.

Табела 2Б. Буџет Министарства заштите животне средине, - домаћи извор

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Ангажовање стручних институција и организација на програмима мерења загађујућих материја у ваздуху, отпадним водама и нивоа буке од индустрије	250.000.- Евро	250.000.- Евро	250.000.- Евро	250.000.- Евро	250.000.- Евро
Обука републичке и локалне инспекције за контолу и надзор над повереним пословима		20.000.- ЕУР			
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Набавка рачунара и фото камера за 20 тренутно запослених инспектора у Сектору за контролу и надзор	20.000.- ЕУР				
Набавка нових возила за Сектор за контролу и надзор за запослене и новозапослене у који су наведени у Табели запошљавања	100.000.-	100.000.-			
Инфраструктура					

Табела 2В. Буџет Министарства заштите животне средине
- страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

Министарство заштите животне средине	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012

[75] Табела „2А“ представља збир средстава наведених у табели „2Б“ и у табели „2В“
[76] Додатни трошкови настали из спровођења прописа и нису директни трошкови администрације, нпр. социјална помоћ, помоћ организацијама за заштиту потрошача, помоћ невладиним организацијама...
[77] Изградња објеката у областима у којима је то могуће навести: путеви, аеродроми, железница, инфраструктурни радови, „шенгенска“ граница...

Агенција за животну средину IPA 2008		2.000.000 €			
Твининг програм обука републичке инспекције за процену утицаја, заштиту ваздуха и вода и утицаја буке	156.950€	569.320.€			
Твининг програм обука републичке инспекције за сарадњу са међун. мрежама, лпкалном самоуп.жи интегрисани приступ на граници	32.850.€	119.160.€			
Твининг програм обука републичке инспекције за јонизујуће и нејонизујуће зрачење	18.250.€	92.680.€			
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Набавка софтвера за обраду података о загађујућим материјама		1.000.000.- Евро			
Инфраструктура					

3.27.2. Квалитет ваздуха и климатске промене

3.27.2.1. Стање

3.27.2.1.1. Законодавни оквир

Квалитет ваздуха:

Област квалитета ваздуха уређена је Законом о заштити животне средине (Службени гласник РС), Законом о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу („Службени лист СФРЈ“, број 18/88 и 63/90), подзаконским актима, као и техничким правилницима у појединим областима.

Важеће законодавство није усклађено са Упутством 96/62/ЕЗ и „кћеркама“ упутствима. Са ЕУ прописима нису усклађене: граничне вредности имисионих и емисионих концентрација појединих основних и специфичних полутаната, процена квалитета ваздуха, обавеза извештавања, садржине извештаја о квалитету амбијенталног ваздуха и обавеза израде процена стања квалитета ваздуха и акционих планова.

Квалитет течних горива нафтног порекла је уређен Правилником о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла („Сл. лист СЦГ“, бр. 51/04, 54/05 и 18/06 и „Сл. гласник РС“, бр. 128/07) који није усклађен са Уредбом 1882/2003 и упутствима 2005/35ЕЗ, 2003/17ЕЗ.

У области емисија из мобилних извора загађења, ратификован је УН/ЕЦЕ Споразум о усвајању једнообразних прописа за возила са точковима, опрему и делове који могу бити уграђени и/или коришћени на возилима са точковима и условима за узајамно признавање додељених хомологација на основу тих прописа („Службени лист ФНРЈ“, бр. 5/62 – међународни уговори). Усвојени су УН/ЕЦЕ правилницима, који су идентични са: Упутством 72/306/ЕЕЗ, Упутством 88/77/ЕЕЗ, Упутством 97/24 поглавље 5, Упутством 2005/55/ЕЗ, Упутством 70/220/ЕЕЗ Упутством 80/1268/ЕЕЗ.

Закон о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу („Службени лист СФРЈ“, број 18/88 и 63/90) у делу који се односи на мониторинг квалитета ваздуха није усаглашен са ЕУ прописима.

Република Србија је ратификовала следеће међународне уговоре који се односе на област заштите ваздуха: Оквирна конвенција Уједињених нација о промени климе („Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори, бр. 2/97), Кјото протокол уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе („Службени гласник РС“ бр. 88/07), Бечка конвенција о заштити озонског омотача („Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори, бр. 1/90) и, уз Бечку конвенцију, Монтреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач („Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори, бр. 16/90 и „Службени лист СЦГ“ – Међународни уговори“, бр. 24/2004), као и сва четири амандмана на Монтреалски протокол: Лондонски из 1990. године, Копенхашки из 1992. године, Монтреалски из 1997. године и Пекиншки из 1999. године (у јулу 2004. године одобрен је Национални план за искључивање из употребе супстанци које оштећују озонски омотач), Конвенција о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени лист СФРЈ“ – Међународни уговори, бр. 11/86) и Протокол уз Конвенцију о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима из 1979. године о дугорочном финансирању програма сарадње за праћење и процену прекограничног преноса загађујућих материја у ваздуху на велике даљине у Европи (ЕМЕП) („Службени лист СФРЈ“ – Међународни уговори, бр. 2/87).

Предвиђа се да ће се за одређена упутства из области управљања квалитетом ваздуха преговарати о транзиционим периодима за имплементацију. У Републици Србији није урађена процена трошкова усклађивања са *acquis* у области животне средине. На основу израде прорачуна трошкова усаглашавања са прописима ЕУ, предвиђеног пројектом Стратегија приступања Републике Србије ЕУ у области заштите животне средине - Environmental Approximation Strategy (EAS) - IPA 2007, планирана је израда планова за имплементацију одабраних „инвестиционих“ упутстава у области управљања квалитетом ваздуха.

Климатске промене:

Република Србија, као земља у развоју, у статусу је “не-Анекс I уговорнице” Оквирне конвенције УН о промени климе и Кјото протокола. Република Србија држава је уговорница Кјото протокола од 17. јануара 2008. године. У области климатских промена потребно је израдити: Прву националну комуникацију Републике Србије, Националну стратегију за укључивање Републике Србије у Механизам чистог развоја у оквиру Кјото протокола и Национални програм за климатске промене. Такође, потребно је одговарајућим прописима успоставити институционални оквир за спровођење пројеката Механизма чистог развоја.

3.27.2.1.2. Институционални оквир

Квалитет ваздуха:

Област квалитета ваздуха је у надлежности МЗЖС, а одређене надлежности имају и МИ, МРЕ, МТУ и РХМЗ.

МЗЖС је надлежно за израду стратешких и законских докумената, утврђивање граничних вредности емисије из стационарних извора, вредности имисије и израду акционих и санационих планова. У МЗЖС, на пословима заштите ваздуха, односно управљања квалитетом ваздуха, ради осам службеника. Потребно је да се на овим пословима запосли укупно 16 службеника.

Мониторинг квалитета ваздуха је у надлежности РХМЗ и Агенције. Програм систематског испитивања квалитета ваздуха спроводи се на 24 станице у оквиру националне метеоролошке мреже РХМЗ –а. На једној станици спроводе се међународни програми GAW (глобално атмосферско бдење) и ЕМЕР (Програм сарадње за праћење и процену преноса загађујућих материја у ваздуху на велике даљине у Европи). Осим овога, врши се развој и примена модела за расподелу и транспорт загађујућих материја у ваздуху. На пословима мониторинга у РХМЗ-у

ради 34 службеника, а потребно је запослити укупно 57 службеника. Агенција је одговорна за успостављање Државног система за аутоматски мониторинг. У Агенцији на пословима мониторинга контроле квалитета ваздуха ради пет службеника, а потребно је запослити укупно 39. У циљу унапређења мониторинга Агенција је поставила и пустила у рад 6 аутоматских станица. У оквиру CARDS 2003 пројекта јачања капацитета у области заштите животне средине, у току су припремне фазе за постављање 24 аутоматске мерне станице, успостављање калибрационе лабораторије, 1 мобилне аутоматске станице и референтне лабораторије. Република, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе, су надлежне да прате стање животне средине (мониторинг). Аутономна покрајина, односно јединице локалне самоуправе доносе програм мониторинга на својој територији, који мора бити усаглашен са Програмом мониторинга који доноси Влада за период од две године. У пракси активан локални мониториг је везан за АМС и присутан је у Панчеву, Бору и Београду.

У МИ пословима који се односе на техничке карактеристике израде и експлоатације возила тренутно се бави Одељење за безбедност саобраћаја, а у току је преузимање Одсека за хомологацију моторних возила из Института за стандардизацију од стране МИ. Одсек за хомологацију има 5 запослених, а потребно је запослити укупно 9. Контрола издувних гасова из моторних возила се врши у оквиру техничког прегледа возила. Давање овлашћења за рад и контролу рада техничких прегледа возила обавља МУП.

МРЕ припрема техничке прописе из области квалитета горива нафтног порекла, на овим пословима запослено је 2 службеника, а потребно је запослити укупно 6. МЕРР је надлежно за доношење техничких прописа. МТУ је надлежно за инспекцијску контролу квалитета горива нафтног порекла и на овим пословима запослен је 1 службеник, а потребно је запослити укупно 10.

Инспекцијске послове контроле граничних вредности емисије у области управљања квалитетом ваздуха врши инспекција заштите животне средине.

Климатске промене:

За спровођење Оквирне конвенције УН о промени климе и Кјото протокола 2007. године је, у оквиру МЗЖС, основана Група за климатске промене и на овим пословима тренутно раде три службеника, а потребно је запослити укупно 10. Агенција је надлежна за израду инвентара гасова са ефектом стаклене баште. За обављање ових послова биће формиран ГХГ тим. Потребно је да на овим пословима ради укупно 5 службеника.

Реализацијом GEF/UNDP пројекта „Активности на оспособљавању за припрему и Црне Горе, као обавезе проистекле из Оквирне конвенције УН о промени климе – UNFCCC“, којим координира МЗЖС, ојачаће се технички и институционални капацитети релевантних државних институција.

У току је UNDP пројекат „Промоција инвестирања у енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије кроз финансирање активности за смањење емисија угљен диоксида у Републици Србији” чији је циљ оснивање Националног тела за примену пројекта механизма чистог развоја (ДНА).

РХМЗ учествује у реализацији пројекта SINTA: Simulations of Climate Change in the Mediterranean Area и обуке за регионализацију глобалних климатских модела и моделирање (финансиран од стране WMO/GCOS).

3.27.2.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.27.2.2.1. Законодавни оквир

Квалитет ваздуха:

- Усвојити Закон о заштити ваздуха у првом кварталу 2009. године;
- До краја 2009. године, на основу Закона о заштити ваздуха усвојити подзаконске акте који ће у потпуности пренети: Упутство 1999/30/ЕЗ, Упутство 2000/69/ЕЗ, Упутство 2002/3/ЕЗ, Упутство 201/80/ЕЗ, Одлуку 2004/224/ЕЗ, Упутство 96/62/ЕЗ, Упутство 2001/81/ЕЗ, Упутство 2004/107/ЕЗ, Одлуку Комисије 2001/839/ЕЗ;
- До краја 2009. године, усвојити Закон о безбедности саобраћаја на путевима и подзаконске акте који ће у потпуности пренети: Упутство 72/306/ЕЕЗ са свим изменама и допунама, Упутство 2005/55/ЕЗ са свим изменама и допунама, Упутство 70/220/ЕЕЗ са свим изменама и допунама, Упутство 80/1268/ЕЕЗ са свим изменама и допунама, УН/ЕЦЕ Правилник бр. 96 са свим изменама и допунама;
- До краја 2009. године ратификовати Протокол о дуготрајним органским загађујућим материјама уз Конвенцију о преносу загађења ваздуха на велике удаљености;
- Усвојити Закон о метеоролошкој и хидролошкој делатности који ће бити, у делу мониторинга квалитета ваздуха, усаглашен са стратегијама мониторинга ЕМЕР-а и GAW-а, а подзаконски акти са Упутствима 1999/30/ЕЗ, 2000/30/ЕЗ, 2002/3/ЕЗ и 2004/107/ЕЗ.

Климатске промене**:**

- До краја 2008. године усвојити подзаконски акт којим ће се основати ДНА;
- До краја 2008. године усвојити подзаконски акт којим ће се прописати критеријуми за одобравање ЦДМ пројеката и процедуре за рад ДНА;
- У другом кварталу 2009. године, усвојити Националну стратегију за укључивање Републике Србије у Механизам чистог развоја у оквиру Кјото протокола (која укључује и Стратегију примене механизма чистог развоја Кјото Протокола у сектору енергетике);

3.27.2.2.2. Институционални оквир

Квалитет ваздуха:

- До краја 2009. године, МЗЖС ће на пословима заштите квалитета ваздуха запослити још 2 службеника. Формираће се Национална озонска канцеларија у којој ће радити укупно 3 службеника, као и Јединица за управљање пројектима за реализацију Монтреалског протокола, у којој ће радити укупно 3 службеника;
- Аутоматска опрема за квалитет ваздуха поставиће се на шест постојећих локација метеоролошких станица у саставу РХМЗ; РХМЗ ће модернизовати и опремити лабораторију;
- Агенција ће извршити верификацију локација, расподелити параметре по мерним местима, извршити набавку лабораторијске опреме, припремити локације за постављање АМСКВ;
- Вршиће се обука службеника Агенције, РХМЗ–а и институција које се баве мониторингом квалитета ваздуха. Агенција ће, до краја 2009. године, на пословима мониторинга запослити још 11 службеника, а РХМЗ ће на пословима мониторинга запослити још 8 службеника;
- До краја 2009. године, у МРЕ ће на пословима квалитета горива нафтног порекла бити запослен још 1 службеник, а у МТУ на пословима инспекцијске контроле квалитета горива нафтног порекла још 4 службеника.
- МИ ће на пословима хомологације возила запослити још 2 службеника.

Климатске промене:

- У четвртом кварталу 2008. године, успоставити Национално тело за примену Механизма чистог развоја у оквиру Кјото протокола; запослити још 5 службеника и наставити обуку запослених за примену Кјото протокола и Оквирне конвенције о промени климе;
- До краја 2008. године, у оквиру РХМЗ основати Национални центар за климатске промене, који ће вршити и функције Подрегионалног виртуелног центра за климатске промене, у коме ће до краја 2009. године бити запослено укупно 18 службеника.
- Агенција ће, за успостављање инвентара ГХГ гасова, запослити и обучити 5 службеника.

3.27.2.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.27.2.3.1 Законодавни оквир

Квалитет ваздуха

- До краја 2011. године усвојити подзаконске акте на основу Закона о заштити ваздуха, којима ће бити извршено преношење, односно усаглашавање са следећим прописима: Упутство 94/63/ЕЗ, Упутство 1999/13/ЕЗ, Одлука Савета 99/296/ЕЗ, Уредба 842/2006/ЕЗ, Упутство 2006/40/ЕЗ, Уредба 1493/2007/ЕЗ; Уредба 1497/2007/ЕЗ; Уредба 303/2008/ЕЗ, Уредба 304/2008/ЕЗ, Уредба 305/2008/ЕЗ, Уредба 306/2008/ЕЗ, Уредба 307/2008/ЕЗ, Уредба 308/2008/ЕЗ; Уредба 1494/2007/ЕЗ и Уредба 1516/2007/ЕЗ
- Пренети у домаће законодавство: Упутство 97/24/ЕЗ поглавље 5, са свим изменама и допунама, Упутство 2000/25/ЕЗ и Упутство 74/150/ЕЕЗ, са свим изменама и допунама, Упутство 70/157/ЕЕЗ, Одлука 71/57/Еуратом, Упутство 73/350/ЕЕЗ, Упутство 88/77/ЕЕЗ, Упутство 97/68/ЕЗ, Упутство 99/94/ЕЗ;
- Ратификовати преостале протоколе уз Конвенцију о преносу загађења ваздуха на велике удаљености.

Климатске промене

- До краја 2010. године, израдити Иницијалну националну комуникацију Републике Србије;
- До краја 2011. године, усвојити Национални програм за климатске промене;
- Најраније 2012. године усвојити технички пропис којим ће се пренети Упутство 1999/32 о смањењу садржаја сумпора у одређеним течним горивима и допуна Упутства 93/12/ЕЕЗ и Упутство 2003/17/ЕЗ - допуна Упутства 98/70/ЕЗ које се односи на квалитет бензина и дизел горива.

3.27.2.3.2. Институционални оквир

Квалитет ваздуха:

- До краја 2012. године, МЗЖС ће запослити укупно 16 службеника;
- До краја 2010. године, реализоваће се пројекат IPA2007 - *Twinning Air Quality Management System* у оквиру којег ће се ојачати административни и институционални капацитети за ефикасну имплементацију прописа;
- МЗЖС ће израдити планове за имплементацију одређених упутстава из области управљања квалитетом ваздуха за које су потребне велике инвестиције;
- Агенција ће до 2012. године изградити референтну лабораторију за квалитет ваздуха и воде и успоставиће државни систем за аутоматски мониторинг;

- На пословима мониторинга Агенција ће запослити још 18 службеника, а РХМЗ ће запослити још 15 службеника;
- МИ ће запослити још 2 службеника на пословима примене прописа о емисијама из мобилних извора загађења и спровести пројекат намењен модернизацији система хомологације возила;
- МРЕ ће запослити још 3 службеника на пословима квалитета горива нафтног порекла, а МТУ на пословима инспекцијске контроле квалитета горива нафтног порекла још 5 службеника.

Климатске промене:

МЗЖС ће запослити још 5 службеника на пословима климатских промена.
РХМЗ ће у Националном центру за климатске промене запослити још 12 службеника.

Назив институције		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008	2009	2010	2011	2012
Министарство заштите животне средине	Одељење за заштиту ваздуха	Постојећа	8	8	*10*	*12*	*14*	*16*
	Национална - озонска канцеларија	Планирана	0	3	3	3	3	3
	Јединица за управљање пројектима за реализацију Монтреалског протокола	Планирана	0	3	3	3	3	3
	Група за климатске промене	Постојећа	3	3	5	8	10	*10*
	Агенција за заштиту животне средине (АМСК В + ГХГ тим)	Постојећа	5	5	21	40	42	44
Републички хидрометеоролошки завод	Сектор за контролу животне средине;	Постојећи		10	15	19	23	27

	Сектор за метеорологију: Одељење за техничку метеорологију и примењену климатологију	Постојећи	24	*24*	*27*	*28*	*29*	*30*
	Центар за климатске промене	Планиран	/	*18*	*22*	*26*	*30*	*34*
Министарство инфраструктуре	Одељење за безбедност саобраћаја	Постојећа	6	6	11	11	11	11
	Одељење за безбедност саобраћаја - Одсек за хомологацију (данас у оквиру Института за стандардизацију)	Планирана	5	*5*	7	*8*	*9*	*9*
Министарство рударства и енргетике	Сектор за нафту и гас у области квалитета горива нафтног порекла	Постојећи	2	3	*3*	*4*	*5*	*6*
Министарство трговине и услуга	Група за координацију контроле квалитета индустријско-непрехрамбених производа (контрола квалитета бензина)	Постојећи	1	3	*5*	*7*	*9*	*10*
Укупно			75	79	105	152	167	180

План запошљавања:

Табела 2А.[78] Потребе Министарства заштите животне средине (МЗЖС)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности/[79]					
Акциони и санациони планови					
ИПА					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Озонска канцеларија					
Инфраструктура Агенција	*260.000*	*3.495.000*	*1.560.000*	*860.000*	*910.000*
Инфраструктура[80]mreza RHMZ, Агенција					

Напомена:
Навести износ у ЕУР за сваку годину посебно.
За страну подршку навести и која је страна подршка у питању.

Табела 2А – Републички хидрометеоролошки завод (РХМЗ)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности/[81]	113.000				
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура[82]					

Табела 2Б. Буџет Министарства заштите животне средине (МЗЖС)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности Агенција					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					
Инфраструктура Агенција	*110.000*	*295.000*	*560.000*	*760.000*	*810.000*

[78] Табела „2А“ представља збир средстава наведених у табели „2Б“ и у табели „2В“
[79] Додатни трошкови настали из спровођења прописа и нису директни трошкови администрације, нпр. социјална помоћ, помоћ организацијама за заштиту потрошача, помоћ невладиним организацијама...
[80] Изградња објеката у областима у којима је то могуће навести: путеви, аеродроми, железница, инфраструктурни радови, „шенгенска“ граница...
[81] Додатни трошкови настали из спровођења прописа и нису директни трошкови администрације, нпр. социјална помоћ, помоћ организацијама за заштиту потрошача, помоћ невладиним организацијама...
[82] Изградња објеката у областима у којима је то могуће навести: путеви, аеродроми, железница, инфраструктурни радови, „шенгенска“ граница...

Одржавање мониторинга					
Инфраструктура Агенција Изградња референтне лабораторије	150.000,00	*200,000,00*	*1.000.000,00*	*100.000,00*	*100.000,00*

Табела 2В. Буџет Министарства заштите животне средине (МЗЖС) - страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности *(policy)*					
IPA 2008 Twinning Air Quality Management System			*1.000.000,00€*		
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура Агенција 24 АМСКВ,1 мобилна АМСКВ и калибрациона лаб.; опрема		(CARDS) око 3.000.000,00			

3.27.3. Управљање отпадом

3.27.3.1. Стање

3.27.3.1.1. Законодавни оквир

Стратешки национални документ у области управљања отпадом је Национална стратегија управљања отпадом са програмом приближавања ЕУ, која је усвојена 2003. године, и усаглашена са основним принципима Тематске стратегије ЕУ о спречавању настајања и рециклажи отпада.

Област управљања отпадом је парцијално уређена важећим прописима, зависно од врсте и својстава отпада, тако да није успостављен систем интегралног управљања отпадом у складу са ЕУ захтевима. Основни закони у овој области јесу: Закон о ратификацији Базелске Конвенције о контроли прекограничног кретања опасног отпада и његовог одлагања („Службени гласник СРЈ," Међународни уговори, бр. 2/99), Закон о поступању са отпадним материјама („Службени гласник РС", бр. 25/96, 26/96), Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС", бр. 135/04), Закон о комуналним делатностима („Службени гласник Републике Србије", број 16/97 и 42/98).

Као чланица Базелске конвенције Република Србија примењује контролни систем прекограничног кретања отпада Базелске конвенције који је имплементиран у Правилнику о документацији која се подноси уз захтев за издавање дозволе за увоз, извоз и транзит отпада („Службени лист СРЈ", бр. 69/99). Предстоји ревизија наведеног прописа, у погледу листа отпада и контролног поступка, ради усаглашавања са Уредбом 2006/1013/ ЕЗ о кретању отпада.

Законом о поступању са отпадним материјама, делимично се уређује управљање отпадом у складу са Упутством 2006/12/ЕЗ о отпаду и Упутством 91/689/ЕЕЗ о опасном отпаду. Листе отпада које су прописане Правилником о условима и начину разврставања, паковања и чувања секундарних сировина („Службени гласник РС”, број 55/01) у складу су са Европским каталогом отпада. Правилником о условима које морају да испуњавају стручне организације за испитивање отпада („Службени гласник РС”, број 53/06) прописани су услови које те стручне организације морају да испуњавају у погледу броја запослених, средстава, опреме и запослених, и који предвиђа примену стандардизованих метода.

Управљање опасним отпадом је уређено Правилником о начину поступања са отпацима који имају својство опасних материја („Службени гласник СРЈ”, бр. 12/95), који је усклађен са Базелском конвенцијом и делимично усклађен са Упутством 91/689/ЕЕЗ о опасном отпаду. Управљање посебним токовима отпада није уређено у складу са релевантним прописима ЕУ. Депоновање је уређено Правилником о критеријумима за одређивање локације и уређења депонија отпадних материја („Службени гласник РС”, бр. 54/92) који није усклађен са Упутством 99/31/ЕЗ о депонијама отпада. Спаљивање отпада, које је начелно уређено Законом о поступању са отпадним материјама, није у складу са Упутством 2000/76/ЕЗ о спаљивању отпада.

Правилник о методологији за израду интегралног катастра загађивача („Службени гласник”, бр. 94/07) уређује извештавања о управљању отпадом усклађен је са Упутством 91/692/ЕЕЗ, и делимично је усклађен са Одлукама Комисије 97/622/ЕЗ и 2005/270/ЕЗ.

Управљање амбалажом и амбалажним отпадом није целовито уређено у складу са Упутством 94/62/ЕЗ. Донети су српски стандарди (SRPS EN), чија примена није обавезна, који се односе на суштинске захтеве за стављање у промет амбалаже прописани Одлуком Комисије 2001/524/ЕЗ.

Домаће законодавство није усклађено са Упутством 78/176/ЕЕЗ (измењено 82/883/ЕЕЗ, 83/29/ЕЕЗ, 91/692/ЕЕЗ) и Упутством 86/278/ЕЕЗ. Закон о рударству ("Сл.гласник РС", број 44/95 и 34/07) регулише питање вршења експлоатације минералних сировина. Питање рударског отпада није уређено постојећом законском регулативом у складу са Упутством 2006/21/ЕЗ Европског парламента и Савета.

Трошкови имплементације упутстава чија имплементација захтева велике инвестиције тренутно нису процењени. Предвиђена је израда Планова за имплементацију одређених „инвестиционих упутстава“ из области управљања отпадом (упутство о депонијама, упутство о електронском отпаду, упутство о амбалажном отпаду, упутство о спаљивању отпада...) у оквиру пројекта „Environmental Approximation Strategy“, који ће бити финансиран из средстава ИПА 2007.

3.27.3.1.2. Институционални оквир

Област управљања отпадом, осим радиоактивног отпада и отпада из екстрактивне индустрије, налази се у надлежности МЗЖС. За област управљања отпадом из екстрактивне индустрије надлежно је МРЕ, а за управљање канализационим муљем МПШВ.

У МЗЖС је на пословима управљања отпадом запослено 9 службеника. Агенција обавља послове: развоја, усклађивања и вођења информационог подсистема управљања отпадом као посебне целине националног информационог система заштите животне средине. У Агенцији је на пословима прикупљања и обраде података о отпаду и националног и међународног извештавања о отпаду запослен један службеник.

На пословима управљања отпадом из рударске индустрије у МРЕ је запослен 1 службеник, а на пословима управљања канализационим муљем ? .

3.27.3.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.27.3.2.1. Законодавни оквир

- До краја 2008. године, усвојити Закон о управљању отпадом и Закон о амбалажи и амбалажном отпаду;
- До краја 2009. године, на основу Закона о управљању отпадом, усвојити извршне прописе који ће у потпуности пренети: Упутство 2006/12/ЕЗ, Упутство 91/689/ЕЕЗ (измењено Упутством 94/31), Одлуку Комисије 2000/532/ЕЗ, Упутство 67/548/ЕЕЗ (измењена 2006/121/ЕЗ), Упутство 99/31/ЕЗ, Упутство 2000/76/ЕЗ, упутства из техничких смерница Базелске конвенције о депонијама, Упутство 75/439/ЕЕЗ, Упутство 2002/95/ЕЗ, Упутство 2002/96/ЕЗ, Упутство 2000/53/ЕЗ, Упутство 91/692/ЕЕЗ и бити усаглашени са Уредбом 2006/1013/ЕЗ.
- До краја 2009. године, на основу Закона о амбалажи и амбалажном отпаду, усвојити извршне прописе који ће у потпуности пренети Упутство 94/62/ЕЗ (измењено Упутством 2004/12/ЕЗ) - осим у делу који уређује врсте амбалаже за одређене врсте хемикалија за које ће се користити кауције, Упутство 2006/12/ЕЗ, Одлуку Комисије 2001/171/ЕЗ, Одлуку Комисије 1999/177/ЕЗ, Одлуку Комисије 97/129/ЕЗ.
- До краја 2009. године, усвојити извршне прописе (на основу Закона о управљању отпадом и Закона о амбалажи и амбалажном отпаду), којима ће у потпуности бити пренети прописи ЕУ о извештавању: Упутство 94/62/ЕЗ, Одлука Комисије 2005/270/ЕЗ, Одлуку Комисије 97/622/ЕЗ.

3.27.3.2.2. Институционални оквир

- Наставити јачање капацитета запослених у МЗЖС, запошљавањем 5 службеника до краја 2009. године, и њиховом обуком.
- Агенција ће до краја 2009. године: успоставити информациону основу и одговарајуће базе података за подсистем управљања отпадом; успоставити национални сет индикатора о отпаду у складу са националним и међународним обавезама извештавања; ускладити постојећи начин извештавања о посебним токовима отпада са захтевима Упутства 91/692/ЕЕЗ, Одлуке Комисије 97/622/ЕЗ и Одлуке Комисије 2005/270/ЕЗ.
- Агенција ће наставити јачање административних капацитета пословима прикупљања и обраде података о отпаду и националног и међународног извештавања о отпаду запошљавањем 4 службеника до краја 2009. године и њиховом обуком.
- До краја 2009. године МРЕ ће запослити 2 службеника на пословима управљања отпадом из рударске индустрије.

3.8.1.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.8.1.3.1. Законодавни оквир

- Влада Републике Србије донеће националне планове управљања отпадом (нпр. Национални план смањења биодеградабилног отпада), у складу са Упутством 2006/12/ЕЗ о отпаду и Упутством 99/31/ЕЗ о депонијама отпада;
- До краја 2012. године, на основу Закона о управљању отпадом, усвојити извршне прописе који ће у потпуности пренети: Упутство 96/59/ЕЗ , упутства из техничких смерница Базелске конвенције, Упутство 87/217/ЕЕЗ, Упутство 2002/95/ЕЗ и Упутство 2002/96/ЕЗ, Упутство 78/176/ЕЕЗ, Упутство 82/883/ЕЕЗ, Упутство 92/112/ЕЕЗ, Упутство 86/278/ЕЕЗ (измењено Упутством 91/692/ЕЕЗ и Уредбом 807/2003/ЕЗ) и бити усаглашени са Уредбом 850/2004/ЕЗ и одредбама Стокхолмске конвенције;

- На основу Закона о амбалажи и амбалажном отпаду донети извршни пропис којим се утврђују врсте амбалаже за одређене врсте хемикалија за које ће се користити кауције којим ће у потпуности бити пренети захтеви из Упутства 94/62/ЕЗ о амбалажи и амбалажном отпаду;
- Усвојити Закон о изменама и допунама Закона о рударству којим ће се у потпуности пренети Упутство 2006/21/ЕЗ.
- Министарство ће израдити Планове за имплементацију одређених упутстава из области управљања отпадом чије спровођење захтева велике инвестиције (упутство о депонијама, упутство о електронском отпаду, упутство о амбалажном отпаду, упутство о спаљивању отпада...).

3.8.1.3.2. Институционални оквир

- Наставиће се јачање капацитета МЗЖС и Агенције, запошљавањем нових службеника и обуком службеника за примену усклађених прописа. До краја 2012. године МЗЖС ће запослити укупно 9 службеника, а Агенција 8. На пословима инспекције за поступање са опасним и осталим отпадом до 2012. године биће запослено 5 инспектора;
- МЗЖЗ ће до краја 2011. године реализовати IPA 2008 пројекат "Јачање институционалних капацитета у области управљања опасним отпадом" који ће обезбедити јачање административних капацитета и успоставити национални систем за управљање опасним отпадом;
- МРЕ ће, до краја 2012 године, запослити 3 службеника на пословима управљања отпадом из рударске индустрије.

План запошљавања:

Табела 1.

Потребе државних институција за запошљавањем

		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008.	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство заштите животне средине	Одељење за управљање отпадом	Постојећа	9	11	*14*	*16*	*18*	*18*
	Сектор за контролу и надзор-Инспекција за поступање са опасним и осталим отпадом	Постојећа	5	5	*7*	*8*	*9*	*10*
Министарство рударства и енергетике	Сектор рударства и геологије	Постојећа	1	2	*3*	*3*	*4*	*4*
Агенција за		Постојећа	1	3	*5*	*8*	*8*	*9*

заштиту животне средине								
Укупно			10	14	*19*	*24*	*26*	*27*

Напомена:
Навести упупан број запослених по години, а не промену

3.8.1.4. Финансијске потребе

Табела 2А. Потребе Министарства заштите животне средине (МЗЖС)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

Напомена:
Навести износ у ЕУР за сваку годину посебно.
За страну подршку навести и која је страна подршка у питању.

Табела 2Б. Буџет Министарства заштите животне средине - домаћи извор

Министарство заштите животне средине	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Сектор за контролу и надзор					
Набавка рачунара и фото камера за 5 тренутно запослених инспектора у Сектору за контролу и надзор	5.000.- ЕУР				
Набавка нових возила за Сектор за контролу и надзор за запослене и новозапослене у који су наведени у Табели запошљавања	20.000.- ЕУР (за 2 возила)	20.000.- ЕУР (за 2 возила)			
Инфраструктура					

Табела 2В. Буџет Министарства заштите животне средине - страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

Министарство заштите животне средине	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Твининг програм обука републичке инспекције за поступање са опасним и осталим отпадом	18.250.- ЕУР	92.680.- ЕУР			
Изградња институција (просторије, људи,					

опрема...)					
Инфраструктура					

3.27.4 Заштита и управљање водама

3.27.4.1. Стање

3.27.4.1.1. Законодавни оквир

Важећим прописима у области вода уређује се заштита вода од загађивања, заштита од штетног дејства вода, коришћење и управљање водама, као добрима од општег интереса, услови и начин обављања водопривредне делатности, доношење и спровођење мера заштите вода, организовање, финансирање и надзор водопривредне делатности, као и метеоролошка и хидролошка делатност. Прописи утврђују и обавезу дефинисања водног режима, начина издавања водопривредних аката, ограничавање права власника и корисника вода, обавезу обављања међународне сарадње, као и планирање и коришћење вода. Одредбе важећих прописа се односе се све површинске и подземне воде, укључујући воду за пиће, термалну и минералну воду, на граничне и државном границом пресечене водотоке.

У републици Србији, у области заштите и управљања водама на снази су следећи прописи: Закон о заштити животне средине („Сл. Гласник. РС“ бр.135/04);Закон о водама („Службени гласник РС“ бр.46/91, 53/93, 67/93, 48/94, 54/96); Закон о режиму вода ("Службени гласник РС", број 101/2005); Закон о локалној самоуправи (Службени гласник РС", број 9/02,33/04,135/04); Закон о комуналним делатностима ("Службени гласник РС", бр. 16/97 и 42/98); Закон о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу (Службени лист СФРЈ, број 18/88 и 63/90); Закон о поморској и унутрашњој пловидби („Службени лист СРЈ“,бр.12/98, 44/99, 74/99 и 73/2000); Закон о унутрашњој пловидби („Службени гласник СРС“, број 54/90 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05); и подзаконски прописи донети на основу наведених закона.

У области превоза опасних материја унутрашњих пловним путевима примењује се Закон о превозу опасних материја („Службени лист СФРЈ“ 27/90, 45/9), („Службени лист СРЈ“бр. 24/94,28/96,21/99,44/99, 68/2002) и подзаконски прописи донети на основу поменутог закона.

Република Србија је ратификовала следеће међународне уговоре: Конвенција о сарадњи на заштити и одрживом коришћењу реке Дунав (Службени гласник државне заједнице СЦГ, бр 2-2/2003); Оквирни споразум о сливу реке Саве, протокол о режиму пловидбе уз Оквирни споразум о сливу реке Саве и споразума о изменама Оквирног споразума о сливу реке Саве и протокола о режиму пловидбе уз Оквирни споразум о сливу реке Саве (Службени гласник државне заједнице СЦГ Међународни уговори, бр 12/2004).

Закон о водама донет је пре ступања на снагу Оквирног упутства о водама 2000/60/ЕЗ, тако да је делимично усаглашен са *acquis communautaire*. Подручје питања из Упутства 91/271/ЕЕЗ везаних за граничне вредности имисије (не и емисије) покривена су одредбама Закона о водама, као и питања везана за надлежне институције које прате поштовање граничних вредности. Такође, питања везана за испуштање индустријских и комуналних отпадних вода је регулисано Законом о водама. Заједно са одредбама закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04) којим је дат основ за појединачне акте, регулисано је подручје питања везаних за стандарде за емисију.

Уредба о класификацији вода ("Службени гласник СРС", број 5/68) покрива подручја питања везаних за превенцију погоршања стања водних тела површинских и подземних вода у складу са Упутством 2000/60/ЕЗ.

Правилник о опасним материјама у водама ("Службени гласник СРС", број 31/82) дефинише групе опасних материја у складу са Упутством 2006/11/ЕЗ.

Закон о поморској и унутрашњој пловидби, као ни Закон о унутрашњој пловидби није усаглашен са прописима Европске уније.

Правилник којим је регулисана хигијенска исправност воде за пиће делимично је усклађен са Упутством о квалитету воде намењене за људску потрошњу (98/83/ЕЗ).

У Републици Србији не постоји одговарајући подзаконски акт, који је усклађен са Упутством о управљању квалитетом воде за рекреативну употребу (2006/7/ЕЗ) а основ за његово доношење је Закон о водама.

Такође Правилник о начину одређивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите објеката за снабдевање водом за пиће ("Службени гласник СРС", број 33/78) је пропис који прописује начин на који се врши заштита изворишта водоснабдевања, а основ за његово доношење је Закон о водама. Овај пропис је донет 1978. године, на основу Закона о водама који је био на снази пре актуелног закона, са решењима која су превазиђена у пракси.

Ратификовањем Конвенције о сарадњи на заштити и одрживом коришћењу реке Дунав и Оквирног споразума о сливу реке Саве покривена су питања из области израде заједничке израде плана управљања речним сливовима, посебно оних са међународним карактером.

Како би се постигла целовита усаглашеност домаће легислативе из ове области са *acquis communautaire*, планира се доношење новог Закона о водама и новог Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности и делатности мониторинга квалитета ваздуха и вода, као и пратећих подзаконских аката.

3.27.4.1.2. Институционални оквир

Надлежност над заштитом и управљањем водама у Републици Србији имају МПШВ (Републичка дирекција за воде), МЗЖС, МЗ и МИ.

Републичка дирекција за воде (Дирекција) је надлежна за политику водопривреде, вишенаменско коришћење вода, заштиту од вода и друго. Дирекција, као орган управе у саставу МПШВ, обавља послове државне управе и стручне послове који се односе на: политику водопривреде; вишенаменско коришћење вода; водоснадбевање, изузев дистрибуције воде; заштиту од вода; спровођење мера заштите вода и планску разионализацију потрошње воде; уређење водних режима; праћење и одржавање режима вода који чине и пресецају границу Републике Србије. Она припрема основне стратешке документе из области вода, поставља јединствене стандарде и нормативе у области коришћења и заштите вода и заштите од вода, издаје управна акта, врши надзор и контролу над спровођењем Закона. Учествује у припреми годишњег програма, у коме се за територију Републике Србије утврђују приоритетне активности на изградњи, реконструкцији и одржавању водних грађевина и система и обезбеђују средства за њихову реализацију. У Дирекцији је запослено 59 државних службеника, од којих је 31 водопривредни инспектор. У оквиру Дирекције, одељење за управне и аналитичке послове и стандарде у области водопривреде обавља послове који се односе на: припрему елемената и израду решења о издавању водопривредних услова, водопривредних сагласности, водопривредних дозвола, потврда о испуњености услова из водопривредних сагласаности за пројектовање, изградњу,

употребу и коришћење објеката и радње које могу утицати на промене у водном режиму или на које може да утиче водни режим; припрему елемената и израду мишљења за урбанистичку и планску документацију; припрему стручних основа за израду нацрта Закона о водама и предлога подзаконских аката и предлога уговора о концесијама; припрему и учешћа у изради стандарда и норми за пројектовање, изградњу и одржавање водопривредних објеката и њихово усклађивање са прописима ЕУ; припрему елемената (водних аката, водних књига и катастра у области вода) за управљање режимом вода на водним подручјима.

МЗЖС обавља послове државне управе који се односе на: систем заштите и одрживог коришћења природних богастава, односно ресурса – укључујући и воду, израду стратешких докумената, планова и програма истраживања у области одрживог коришћења природних богастава, израду биланса подземних вода, израду програма детаљних истражних радова за подземне воде, обезбеђивање материјалних и других услова за реализацију тих програма, систем заштите вода, прекогранично загађење воде. Сектор за заштиту природних ресурса - Одељење за заштиту вода има шест (6) запослених.

Агенција за заштиту животне средине, основана 2004. године, као део министарства надлежног за питања заштите животне средине, задужена је за развој, усклађење и управљање националним системом информисањао заштити животне средине и израду катастра загађивача, прикупљање података у области заштите животне средине и извештавање о условима заштите животне средине и о имплементацији програмске политике која се односи на заштиту животне средине, развој процедура за обраду и процену података из области животне средине.

МЗ има надлежност над здравственом исправношћу воде која служи или је намењена за пиће или производњу или прераду животних намирница и воде која служи за санитарно-хигијенске и рекреативне потребе.

Узорковање и анализу воде за пиће могу да врше само здравствене установе које су добиле овлашћење од Министарства здравља. Те установе су у систему мреже Института и Завода за јавно здравље који су распоређени по територијалном принципу широм Републике Србије. На челу ових установа налази се Институт за јавно здравље Србије "др Милан Јовановић Батут".

Област водног саобраћаја и безбедности пловидбе је у надлежности Министарства за инфраструктуру. У оквиру Министарства за инфраструктуру Сектор за водни саобраћај и безбедност пловидбе - Одељењу за водни саобраћај у коме је запослено 9 службеника.

У складу са Законом о утврђивању одређених надлежности Аутономне покрајине (Службени гласник РС 6/2002), за управљање водама на територији АП Војводина је надлежан Покрајински секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду.

Постојећа Јавна водопривредна предузећа "Србијаводе" са 140 запослених и "Воде Војводине" са 380 запослених обављају на територији своје надлежности послове од општег интереса који се односе на управљање водама у складу са Законом о водама.

Локална самоуправа надлежна је за послове водоснабдевања и каналисања насеља на сопственом подручју и обављање других послова сектора вода, у складу са законом.

Водопривредна предузећа оперативно спроводе послове дефинисане законом из оквира водне делатности.

Предузећа за водовод и канализацију обезбеђују организовано снабдевање становништва и других корисника водом за пиће и спроводе прикупљање отпадних вода, њихово пречишћавање и одвођење до реципијента.

Поред поменутих основних субјеката, пословима из области вода баве се и Институт за водопривреду "Јарослав Черни", Институт за јавно здравље, Завод за заштиту природе Србије, као и друге посебне организације, установе и јавна предузећа која послују ван сектора вода.

У складу са Законом о министарствима, мониторинг и контролу квалитета вода врши Републички хидрометеролошки завод (РХМЗ). Мониторинг и контрола квалитета воде која се спроводи кроз узорковање и физичко-хемијске анализе вода на терену, физичко-хемијске, хемијске, биолошке и радиолошке анализе вода у лабораторији, као и узорковање, физичко-хемијске и хемијске анализе седимента.

Национална мрежа станица у којима се обавља систематски мониторинг (анализа и контрола квалитета површинских и подземних вода, и седимента), ванредни мониторинг и мониторинг квалитета вода водотока који чине или су пресечене државном границом обухвата 134 локације на рекама и каналима, 33 изворишта, 4 језера и 25 акумулација, и 68 пијезометара. Лабораторија за животну средину РХМЗ-а је акредитовала свој рад у складу са стандардом JUS ISO/IEC: 17025.

У току је реализација Twinning пројекта „Јачање капацитета Републичке дирекције за воде“ у сарадњи Министарства животне средине, заштите природе и нуклеарне безбедности Немачке и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичке дирекције за воде, уз учешће Републичког Хидрометеоролошког завода Србије. Циљ пројекта је да помогне државној управи у спровођењу смерница из Оквирног упутства о водама ЕУ. Активности током 24 месеца, колико траје пројекат (мај 2006 – мај 2008), сврстане су у две компоненте: прва компонента је базирана на процени постојећих организационих структура и капацитета. Да би се српске институције у области водопривреде припремиле за имплементацију законодавства о водама ЕУ, активности пројекта усмерене су на следеће области: планирање правне хармонизације са Оквирним упутством о водама ЕУ, обуку запослених у планирању управљања речним сливом (на примеру речног слива Колубаре), унапређење развоја људских ресурса и подизање јавне свести у Србији о проблемима везаним за воде. Као резултат пројекта, очекује се оспособљање запослених за рад са следећим прописима ЕУ: Упутство 2000/60/ЕЗ, Упутство 91/271/ЕЕЗ, Упутство 2007/60/ЕЗ, Упутство 98/83/ЕЗ, Упутство 76/160/ЕЕЗ. Такође, резултат пројекта ће бити и разрађен акциони план и нацрт прописа у складу са ЕУ легислативом. Друга компонента пројекта усмерена је ка оптимизацији постојеће мреже за мониторинг, одговарајућих станица и објеката за мониторинг за површинске и подземне воде. Пројекат је фокусиран на: побољшање техничких компонената система за мониторинг вода и лабораторијске опреме, обуку особља у процедурама мониторинга вода и анализе узорака воде и побољшање управљања подацима о водама међу укљученим институцијама у Србији.

У оквиру Твининг пројекта „Прво усаглашавање са Acquis у области транспорта“ 3 службеника Министарства за инфраструкуру су прошли обуку, кроз учешће на радионицама и студијским путовањима. У оквиру Пројекта изградње институционалних капацитета у сектору саобраћаја „ Capacity Building” обуку су прошла 4 службеника који су учествовали на радионицама и студијским путовањима.

3.27.4.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.27.4.2.1. Законодавство

У краткорочном периоду се планира доношење новог Закона о водама, а по његовом усвајању, и доношење одређеног броја подзаконских аката. Израда Нацрта закона о водама, усклађеног са Оквирним упутством о водама ЕУ и делимично усклађеног са другим упутствима везаним за воде, (Упутство о пречишћавању комуналних отпадних вода 91/271/ЕЕЗ, Упутство о поплавама

2007/60/ЕЗ, Упутство о квалитету воде за људску потрошњу 98/83/ЕЗ, Упутство о квалитету воде за купање 76/160/ЕЕЗ, Упутство о нитратима 91/676/ЕЕЗ), Упутство о подземним водама 80/68/ЕЕЗ (престаје да важи 2013. године) и 2006/118/ЕЕЗ је у завршној фази.

У краткорочном периоду је потребно: Израдити и усвојити Стратегију развоја водопривреде Републике Србије којом ће се дефинисати стратегије и акциони планови имплементације упутстава ЕУ из ове области. У краткорочном периоду се планира и доношење Уредбе о мониторингу површинских и подземних вода усклађене са методологијом извештавања Европске агенције за животну средину (Eionet-Water: Water Quantity; WISE-SOE Reporting: Rivers; WISE-SOE Reporting: Lakes; WISE-SOE Reporting: Groundwater), Стратегије мониторинга површинских и подземних вода у Републици Србији и Стратегије и акционог плана усвајања и имплементације Упутства о нитратима 91/676/ЕЕЗ.

У периоду 2008.-2009. година биће донета следећа подзаконских акта: о садржини и начину вођења водног информационог система који ће имати линк са другим информационим системима Републике Србије, а посебноса информационим системом заштите животне средине, о садржини и начину вођења водних катастара, о попису државних вода, о утврђивању граница водних подручја, о утврђивању граница речних сливова и подсливова, о оснивању Савета за воде, о оснивању Конференције за воде, Општи план за одбрану од поплава за државне воде, акт о граничним вредностима емисија, о опремљености лука и већих пристаништа за прихватање отпадних материја са пловних објеката, План заштите вода од загађивања, акт о садржини и начину вођења водних катастара, Програм систематског мерења количина и испитивања квалитета воде у заштићеним подручјима, Оперативни план заштите вода од хаваријских загађења за воде I реда, Правилници о одржавању водних објеката, о спровођењу одбране од поплава, о начину одређивања минималног одрживог протока, о класификацији водних тела површинских вода, о класификацији водних тела подземних вода, о санитарно-техничким условима за испуштање отпадних вода у јавну канализацију, о опасним материјама које се не смеју уносити у воде, акт о класификацији вода; о дозвољеним концентрацијама опасних и штетних материја у отпадним водама, којима се регулишу питања везана за област вода, а у складу са ЕУ легислативом.

У краткорочном периоду се планира ратификација Конвенције о заштити и коришћењу прекограничних водотока и међународних језера.

У краткорочном периоду се планира и усвајање новог Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности и делатности мониторинга квалитета ваздуха и вода којим ће се на нов и целовит начин уредити метеоролошка и хидролошка делатност и ставити ван снаге Закон о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу, односно регулисати обављање послова метеоролошке и хидролошке делатности у складу са међународним стандардима и преузетим међународним обавезама у области метеорологије и хидрологије.

У краткорочном периоду (до краја 2008. године) биће донет правилник који ће регулисати начин заштите изворишта која се користе за водоснабдевање, на основу Закона о водама.

3.27.4.2.2. Институције

У краткорочном периоду је неопходно јачање капацитета Дирекције, у оквиру МПШВ и Одељења за заштиту вода у оквиру МЗЖС, Ово ће се обезбедити повећањем броја запослених, даљим професионалним усавршавањем запослених и набавком потребне опреме, унапређење система показатеља за систематско праћење режима, односно количина и квалитета вода, успостављања основа за контролу и заштиту квалитета површинских, подземних и прекограничних вода, праћења и реализације планова и истраживачких програма одрживог

коришћења и заштите квалитета површинских вода, планирања, развоја и реализације домаћих и међународних истраживачких пројеката и програма, и учешћа у међународној сарадњи у области заштите вода, у циљу подизања капацитета за припрему, предлагање, спровођење и контролу спровођења законодавства у области вода.

У краткорочном периоду је планирано фомирање нових институција: Савета за воде, Националне конференција за воде и Регулаторна агенција за воде.

Савет за воде ће бити саветодавно и стручно тело које оснива и именује Влада, ради помоћи у усклађивању различитих интереса у области вода на територији Републике Србије, разматрању и усмеравању стратешких решења и предлога регулативе у области управљања водама.

Конференција за воде је тело којим се обезбеђује учешће јавности у управљању водама за свако водно подручје, а формира се од представника локалне самоуправе, власника односно корисника водног права, корисника услуга, невладиних организација из области вода и заштите животне средине и научних и стручних институција од значаја за одрживо управљање водним ресурсима. Од представника подручних конференција оснива се *Национална конференција за воде* на нивоу Републике Србије, која прати реализацију националног програма и плана управљања водама, даје предлоге за побољшање учешћа јавности у свим активности на водама, укључујући и едукацију јавности о значају и улози воде.

Нацртом закона о водама планира се оснивање Регулаторне агенције за воде у оквиру МПШВ, Републичке дирекције за воде ради увођења стандарда за пословање предузећа која се баве водном делатношћу, укључујући и послове водоснабдевања и каналисања, са основним задацима: издавање лиценци за обављање послова предузећима за водоснабдевање и каналисање насеља и водопривредним предузећима која испуњавају услове у погледу техничко–технолошке опремљености и организационе и кадровске оспособљености; утврђивање методологије за обрачун економске цене воде и пружања услуга у сектору вода и контрола њене примене; израда основе за укључење приватног капитала у сектор вода, дефинисање модела учешћа приватног капитала и контрола спровођења изабраних модела улагања.

У краткорочном периоду, односно 2009. године, планирана је имплементација пројекта Водопривредни информациони систем Републике Србије као основног система за подршку у процесима одлучивања у области управљања водама.

У периоду до краја 2009. се планира побољшање система за праћење квалитета површинских и подземних вода

До краја 2009. године планира се да се у МПШВ - Републичкој дирекцији за воде, запосли још 20 службеника, а у МЗЖС - Одељењу за заштиту вода још 7 службеника.

У краткорочном периоду реализоваће се следећи пројекти са циљем јачања капацитета и импелементације релевантих директива:

- Твининг пројект SR 2005/IB/EN/01 „Јачање капацитета Републичке дирекције за воде“;

1 Пројекат „Увођење Информационог система за управљање водама у Републици Србији“ (WMIS);

2 „Pilot River Basin Management Plan for Kolubara River Basin“ - „План управљања речним сливом – пилот пројекат за слив реке Колубаре“;

3 Пројекат „Preparation of a sewerage and wastewater strategic master plan for the Southern Morava Region and Tender documents for construction of a ‘’Model’’ WWTP“ - „Израда Стратешког плана развоја канализационе мреже и третмана отпадних вода у сливу Јужне Мораве и припрема тендерске документације за конструкцију "Модела" постројења за прераду отпадних вода“;

4 Студија плавних зона прва фаза "Study of Flood prome areas 1st phase", пројекат за IPA финансирање 2007. године;

5 Пројекат смањења нутријената из индустрије за реку Дунав - ДРЕПР - у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде у току је реализација пројекта "Смањење загађења реке Дунав из индустрије у Србији"; Један од аспеката пројекта је и израда стратегије и акционог плана усвајања и имплементације Упутства о нитратима 91/676/ЕЕЗ и потребне промене националне легислативе у складу са Упутством о нитратима.

6 Изградња система ране најаве – мониторинг квалитета површинских вода у 2008. години;

7 Успостављање система за управљање отпадним водама подручја Националног парка Копаоник.

3.27.4.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.27.4.3.1. Законодавство

У средњорочном периоду је потребно наставити усклађивање домаћег законодавства са законодавством ЕУ усвајањем подзаконких прописа неопходних за спровођење Закона о водама који ће бити доенсен у краткорочном периоду. Потребно је у домаћу легислативу транспоновати Упутство о нитратима 91/676/ЕЕЗ и донети следеће планове и подзаконске аката: План заштите вода од загађивања, Водни план, Програм мера, Планови управљања водама за водна подручја, акт о утврђивању водног земљишта као јавног водног добра, о утврђивању и начину коришћења поплавних вода за државне воде, о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта, о мерењу количина вода и испитивању њеног квалитета на водозахвату, о параметрима квалитета воде која се користи за наводњавање пољопривредног земљишта, о начину и условима мерења количина отпадних вода и поступку за испитивање квалитета отпадних вода које се испуштају у пријемник и др, у потпуности усклађене са Оквирном упутством о водама ЕУ 2000/60/ЕЗ а усклађене са Упутством о пречишћавању урбаних отпадних вода 91/271/ЕЕЗ, Упутством о нитратима 91/676/ЕЕЗ, Упутством о поплавама 2007/60/ЕЗ и Упутством о подземним водама 80/68/ЕЕЗ (престаје да важи 2013. године) и 2006/118/ЕЕЗ

У средњерочном периоду потребно је пренети Упутство које дефинише квалитет воде намењене за људску потрошњу (вода за пиће) 98/83/ЕЗ и Упутство које дефинише квалитет воде намењен за купање 76/160/ ЕЕЗ усвајањем измењеног и допуњеног правилника који ће бити усклађен са Упутством о квалитету воде намењене за људску потрошњу и новог правилника који ће бити донет на основу Директиве о управљању квалитетом воде за рекреативну употребу.

У периоду 2010-2012. године планирано је да се припреми Нацрт закона о поморској пловидби и Нацрт закона о својинским односима на бродовима. Планирано је да Нацрт закона о поморској пловидби уређује материју која се односи на бродове, бродске књиге и исправе, државна припадност брода, уписи брода, поступак при уписима, посадом поморских бродова и др. Нацрт закона ће се припремати по угледу на земље Европске уније које немају море (Швајцарска , Аустрија), имајући у виду да Република Србија након раздруживања Државне заједнице Србија и Црна Гора, нема море. Планирано је да Нацрт закона о поморској пловидби буде потпуно усклађен са следећим прописима ЕУ: Упутством 2001/25 и 2005/45/ЕЗ о минималном нивоу обуке помораца, Одлука 2007/431/ЕЗ која овлашћује државе чланице да ратификују, у интересу Европске заједнице Поморску конвенцију о раду, Упутство 94/57/ЕЗ и 2002/84/ЕЗ о заједничким правилима за инспекцију и надзорне организације за релевантне активности поморске управе и Упутства 96/98/ЕЗ и 2002/84/ЕЗ о поморској опреми и др.

После доношења Закона о поморској пловидби било би потребно донети све пратеће подзаконске прописе који би омогућили његово спровођење.

Такође је планирано да се у периоду 2010- 2012 приступи припреми Нацрта закона о својинско правним односима на бродовима који би уредио питање основа својинско – правних односа у погледу бродова, бродара, облигациони односи који се односе на бродове, поступак извршења и обезбеђења на бродовима и др.

3.27.4.3.2. Институције

У средњорочном периоду је потребно повећати доступност квалитетној води, тј. даље развијати јавни систем водоснабдевања кроз пораст прикључености становништва на јавне системе за водоснабдевање, као и успостављање зона заштите изворишта подземних вода као и акумулација које се користе за водоснабдевање; побољшати стање квалитета вода у водотоковима, као и предузимати мере за очување квалитета подземних вода, пре свега изградњом нових и ефикаснијим радом постојећих постројења за пречишћавање отпадних вода; изградити информациони систем животне средине укључујући и воде, који обезбеђује формирање, класификовање, одржавање, презентацију и дистрибуцију нумеричких, описних и просторних база података о квалитету вода, и размену информација са другим информационим системима.

У овом периоду је потребно формирати националну Референтну лабораторију за контролу квалитета вода. Такође, у овом периоду треба јачати капацитете МПШВ - Републичке дирекције за воде, запошљавањем 15 службеника и Одељења за заштиту вода у МЗЖС запошљавањем још 6 службеника. До краја 2012 планира се запошљавање још 25 санитарних инспектора у МЗ.

Средњерочни приоритети:

1 Примена програма мониторинга површинских и подземних вода усаглашеног са Оквирном директивом о водама и методологијом извештавања Европске агенције за животну средину (Eionet-Water: Water Quantity; WISE-SOE Reporting: Rivers; WISE-SOE Reporting: Lakes; WISE-SOE Reporting: Groundwater);

2 Развој Водопривредног информационог система Републике Србије, који ће имати линк са другим информационим системима Републике Србије, а посебно са информационим системом заштите животне средине;

3 Имплементација програма мера из Плана управљања водама;

4 Успостављање зона заштите свих водних тела која се користе за захватање воде намењене људској потрошњи, у складу са Законом о водама;

5 Спровођење програма техничке модернизације и кадровског оспособљавања мреже лабораторија овлашћених здравствених установа које врше узорковање и анализу воде за пиће. Главни циљ модернизације и кадровског оспособљавања је повећање ефикасности рада овлашћених лабораторија, а нарочито система мониторинга воде за пиће и воде из изворишта који се могу користити или се користе као извори водоснабдевања, као и воде која се користи у рекреативне сврхе, унапређење система ране најаве, прогнозе и упозорења о загађењу ових вода.

У средњерочном периоду ће се реализовати следећи пројекти:

1 Студија плавних зона прва фаза "Study of Flood prome areas 1st phase", пројекат финансиран из IPA 2007.

У средњерочном периоду је потребно спровести Програм модернизације и кадровског оспособљавања Националне хидрометеоролошке службе (до краја 2010 године). Главни циљ Програма је повећање ефикасности Хидрометеоролошке службе, а нарочито система мониторинга времена, климе, вода, загађености ваздуха и вода, и унапређење система ране најаве, прогнозе и упозорења о појави атмосферских и хидролошких непогода и катастрофа и акцидентних загађења ваздуха и вода у Републици Србији.

РХМЗ ће у овом периоду спровести следеће:

1 модернизација постојеће мреже метеоролошких и хидролошких станица и станица за квалитет вода;

2 модернизација Метеоролошке и Хемијске лабораторије;

3 наставак започете модернизације хидрометеоролошког рачунарско-комуникационог система за прикупљање, обраду, међународну размену и дисеминацију података и продуката;

4 Реконструкција постојећих објеката метеоролошких и хидролошких станица, опсерваторија и лабораторија на територији Србије;

5 Модернизација возног парка РХМЗ;

6 Обука кадрова.

За део законодавства чија имплементација захтева значајне инвестиције – системи за водоснабдевање, системи за прикупљање, транспорт и пречишћавање отпадних вода, као и нитратне директиве, потребно је током преговара за чланство одредити реалне рокове за пуну имплементацију, а на основу реалне процене трошкова за њихову имплементацију и имплементационих планова за специфичне директиве. То се односи првенствено на Упутство о пречишћавању урбаних отпадних вода 91/271/ЕЕЗ, Упутство о нитратима 91/676/ЕЕЗ и Упутство које дефинише квалитет воде намењене за људску потрошњу (вода за пиће) 98/83/ЕЗ.

Табела 1.

Потребе државних институција за запошљавањем - приказ финансијских потреба и потреба за запошљавањем Министарства инфраструктуре дат у делу саобраћаја

Називинституције	Навестидалијеинституцијапостојећаилипланирана	Садашњибројзапослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008	2009	2010	2011	2012

Министарство заштите животне средине	**Сектор за заштиту природних ресурса -** Одељење за заштиту вода	Постојећа	6	10	10	12	14	16
Републичкихидрометеоролошкизавод	**Сектор за контролу животне средине -** Одељење за квалитет вода и Одељење лабораторија за животну средину	Постојећа	38	38	44	50	55	60
	Сектор за хидрологију	Постојећа	71	74	80	85	90	95
Министа	**Републичка дирекција за**	Постојећа	28 запослених на пословима заштите	59	79	84	89	94

рство пољопривреде, шумарства и водопривреде	**воде**		и управљања водама * 31 запослен водопривредни инспектор					
Регулаторна агенција за воде		Планирана			10	10	10	10
Укупно			143	158	192	210	227	244

Финансијске потребе – МПШВ ,

Табела 2А. **Потребе** Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичке дирекције за воде

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности/					
Твининг пројект SR 2005/IB/EN/01 „Подизање капацитета Републичке дирекције за воде“	1,000,000				
Пројекат „Увођење Информационог система за управљање водама у Републици Србији“ (WMIS)	3,273,650	64,700	55,230	56,300	57,530
Пројекат „План управљања речним сливом – пилот пројекат за слив реке Колубаре“	388,000	258,000			
Пројекат „Израда Стратешког плана развоја канализационе мреже и третмана отпадних вода у сливу Јужне Мораве и припрема тендерске	2,800,000 цео пројекат				

документације за конструкцију "Модела" постројења за прераду отпадних вода“					
Студија плавних зона прва фаза		1,000,000	1,000,000		

* средства учешћа Републике у суфинансирању, према садшњем правилнику, 50 % укупне вредности инвестиције

Табела 2Б. **Буџет Потребе** Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичке дирекције за воде
- домаћи извор

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Пројекат „Увођење Информационог система за управљање водама у Републици Србији“ (WMIS) **	75,200	64,700	55,230	56,300	57,530
Пројекат „План управљања речним сливом – пилот пројекат за слив реке Колубаре“	54,320	36,120			

** средства буџета Републике Србије, додатна средства улажу ЈВП Србијаводе и ЈВП Воде Војводине

Табела 2В. **Буџет Потребе** Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичке дирекције за воде
- страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Твининг пројект SR 2005/IB/EN/01 „Подизање капацитета Републичке дирекције за воде“	2,200,000 цео пројекат				
Пројекат „Увођење Информационог система за управљање водама у Републици Србији“ (WMIS)	2,000,000 за цео пројекат				
Пројекат „План управљања речним	333,680	221,880			

сливом – пилот пројекат за слив реке Колубаре“					
Пројекат „Израда Стратешког плана развоја канализационе мреже и третмана отпадних вода у сливу Јужне Мораве и припрема тендерске документације за конструкцију "Модела" постројења за прераду отпадних вода“	2,800,000 цео пројекат				
Студија плавних зона прва фаза		1,000,000	1,000,000		

Финансијске потребе- Министарство заштите животне средине

3.8.1.4. Финансијске потребе

Табела 2А. **Потребе** Одељења за заштиту вода (горе је попуњено)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности/					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

Табела 2Б. **Буџет** Одељења за заштиту вода- домаћи извор

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура	Изградња система ране најаве (угроженост квалитета површинских вода) – укупна вредност пројекта је 232 393 000 din	Реализација пројекта у складу са одобреним Пројектним планом II фаза- 230 800 000 din			

Табела 2В. **Буџет** Одељења за заштиту вода - страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности *(policy)*					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

3.27.5 Заштита природе

3.27.5.1. Стање

3.27.5.1.1 Законодавни оквир

Област заштите природе је уређена Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95 и 135/04), Законом о националним парковима („Службени гласник РС“, бр. 39/93, 44/93, 53/93, 67/93, 48/94, 48/94 и 101/05), Законом о рибарству („Службени гласник РС“, бр. 35/94, 38/94. и 101/05), Законом о ловству („Службени гласник РС“, бр. 39/93, 44/93, 60/93) и Законом о шумама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 83/92, 53/95, 54/93, 60/93, 67/93, 48/94, 54/96 и 101/05), као и релевантним подзаконским актима донетим на основу наведених прописа.

Упутство Савета 92/43/ЕЕЗ о заштити природних станишта и дивљих биљних и животињских врста и Упутство Савета 79/409/ЕЕЗ о очувању дивљих птица, су делимично пренета у Закон о заштити животне средине и релевантне подзконске акте у домену оквирних принципа планирања, коришћења и заштите природних вредности. Упутство Савета 1999/22/ЕЗ о држању дивљих животиња у зоолошким вртовима и Упутство Савета 83/129/ЕЕЗ (измењено Упутством Савета 85/444/ЕЕЗ и Упутством Сабета 89/370/ЕЕЗ) о спречавању увоза и трговине крзном младунаца одређених врста фока, нису пренета у домаће законодавство. Законодавство је у већој мери усаглашено са Уредбом Савета 3254/91/ЕЕЗ о забрани коришћења замки које хватају животиње за ноге и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ године о заштити фауне и флоре регулисањем њихове трговине, али није усаглашено са Уредбом Савета 348/81/ЕЕЗ о регулисању увоза производа добијених од животња из реда *Cetacea*.

Република Србија је у области заштите природе ратификовала следеће међународне конвенције: Међународну конвенцију за заштиту птица („Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори, број 6/73), Конвенцију о заштити светске културне и природне баштине – *Heritage Convention* („Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори, број 8/74), Конвенцију о мочварама које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварица – *Ramsar Convention* („Службени лист СФРЈ“- Међународни уговори, број 9/77), Конвенцију о биолошкој разноврсности – *CBD* („Службени лист СРЈ“ - Међународни уговори, број 11/2001), Конвенцију о међународној трговини угрожених врста дивље фауне и флоре – *CITES* („Службени лист СРЈ“ - Међународни уговори, број 11/2001), Конвенцију Уједињених нација о борби против десертификације у земљама са тешком сушом и/или дезертификацијом, посебно у Африци - *UNCCD* („Службени гласник РС“ - Међународни уговори, број 102/07), Конвенцију о очувању

миграторних врста дивљих животиња – *Bonn Convention* („Службени гласник РС“ - Међународни уговори, број 102/07), Конвенцију о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта – *Bern Convention* („Службени гласник РС“ - Међународни уговори, број 102/07), Оквирну конвенцију о заштити и одрживом развоју Карпата – *Carpathian Convention* („Службени гласник РС“ - Међународни уговори, број 102/07).

Република Србија је од 2002. члан Савета за Пан-европску стратегију биолошке и предеоне разноврсности (*PEBLDS)*.

Припремљени су следећи стратешки документи: Акциони план контроле уношења, праћења и сузбијања алохтоних инвазивних врста у циљу имплементације Европске стратегије о сузбијању и контроли алохтоних инвазивних врста и имплементације Бернске Конвенције; Акциони план очувања мочварних подручја Републике Србије у циљу имплементације Конвенције о мочварним подручјима од међународнох значаја; Акциони планови заштите и очувања мрког медведа (*Ursus arctos*), вука (*Canis lupus*) и риса (*Lynx lynx*) у Републици Србији у циљу имплементације Бернске Конвенције.

Припремљена је хармонизација националне номенклатуре у класификацији станишта са стандардима међународне заједнице“ - *EUNIS* систем класификације; идентификована су подручја биљног диверзитета од међународног значаја (*Important Plant Areas*) у циљу имплементације Упутства Савета 92/43/ЕЕС и Конвенције о биодиверзитету; идентификована су подручја птица од међународна значаја (*Important Bird Areas*) у циљу имплементације Упутства Савета 79/409/ЕЕС, Конвенције о мочварним подручјима, Бернске и Бонске конвенције.

Потребно је усвојити Националну стратегију очувања биодиверзитета и Акциони план (*NBSAP*) и донети Акционе планове за реализацију Националног програма заштите животне средине (*NPEP*).

У завршној фази реализације налази се и међунардни пројекат „Развој *EMERALD* мреже у Републици Србији“, који представља основу за развој мреже *Natura 2000* у Србији. У току је установљавање Зеленог појаса у Србији у склопу Европског Зеленог појаса (*European Green Belt Project*).

3.27.5.1.2 Институционални оквир

У надлежности МЗЖС су очување и унапређивање биодиверзитета и заштићених подручја; мониторинг и одрживо коришћење биодиверзитета и предела; унутрашњи и међународни промет угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне.

У МЗЖС на пословима заштите природе ради 20 службеника, а потребно је запослити још 13, док у Сектору за контролу и надзор на пословима инспектора у области заштите природе ради 30 службеника, а потребно је запослити још 8.

Завод за заштиту природе Србије (Завод) врши стручне послове заштите природних добара, истраживање и проучавање природних добара ради стављања под заштиту, спровођења режима заштите, припремање елабората за предлагање заштите и вредновање природних добара, праћење стања угрожености природних добара и предлагања мера њихове заштите, утврђивање услова заштите и давање података о заштићеним природним добрима у поступку израде просторних и других планова и вршење других послова утврђених прописима. Завод има 121 запосленог, а потребно је запослити још 19.

Поред МЗЖС и Завода, одређене надлежности које се односе на заштиту природе имају и: МПШВ - Управа за шуме (ловство), Управа за заштиту биља и Управа за ветерину (контрола прекограничног промета угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне); МИ (просторно планирање); Агенција (прикупљање података и извештавање о стању биодиверзитета); Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој (за послове заштите природе на територији АП Војводина); јавна предузећа за управљање националним парковима: Тара, Ђердап, Копаоник, Фрушка гора и Шар планина; ЈП „Србијашуме“, ЈП „Војводинашуме“ и други стараоци заштићених природних добара.

У Агенцији на пословима заштите природе ради 1 службеник, а потребно је запослити још 3.

У оквиру МПШВ - Управа за шуме, на пословима заштите природе ради 1 службеник у групи за ловство, а потребно је запослити још 4, док у ловној инспекцији ради 8 службеника, а потребно је запослити још 6.

3.27.5.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.27.5.2.1. Законодавни оквир

- До краја 2008. усвојити Закон о заштити природе (Закон) којим ће бити пренета: Упутство Савета 92/43/ЕЕЗ, Упутство Савета 79/409/ЕЕЗ, Упутство Савета 1999/22/ЕЗ, Упутство Савета 83/129/ЕЕЗ и бити усаглашен са Уредбом Савета 3254/91/ЕЕЗ, Уредбом Савета 348/81/ЕЕЗ и Уредбом Савета 338/97/ЕЗ;
- До краја 2009. на основу Закона, усвојити подзаконска акта којима ће у потпуности бити пренета упутства и и уредбе из предходне тачке;
- До краја 2008. усвојити Закон о дивљачи и ловству усаглашен са Упутствима Савета 92/43/ЕЕЗ и 79/409/ЕЕЗ, Уредбом Савета 3254/91/ЕЕЗ, Уредбом Савета 3626/82/ЕЕЗ о имплементацији конвенције о међународној трговини дивље флоре и фауне, Одлуком Савета 98/145/ЕЗ о одобравању амандмана Бонске конвенције о миграторним врстама дивљих жиботиња, Уредбом Савета 349/2003/ЕЗ о обустави уношења одређених врста дивље флоре и фауне и Одлуком Савета 871/2006/ЕЗ о очувању афричко-евроазијских врста миграторних птица;
- У пвом кварталу 2009. успоставити *EMERALD* мрежу.

3.27.5.2.2 Институционални оквир

- У МЗЖС јачаће се административни капацитети за спровођење усклађеног законодавства из области заштите природе, као и административни капацитети институција и органа задужених за планирање, контролу и праћење стања заштите природе и биодиверзитета, обуком и запошљавањем 7 нових службеника;
- Управа за шуме појачаће постојеће капацитете запошљавањем и обуком 2 нова службеника у групи за ловство, а у циљу ефикаснијег рада ловних инспектора јачаће се институционални капацитети техничким опремањем инспекције и запошљавањем 6 нових ловних инспектора;
- У Агенцији на пословима заштите природе запослити 2 нова службеника;
- У Заводу запослити 4 нова службеника на пословима заштите природе.

3.27.5.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.27.5.3.1 Законодавни оквир

- До краја 2010. биће донети посебни закони о националним парковима и подзаконски акти о оснивању еколошке мреже и проглашењу заштићених подручја у Србији у складу са Упутством Савета 92/43/ЕЕЗ и Упутством Савета 79/409/ЕЕЗ;
- До краја 2010. на основу Закона о дивљачи и ловству донети подзаконска акта која ће у потпуности бити усаглашена са релевантним европским прописима;
- До краја 2010. усвојити Националну стратегију очувања биодиверзитета и Акциони план, усаглашене са циљевима из Саопштења Комисије о биодиверзитету и Акционим планом ЕУ до 2010 и после (COM/2006/0216);

- До краја 2010. у циљу спровођења *NPEP* биће усвојени Акциони планови за заштиту екосистема, за заштиту заштићених природних добара и за заштиту земљишта, усаглашени са циљевима 6. акционог програма за животну средину ЕЗ, Тематском стратегијом о заштити земљишта (COM (2006) 231) и релевантним документима и прописима ЕУ;
- До краја 2012. реализовати главне пројекте који произилазе из Акционог плана контроле уношења, праћења и сузбијања алохтоних инвазивних врста, Акционог плана очувања мочварних подручја у Републици Србији и Акционих планова заштите и очувања мрког медведа (*Ursus arctos*), вука (*Canis lupus*) и риса (*Lynx lynx*) у Републици Србији.

3.27.5.3.2. Институционални оквир

- У МЗЖС наставити јачање административних капацитета запошљавањем 6 нових службеника;
- До краја 2011. донети вишегодишњи план за финансирање заштите природе и одрживо коришћење биодиверзитета и Програм рада заштићених подручја (*CBD*);
- У МПШВ - Управи за шуме запослити још 2 службеника у групи за ловство;
- У Агенцији на пословима заштите природе запослити 2 нова службеника;
- У Заводу запослити 15 нових службеника на пословима заштите природе;
- У складу са циљевима пројекта IPA 2007 "Јачање капацитета за развој мреже *Natura 2000* у Србији" успоставиће се институционални и стручни капацитети на републичком и локалном нивоу ради спровођења идентификације и успостављања мреже подручја за дугорочно очување станишта и врста у складу са ЕУ упутствима о стаништима и птицама;
- До краја 2012 успоставити мрежу *Natura 2000*, Зелени појас у Србији и националну еколошку мрежу.

Табела 1.

Потребе државних институција за запошљавањем

Назив институције		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008.	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство заштите животне средине	Одељење за заштиту природних ресурса	Постојећа	20	24	27	29	31	33
	Сектор за контролу и надзор Инспекција из области заштите природе	Постојећа	30	38	38	38	38	38
Агенција за заштиту животне средине (област заштите природе)		Постојећа	1	1	3	4	4	4
Завод за заштиту природе		Постојећа	121	121	125	130	135	140

*Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Управа за шуме	Група за ловство	Постојећа	1	2	3	4	5	5
	Ловна Инспекција	Постојећа	8	8	14	14	14	14

*Подаци о потребама за запошљавањем у Управи за шуме су приказани и у обједињеној табели у оквиру подгрупе 3.27.10. Шумарство.

Финансијске потребе

Табела 2А.[83] Потребе Завода за заштиту природе Србије

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности/[84]					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)	*€ 1.800.000*	*€ 2.565.000*	*€ 3.352.000*	*€ 3.977.000*	*€ 4.765.000*
Инфраструктура[85]					

Напомена:
Навести износ у ЕУР за сваку годину посебно.
За страну подршку навести и која је страна подршка у питању.

Табела 2Б. Буџет Завода за заштиту природе Србије - домаћи извор

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)	*€ 1.789.000*	*€ 2.530.000*	*€ 3.295.000*	*€ 3.942.000*	*€ 4.730.000*
Инфраструктура					

Табела 2В. Буџет Завода за заштиту природе Србије- страни извор (*Twinnung*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012

[83] Табела „2А“ представља збир средстава наведених у табели „2Б“ и у табели „2В“

[84] Додатни трошкови настали из спровођења прописа и нису директни трошкови администрације, нпр. социјална помоћ, помоћ организацијама за заштиту потрошача, помоћ невладиним организацијама...

[85] Изградња објеката у областима у којима је то могуће навести: путеви, аеродроми, железница, инфраструктурни радови, „шенгенска“ граница...

Активности *(polucy)*	Опрема	*€20.000*	*€50.000*	*€100.000*	*€50.000*	*€120.000*
	Програм заштите	*€125.000*	*€150.000*	*€150.000*	*€150.000*	*€150.000*
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)						
Инфраструктура						

Заштићена подручја (у еврима)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности/[86]					
Изградња институција (просторије, људи, опрема, радови, активности ...)	*1,300,000*	*6,500,000*	*9,500,000*	*11,000,000*	*12,700,000*
1. Чување, одржавање и презентација заштићених подручја:					
1.1. Успостављање и опремање служби чуварског надзора и администрације управљача,					
1.2. Обележавање и одржавања унутрашњег реда (управљање чврстим отпадом и отпадним водама, уређење простора, санација и рекултивација деградираних поцршина, отклањање последица противправне изградње),					
1.3. Израда управљачких документа (планови управљања, правилници, упутства, просторни и урбанистички планови),	*1,200,000*	*9,000,000*	*11,000,000*	*12,000,000*	*10,500,000*
1.4. Изградња јединственог информационог система Републике Србије и појединачних ГИС пројеката за управљање заштићеним подручјима,	*150,000*	*800,000*	*1,500,000*	*1,700,000*	*2,500,000*
1.5. Едукација и научноистраживачки рад,					
2. Управљање посетиоцима:					
2.1. Изградња и опремање	*150,000*	*1,200,000*	*2,000,000*	*2,200,000*	*3,000,000*

визиторских центара, 2.2. Изградња и опремање улазних станица, 2.3. Израда упутстава и приручника 3. Праћење и унапређење стања заштићених подручја: 3.1. Мониторинг живог света и животне средине, 3.2. Реинтродукција и реколонизација дивљих врста у заштићеним подручјима, 3.3. Управљање популацијама и стаништима, 3.4. Конзервација геонаслеђа и очување природног и културног предела, 4. Одрживо коришћење природних ресурса: 4.1. Развој одрживог туризма и екотуризма, органске пољопривреде 4.2. Програми и пројекти одрживог рибарства и ловства; 4.3. Програми и пројекти одрживог коришћења водних ресурса и минералних сировина, 4.4. Програми и пројекти одрживог коришћења шума, 5. Регулисање имовинско-правних односа и сарадња са власницима и корисницима на заштићеним подручјима: 5.1. Пројекти откупа, замене земљишта или преноса права коришћења земљишта, 5.2. Накнада власницима и корисницима непокретности за ограничење права коришћења, нанету штету или друге трошкове које имају у вези заштите, 5.3. Подстицај и охрабривање прихватљивих активности локалног становништва и екстерних учесника развоја на заштићеним подручјима	*200,000*	*500,000*	*1,000,000*	*1,100,000*	*1,800,000*

Инфраструктура[87] 1. Хардверска опрема и софтверска подршка за ГИС заштићених подручја и трошкови одржавања те опреме 2. Опрема за мониторинг биљног и животињског света и животне средине 3. Средства противпожарне заштите 4. Опрема за електронски/теленадзор у заштићеним подручјима	*80,000* *20,000* *50,000* *10,000*	*300,000* *50,000* *500,000* *400,000*	*500,000* *150,000* *1,000,000* *500,000*	*200,000* *300,000* *200,000* *400,000*	*150,000* *400,000* *200,000* *400,000*
Укупно ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА – домаћи и страни извори (У ЕВРИМА)	*3,600,000*	*20,550,000*	*27,150,000*	*30,000,000*	*31,150,000*
Домаћи извори	*1,600,000*	*9,550,000*	*11,150,000*	*13,000,000*	*14,150,000*
Старни извори	*2,000,000*	*11,000,000*	*16,000,000*	*17,000,000*	*17,000,000*

3.27.6. Контрола индустријског загађења и управљање ризиком

3.27.6.1. Стање

3.27.6.1.1. Законодавни оквир

Област контроле индустријског загађења и управљања ризиком у Републици Србији регулисана је Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“ бр. 135/04) и Закономо о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“,135/04).

- Одредбе *Seveso II* упутства делимично су транспоноване у постојећи Закон о заштити животне средине и Правилник о методологији за процену опасности од хемијског удеса и од загађивања животне средине, мерама припрема и мерама за отклањање последица.
- Закон о заштити животне средине је делимично усаглашен са Уредбом 761/2001 о добровољном учешћу организација у управљању заштитом животне средине Заједнице и шеми оцењивања (EMAC), и Уредбом 1980/2000 о ревидираној Шеми доделе еко-знака.
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине је усклађен са Упутством 2008/1/ЕЗ о интегрисаном спречавању и контроли загађења - *IPPC*. У циљу пуног преноса *IPPC* упутства и спровођења Закона о интегрисаном иречавању и контроли загађивања животне средине планира се усвајање Уредбе о програму усклађивања појединих привредних грана са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине према коме ће се подносити и захтеви за издавање дозвола за постојећа постројења.
- Упутство 2001/80/ЕЗ о ограничењу емисија одређених загађујућих материја у ваздух из великих ложишта и Упутство Савета 2001/81/ЕЗ о националним максимално дозвољеним

[87] Изградња објеката у областима у којима је то могуће навести: путеви, аеродроми, железница, инфраструктурни радови, „шенгенска“ граница...

емисијама одређених атмосферских загађујућих материја нису пренети у домаће законодавство.

Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине прописано је да нова постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе морају прибавити дозволу одмах тј. пре пуштања у рад, док постојећа постројења дозволу морају добити до 2015. године. Тренутно је идентификовано 226 постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе. За имплементацију IPPC директиве за одређена постројења, као што су постројења у оквиру енергетског сектора, предвиђа се да ће бити захтеван прелазни период. До данас у Републици Србији није поднет ни један захтев за издавање интегрисане дозволе, односно није издата ни једна дозвола.

У оквиру пројекта Јачање капацитета заштите животне средине 2003. који је финансирала Европска агенције за реконструкцију, урађен је IPPC Пилот пројекат – Симулација издавања интегрисане дозволе за фабрику цемента Холцим (Србија), Поповац. У оквиру ISLA пројекта - „Институционална подршка примени прописа у области индустријског загађења“који је финансирала влада Краљевине Норвешке у оквиру јачања капацитета у имплементацији IPPC закона, урађена је симулација израде нацрта интегрисане дозволе за Рафинерију нафте Панчево.

3.27.6.1.2. Институционални оквир

Област контроле индустријског загађења и управљања ризиком је у надлежности МЗЖС, Агенција за заштиту животне средине надлежна је за послове БАТ регистра, а Министарство одбране и Министарство унутрашњих послова имају надлежност над поступањем у ванредним ситуацијама, укључујући и хемијске удесе.

- У МЗЖС на пословима спречавања великих хемијских удеса, тренутно ради 16 службеника, од којих 5 службеника ради на пословима израде законског оквира и вођења управног поступка, односно регистра постројења која подлежу одредбама *Seveso II* упутства и издавању сагласности на процене опасности од хемијског удеса од загађивања животне средине, као и на планове заштите од хемијског удеса. Потребно је да на овим пословима ради укупно 7 службеника. Тренутно су 11 службеника инспектори који врше контролу *Seveso II* постројења. Потребно је да се на овим пословима запосли укупно 18 службеника.У оквиру ISLA пројекта 2007. године одржан је тренинг за примену *Seveso II* упутства намењен службеницима и инспекторима у МЗЖС и помоћ МЗЖС у процесу транспоновања одредаба *Seveso II* упутства у домаће законодавство.
- Потребно је наставити обуку инспектора заштите животне средине на републичком, покрајинском и локалном нивоу за управљање ризиком и поступање у удесу и израдити упутства о поступању у удесу.
- Потребно је изградити систем за обавештавање и руковођење у случају хемијског удеса на територији Републике Србије, односно изградити информациони систем и набавити софтвер за израду базе података о постројењима и активностима са опасним материјама.
- МЗЖС је надлежно за увођење законског и успостављање институционалног оквира за примену EMAC система. У току 2007. године, као резултат EMAC пилот пројекта спроведеног у оквиру CARDS2003 ECBP израђен је предлог EMAC програма Републике Србије и предлог акционог плана за имплементацију EMAC-а у Републици Србији. На пословима увођења EMAC система и еко-знака, у МЗЖС раде 3 службеника. Потребно је да се на овим пословима запосли укупно 8 службеника.
- Акредитационо тело Републике Србије (АТС) је надлежно за послове акредитације и вршења надзора над EMAC верификаторима, и издаје одговарајућа методолошка упутства. Потребно је да се на овим пословима запосли укупно 3 службеника.
- У МЗЖС формирано је Одељење за интегрисано спречавање и контролу загађивања животне средине у ком тренутно ради 7 запослених на пословима издавања интегрисаних

дозвола и на пословима праћења БАТ. Потребно је да се на овим пословима запосли укупно 15 службеника. Надлежни за издавање IPPC дозвола су МЗЖС, Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и органи јединица локалних самоуправа надлежни за послове заштите животне средине. Надзор над применом одредаба Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и прописа донетих на основу овог закона врши МЗЖС преко инспектора. Тренутно је запослено 10 инспектора задужених за надзор над постројењима која подлежу издавању интегрисане дозволе, а потребно је запослити укупно 15. Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе врше послове издавања интерисаних дозвола и инспекцијски надзор над постројењима и активностима за које дозволу за градњу издају јединице локалне самоуправе. Јединици локалне самоуправе поверено је вршење инспекцијског надзора над постројењима и активностима за које дозволу у складу са овим законом издаје надлежни орган локалне самоуправе. Потребно је јачати капацитете јединица локалне самоуправе и запослити нове службенике који ће обављати ове послове.

3.27.6.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.27.6.2.1.Законодавни оквир

- Извршити пун пренос *Seveso II* Упутства усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о заштити животне средине и Правилника о садржини и методологији израде Политике превенције удеса, Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса у крајем 2009. године.
- Израдити упутства за поступања у удесу.
- Усвојити Закон о изменама и допунама Закона о заштити животне средине. који ће успоставити механизме за примену Уредбе 761/2001 о добровољном учешћу организација у управљању животном средином Заједнице и шеми оцењивања (EMAC) у другом кварталу 2009.
- До краја 2009. усвојити подзаконске прописе који ће успоставити механизме за примену Уредбе 1980/2000 о ревидираној Шеми доделе еко-знака.
- До краја 2009. пренети Упутство 2001/80/ЕЗ о ограничењу емисија одређених загађујућих материја у ваздух из великих ложишта и Упутство Савета 2001/81/ЕЗ о националним максимално дозвољеним емисијама одређених атмосферских загађујућих материја (полутаната) усвајањем подзаконских прописа и Закона о заштити ваздуха.
- До краја 2008. усвојиће се Уредба о програму усклађивања појединих привредних грана са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

3.27.6.2.2. Институционални оквир

- До краја 2009 МЗЖС ће запослити још 7 службеника на пословима имплементације *Seveso II* упутства, од чега 2 на пословима израде законског оквира и вођења управног поступка, а 5 на пословима инспекције.
- Изградити систем за обавештавање и руковођење у случају хемијског удеса на територији Републике Србије, односно успоставити информациони систем и набавити софтвер за израду базе података о постројењима и активностима са опасним материјама;
- До краја 2009. МЗЖС ће на пословима доделе еко-знака, као и омогућавања усвајања и спровођења програма EMAC за Србију запослити још 3 службеника. У АТС на пословима усвајања и спровођења програма EMAC за Србију биће запослен један службеник;

- Успоставиће се систем издавања IPPC дозвола у надлежним органима. На пословима издавања IPPC дозвола биће запослена још 3 службеника, а на пословима IPPC инспекције још 5.
- У циљу имплементације IPPC закона потребно је обучити и повећати број запослених у МЗЖС као и у осталим надлежним органима државне управе и на нивоу покрајине и локалне самоуправе, који раде на пословима издавања дозвола
- Обучити запослене у IPPC постројењима за примену IPPC закона.

3.27.6.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.27.6.3.1. Законодавни оквир

- Израдити базу података о *Seveso II* постројењима, Национални план поступања у случају хемијског удеса, општинске планове поступања у случају хемијског удеса и План заштите од удеса са прекограничним ефектима.
- До краја 2010 усвојити Национални програм за спровођење EMAC-а и акциони план.
- До краја 2011 усвојити подзаконски акт који ће успоставити механизме за примену Уредбе 761/2001.

3.27.6.3.2. Институционални оквир

- До краја 2012 МЗЖС ће на пословима спровођења *Seveso II* упутства,. запослити још 2 службеника на пословима инспекције.
- Формираће се EMAC Савет и EMAC Секретаријат. На пословима увођења EMAC-а, МЗЖС ће запослити још 2 службеника. У АТС-у на пословима спровођења програма EMAC за Србију запослиће се још 2 службеника;
- На пословима издавања IPPC дозволе биће запослено још 5 службеника.

Табела 1.

Потребе државних институција за запошљавањем

		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008.	*2009*[88]	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство заштите животне средине								
Сектор за контролу и надзор	Одељење за поступање у удесу -SEVESO инспекција	Постојећа	16	21	22	23	24	25
	IPPC инспекција	Постојећа	10	10	15	15	15	15
Интегрис	Одељење за	Постојећа	7	8	10	12	15	15

[88] Број запослених је наведен само примера ради

ана дозвола	издавање дозвола							
EMAS	EMAC/Еко знак Одсек за стандарде и чистију производњу	Постојећа	3	6	6	8	8	8
	Акредитационо тело Србије	Постојећа	0	0	1	2	3	3
Укупно			23	31	36	39	43	43

3.8.1.4. Финансијске потребе

Табела 2А. Потребе Министарства заштите животне средине

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности/					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

Табела 2Б. Буџет Министарства заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор, Одељење за поступање у удесу- домаћи извор

Активности	*1.000 NIP(пројекат са Минис.одбране)*	*370.000 NIP(пројекат са Минис.одбране)*			
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Набавка опреме за екотоксикол. јединице на територији Р С (преносни уређаји за мерење загађујућих материја, лап топови, радиоуређаји, интерфејс уређаји)-		85.300.- ЕУР			

НИП					
Набавка рачунара и фото камера за 10 тренутно запослених инспектора у Сектору за контролу и надзор	10.000.- ЕУР				
Набавка нових возила за Сектор за контролу и надзор за запослене и новозапослене у који су наведени у Табели запошљавања	50.000.- ЕУР (за 5 возила)	60.000.- ЕУР (за 6 возила)			
Инфраструктура					
Изградња комуникационо-комитационог система у складу са пројектом -НИП		420.000,00 ЕУР			
Изградња информационог система-НИП		250.000.- ЕУР			

Табела 2В. Буџет Министарства заштите животне средине, Сектор за контролу и надзор, Одељење за поступање у удесу - страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Пројекат обуке SEVESO инспекције UNDP	*10.000*	*10.000*			
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

3.27.7. Генетички модификовани организми (ГМО)

3.27.7.1. Стање

3.27.7.1.1. Законодавни оквир

Стратегија развоја пољопривреде Србије, усвојена 2005. године прихвата развој модерне биотехнологије и биолошке сигурности у савременој пољопривреди и предвиђа развој стратешких, законских, административних и техничких инструмената у циљу обезбеђивања адекватног нивоа заштите и контроле у области рада са ГМО, као и смањивање потенцијалних ризика од ГМО на најмању могућу меру.

Област ГМО је уређена Законом о генетички модификованим организмима („Службени лист СР Југославије“ бр. 21/2001) и подзаконским актима којима се уређују услови за ограничену употребу, увођење у производњу и стављање у промет ГМО и производа од ГМО, као и услови и мере за спречавање и отклањање нежељених ефеката по животну средину и људско здравље, али нису регулисани: прекогранични промет, обележавање, учешће јавности, праћење и мониторинг ГМО и производа од ГМО. Закон је усклађен са Упутствима ЕУ: 90/220/ЕЕЗ и 90/219/ЕЕЗ. Подзаконски акти усклађени са Упутством 2001/18/ЕЗ донети су 2002. године.

Нови Закон о ГМО ће уредити: услове употребе ГМО у затвореним системима (лабораторијски рад, стакленици); намерно увођење ГМО у животну средину (експериментално и комерцијално гајење); стављање у промет ГМО или производа који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО (увоз и извоз и/или унутрашњи промет); руковање, превоз, паковање, транзит преко територије Републике Србије, обележавање и прерада ГМО или производа који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО; услови и мере за спречавање и отклањање потенцијално могућих нежељених ефеката при раду са ГМО; одговорност за штету насталу при недозвољеној употреби ГМО; инспецијски надзор над спровођењем овог закона; формирање и рад Националног савета за биолошку сигурност; праћење стања (мониторинг) ГМО и производа од ГМО; следљивост; накнаде за покриће трошкова у вези са поступком разматрања пријаве за одређену врста рада са ГМО.

Република Србија је ратификовала Картагена протокол о биолошкој сигурности 08.02.2006. године, а постала је пуноправни члан 09.05.2006. године.

Нацрт Националног оквира за биолошку сигурност припремљен је 2006. године у оквиру пројекта „National Biosafety Framework for Serbia and Montenegro“, који је део UNEP/GEF глобалног пројекта „Development of National Biosafety Frameworks“.

3.27.7.1.2. Институционални оквир

Област ГМО је у надлежности МПШВ. Управа за заштиту биља и Управа за ветерину МПШВ, као и пољопривредна инспекција спроводе инспекцијски надзор у области ГМО. Контролу увоза ГМО и производа од ГМО врши гранична фитосанитарна и ветеринарска инспекција. Не постоји систем контроле обележавања ГМО и производа од ГМО. Потребно је јачати капацитете за управљање ГМО.

Испитивања ГМО и производа од ГМО за потребе МПШВ врше три овлашћене лабораторије. Формиран је Национални савет за биолошку сигурност који врши стучне послове у области ГМО, састављен од тима експерата из различитих области и броји 17 чланова. Национални савет, на научној основи, врши процену ризика о биолошкој сигурности при раду са ГМО и доставља МПШВ мишљење о предложеном раду са ГМО.

Потребно је успоставити Националну базу података у области модерне биотехнологије која може бити део BCH-а (механизма за размену информација из области биолошке сигурности).

3.27.7.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.27.7.2.1. Законодавни оквир

До краја 2009. године, усвојити Закон о ГМО. Нови Закон ће пренети: Упутство 2001/18/ЕЗ, Упутство 98/81/ЕЗ и бити усаглашен са Уредбом 1829/2003/ЕЕЗ, Уредбом 1830/2003, Уредбом 1831/2003, Уредбом 1946/2003, Уредбом 65/2004, Уредбом 641/2004, као и са Картагена Протоколом и уговорима Светске трговинске организације.

3.27.7.2.2. Институционални оквир

До краја 2009. године, успоставити Националну базу података у области модерне биотехнологије.

Потребно је изградити капацитете за учешће јавности приликом доношења одлука о раду са ГМО (организовање радионица, спровођење јавних дискусија и израда штампаних материјала).

Јачати административне капацитете запошљавањем службеника који ће водити и одржавати базу података, обуком службеника и набавком неопходне опреме.

3.27.7.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.27.7.3.1. Законодавни оквир

До другог квартала 2011. године, усвојити подзаконске акте неопходне за имплементацију Закона о ГМО, чиме ће се у потпуности извршити пренос свих релевантних прописа ЕУ из ове области.

3.27.7.3.2. Институционални оквир

До краја 2011. године, успоставити систем контроле обележавања ГМО и производа од ГМО.

Наставити јачање капацитета запошљавањем нових службеника, као и даљом обуком запослених.

Табела 1

Потреба државне институције за запошљавањем

Назив институције	Постојећа/планирана институција	Садашњи број запослених	Планирани укупан број запослених по годинама				
			2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	Постојећа	1	1	2	2	2	2
У К У П Н О :		1	1	2	2	2	2

3.27.8 Хемикалије

3.27.8.1. Стање

3.27.8.1.1. Законодавни оквир

Важећи закон којим се регулишу хемикалије као производ јесте Закон о производњи и промету отровних материја (Сл. лист СРЈ бр.15/1995, 28/1996 и 37/2002) и неусаглашен је са ЕУ прописима: Уредбом ЕЗ 1907/2006 (REACH), Упутством 67/548/ЕЕЗ; Упутством 99/45/ЕЗ; Упутством 2004/42/ЕЗ; Уредбом ЕЗ 304/2003 и Уредбом ЕЗ 648/2004, Упутством 98/8/ЕЗ Уредбом ЕЗ 1896/2000, Уредбом ЕЗ 1687/2002, Уредбом ЕЗ 2032/2003, Уредбом ЕЗ 1048/2005. Овај закон се односи на материје природног или синтетичког порекла и једињења произведена од тих материја која могу нанети штету животу и здрављу људи и животној средини, односно на све опасне хемикалије, а не само на отрове. Законом се такође уређује да се отрови морају класификовати пре производње односно стављања на тржиште, као и да се класификација врши у три групе. Закон поред услова за стављање хемикалија на тржиште уређује и услове које правна лица и предузетници који имају намеру да производе односно стављају у промет отрове морају да испуне да би добила решење надлежног министарства. ЕУ. Закон има другачији концепт од важећих директива ЕУ.

Нови Закон о хемикалијама ће прописати процедуре неопходне за имплементацију обавеза држава чланица које проистичу из REACH и основ за доношење подзаконских аката за имплементацију глобалног хармонизованог система класификације и обележавања (GHS).

Област биоцида је тренутно уређена парцијално: Законом о производњи и промету отровних материја (Сл. лист бр. 15/1995), Законом о заштити биља (Службени гласник РС“ 24/98), Законом о здравственој исправности животних намирница и производа опште употребе („Службени гласник РС“ бр.55/78) који нису у складу са Упутством 98/8/ЕЗ.

Република Србија није ратификовала Стокхолмску конвенцију о дуготрајним органским загађујућим супстанцама (Стокхолмска конвенција) и Ротердамску конвенције о поступку давања сагласности на основу предходног обавештења за одређене опасне хемикалије и пестициде у међународној трговини (Ротердамска конвенције).

Добра лабораторијска пракса (ДЛП) уређена је само у односу на испитивања лекова Законом о лековима и медицинским средствима („Службени гласник РС“ бр.84/04 и 85/05). Смернице ДЛП („Службени гласник РС“ број 28/08) у потпуности су усаглашене са упутствима 9/2004/ЕЗ и 10/2004/ЕЗ у делу који се односи на лекове. Изменама и допунама Закона о лековима и медицинским средствима и подзаконским актима уредиће се на општи начин област ДЛП и потпуности пренети поменута упутства.

3.27.8.1.2. Институционални оквир

За област хемикалија надлежно је МЗЖС. Пословима управљања хемикалијама бави се 14 запослених а надзор врше инспектори заштите животне средине а ДЛП је у надлежности МЗ и овим пословима се тренутно баве три службеника.

Инспекцијски надзор у области хемикалија врше инспекција заштите животне средине, тржишна, санитарна, и инспекција за лекове и медицинска средства.

Потребно је формирати Агенцију за хемикалије као самосталну развојну, стручну и регулаторну организацију која ће вршити јавна овлашћења у области управљања хемикалијама и биоцидима. Финансирање Агенције вршиће се из прихода остварених од накнада за послове предвиђене у Закону о хемикалијама и Закону о биоцидима. Агенција ће преузети запослене из МЗЖС.

Потребно је унапређивати професионална знања запослених и јачати капацитете за управљање хемикалијама и биоцидима у складу са REACH-ом и другим релевантним прописима ЕУ.

Потребно је израдити План за имплементацију Стокхолмске конвенције, унапредити капацитете за њено спровођење, израдити Национални профил за управљање хемикалијама, и унапредити националние капацитете за Стратешки приступ међународном управљању

хемикалијама (SAICOM) - успоставити интегралнои приступ управљања хемикалијама кроз цео њихов животни циклус и адекватну међуресорну сарадњу.

Потребно је сачинити Инвентар хемикалија на тржишту и успоставити електронску базу података.

Потребно је ојачати капацитете индустрије и унапређивати професионална знања запослених .

Потребно је основати Националну институцију за контролу усаглашености са ДЛП као национално тело надлежно за контролу усаглашености лабораторија за испитивање са ДЛП и омогућити њено приступање систему OECD-а.

3.27.8.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.27.8.2.1 Законодавни оквир

- У другом кварталу 2009. године усвојити Закон о хемикалијама који ће бити усаглашен и усклађен са: REACH, Упутством 67/548/ЕЕЗ; Упутством 99/45/ЕЗ; Упутством. 2004/42 //ЕЗ; Уредбом ЕЗ 304/2003 и Уредбом ЕЗ 648/2004;
- У другом кварталу 2009. године усвојити Закон о биоцидима који ће бити усклађен и усаглашен са: Упутством 98/8/ЕЗ, Уредбом ЕЗ 1896/2000, Уредбом ЕЗ 1687/2002, Уредбом ЕЗ 2032/2003, Уредбом ЕЗ1048/2005;
- До краја 2009. године ратификовати Стокхолмску конвенцију;
- До краја 2009. године ратификовати Ротердамску конвенцију;
- Биће израђен Национални имплементациони план Стокхолмске конвенције (који садржи и Национални профил за управљање хемикалијама, Инвентар POPs суспстанци и акционе планове за спровођење мера за смањење односно елиминацију испуштања POPs супстанци у животну средину);
- До краја 2008. године усвојити Закон о изменама и допунама Закона о лековима и медицинским средствима, који ће бити у складу са упутсвима 9/2004/ЕЗ и 10/2004/ЕЗ;
- До краја 2009. године биће донет Правилник ДЛП.

3.27.8.2.2. Институционални оквир

Основаће се Агенција за хемикалије у року од шест месеци од доношења Закона о хемикалијама, односно у четвртом кварталу 2009. године.

До краја 2008. године почети обуку запослених у министарству, Агенцији за хемикалије, тржишној, санитарној, инспекцији заштите животне средине, инспектора за лекове и медицинска средства за спровођење хармонизованих закона кроз реализацију пројекта изградње капацитета у области управљања хемикалијама и ДЛП са Шведском агенцијом за хемикалије (KemI).

Унапредити професионалне капацитете у индустрији кроз IPA 2008 и KemI.и организовати напредније тренинге особља Агенције за хемикалије и инспектора.

До краја 2009. године организовати help-desk за индустрију о примени прописа хармонизованих са прописима ЕУ

У другој половини 2009. године основати Националну институцију за контролу усаглашености са ДЛП и омогућити њено приступање систему ОЕСД-а.

3.27.8.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.27.8.3.1. Законодавни оквир

- До краја 2010. године усвојити подзаконске акте за спровођење Закона о хемикалијама којима ће се извршити даље преношење Упутства 99/45/ЕЗ и Упутства 67/548/ЕЕЗ (одредбе које су остале на снази доношењем REACH) и усаглашавање са: REACH, Уредбом ЕЗ 304/2003 и Уредбом ЕЗ 648/2004
- До краја 2010. године усвојити подзаконске акте за спровођење Закона о биоцидима којима ће се извршити даље преношење Упутства 98/8/ЕЗ, и усаглашавање са: Уредбом ЕЗ 1896/2000, Уредбом ЕЗ 1687/2002, Уредбом ЕЗ 2032/2003, Уредбом ЕЗ 1048/2005
- У потпуности пренети релевантне прописе ЕУ у области ДЛП.

3.27.8.3.2. Институционални оквир

- Наставити јачање административних капацитета запошљавањем и обуком службеника и наставити обуку запослених у хемијској индустрији, образовним установама и научно-истраживачким институцијама у вези са применом REACH и проценом ризика од хемикалија.
- Успоставити национални информациони систем (укључујући Инвентар хемикалија).
- Обезбедити одговарајућу хардвер/софтвер опрему за информациони систем.
- Обезбедити учешће Агенције за хемикалије у раду Европске агенције за хемикалије ради праћења централизованих процедура у ЕУ.
- Јачати капацитете МЗ усавршавањем запослених, а пре свега инспектора, у складу са бројем лабораторија за испитивање укључених у национални програм за контролу усаглашености са ДЛП, као и броја и сложености испитивања.

Табела 1.

Потребе државних институција за запошљавањем

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	*2009*[89]	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство заштите животне средине	Постојећа	12	13	/	/	/	/
Агенција за хемикалије	Планирана	/	/	13	15	15	18

Финансијске потребе

Табела 2А.[90] Потребе

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Пројекат израде Плана за имплементацију Стокхолмске конвенције о	191.713 УСД				

[89] Број запослених је наведен само примера ради

[90] Табела „2А“ представља збир средстава наведених у табели „2Б“ и у табели „2В“

дуготрајним органским загађујућим супстанцама (POPs пројекат)					
Пројекат ажурирања Националног профила за управљање хемикалијама, развој процене националних капацитета за Стратешки приступ међународном управљању хемикалијама и одржавање семинара о успостављању националних приоритета за Стратешки приступ међународном управљању хемикалијама у Србији (SAICM пројекат)	20.000 УСД				
Пројекат јачања административних капацитета за спровођење система управљања хемикалијама у Србији које спроводи Шведска агенција за хемикалије, финансиран од стране Владе Шведске (KEMI пројекат)	179.000 ЕУР	179.000 ЕУР	179.000 ЕУР		
Пројекат изградње капацитета (државних органа, индустрије, научноистраживачких центара) за управљање			700.000 ЕУР	700.000 ЕУР	

хемикалијама, Предлог пројекта ИПА 2008					
Израда подзаконских прописа на законе о хемикалијама и биоцидима					
Спровођење прописа у области управљања хемикалијама и биоцидима					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					
Успостављање и ажурирање базе података и интегрисаног информацијоног система за управљање хемикалијама	*35.000*	5.000	50.000	50.000	

Напомена:
Навести износ у ЕУР за сваку годину посебно.
За страну подршку навести и која је страна подршка у питању.

Табела 2Б. Буџет - домаћи извор

	у 2008	у 2009	У 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					
Успостављање и ажурирање базе података и интегрисаног информацијоног система за управљање хемикалијама	35.000 ЕУР	5.000 ЕУР			

Табела 2В. Буџет - страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетареална)

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012

Пројекти *(policy)* KEMI пројекат POPs пројекат SAICM пројекат KEMI пројекат ИПА 2008 ИПА 2008	179.000 ЕУР 211.713 УСД	179.000 ЕУР	 879.000 ЕУР	 700.000 ЕУР	
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					
Успостављање и ажурирање базе података и интегрисаног информацијоног система за управљање хемикалијама			50.000 ЕУР	50.000 ЕУР	

3.27.9. Заштита од буке

3.27.9.1. Стање

3.27.9.1.1 Законодавни оквир

Област заштите од буке је уређена одредбама Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС“ бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 53/95) које су остале на снази после доношења новог Закона о заштити животне средине, а до доношења посебног закона којим ће се уредити заштита од буке; Законом о ваздушном саобраћају који уређује буку из авиона и летилица и буку са аеродрома; као и техничким прописима за моторна возила и машине. На снази је Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 54/92), којим је прописан дозвољени ниво буке у животној средини у којој човек борави, методе мерења буке, ближи услови које морају да испуне стручне организације за мерење буке и садржај исправе за изворе буке који се стављају у промет. Наведени прописи нису усклађени са Упутством 2002/49/ЕЗ о процени и управљању буком у животној средини. У области буке из моторних возила ратификован је УН/ЕЦЕ Споразум о усвајању једнообразних прописа за возила са точковима, опрему и делове који могу бити уграђени и/или коришћени на возилима са точковима и условима за узајамно признавање додељених хомологација на основу тих прописа. Усвојени су УН/ЕЦЕ правилници који су у потпуности усаглашени са Упутством ЕУ 97/24/ЕЕЗ и Упутством ЕУ 70/157/ЕЕЗ.

Закон о ваздушном саобраћају („Службени лист СРЈ“, бр, 12/98, 44/99, 73/2000, 70/2001 и „Службени гласник Републике Србије“, бр. 101/2005) уређује услове за безбедан ваздушни саобраћај у ваздушном простору Републике Србије и у оквиру њега се прописује да ваздухоплов који лети у ваздушном простору Републике Србије мора да поседује уверење о јачини буке коју ствара приликом полетања, у току лета и слетања. Предвиђен је основ за доношење подзаконског прописа који би регулисао јачину буке ваздухоплова и начин мерења те буке. Овај пропис још није донет. Такође, овај закон прописује ниво буке коју ствара ваздухоплов на појединим тачкама аеродрома или његове околине, као и да је на одређеним аеродромима власник или корисник аеродрома дужан да постави и одржава уређаје за стално регистровање буке коју стварају ваздухоплови.

У току је израда новог Закона о цивилном ваздухопловству који ће пренети: Упутство 89/629/ЕЕЗ, Упутство 92/14/ЕЕЗ са свим изменама и допунама и Упутство 2006/93/ЕЗ.

3.27.9.1.2.Институционални оквир

За област буке су надлежни МЗЖС, Агенција и МИ. МЗЖС је надлежно за заштиту од буке у животној средини. У оквиру МЗЖС послове заштите од буке у животној средини обављају три службеника, а потребно је да их буде седам. За контролу нивоа буке у животној средини надлежна је инспекција заштите животне средине.

Агенција је у области буке надлежна за: праћење и евиденцију буке у животној средини; вођење података из мониторинга буке у оквиру информационог система заштите животне средине, односно катастра загађивача; израду стратешких карата буке у сарадњи са надлежним органима и другим субјектима у области планирања и изградње, односно саобраћаја. Ове послове обавља троје запослених, а потребно је да их буде пет.

МИ је надлежно за област буке из моторних возила и опреме за спољну употребу, косилица, односно одређених машина. У Одељењу за безбедност саобраћаја један државни службеник се бави буком из моторних возила. У току је преузимање Одсека за хомологацију моторних возила из Института за стандардизацију од стране МИ. Одсек за хомологацију има пет запослених, а потребно је да се овим пословима бави девет запослених.

Директорат цивилног ваздухопловства, у складу са законом којим се уређује ваздушни саобраћај, између осталог, обавља и послове у области уређења ваздушног простора, у вези са обезбеђивањем придржавања примене правила и стандарда за коришћење ваздушног простора, укључујући и стандарде за заштиту животне средине - издаје уверење о јачини буке из авиона и летилица и уређује стандарде буке на аеродромима.

3.27.9.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.27.9.2.1. Законодавни оквир

До краја 2009. године, усвојити Закон о заштити од буке у животној средини и подзаконске акте, којима ће се уредити: граничне вредности нивоа буке у животној средини; методологија за одређивање тихих зона у насељеном подручју или ван њега и у њиховој непосредној околини; индикатори буке; методе за оцењивање индикатора буке и штетних ефеката буке у животној средини и на људско здравље, као и врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање; обавезна садржина, методе израде карата буке у животној средини и начин њиховог приказивања јавности; методологија за израду акционих планова, чиме ће се у потпуности извршити пренос Упутства 2002/49/ЕЗ о процени и управљању буком у животној средини. Тиме ће се успоставити систем мониторинга буке за чију имплементацију ће бити задужена Агенција.

До краја 2009. године, у домаће законодавство у области буке од моторних возила пренети Упутство 70/157/ЕЕЗ са свим изменама и допунама.

До краја 2009. године, усвојити Закон о цивилном ваздухопловству који ће пренети: Упутство 89/629/ЕЕЗ, Упутство 92/14/ЕЕЗ са свим изменама и допунама, Упутство 2006/93/ЕЗ и Упутство 2002/30/ЕЗ са свим изменама и допунама.

3.27.9.2.2. Институционални оквир

Запослити још два службеника у МЗЖС на пословима заштите од буке и обезбедити јачање капацитета обуком службеника који раде на овим пословима.
У Агенцији формирати Групу за буку за успостављање информационог подсистема буке у оквиру информационог система заштите животне средине.
У оквиру МИ успоставити Одсек за хомологацију возила и запослити још једног службеника.

3.27.9.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.27.9.3.1 Законодавни оквир

У Агенцији израдити стратешке карте буке, које представљају основу за израду акционих планова, и израдити Акциони план заштите животне средине од буке за друмски, ваздушни и железнички саобраћај, насељена подручја, индустријска постројења и активности за које министарство издаје интегрисану дозволу, као и за подручја уз државну границу.

У домаће законодавство у области буке од моторних возила и машина пренети: Упутство 97/24/ЕЗ са свим изменама и допунама и Упутство 77/311/ЕЕЗ са свим изменама и допунама.

У домаће законодавство у области буке од косилица и опреме за спољну употребу пренети: Упутство 84/538/ЕЕЗ са свим изменама и допунама и Упутство 2000/14/ЕЗ са свим изменама и допунама.

3.27.9.3.2 Институционални оквир

Запослити два службеника у МЗЖС, два службеника у Агенцији и два службеника у МИ и наставити јачање капацитета, односно обуку службеника који раде на пословима заштите од буке.

Табела 1.

Потребе државних институција за запошљавањем

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	*2009*[91]	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство заштите ж.с. (Група за заштиту од буке и вибрац.)	Постојећа	3	4	*5*	*6*	*7*	*7*
Агенција за заштиту животне средине –	Планирано	3	*3*	*3*	*5*	*5*	*5*

Група за буку							
Министарство инфраструктуре Одељење за безбедност саобраћаја	Постојеће	1					
			5	*7*	*8*	*9*	*9*
Одељење за хомологацију возила	Планирано	*5*					

3.27.10. Шумарство

3.27.10.1. Стање

3.27.10.1.1. Законодавни оквир

Област шумарства уређена је Законом о шумама ("Сл. гласник РС", бр. 46/91, 83/92, 54/96), Законом о репродуктивном материјалу шумског дрвећа ("Сл. гласник РС", бр. 135/04 и 8/05) и Законом о ловству ("Сл. гласник РС", бр.39/93). Законом о заштити биља од болести и штеточина (Пречишћени текст) ("Сл. гласник СРС", број 14/84 - пречишћен текст), Законом о заштити биља ("Сл. лист СРЈ", број 24/98). и релевантним подзаконским актима донетим на основу наведених прописа.

Законодавство није усаглашено са Уредбом Савета 3528/86/ЕЕЗ о заштити шума од атмосферског загађења, Уредбом Савета 2158/92/ЕЕЗ о заштити шума од пожара, Уредбом Парламента и Савета 2152/2003/ЕЗ о мониторингу шума и интеракцији у области животне средине.

У току је израда новог Закона о шумама (Закон), чијим усвајањем ће се извршити усаглашавање законодавства са горе наведеним европским прописима.

Влада Републике Србије је 2006. године усвојила Стратегију развоја шумарства Републике Србије, која дефинише стање и развојне циљеве сектора, руководећи се њиховим одрживим коришћењем и унапређивањем стања, а узимајући у обзир свеукупне функције шума и њихов значај за друштво у целини. У оквиру пројекта који финансира Влада Републике Финске, а на основу обавеза насталих прихватањем докумената Министарске конференције о заштити шума у Европи (*MCPFE*), у току је израда Националног шумарског акционог програма (НШАП), којим се конкретизују и оперативно спроводе циљеви Стратегије развоја шумарства Републике Србије за десетогодишњи период. Изради Националног шумарског акционог програма претходила је национална инвентура шума (2004 - 2007. године).

3.27.10.1.2. Институционални оквир

Орган управе надлежан за послове шумарства Управа за шуме, у саставу МПШВ. Управа за шуме укупно има 96 запослених, од чега је 68 шумарских инспектора. Управа за шуме врши расподелу подстицајних средстава за заштиту и унапређивање шума, која се као наменска прикупљају од одређених активности у шумама и усмеравају на посебан рачун буџета.

Шумама у државној својини газдују два јавна предузећа за газдовање шумама - "Србијашуме" и "Војводинашуме", као и 5 јавних предузећа која газдују националним парковима

Фрушка гора, Ђердап, Копаоник, Тара и Шар планина. Наведена јавна предузећа овлашћена су и за вршење стручно - техничких послова у приватним шумама, чије обављање обезбеђује Република Србија из буџета преко Управе за шуме. Научно - истраживачке институције у шумарству су Институт за шумарство у Београду и Истраживачко - развојни институт за низијско шумарство и животну средину у Новом Саду (послови дијагнозно - прогнозне службе заштите шума). Наведене институције су ангажоване од стране Министарства и за спровођење мониторинга здравственог стања шума у оквиру Међународног кооперативног програма за процену и мониторинг ефеката загађеног ваздуха на шуме (*ICP Forest*), који функционише у оквиру Конвенције о прекограничном преносу ваздушних загађивања (*CLRTAP*). 2003. године је ревитализована мрежа биоиндикацијских тачака, која је први пут постављена 1986. године.

Потребно је формирати Агенцију за шуме, у циљу вршења одређених послова јавне шумарске и ловне службе и запослити 40 службеника.

3.27.10.2. Краткорочни приоритети (2008-2010)

3.27.10.2.1. Законодавни оквир

До краја 2009. године, усвојити Закон који ће бити усаглашен са Уредбом Парламента и Савета 2152/2003/ЕЗ, Уредбом Савета 2158/92/ЕЕЗ, Уредбом Савета 3528/86/ЕЕЗ.

3.27.10.2.2. Институционални оквир

Појачати постојеће капацитете обуком службеника За ефикаснији рад шумарских инспектора неопходно је обезбедити материјално - техничке предуслове (возила, радни простор, рачунари и др.).

3.27.10.3. Средњорочни приоритети (2010-2012)

3.27.10.3.1. Законодавни оквир

На основу Закона, донети подзаконска акта којима ће се постићи потпуна усаглашеност са Уредбом Парламента и Савета 2152/2003/ЕЗ, Уредбом Савета 2158/92/ЕЕЗ, Уредбом Савета 3528/86/ЕЕЗ.

До краја 2010 биће усвојен Акциони план за заштиту шума.

3.27.10.3.2. Институционални оквир

Као средњерочни циљ планирано је успостављање интегралног информационог система за шуме Србије.

Почетком 2010. формирати Агенцију за шуме и запослити 40 службеника, у циљу вршења одређених послова јавне шумарске и ловне службе.

*Табеле 1. и 2. Односе се на целокупну област шумарства која је обрађена и у другим подгрупама.

Табела 1.
Потребе државних институција за запошљавањем

Назив институције	Постојећа/планирана институција	Садашњи број запослених	Планирани укупан број запослених по годинама				
			2008.	2009.	2010.	2011.	2012.

Управа за шуме	Постојећа	96	96	96	96	96	96
Агенција за шуме	Планирана	-	-	-	40	40	40
У К У П Н О :		96	96	96	136	136	136

3.27.10.3.3 ФИНАНСИЈСКЕ ПОТРЕБЕ

Табела 2.

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Активности *					
Успостављање информационог система за шуме Србије	-	80.000 €	35.000 €	35.000 €	10.000 €
Опремање инспектора - возила, рачунари и др.	-	-	350.000 €	70.000 €	150.000 €
Бруто зараде запослених у Агенцији за шуме	-	-	600.000 €	700.000 €	800.000 €
Опрема и радне просторије за Агенцију за шуме	-	-	350.000 €	50.000 €	120.000 €
Стално усавршавање и обука	-	-	60.000 €	80.000 €	100.000 €
У К У П Н О :	-	80.000 €	1.395.000 €	935.000 €	1.180.000 €

*додатни трошкови настали из спровођења прописа и нису директни трошкови администрације

АНЕКС

Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа је урађен на основу Директива ЕУ број 1999/105/ЕС о шумском репродуктивном материјалу у међународном промету, као и Правилник о признавању полазног материјала и контроли производње репродуктивног материјала шумског дрвећа ("Сл. гласник РС", бр. 76/05), који је донет на основу овог Закона. Закон је делимично усаглашен са наведеним Директивама, обзиром да у једном члану ограничава увоз репродуктивног материјала шумског дрвећа, са циљем очувања сопственог генофонда, као и да би се спречио увоз репродуктивног материјала лошијег квалитета, што је у прошлости често било присутно. Директиве ЕУ не дозвољавају ограничавање слободног кретања робе. Планирано је да се наведени члан брише пре приступања Србије ЕУ.

3.27.11. Цивилна заштита односно заштита и спасавање

Област цивилне заштите односно заштите и спасавања уређена је следећим прописима: Законом о заштити од пожара („Службени гласник РС“, број 37/88), Законом о одбрани РС („Службени гласник РС„ бр. 116/07) и Законом о заштити од елементарних и других већих непогода („Службени гласник РС„ бр. 20/77...101/2005). Наведени прописи нису усаглашени са релевантним законодавством ЕУ.

Потребно је донети нове прописе, како би се домаће законодавство усагласило са следећим прописима ЕУ:

- Одлука 2001/792/ЕЗ;
- Одлука 2007/162/ЕЗ;
- Одлука 1999/847/ЕЗ;
- Одлука 2004/277/ЕЗ;
- Одлука 2005/12/ЕЗ.

Краткорочни и средњорочни приоритети ће бити утврђени са првом ревизијом НПИ.

3.28. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И ЗАШТИТА ПОТРОШАЧА

3.28.1. Заштита потрошача

3.28.1.1. Стање

3.28.1.1.1. Законодавни оквир

Устав Републике Србије установљава принцип заштите потрошача, тако што експлицитно прописује да Република Србија штити потрошаче, као и да су посебно забрањене радње усмерене против здравља, безбедности и приватности потрошача, као и све нечасне радње на тржишту.

Данашњи ниво развијености заштите потрошача у Републици Србији и оцена стања у области заштите потрошача у Републици Србији може се сагледати кроз примену Закона о заштити потрошача („Службени гласник РС”, бр. 79/2005), вишегодишњу примену других прописа којима се регулишу питања заштите потрошача и резултате деловања организација, удружења и покрета потрошача. Доношењем првог Закона о заштити потрошача у Републици Србији обезбеђен је законски оквир за који је речено да осигурава увођење највиших стандарда ЕУ у области заштите потрошача у праксу српског тржишта и услуга.

Основно опредељење овог Закона базира се на међународним правима из ове области, пре свега Резолуцији Генералне скупштине Уједињених Нација број 39/248 од 1985. године у којој су дефинисана основна права потрошача: право на задовољење основних потреба, право на безбедност, право на информисаност, право избора, право да се чује глас потрошача, право на обештећење, право на образовање потрошача и право на здраву животну средину. Поред основних права, Законом се регулишу заштита живота, здравља и сигурност потрошача, заштита економских интереса потрошача, посебни облици заштите потрошача у коришћењу услуга, типски уговори, информисање и образовање потрошача и накнада штете.

Уградњом једног дела смерница и упутстава ЕУ о заштити потрошача у Закон о заштити потрошача, иако не у потпуности, постављен је правни оквир за успостављање система, како кроз институционалне државне органе, тако и кроз самосталне организације потрошача, а којима је циљ успостављање и остваривање активне заштите потрошача. Оцена стручњака који представљају органе ЕУ о тренутном нивоу припремљености система заштите потрошача у Републици Србији јесте да се признаје напредак у законодавном усклађивању, али се такође и јасно ставља до знања да је заштита потрошача са тачке гледишта изградње институција и спровођења и даље слаба и да административни капацитети морају да се појачају како би се усвојени закони правилно имплементирали и спровели.

Закон о заштити потрошача који је донет у Републици Србији је добра основа за почетак процеса правног и институционалног усклађивања са acquis ЕУ у области заштите потрошача. Прва фаза правног приближавања може имати само мисију да достигне делимичну хармонизацију са acquis ЕУ и да уведе главне принципе acquis и опште структуре за имплементацију како би се постепено припремили за правилно спровођење права потрошача.

Интереси потрошача штите се и низом прописа који правно уређују различита права потрошача и то: Закон о облигационим односима, Закон о оглашавању(„Службени гласник РС“, бр. 79/2005), Закон о заштити конкуренције(„Службени гласник РС“, бр. 79/2005), Закон о ценама, („Службени гласник РС“, бр. 79/2005), Закон о условима за обављање промета робе, вршење услуга у промету робе и инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, бр. 39/96, 20/97, 46/98,... 34/2001,80/2002,101/2005)**,** Закон о одговорности произвођача ствари за недостатком („Службени гласник РС“, бр. 101/05), Закон о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2005), Закон о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 55/2004, 61/2005 и 101/2007), Закон о финансијском лизингу („Службени гласник РС“, бр. 55/2003 и 61/2005), Закон о добровољним

пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник РС“, бр. 85/2005), Закон о платном промету („Службени лист СРЈ“, бр. 3/2002 и 5/2003 и „Службени гласник РС“, бр. 43/2004 и 62/2006), Закон о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/2006), Закон о посредовању - медијацији („Службени гласник РС“, бр. 18/2005), и др.

У јануару 2007. године Влада је усвојила **Национални програм** заштите потрошача за период 2007. – 2012. године(„Службени гласник РС”, бр.11/2007). Превасходни циљ доношења Програма је остваривање и афирмација заштите права и интереса потрошача, стварање нових институција и успостављање партнерске сарадње учесника у остваривању, заштити и развоју права и интереса потрошача. Посредно, то значи унапређивање привредног система Републике Србије и повећање атрактивности њене привреде за страна улагања и друге облике међународне привредне сарадње. Јасно је да се тај циљ не може постићи без напора на интеграцији у економски и правни систем ЕУ. Република Србија јасно је показала да је на путу да изврши комплетну примену правног система који одговара модерном европском демократском друштву уношењем и обавезе Републике Србије да штити потрошаче у складу са чланом 90. Устава Републике Србије.

3.28.1.1.2. Институционални оквир

У складу са Законом о заштити потрошача носилац система заштите потрошача је Министарство трговине и услуга**.** Министарство је задужено за стварање система заштите потрошача и предлагање прописа из области заштите потрошача, које утврђује Влада. **(**- Одсек за заштиту потрошача, Савет министра за заштиту потрошача као саветодавно-консултативно тело, Сектор тржишне инспекције, друга министарства и инспекције које врше надзор у области заштите потрошача и самосталне организације потрошача и њихове асоцијације.)

У оквиру Министарства, формирана је посебна организациона јединица – Одсек за заштиту потрошача који чине 5 (пет) службеника (3 са високом стручном спремом, 1 са вишом и 1 са средњом) као и Савет министра за заштиту потрошача као саветодавно-консултантивно тело. Чланови Савета су истакнути научници и стручњаци у овој области, представници релевантних министарстава и организација потрошача. У складу са праксом земаља чланица ЕУ у којима постоје слични органи функција Савета није одлучивање већ је само саветодавна. У ствари, то је консултантско тело које има за циљ да помогне Министру и у ширем смислу Министарству у доношењу најбољих и најефикаснијих одлука о разним питањима у вези са развојем политике заштите потрошача. Још једна важна сврха формирања оваквог Савета је да боље укључи организације потрошача у креирање политике заштите потрошача, као и да послуша њихов глас у у овом смислу, што је иначе општи услов acquis ЕУ у области заштите потрошача.

У саставу Министарства трговине и услуга је Сектор тржишне инспекције, који има важну улогу у области заштите потрошача. Сектор тржишне инспекције има укупан број запослених: 571 од чега је 512 тржишних инспектора са високом стручном спремом правног, економског, техничког, технолошког, машинског, електротехничког и пољопривредног смера.

У седишту Сектора тржишне инспекције у Министарству трговине и услуга образована су два одељења за координацију послова инспекцијског надзора у области трговине и услуга, заштите потрошача, укључујући координацију инспекцијског надзора у области контроле квалитета и безбедности индустријско-непрехтамбених производа, квалитета и безбедности услуга. Координација се односи на обједињавање и праћење рада у 27 подручних организационих јединица Сектора тржишне инспекције - одељења тржишне инспекције која обављају непосредан инспекцијски надзору на подручју Републике Србије.

Подручне јединице - Одељења тржишне инспекције су организоване применом функционалног и територијалног принципа, тако да Одељења за подручје града Београда, Новог Сада и Ниша имају специјализоване функције, укључујући функцију, односно Одсек за заштиту

потрошача, док сва остала одељења тржишне инспекције су организована по територијалном принципу тако да у тим одељењима сви унутрашњи одсеци односно сви тржишни инспектори, поред осталих послова, раде и на пословима заштите потрошача.

Координација инспекцијског надзора у области заштите потрошача која се обавља из седишта Министарства трговине и услуга-Сектора тржишне инспекције обезбеђена је у контроли промета и у контроли услуга, односну у заштити потрошача који купују производе и који користе услуге.

У 2007. години Сектор тржишне инспекције је примио 6.405 пријава потрошача, од чега: -3.076 (48%) због нерешене рекламације поводом купљене робе са недостатком или не извршене услуге; 909 (14%) због неиздавања рачуна за купљену робу или услугу; 57 (1%) због преварног (обмањујућег) оглашавања производа и услуга; 2.234 (36%) због бесправног рада, неистицања цена, више наплаћене цене производа и услуга, нетачног мерења; 129 (1%) остале пријаве. Од укупно примљених пријава у 2007. години (6.405), у 68% случајева је утврђена повреда права потрошача и предузете су мере у складу са законом.

Ради успостављања функције заштите корисника финансијских услуга, у Народној банци Србије је у јануару 2007. године основан Центар за заштиту корисника финансијских услуга и контролу тржишта над обављањем тих услуга (12 запослених) који, поступајући по приговору клијента на рад даваоца финансијске услуге чије пословање супервизира Народна банка Србије (услуге у области банкарства, осигурања, добровољних пензионих фондова и даваоца финансијског лизинга) између осталог, врши и посредовање у решавању спорних односа између корисника и давалаца финансијских услуга када Народна банка Србије оцени да је могуће мирно решење спорног односа. Истовремено Центар кроз информисање и едукацију помаже корисницима у бољем и потпунијем разумевању финансијских услуга. Народна банка Србије је, у октобру 2005. године основала и свој Информативни центар, који је оснивањем Центра за заштиту корисника финансијских услуга и контролу тржишта над обављањем тих услуга постао део Центра, коме се сви грађани могу обратити са питањима или приговорима у вези са финансијским услугама, односно даваоцима тих услуга.

У септембру 2007. године, започела је реализација програма CARDS 2006 из области заштите потрошача, који финансира Европска агенција за реконструкцију, у износу од 2.000.000 евра. Овим програмом ће се ојачати правни оквир у области заштите потрошача, спроводити програми обуке и обезбедити ИТ опрема у циљу успостављања интегрисаног ИТ система за тржишну инспекцију што ће бити први корак ка успостављању јединственог система брзог упозорења за опасне производе широке потрошње (RAPEX) у Србији.

3.28.1.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.28.1.2.1. Законодавство

Урађен је Нацрт закона о изменама и допунама закона о заштити потрошача. Основни разлози за измену и допуну Закона о заштити потрошача су даље усклађивање са законодавством ЕУ у овој области, побољшање постојећих одредби Закона о заштити потрошача, као и преузете обавезе из Споразума о стабилизацији и придруживању ЕУ.

Изменама и допунама Закона о заштити потрошача остварују се циљеви и задаци утврђени Националним програмом заштите потрошача за период од 2007. до 2012. године и стварају основе за формирање саветодавних центара за заштиту потрошача, пре свега у циљу развоја система правне заштите потрошача кроз усаглашавање Закона о заштити потрошача са упутствима и стандардима ЕУ у овој области, стварање услова за ефикасније функционисање организација потрошача и њихово активно укључивање у потпуније остваривање права и интереса потрошача. Предложеним законским решењима не мења се концепт закона, већ се унапређује систем заштите потрошача и стварају основе за ефикаснију и функционалнију

заштиту права и интереса потрошача, као и успостављање што квалитетнијег система заштите потрошача у Републици Србији и да се исти приближи стандардима који постоје у државама чланицама Европске уније, како би се што потпуније и квалитетније заштитила економски слабија страна (потрошач) у пословним трансакцијама на тржишту**.** По први пут се у Србији стварају основе да организације потрошача могу да оснивају саветодавне центре за заштиту потрошача (у већим градовима – 10 центара у Србији) посебно ради јачег и непосредног повезивања иницијатива грађана као потрошача и организација потрошача односно органа јединица локалне самоуправе на одређеној територији, како би се на професионалној и стручној основи давали савети и пружала помоћ, подизао ниво свести потрошача и свих учесника на тржишту и били важан субјект у остваривању делотворне и потпуне политике заштите потрошача. Овим допунама утврђује се статус организација потрошача, услови и критеријуми које морају да испуњавају као специфична удружења грађана, пре свега да оне искључиво штите интересе потрошача, да су непрофитне и неполитичке организације, које имају најмање 50 чланова као физичких лица, сагласно стандардима BEUC и земаља чланица ЕУ.

Овај Нацрт је усклађен са Директивом 85/577/ЕЕЗ о уговорима закљученим изван пословних просторија, Директивом 97/7/ЕЗ о уговорима на даљину, као и Директивом 98/27/ЕЦ о судским налозима за заштиту интереса потрошача.

Предлог Закона о општој безбедности производа којим се уређује општа безбедност производа који су стављени на тржиште, критеријуми за оцењивање усаглашености производа са општим захтевом за безбедност, обавезе произвођача и дистрибутера, услови и начин информисања и размене информација у вези са ризицима који производ представља по здравље и безбедност потрошача и других корисника, као и вршење надзора, упућен је Народној скупштини 03. децембра 2007. године.на усвајање.

Основни разлог за доношење овог закона је обезбеђивање високог нивоа заштите здравља и безбедности потрошача који производе употребљавају, као и других корисника који производе користе за своје потребе, односно у обављању својих професионалних делатности. Овим законом обезбедиће се стављање на тржиште искључиво безбедних производа и онемогућиће се производња, увоз и стављање на тржиште обмањујућих производа, али и њихов извоз.

Овај закон у знатној мери преузима одредбе Директиве ЕЗ о општој безбедности производа (2001/95/ЕЗ), док потпуно преузима Директиву ЕЕЗ о обмањујућим производима (87/357/ЕЕЗ).

Нацрт закона о трговини уређује целокупан промет робе и услуга и понашање учесника у том промету. Основни циљ Закона је да обезбеди стабилно и снабдевено тржиште, правна сигурност у трговини, побољшање квалитета роба и услуга на тржишту, повећано благостање и заштита потрошача и смањење сиве економије.

Приликом израде Закона о трговини водило се рачуна о прописима Европске уније које уређују материју трговине. Решења Закона усклађена су са следећим директивама: 1) Директива ЕЗ бр. 84/450, измене бр. 97/55 о погрешном и упоређујућем оглашавању (рекламирању), 2) Директива Савета ЕЗ 85/374 о усаглашавању закона и прописа држава чланица који се односе на одговорност за производе са недостатком, 3) Директива 2000/13 о означавању, представљању и рекламирању намирница, 4) Директива ЕЗ 98/6 о заштити потрошача у означавању цена производа који се нуде на продају потрошачима, 5) Директива 97/7 ЕЗ о заштити потрошача у вези са уговорима на даљину.

Урађен је Нацрт закона о безбедности хране. Разлози за доношење Закона о безбедности хране су постизање заштите живота и здравља људи, заштита интереса потрошача и заштита укупног интереса Републике Србије у наступу на међународном тржишту. Законом се жели успоставити интегрални приступ уређења ланца производње и промета храном укључујући и храну за животиње, дати правни оквир за будуће усклађивање прописа који сада уређују ове области са прописима Европске Уније.

Такође припремљен је Нацрт стратегије о безбедности хране.

У току је припрема новог Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености, који ће између осталог представљати правни основ за доношење подзаконских аката којима ће се у национално законодавство преузимати европске техничке директиве. Решења која се предвиђају наведеним законом дају правни основ за преношење како директива новог приступа (која ће се углавном и преносити на основу овог закона), тако и директива старог приступа.

У току је израда Нацрта годишњег програма заштите потрошача за 2008. годину којим се реализују циљеви и задаци из Националног програма заштите потрошача за период 2007.-2012. године.

Такође приступиће се изради Закона о потрошачким кредитима која ће бити усклађена са новом директивом о потрошачким кредитима која је усвојена од стране Европског савета а очекује се њено усвајање од стране Европског парламента . Током краткорочног периода 2008-2009 године извршиће се потпуно усклађивање Одлуке о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите („Службени гласник РС“, бр. 57/2006) са директивама о потрошачким кредитима у делу који се односи на укупну цену кредита за потрошаче: Директива Савета 87/102/ЕЕЗ (31987L0102), Директива Савета 90/88/ЕЕЗ (31990L0088) и Директива Европског парламента и Савета 98/7/ЕЗ (31998L0007).

3.28.1.3.2. Институционални оквир

Један од краткорочних приоритета дефинисаних у документу о Европском партнерству је и јачање административних капацитета у области заштите потрошача. Предвиђено је повећање броја запослених, прерастање одсека за заштиту потрошача у одељење и континуирано јачање административних и техничких капацитета у циљу повећања стручног знања. У плану је предлагање даљих мера за унапређење политике заштите потрошача и припрема евентуалних измена закона и подзаконских аката, у складу са дешавањима на тржишту Србије. С тим у вези, потребно је даље развијати разне облике сарадње с другим релевантним институцијама као и са организацијама за заштиту потрошача. Циљ је да се створе институционалне основе за развој организација потрошача као независних, непрофитних организација које искључиво штите интересе и права потрошача.

3.28.1.3. Средњорочни приоритети (период 2010-2011)

3.28.1.3.1. Законодавство

Реализација циљева из Националног програма заштите потрошача за период 2007.-2012 претпоставља и Развој система правне заштите како би се осигурала владавина права и унапређење демократије и цивилног друштва .

Одредбама нацрта Закона о трговини утврђен је појам и услови даљинске трговине и прописане обавезе трговаца и права потрошача. Усклађивање законодавста са Директивом Европског парламента и Савета 2002/65/ЕЗ о трговини на даљину финансијских услуга за потрошаче (32002L0065) зависиће од постигнутог нивоа либерализације кретања капитала која ће се вршити у складу са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању. Такође, зависиће и од постојања техничких услова, а пре свих сигурносних система за реализацију трговине на даљину.

3.28.1.3.2. Институционални оквир

Стварање институционалних услова за успостављање јединственог система заштите права потрошача на свим нивоима и јачање институционалне сарадње између органа и организација укључених у систем заштите потрошача обухвата следеће активности:

- интегрисање различитих институција и субјеката - носилаца заштите потрошача како би се створили услови за: безбедност производа, посебно хране, квалитетнијих услуга јавне инфраструктуре, финансијских услуга, туризам и трговину, здравствену заштиту, образовање, заштиту животне средине и др;
- развијање информационог система и одговарајуће мреже за добијање информација о угрожавању права потрошача у различитим областима, посебно у оним наведеним у претходном ставу;
- оспособљавање кадрова свих инспекцијских служби и осталих органа чија је надлежност заштита потрошача на свим нивоима, за ефикасну имплементацију Закона о заштити потрошача у складу са стандардима ЕУ (образовање, запошљавање квалификованих кадрова, техничка опремљеност);
- унапређење и јачање независних, непрофитних, нестраначких и специфичних организација потрошача (од националног до локалног нивоа) и формирање и развој специјализованих организација за заштиту потрошача;
- даље јачање административних и техничких капацитета одељења за заштиту потрошача у оквиру надлежног министарства;
- образовање одговарајућих органа на нивоу различитих министарстава у појединим областима у циљу ефикасније заштите потрошача;
- успостављање различитих видова сарадње са одговарајућим међународним организацијама и институцијама (регионална сарадња, посебно са земљама у непосредном окружењу, сарадња са земљама чланицама ЕУ и одговарајућим телима ЕУ надлежним за заштиту потрошача).

У складу са Уредбом о утврђивању Националног програма заштите потрошача за период од 2007. до 2012. године („Службени гласник РС“, бр. 11/2007), односно Националним програмом заштите потрошача за период од 2007. до 2012. године који је саставни део ове уредбе, очекује се формирање Одбора за утврђивање каматних стопа.

Јачаће се капацитети Министарства трговине и услуга у складу са следећом динамиком :

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани број новозапослених (по годинама)*				
			2008.	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство трговине и услуга	Постојећа	5	8	10	12	14	15
	Укупно	5	8	*10*	*12*	*14*	*15*

Страна помоћ

Очекује се да ће у оквиру финансијских средстава претприступне помоћи ЕУ (ИПА) за 2008. годину бити одобрена средства за унапређење и даљу едукацију грађана Србије о финансијским услугама, јачање транспарентности услова под којима се користе финансијске услуге и усклађивање са законодавством ЕУ у области заштите корисника финансијских услуга. Током периода 2008-2009 планирана је техничка помоћ Европске централне банке (ЕЦБ) у циљу процене потреба Народне банке Србије и оцене њеног пословања у односу на стандарде Европског система централних банака у области заштите корисника финансијских услуга. Очекује се да ће техничка помоћ ЕЦБ бити финансирана из средстава CARDS програма ЕУ.

Такође, очекује се финансијска помоћ из фонда ИПА 2009 чији је корисник Министарство трговине и услуга за даље јачање капацитета и успостављање информационог система у области заштите потрошача.

3.28.2. Заштита здравља

3.28.2.1. Стање

3.28.2.1.1.Законодавни оквир

Процес усклађивања законодавства Републике Србије у области јавног здравља започео је усаглашавањем прописа са законима ЕЗ који је један од корака ка потпуној хармонизацији прописа са прописима ЕЗ.

У складу са резолуцијом о придруживању Европској унији коју је Народна Скупштина донела 13.октобра 2004. и Националном стратегијом Србије за приступање Европској унији, обавезали смо се да ћемо национално законодавство усаглашавати са законодавством ЕУ.

Област јавног здравља

Регулисана је Законом о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 107/2005) којим се уређује систем здравствене заштите, организација здравствене службе, друштвена брига за здравље становништва, општи интерес у здравственој заштити, права и обавезе пацијената, здравствена заштита странаца, оснивање Агенције за акредитацију здравствених установа Србије и надзор над спровођењем овог закона.Здравствена заштита, у смислу овог закона, обухвата спровођење мера за очување и унапређење здравља грађана, спречавање, сузбијање и рано откривање болести, повреда и других поремећаја здравља и благовремено и ефикасно лечење и рехабилитацију.

Поменута област такође је регулисана и Законом о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 107/2005, 109/2005) којим се уређују права из обавезног здравственог осигурања запослених и других грађана, обухваћених обавезним здравственим осигурањем, организација и финансирање обавезног здравственог осигурања, добровољно здравствено осигурање и друга питања од значаја за систем здравственог осигурања.

Заштита здравља против штетних последица проузрокованих пушењем регулисана је између осталог и Законом о дувану.

У складу са Законом о дувану („Службени гласник РС“, бр. 101/2005, 63/2006, 10/2007, 67/2007, 90/2007) прописани су услови и начин производње, разврставања и промета дуванских производа и вођење регистара, евиденционих листа и евиденција; одређују се врсте података о саставу и обележавању дуванских производа.

Овим Законом се образује Управа за дуван која уређује надзор над спровођењем овог Закона.

Закон је потребно ускладити са прописима ЕУ.

Постоје четири закона и два подзаконска акта који се примарно баве или садрже одредбе значајне за контролу дувана:

- Закон о забрани пушења у затвореним просторијама („Службени гласник РС“, бр.16/95 и 101/05);
- Закон о оглашавању („Службени гласник РС“, број 79/05);
- Закон о дувану („Службени гласник РС, број 101/05);
- Закон о акцизма („Службени гласник РС, број, 42/01, 61/01, 73/01, 5/02, 24/02, 45/02, 69/02, 80/02, 15/03, 43/03, 56/03, 72/03, 93/03, 2/04, 31/04, 43/04, 55/04, 78/04, 135/04, 8/05, 46/05, 47/05, 58/05, 71/05, 101/05, 112/05, 3/06, 11/06, 61/06 и 66/06);

- Правилник о изгледу, садржини и начину истицања ознаке о забрани продаје цигарета и других дуванских производа малолетним лицима („Службени гласник РС“, број 15/06);
- хигијенским условима тих средстава („Службени гласник РС“, број 15/06).

Република Србија предузела је кораке ка ефикасној контроли производње и промета дувана и дуванских производа оснивањем Агенције за дуван 2003. године -сада Управа за дуван у оквиру Министарства финансија.

3.28.2.1.2. Институционални оквир

Министарство здравља је задужено за стварање система заштите здравља и предлагање прописа из области заштите здравља. У складу са чланом 21. Закона о министарствима („Службени гласник” РС, бр. 48/2007), Министарство здравља обавља послове државне управе који се између осталог односе и на: очување и унапређење здравља грађана и праћење здравственог стања и здравствених потреба становништва; организацију здравствене заштите; здравствени и санитарни надзор у области заштите становништва од заразних и незаразних болести, здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе у производњи и промету, контролу санитарно-хигијенског стања објеката под санитарним надзором и средстава јавног саобраћаја; санитарни надзор над лицима која су законом стављена под здравствени надзор, као и надзор над постројењима, уређајима и опремом која се користи ради обављања делатности под санитарним надзором.

Кључне институције у области јавног здравља су:

- Министарство здравља – нацрти и имплементација закона и уредби, програми, итд;
- Санитарни надзор и санитарна инспекција
- Здравствена инспекција
- Институт за јавно здравље Србије
- Институт за трансфузију – компентентан у погледу безбедности крви и стандарда квалитета, безбедног сакупљања, тестирања, прераде, чувања и дистрибуције крви
- Болнице, опште болнице- јединице за превенцију и лечење злоупотребе од лекова
- Центри за менталну здравствену заштиту

Тренутно у Министарству здравља запослено је 346 радника (висока стручна спрема-247, виша стручна спрема-84 и средња стручна спрема-15), а до краја 2008. године планира се запошљавање још 96 радника. У Републичком заводу за здравствено осигурање запослено је 2 007 радника на неодређено време (висока стручна спрема-717, виша стручна спрема-262, пети степен стручне спреме-4, средња стручна спрема-939, трећи степен стручне спреме-23 и основна школа-62) и за наредни период планира се запошљавање 666 радника (висока стручна спрема-345, виша стручна спрема-35, пети степен стручне спреме-42, средња стручна спрема-345, виша стручна спрема-35, пети степен стручне спреме-42, средња стручна спрема-227 и основна школа-17). У Републици Србији постоји укупно 330 државних здравствених установа предвиђених Уредбом о Плану мреже здравствених установа. Према подацима из 2006. године у државним здравственим установама укупно је запослено 108 975 радника. Од тог броја здравствени радници чине 81 661 (доктори медицине-19688, доктори стоматологије-2463, фармацеути-1877, сарадници ВСС-1458, виша стручна спрема-6669, средња стручна спрема-48976, нижа стручна спрема-531), а у административном и техничком особљу запослено је укупно 27314 радника. Током 2008. године расписиван је јавни конкурс од стране Министарства здравља за пријем 1000 здравствених радника (300 доктора и 700 медицинских сестара), а до краја текуће године планиран је још један јавни конкурс за пријем 1000 здравствених радника у државне здравствене установе. Повећањем броја запослених у Министарству здравља, Републичком заводу за здравствено осигурање и државним здравственим установама побољшаће се спровођење закона који се примењују у области здравственог осигурања и здравствене заштите и омогућиће се квалитетније пружање здравствених услуга у Републици Србији.

3.28.2.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

1. У току је израда Нацрта предлога **Закона о узимању и пресађивању делова људског тела (трансплантација) у сврху лечења.** Нацрт закона подразумева утврђивање начина, поступка и услова за узимање и пресађивање органа, ткива и ћелија, као и делова људског тела. Закон ће бити усклађен са ЕУ Директивама :

- 32004L0023 Директива 2004/23/ЕЦ ЕУ парламента и савета о постављању стандарда квалитета и безбедности за донацију, набавку, тестирање, прераду, чување, складиштење и дистрибуцију људског ткива и ћелија;
- Директива 2006/17/ЕЦ за имплементацију Директиве ЕУ парламента и Савета о одређеним техничким захтевима за донацију, добављање и тестирање људског ткива и ћелија;
- Директива 2006/86/ЕЦ ЕУ парламента и Савета која се тиче захтева плаћања, нотификације, озбиљних нежељених реакција и догађаја, као и одређених техничких захтева за кодирање, прераду, складиштење и дистрибуцију људских ткива и ћелија.

Очекује се да ће нацрт Овог Закона ући у Скупштинску процедуру до краја године. Приликом израде акта одредбе ће бити усклађене са ЕУ актима из ове области.

2. Ради се на изради Нацрта **Закона о јавном здрављу.** Први пут се доноси Закон у области јавног здравља који регулише основне функције јавног здравља, организацију, кадрове и процену квалитета у овој области.

Новембар 2008.

3. До краја 2008. године Влада РС би требало да усвоји **Стратегију развоја за превенцију злоупотребе психоактивних супстанци (дрога)** у Републици Србији.

Стратегија дефинише активности усмерене на смањење доступности психоактивних супстанци, као и превенција и унапређење услова за лечење и социјалну интеграцију оболелих од болести зависности.

Усклађеност је потпуна са правним тековинама ЕУ.

4. У изради је предлог **Стратегије развоја обезбеђивања адекватних количина безбедне крви и продуката од крви у Републици Србији** коју би Влада требала да усвоји у четвртом кварталу текуће године.

Препоруке Светске здравствене организације, као и Директива 2002/98/ЕЦ Европског парламента и Савет Европе о постављању стандарда квалитета и безбедности у прикупљању, тестирању, обради, чувању и дистрибуцији крви и компонената од крви, амандман на овај документ Директива 2001/83/ЕЦ, као и Препоруке Савета Европе Но.Р(88)4 и Но.Р(95)15 које садрже техничке смернице о припреми, коришћењу и обезбеђењу квалитета компонената крви, јасно указују на потребу формирања и унапређења добро органозованих служби за трансфузију крви са препознатљивим стандардима квалитета. 32005L0061;32004L0033

Делимична усклађеност са правним тековинама ЕУ.

5. Предлог **Стратегије о јавном здрављу** – ближе се уређују питања из области јавног здравља која се односе на организацију и функционисање овог система.

Усвајање од стране Владе РС очекује се у октобру 2008. године.

Усклађеност са правним тековинама ЕУ је потпуна.

6. Предлог **Стратегије о контроли и превенцији масовних и хроничних незаразних болести** која дефинише опште и специфичне циљеве, као и мере и активности у области превенције и контроле МХНБ, посебно кардиоваскуларних, малигних, ХБО, шећерне болести и мишићно-коштаних обољења.

Верификација Стратегије од стране Владе РС планирана је за новембар 2008. године.

Усклађеност са правним тековинама ЕУ је потпуна.

7. Уредба о превенцији малигних тумора дебелог црева

Ради се на изради и доношењу Националног програма организовања скрининга, едукација кадра и унапређење водича добре праксе, у сарадњи са Републичком стручном комисијом за ту област.
Верификација Уредбе се очекује у септембру 2008. године.
Делимична је усклађеност са правним тековинама ЕУ.

8. Уредба о превенцији малигних тумора дојке која подразумева израду националног програма, организовање скрининга, унапређење водича добре праксе, у сарадњи са Републичком стручном комисијом за ту област, који би требао да буде у складу са резолуцијом о превенцији и контроли карцинома WHO 58.22 коју је усвојила Светска здравствена скупштина 2005. године те препорукама о скринингу .

9. У припреми је **Уредба о превенцији малигних тумора грлића материце**. Актуелна је израда националног програма, скрининг, едукација кадра и унапређење водича добре праксе у сарадњи са Републичком стручном комисијом за ту област. Уредба ће проћи верификацију тела именованог од стране Владе РС у четвртом кватралу текуће године.
Делимична усклађеност са правним тековинама ЕУ.

10. У припреми је **Уредба о онколошкој здравственој заштити**. Ради се на изради националног програма, унапређењу здравља становника и квалитета онколошке здравствене заштите, унапређењу водича добре праксе и организовању скрининга, у сарадњи са Републичком стручном комисијом за онкологију.
Уредба иде на Владу РС у октобру 2008. године.
Делимична усклађеност са правним тековинама ЕУ

11. У припреми је **Уредба о превентивној стоматолошкој здравственој заштити**, у сарадњи са Републичком стручном комисијом за стоматологију, која има за циљ унапређење превентивних стоматолошких прегледа деце и трудница.
Очекује се да ће Уредба ићи на усвајање Владе РС у четвртом кварталу 2008. године.

12. У припреми је **Уредба о здравственој заштити деце и жена у вези са материнством** која подразумева унапређење организације здравствене заштите деце и жена.
Октобар 2008. године.
Усклађеност са правним тековинама ЕУ је потпуна.

13. У припреми је **Уредба о превентивној здравственој заштити деце са психофизиолошким поремећајима и говорном патологијом** која подразумева скрининг тест говорних способности, формирање регистра деце са сметњама у развоју.
Верификација Уредбе је планирана у октобру 2008. године.
Усклађеност са правним тековинама ЕУ је потпуна.

14. Ради се на изради **Уредбе о превенцији тип 2 дијабетеса на примарном нивоу здравствене заштите у Србији**. Скрининг на високи ризик на дијабет тип 2. Припреме уредбе су у завршној фази, верификација од стране Владе РС се очекује у трећем кварталу текуће године.
Није у потпуности усаглашен са acquis communautaire.

3.28.2.3. Средњорочни приоритети (период 2010-2011)

3.28.2.3.1. Законодавни оквир

У периоду од 2010-2011 наставиће се са даљом хармонизацијом прописа у области јавног здравља са прописима ЕУ, посебно што се тиче мера повезаних са захтевима заштите здравља становништва.

3.28.2.3.2. Институционални оквир

Унапређење и јачање институционалних капацитета предвиђено је кроз даље похађање стручних семинара и обука запослених, као и виших курсева страног језика.

Потребно је јачати административне капацитете што подразумева запошљавање нових радника, измене организацијске структуре, образовање и усавршавање, техничка потпора (објекти, опрема, ИТ опрема).

Такође, потребно је јачати механизме за спровођење надзора над заштитом јавног здравља. У циљу јачања капацитета јавног здравља, потребно је формирати Национални канцер центар који би омогућио јединствено евидентирање, начин праћења насталих малигних обољења и давање препорука за имплементацију превентивних мера.

С обзиром да се Кадровски план, којим се прави приказ броја службеника и потреба, доноси на годишњем нивоу (претходне године за следећу), Министарство здравља не располаже подацима о запошљавању нових лица за период 2009-2012.

Нејонизујуће зрачење

Стање

Законодавни оквир

Још пре десетак година је почео рад на изради прописа у области заштите од нејонизујућих зрачења. Министарство заштите животне средине је у току 2007. године препремило предлог новог Закона о заштити од нејонизујућих зрачења. Предлог се налази у скупштинској процедури.

Основни разлог за доношење новог Закона јесте потреба за хармонизацијом прописа у овој области са регулативом Европске Уније, јер је стање у области заштите од нејонизујућих зрачења у Републици Србији незадовољавајуће и стално се погоршава. Сада се извори нејонизујућих зрачења у животној средини користе у великој мери неконтролисано. Посебан броблем представља убрзани развој мобилне телефоније. Нису уређене мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења у коришћењу извора нејонизујућих зрачења. Не постоји база података о врсти, карактеристикама и броју извора нејонизујућих зрачења који се користе у животној и радној средини. Доношењем Закона спречио би се неконтролисани увоз извора нејонизујућих зрачења који могу да угрожавају здравље људи, а чије коришћење није дозвољено у другим земљама, јер су оне већ донеле регулативу везану за заштиту од нејонизујућих зрачења.

Према доступним подацима у земљама Европске уније и ЕФТА (European Free Trade Agreement - Европски уговор о слободној трговини) текућа регулатива из области заштите од нејонизујућих зрачења је доста фрагментисана. Према једној релативно новој студији CENELEC-а (Европског комитета за стандардизацију из електротехнике) за потребе Европске комисије, постоји преко 130 закона, правилника, стандарда и препорука у области заштите од радио-фреквенцијског зрачења, а које су донеле поједине земље чланице. Интензивна епидемиолошка истраживања – студије о дугорочним, касним, стохастичким ефектима излагања нејонизујућим зрачењима, имају за циљ ревизију граница, норми излагања и стандарда који ће бити значајно пооштрени (закључци Светског Конгреса у Севиљи, 2004. године). Границе постојећих стандарда CENELEC и ICNIRP су неприхватљиво високе. У међувремену, што се тиче излагања нејонизујућем зрачењу треба имати „опрезан приступ“.

Донето је и неколико директива Европске уније из области заштите од нејонизујућих зрачења. Од посебног је значаја препорука Савета Европе од 12. јула 1999. број 1999/519/ЕС, како за Закон тако и за подзаконска акта јер одређује границе излагања ЕМ пољима.

Једини постојећи правни акт у овој области је стандард 205 са обавезом примене који регулише граничне вредности електромагнетног поља у животној средини у радиофреквентном подручју док за друга подручја (за индустријску фреквенцију од 50 херца нпр.) користимо

препоруке Светске здравствене организације – СЗО, која са своје стране у потпуности препоручује норме Међународне комисије за заштиту од нејонизујућих зрачења ICNIRP.

Институционални оквир

У складу са чланом 17. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 43/2007), Министарство заштите животне средине обавља послове државне управе који се односе између осталог и на заштиту од нејонизујућег зрачења.

За сада се овом облашћу непосредно бави један службеник, што је по постојећем обиму послова премало.

Краткорочни приоритети (2008-2009)

Законодавство

После доношења новог Закона, формирање се посебан Одсек за заштиту од нејонизујућих зрачења мада би било пуно реалније, обзиром на обим задатака, да се формира Оделење за заштиту од нејонизујућих зрачења. Увидом у EMF project кога је израдила СЗО ми смо на самом европском дну по значају који придајемо овој области.

Предвиђа се да се по усвајању Закона донесу и два правилника којима би се ова област уредила на начин како то ради већина других земаља.

Средњорочни приоритети (период 2010-2011)

Законодавство

Институције

Јачаће се капацитети Министарства заштите животне средине у спровођењу мера заштите од нејонизујућих зрачења.

Значај области заштите од нејонизујућих зрачења је врло важна, с обзиром да по први пут се ова област уређује прописима, који су усклађени са европским и светским нормама, неопходност повећања броја службеника, који располажу знањем из области усклађивања акија, је веома изражено.

Табела 1.

Потребе државних институција за запошљавањем

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	*2009*[92]	*2010*	*2011*	*2012*
Министарство заштите животне средине	Постојећа	1	2	3	4	4	4

Укупно		1	2	3	4	4	4

Табела 2Б. Буџет Министарство заштите животне средине - домаћи извор

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности					
Изградња базе података о изворима нејонизујућих зрачења	500.000,00 динара *				
Јачање капацитета инспектора у спровођењу мера заштите од нејонизујућих зрачења	500.000,00 динара *				
Едукација надлежних органа локалне управе	500.000,00 динара *				
Систематског испитивања нејонизујућег зрачења у животној средини Републике Србије	1.000.000,00 динара *				
Изградња институција (просторије, људи, опрема...)					
Инфраструктура					

* Реализација наведених пројеката планирана је у наредне 2 године.

3.29. ЦАРИНСКА УНИЈА

3.29.1 ТРЕНУТНО СТАЊЕ

3.29.1.1 Законодавни оквир

Процес усклађивања законодавства Републике Србије у области царинских прописа започео је 2003. године доношењем Царинског закона („Службени гласник РС“, бр. 73/03, 61/05, 85/05 - др. закон и 62/06 - др. закон). Висок степен усаглашености Царинског закона са Царинским законом ЕЗ је један од корака ка потпуној хармонизацији прописа из области царинског система са прописима ЕЗ. Процес усклађивања са прописима ЕУ и правилима СТО наставља се доношењем Закона о Царинској тарифи („Службени гласник РС”, бр. 61/05 и 62/07) и Закона о слободним зонама („Службени гласник РС”, бр. 62/06).

Закон о изменама и допунама Царинског закона („Службени гласник РС”, бр. 61/05) садржао је измене и допуне које се односе на: услове за добијање дозволе за рад царинског агента, слободне царинске продавнице које се отварају на ваздухопловним пристаништима отвореним за међународни саобраћај, царинске повластице у односу на инвалидна лица везано за увоз путничких аутомобила као и на домаће држављане-повратнике из иностранства у односу на увоз предмета домаћинства. Друга измена овог закона је била због усаглашавања овог Закона са Кривичним закоником („Службени гласник РС”, бр. 85/05), а трећа измена због усаглашавања са законом о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС”, бр. 62/06).

Усвајање Закона о Царинској тарифи („Службени гласник РС”, бр. 61/05) такође представља значајан корак у приближавању законодавства ове области прописима ЕУ. Одредба о усклађивању номенклатуре Царинске тарифе са Комбинованом номенклатуром Европске уније садржана у Споразуму о стабилизацији и придруживању Европској унији, као и у CEFTA Споразуму, ради обезбеђивања правилне примене преузетих обавеза од стране свих земаља потписница Споразума. Разлог за доношење је на првом месту уграђивање номенклатурних промена Хармонизованог система назива и шифарских ознака роба Светске царинске организације (ХС 2000/2002) и усклађивање са Комбинованом тарифом Европске уније 2005. Други разлог је усклађивање царинских стопа у вези са изменом Акционог плана хармонизације економских система држава чланица државне заједнице Србија и Црна гора ради спречавања и уклањања препрека слободном протоку људи, робе, услуга и капитала („Службени гласник РС“ бр. 67/2003 и 81/2003) и применом „двоструког колосека”. Корекција царинских стопа урађена је због:

- заштите домаћих произвођача и извозно оријентисаних грана.
- враћање царинских стопа на ниво пре хармонизације за сировине и полупроизводе који се не производе у земљи и
- прописивање царинских стопа услед промене номенклатуре.

На основу напред наведеног у 2005. су усвојене следеће уредбе:

1. Уредбу о посебним условима за вршење промета робе са Аутономном покрајином Косово и Метохија („Службени гласник РС”, бр. 8/05) која се односи на доказивање порекла робе.
2. Уредбу о посебним условима за вршење промета робе са Аутономном покрајином Косово и Метохија („Службени гласник РС”, бр. 15/05) којом је регулисано која се роба, која је стављена у слободан промет на територији Р. Србије ван АПКМ не сматра царинском робом и обавеза пријављивања робе страног порекла надлежној ЦИ на међународним граничним прелазима Прешево и Прохор Пчињски.
3. Уредбу о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, бр. 44/05) која

се односи на уверење о пореклу робе за текстил и производе од текстила, ослобађање од плаћања увозних дажбина за привремено увезену опрему за потребе страног представништва у Србији.

4. Уредбу о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, бр. 71/05) која се односи на отварање и управљање царинским складиштем.
5. Уредбу о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, 76/05) која се односи на продају робе у слободним царинским продавницама на основу бординг карте.
6. Уредбу о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, 106/05) која се односи на потврду о директној пошиљци, коју царински орган може на захтев декларанта издати, по окончању поступка транзита и услове које мора садржати уговор о консигнационој продају.

Закон о слободним зонама („Службени гласник РС”, бр. 62/06) усвојен је на заседању Народне скупштине Републике Србије од 19.07.2006.. Законом о слободним зонама држава уводи у пројекцију система своје националне економије слободне зоне као инструмент за привлачење директних страних инвестиција и повећање упослености. Економска оправданост оснивања слободних зона огледа се у чињеници да оне доприносе развоју неразвијених или недовољно развијених подручја. На нивоу Европске заједнице не постоје одговарајући прописи којима се регулише ова материја, стога су државе чланице ово питање регулисале у оквиру својих националних законодавстава.

У области помоћи и сарадње у царинским питањима у овој години су усвојена два закона:

1. Закон о ратификацији Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Хрватске о узајамној помоћи у царинским питањима („Службени гласник РС”, бр. 34/06). Споразум је ступио на снагу 1. октобра 2006.
2. Закон о ратификацији Споразума између Владе Републике Црне Горе и Владе Републике Србије и Исламске Републике Ирана о узајамној помоћи и сарадњи у царинским питањима („Службени гласник РС”, бр. 34/06). Још није ступио на снагу, с обзиром да га Иран још није ратификовао.

Такође Влада Републике Србије је усвојила следеће уредбе:

1. Уредбу о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, бр. 05/06), којом је прописано да инвалидна лица ради коришћења царинске повластице морају да доставе царинском органу потврду Министарств рада и социјалне политике о степену телесног оштећења.
2. Уредбу о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, бр. 47/06) којом је прописан износ до којег су ослобођеана од плаћање увозних дажбина лица на предмете које уносе из иностранства и које примају из иностранства у пошиљкама.
3. Уредбу о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, бр. 86/06) која се односи на порекло робе, мере царинског надзора и контроле у слободној зони као и оганичење вредности путничког аутомобила која увоза увозе инвалидна лица уз ослобођење од плаћања увозних дажбина.
4. Уредбу о ближим критеријумима за оцену економске оправданости одређивања подручја слободне зоне („Службени гласник РС”, бр. 69/06) којом се утврђују ближи критеријумима за оцену економске оправданости одређивања подручја слободне зоне.

5. Уредбу о одређивању рокова за процес активног оплемењивања („Службени гласник РС”, бр. 63/06) којом су прописани рокови у зависности од сложености процеса активног оплемењивања.

Закон о изменама и допунама Закона о Царинској тарифи („Службени гласник РС”, бр. 61/07) усвојен је на заседању Народне скупштине Републике Србије од 30.06.2007. године, а ступио је на снагу 8. јула 2008. године. Постоји неколико основних разлога за доношење овог закона, а то су проширење овлашћења Влади да усклађује Царинску тарифу; усклађивање одредби чланова закона са законодавством Европске Заједнице, дефинисање статуса Одлука о сврставању које доноси ХС Комитет СЦО и Комисија ЕУ и измена стопа царине за цигарете.

У области помоћи и сарадње у царинским питањима у овој години су усвојена два закона:

1) Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Пољске о сарадњи и узајамној помоћи у царинским питањима („Службени гласник РС”, бр. 102/07). Ово је унапређен Споразум Владе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Владе Народне Републике Пољске о сарадњи и узајамној помоћи у царинским питањима („Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 13/67). Код нас је ратификован 5. новембра 2007. године. С обзиром да га Република Пољска још није ратификовала, још није ступио на снагу, па се због тога примењује стари из 1967. године.
2) Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Словеније о сарадњи и узајамној помоћи у царинским питањима („Службени гласник РС”, бр. 102/07). Потписан 1. јуна 2007. године. Код нас је ратификован 5. новембра 2007. године. Још није ступио на снагу јер се чека да га ратификује Република Словенија.

Влада Републике Србије усвојила је у 2007. години следеће уредбе:

1. Уредба о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, бр. 10/07) која се односи на то да поред ваздухопловне компаније и правна лица могу да се баве оправком и одржавањем ваздухоплова и њихових делова.
2. Уредба о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, бр. 25/07) која се односи на узорке и рекламни материјал који служе за бесплатну поделу уз часописе и слично.
3. Уредба о измени и допуни Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга („Службени гласник РС”, бр. 80/07) која се односи на снабдевање бродова, јахти и чамаца.
4. Уредба о престанку важења Уредбе о поступку са робом у промету са Републиком Црном Гором („Службени гласник РС”, бр. 104/07) којом се прописује престанак важења Уредбе о поступку са робом у промету са Републиком Црном Гором.
5. Уредба о посебним условима за транзит одређених деривата нафте („Службени гласник РС”, бр. 110/07) којом су прописани услови за вршење транзита одређених деривата нафте преко територије Републике Србије.
6. Уредба о усклађивању номенклатуре Царинске тарифе за 2008. годину („Службени гласник РС”, бр. 112/07 и исправка у 9/08) којом је извршено потпуно усаглашавање са номенклатуром Комбиноване тарифа ЕУ за 2008. год. (CN2008) објављена је у „Службеном листу Европске уније” број L 286/2007 од 30.10.2007. год. и Хармонизованим системом назива и шифарских ознака роба Светске царнске организације ХС2007. Уредба је ступила на снагу 1. јануара 2008. године.

Током 2008. године урађен је предлог новог Царинског закона, с обзиром да важећи није у потпуности усаглашен са *acquis communautaire*. Нови Царински закон, чији ће предлог бити упућен на мишљења надлежним министарствима до краја првог квартала 2008. године, у потпуности је усаглашен са Царинским законом ЕЗ.

3.29.1.2 Институционални оквир

Област царинског система се налази у надлежности Министарства финансија – Сектора за царински систем и политику (законодавна улога) и Управе царина (извршна, оперативна улога).

Сектор за царински систем и политику је надлежан за предлагање прописа из области царинског система и политике и тумачење истих. У складу са чланом 6. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 48/07), Министарство финансија обавља између осталог послове државне управе који се односе на царински систем, царинску тарифу, мере ванцаринске заштите и слободне зоне. У оквиру министарства за ова питања надлежан је Сектора за царински систем и политику, која чине 2 (два) одељења (Одељење за царински систем и Одељење за царинску политику). Сектор је основан 2003. године и у њему у овом моменту ради једно постављено лице – помоћник министра, 14 државних службеника (2 виша саветника, 2 самостална саветника и 10 саветника) и 1 намештеник. Сви запослени државни службеници су са високом стручном спремом.

У складу са чланом 37. Закона о слободним зонама, до оснивања Управе за слободне зоне, послове из надлежности Управе до њеног оснивања обавља Министарство финансија односно Сектор за царински систем и политику.

Управа царина, као орган управе у саставу Министарства финансија, обавља послове државне управе и стручне послове који се односе на: царињење робе, царински надзор и друге послове контроле путника и промета робе и услуга са иностранством, као и друге послове одређене законом. Према подацима о укупном броју радника на дан 31.12.2007. у Управи царина је радило 2448 запослених, од тога 719 са високом стручном спремом, 546 са вишом стручном спремом, 1111 са средњом стручном спремом и 72 радника осталог образовања.

Досадашња обука

Сектор за царински систем и политику

У Сектору за царински систем и политику већина државних службеника је похађала Twinning и специјализоване обуке у вези са основним политикама ЕУ, хармонизацијом и имплементацијом домаћих прописа са прописима ЕУ, Споразумом о стабилизацији и придруживању ЕУ и припреми за преговоре и техником преговарања у организацији Канцеларије за европске интеграције. Два државна службеника су успешно положила све испите на специјалистичким студијама везано за обуку за послове европске интеграције на Факултету политичких наука. Такође је седам службеника похађало више курсеве енглеског језика и са успехом их завршило. Тренутно је у току почетни курс француског језика који похађају два државна службеника.

Управа царина

CAFAO је у периоду од 2002. – 2008. године пружао помоћ Управи царина Србије (УЦС) у процесу модернизације царинске службе, при чему су експерти CAFAO учествовали у изради новог Царинског закона и подзаконских аката, у установљавању и развоју Сектора за контролу примене царинских прописа, развоју унутрашње контроле и ревизије у царинској служби.

Захваљујући помоћи коју је пружио CAFAO, у српској, хрватској и мађарској царини оперативан је регионални систем за електронско праћење робног промета на Дунаву, такозвани Систем за рано упозоравање на Дунаву (DREWS).

Активности CAFAO биле су усмерене и на развој управљања људским ресусима у царинској служби.

Захваљујући напорима које је уложио CAFAO, Влада Велике Британије је издвојила 600.000 евра, као донацију за реконструкцију и модернизацију Оперативног центра Управе царина и за реализацију пројекта "Царинска отворена линија " којим је грађанима Србије омогућен безбедан, поверљив и поуздан начин да ступе у комуникацију са службеницима Управе царина ради пружања информација о царинским прекршајима и другим неправилностима. Ова комуникација одвија се телефонски, преко јавно оглашеног телефонског броја, бесплатно за грађане (уколико зову са мобилног телефона). По свакој добијеној информацији врши се процедура провере истинитости података.

CAFAO је помогао у увођењу система електронског учења Светске царинске организације у школски систем Управе царина, који је финансиран из предприступних фондова ЕУ–IPA 2007, у износу од 11.000 евра. Обезбеђена је финансијска подршка у износу од 160.000 евра, из фондова CARDS 2005, намењена за реновирање Центра за стручну обуку Управе царина, које је планирано у другој половини 2008. године.

Из фондова ЕУ делимично је финансирана реконструкција најзначајнијих граничних прелаза који се налазе на Коридору X (Хоргош, Батровци и Прешево).

У оквиру билатералне међународне помоћи, Влада Словачке финансирала је пројекат „Сарадња без граница“, у вредности од 96.000 евра. Пројекат је реализован у периоду од 2005. до 2007. године. У оквиру пројекта представници Управе царина учествовали су у студијским посетама словачкој царини како би се упознали са искутвима у следећим областима: царинске лабораторије, порекло робе, TARIC (Интегрисана царинска тарифа ЕУ) и информационе технологије. Такође, из средстава овог пројекта донирана је информатичка опрема Управи царина.

Техничка помоћ француске царине реализована је кроз низ семинара за службенике УЦС, у области накнадних контрола, организације и метода анализа царинских лабораторија, заштите права интелектуалне својине. Француска царина финансирала је и стипендије за службенике УЦС за похађање обука у француској националној царинској школи.

У оквиру пројекта „Извозне контроле и безбедност границе“ (EXBS), финансираног од стране Владе САД, од 2005. године организоване су студијске посете, семинари, обуке и учешћа на међународним конференцијама за службенике УЦС у вредности од 245.000 USD и добијена опрема у вредности 640.000 USD.

У периоду од 2002. до 2007. године реализован је кредит Светске банке у износу од око 2.320.000 USD за имплементацију пројекта трговинских и транспортних олакшица у Југоисточној Европи (TTFSE). Пројекат је био усмерен на смањење нецаринских трошкова трговине и саобраћаја на границама и смањење кријумчарења и корупције на граничним прелазима.

У оквиру сарадње са Светском царинском организацијом (СЦО) Управа царина од 2006. године учествује у Колумбус програму за унапређење капацитета у циљу имплементације Оквирних стандарда за безбедност и олакшице у трговини. У оквиру учешћа у Колумбус програму, УЦС је израдила Акциони план за примену препорука Дијагностичке мисије СЦО за имплементацију Оквирних стандарда, чије је спровођење у току.

3.29.2 КРАТКОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ (2008-2009)

3.29.2.1 Законодавство

У периоду 2008-2009 наставиће се са даљом хармонизацијом прописа у области царине са прописима ЕУ и правилима СТО и у вези са тим планира се доношење следећих закона и подзаконских аката:

1. Царински закон - Нови Царински закон биће усклађен са прописима ЕУ и правилима СТО, пре свега у односу на примену Споразума о царинском вредновању робе и на посебне царинске поступке.

2. Закон о Царинској тарифи - Нови Закон о Царинској тарифи, односно Царинска тарифа, која је одштампана уз овај закон и чини његов саставни део, биће усклађена у делу који се односи на стопе царине обухваћене листама либерализације стопа за пољопривредне и индустријске производе, које чине саставни део преговора за добијање чланства у СТО.
3. Уредба о усклађивању Царинске тарифе са Комбинованом номенклатуром Европске Уније - У складу са Законом о Царинској тарифи и праксом ЕЗ, Уредба ће се доносити крајем сваке године у складу са изменама номенклатуре ЕУ.
4. Уредба о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга. - У складу са новим Царинским законом а у циљу потпуног усаглашавања са Уредбом о примени Царинског такона ЕЗ у овом периоду је планирано да се донесе потпуно нова Уредба

С обзиром да се током овог периода очекује се даља либерализација трговине и отварање привреде према светском тржишту, што ће у оквиру царинске политике резултирати постепеним смањивањем мера царинске заштите.

Либерализација царинске заштите у односу на увоз из Европске није индустријских производа (главе 25-97 Царинске тарифе) и пољопривредних производа (главе 1-24 Царинске тарифе) одвијаће се кроз фазе, динамиком која је договорена у оквиру преговора за потписивање Споразума о стабилизацији и придруживању између ЕУ и Србије.

Пријем Србије у чланство у СТО подразумева обезбеђивање стабиланог, отвореног и недискриминаторног приступа за домаћу робу и услуге на тржишту земаља чланица СТО. Заштита домаће економије биће лимитирана, али ипак дозвољена кроз компензаторне мере, антидампинг царине као и одређене ванцаринске мере. Краткорочно, трошкови приступања СТО биће већи од користи. Привредни субјекти ће услед снижавања царина бити суочени са повећаном иностраном конкуренцијом. С друге стране, потрошачи ће имати на располагању увозну робу по нижим ценама и бољег квалитета. Поред тога, за произвођаче либерализација увоза значиће и ниже увозне цене инпута, што ће средњорочно посматрано довести до повећања конкурентности и профитабилности.

Примена Споразума о слободној трговини у ЈИЕ (ЦЕФТА) довешће до даљег снижавања царинских дажбина и до потпуног укидања предвиђеном динамиком.

Остале таксе и дажбине као што су посебне дажбине на увоз пољопривредних производа и сезонске царине постепено ће се укидати претварањем у царински еквивалент (еквивалентна тарификација) што је у складу са правилима СТО и захтевима ЕУ.

Истовремено, мерама царинске политике обезбедиће се оптимална заштита домаће производње у циљу даљег повећања конкурентности, а царинским олакшицама омогућиће се привлачење страних инвестиција, што је у складу са развојном политиком земље. У складу са наведеним као једна од најзначајнијих краткорочних мера царинске политике је одобравање царинских контингената за увоз одређене робе по стопи царине нижој од стопе прописане Законом о Царинској тарифи уз испуњење прописаних услова . Исти се одобравају за робу која се не производи у земљи или се производи у недовољним количинама и представља значајне инпуте у домаћој производњи.

Напред изнето, довешће до смањивања укупних јавних прихода, услед смањења прихода од царина у поменутом периоду.

3.29.2.2 Институционални оквир:

Сектор за царински систем и политику

Унапређење и јачање институционалних капацитета у Сектору за царински систем и политику предвиђено је кроз даље похађање стручних семинара, студијских путовања, виших курсева страног језика као и курсева из области рачунарске писмености. Такође је ради одвијања

нормалних радних активности неопходна замена постојеће застареле и набавка недостајуће рачунарске опреме.

У Сектору за царински ситем и политику је у складу са новом систематизацијом Министарства финансија и Кадровским планом за 2008. годину предвиђено да се број запослених државних службеника повећа на 18 у 2008. години.

Управа царина

ТАСТА (техничка помоћ Европске комисије царинским и пореским администрацијама) заменила је CAFAO програм почев од 1. фебруара 2008. године, са циљем да се настави подршка царинским и пореским администрацијама земаља Западног Балкана како би се припремиле за будуће чланство у Европској унији. Очекује се да Министарство финансија Србије потпише меморандум за спровођење овог програма чије би активности требало да представљају наставак претходног шестогодишњег рада CAFAO мисије, а предвиђено је да програм траје годину дана.

Предвиђена је реализација норвешке донације у износу од 186.847,12 евра за финансирање пројекта „Информатичка подршка интегрисаној тарифи царинске службе Републике Србије“, као и словеначке донације у виду права коришћења апликације TARIC у вредности 308.429,31 евра.

У другој половини 2008. године требало би да отпочну радови на реконструкцији Школског центра УЦС.

Наставиће се рад на заједничком пројекту Међународне агенције за атомску енергију и Европске уније, у оквиру којег је УЦС је добила разну приручну опрему за детекцију радијације у вредности од 124.441 USD, као и портал монитор за мерење радиоактивности у вредности 56.900 евра. Ова донација је од посебног значаја имајући у виду чињеницу да је УЦС од јула 2006. године преузела прелиминарну контролу радиоактивности на граници.

У оквиру Колумбус програма СЦО за унапређење капацитета у циљу имплементације Оквирних стандарда за безбедност и олакшице у трговини, предвиђена је техничка помоћ УЦС у области управљања ризицима, односно планиране су експертске мисије које имају за циљ да помогну у креирању нове Стратегије управљања и анализе ризика.

По први пут, представници УЦС учествоваће раду Радне групе на високом нивоу СЦО задужене за ревизију Стратегије СЦО за унапређење капацитета.

У Управи царина у 2008. години је предвиђено повећање броја запослених са 2448 (колико их је радило према подацима од 31.12.2007. год.) за 164, што би у 2008. години износило укупно 2706 државних службеника

3.29.3 СРЕДЊОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ (ПЕРИОД 2010-2012)

3.29.3.1 Законодававство

У периоду 2010-2012 наставиће се са даљом хармонизацијом прописа у области царине са прописима ЕУ и правилима СТО и у вези са тим планира се доношење следећих закона и подзаконских аката:

1. Рад на изменама и допунама Царинског закона ради усклађивања са Законом о слободним зонама, Законом о спољнотрговинском пословању и Законом о прекршајима, као и делу који се односи на царинско вредновање и порекло робе;
2. Израда Предлога новог Царинског закона након доношења новог Царинског закона ЕУ 2009. године;
3. Припрема Предлога Уредбе о усклађивању Царинске тарифе за сваку наредну годину у складу са изменама Комбиноване тарифе ЕУ;

4. Припрема Предлога Уредбе о царински дозвољеном поступању са царинском робом, пуштању царинске робе и наплати царинског дуга, у циљу усклађивања са новим Царинским законом.
5. Припрема предлога измена и допуна осталих подзаконских аката који се ослањају на Царинску тарифу за сваку наредну годину;
6. Припрема предлога Одлука о изменама и допунама Одлуке о одређивању критеријума о одобравању контингената, као и Правилника о изменама и допунама Правилника о контингентима, у складу са захтевима и потребама привреде;
7. Рад на припреми одговарајућих подзаконских аката (одлука, правилника) ради ближег дефинисања одређених института утврђених новим Царинским законом и новом Уредбом.

3.29.3.2 Институционални оквир:

Сектор за царински систем и политику

Унапређење и јачање институционалних капацитета у Сектору за царински систем и политику предвиђено је кроз даље похађање стручних семинара и обука запослених, као и виших курсева страног језика.

Управа царина

УЦС је поднела предлог пројекта за доделу средстава из фондова IPA 2008 који у овом тренутку још увек није одобрен. У питању је пројекат „Јачање капацитета Сектора за контролу примене царинских прописа УЦС у складу са најбољом праксом ЕУ“, чија је планирана вредност 3.570.000 евра, а исти је усмерен на пружање обуке и опреме запосленима у Сектору за контролу примене царинских прописа УЦС, а обухвата и набавку и обуку за рад на стационарним мониторима зрачења.

Из предприступних IPA 2007 фондова одобрено је 1,5 милиона евра за увођење комјутерског дела транзитног поступка ЕУ у Србију (NCTS). Средства ће бити на располагању 2009. и 2010. године.

Наставиће се сарадња са СЦО у области унапређења анализе ризика. СЦО ће Србији, као пилот земљи у оквиру Колумбус програма, пружати техничку помоћ у кључним областима царинског пословања обухваћеним Акционим планом за имплементацију Оквирних стандарда (овлашћени економски оператери, извозне контроле, борба против корупције, електронска размена података, безбедност).

Влада Републике Србије се сагласила са потребом да се приступи Програму ЕУ ЦАРИНА 2013. У овом тренутку Европска комисија је доставила нацрт Меморандума о разумевању о условима под којима Република Србија може да учествује у наведеном програму, као и Анекс 1 којим је одређен износ годишње контрибуције и финасијаска правила. Очекује се да се Влада, на предлог УЦС, сагласи са текстом меморандума и предложеним износом контрибуције.

Административни капацитети

Потреба Сектора за царински систем и политику Министарства финансија

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	*2009.*	*2010.*	*2011.*	*2012.*
Сектор за царински систем и политику	постојећа	16	18	28	28	38	38

Укупно		**16**	**18**	**28**	**28**	**38**	**38**

Потреба Управе царина

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	*2009.*	*2010.*	*2011.*	*2012.*
Управа царина	постојећа	2542	2706	2856	3006	3156	3306
Укупно		**2542**	**2706**	**2856**	**3006**	**3156**	**3306**

Потреба Сектора за аналитику и аграрну политику Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008.	*2009.*	*2010.*	*2011.*	*2012.*
Сектор за аналитику и аграрну политику	постојећа	35	45	65	85	105	125
Укупно		**35**	**45**	**65**	**85**	**105**	**125**

Административни капацитета Министарства економије и регионалног развоја су наведени у оквиру поглавља 30 о економским односима са иностранством.

3.30. ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ СА ИНОСТРАНСТВОМ

3.30.1 Заједничка трговинска политика

3.30.1.1. Стање

3.30.1.1.1 Правни оквир

Влада Србије је на седници одржаној 19. новембра 2004. донела одлуку о подношењу захтева за чланство Републике Србије у Светској трговинској организацији (СТО). Захтев за приступање Републике Србије СТО је прихваћен и 15. фебруара 2005., Генерални савет СТО је оформио Радну групу за приступање Републике Србије СТО. До 2008. одржана су четири састанка Радне групе, пети састанак ће бити одржан у мају 2008. године. Према садашњем стању преговора, завршетак процеса приступања СТО се очекује у првој половини 2009. године. Чланство у СТО представља један од кључних корака интеграције земље у модерне међународне економске односе. Оно је истовремено и важан елемент подршке процесу унутрашњих економских реформи, као и неопходан корак за приступање Европској унији. Приступањем СТО Република Србија ће у оквиру преузетих обавеза испуњавати и спроводити прихваћене стандарде у међународној трговини.

Споразум о измени и приступању Споразуму о слободној трговини у централној Европи (ЦЕФТА 2006) је потписан 19. децембра 2006. у Букурешту. Народна скупштина Републике Србије је 24. септембра 2007. ратификовала Споразум ЦЕФТА 2006, који је затим ступио на снагу 24. октобра 2007..Мрежа до тада потписана 32 билатерална споразума о слободној трговини у региону ЈИЕ је замењена једним мултилатералним споразумом. Овај јединствени споразум је свеобухватан, модеран, амбициозан, али и реалан, и по мери тренутне ситуације у региону.

ЦЕФТА 2006 предвиђа задржавање концесија које се односе на трговину робом из билатералних споразума о слободној трговини.

У односу на претходно закључене билатералне споразуме, ЦЕФТА 2006 уводи новине које се односе на трговину услугама и инвестиције – позивањем на већ закључене билатералне споразуме о подстицању и заштити инвестиција предвиђа се стварање стабилних**,** погодних и транспарентних услова за инвеститоре, пуна заштита и безбедност инвестиција, национални третман као и координација инвестиционих политика.

Прецизније се дефинишу рокови за усаглашавање појединих области:

- техничке баријере у трговини - до 31. децембра 2010. стране ће закључити плурилатерални споразум о хармонизацији и међусобном признавању процедура за процену усаглашености техничких прописа,
- конкуренција - од 1. маја 2010. правила конкуренције ће се примењивати на сва предузећа, укључујући и јавна и она са специјалним и ексклузивним правом, уз активно деловање независног регулаторног тела,
- јавне набавке - до 1. маја 2010. стране ће обезбедити недискриминацију и национални третман,
- заштита интелектуалне својине - до 1. маја 2014. стране ће, уколико нису, приступити конвенцијама у овој области и примењивати их.

Уводи се примена дијагоналне кумулације порекла производа - прво у оквиру региона, а касније и са ЕУ чиме се пружа могућност за веће повезивање привреда региона и раст извоза.

Уводи се нови механизам решавања спорова – након консултација и ангажовања посредника/медијатора, оштећена страна може увести привремене мере. Споразум такође предвиђа решавање спорова путем арбитраже.

У 2008. се очекује почетак преговора са ЕФТА**,** а у циљу закључења овог Споразума о слободној трговини у току 2009., који ће обухватити либерализацију трговине роба.

Споразум између Савезне владе Савезне Републике Југославије и Владе Руске Федерације о слободној трговини, потписан је 28. августа 2000.. Република Србија (правни следбеник) је једина држава изван граница Заједнице Независних Држава са којом је Руска Федерација потписала такав споразум. Укидањем царина за највећи број производа пореклом из Србије и Руске Федерације створени су повољнији услови за успостављање дугорочних облика сарадње у свим сегментима привреде. Споразумом је предвиђено да се сваке године усаглашавају протоколи који садрже изузетке из режима слободне трговине (робе за које се и даље плаћа царина). Међутим, једини Протокол са списковима роба које су изузете из режима слободне трговине, потписан приликом потписивања основног Споразума, и даље је на снази. Наиме иако су са наше стране чињени покушаји да се иде у правцу даље либерализације, није дошло до њиховог кориговања и даљег смањења.

Билатерални споразуми о слободној трговини са Републиком Бугарском и Румунијом престали су да важе њиховим уласком у ЕУ 01. јануара 2007.

Закључивање споразума о слободној трговини са Републиком Турском предвиђено је Споразумом о стабилизацији и придруживању Републике Србије са Европском унијом (поглавље III, члан 17), који је парафиран 7. новембра 2007. године. Иницијатива за отпочињање преговора за закључивање споразума о слободној трговини покренута је са турске стране 2002. године и потврђена на IX заседању Мешовите комисије за привредну и научно - техничку сарадњу, одржаном 12. и 13. октобра 2004. године у Анкари. У децембру 2007. године у Анкари одржана је прва рунда преговора за закључивање Споразума о слободној трговини. Планирано је да се следећи састанак одржи у Београду, у току 2008. године.

Република Србија са већином земаља има закључене билатералне споразуме о трговини и економској сарадњи, који, у зависности од договора и на реципрочној основи, садрже клаузулу најповлашћеније нације (MFN).

У 2005. ступио је на снагу нови Закон о спољнотрговинском пословању („Сл. гласник РС“, бр.101/05 од 21.11.2005. год) који је унео значајне промене у смислу олакшања и либерализације промета робе и услуга са иностранством. Омогућена је равноправност свих учесника у спољној трговини без обзира на власничке односе као и једнак третман свих роба без обзира на порекло. Овај закон је резултат хармонизације домаћег законодавства са правилима и дисциплинама СТО и ЕУ. Законом се предвиђа могућност да, у случају критичне несташице битне робе или потребе за отклањањем последица такве несташице, Влада Републике Србије може да уведе количинско ограничење извоза (члан XI 2. (a) GATT 1994).

Овим законом су први пут уведене мере заштите које су усклађене са Споразумом о примени члана VI Општег споразума о царинама и трговини из 1994. године, Споразумом о субвенцијама, Споразумом о заштитним мерама, као и односном регулативом ЕУ која регулише ову област. У 2006. усвојене су три нове уредбе и то: Уредба о ближим условима за примену антидампиншких мера, Уредба о ближим условима за примену компензаторних мера и Уредба о ближим условима за примену мера заштите од прекомерног увоза („Сл.Гласник РС“. бр.36/06 од 27.04.2006.). Свака од ових уредби регулише поступак испитивања и услове за примену појединачне мере, а све у складу са регулативом СТО и ЕУ у тој области. У току је рад у домену техничких измена Закона о спољнотрговинском пословању и пратећих подзаконских аката, у складу са примедбама добијеним током треће и четврте рунде преговора за приступање Србије СТО. Даном уласка Републике Србије у Европску унију, одредбе Закона о спољнотрговинском пословању и пратећих подзаконских аката биће стављене ван снаге јер ће ступањем у чланство Република Србија преузети заједничку трговинску политику Европске уније.

Република Србија је 2005. доношењем Закона о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене и подзаконским прописима успоставила систем извозно - увозне контроле контролисане робе у циљу остваривања и заштите спољнополитичких,

безбедносних и одбрамбених интереса, међународног кредибилитета и интегритета и обезбеђења поштовања међународних обавеза. Овај закон је оцењен као добар од стране експерата из ЕУ. Потребно је даље усаглашавање у делу прописа који се односе на брокеринг (екстериторијалност примене прописа), клаузулу „*catch all*“ и казнене одредбе.

Истовремено је усвојена Одлука о критеријумима за издавање дозвола за извоз контролисане робе која је усаглашена са кодексима ЕУ о извозу оружја (*EU Code of Conduct on Arms Export*), уведена је контрола извоза и увоза робе двоструке намене (*Dual Use Goods*) и дефинисане су националне контролне листе роба за које је потребна дозвола, а које су у потпуности усклађене са листама ЕУ из 2000. године. Спољну трговину контролисаном робом може да врши правно и физичко лице регистровано за обављање ове делатности код надлежног Министарства економије и регионалног развоја .

Република Србија примењује, као део националног законодавства, најважније међународне споразуме и конвенције о наоружању, контроли наоружања и јачању безбедносних мера, између осталог, Споразум о неширењу нуклеарног наоружања (NPT), Конвенцију о забрани развоја, производње и складиштења бактериолошког (биолошког) и токсиколошког оружја и његовог уништавања (BTWC) и Конвенцију о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о њиховом уништењу (CWC).

С обзиром да Република Србија није чланица међународних контролних режима, изражен је проблем праћења промена у овој области у међународној заједници и ажурирања националних контролних листа. Овај проблем је потенциран недостатком капацитета и то пре свега експерата техничких струка из свих области које покривају робе двоструке намене. Наиме, у министарству које је оперативно задужено за примену прописа нема људских ресурса за обављање овог дела посла. У том циљу планира се оснивање посебне радне групе за идентификацију робе двоструке намене, чији би чланови били представници техничких института и других релевантних институција. Истовремено, неопходна је и едукација домаћих привредних субјеката, као и кадрова који ће вршити обуку за препознавање робе двоструке намене. За остварење ових циљева неопходно је обезбедити додатна финансијска средства.

Закон о Агенцији за осигурање и финансирање извоза (АОФИ) Републике Србије је донет у јулу 2005.. АОФИ је са пословима краткорочног финансирања извозних пројеката почела у новембру 2005. године, у мају 2006. уведен је производ осигурања наплате извозног потраживања од комерцијалних ризика, а у децембру 2006. године АОФИ је кренула са активностима факторинга (откупа извозних потраживања).

Република Србија до сада је потписала више од 40 билатералних споразума о узајамном подстицању и заштити улагања са различитим земљама. Ова врста споразума на снази је са готово свим земљама чланицама ЕУ (Велика Британија, Шпанија, Италија, Немачка, Аустрија, Швајцарска, Грчка, Белгија, Холандија, Чешка, Словачка, Пољска, Мађарска, Кипар и др.), са Руском Федерацијом и НР Кином, затим са свим суседним земљама и бившим југословенским републикама, као и са одређеним бројем земаља у развоју са афричког и азијског континента (Иран, Ирак, Либија). Билатералним споразумима о узајамном подстицању и заштити улагања гарантује се страним улагачима правичан, равноправан и недискриминаторни третман, као и, посебно, национални и третман најповлашћеније нације. Поред тога, обезбеђена им је заштита у случају евентуалне експропријације или извршених других сличних мера државе. Ови споразуми су од посебног значаја за стране улагаче и зато што омогућавају примену одредби међународног права у случају евентуалног спора између улагача и државе која је домаћин улагања, у складу са одредбама Конвенције о решавању инвестиционих спорова између држава и држављана других држава, чији је Србија потписник.

3.30.1.1.2. Институционални оквир

Надлежна институција за преговарање, закључивање и праћење спровођења мултилатералних и билатералних споразума је Министарство економије и регионалног развоја.

3.30.1.2. Краткорочни приоритети (2008 - 2009)

3.30.1.2.1. Законодавство

- Споразум о слободној трговини са EFTA – обострано изражена заинтересованост за његово преговарање.
- Споразум о економској сарадњи са Републиком Бугарском (потписан новембра 2007. године) – у току је процедура за ратификацију у Народној скупштини Републике Србије.
- Споразум о економској и научно-техничкој сарадњи са Румунијом (парафиран 2007. године) – потписивање се планира до краја 2008. године.
- Споразум о економској сарадњи са Републиком Пољском – очекује се да Пољска страна до краја 2008. године достави српској страни нацрт споразума на разматрање.
- Споразум о слободној трговини са Републиком Белорусијом – у току је усаглашавање листа производа који ће бити изузети из режима слободне трговине (потписивање се планира у 2009. години).
- Споразум о економској сарадњи са Републиком Казахстаном – усаглашен и парафиран на нивоу СЦГ – неопходно је спровести процедуру на нивоу надлежних министарстава Републике Србије ради прилагођавања текста споразума (страна уговорница Република Србија), након чега би уследио предлог казахстанској страни за потписивање (крај 2008/почетак 2009. године).
- Споразум о трговинским преференцијалима са Исламском Републиком Иран – достављен иранској страни Анекс Ц (Правила о пореклу) – основни текст и робне листе су усаглашени (предвиђено је потписивање до краја 2008. године).
- Споразум о трговинским преференцијалима са Исламском Републиком Пакистан – усаглашавање листа производа који ће бити на преференцијалном режиму (потписивање се очекује у 2009. години).
- Закон о престанку важења закона о Фонду за осигурање и финансирање спољнотрговинских послова (СМЕЦА – основана као пројекат Светске банке). Овим законом ће СМЕЦА које је основана као пројекат Светске Банке, а бави се активностима извозно кредитне агенције, бити припојена АОФИ. Тако ће на територији Републике Србије постојати само једна извозно кредитна агенција, у складу са праксом осталих земаља.
- Стварање правних претпоставки за почетак активности осигурања у име и за рачун државе.

3.30.1.2.2. Институције

Наставиће се даље јачање капацитета Министарства и даља обука запослених службеника. У циљу јачања капацитета Министарство економије и регионалног развоја у овом периоду биће спроведено неколико пројеката стране помоћи:

USAID - Програм за приступање Републике Србије Светској трговинској организацији. Пројекат је ангажован ради пружања помоћи Влади Републике Србије у процесу приступања СТО. Пројекат је отпочео у јулу 2001. године и завршиће се у септембру 2008. године. Вредност пројетка је 6.1 милиона УСД.

SECO - Техничка помоћ швајцарске Владе за приступање Републике Србије СТО у сарадњи са IDEAS центром Женева, имплементационом агенцијом Швајцарске агенције за сарадњу (SECO). Овај пројекат је отпочео за време СЦГ и трајаће до краја 2008.године.

Твининг пројекат - (Партнери Министарство економије и регионалног развоја Републике Србије и Министарство економије и технологије Републике Немачке) – пројекат јачања капацитета Министарства економије и регионалног развоја у области формулисања, преговарања и спровођења трговинске политике и преговарања о трговинским споразумима. Пројекат је отпочео у новембру 2007. године и завршиће се у новембру 2009. године. Вредност пројекта је 1.5 милиона ЕУР.

3.30.1.3. Средњорочни приоритети (2010 – 2012 године)

3.30.1.3.1. Законодавство

Споразум о слободној трговини са Републиком Турском – у току је усаглашавање споразума (потписивање се планира у 2010/2011. години).

Споразум о слободној трговини са Републиком Казахстаном – обострано је изражена заинтересованост за његово преговарање и усаглашавање.

Коначно раздвајање активности осигурања и финансирања у различите организационе јединице и правна лица.

3.30.1.3.2. Институције

Одређене су надлежне институције за имплементацију *acquis* у оквиру овог поглавља. Планирано је јачање капацитета, у оквиру надлежних институција, повећањем броја запослених и унапређењем техничке опреме.

Изградња капацитета у оквиру
Министарства економије и регионалног развоја

Назив институције		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008.	*2009.*	*2010.*	*2011.*	*2012.*
МЕРР	Сектор за мултилатералну и регионалну трговинску и економску сарадњу	Постојећа	10	12	13	15	17	17
	Сектор за билатералну економску сарадњу	Постојећа	12	16	18	20	22	22
	Сектор за политику и режим спољне трговине	Постојећа	24	24	24	24	24	24
Укупно			**46**	**52**	**55**	**59**	**63**	**63**

3.30.1.4. Финансијске потребе

Назив институције		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*					УКУПНО:
				2008	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*	
МЕРР	Сектор за мултилатералну и регионалну трговинску и економску сарадњу	Постојећа	475,000	834,800	749,900	977,300	1,072,300	807,500	
	Сектор за билатералну економску сарадњу	Постојећа	570,000	1,289,600	1,119,800	1,214,800	1,309,800	1,045,000	
	Сектор за политику и режим спољне трговине	Постојећа	1,140,000	1,140,000	1,140,000	1,140,000	1,140,000	1,140,000	
Укупно			**2,185,000**	**3,264,400**	**3,009,700**	**3,332,100**	**3,522,100**	**2,992,500**	**18,305,800**

3.30.2. Политика развојне и хуманитарне помоћи

РАЗВОЈНА САРАДЊА И ХУМАНИТАРНА ПОМОЋ

Република Србија је изузетно ограничених могућности учествовања у пружању подршке циљевима и инструментима развојне политике Европске уније, будући да је и сама корисник средстава претприступних фондова.

Република Србија, до сада није учествовала у пројектима ЕУ на пружању развојне, техничке или финансијске помоћи, нити у свом државном буџету има средства предвиђена за те намене. Тек је у току 2007. године створен заокружен правни основ и формирана организациона структура за пријем средстава развојне помоћи. Отуда у наредном периоду предстоји реверзибилни процес, односно стварање правне регулативе и институционалних оквира за пружање развојне помоћи трећим земљама. У том смислу, Република Србија се налази у фази прикупљања искустава других држава и разматрања правних решења применљивих у државама сличног нивоа економске моћи.

У погледу хуманитарне помоћи, Република Србија је протеклих година, у оквиру својих могућности, пружила хуманитарну материјалну помоћ Црној Гори, Грчкој и државама у региону југоисточне Азије, погођених цунамијем.

Према досадашњој пракси, приликом пружања хуманитарне помоћи, с обзиром да се, по правилу, радило о потреби хитног реаговања на природне катастрофе Влада Србије је доносила *ad hoc* одлуке за сваку појединачну ситуацију. Дакле, не постоји институционални облик координације, већ су се на пружању помоћи ангажовала надлежна министарства, у зависности од карактера природне катастрофе и потреба угроженог становништва у дотичној држави.

Средњорочни приоритети

Република Србија ће кроз процес приступања Европској унији унапређивати сопствене економске могућности како би била у прилици да успешно учествује у програмима развојне сарадње ЕУ, као и да допринесе Европском развојном фонду (EDF).

У том смислу, потребно је:

- припремити анализу потребних правних регулатива и средстава за примену система развојне сарадње и хуманитарне помоћи;
- усклађивати правну регулативу са европским законодавтсвом и праксом као и међународним инструментима у овој области;
- обезбедити потребна средства за учествовање у развојној и хуманитарној политици Европске уније.

У оквиру средњорочног планирања, биће именован Национални координатор за развојну сарадњу и хуманитарну помоћ, који ће координирати рад свих домаћих државних органа и институција. Министарство спољних послова ће формирати технички и персонално опремљену организациону јединицу, која ће на одговарајући начин пратити, планирати и спроводити развојну сарадњу и хуманитарну помоћ.

3.31. СПОЉНА, БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА

3.31.1. Политички дијалог

3.31.1.1. Стање

Политички дијалог између Републике Србије и Европске уније обновљен је на Европском савету у Бијарицу 2000.г. и утврђен на Самиту земаља ЕУ и западног Балкана исте године у Загребу. Конкретизација политичког дијалога две стране наступила је усвајањем Заједничке декларације о политичком дијалогу ЕУ и Републике Србије 2003.г., којом се приступило реализацији једне од одлука Самита ЕУ у Солуну те године. Декларација предвиђа формализовање политичког дијалога на билатералном и мултилатералном нивоу. На билатералном нивоу одржавају се састанци министара спољних послова Република Србија - Тројка ЕУ. На мултилатералном нивоу одржава се Самит шефова држава или влада ЕУ и земаља западног Балкана, Форум ЕУ – западни Балкан и међупарламентарни скупови представника Европског парламента и представника Народне скупштине Републике Србије. Република Србија се преко својих Мисија, при ЕУ у Бриселу, при УН у Њујорку и Женеви и при ОЕБС-у у Бечу од 2006.г. редовно придружује Изјавама и Мишљењима ЕУ у области ЗСБП. Поред тога, Мисија Републике Србије при ЕУ у Бриселу одржава редовне контакте на нивоу радних консултација са партнерима из Дирекције за западни Балкан (деск за Србију) Комисије ЕУ.

У циљу олакшавања процеса усклађивања са европским законодавством, на радном нивоу одржавају се „технички“ састанци односно састанци експерата ЕУ и ресорних представника Владе Републике Србије, а на којима се утврђују модалитети за решавање акутних проблема ресора Владе Републике Србије на плану хармонизације. До сада, они су били у форми *Консултативне радне групе,* односно *Унапређеног сталног дијалога* (одржано преко десет састанака те врсте).

3.8.1.1.2. Институционални оквир

Министарство спољних послова, Министарство одбране, Министарство унутрашњих послова, Министарство правде, Министарство економије и регионалног развоја, Министарство финансија и Републички секретаријат за законодавство су надлежне институције за спровођење активности Републике Србије у области спољне, безбедносне и одбрамбене политике.

Јачање институција и изградња административног капацитета се одвија редовно у сарадњи са Канцеларијом за европске интеграције Владе Републике Србије. Додатна обука о питањима из области ЗСБП ЕУ и надоградња вештина у области преговарања и лобирања организује се за дипломате нижег и средњег ранга. Преко програма Twinning и TAIEX, запосленима у Министарству спољних послова омогућена су и студијска путовања у циљу бољег упознавања са праксом појединих ЕУ институција које делују у оквирима ЗСБП ЕУ.

Посебно се приступило јачању административних и техничких капацитета Мисије Републике Србије при ЕУ у Бриселу, у којој су поред редовног дипломатског састава ангажована и четири експерта у области трговине, царине, пољопривреде и енергетике.

Усвајањем Закона о спољним пословима 2007.године (Службени гласник Р.Србије бр. 116/07, 11/12/07) утврђен је делокруг рада Министарства спољних послова и његове дипломатско – конзуларне мреже у иностранству. Постојећа систематизација у министарству предвиђена посебну организациону јединицу (Генерална дирекција за Европску унију) која се интензивно бави праћењем политика и рада институција Европске уније, али и њене међусобне спреге са одређеним регионалним организацијама чији је члан Република Србија. Генералну дирекцију

сачињава око 30 запослених који су организовани у три дирекције и то за секторске политике, институције ЕУ и регионалне иницијативе.

По Закључку Владе Србије (бр. 018-4611/2007, 26/7/07) из 2007.г. Министарство спољних послова ради Календар активности на плану европских интеграција. Сви ресори су дужни да достављају месечни преглед активности, који се потом обједињавају и дистрибуирају председнику Народне скупштине, председнику Републике, председнику, потпредседнику Владе и свим министрима и председнику Одбора за европске интеграције Народне скупштине у циљу координације међусобног наступа према партнерима из Европске уније.

3.8.1.2. Краткорочни и средњерочни приоритети

Одлуком Савета Европске уније о принципима, приоритетима и условима садржаним у Европском партнерству са Републиком Србијом укључујући и Косово, према Резолуцији Савета безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999.године, утврђен је и део краткорочних и средњерочних приоритета који су у надлежности Министарства спољних послова Републике Србије. Ови приоритети се односе на усклађивање спољне политике Републике Србије са Заједничком спољном и безбедносном политиком Европске уније.

Република Србија је на плану политичке сарадње са ЕУ и усклађивања са њеном Заједничком спољном и безбедносном политиком дефинисала као краткорочне приоритете потписивање и спровођење Споразума о стабилизацији и придруживању, након чега следи припрема за статус кандидата. Ова припрема подразумева и зачетак фазе у којој се приступа испуњавању критеријума за будуће чланство у ЕУ. На средњерочном плану идентификовани су као приоритети отварање преговора за чланство у ЕУ и континуирано јачање административних и техничких капацитета Мисије Републике Србије при ЕУ у Бриселу у том контексту.

3.31.2. Сарадња са међународним организацијама

3.31.2.1. Чланство у међународним организацијама

Република Србија је чланица следећих глобалних и регионалних међународних организација:

ОРГАНИЗАЦИЈЕ У ОКВИРУ СИСТЕМА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

Редни број	Назив организације	Скраћеница
1.	Светска банка	WB
2.	Међународни монетарни фонд	MMF
3.	Организација УН за индустријски развој	UNIDO
4.	Организација УН за образовање и културу	UNESCO
5.	Међународна организација рада	ILO
6.	Међународна поморска организација	IMO
7.	Светска здравствена организација	WHO
8.	Међународна организација за цивилно ваздухопловство	ICAO
9.	Међународна унија за телекомуникације	ITU
10.	Светска поштанска унија	UPU
11.	Међународна организација за атомску енергију	IAEA
12.	Светска организација за интелектуалну својину	WIPO
13.	Организација УН за храну и пољопривреду	FAO

14.	Међународна организација за миграције	IOM
15.	Светска метеоролошка организација	WMO

ОСТАЛЕ ГЛОБАЛНЕ МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Редни број	Назив организације	Скраћеница
1.	Међународна група за бакар и цинк	
2.	Међународна организација за унификацију приватног права	UNIDROIT
3.	Међународна организација за телекомуникације путем сателита	EUTELSAT
4.	Организација за међународни железнички саобраћај	OTIF
5.	Међународна полиција	INTERPOL
6.	Светска туристичка организација	WTO
7.	Европска конференција министара саобраћаја	CEMT
8.	Покрет несврстаних земаља (у својству посматрача)	NAM

РЕГИОНАЛНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Редни број	Назив организације	Скраћеница
1.	Организација за европску безбедност и сарадњу	OSCE
2.	Савет Европе	CoE
3.	Европска банка за обнову и развој	EBRD
4.	Централноевропска иницијатива	CEI
5.	Иницијатива за сарадњу земаља ЈИЕ	SECI
6.	Европска асоцијација за слободну трговину	EFTA
7.	Пакт стабилности	SP
8.	Јадранско-јонска иницијатива	AJI
9.	Дунавска комисија	DC
10.	Међународна комисија за заштиту реке Дунав	ICPDR
11.	Процес сарадње у југоисточној Европи	
12.	Регионална иницијатива за миграције, азил и избегла лица	MARRI
13.	Организација за црноморску економску сарадњу	BSEC
14.	Процес сарадње на Дунаву	
15.	Међународна комисија за слив реке Саве	
16.	Централно-европско удружење слободне трговине	CEFTA 2006

3.31.2.1.1. Организација Уједињених нација

Савезна Република Југославија примљена је у чланство УН 2000. године. Након раздруживања СЦГ у јуну 2006. године, Република Србија је као међународно правна наследница наставила чланство у УН.

Република Србија подржава свеобухватну реформу УН утемељену на циљевима и начелима Повеље УН, међународном праву, одлукама међународних конференција и састанака на врху као и на консензусом прихваћеној Миленијумској декларацији. У досадашњим разматрањима питања реформе УН Србија заступа став о нужности реформе како би Организација могла ефикасније да делује у новим глобалним условима и задовољи потребе савременог човечанства.

Србија доприноси раду УН и кроз чланство у различитим телима УН и специјализованим агенцијама. Србија је члан Комисије за одрживи развој, члан Извршног одбора UNDP/UNFPA, Извршног одбора UNICEF-а, Извршног одбора UNESCO-а, Сталног комитета Регионалног комитета WHO за Европу и члан Управног савета UNEP-а (мандат отпочиње 2009. године).

Р.Србија прати и активно учествује у раду Првог комитета Генералне скупштине УН (разоружање и међународна сарадња), као и активностима које се односе на његову реформу, редовно иступа на његовим заседањима у вези са предметном проблематиком, спонзорише одговарајуће Резолуције, а приликом гласања остварује координацију и са земљама ЕУ. Такође прати рад Конференције о разоружању и планира да поднесе кандидатуру у циљу регулисања чланства у овом важном телу УН у области разоружања.

Србија у потпуности испуњава обавезе на основу Плана акције УН о искорењивању и сузбијању малог и лаког наоружања (SALW) и релевантних одлука с тим у вези. Такође, Србија стрикно примењује одговарајуће Резолуције Савета безбедности УН о увођењу ембарга на извоз наоружање на поједине земље.

Р.Србија од 2002. године активно учествује у мировним операцијама УН. Припадници Војске Р.Србије и МУП-а учествују у четири мировне мисије УН: мисија УН у ДР Конгу (MONUC) у којој се налази 6 припадника медицинског тима, у Либерији (UNMIL) у којој се налази 6 војних посматрача и 7 припадника МУП-а, у Обали Слоноваче (UNOCI), у којој се налазе 3 војна посматрача и на Хаитију (MINUSTAH) у којој се налази 5 припадника МУП-а. Р.Србија је, такође, учествовала и у мировним мисијама УН у Источном Тимору (UNMISET) и Бурундију (ONUB).

У контексту сарадње са УН треба поменути да је питање Косова и Метохије почев од 1998. године на дневном реду Савета безбедности УН. Савет безбедности УН је у вези са питањем Косова и Метохије Република усвојио пет резолуција (S/RES/1160 (1998), S/RES/1199 (1998), S/RES/1203 (1998), S/RES/1239 (1999) и S/RES/1244 (1999)). Последња и најважнија међу њима је Резолуција 1244 (1999) којом је на КиМ успостављена међународно цивилно и војно присуство – УНМИК и КФОР. Република Србија поштује одредбе Резолуције 1244; у складу с тим, Република Србија сарађује са УНМИК и КФОР у испуњавању њиховог мандата. Такође, Република Србија инсистира да УНМИК и КФОР наставе да врше свој мандат у складу са Резолуцијом 1244.

3.31.2.1.2. Организација за европску безбедност и сарадњу

Током 2007. године у сарадњи Р. Србије и ОЕБС доминирале су следеће теме:

- активности Мисије ОЕБС на КиМ (ОМИК) и потенцијална промена њеног мандата,
- спровођење „Сарајевске декларације“ и
- активности Мисије ОЕБС у Србији, посебно питање потписивања новог Меморандума о сарадњи између Р. Србије и ОЕБС.

Мисија ОЕБС на КиМ (ОМИК) успостављена је 1. јула 1999. године (представља највећу мисију на терену коју је ОЕБС икада распоредио). Мандат Мисије се ослања на резолуцију СБ УН 1244 и прецизира да је она саставни део УНМИК-а. Имајући у виду да у СБ УН није постигнут договор о будућем статусу КиМ и о промени форме међународног присуства на КиМ, Р. Србија у децембру 2007. године није дала пристанак за аутоматско продужење мандата Мисије ОЕБС на КиМ на годину дана, чиме би јој било омогућено да по постојећем мандату обавља

активности у целој 2008. години. Пошто се у ОЕБС одлуке доносе консензусом, Р. Србија је искористила могућност да усвајање одлуке о даљим активностима ОМИК прилагоди нашим интересима. Одлука о продужењу мандата ОМИК коју је Стални савет ОЕБС усвојио 21. децембра 2007. године предвиђа да се он продужи до 31. јануара 2008. године, као и да се након тога продужава сваких месец дана, уколико се томе нека земља чланица ОЕБС не успротиви, у писменој форми. Уколико се међутим, нека од земаља ОЕБС успротиви (у писменој форми) продужењу мандата ОМИК, одлуком је предвиђено да започне процедура затварања Мисије. До сада ниједна земља чланица ОЕБС није блокирала одлуку о месечном продужавању рада ОМИК.

На иницијативу представника Европске комисије, ОЕБС и УНХЦР, надлежни министри из БиХ, Хрватске, Србије и Ц. Горе су 31. јануара 2005. на Регионалној министарској конференцији посвећеној решавању питања избеглица, потписали „Сарајевску декларацију" која потврђује опредељење ових држава да регионалним приступом, уз помоћ међународне заједнице, суштински реше проблеме избеглица у региону. Мисије ОЕБС у Србији, Хрватској и БиХ су тесно сарађивале у примени ове декларације. Одлуком Сталног савета ОЕБС од 21. децембра 2007. године, Мисија ОЕБС у Хрватској је затворена, а истовремено је успостављена Канцеларија ОЕБС у Загребу. Осим питања која се тичу надгледања локалних суђења за ратне злочине и у том смислу сарадње хрватских власти са Трибуналом у Хагу, мандат Канцеларије ОЕБС у Загребу предвиђа и да ће се она бавити „резидуалним аспектима примене програма стамбеног збрињавања у Хрватској". Наш став је да је неопходно да „Сарајевска декларација" буде спроведена у целини (ПЕП), што подразумева и решавање преостала два отворена питања: питање станарских права избеглих Срба из Хрватске и конвалидације радног стажа. У томе имамо пуну подршку Мисије ОЕБС у Р. Србији чији представници нам на свим релевантним међународним форумима пружају подршку по том питању.

Мисија ОЕБС у Србији тренутно реализује око 60 пројеката у областима обуке полиције, демократизације, медија, јачања владавине права и унапређења људских права, економије и екологије. У МСП се периодично одржавају координациони састанци са представницима Мисије на којима се размењују мишљења о њеним активностима и програмским приоритетима. Једна од новина у активностима Мисије ОЕБС у Р. Србији је и јачање активности у Санџаку, за шта је потребно да своје пројекте реализује уз сагласност и у сарадњи са релевантним министарствима. Модалитети будућег функционисања Мисије ОЕБС у Србији биће утврђени Меморандумом о разумевању (МоР) између Р. Србије и ОЕБС-а, чији је нацрт био предмет разматрања на интерресорним и експертским консултацијама више од годину дана. Нацрт Меморандума о разумевању који је предложио ОЕБС садржао је новине и три битне разлике у односу на претходни, којима се тражило уступање радних просторија без финансијске надокнаде (до сада је плаћан закуп за изнајмљивање просторија), проширење привилегија и имунитета службеника Мисије и ослобађање локално ангажованог особља од пореза (што раније није била пракса, а по правилу се веома ретко дају овакве привилегије). Нови МоР између ОЕБС и Р. Србије још није потписан а коначан став о поменутим отвореним питањима даће релевантни ресори.

Мисија ОЕБС у Р. Србији је током 2007. наставила примену активности у оквиру свог мандата, односно пружање помоћи у процесима реформи. У том смислу, шеф Мисије ОЕБС у Р. Србији, Х.О. Урстад је на састанку Сталног савета ОЕБС, 28. фебруара о.г. делегацијама 56 земаља чланица, поднео редовни извештај у коме је оцењено, да су због изазова са којима је Србија суочена током последње две године, реформе нешто спорије, али да курс овог процеса није промењен. У извештају је такође оцењено да је Србија демократско друштво са функционалном тржишном економијом, као и да су, упркос заоштравању политичке ситуације, демократске институције и привржености демократском процесу ојачани. Индикативно је да су у буџету ОЕБС за 2008. годину, од тренутно 18 мисија ОЕБС на терену, једино за Мисију ОЕБС у Р. Србији повећана финансијска средства, што сведочи о политичком ставу у ОЕБС да Организација у Србији треба активније да се ангажује у 2008. години.

У предстојећем периоду, у сарадњи са ОЕБС а у контексту процеса интеграције Србије у ЕУ, потребно је да Р. Србија максимално искористи потенцијале сарадње са Мисијом ОЕБС у Србији, како би она својим активностима суштински допринела бржем интегрисању Србије у ЕУ. У том смислу, када Р. Србија достигне одговарајуће стандарде које предвиђа ЕУ, потребно је започети процес „излазне стратегије“ Мисије ОЕБС у Србији, прво смањењем обима њених активности, а потом и њеним коначним затварањем.

3.31.2.1.3. Савет Европе

Република Србија је примљена у чланство Савета Европе 3. априла 2003. године.

Република Србија се још налази у фази тзв. мониторинга, с обзиром да нису испуњене све обавезе прихваћене приликом пријема у СЕ. Од постпријемних обавеза, у формалном смислу, преостала је пуна сарадња са Међународним кривичним трибуналом у Хагу и потписивање и ратификација Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница и органа власти. Мониторинг механизам СЕ сугерише и ратификацију Европске ревидиране социјалне повеље, а очекује се и усвајање низа системских закона, као што су закони којима се спречавају различити видови дискриминације, закон о азилу, закон о реституцији и др.

Испуњавање ових критеријума и дужности ће имати позитиван утицај и на наш процес евроинтеграције, будући да се кроз испуњење обавеза и дужности према СЕ, заправо испуњавају и тзв. Копенхашки критеријуми ЕУ, а већину националних и регионалних програма помоћи, који доприносе испуњавању Копенхашких критеријума, спроводе заједнички земље аспиранти на чланство у ЕУ са СЕ, док цео процес финансира Комисија ЕУ.

Р.Србија ће наставити да активно промовише ефикасност спровођења Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и Европског суда за људска права, као основних постулата заштите људских права и слобода. Осим тога, наша земља ће се залагати и за што скорије ступање на снагу Протокола 14 уз Европску конвенцију о људским правима, а, истовремено, и за јачање националних механизама за њену примену.

Р.Србија ће у пуној мери подржавати све активности усмерене на јачање улоге Комесара за људска права СЕ, као и остале мониторинг механизме СЕ, посебно Европски комитет за спречавање тортуре и Европску комисију против расизма и нетолеранције.

Р.Србија ће и убудуће стављати нагласак на заштиту националних мањина и пуну примену мониторинг механизама Оквирне конвенције за заштиту националних мањина и Европске повеље о регионалним и мањинским језицима, као основних средстава за очување и развој демократске стабилности. Р.Србија ће наставити да подржава и активно ће учествовати у раду Форума за будућност демократије СЕ.

Р.Србија ће подстицати ефикасну сарадњу и пуну примену међународних инструмената на плану борбе против тероризма, нетолеранције, расизма, корупције, организованог криминала, трговине људским бићима и других видова прекограничног криминала. Посебно ће се ангажовати у оквиру Групе држава за борбу против корупције (*GRECO),* затим кроз пројекат намењен борби против економског криминала (*PACO*), као и у оквиру Комитета експерата за процену примене мера за спречавање прања новца (*MONEYVAL*). Нарочита пажња ће бити посвећена питању спречавања трговине људима.

Као мултикултурна, мултиетничка и мултиконфесионална држава, Р.Србија ће наставити да поклања велику пажњу активностима СЕ којима се подстичу заштита, унапређење и одржавање културне разноликости, као и религијска димензија међукултурног дијалога. Р.Србија је активно учествовала у изради документа СЕ познатијег као „Бели папир о интегрисаним политикама управљања културним различитостима кроз међукултурни дијалог и превенцију конфликата“.

У процесу изградње хуманије Европе – Европе за све, Р.Србија активно учествује у програму „Изградња Европе за и са децом“, а у контексту заштите и подстицања културне

разноликости, Србија поклања велику пажњу образовању и укључена је у Европску омладинску кампању за разноликост, људска права и укључивање „Сви различити – сви равноправни“.

Р.Србија подржава јачање активне улоге цивилног сектора, националних и регионалних невладиних организација, а нарочиту пажњу поклања раду Конференције међународних невладиних организација Савета Европе.

Р.Србија учествује у заједничком програму Европске комисије и СЕ "Подршка институцијама социјалне сигурности", у примени Акционог плана СЕ за пуну друштвену партиципацију особа са инвалидитетом 2006-2015“, успостављању мониторинг механизма уз Конвенцију о акцији против трговине људима (*GRETA*), у раду Европске комисије за ефикасност правосуђа (*CEPEJ*).

У Парламентарној скупштини Савета Европе се разматра неколико питања која су од значаја за Р.Србију - гоњење починилаца кривичних дела која потпадају под надлежност Међународног кривичног трибунала за злочине почињене на територији бивше Југославије; заштита сведока, као кључни предуслов за постизање правде и помирења на Балкану; актуелна ситуација на Косову; положај националних мањина у Војводини / Србији; положај избеглица и расељених лица у ЈИЕ; положај деце у пост-конфликтним подручјима на Балкану.

Делегација Р.Србије активно учествује и у раду Конгреса локалних и регионалних власти Савета Европе.

3.31.2.1.4. НАТО и Партнерство за мир

Република Србија је 29. новембра 2006.године, на НАТО Самиту у Риги, позвана да приступи Партнерству за мир (ПзМ) и Евроатлантском партнерском савету (*EAPC*). Потписивањем Оквирног документа који је садржао основна начела ПзМ, створени су услови за остваривање пуноправног учешћа Р.Србије у раду Евроатлантског партнерског савета (*EAPC*), комитета и радних тела НАТО, у областима у којима је показан интерес Владе Р.Србије (саобраћај, наука, енергетика, управљање кризама, ванредне ситуације, итд.). Формализација статуса Р.Србије у оквиру ПзМ, отпочета је уручивањем Презентационог документа у седишту НАТО, 5. септембра 2007.године. Презентациони документ је на седници Владе Р.Србије усвојен 27. јула 2007. године.

До ступања у ПзМ, Р.Србија је успоставила сарадњу са НАТО у следећим областима:

- парламентарне активности (од маја 2007. године имамо статус придруженог члана у парламентарној скупштини НАТО),
- реализација годишњих програма сарадње са НАТО у области реформе одбране,
- обука и учешће у заједничким вежбама,
- активности групе Србија – НАТО за реформу одбране (*Defence Reform Group - DRG*),
- активности на преквалификацији и интеграцији вишка војног особља (*PRISMA*) - уз подршку Поверилачког фонда НАТО,
- реализације пројеката уништавања против-прешадијских мина (*NAMSA*) и др.

Са НАТО су закључени Споразум о успостављању ваздушних путева преко територије СРЈ за потребе мисија НАТО (децембар 2002. године) и Споразум о транзитним аранжманима за подршку мировним операцијама (ратификован новембра 2005. године).

НАТО Војна канцеларија за везу у Београду (*MLO – Military Liaison Office*) отворена је 2006. године са задатком да прати реализацију Споразума о транзитним аранжманима за подршку мировним операцијама али и да подстиче друге активности сарадње НАТО - Србија. Тренутни шеф канцеларије је италијански генерал Л.Бата. Италија истовремено врши двогодишњу функцију државе за контакт са НАТО.

МО Р.Србије је јула 2007. године уручило Секретаријату НАТО испуњен упитник Процеса планирања и прегледа (*PARP – Planning and Review Process*) – кључни механизам у заједничком планирању и развоју интероперабилних одбрамбених капацитета.

КРАТКОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ

Доношење „Закона о класификацији информација.“ Иако постоји иницијални предлог овог Закона, исти још увек није упућен на Владу тако да ће његово доношење представљати један од приоритета у домену унутрашњег законодавства.

Завршетак припрема Индивидуалног програма партнерства (*IPP*) између Р.Србије и НАТО за 2008. – 2009. годину којим се дефинишу конкретне активности у свакој од области предвиђених у Презентационом документу. По окончању процедуре усаглашавања IPP, овај документ је потребно поднети Влади на разматрање и усвајање.

Усвајање Споразума о транзиту са НАТО.

СРЕДЊЕРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ

Претпоставка пуне формализације статуса Р.Србије у оквиру ПзМ тј. отварање Мисије Р.Србије при НАТО, пуно коришћење инструмената ПзМ и школовање наших официра у НАТО и ПзМ образовним центрима и школама - јесте потписивање Споразума са НАТО о безбедној размени информација (*Security Agreement* / “Безбедносни споразум“) чији је нацрт МО упутило Влади Р.Србије на усвајање.

3.31.2.1.5. Међународни кривични суд

Република Србија је чланица Римског статута од 2001. године. Иако представници РС нису учествовали у драфтовању Статута, Србија спада у групу земаља која је међу првима ратификовала овај оснивачки акт Суда. Међу првима је потписала и ратификовала и Споразум о привилегијама и имунитетима МКС.

Такође су иницирани преговори око закључења Споразума о издржавању казни лица осуђених пред МКС, између Републике Србије и овог суда.

Иако Кривични закон Републике Србије садржи већину одредби потребних за имплементацију Римског статута, а Устав Републике Србије, фактички признаје примат међународних споразума у односу на домаће законодавство, у што скорије време предстоји доношење посебног закона о сарадњи са Међународним кривичним судом, којим треба да буду регулисана преостала процесна питања.

Радна група формирана од стране Министарства правде је почетком ове године сачинила коначни текст радне верзије Закона о сарадњи са МКС.

Представници Републике Србије узимају активно учешће у радним телима Скупштине држава чланица**,** као и у другим дипломатским форумима који се баве актуелним питањима рада МКС.

Република Србија је до сада одбацивала све иницијативе за закључење билатералних споразума којима би се преузела обавеза било каквих изузећа у односу на поједине одредбе Римског статута.

3.31.3. Контрола наоружања

3.31.3.1. Стање

У складу са својим безбедносним и спољнополитичким циљевима и приоритетима, Република Србија настоји да усклади своје активности и законодавство са нормама ЕУ у области контроле наоружања, непролиферације и др. Стриктно поштује међународне обавезе и доследно их спроводи.

3.31.3.1.1. Законодавни оквир

Република Србија је ратификовала највећи број међународних уговора и конвенција које се односе на ову област и била је међу првим земљама чланицама УН која је у року послала одговор генералном секретару УН у вези са Резолуцијом ГС УН 61/89 од 6. децембра 2006 године „У правцу Уговора о трговини наоружањем: успостављање заједничких међународних стандарда за увоз, извоз и пренос конвенционалног наоружања (ATT)“ а у вези са отпочињањем преговора о усвајању међународног уговора о контроли извоза наоружања.

С тим у вези, Република Србија је ратификовала следеће међународне уговоре и конвенције: Уговор о неширењу нуклеарног оружја (NPT); Конвенција о физичкој заштити нуклеарног материјала (CPPNM); Свеобухватни уговор о забрани нуклеарних проба (CTBT); Конвенција о забрани хемијског оружја (CWC); Конвенција о забрани бактериолошког/биолошког и токсичног оружја (BTCW); Протокол о забрани употребе у рату загушљивих, отровних или других гасова, као и бактериолошких метода ратовања/Женевски Протокол 1925; Конвенција о забрани или ограничењу употребе неких конвенционалних оружја (CCW); Конвенција о забрани противпешадијских мина (Ottawa Convention); Споразум о подрегионалној контроли наоружања/Споразум из Фиренце 1996.; Хашки кодекс понашања против ширења балистичких пројектила (HCC); Бечки документ о мерама за јачање поверења 99 (CSBM); Програм Акције УН за сузбијање и искорењивање малог и лаког наоружања (UNPoA-SALW); Протокол УН о ватреном оружју (UN Firearms Protocol); Документ ОЕБС о малом и лаком наоружању (SALW), као и друге одговарајуће одлуке ОЕБС из ове области - о складиштењу конвенционалног наоружања; о MANPADS; о потврди крајњег корисника (End User Certification); о посредовању (brokering) и др.

Такође, Република Србија је усвојила начела садржана у Кодексу понашања ЕУ у вези извоза наоружања (EU Code of Conduct on Arms Exports) која су уграђена у Закон о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене.

У вези са Резолуцијом СБУН 1540, Република Србија је правовремено доставила информације, као и одговоре на друге упитнике у вези са њеном применом.

У циљу очувања националне безбедности, поштовања релевантних резолуција Савета безбедности УН, међународних конвенција и споразума, Република Србија доследно спроводи важеће норме у области непролиферације оружја за масовно уништење (WMD). Национални систем контроле извоза наоружања, војне опреме и робе двоструке намене, који је законски уређен у складу са релевантним правилима Европске уније и ОЕБС-а, представља неопходни инструмент којим се јача опрезност, спречава ширење WMD, као и способност неовлашћених крајњих корисника (non-state actors) да дођу до незаконито извезених роба и технологија.

Република Србија је приступила и Иницијативи за безбедност против пролиферације (Proliferation Security Initiative/PSI) 2006. године, Глобалној иницијтиви за борбу против нуклеарног тероризма (Global Initiative to combat nuclear terrorism) 2007. године, а иницирано је и отпочињање процедуре за отпочињање преговора за приступање Републике Србије међународним аранжманима о извозној контроли - Wassenar Arrangements, Nuclear Suppliers Group/NSG, Australian Group и др.

У току је отпочињање процедуре за усвајање Изјаве Владе за приступање принципима и критеријумима Кодекса понашања ЕУ о извозној контроли ноаружања (EU Code of Conduct on Arms Exports).

Међународна сарадња у контроли наоружања:

<u>Сарадња са Међународном агенцијом за атомску енергију /IAEA (International Atomic Energy Agency)</u>

Република Србија испуњава све обавезе према Међународној агенцији за атомску енергију. У контексту свог јасно израженог опредељења да се са територије Републике Србије уклоне све преостале материје, које би могле послужити за израду оружја за масовно уништење/WMD, Министарство науке и Институт за нуклеарне науке ВИНЧА, уз подршку Међународне агенције за атомску енергију /IAEA, покренули су програм нуклеарне декомисије „**ВИНД 2002**“, који обухвата 5 фаза: а) Уклањање, карактеризација и препакивање ислуженог нуклеарног горива у складишту у Институту ВИНЧА; б) Припреме за транспорт и транспорт ислуженог нуклеарног горива руског порекла из Института ВИНЧА у Руску Федерацију; в) Репроцесинг и одлагање ислуженог нуклеарног горива руског порекла у Руској Федерацији; г) Пројектовање и изградња постројења за прераду и д) Складиштење отпада у Инситуту ВИНЧА за све типове радиоактивног отпада који ће настати током декомисије истраживачког нуклеарног реактора РА. За реализацију пројекта ВИНД веома је важно потписивање трипартитног уговора између IAEA - Конзорцијум руских фирми – Институт ВИНЧА о препакивању и транспорту искоришћеног нуклеарног горива, као и закључивање мултилатералног транзитног споразума са Мађарском, Украјином и Русијом.

Пуна имплементација Конвенције за забрану хемијског оружја (CWC) и сарадња са Организацијом за забрану хемијског оружја (OPCW)

Закон о спровођењу Конвенције о забрани хемијског оружја (CWC) усвојен је октобра 2005. године. У циљу унапређења примене ове Конвенције припремљен је предлог новог Закона, који је крајем 2007. године упућен Парламенту и очекује се да буде усвојен током 2008. године. Република Србија је у потпуности испунила све своје обавезе из ове Конвенције, редовно подноси годишње декларације и остварује све друге обавезе у вези са њеним спровођењем.

Министарство одбране преко Војномедицинске академије и Војска Србије преко Центра АБХО у Крушевцу, остварују тесну сарадњу са OPCW кроз организацију и реализацију међународних курсева за сарадњу и помоћ од употребе хемијског оружја и обуку инспектора ове Организације. Република Србија се на заседањима Организације/OPCW придружује заједничким изјавама земаља ЕУ на тему имплементације CWC, а у својој Мисији при OPCW има и представника Министарства одбране.

Пуна имплементација Конвенције о забрани бактериолошког/биолошког и токсичног оружја(BTCW)

Поштујући препоруке VI Конференције за оцену примене Конвенције о BTWC Влада је усвојила нацрт Закона за повлачење резерве на Протокол о забрани употребе у рату загушљивих, отровних или других гасова, као и бактериолошких метода ратовања/Женевски протокол 1925. и упутила га Народној скупштини на усвајање. Такође, у завршној фази је и израда нацрта Закона за примену BTWC.

Република Србија редовно доставља годишње извештаје о мерама за јачање поверења (CBM) у вези са применом ове Конвенције и редовно се придружује заједничким изјавама земаља ЕУ на тему имплементације BTWC на Конференцијама за оцену примене Конвенције, годишњим састанцима и састанцима експерата.

Сарадња са Привременим секретаријатом Организације за забрану нуклеарних проба/PTS CTBTO.

СР Југославија, односно Република Србија, као држава сукцесор, ратификовала је Уговор о забрани нуклеарних проба (Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty – CTBT) 19. маја 2004.

године. Успоставила је focal point за сарадњу са овом Организацијом и то је Републички сеизмолошки завод, преко којег се остварује програм активности са овом Организацијом.

Република Србија је 2007. године први пут поднела Годишњу декларацију у вези примене Хашког кодекса понашања против ширења балистичких пројектила/HCC.

Република Србија се по питању касетне муниције, залаже за доношење свеобухватног решења, како у оквиру Конвенције о неким врстама конвенционалног оружја (CCW), тако и у оквиру тзв. Осло процеса. У оквиру ових преговора Република Србија се залаже да будући документ садржи одредбе којима ће се јасно назначити финансијске и друге обавезе оних који су користили касетну муницију. Као држава-жртва употребе касетне муниције, Република Србија има посебан интерес да у документу буду садржане прецизне одредбе везане за пружање помоћи истима (у свим релевантним аспектима: чишћење и уништавање залиха касетне муниције, психосоцијална рехабилитација и економска реинтеграција преживелих). Република Србија спада међу оне државе које су од почетка подржале Осло процес у циљу постизања одговарајућег решења овог проблема. Такође, подржавају се и преговори који се воде у оквиру Конвенције о неким врстама конвенционалног оружја (CCW) јер Република Србија сматра да су то два комплементарна процеса. С тим у вези, Република Србија се придружила изјавама ЕУ на годишњим састанцима Конвенције о неким врстама конвенционалног оружја (CCW).

Подрегионална контрола наоружања

Република Србија правовремено и квалитетно извршава своје обавезе у вези са Споразумом о подрегионалној контроли наоружања (чл. IV Анекс 1-Б Дејтонског споразума), за који се оцењује да се најбоље спроводи у области контроле наоружања. Представници Републике Србије дали су значајан допринос унапређењу примене овог споразума, јачању међусобног поверења, стабилности и транспарентности и раду Конференције за оцену прегледа, Подрегионалне консултативне комисије и Сталне радне групе. Све обавезе из овог Споразума испуњавају се сходно договореном плану и у року.

Министри спољних послова Србије и Црне Горе потписали су 06. јула 2007.године у Подгорици билатерални Споразум о принципима и процедуре за примену Споразума о подрегионалној контроли наоружања, на основу којег су две стране утврдиле нове лимите за пет категорија наоружања које се ограничава.

Први Комитет Генералне скупштине УН (разоружање и међународна сарадња)

Република Србија пажљиво прати и активно учествује у раду Првог комитета, као и у активностима које се односе на његову реформу, редовно иступа на његовим заседањима у вези са предметном проблематиком, спонзорише одговарајуће Резолуције, а приликом гласања остварује координацију и са земљама ЕУ. Такође, прати рад Конференције о разоружању и планира да поднесе кандидатуру у циљу регулисања чланства у овом важном телу УН у области разоружања.

Мало и лако оружје (Small Arms and Light Weapons/SALW)

Република Србија у потпуности испуњава обавезе на основу Плана акције УН о искорењивању и сузбијању малог и лаког наоружања, Документа ОЕБС о малом и лаком наоружању и других релевантних одлука. С тим у вези, редовно доставља своје годишње извештаје.

У току је финализација израде Стратегије Републике Србије о малом и лаком наоружању, као и усвајање Акционог плана, након чега ће ови документи бити поднети Влади на усвајање. Њиховим усвајањем створиће се услови за именовање Националног тела за примену ових докумената.

Обавезе из Отавске Конвенције о противпешадијским минама

Државна заједница Србија и Црна Гора приступила је Отавској конвенцији о противпешадијским (тј. антиперсоналним) минама 2003. коју је ратификовала 2004. године. Република Србија, као правни следбеник СЦГ, наследила је чланство у овој Конвенцији у чијој примени су у протеклом периоду постигнути задовољавајући конкретни резултати, првенствено на плану уништења ускладиштених противпешадијских мина, али и на плану разминирања и помоћи жртвама ПП мина. Највећи позитивни резултат Србије на овом плану у протеклом периоду је правовремено испуњење обавезе по члану 4. Конвенције. Уништење последње од ускладиштених 1,6 милиона мина које су се налазиле у поседу Војске Србије је, у сарадњи са специјализованом НАТО агенцијом за снабдевање и одржавање (NAMSA) и уз коришћење међународних фондова, завршено у мају 2007. године.

Обавеза разминирања преосталих подручја загађених противпешадијским минама одвија се планираним темпом. Брзина остваривања тог процеса зависиће и од прилива донаторских средстава (САД, Норвешка, Аустрија, Канада и др.). Сегменту помоћи жртвама се, од стране Министарства здравља и специјализованих медицинских установа, такође, придаје адекватан значај (медицинска рехабилитација, израда протеза, социјална реинтеграција). Република Србија у потпуности испуњава обавезе извештавања по релевантним члановима Отавске конвенције и придружује се Изјавама ЕУ на годишњим састанцима за примену Отавске Конвенције.

Контрола спољне трговине наоружањем

Национално законодавство у области спољне трговине контролисаном робом чине:

1. Закон о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене;
2. Подзаконска акта;
3. Остали прописи од утицаја на ову област;
4. Ратификоване међународне конвенције и споразуми.

Закон о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене (чија је примена почела 31. марта 2005. године) уређује начине и услове под којима се та активност може вршити, надлежности за издавање потребних дозвола, за извоз и увоз, транспорт, транзит, посредовање и вршење услуга у спољнотрговинском промету, надзор и контрола, забране, као и овлашћења за доношење подзаконских прописа. Закон изричито забрањује спољну трговину, транспорт, транзит, поседовање нуклеарног, хемијског или биолошког оружја и средстава за њихово лансирање у складу са Резолуцијом СБ УН 1540. Системом извозне контроле, успостављеним Законом и пратећим прописима, Република Србија се приближила нормама и стандардима ЕУ у овој области. Усвајањем наведеног законодавства учињен је битан напредак у успостављању државне контроле и поштовања преузетих међународних обавеза. У Закон су уврштена начела и критеријуми Кодекса понашања ЕУ при извозу оружја (EU Code of Conduct on Arms Exports). Уведена је, по први пут, и контрола извоза и увоза робе двоструке намене (Dual-Use Goods) и дефинисане су националне контролне листе роба за које је потребна дозвола, које су у потпуности усклађене са листама ЕУ из 2000. године.

Подзаконским актима ближе су уређена питања из материје Закона. У том смислу, донети су следећи прописи:

1. Одлука о утврђивању Националне контролне листе наоружања и војне опреме (усклађена са Заједничком војном листом ЕУ);

2. Одлука о утврђивању Националне контролне листе робе двоструке намене (усклађена са Листом роба и технологија двоструке намене ЕУ која интегрише листе свих различитих међународних контролних режима укључујући Васенарски споразум (Wassenaar Arrangement-WA), Режим контроле ракетне технологије (Missile Technology Control Regime-MTCR), Групу нуклеарних снабдевача (Nuclear Suppliers Group - NSG), Аустралијску групу (Australian Group-AG) и Конвенцију о хемијском оружју (Chemical Weapons Convention-CWC);

3. Одлука о критеријумима за издавање дозвола за извоз наоружања, војне опреме и робе двоструке намене и,

4. Правилник о начину вођења Регистра лица која могу да обављају спољну трговину контролисаном робом.

Важан циљ постизања транспарентности у јавности, крајем 2007. године постигнут је објављивањем Годишњег извештаја о реализацији спољнотрговинског промета контролисане робе за 2005. и 2006. годину који је припремило Министарство економије и регионалног развоја.

Република Србија стриктно примењује одговарајуће Резолуције Савета безбедности УН о увођењу ембарга на извоз наоружања у поједине земље. У циљу усаглашавања своје регулативе у овој области са стандардима и праксом ЕУ, као и јачања мера транспаретности, у току је иницирање рада на доношењу Закона о међународним рестриктивним мерама (санкцијама).

3.31.3.1.2. Институционални оквир

У оквиру Министарства спољних послова постоји Генерална дирекција за НАТО и послове одбране која у свом саставу има Дирекцију за контролу наоружања.
У Министрству одбране, у Сектору за политику одбране, односно његовој Управи за међународну војну сарадњу налази се Верификациони центар, надлежан за контролу спровођења Бечког документа ОЕБС-а из 1999. године о мерама за изградњу поверења и безбедности. Поред Верификационог центра, послове везане за контролу наоружања и имплементацију наведених споразума и конвенција обавља и Одсек за сарадњу са међународним организацијама.

3.31.3.2. Краткорочни приоритети

3.31.3.2.1. Законодавни оквир

- Усвајање националне Стратегије о Акционом плану о малом и лаком наоружању (SALW);
- Отпочињање преговора за приступање међународним контролним извозним аранжманима - Васенарски споразум (Wassenaar Arrangement-WA), Режим контроле ракетне технологије (Missile Technology Control Regime-MTCR), Група нуклеарних снабдевача (Nuclear Suppliers Group - NSG), Аустралијска група (Australian Group-AG);
- Отпочињање процедуре за усвајање Изјаве Владе за приступање принципима и критеријумима Кодекса понашања ЕУ о извозној контроли наоружања (EU Code of Conduct on Arms Exports);
- Усвајање новог Закона о примени Конвенције о забрани хемијског оружја (CWC);
- Рад на новелирању Закона о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене;
- Израда предлога Акционог плана за примену Резолуције 1540;
- Израда стратегије о WMD.

3.31.3.3. Средњорочни приоритети

3.31.3.3.1. Законодавни оквир

- Усвајање нацрта Закона за примену Конвенције о BTWC од стране Владе;
- Рад на доношењу Закона о примени међународних рестриктивних мера (санкција).

3.31.3.4. Институције

Изградња капацитета у оквиру
Министарства економије и регионалног развоја

Назив институције		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008.	*2009.*	*2010.*	*2011.*	*2012.*
МЕРР	Сектор за мултилатералну и регионалну трговинску и економску сарадњу	Постојећа	10	12	13	15	17	17
	Сектор за билатералну економску сарадњу	Постојећа	12	16	18	20	22	22
	Сектор за политику и режим спољне трговине	Постојећа	24	24	24	24	24	24
Укупно			**46**	**52**	**55**	**59**	**63**	**63**

3.31.4. Спровођење рестриктивних мера и економских санкција

3.31.4.1. Стање

Р.Србија врши спровођење рестриктивних мера и економских санкција према појединим земљама на основу одлука УН и међународних судова, а у складу са Чланом 16. Устава Р.Србије, којим се потврђује да су општеприхваћена правила међународног права и ратификовани међународни уговори саставни део правног поретка Републике Србије и као такви се непосредно примењују.

У правном систему Р.Србије, још увек, не постоји општи правни акт којим се на генералан начин уређују питања спровођења рестриктивних мера и економских санкција, те постоји потреба да се ова материја уреди на јединствен начин и у складу са стандардима држава чланица ЕУ.

Имајући у виду постојећи законодавни оквир Р.Србије, спровођење рестриктивних мера, у смислу увођења ембарга на извоз наоружања појединим земљама, а према Резолуцијама СБ УН, врши се на основу Закона о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене, подзаконских аката и осталих прописа од утицаја на ову област, као и на основу ратификованих међународних конвенција и споразума.

Закон о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене (чија је примена почела 31. марта 2005. године) уређује начине и услове под којима се та активност може вршити, надлежности за издавање потребних дозвола, за извоз и увоз, транспорт, транзит, посредовање и вршење услуга у спољнотрговинском промету, надзор и контрола, забране, као и овлашћења за доношење подзаконских прописа.

Системом извозне контроле, успостављеним Законом и пратећим прописима, Србија се приближила нормама и стандардима Европске Уније у овој области. Усвајањем наведеног законодавства учињен је битан напредак у успостављању државне контроле и поштовања преузетих међународних обавеза. У Закон су интродукована начела и критеријуми Кодекса понашања ЕУ при извозу оружја (EU Code of Conduct on Arms Exports). Уведена је, по први пут, и контрола извоза и увоза робе двоструке намене (Dua-Use Goods) и дефинисане су националне контролне листе роба за које је потребна дозвола, које су у потпуности усклађене са листама ЕУ из 2000. године.

Подзаконским актима ближе се уређују одређена питања из материје Закона. У том смислу, донети су следећи прописи:

1. Одлука о утврђивању Националне контролне листе наоружања и војне опреме (усклађена са Заједничком војном листом ЕУ;

2. Одлука о утврђивању Националне контролне листе робе двоструке намене (усклађена са Листом роба и технологија двоструке намене ЕУ која интегрише листе свих различитих међународних контролних режима укључујући Васенарски споразум (Wassenaar Arrangement-WA), Режим контроле ракетне технологије (Missile Technology Control Regime-MTCR), Групу нуклеарних снабдевача (Nuclear Suppliers Group - NSG), Аустралијску групу (Australian Group-AG) и Конвенцију о хемијском оружју (Chemical Weapons Convention-CWC);

3. Одлука о критеријумима за издавање дозвола за извоз наоружања, војне опреме и робе двоструке намене и

4. Правилник о начину вођења Регистра лица која могу да обављају спољну трговину контролисаном робом.

КРАТКОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ

1. Оснивање интерресорне радне групе за доношење Закона о међународним рестриктивним мерама (санкцијама). Чланови радне група биће МСП, МУП, МЕРР, МФ, МО. Новим законом ће се уредити примена, спровођење и укидање рестриктивних мера; улога, одговорност и начин одлучивања појединих државних органа и судова; вођење одговарајућих евиденција. При том ће се водити рачуна да новим законом не буду нарушене међународне норме и стандарди заштите људских права, те да овај акт представља јединствену целину са прописима из области кретања и боравка странаца, трговине оружјем и војном опремом, као и са нормама кривичног права.
2. Отпочињање процедуре за усвајање Изјаве Владе Р. Србије за приступање принципима и критеријумима Кодекса понашања ЕУ о извозној контроли наоружања (EU Code of Conduct on Arms Exports).

СРЕДЊОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ

1. Усвајање Закона о међународним рестриктивним мерама (санкцијама).
   1. Вођење базе података о постојећим и новоуведеним рестриктивним мерама (санкцијама) од стране УН и ЕУ.

3.31.4.2. Институције

Јачаће се капацитети Министарства спољних послова у виду прерасподеле запослених у оквиру Министарства (јачање генералних дирекција које ће бити највише укљу и то у складу са следећом динамиком:

Назив институције		Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
				2008.	*2009.*	*2010.*	*2011.*	*2012.*
МСП	ГДЕУ	Постојећа	33	33	*34*	*35*	*36*	*37*
	ГДНАТО	Постојећа	27	27	*27*	*28*	*28*	*29*
	СМПП	Постојећа	14	14	*16*	*18*	*20*	*22*
Укупно			74	74	*77*	*81*	*84*	*88*

3.31.5. Борба против тероризма[93]

3.31.6. Европска безбедносна и одбрамбена политика (ЕБОП)

3.31.6.1. Стање

Република Србија континуирано унапређује дијалог са Европском унијом и реформише своје цивилне и војне капацитете како би, између осталог, била спремна да након пуноправног чланства преузме обавезе које произилазе из Европске безбедносне и одбрамбене политике и учествује у операцијама за кризни менаџмент под вођством ЕУ. Република Србија спроводи свеобухватну реформу безбедносног и одбрамбеног система, у складу са Стратегијом одбране. До краја 2008. године очекује се усвајање Стратегије националне безбедности, нове Стратегије одбране и Стратегијског прегледа одбране који настоје да на модеран начин афирмишу безбедносне интересе Републике Србије и концепт сарадње у сфери безбедности. Планирано је да комплетан процес трансформације буде завршен до краја 2010.

3.31.6.1.1. Законодавни оквир

Законодавни оквир Републике Србије у области безбедносне и одбрамбене политике сачињавају следећа документа: Устав, Закон о министарствима, Закон о одбрани, Закон о Војсци Србије, Закон о основама уређења служби безбедности, Закон о учешћу професионалних припадника Војске Србије и Црне Горе, особља цивилне заштите и запослених у органима управе Савета министара у мировним операцијама и другим активностима у иностранству и др.

Уставом Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06) дефинисано је да спољна политика Републике Србије почива на општепризнатим принципима и правилима међународног права. Општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни су део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују. Потврђени међународни уговори морају бити у складу са Уставом. Као највиши правни акт Устав дефинише надлежности Војске Србије као и њену употребу ван граница земље. Устав уређује да је Војска под демократском и цивилном контролом.

Законом о Влади („Службени гласник РС“, број 55/05, 71/05 и 101/07) Влада води политику Републике Србије у оквиру Устава и закона Народне скупштине.

[93] Канцеларија за европске интеграције очекује прилог Министарства унутрашњих послова.

Влада извршава законе и друге опште акте Народне скупштине тако што доноси опште и појединачне правне акте и предузима друге мере.

Законом о министарствима („Службени гласник РС“, број 43/07) регулисано је да Министарство одбране, поред осталих обавља и послове државне управе који се односе на политику одбране, стратегијско планирање и међународну сарадњу у области одбране и војне сарадње.

Законом о одбрани („Службени гласник РС“, број 116/07) дефинисано је да Република Србија у области одбране остварује сарадњу са другим државама и међународним организацијама и институцијама система националне, регионалне и глобалне безбедности у изградњи и очувању мира у свету и извршава обавезе које проистичу из чланства у Уједињеним нацијама и обавеза преузетих потврђеним међународним уговорима. Такође, Закон је дефинисао могућност да се одбрана земље остварује и учешћем у мултинационалним операцијама.

Законом о Војсци Србије („Службени гласник РС“, број 116/07) Војска Србије дефинисана је као организована оружана снага која брани земљу од оружаног угрожавања споља и извршава друге мисије и задатке, у складу са Уставом, законом и принципима међународног права који регулишу употребу силе. Овим законом уређује се употреба Војске Србије ван граница Републике Србије као и права лица која се налазе у мултинационалним операцијама.

Законом о основама уређења служби безбедности Републике Србије („Службени гласник РС“, број 116/07) уређују се основе безбедносно-обавештајног система Републике Србије, усмеравање и усклађивање рада служби безбедности у Републици Србији и надзор над њиховим радом. Такође, дефинисан је и Савет за националну безбедност (у даљем тексту: Савет) као тело Републике Србије које обавља одређене послове и задатке из области националне безбедности.

Савет се стара о националној безбедности и тако што: разматра међусобну сарадњу органа надлежних за одбрану и сарадњу са органима и службама безбедности страних држава и међународних организација. Савет усмерава и усклађује рад служби безбедности, доноси закључке којима усмерава сарадњу служби безбедности са службама безбедности страних држава и међународних организација, доноси закључке којима усклађује делатности државних органа које су посвећене међународној сарадњи у области националне безбедности и одбране.
Рад служби безбедности је под демократском цивилном контролом Народне скупштине, председника Републике, Владе, Савета за националну безбедност, других државних органа и јавности.

Закон о учешћу професионалних припадника Војске Србије и Црне Горе, особља цивилне заштите и запослених у органима управе Савета министара у мировним операцијама и другим активностима у иностранству („Службени лист СЦГ“, број 61/04). Овим законом се уређује припремање, учешће и повлачење професионалних припадника Војске Србије и Црне Горе, особља цивилне заштите и запослених у органима управе Савета министара у мировним операцијама и другим активностима у иностранству и права и обавезе лица, односно особља које се упућује.

Закон о закључивању и извршавању међународних уговора („Службени лист СФРЈ“, број 55/78). Овим законом се уређују начин, услови и поступак, као и надлежности за закључивање и извршавање међународних уговора.

Народна скупштина Републике Србије (СЦГ) ратификовала је до сада више споразума са државама чланицама Европске уније и региона југоисточне Европе, као и НАТО, а који се односе на сарадњу у области одбране, односно војно-техничке и војно-економске сарадње са:

- Републиком Румунијом (ратификован је 21. марта 2005. године; ступио је на снагу објављивањем у Службеноми листу СЦГ- МУ бр. 2/05),
- Краљевином Белгијом (ратификован је 5. марта 2004. године; ступио је на снагу објављивањем у Службеном листу СЦГ – МУ број 3/2004),

- Републиком Италијом (ратификован је 19. новембра 2003. године; ступио је на снагу објављивањем у Службеном листу СЦГ – МУ бр. 14/2004; Италија је ратификовала Споразум 9. децембра 2005. године),
- Републиком Мађарском (ратификован је 22. октобра 2005. године; ступио је на снагу објављивањем у Службеном листу СЦГ – МГ број 11/05),
- Чешком Републиком (ратификован је 22. октобра 2005. године; ступио је на снагу објављивањем у Службеном листу СЦГ – МУ бр. 11/05; споразум ратификован у Чешкој и ступио на снагу 14. новембра 2005. године),
- Републиком Турском (ратификован је 22.децембра 2004. године; ступио је на снагу објављивањем у Службеном листу СЦГ – МУ број 22/2004) и
- Босном и Херцеговином (ратификован је и ступио на снагу објављивањем у Службеном листу - Међународни уговори број 14/05.

Споразум између Савета министара СЦГ и Северноатлантског пакта (НАТО) о транзитним аранжманима за подршку мировним операцијама ратификован је 4. новембра 2005. године. Такође, разменом писама између Републике Србије и НАТО, 18. децембра 2006. године, потписан је и Споразум о успостављању Војне канцеларије за везу НАТО у Београду.

По питању институционалне (законодавне) сарадње са ЕУ и њеним војним снагама, од изузетне је важности чињеница да је у јануару 2006. године између снага EUFOR у БиХ и Савета министара СЦГ закључен и потписан „Технички аранжман између снага ЕУ (ЕУФОР) и Савета министара СЦГ у вези са транзитним договорима“ и први је споразум који је Република Србија (СЦГ) закључила са ЕУ.

Свим овим законима и потписаним и ратификованим међународним споразумима, уговорима и аранжманима, створене су основне претпоставке за даље унапређење односа са ЕУ и закључивање будућих споразума о учешћу снага Војске Србије у мировним операцијама које су под вођством ЕУ, као и за прихватање великог броја одлука из области Европске безбедносне и одбрамбене политике.

3.31.6.1.2. Институционални оквир

Уставом Републике Србије, дефинисане су надлежности Народне скупштине Републике Србије, председника Републике, Владе и Војске Србије, а посебним законима и Савета за националну безбедност, Министарства спољних послова и Министарства одбране у области безбедносне и одбрамбене политике.

Уважавајући значај унапређења односа са ЕУ, Министарство одбране настоји да јача своје институционалне капацитете и обезбеди ресурсе који су неопходни за укључивање у активности европске безбедносне и одбрамбене политике.

С тим у вези, Министарство одбране у оквиру Сектора за политику одбране, у свом саставу има Управу за међународну војну сарадњу, односно Одсек који се бави сарадњом са међународним организацијама укључујући и ЕУ. У саставу наведене Управе налази се и Верификациони центар, надлежан за контролу спровођења Бечког документа ОЕБС-а из 1999. године о мерама за изградњу поверења и безбедности. У оквиру Војске Србије, у Кабинету начелника Генералштаба, формиран је Одсек за међународну војну сарадњу и протокол, а у Генералштабу и Центар за мировне операције са задатком оспособљавања припадника Војске и МО за учешће у мировним мисијама УН.

Учешће Војске Србије у мировним мисијама УН и међународним безбедносним снагама значајан је елемент спољне и безбедносне политике Републике Србије као садржај међународне сарадње и укључења државе у међународне интеграционе процесе. Уједно, оно увелико доприноси да се Република Србија у односима са државама НАТО, ЕУ и чланицама Партнерства

за мир третира као равноправни партнер који активно доприноси очувању мира и стабилности у региону и свету.

Министарство одбране и Војска Србије на основу закључених споразума са УН током 2003, 2004, 2005, 2006. и 2007. године, учествују у три мировне мисије са укупно девет војних посматрача у мировним операција (UNMIL у Либерији, три официра и UNOCI у Обали Слоноваче, 6 официра) и једним санитетским тимом, састава 2 лекара и 4 медицинска техничара у мировној операцији MONUC (AMET – 10) у ДР Конго. У том смислу, тренутно је ангажовано 15 припадника МО и ВС.

Од програма УН који се односе на контролу наоружања, Република Србија активно учествује у имплементацији Програма УН за заштиту, борбу и искорењивање илегалне трговине стрељачким и лаким оружјем - SALW (Program of Action to Prevent, Combat, and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons) и нагледању спровођења конвенције УН о забрани употребе и пролиферације против-пешадијских (тј. анти-персоналних мина) – „Отавска конвенција“ о забрани употребе и пролиферације конвенционалног (CCW - Convention on Certain Conventional Weapons) и оружја за масовно уништавање - биолошког и хемијског оружја (BCW – Biological Weapons Convention и CWC – Chemical Weapons Convention).

Активности Министарства одбране у оквиру сарадње са Организацијом за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС), пре свега из области контроле наоружања, прате се преко војног представника у Сталној мисији Републике Србије при ОЕБС у Бечу, а њихову конкретну реализацију у највећем делу прати Верификациони центар Министарства одбране. Посредством Мисије ОЕБС у Београду, успостављена је сарадња кроз више програма који имају регионални карактер, а посебно се односе на помоћ у формулисању предлога нових законских решења у процесу реформе система одбране и оспособљавању структура друштва за вршење његовог цивилног надзора.

Република Србија је потписом уговора од 29. јуна 2006. године са ЕУ о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја преузела обавезу, да започне реорганизацију свог ваздушног простора у Функционални ваздушни блок/блокове (FAB) и да обезбеди флексибилну употребу свог ваздушног простора (FUA).

Од регионалних иницијатива, Република Србија (Министарство одбране) активно учествује у својству чланице или посматрача у више регионалних иницијатива које су у функцији, како регионалних тако и ширих безбедносних интеграција, од којих се посебно по значају истичу: Регионални савет за сарадњу (Regional Co-operation Council - RCC) који је настао трансформацијом Пакта стабилности Југоисточне Европе, Процес сарадње у Југоисточној Европи (South East Europe Co-operation Programme – SEECP), Сарадња министара одбране земаља Југоисточне Европе (South East Europe Defence Ministerial - SEDM), Форум за помоћ земљама Југоисточне Европе (South East Europe Clearinghouse - SEEC) и друге.

Припадници Министарства одбране и Војске Србије похађају генералштабне и командноштабне школе и усавршавања, курсеве језика, курсеве за учешће у мултинационалним операцијама, безбедносно-политичке курсеве, а учествовују и на међународним семинарима и конференцијама. Осим тога, Министарство одбране и Војска Србије упућују своје припаднике и на курсеве цивилно-војних односа, планирања, програмирања, буџетирања и извршења, безбедности летења, контроле граница, права у оружаним сукобима, атомско-хемијско-биолошке одбране, као и курсеве за специјалне снаге и друге. Само у току 2007. године, укупно је реализовано 146 различитих облика школовања, усавршавања и курсирања у иностранству.

Већина наведених облика школовања и усавршавања реализује се у земљама ЕУ као што су: Француска, Велика Британија, Грчка, Италија, Немачка, Данска, Аустрија, Чешка, Холандија, Словачка и имају за циљ даље оспособљавање кадра Министарства одбране.

Током 2006. и 2007. године Министарство одбране је, у сарадњи са министарствима одбране других држава, организовало неколико семинара о Европској безбедносној и одбрамбеној политици. У јачању институционалних и административних способности,

Министарство одбране сарађује са Министарством спољних послова и Канцеларијом за европске интеграције Владе.

3.31.6.2. Краткорочни приоритети (2008-2009)

3.31.6.2.1. Законодавство

1. Израда и усвајање Закона о учешћу професионалних припадника Војске Србије, особља цивилне заштите и запослених у органима државне управе у мировним операцијама и другим активностима у иностранству.

С обзиром да је Република Србија сукцесор државне заједнице Србија и Црна Гора (након осамостаљења Републике Црне Горе), потребно је донети наведени закон који ће уредити припрему и учешће професионалних припадника Војске Србије, особља цивилне заштите и запослених у органима државне управе у мултинационалним операцијама и другим активностима у иностранству, као и њихова права и обавезе.

2. Израда и усвајање Закона о класификацији и заштити тајних података Републике Србије

У циљу јачања институционалне сарадње са ЕУ у области безбедности, као и ради потписивања споразума са ЕУ о размени тајних података потребно је у наредном периоду донети наведени закон. Израда закона је у надлежности више министарстава чије ће носиоце одредити Влада. Без наведеног закона није могуће учествовати у реализацији програма и активности везаних за остваривање Европске безбедносне и одбрамбене политике.

3. Израда и усвајање Закона о заштити података о личности

У Републици Србији на снази је Закон о заштити података о личности из 1998. године. Наведени закон је донет на основу одредаба Конвенције Савета Европе број 108, међутим, исти не омогућава реализацију низа захтева дефинисаних у Директиви из 1995. године. Закон је значајан за обезбеђење учешћа припадника Министарства одбране и Војске Србије у мировним и другим операцијама вођеним од стране ЕУ.

Институције

Краткорочно, Министарство одбране планира успостављање нове организационе структуре и систематизације радних места кроз формирање „Одсека (групе) за европске интеграције и регионалне иницијативе“ у Одељењу за мултилатералу Управе за међународну (војну) сарадњу Сектора за политику одбране. Такође, предвиђа се и упућивање (војног) представника Министарства одбране Републике Србије који би био у саставу Мисије Републике Србије при ЕУ или Мисије Реублике Србије при НАТО, а обављао функцију у вези са европским интеграцијама у области одбране о чему ће се накнадно донети одлука.

3.31.6.3. Средњорочни приоритети (период 2010-2011)

3.31.6.3.1. Законодававство

У циљу задовољавања неопходних услова за бржим приступањем Републике Србије ЕУ и ширим међународним интегративним иницијативама и организацијама, у средњорочне приоритете посебно се издвајају израда и усвајање:

1. Закона о цивилној заштити,
2. Закона о управљању кризама и,
3. Закона о закључивању међународних споразума.

Израдом и усвајањем Закона о цивилној заштити и Закона о управљању кризама, омогућило би се успостављање правног оквира за ангажовањем припадника Министарства одбране и Војске Србије у извршавању своје треће мисије која се односи на помоћ цивилном становништву, а у вези је и са Законом о учешћу професионалних припадника Војске Србије, особља цивилне заштите и запослених у органима државне управе у мировним операцијама и другим активностима у иностранству (чија је израда предвиђена као краткорочни приоритет).

Институције

Организационе измене у Министарству одбране одвијаће се у складу са динамиком процеса европских интеграција Републике Србије и улоге Министарства одбране и Војске Србије у њему.

План запошљавања и обуке:

Табела 1: План запошљавања и обуке у Министарству одбране:

Назив организационе јединице Министарства одбране	**Постојећа/ планирана**	**Садашњи број запослених**	**Планирани број запослених по годинама**				
			2008.	**2009.**	**2010.**	**2011.**	**2012.**
Кабинет министра одбране	Постојећа	1	1	1	2	2	2
Секретаријат	Постојећа	1	1	3	3	4	5
Сектор за политику одбране	Постојећа	4	5	5	8	8	9
Генералштаб Војске Србије	Постојећа	1	1	1	2	2	3
Управа за ванредне ситуације	Постојећа	1	1	1	2	2	2
Управа за буџет и финансијије	Постојећа	1	1	2	2	3	3
Сектор за материјалне ресурсе	Постојећа	1	1	2	2	2	3
Сектор за људске ресурсе	Постојећа	0	1	1	1	2	2

УКУПНО	**-**	**10**	**12**	**16**	**22**	**25**	**29**

Финансијске потребе

Табела 2А. Буџет Министарства одбране (у динарима)

	у 2008.	**у 2009.**	**у 2010.**	**у 2011.**	**у 2012.**
Активности					
Изградња институција (просторије, људи, опрема ...)	**11.250.000**	**13.700.000**	**18.850.000**	**20.960.000**	**24.400.000**
Инрфраструктура	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Буџет Министарства одбране - страни извор (*Twinning*, техничка помоћ, ИПА/билетерална)

Министарство одбране планира да обезбеди страну помоћ кроз израду конкретних пројеката и донација у сферама као што су помоћ у транзицији и изградњи институција одбране, међународна сарадња у области одбране и развијање људских ресурса.

Под краткорочним приоритетима, Министарство одбране подразумева обезбеђење стране помоћи за опремање Одсека за европске интеграције и регионалне иницијативе Управе за међународну (војну) сарадњу Сектора за политику одбране, других одсека, група и особља Министарства одбране и Војске Србије ангажованих у процесу усвајања и имплементације прописа ЕУ, као и за њихово школовање и обуку.

3.32. ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА

3.32.1. Спољна (државна) ревизија

Општа оцена тренутног стања

Крајем новембра 2005. године Народна скупштина Републике Србије донела је Закон о Државној ревизорској институцији („Службени гласник РС“ бр. 101/05 и 54/07) - у даљем тексту: Закон. Овим законом основана је Државна ревизорска институција (у даљем тексту: Институција) као највиши државни орган ревизије јавних средстава у Републици Србији, утврђена њена делатност, правни положај, надлежност, организација и начин рада. У њему је утврђено да је Институција самосталан и независтан државни орган.

Законом је прописано да је највиши орган Институције Савет, који је колегијални орган и има пет чланова (председника, потпредседника и три члана). Сходно Закону, избор чланова Савета требало је извршити у року од шест месеци, од дана ступања на снагу Закона, односно до јуна 2006. године. Народна скупштина није изабрала Савет у прописаном року и Савет Државне ревизорске институције изабран је тек 24. септембра 2007. године. Чланови Савета су функционери Институције, стално запослени у Институцији, а функција чланова Савета неспојива је са обављањем послова и функција у другим органима и организацијама или вршењем било каквих других плаћених дужности.

За сада једини запослени у Институцији су чланови Савета, те стога Институција има само пет стално запослених. Законом је предвиђено да Институција има ревизорске и пратеће службе, да је исте требало формирати најкасније до 24. марта 2008, што, због тренутне позиције Институције (необезбеђен адекватан простор од стране Владе и њених органа, као и необезбеђена опрема и средства за рад) и потешкоће на које наилази, није учињено.

У Закону о буџету Републике Србије за 2008. годину годину („Службени гласник РС“, бр. 123/2007) за рад Институције утврђена су средства у висини од 150.316.000 динара што, у односу на обим средстава које је Институција исказала у Предлогу финансијског плана Институције (296.376.000 динара), представља свега 50,7%. Министарство финансија је наведени износ определило без претходних консултација са Институцијом, због чега ће се у току 2008. године највероватније указати потреба за обезбеђењем додатних финансијских средстава и то нарочито уколико се од стране Владе не обезбеди потребан и одговарајући пословни простор за рад Институције.

Након обезбеђења потребног радног простора, опреме и неопходних средстава за рад спровешће се путем јавног конкурса пријем кадрова, првенствено из јавног сектора или комерцијалних предузећа за ревизију, који испуњавају Законом прописане услове.

А) Правни оквир

Савет је обавио све послове утврђене Законом. Ови послови представљају предуслов за формирање ревизорских служби, чији је задатак спровођење поступка ревизије. Донети су:

- Финансијски план средстава за 2008. годину, којим су утврђена средства за рад Институције у износу од 293,7 мил. динара. Буџетом РС су опредељена средства у износу од 150,3 мил. динара, што јасно указује да ова средства нису довољна;
- Правилник о раду Савета, којим је утврђен начин рада Савета као највишег органа Институције и колегијалног органа, начин одлучивања о најзначајнијим питањима неопходним за извршење ревизије, као што су одлучивање о приговору субјекта ревизије на предлог извештаја о извршеној ревизији, утврђивање извештаја о ревизији и др;

- Пословник Државне ревизорске институције којим је ближе уређен начин и поступак по којем Институција врши своју надлежност ревизије, саветовања корисника јавних средстава, начин извештавања Народне скупштине, организација и састав Институције, начин обезбеђивања јавности рада. Овај пословник не може да ступи на снагу док на исти сагласност не да Народна скупштина и представља јавни документ по којем поступају не само овлашћена лица која изводе ревизију већ и лица код којих се врши ревизија – ревидирани;
- Почетни програм рада уређује намену средстава са којим ће Институција располагати у обављању своје ревизорске делатности, одређује приоритете у вршењу ревизије, одређује избор међународних струковна удружења и финансијских организација са којима ће Институција сарађивати на имплементацији Закона и у обуци кадрова, одређује избор консултаната и за друге ревизорске активности;
- Правилник о поступку јавних набавки мале вредности, којим је ближе уређен поступак јавне набавке мале вредности добара, услуга и радова за потребе Институције као наручиоца као и начин евидентирања уговора и других података о јавним набавкама мале вредности;
- Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, којим је утврђена надлежност и организација ревизорских и пратећих служби и извршен опис послова по врстама радних места;

Савет ДРИ је утврдио завршни рачун Институције за 2007.

Б) Институционални оквир

Даље активности у раду Савета одвијаће се на формирању ревизорских и пратећих служби и запошљавању кадрова. У ревизорским службама требало би запослити 89 лица, а у пратећим службама – кабинету Савета и председника, служби за опште, кадровске и правне послове и служби за материјално финансијске послове 34, што би са члановима Савета укупно износило 128 запослених.

Предуслов за формирање ревизорских служби је обезбеђење пословног простора, који до сада, без обзира на Законом утврђену обавезу, Влада није обезбедила. Чланови Савета своје послове обављају у слободним салама Народне скупштине. Упућен је велики број писама и ургенција надлежним органима у циљу решавања овог проблема, али за сада нема решења. Активности на изналажењу пословног простора и пријем запослених у службе Институције представљаће приоритет у наредном периоду.

Даље активности огледаће се у доношењу акта којим се ближе уређује поступак ревизије, односно којим ће се прописати правила и смернице за спровођење појединачних фаза ревизије.

По пријему запослених отпочеће се са обављањем ревизије на основу годишњег програма ревизије. У оквиру који поставља закон, Институција самостално одлучује о субјектима ревизије, предмету, обиму и врсти ревизије, времену почетка и трајања ревизије.

Програм ревизије обухвата буџет Републике Србије, организације обавезног социјалног осигурања, одговарајући број јединица локалне самоуправе, пословање Народне банке Србије које се односи на коришћење јавних средстава, одговарајући број јавних предузећа, привредних друштава и других правних лица које је основао директни односно индиректни корисник јавних средстава и код којих има учешће у капиталу односно управљању. Током календарске године, Институција може да измени и допуни програм ревизије. Код ових субјеката ће се ревизија вршити обавезно, једанпут годишње, по истеку године. Међутим, могуће је и ове субјекте ревизије контролисати у току године, ради

испитивања докумената који предходе изради завршних рачуна, што ће посебно бити интересантно у погледу спровођења поступака јавних набавки.

Поступак ревизије утврђен Законом и Пословником Државне ревизорске институције, на јединствен начин утврђује поступак ревизије без обзира на делатност ревидираног, па и контроле и надзора субјеката из области безбедности.

Ради извршења програма ревизије, Институција може да ангажује ревизоре државних ревизорских институција других земаља, као и комерцијална предузећа за ревизију и процењује се да ће се у почетним поступцима ревизије, ова законска могућност користи.

За извршење свог програма ревизије, Институција може да користи извештаје о извршеној ревизији које су издала комерцијална предузећа за ревизију, односно на основу тих извештаја да планира додатне поступке код субјеката ревизије.

1) Приоритети:

Поступак даље хармонизације, доношења и измене прописа

За квалитетно и успешно извршавање обавеза које произилазе из Закона, интезивираће се активности на изградњи стручних и професионалних капацитета Институције. Отпочеће се са стварањем услова за организовање програма обуке ревизорског кадра ради сагледавања потреба за стицањем звања, овлашћени државни ревизор и државни ревизор и стицања потребних професионалних звања и вештина за извођење Законом прописаних обавезних ревизија у 2008. години.

Према потребама Институције, сачиниће се програм и приручник за обуку који треба да представља помоћ ревизорском кадру да се ефикасно и квалитетно припреми за полагање испита и стицање одговарајућих ревизорских звања.

Почетним програмом рада Институција ће покушати да обезбеди сарадњу са овлашћеним међународним струковним и финансијским институцијама. Да би се остварила сарадња са међународним струковним организацијама у области која се односи на рачуноводство и ревизију јавног сектора, неопходно је да Институција донесе сва потребна акта за њено функционисање.

До септембра 2009. године Институција је у обавези да донесе испитни програм образовања за стицање звања државни ревизор и овлашћени државни ревизор. Испит за стицање ревизорског звања полаже се према програму који доноси Савет и који се објављује у "Службеном гласнику РС". Испитни програм треба да буде у складу са међународним стандардима, смерницама и документима за образовање државних ревизора.

Када је у питању законодавни оквир којим је утврђена надлежност Институције и начин извршавања ревизије, исти је сачињен у складу са искуствима развијених земаља. С обзиром на чињеницу да Институција није у потпуности конституисана и да још увек нема ревизорске службе, још увек се не може дати оцена да ли ће нека решења предвиђена Законом представљати потешкоће при извођењу ревизије.

За сада постоји евидентирана потреба за што хитнијим изменама Закона у делу којим се регулишу плате председника, потпредседника, чланова Савета Институције и ревизора који спроводе ревизије код корисника јавних средстава.

Постојаће потреба и за изменом Закона у делу који се односи на финансирање Институције, која нема сопствени буџет, него се финансирање врши из буџета Републике, на начин и по поступку прописаним за све друге кориснике буџетских средстава. Институција нема ни сопствени рачун, већ се средства намењена за рад налазе на консолидованом рачуну трезора Републике, а поступак реализације врши се на начин предвиђен за све друге буџетске кориснике, тако да заправо Управа за трезор врши контролу плаћања и када су у питању средства Институције, што свакако доводи у питање њену независност.

Сходно члану 3. Закона, Институција је самосталан и независан државни орган који је за обављање послова из своје надлежности одговоран Народној скупштини. Имајући у виду надлежност Институције у погледу пружања стручне помоћи Народној скупштини, Влади и другим државним органима и афирмацији њене независности, предложиће се и измена Закона којом би се створила обавеза да председник Институције присуствује седницама Владе, са правом да на седницама узме учешће у расправи, без права на одлучивање.

Унапређење борбе против корупције

Институција ће обављати своје активности на начин предвиђен Пословником Државне ревизорске институције, а у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор, Међународним стандардима ревизије и ИНТОСАИ стандардима, као и националним прописима.

Законом су створени услови за спровођење поступка ревизије за све корисника јавних средстава, који у моменту ревизије, постају субјекти ревизије. Не постоји ограничење у погледу документације и других података, које субјект ревизије мора да пружи овалашћеном лицу Институције у поступку ревизије, чиме је створен први институционални оквир за супротстављање корупцији. Успостављање ове институције и успостављање сарадње са другим Владиним институцијама, представља даљи предуслов за ефикасан рад на спровођењу Закона.

Како постоји значајна веза између слободе медија и нивоа корупције, обавеза да Институција обезбеђује јавност свога рада подношењем годишњег извештаја о раду и посебних извештаја у току године Народној скупштини, одржавањем конференција за штампу, обавештавањем представника средстава јавног информисања, издавањем саопштења за јавност и др, може да допринесе смањењу корупције.

Закон (чл. 38. и 41.) регулише понашање Институције у случајевима која имају обележје кривичног дела.

Овлашћења и радње које би предузимала Институција треба посматрати кроз независност, специјализованост и средства којима располажу национални органи ангажовани на спречавању и борби против корупције, дефинисане чланом 10. тачка 3) Статута ГРЕКО, (група држава за борбу против корупције Савета Европе), као и кроз саму дефиницију корупције као криминалне радње.

За успостављање Институције биће неопходна подршка међународне заједнице, посебно у погледу припреме програма за обуку као и обуке кадрова за поступак извођења ревизије. По сазнањима којима располажемо, развијене земље у значајној мери користе одређене софтвере у поступку спровођења ревизије и планира се да се већ у току ове године дефинишу потребе у томе делу.

Изградња система комуникација и информисања јавности

Стварање система комуникација и размене информација са домаћим и међународним правним субјектима и информисање јавности о раду Институције, представља важан сегмент деловања Институције.

У вези с тим, успоставиће се начини, методе и коришћење добре праксе у комуникацији и информисању са Народном скупштином, Владом и надлежним органима као и едукација запослених за ефикасно коришћење информационог система за комуникацију.

Створиће се услови за активну комуникацију и размену искустава са другим врховним ревизорским институцијама и другим међународним организацијама из домена ревизије.

Обавиће се припрема за отварање веб сајта Институције.

Поред тога, Институција ће у циљу остваривања законом прописаних надлежности из домена јавности рада вршити публиковање потребног информативног и промотивног материјала и одржавање повремених прес конференција.

Сарадња са овлашћеним међународним струковним и финансијским организацијама

Међународна сарадња има за циљ радно, организационо и професионално повезивање са истоврсним институцијама других земаља и њиховим стручним удружењима, у циљу:

- размене знања, искустава, стручних материјала, докумената и информација ради усвајања потребних методологија и добре праксе у оквиру међународно прихваћених ревизијских стандарда;
- праћења модерних праваца развоја ревизијске професије;
- развијања билатералних односа с другим државним ревизијама, у виду заједничких семинара, посета представника других врховних ревизорских институција нашој Институцији и обратно, размене искустава, докумената и других информација везаних за успостављање Институције и обављања првих ревизија од стране Институције уз помоћ партнерско-консултантских врховних ревизорских институција.

2) Фондови стране помоћи

У 2008. години се планирају активности на обезбеђењу финансијске и консултантско-техничке подршке из страних донаторских извора, изградњи капацитета Институције, у смислу обезбеђења потребних финансијских средстава, али и институционалне сарадње и стручно-техничке помоћи и асистенције усмерене ка обуци ревизорских кадрова и успостављању и развоју Институције.

Институција ће у законом утврђеном року донети програм едукације, након чега ће се оспособити први стручњаци. Такође, у оквиру својих надлежности, а у сарадњи са Канцеларијом за европске интеграције, ћемо успоставити сарадњу са надлежним органима ради реализације средстава Европске уније из ИПА – инструмент претприступне помоћи, за успостављање Институције.

Очекује се сарадња са СИГМА-ом (иницијатива коју подржава ОЕЦД и Европска комисија), која је учествовала у изради Закона, и од које ће се тражити помоћ у даљим обукама запослених на успостављању Институције. Размотриће се могућности да се заједно са СИГМА или неким другим пројектом, успостави сарадња и подршка од стране Рачунског суда Словеније или неке друге врховне ревизорске институције, чији модел организације и ревизијске надлежности понајвише одговарају нашем моделу.

До доношења програма за едукацију, Савет ће извршити избор консултаната за обуку државних ревизора, првенствено из суседних земаља нашег окружења, као и тржишно развијених земаља. Избор страног консултанта обухватао би ангажовање: „старијег ментора“ (нека од врховних ревизорских институција са завидним искуством на пословима стручно-техничке помоћи на успостављању сличних институција) и „млађег ментора“ (нека од врховних ревизорских институција чији су модел и правни поредак у оквиру којег делују слични нашем моделу).

Административни капацитети

Институција, дакле, тренутно има пет стално запослених и то су чланови Савета Државне ревизорске институције, чији се број до 2012. неће мењати. Даље јачање капацитета Институције ће се спроводити у складу са динамиком приказаном у следећој табели:

Назив институције		Постојећа или планирана институција	Планирани укупни број запослених по годинама				
			2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
ДРИ	Савет	постојећа	5	5	5	5	5
	Ревизорска служба	постојећа	50	113	133	170	200
	Пратећа служба	постојећа	20	33	36	39	44
УКУПНО			75	151	176	214	249

3.32.2. Унутрашња ревизија

1) Општа оцена тренутног стања

Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему из октобра 2006. године („Службени гласник РС“, бр. 85/2006), стекли су се предуслови да се област интерне ревизије уреди у складу са међународним стандардима за интерну ревизију и најбољом праксом у Европској унији. Да би интерни ревизори вршили, на бази процене ризика, оцену адекватности и успешности система интерне контроле да се остваре циљеви организације, израђен је правни оквир и предузете мере на јачању институционалних капацитета које у наставку наводимо.

А) Правни оквир

Област интерне ревизије у јавном сектору у Републици Србији регулисана је следећим прописима:

- Закон о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 9/2002, 87/2002, 61/2005, 66/2005, 101/2005, 62/2006, 85/2006, 86/2006)
- Правилник о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање интерне ревизије у јавном сектору ("Службени гласник РС", бр. 82/2007)
- Приручник за интерну ревизију који поред осталог садржи:

- Модел за израду Повеље интерне ревизије;
- Модел за израду Етичког кодекса који примењују интерни ревизори;
- Модел за израду Систематизације и описа послова интерне ревизије;
- Модел за израду Стратешког и Годишњег плана рада интерне ревизије;
- Приказ стандарда Института интерних ревизора;
- Упутства за вођење интервјуа и процењивање система интерних контрола.

Б) Институционални оквир

Одељење интерне ревизије Министарства финансија тренутно обавља дужност Централне јединице за хармонизацију, са задатком израде нацрта прописа, спровођења обуке и праћења развоја интерне ревизије у јавном сектору. Почетком 2007. године у јавном сектору Републике

Србије на централном нивоу, било је 112 интерних контролора и ревизора у 25 корисника јавних средстава.

У циљу успостављања професије интерне ревизије, уз помоћ консултаната са пројекта Интерна финансијска контрола и интерна ревизија – фаза 2. финансираног од стране ЕАР, обучени домаћи инструктори спровели су седам циклуса обуке којом је обухваћено 155 полазника из 48 организација јавног сектора. Обука је подељена на четири модула и то:

1. Увод у интерну ревизију
2. Ревизорске вештине
3. Вештине вођења разговора и извештавање интерних ревизора
4. Ревизија информационих система и концепти проневере

У току је измена и усвајање систематизација радних места и описа послова, код 21. највећег корисника јавних средстава на централном нивоу, ради формирања јединица за интерну ревизију.

2) Краткорочни приоритети

А) Правни оквир

У циљу даљег развоја интерне ревизије потребно је унапредити постојећи правни оквир израдом и усвајањем следећих прописа:

- Усвајање Стратегије развоја интерне финансијске контроле у јавном сектору;
- Закон о интерним финансијским контролама у јавном сектору;
- Правилник о условима и поступку полагања испита за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору;
- Програм за полагање испита за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору.

Б) Институционални оквир

Планирани новоформирани Одсек за интерну ревизију са шест запослених у оквиру Централне јединице за хармонизацију, имао би задатак израде и ажурирања методологија, стандарда, спровођења обуке и надзора над успостављањем и развојем интерне ревизије у јавном сектору.

Успостављање јединица за интерну ревизију на нивоу већих градова и Аутономне покрајине Војводина.

Спровођење програма за полагање испита за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору.

3) Средњорочни приоритети

А) Правни оквир

Редовно ажурирање правилника, методологије и приручника за функционисање интерне ревизије.

Б) Институционални оквир

Вршити континуирано праћење развоја интерне ревизије и процену потреба за унапређење организације и обуке кадрова у области интерне ревизије. Спровођење континуиране обуке и програма за полагање испита за стицање звања овлашћени интерни ревизор у јавном сектору.

3.32.3 Јавна унутрашња финансијска контрола (ЈУФК – PIFC)

Успостављање и развој свеобухватног и ефикасног система интерне финансијске контроле у јавном сектору, укључује финансијско управљање и контролу, интерну ревизију и централну хармонизацију.

1. Општа оцена тренутног стања

Сврха увођења система за финансијско управљање и контролу је побољшање финансијског управљања и одлучивања ради постизања општих циљева. Општи циљеви су: пословање на правилан, етичан, економичан, ефикасан и ефективан начин; усклађеност пословања са законима, прописима, политикама, плановима и поступцима; заштита имовине и других ресурса од губитака узрокованих лошим управљањем, неоправданим трошењем и употребом; заштита од неправилности и превара; јачање одговорности за успешно остварење задатака; благовремено финансијско извештавање и праћење резултата пословања.

У циљу развијања и примене система за финансијско управљање и контролу, као свеобухватног система интерне контроле донети су прописи, и предузете мере на јачању институционалних капацитета које у наставку наводимо.

А) Правни оквир

- Закон о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 9/2002, 87/2002, 61/2005, 66/2005, 101/2005, 62/2006, 85/2006, 86/2006)
- Правилник о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору ("Службени гласник РС", бр. 82/2007);
- Приручник за финансијско управљање и контролу;
- Упутство за припрему буџета које се доноси за сваку календарску;
- Стручно упутство о раду Трезора из априла 2003. године;
- Правилник о заједничким основама, критеријумима и задацима за рад финансијске службе директног корисника буџетских средстава ("Службени гласник РС", бр. 123/2003);
- Уредба о буџетском рачуноводству ("Службени гласник РС", бр. 125/2003, 12/2006);
- Правилник о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем ("Службени гласник РС", бр. 20/2007, 37/2007, 50/2007, 63/2007);
- Правилник о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања ("Службени гласник РС", бр. 51/07, 14/08);
- Правилник о начину коришћења средстава са подрачуна односно других рачуна консолидованог рачуна трезора Републике и о начину извештавања о инвестирању средстава корисника буџета и организација обавезног социјалног осигурања ("Службени гласник РС", бр. 3/2004, 140/2004, 1/2006);
- Правилник о условима и начину за отварање и укидање подрачуна консолидованог рачуна трезора код Управе за трезор ("Службени гласник РС", бр. 92/2002, 8/2006).

Законима и подзаконским прописима из области државне управе и радних односа, успостављене су организационе структуре, описи послова и критеријуми за праћење радних учинака и оцењивање запослених, начин делегирања радних задатака и линије извештавања. Наводимо кључне прописе:

- Закон о државној управи ("Службени гласник РС", бр. 79/05, 101/07);
- Закон о државним службеницима ("Службени гласник РС",бр. 79/05, ...67/07);

- Уредба о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе ("Службени гласник РС", бр. 81/2007);
- Уредба о разврставању радних места и мерилима за опис радних места државних службеника ("Службени гласник РС", бр. 117/2005);
- Уредба о оцењивању државних службеника ("Службени гласник РС", бр. 11/2006).

Б) Институционални оквир

У 2007. години уз помоћ консултаната са пројекта Интерна финансијска контрола и интерна ревизија – фаза 2. финансираног од стране ЕАР, обучени домаћи инструктори спровели су седам циклуса обуке којом је обухваћен 141 полазник из 60 организација јавног сектора. Обука је подељена на четири модула и то:
Модул 1 – Увод у интерну контролу
Модул 2 – Управљање ризицима
Модул 3 – Управљачки контролни систем
Модул 4 – Спровођење финансијског управљања и контрола.

2. Краткорочни приоритети

А) Правни оквир

У циљу даље децентрализације одговорности на руководиоце организација из јавног сектора и подизања ефикасности финансијског управљања и контроле потребно је унапредити постојећи правни оквир израдом и усвајањем Закона о интерним финансијским контролама у јавном сектору.

Б) Институционални оквир

Планирано је формирање Централне јединице за хармонизацију као Сектора са два одсека са по шест запослених, при Министарству финансија, са задатком израде методологија, стандарда, спровођења обуке и надзора над успостављањем и развојем система за интерну финансијску контролу у јавном сектору. Ради спровођења наведених задатака Одсек за финансијско управљање и контролу поред вршења обуке спроводиће процену постојећег стања, сачињавати годишњи извештај и предлагати неопходне мере за подизање ефикасности система интерне финансијске контроле.

3. Средњорочни приоритети

А) Правни оквир

Редовно ажурирање правилника, методологије и приручника за функционисање система за финансијско управљање и контролу.

Б) Институционални оквир

Вршити процену потреба за унапређење организације и обуке кадрова у области финансијског управљања и контроле. Спровођење континуиране обуке руководилаца и запослених на финансијским пословима и интерних ревизора у јавном сектору. Развити

процедуре и административне капацитете како би се обезбедила ефикасна заштита финансијских интереса ЕУ.

Административни капацитети

Назив институције: Министарство финансија (МФ)		Навести да ли је постојећа или планирана	Садашњи број запослених	Планирани (укупни) број запослених (по годинама)				
				2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Сектор за буџетску контролу	Централна јединица за хармонизацију	планирана		14	18	18	18	18
	Одељење интерне ревизије (МФ)	постојећа	8	8	10	10	10	12
			Укупно	22	28	28	28	30

3.33. ФИНАНСИЈСКЕ И БУЏЕТСКЕ ОДРЕДБЕ

3.33.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

Закон о буџетском систему (бр. 9/02, 87/02, 61/05-др. закон, 66/05, 101/05-др. закон, 62/06-др. закон и 85/06), чији је основни текст усвојен 2002. године, представља модеран и свеобухватни оквир за припрему и извршавање буџета и у том смислу усаглашен је са GFS (Government Finance Statistic) стандардима и методологијом.

Један од економских критеријума Европског партнерства јесте и успостављање транспарентнијег управљања јавним финансијама. У том смислу, потребно је наставити реформу управљања јавним финансијама са циљем јачања контроле, транспарентности, одговорности и ефикасности.

У циљу даљег унапређивања буџетског система, посебно у делу планирања, припреме, доношења, извршавања и контроле буџета Републике Србије и буџета локалних власти, али и због потребе даљег усавршавања начина пословања Управе за трезор, као и унапређења система одговорности у трошењу јавних средстава, ефикасног спровођења буџетских циљева, посебно ефикасности, економичности и ефективности у припреми и извршењу буџета, Закон о буџетском систему претрпео је знатне измене. Измене су се, између осталог, односиле и на формирање Управе за трезор, као органа управе у саставу Министарства финансија, институционализацију Националног инвестиционог плана, програмског модела буџета, редефинисање интерних буџетских процедура и контроле трошења јавних средстава итд.

Да би се обезбедило спровођење процедура које прописује Европска унија у смислу стварања услова за коришћење развојне помоћи Европске уније и обавезе Републике Србије да оформи одговарајуће сопствене институције за управљање фондовима Европске уније кроз тзв. децентрализовани систем управљања фондовима Европске уније (ДИС), као и због обезбеђивања транспаретности у трошењу јавних средстава, урађен је нови текст закона о буџетском систему, који се у форми Предлога закона налази у процедури доношења у Народној скупштини.

У складу са Законом о буџетском систему, једна од функција државних финансија јесте и буџетско планирање. Буџетско планирање јесте функционално повезано са пословима извршења буџета и буџетским рачуноводством и извештавањем. Сви ови послови јесу део буџетског процеса, као свобухватног оквира за припрему и извршавање буџета у циљу унапређења буџетског система, а тиме и доношења годишњег закона о буџету. Имајући у виду значај новог начина буџетског планирања, министар финансија донео је у јануару 2006. године Одлуку о оснивању Управљачког тима за спровођење Пројекта увођења програмског модела буџета у Републици Србији, којом су започете активности на доградњи процеса припреме буџета, увођењем програмског модела буџета, на део расхода за које је целисходније планирање расхода по програмима, чиме се повезују трошкови са приоритетима и политикама Владе.

Законом о буџетском систему предвиђено је да се буџет састоји из општег дела, посебног дела и програмског дела буџета.

У том смислу, у Закону о буџету Републике Србије за 2008. годину ("Службени гласник РС", број 123/07), пет директних корисника средстава буџета Републике, финансијске планове за 2008. годину исказало је по програмском моделу буџета, и то су: Министарство здравља, Министарство за државну управу и локалну самоуправу, Министарство просвете, Министарство трговине и услуга и Министарство вера.

Финансијски информациони систем (тзв. Стални систем трезора – ССТ) званично је почео са радом 1. јануара 2008. године. Овим системом омогућено је повезивање наведених функција трезора (планирање и извршавање буџета, буџетско рачуноводство и извештавање), као и остваривање следећих циљева:

- консолидација прихода државе и расхода свих буџетских корисника на једном консолидованом рачуну трезора Републике;
- обезбеђивање информација за бољу синхронизацију прилива и трошења готовинских средстава Републике, кроз финансијско планирање;
- електронско повезивање корисника са Управом за трезор, чиме се омогућава да корисници директно подносе захтеве за преузимање обавеза;
- благовремено извршавање буџета у складу са важећом законском регулативом;
- унапређење јавне потрошње;
- модернизација система контроле извршења расхода;
- унапређење рачуноводствене функције у складу са међународним стандардима;
- боље коришћење готовинских средстава Републике Србије;
- спајање функција управљања ликвидношћу и дугом;
- јединствено сагледавање укупног јавног дуга Републике Србије.

Управљање јавним дугом и ликвидношћу је функција којом се, на основу финансијског плана Републике и прогноза сачињених коришћењем података о приливу прихода и утрошку средстава (у складу са међународним рачуноводственим стандардима и европском систему обрачуна), омогућава информисање руководства у циљу доношења ефективних одлука у вези са управљањем готовинским средствима Републике Србије и остваривањем циљева стратегије фискалне политике. Ова функција је значајна и зато што се њеним спровођењем управља унутрашњим и спољним дугом Републике, тако што се планирају и прогнозирају потребе за средствима за извршење обавеза Републике по основу дуга. Затим, планирају се и прогнозирају потребе за рефинансирањем дуга Републике, стара се о уредној отплати дугова поверилаца и о уредном измирењу обавеза Републике.

У складу са Законом о јавном дугу ("Службени гласник РС", број 61/05), Министарство финансија управља јавним дугом и припрема стратегију за управљање јавним дугом, која је саставни део Меморандума о буџету и економској и фискалној политици за буџетску годину и наредне две године. У складу са Законом о Народној банци Србије („Службени гласник Републике Србије“ бр. 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/2005), Министарство финансија доставља Народној банци Србије, ради давања мишљења, Нацрт меморандума о буџету, економској и фискалној политици и нацрт закона којим се уређује буџет у складу са роковима прописаним Законом о буџетском систему.

Обрада личних примања запослених представља централизовану обраду обрачуна и исплату зарада запослених код корисника средстава буџета Републике Србије, на текуће рачуне запослених. Овај систем исплате подразумева да корисници средстава буџета достављају Управи за трезор податке за обрачун зарада својих запослених, а Управа за трезор те податке контролише, обрађује и на основу њих преноси средства директно на текуће рачуне запослених.

Систем јавне интерне контроле, представља примену стандарда финансијске контроле који су у складу са захтевима Европске комисије у циљу обезбеђивања делотворних и транспарентних механизама финансијске контроле.

3.33.2. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР

Управа за трезор Министарства финансија основана је Законом о буџетском систему (бр. 9/02, 87/02, 61/05-др. закон, 66/05, 101/05-др. закон, 62/06-др. закон и 85/06), као орган управе у саставу Министарства.

Имајући у виду да је Закон о буџетском систему усклађен са прописима Европске уније у овој области, а да су новим Предлогом овог закона обезбеђени и услови за коришћење средстава из предприступних фондова Европске уније, као и за кофинансирање тих фондова, на законодавном нивоу не постоји потреба усаглашавања нормативног оквира са acquis-ом у области буџетског процеса.

Подзаконски акти из надлежности Управе за трезор усклађени су са Законом о буџетском систему, који прати GFS методологију. Међутим, имајући у виду да се у процедури усвајања пред Народном скупштином Републике Србије налази Предлог новог Закона о буџетском систему, чије ће, евентуално, усвајање утицати на промене у одређеним сегментима буџетског процеса, у овом моменту није могуће тачно навести које ће подзаконске акте бити потребно донети, односно изменити.

3.33.3. КРАТКОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ

Имајући у виду функцију Управе за трезор која се односи на финансијско планирање у плану је њено додатно развијање. Развијање ове функције потребно је из разлога што у овом моменту није у потпуности могуће уједначити предвиђене приходе са планираним расходима, како би се успоставило стварно управљање готовином (cash management) и обезбедила перманентна ликвидност.

3.33.4. СРЕДЊОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ

У средњорочном периоду, са циљем да финансијско управљање на нивоу државе функционише као кохерентна целина, планира се да руководиоци корисника буџетских средстава преузму одговорност за јавну интерну финансијску контролу. Ово се спроводи тако што ће се ојачати функција Управе за трезор кроз формирање Сектора за превентивну контролу, која ће разрадити процедуре контроле и финансијске документације директних корисника средстава буџета Републике и локалне власти.

Осим тога, планира се обезбеђивање сагласности функције интерне ревизије са међународним стандардима ревизије, у циљу побољшања методологије и технике које примењује интерна ревизија, како би се обезбедила сигурност буџетских средстава, побољшала управљачка структура Владе, обезбедила веродостојност и транспарентност рачуна, као и надзор над законитошћу финансијских трансакција. У том смислу, потребно је и да се обезбеди обука за руководиоце, интерне ревизоре и интерне контролоре везана за оне аспекте јавне интерне финансијске контроле који се односе на њихове улоге.

У области мониторинга и евалуације нефинансијског извршења буџета, планира се континуиран развој и спровођење процедура за праћење и процену успешности остваривања циљева и резултата кроз програмски модел буџета, ради стварања веза између планираних резултата и захтева за средствима за наредну/наредне године. Такође, један од приоритета биће и развој метода нефинансијског извештавања о постигнутим циљевима и резултатима код свих корисника буџетских средстава укључених у програмски модел буџета.

3.33.5. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР[94]

[94] Надлежности Управе за трезор Министарства финансија уређене су Законом о буџетском систему (бр. 9/02, 87/02, 61/05-др. закон, 66/05, 101/05-др. закон, 62/06-др. закон и 85/06). Међутим, у процедури доношења пред Народном Скупштином је Предлог новог закона о буџетском систему, чијим евентуалним усвајањем ће надлежности Управе за трезор бити промењене, и то у следећим сегментима:

- припрема буџета неће бити у надлежности Управе за трезор, већ ће бити у надлежности Министарства финансија
- област управљања јавним предузећима прећи ће у надлежност Министарства финансија
- Централна јединица за хармонизацију прећи ће у надлежност Министарства финансија, док ће област буџетске контроле и инспекције прећи у надлежност Управе за трезор

Из наведеног се види да ће институционални оквир Управе за трезор Министарства финансија бити потребно ревидирати у складу са евентуалним изменама нормативних оквира.

Област управљања јавним, односно државним финансијама Законом о буџетском систему поверена је Управи за трезор Министарства финансија.

Управа за трезор, према важећем Закону, обавља следеће послове:

1) у припреми буџета:
   (1) координише поступак припреме буџета;
   (2) разрађује смернице за припрему буџета;
   (3) анализира захтеве за финансирање корисника буџетских средстава и предлаже износе апропријација који се уносе у нацрт буџета;
   (4) анализира финансијске планове организација обавезног социјалног осигурања и буџете локалних власти и предлаже износе трансфера који се уносе у нацрт буџета;
   (5) учествује у припреми финансијских планова организација обавезног социјалног осигурања и буџета локалне самоуправе;
   (6) прати извршење буџета у односу на план корисника буџетских средстава, даје предлог за корекције и прослеђује коригован план ради извршења буџета и управљања готовинском основом;
   (7) прати примања и издатке буџета, примања и издатке организација обавезног социјалног осигурања и примања и издатке буџета локалних власти;
   (8) даје препоруке корисницима буџетских средстава, локалној власти и организацијама обавезног социјалног осигурања по питањима буџетског система и буџета;
2) финансијско планирање, које обухвата:
   (1) пројекције и праћење прилива на систему консолидованог рачуна трезора и на рачуну трезора Републике и захтеве за извршавање издатака;
   (2) дефинисање тромесечних и месечних квота преузетих обавеза и плаћања;
3) управљање готовинским средствима Републике, које обухвата:
   (1) управљање консолидованим рачуном трезора на који се уплаћују сва примања и из којег се врше сва плаћања из буџета, који се односе на:
      - отварање и контролу банкарских рачуна и подрачуна;
      - управљање банкарским односима;
   (2) управљање ликвидношћу;
   (3) разраду поступака за наплату примања преко банкарског система;
   (4) управљање финансијским средствима;
4) контрола расхода, која обухвата предлагање поступака одобравања преузимања обавеза, проверу пријема добара и услуга и одобравање плаћања на терет буџетских средстава;
5) буџетско рачуноводство и извештавање, које обухвата:
   (1) рачуноводствене послове за:
      - обраду плаћања и евидентирање примања;
      - вођење дневника, главне књиге и одабраних помоћних књига за сва примања и издатке по корисницима буџетских средстава;
      - међународне донације и друге видове помоћи;
   (2) финансијско извештавање;
   (3) рачуноводствену методологију, укључујући:
      - одржавање система класификације;
      - прописивање правила буџетског рачуноводства;
      - прописивање захтева у погледу интерног и екстерног извештавања;
6) успостављање финансијског информационог система, који обухвата кориснике буџетских средстава, као и систем јавних прихода и јавних расхода (стални информациони систем) и управљање тим системом;
7) послове у вези јавних плаћања који обухватају вођење евиденција и обављање послова у оквиру система консолидованог рачуна трезора, и то:

(1) вођење списка корисника средстава буџета Републике и буџета локалних власти, као и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања и друге регистре утврђене посебним прописима;

(2) отварање и вођење евиденција о уплатним рачунима јавних прихода;

(3) распоређивање уплаћених јавних прихода на одговарајуће подрачуне различитих нивоа власти, у складу са законом;

(4) вођење подрачуна корисника буџетских средстава Републике и локалних власти, као и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања, који су укључени у систем консолидованог рачуна трезора;

(5) вођење других рачуна, у складу са законом и другим прописима;

(6) пријем, контрола и обрада налога за плаћања корисника буџетских средстава Републике и локалних власти, као и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања, који су укључени у систем консолидованог рачуна трезора;

(7) издавање налога за плаћања на терет подрачуна корисника буџетских средстава Републике и локалних власти, као и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања, који су укључени у систем консолидованог рачуна трезора, на основу закона и добијених овлашћења, на основу судских и других извршних наслова, исправке грешака и наплате услуга;

(8) обављање готовинских исплата корисника буџетских средстава Републике и локалних власти, као и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања, који су укључени у систем консолидованог рачуна трезора;

(9) пријем готовинских уплата физичких лица на име измиривања обавеза по основу јавних прихода;

(10) пријем, контрола и обрада годишњих извештаја корисника средстава, у складу са законом и другим прописима;

(11) вођење фискалне статистике, у складу са прописом који доноси министар;

(12) праћење ликвидности корисника буџетских средстава Републике и локалних власти, као и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања, који су укључени у систем консолидованог рачуна трезора и давање података о томе, сагласно важећим прописима;

8) централизована обрада личних примања запослених код корисника средстава буџета Републике, која обухвата:

(1) обраду зарада, накнада зарада и осталих личних примања запослених;

(2) одржавање и чување базе података о запосленима који се односе на њихова лична примања;

9) праћење и контрола активности јавних предузећа, која обухвата:

(1) праћење процеса реструктурирања јавних предузећа, у складу са споразумима закљученим са међународним финансијским институцијама;

(2) учешће у припреми смерница за израду стратешког плана;

(3) прописивање смерница за израду пословног плана;

(4) анализу кварталних извештаја;

(5) праћење кретања масе зарада;

(6) израду извештаја за потребе комисије надлежне за реструктурирање;

10) евидентирање и праћење државне помоћи;

11) управљање средствима националног фонда која обезбеђује Европска унија.

Административни капацитети

Имајући у виду да је Закон о буџетском систему усклађен са прописима Европске уније у овој области (прати GFS стандарде и методологију), у овом моменту (2008.), не постоји потреба за

запошљавањем нових извршилаца на пословима усаглашавања са правним прописима ЕУ у области буџетског процеса.

Међутим, Предлог закона о буџетском систему, који се, дакле, налази се у процедури усвајања пред Народном скупштином, садржи измењена суштинска и организациона решења у односу на важећи текст Закона, између осталог, и када је у питању буџетирање и буџетски процес. С обзиром да у овом моменту није могуће прецизирати када ће бити усвојен Предлог закона о буџетском систему и да ли ће Предлог закона претрпети одређене измене, Министарство финансија није у могућности да, у овом тренутку дефинише административне капацитете потребне за имплементацију прописа Европске уније.

Тренутно, на пословима везаним за овај део НПИ, из оквира надлежности Управе за трезор, ради троје запослених.

4. АДМИНИСТРАТИВНИ И ПРАВОСУДНИ КАПАЦИТЕТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРАВНИХ ТЕКОВИНА ЕУ (ACQUIS COMMUNAUTAIRE)

4.1. АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ

Увод

Упоредо са приближавањем чланству у ЕУ веза између европске интегарције и реформе државне управе постаје све очигледнија и снажнија. Способност националне администрације да преузме обавезе које проистичу из процеса интеграције у ЕУ биће у следећој фази проширења ЕУ кључни параметар за процену спремности кандидата за чланство. Значај јачања административних капацитета ЕУ је нагласила 1995. године на самиту у Мадриду, тако да административни критеријум постаје још један непходан критеријум поред тзв. Копенхагешких критеријумима за чланство у ЕУ . Ниво администратвиних капацитета огледа се пре свега у ефикасној имплементацији хармонизованих националних прописа са правом ЕУ, ради чега је потребно ојачати постојеће институције, али и основати нове и усвојити нова знања, начине рада и управљања. Као предуслов развијања адекватног институционалног устројства за примену тековина европског права потребно је обезбедити и ефикасну координацију европских послова, као и развити капацитете за апсорпцију фондова ЕУ. Државама које се налазе на путу интегарције у ЕУ потребне су администрације које неће само успешно завршити овај процес већ ће тим земљама обезбедити и равноправан положај са осталим чланицама у условима слободне тржишне економије и омогућити им да у потпуности учествују у обликовању полика ЕУ.

У области државне управе не постоји европско право, тако да појединачне чланице ЕУ саме организују своју управу и међу њима постоје велике разлике. Али споровођење права насталог на нивоу ЕУ и остварење принципа слободног тржишта које је камен темељац ЕУ конструкције, зависи управо од националних администрација и њихове способности да успешно примене усвојену регулативу. Управа ЕУ је у ствари ланац националних управа који је јак онолико колико његова најслабија карика. Због тога, државе чланице имају обавезу да постигну исти резултат предвиђен европским правом, док су начини његовог достизања остављени државама на слободну вољу.

Европска комисија после искустава са последњим таласом проширења наглашава да ће пажљиво, редовно и детаљно процењивати административне капацитете нових кандидата за чланство и посветити значајну пажњу проблемима у реформи државне управе. Значајно је истаћи да се као приоритет појављује потреба да се постигне равнотежа између секторског и хоризонталног приступа реформи државне управе.

4.1.1. Реформа државне управе

Иако у области државне управе не постоје тековине европског права, временом су се кроз праксу искристалисали одређени општеприхваћени принципи европског управног права, тј. принципи управног права који су заједнички свим чланицама ЕУ, које су демократске и добро уређене државе. Сматра се да примена и даљи развој ових принципа у државама ЕУ води постепеном стварању тзв. „Европског административног простора“, у којем долази до извесне

конвергенције начина на који су њихове управе организоване.[95] Иако се појава конвергенције понекад оспорава у стручним круговима, неспорно је да се принципи европског управног права налазе у темељима јавних управа држава чланица ЕУ, као и да се њихово уграђивање у организацију и функционисање јавне управе очекује и од држава кандидата за чланство у ЕУ. Ти принципи се, најшире гледано, сврставају у четири групе: 1. поузданост и предвидљивост (правна сигурност) *(релиабилиту анд предицтабилиту)*; 2. отвореност и транспарентност(*опеннес анд транспаренцy*; 3. одговорност *(аццоунтабилиту)*; и 4. ефикасност и економичност *(еффициенцy анд еффецтивнесс).*[96]

4.1.1.1. Тренутно стање

У припреми Стратегије реформе државне управе у Републици Србији, коју је Влада донела у октобру 2004. године, посебна пажња је посвећена томе да она буде утемељена на поменутим принципима европског управног права. У том смислу, као први основни циљ реформе државне управе у Србији дефинисана је управо изградња демократске државе засноване на владавини права (која се налази у сржи првог европског принципа управног права – поузадности и предвидљивости), одговорности, јавности, економичности и ефикасности. Поред тога, главни циљ реформе јесте и да државна управа постане прави сервис грађана, што значи да буде усмерена ка њима и способна да им пружи висок квалитет услуга уз разумне трошкове. О примени ових европских принципа водило се рачуна и приликом дефинисања начела рада државне управе у Закону о државној управи (СГ бр , о којем је већ било речи у одељку 1.1.4. овог документа, као и у изради других закона којима је регулисан систем државне управе и службенички систем у Србији.

Према Стратегији реформе државне управе, централно стратешко тело Владе, на највишем политичком нивоу, које даје смернице реформи и периодично оцењује напредак у реформи, јесте Савет за реформу државне управе, којим председава председник Владе, а чији су чланови одређени ресорни министри и директор Службе за управљање кадровима. На оперативном нивоу, за спровођење и координацију процеса реформе државне управе задужено је Министарство за државну управу и локалну самоуправу (МДУЛС). Стратегија се темељи на пет основних принципа реформе, који се суштински могу окарактерисати као главни правци деловања у реформском процесу. Сходно томе, **децентрализација**, **деполитизација**, **професионализација**, **рационализизација** и **модернизација** српске државне управе треба да доведу до испуњавања основних циљева реформе, што суштински значи до стварања „европске“ државне управе у Србији.

По доношењу Стратегије, прва фаза реформе подразумевала је измену правног оквира који уређује ширу област државне управе и локалне самоуправе, а у циљу уграђивања горе поменутих принципа у законска решења. У тој законодавној фази реформе, усвојени су готово сви прописи који су били предвиђени Акционим планом за спровођење реформе државне управе за период 2004-2008. године, који чини саставни део Стратегије:

- Закон о Влади („Службени гласник РС“ бр. 55/05, 71/05 – исправка и 101/07)
- Закон о државној управи („Службени гласник РС“ бр. 79/2005 и 101/07)
- Закон о јавним агенцијама („Службени гласник РС“ бр. 18/2005 и 81/2005 - исправка)
- Закон о државним службеницима („Службени гласник РС“ бр. 79/2005, 81/2005 - испр., 83/2005 - испр., 64/2007 и 67/2007 - испр.)
- Закон о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“ 62/2006, 63/2006 - испр. и 115/2006 - испр.)

[95] „Европски принципи за јавну управу“, СИГМА рад бр. 27. ОЕЦД/СИГМА.
[96] Ibid.

- Закон о електронском потпису („Службени гласник РС“ бр. 135/04)
- Закон о заштитнику грађана („Службени гласник РС“ бр. 79/2005 и 54/2007)
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“ бр. 120/04 и 54/07)
- Закон о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција („Службени гласник РС“ бр. 43/04)

(Детаљан преглед правног оквира државне управе Републике Србије налази се у одељку 1.1.4. овог документа).

Успостављањем правног оквира утемељеног на поменутим принципима или правцима реформе државне управе у Србији створени су услови за постизање утврђених циљева те реформе.

Основни принципи непоходни за изградњу административних капацитета који су потребни за интегарцију Србије у ЕУ и који ће обезбедити њихову стабилност су деполитизација и професионализација.

Деполитизација државне управе се у првом реду остварује кроз смањење утицаја политичара на рад државних службеника, као и кроз јасно разграничење послова који су у домену политике и оних који су у домену струке, а које обављају каријерни државни службеници. Основ за примену овог принципа у државној управи пружио је Закон о државним службеницима (СГ бр.., пре свега увођењем категорије државних службеника на положају, чиме је суштински деполитизован читав један управљачки „слој“ у државној управи. Државне службенике на положају поставља Влада или други законом одређени орган, али они пре тога морају проћи изборни поступак (конкурс) који спроводи конкурсна комисија и у којем се проверава њихова стручна оспособљеност за конкретно радно место на положају за које су конкурисали.

Професионализација се огледа у стварању добро обучене, одговорне и ефикасне државне управе. Како би државна управа заиста била професионална и способна да грађанима пружи висок квалитет услуга, али и успешно изнесе реформе у свим секторима, неопходна је континуирана обука државних службеника. Доношењем Закона о државним службеницима и формирањем Службе за управљање кадровима створени су услови за развој систематских програма општег стручног усавршавања државних службеника, који се доносе и реализују на годишњем нивоу. Од кључног је значаја и обука у области европских интеграција, коју континуирано спроводи Канцеларија за европске интеграције Владе Србије. У области обуке, важно је поменути и регионални пројекат „Регионална школа за државну управу – РеСПА“, који омогућава да се државни службеници из региона повезују и заједно пролазе кроз обуке у областима од заједничког интереса за цео регион Западног Балкана и у чијем раду Србија континуирано активно учествује. О обуци државних службеника биће више речи у одељку 4.1.3. овог документа. У вези са професионализацијом државне службе релеватно је поменути и Кодекс понашања државних службеника, који је донет почетком 2008. године. Овај Кодекс ближе утврђује стандарде интегритета и правила понашања државних службеника и обавештава јавност о понашању које има право да очекује од државних службеника.

Изградња ефикасних административних капацитета обезбедиће се применом приниципа рационализације и модернизације:

Рационализација подразумева постизање организације државне управе у којој се са најмање утрошених ресурса постиже најбољи резултат, што значи најефикасније уређење. Полазне основе за примену овог принципа пружио је Закон о државној управи, који настоји да одреди услове за образовање органа управе у саставу министарстава и посебних организација и

створи претпоставке за рационалније уређење државне управе. Закон о јавним агенцијама настоји да постигне исти циљ у организовању и оснивању јавних агенција, такође у циљу рационализације свеукупног система државне управе. Рационално уређење самих органа државне управе обезбеђује се кроз правилнике о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места за сваки појединачни орган. Овим актима се планира унутрашња структура органа државне управе, као и број и структура запослених, а у њиховој изради морају се поштовати одредбе Уредбе о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места коју је донела Влада. Сваки орган државне управе мора добити сагласност Владе на свој правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, пре чега је неопходно прибавити мишљења Министарства за државну управу и локалну самоуправу, Министарства финансија и Службе за управљање кадровима. Рационализација уређења система државне управе и самих органа државне управе се спроводи на основу детаљних анализа делокруга органа и њиховог структурног и кадровског устројства (тзв. функционалне анализе), чије се препоруке затим примењују приликом измене правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места. До сада су такве анализе спроведене у појединачним органима државне управе, али за сада не постоји свеобухватан преглед дугорочних ефеката који су њима остварени. Такође, увођењем обавезе доношења и поштовања кадровских планова на годишњем нивоу за сваки орган државне управе, у складу са Законом о државним службеницима, омогућено је контролисано запошљавање нових кадрова.

Модернизација подразумева пре свега техничко и технолошко опремање државне управе и увођење нових, модернијих процеса рада, уз примену савремених информационих и комуникационих технологија. Од 2007. године се, поред постепеног опремања органа државне управе све савременијом рачунарском опремом, отпочело са систематском обуком државних службеника за рад на рачунарима и појединим програмским пакетима (више информација у одељку 4.1.3.). Усвојен је Закон о електронском потпису, чија примена треба да омогући увођење електронског пословања у рад органа државне управе.

4.1.1.2. Краткорочни приоритети

Кључни краткорочни приоритети (на основу Европског партнерства):

Наставити напоре у спровођењу реформе државне управе;

Већ је поменуто да саставни део Стратегије реформе државне управе у Републици Србији чини Акциони план за спровођење реформе државне управе за период од 2004. до 2008. године, којим је дефинисана динамика усвајања закона и других активности у реформском процесу. С обзиром на чињеницу да се активности предвиђене Акционим планом односе на период до краја 2008. године, у предстојећем периоду приступиће се детаљној анализи до сада оствареног напретка у реформи, а затим и ревизији Акционог плана како би се он прилагодио тренутним и будућим потребама у процесу реформе државне управе и предвиделе даље реформске активности. Извршиће се и ревизија самог стратешког документа, нарочито како би он укључио одговарајући модел за праћење и евалуацију спровођења реформе државне управе у њеном даљем току. Такође, у наредној фази реформе акценат ће се ставити на бољу међуресорну координацију и укључивање државних службеника из свих органа државне управе у даљу имплементацију овог процеса. Ове активности ће се спровести у оквиру пројекта „Подршка Стратегији реформе државне управе у Србији – друга фаза“ који МДУЛС спроводи у сарадњи са Програмом Уједињених нација за развој (УНДП). Пројекат се финансира кроз донацију Шведске агенције за сарадњу у међународном развоју (СИДА) и британског Департмана за међународни развој (ДФИД). Истим пројектом ће се постићи и додатна популаризација процеса реформе државне управе, како у стручној тако и у широј јавности.

У законодавној димензији реформе државне управе, у предстојећем периоду планира се и усвајање закона о општем управном поступку и закона о управним споровима, чије је доношење планирано Акционим планом за спровођење реформе државне управе за период 2004-2008. Тренутно је у фази нацрта је и закон о матичним књигама, чије доношење није предвиђено самом Старегијом реформе државне управе, али чије ће се усвајање свакако позитивно одразити на трансформисање државне управе и општинских и градских управа у Србији у добре сервисе за грађане, што управо и јесте циљ реформе. Сличан ефекат на однос државе и грађана имаће и усвајање закона о удружењима, чији је предлог Влада утврдила 11. октобра 2007. године и упутила Народној скупштини на усвајање .

Деполитизација: У наредном периоду наставиће се са адекватном применом Закона о државним службеницима, као и активностима у вези са спровођењем јавних конкурса за положаје. Применом Кодекса понашања државних службеника такође ће се допринети деполитизацији државне службе, будући да овај Кодекс прописује обавезу политичке неутралности у раду државних службеника.

Професионализација: Поред придржавања већ поменутог Кодекса понашања државних службеника, које ће допринети професионализацији државних службеника, у предстојећем периоду наставиће се са активностима на систематској обуци државних службеника, о чему ће бити више речи у одељку 4.1.3. овог документа.

Рационализација: Планирано је да се у предстојећем периоду у оквиру већ поменутог прокејта „Подршка Стратегији реформе државне управе у Србији – друга фаза“ развије стандардизована методологија за спровођење функционалних анализа у органима државне управе, као и да се пружи подршка за спровођење функционалних анализа (чија је сврха рационализација организације органа државне управе) у групи пилот министарстава.

Модернизација: У предстојећем периоду обезбедиће се израда и коришћење јединствених база података и успостављање интегрисаног система комуникације између органа државне управе на читавој територији РС, уз увођење електронског пословања и електронског потписа у рад државних институција. Такође ће се наставити са систематском обуком запослених за рад на рачунару и посебно рад у појединим програмским пакетима (пре свега МС Оффице).

Обезбедити транспарентно запошљавање и напредовање као и професионалност и одговорност.

Транспарентно запошљавање и напредовање омогућени су Законом о државним службеницима, који је детаљно прописао процедуру запошљавања у државној управи, као и предуслове за напредовање. Знатно је смањена маргина арбитрерног одлучивања руководилаца, будући да свакој одлуци у вези са запошљавањем и напредовањем мора претходити провера законом прописаних критеријума. Професионалност и одговорност ће се повећавати кроз постепену деполитизацију државне управе која је предвиђена Законом о државним службеницима, као и кроз систематску обуку државних службеника, коју спроводе пре свега Служба за управљање кадровима и Канцеларија за европске интеграције, али и други органи државне управе у оквиру својих делокруга

4.1.1.3. Средњорочни приоритети

У средњорочном периоду, спроводиће се ревидирани Акциони план за спровођење Стратегије реформе државне управе у Републици Србији. Такође, наставиће се активности на подизању свести о значају реформе државне управе и јачању међуресорне сарадње у реформском

процесу. Конкретнији средњорочни приоритети реформе државне управе биће дефинисани ревидираним Акционим планом за спровођење Стратегије.

Средњорочни приоритети на основу Европског партнерства:

Наставити са пуном применом закона о државним службеницима и државној управи;

У средњорочном периоду наставиће се са активностима које су описане у одељку о краткорочним приоритетима, а у складу са ревидираним Акционим планом за спровођење реформе државне управе.

Ојачати капацитете за обликовање политике и координацију рада управа на локалном нивоу;

Наставиће се активности у спровођењу већег броја програма и пројеката подршке локалним властима, у вези са обучавањем запослених у општинским управама, како би се ојачали њихови капацитети у креирању политика, припреми и имплементацији пројеката и програма. Ови пројекти су углавном финансирани из страних донација.

Спроводити уставне одредбе у вези с децентрализацијом и обезбедити ресурсе за органе локалне самоуправе.

Као што је већ речено, крајем 2007. године усвојена су четири закона у области локалне самоуправе, којима су доследно спроведене уставне одредбе које се односе на децентрализацију. У средњорочном периоду наставиће се са спровођењем тих закона. Наставиће се и активности које су описане у одељку о краткорочним приоритетима, посебно у домену примене закона којим ће бити регулисано питање својине јединица локалне самоуправе.

4.1.2. Захтеви институционалне изградње

Српска управна традиција дели обележја аустријског модела јавне управе. Такав модел прихваћен је још у доба Краљевине Југославије (1929-1941). СФРЈ, иако није припадала демократским политичким системима задржала је иста обележја, а захваљујући својој федеративној структури и развијеној међународној сарадњи изградила је државну управу која се за разлику од готово свих данашњих посткомунистичких земаља могла сматрати модерном и ближом савременим европским администрацијама. У том погледу може се рећи да Србија, као наследница ове традиције, има потенцијале да брзо и успешно прилагођава своју државну управу потребама функционисања у тржишној економији и плуралистучком политичком систему.

Државну управу Србије чине 22 министарства, 24 посебне организација и 11 служби Владе, у којима је запослено око 27 000 службеника.

Република Србија је препознајући значај административних капацитета за процес интеграције у ЕУ, од укључивања у Процес стабилизације и придруживања ЕУ успоставила стабилан систем координације европских послова и постепено јачала капацитете министарстава и других органа и организација, што је резултирало и позитивним оценама од стране ЕК. Упоредо са доношењем прописа који су делимично или потпуно усаглашени са стандардима ЕУ вршена је реорганизација појединих сектора државне управе, а` основан је и одређени број нових институција и тела за њихову примену. Институционална изградња је значајним делом вршена кроз реализацију билатералних и међународних пројеката техничке помоћи и коришћење претприступних инструмената Таекс и Твининг. Из средстава Кардс за 2004, 2005 и 2006 и ИПА 2007 , тренутно је у току или је окончано 26 твининг пројеката у једанаест разних области.

У овом моменту постоји знатна несразмера у обиму послова и задатака и броја извршилаца у областима које су обухваћене процесом европске интеграције. У наступајућем периоду биће неопходно ојачати ове делове администрације, највећим делом кроз реорганизацију постојећих капацитета и једним делом додатно запошљавање. Министарство финансија припремило је нацрт Стратегије за увођење децентрализованог система управљања фондовима ЕУ којом се предвиђа институционална структура, надлежности, динамика успостављања институција и обука потребних кадрова.

У свим областима планира се јачање административних капацитета кроз оснивање нових институција, јачање постојећих, ангажовање већег броја извршилаца, стручно усавршавање и набавку опреме. Институционално јачање ће се вршити из средстава националног буџета, али и билатералних и међународних пројеката, а значајна средстзва су опредељена и у оквиру ИПА фондова. За период 2007- 2011. године Србији ће биће стављено на располагање 915.9 милиона евра за финансирање пројеката из прве ИПА компоненте (помоћ у транзицији и јачање институција). Приближна процена је да ће се на усклађивање у области секторских политика одвојити 20-30% ових средстава, на политичке захтеве од 20-35%,и на друштвено економске захтеве 45-60%

Према подацима који су расположиви у овом моменту и који нису потпуни укупан потребан број извршилаца за послове који се односе на преузимање обавеза из процеса интеграције Србије у ЕУ у 2012 години је 10 937. У односу на 2007. годину када је на овим пословима ангажовано 7200 извршилаца потребно повећање износи 3737 извршилаца. Као што је већ напоменуто повећање броја запослених на пословима у вези интеграције Србије у ЕУ вршиће се делимично кроз реорагнизацију постојећих капацитета , а где то није могуће , кроз додатно запошљавање.

Детаљан преглед постојећих и планираних институција по поглављима тековина европског права са потребним бројем извршилаца, према расположивим подацима, налази се у Анексу. Ова табела биће подложна допунама и променама у наредним редакцијама овог документа.

4.1.3. Обука

Обука државних службеника спроводи се у два сегемента: општа обука коју организујује и реализује Служба за управљање кадровим и посебна обука која обухвата обуку о ЕУ и специфичне теме из надлежности појединих министарстава које спроводи Канцеларија за европске интеграције и појединачна министарства.

Стручно усавршавање државних службеника је кључни инструмент развоја модерне државне управе. Принцип професионализације као један од водећих принципа реформе државне управе, подразумева стварање добро обучене, одговорне и ефикасне управе. Ефикасност промена у државној управи зависи од тога колико су носиоци реформе, државни службеници, стручни, мотивисани и спремни на промене. У складу са тим, законодавац је предвидео две врсте програма стручног усавршавања: општи – за чију је израду и спровођење је задужена Служба за управљање кадровима (Служба) и посебан – за чину израду је задужен сваки орган појединачно. Програм општег стручног усавршавања државних службеника (Програм) из органа државне управе и служби Владе за сваку годину доноси Влада, на предлог Службе, док програм посебног стручног усавршавања државних службеника доноси руководилац за сваку годину према посебним потребама државног органа.

До сада су донета два Програма: за 2007. годину и 2008. годину. Претходни Програм, за 2007. годину чинило је девет тематских области.: Уређење и послови државне управе, Службенички систем, Савремено управљање и руковођење у државној управи, Јавност у раду,

Пројекти у државној управи, Систем јавних финансија, Ка Европској унији, Општи и заједнички послови у државној управи и Обука предавача у државној управи. Сваку тематску област чинило је неколико модула у оквиру којих су реализовани различити облици стручног усавршавања. Програм за 2008. годину је допуњен још двема тематским областима: Уставно уређење и Страни језик, док су у оквиру постојећих тематских области развијени нови програми обука или модификовани садржаји постојећих.

Програм је намењен задовољавању потреба за стручним усавршавањем различитих категорија државних службеника у зависности од хијерархије радних места (државни службеници на положајима, линијски руководиоци ужих унутрашњих јединица у органима државне управе као и новозапослени државни службеници). Програм је истовремено дизајниран да задовољи потребе државних службеника с обзиром на врсту посла који обављају: државни службеници у унутрашњим јединицима чији делокруг рада обухвата управљање кадровима, као и државни службеници ван ових унутрашњих јединица који се баве управљањем кадровима у органу државне управе и посебној организацији, затим државни службеници који се баве пословима Европских интеграција, овлашћена лица за давање информација од јавног значаја, државни службеници запослени у материјално-финансијским јединицима, координатори пројеката и сарадници на пројектима, државни службеници овлашћени за вођење управног поступка, државни службеници овлашћени за односе са јавношћу.

За потребе реализације програма обука, успостављена је сарадња са донаторима и обезбеђена подршка од стране пројеката. У оквиру органа државне управе одређене су контакт-особе и отпочело са развојем мреже координатора обука. У програмима стручног усавршавања (укупно 133) које је организовала Служба у претходној години, учествовало је 1700 државних службеника, односно 2400 полазника. Било је укључено 94 органа државне управе, служби Владе и стручних служби управних округа.

С обзиром на искуства држава-чланица ЕУ и кандидата за чланство у ЕУ, Србији ће бити потребни добро обучени, ефикасни и стручни службеници у државној управи како би успешно спровела Споразум о стабилизацији и придруживању ЕУ и наставила интеграцију у ЕУ. Све земље у овом процесу предузеле су обимну и дугорочну обуку државних службеника, која се одвијала упоредо са реформом саме државне управе и подразумевала је континуирано усавршавање као право и обавезу запослених у државној служби.

Систематска и континуирана обука државних службеника о ЕУ, која се у организацији Канцеларије за европске интеграције (Канцеларије за придруживање ЕУ) врши од 2005. године. имала је за свој циљ јачање капацитета државне управе за послове у вези са хармонизацијом националних прописа са правом ЕУ и њиховом имплементацијом, координацијом процеса интеграције, преговарањем и закључењем Споразума о стабилизацији и придруживању и управљањем фондовима ЕУ. У том циљу је од 2005. до 2007. године организовано укупно **105** семинара, радионица и других форми стручног усавршавања на **76** различитих тема које су обухватиле знања о институцијама и функционисању ЕУ, основним политикама и праву ЕУ, искуствима нових чланица ЕУ из њиховог процеса приступања, хармонизацији националних прописа са правом ЕУ, техникама преговарања и координације европских интегарција, разним аспектима приступања ЕУ, ЕУ програмима, фондовима ИПА, писању Националног програма за инеграцију Србије у ЕУ, као и већем броју веома специфичних питања из појединих области ЕУ политика и поглавља тековина европског права. Кроз различите облике обуке је било регистровано **7829** учесника. Имајћи у виду значај теме интеграције у ЕУ Канцеларија је у обуку поред државних службеника укључила и представнике привреде, цивилног сектора, школских институција и медија.

Обука је спроведена у сарадњи и са финасијском подршком великог броја домаћих и иностраних партнера[97] и у координацији са ресорним министарствима , као и другим релевантним органима државне управе.

Партнер Канцеларије у координацији била је Комисија за координацију процеса придруживања ЕУ, а сада је Стручна група Координационог тела за процес приступања која с обзиром на састав, има професионални и политички ауторитет да утиче на јачање свести о потреби убрзаног и систематског усавршавања у јавној управи и да дефинише конкретне потребе за обуком.

Посебан и веома значајан сегмент обуке су **програми Бироа за техничку помоћ и размену информација Генералног директората за проширење ЕК (Таекс)** чији национални координатор за Србију је КЕИ.

Према званичној статистици **Таекса**, у 2005. години је на више од 130 догађаја (семинара, радионица и студијских путовања) учествовало **1.675** представника Србије и Црне Горе**,** док је у 2006 . и 2007 . на укупно 190 догађаја учествовало **2297** учесника из Србије.

Поред КПЕ обука о ЕУ се спроводи и у оквиру појединих билатералних и међународних пројеката у која су укључена ресорна министарства.

Обука о циклусу управљања ИПА фондовима је део Стратегије за успостављање децентрализованог система управљања коју је сачинило Министарство финансија. .

4.1.3.1.Краткорочни приоритети

Пошто је обавеза Службе за управљање кадровима, утврђена законом, да на годишњем нивоу припрема Предлог Програма општег стручног усавршавања државних службеника, главни задатак у наредном периоду ће се односити на даље развијање програма чији ће се квалитет огледати у способности да развије потребна знања и вештине државних службеника како би се допринело унапређењу њиховог рада као и функционисању организационе јединице у којој раде.

У овом периоду обука о ЕУ ће се односити на области које налаже примена ССП пре свега у циљу хармонизације и имплементације нових прописа. У циљу спровођења НПИ као главног стратешког документа који ће дефинисати садржај и динамику ЕУ интеграција у наредних неколико година радиће се на унапређењу знања и вештина државних службеника именованих у поједине подгрупе Стручне групе, као главних координатора у вези са свим питањима која се тичу хармонизације и имплементације прописа у специфичним поглављима тековина европског права, као и других државних службеника укључених у ове послове. У 2008. планира се наставак обуке за писање и спровођење Националног програма за интеграцију Србије, као и практична *Обука за попуњавање електронског формулара НПИ документа* са циљем да је прођу сви државни службеници задужени за ове послове. Поред овога планира се обука специфичних знања и вештина потребних за учествовање у програмима ЕУ који су отворени за

[97] Београдском отвореном школом, Институтом Г17, Институтом за европску политику из Берлина, Пословном школом ИЕДЦ Блед из Словеније, немачком агенцијом ИНВЕНТ, Центром за европске преговоре и одлучивање (ЦЕНАД), Школом за менаџмент из Бледа, Академијом Истрополитаном Новом, Словачким Универзитетом Комениус из Братиславе, Министарством спољних послова Мађарске, Министарством спољних послова Републике Немачке, Владом Републике Француске,Министарством спољних послова Краљевине Норвешке, фондацијом Конрад Аденауер, Фридрих Еберт, Ханс Зајдел, Фондом за отворено друштво, фондација Шанса за стабилност, Братислава-Београд фонд, Пакт за стабилност југоисточне Европе, Владом Краљевине Норвешке,Бриселком канцеларијом, Институтом за светску економију,, Организацијом за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС), ЕСПИ институтом Амбасадом Краљевине Шпаније у Београду и шпанском Агенцијом за међународну сарадњу - Канцеларија за техничку помоћ балканским земљама,;Министарством спољних послова Луксембурга, Европским институтом за државну администрацију –Антена Луксембург, Националном школом за државну управу Француске (ЕНА)

Србију, писање твининг пројеката и програмирање, планирање и писање ИПА пројеката. Поред програма билатералне и међународне техничке сарадње интезивираће се у највећој мери коришћење Таекс програма стручне помоћи.

Обуком ће бити обухваћени и државни службеници на локалним нивоу.

4.1.3.2. Средњорочни приоритети

Како би наредни предлози годишњих програма општег стручног усавршавања били што квалитетнији и одговарали на потребе директних корисника – државних службеника, Службу очекују задаци као што су: развијање методологије утврђивање потреба државних службеника, континуирано унапређење садржаја програма, развијање система евалуације програма стручног усавршавања, обезбеђивање система финансирања обука, развој база података о стручном усавршавању, обука предавача и многи други.

У периоду до 2012. године на плану опбуке о ЕУ наставиће се активностима из претходног периода, у које ће бити укључен већи број државних служберника чије ангажовање ће бити наметнуто потребама интеграције. Поред тога у основну обуку о ЕУ ће бити укључен најшири круг државних службеника с обзиром на потребу да целокупна државна управа буде упозната са основним знањима о ЕУ. Развијаће се и посебне вештине потребне за преговарање, лобирање и разумевање процеса доношења одлука у институцијама ЕУ које су неопходне за успешно заступање интереса Србије као чланице ЕУ.

Средњорочни циљ обухвата и обуку државних службеника локалне самоуправе, као и континуирану обуку других релевантних циљних група знањима и професионалним вештинама потребним за процес приступања ЕУ

4.2. ПРАВОСУДНИ КАПАЦИТЕТИ

4.2.1. Реформа правосуђа/ **Министарство правде**

Министарство правде

Према члану 7. Закона о министарствима ("Сл.гласник РС", бр.43/2007) Министарство правде обавља послове државне управе који се односе на: кривично законодавство и законодавство о привредним преступима и прекршајима; облигационе односе; наслеђивање; поступак пред судовима, изузев управног спора; организацију и рад правосудних органа и органа за прекршаје; вештачење; извршење санкција; амнестију и помиловање; екстрадицију; прикупљање података о извршеним кривичним делима против човечности и других добара заштићених међународним правом; доношење, уз сагласност Владе, решења о предаји окривљених лица Међународном трибуналу за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године, а на основу правноснажних и извршних судских одлука; адвокатуру и друге правосудне професије; избор и статусна питања носилаца правосудних функција; стручно усавршавање запослених у правосудним органима и органима за прекршаје; међународну правну помоћ; припрему прописа о поступку пред Уставним судом и правном дејству одлука Уставног суда, као и друге послове одређене законом.

Унутрашње уређење Министарства правде, по постојећој систематизацији:

I. Сектор за правосуђе

1) Одељење за надзор у судовима, органима за прекршаје и тужилаштвима

2) Одељење за кадровске послове у правосудним органима

II. Сектор за нормативне послове и међународну сарадњу
1) Одсек за нормативне послове
2) Одељење за међународну сарадњу и европске интеграције
3) Одсек за међународну правну помоћ

III. Сектор за информационе технологије
1) Одсек за информатику и аналитику

IV. Сектор за материјално-финансијске послове
1) Одсек за буџет и аналитичо-планске послове
2) Одсек за финансијско-рачуноводствене послове
3) Одсек за инвестиционо одржавање и набавке

V. Секретаријат Министарства

VI. Кабинет министра

VII. Група за надзор и интерну контролу

У току је припрема новог Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству правде.

Потребе Министарства правде за запошљавањем

Назив институције	Садашњи број запослених	Планирани (укупни) број запослених				
		2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Министарство правде	81 + 5 лица на положају + 1 државни секретар	95 + 5 лица на положају + 2 државни секретар	113 + 5 лица на положају + 2 државна секретара	/	/	/

Судови и тужилаштва - укупан број судова и тужилаштава, укупан број запослених у судовима и тужилаштвима, изградња, реновирање објеката и техничка опрема

БРОЈ СУДОВА И ТУЖИЛАШТАВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Назив суда	**Број**
Врховни суд Србије	1
Окружни судови	30
Општински судови	138

Виши трговински суд у Београду	1
Трговински судови	17
Укупно:	**187**
Назив тужилаштва	**Број**
Републичко јавно тужилаштво	1
Тужилаштво за ратне злочине	1
Окружна тужилаштва	30
Општинска тужилаштва	109
Укупно:	**141**

БРОЈ СУДИЈА, ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА И ЗАМЕНИКА ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Назив суда	**Број судија**
Врховни суд Србије	70
Окружни судови	455
Општински судови	1.735
Виши трговински суд у Београду	32
Трговински судови	214
Укупно:	**2.506**

Назив тужилаштва	**Број јавних тужилаца**	**Број заменика јавних тужилаца**
Републичко јавно тужилаштво	1	37
Тужилаштво за ратне злочине	1	7
Окружна јавна тужилаштва	30	183
Општинска јавна тужилаштва	109	398
Укупно:	**141**	**625**

БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У СУДОВИМА И ЈАВНИМ ТУЖИЛАШТВИМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Назив суда	Број запослених
Врховни суд Србије	171
Окружни судови	1.784
Општински судови	6.913
Виши трговински	67
Трговински судови	851
Укупно:	**9.786**

Назив тужилаштва	Број запослених
Републичко јавно тужилаштво	29
Тужилаштво за ратне злочине	21
Окружна јавна тужилаштва	264
Општинска јавна тужилаштва	609
Укупно:	**923**
СВЕ ЗАЈЕДНО:	**10.709**

У 2008. години, у циљу побољшања материјално-техничких услова рада правосудних органа, а сходно средствима опредељеним Законом о буџету за 2008. годину ("Службени гласник РС" број 123/07), планирана су значајна материјална улагања међу којима као најзначајније издвајамо:

1. Обезбеђење смештајних и техничких услова неопходних за почетак рада Апелационих и Управних судова
2. У оквиру Националног инвестиционог плана (НИП), усвојени су пројекти који се односе на изградњу, реконструкцију и модернизацију постојећих објеката у циљу обезбеђења смештајних услова за рад апелационих судова и то:
   - Формирање и обезбеђење смештајних и техничких услова за почетак рада Апелационог суда у Нишу - адаптација постојеће војне зграде. Вредност 180.000.000 динара.
   - Формирање и обезбеђење смештајних и техничких услова за почетак рада Апелационог суда у Крагујевцу- адаптација постојеће зграде у оквирној вредности од 42.000.000 динара.

Из средстава предвиђених Буџетом за 2008. годину планиране су следеће инвестиције:

- Планиран је и завршетак реконструкције и доградње објекта у Немањиној улици број 9 у Београду, у циљу смештаја Апелационог суда у Београду. Вредност 1.400.000.000,00 динара
- На згради Окружног суда у Новом Саду адаптација просторија у поменутој згради у циљу смештаја Апелационог суда у Новом Саду. Вредност: 34.000.000 дин.

1. Поред наведеног у оквиру НИП-а за 2008. годину и делом за 2009. годину, планирана је реализација одобрених пројеката:
   - CCASA – Реформа судске управе трговинских судова - 200.000.000 динара
   - Реконструкција и адаптација зграде Окружног јавног тужилаштва, као и Првог и Другог општинског тужилаштва (Зелени венац бр.18 у Београду). Вредност 100.000.000 динара.
   - Реконструкција, адаптација и надоградња постојећег објекта зграде Трећег суда у Београду. Вредност 40.000.000 динара.
   - Реконструкција, адаптација и надоградња постојећег објекта зграде Четвртог суда у Београду. Вредност 30.000.000 динара.
   - Реконструкција Палате правде у Београду. Вредност 20.000.000 динара.
   - Реконструкција крова објекта у којем се налазе Одељење окружног суда за борбу против организованог криминила и Тужилаштво за ратне злочине (Београд, Устаничка број 29). Вредност 10.000.000 динара.
   - Израда крова на згради Петог општинског суда у Београду. Вредност 5.000.000 динара.
   - Изградња објекта за потребе прекршајног суда и одељења Вишег прекршајног суда у Новом Саду. Вредност 100.000.000 динара.
   - Окружни суд у Крагујевцу – адаптација и опремање зграде. Вредност 15.000.000 динара.
   - Општински суд у Бору - изградња пословног објекта. Вредност 10.000.000 динара.
   - Општински суд у Великој Плани -прикључење на градску топлану. Вредност 3.000.000 динара.
   - Трговински суд у Крагујевцу . Вредност 5.000.000 дин.

2. Из средстава предвиђених Буџетом за 2008. годину, планиране су и следеће инвестиције:
   - Надоградња зграде Општинског суда у Прешеву за потребе смештаја Општинског јавног тужилаштва у Прешеву – вредност радова 12.000.000,00 дин.
   - Комплетна реконструкција Општинског суда у Јагодини – вредност радова 12.000.000,00 дин.
   - Доградња Општинског суда у Бечеју за потребе смештаја Архиве. Вредност око 12.000.000,00 дин.
   - Набавка зграде и потребна реконструкција објекта за потребе смештаја Суда за прекршаје у Панчеву (оквирна вредност радова око 25.000.000. дин)
   - Набавка зграде за потребе смештаја Суда за прекршаје у Шапцу
   - Реконструкција подстанице и електро-мреже у згради Општинског јавног тужилаштва и Органа за прекршаје у Јагодини
   - Комплетна реконструкција и адаптација купљене зграде "Ваљевске банке" за потребе Окружног и Општинског тужилаштва у Ваљеву.

3. Поред наведеног, планиране су и следеће набавке у 2008. и 2009. години за потребе правосудних органа (од којих су неке у току):
   - набавка возила (путничких и теренских)
   - набавка неопходне информатичке опреме – у току
   - набавка метал- детектор врата – у току
   - набавка униформи и опреме за правосудну стражу,
   - набавка одора (тога) за судије.

У настојањима да се обезбеде адекватни смештајни услови за рад правосудних органа, Министарство правде улаже велике напоре да како куповином тако и закупом одговарајућег пословног простора, створи услове за несметано функционисање својих органа.

Потребе Министарства правде

	у 2008	у 2009	у 2010	у 2011	у 2012
Активности (изградња, реновирање објеката и техничка опрема)	Модернизација правосуђа (Е - правда) ЕАР ИТ, опрема за Министарство правде - окружни судови Пројекат увођења информационог система Министарства правде Пројекат успостављања савременог система међународне правне помоћи Увођење интегралног информационог система у Управи за извршење заводских санкција	Пројекат увођења информационог система Министарства правде као део правосудног информационог система	Спровођење информатичке едукације за запослене у правосудним органима у сарадњи са ресорним министарством за ИКТ; Успостављање ИТ заједнице (IT Community) и едукација типа тренинг тренера	Пројекат увођења интегралног информационог система у Управи за извршење заводских санкција као део правосудног информационог система	До краја 2012. године уведен савремени правосудни информационии систем у правосудне органе.
Укупна финансијска средства	2.500.000 евра - НИП 450.000 евра - EAR 37.500 евра - буџет РС 2.000.000 евра (UNDP, CIDA) 62.500 евра - буџет РС				

Републичко јавно тужилаштво сматра да је приоритетно решавање питања унутрашње организације јавног тужилаштва по уставном принципу да организација јавног тужилаштва прати организацију судова. Отуда досадашњи планови рационализације и процесне економије у поступању судова могу да важе за јавно тужилаштво под условом да се испоштују европски стандарди који важе за обезбеђење брзог и једноставног приступа грађана пред правосудне органе.

У том циљу Републичко јавно тужилаштво ће настојати да ажурира сопствену Анализу потреба за материјалним средствима и повећањем људских ресурса која је обављена у току 2007. године. Ово је такође и у склопу припрема јавног тужилаштва за примену новог кривично-процесног законодавства.

Успоставити ИТ мрежу за тужиоце на свим нивоима (ПЕП)

У претходном периоду значајни реформски циљеви у овој области остварени су уз међународну подршку и помоћ. Највећи број пројеката реализован је у правцу јачања инфраструктуре и ИКТ капацитета правосуђа у Републици Србији од којих су најзначајнији информатички пројекти у периоду 2001-2007. године били "Support to the Reform of the Justice System in Serbia", "Support to Court Administration (Phase II) - District Courts of Nis, Kragujevac, Novi Sad, Krusevac, Sremska Mitrovica and Belgrade", "Support to the Law Enforcement Agencies in Serbia and Montenegro", "Database for Legal Practitioners", "Support to the Court Administration - IT Training", "IT Equipment for selected courts", "IT Support to the selected courts of Serbia, phase 2" у организацији Европске агенције за реконструкцију (EAR), у организацији USAID пројекат "CCASA - Commercial Court Administration Strengthening Activity", пројекат немачке фондације IRZ „Пројекат модернизације судске управе базиране на савременој информационој технологији" као и пројекат Краљевине Норвешке „Правосудна мрежа - судски тумачи и вештаци".

У оквиру EAR пројекта "Support to the Law Enforcement Agencies in Serbia and Montenegro", који је реализован у претходном периоду успостављена је ИТ мрежа за сва јавна тужилаштва са територије града Београда и уведен је пословни софтвер за управљање предметима у пет београдских тужилаштава. У оквиру пројекта Модернизација правосуђа (Е - правда), који се финансира средствима Националног инвестиционог плана (НИП) успоставиће се ИТ мрежа за сва јавна тужилаштва са територије Републике Србије и потпуна информатизација јавних тужилаштава (увођење електронских уписника, потпуна употреба електронског пословања унутар јавних тужилаштава, електронска размена података са судовима и са МУП), све са циљем краћег трајања поступака и веће ефикасности

Јачати капацитете Тужилаштва за ратне злочине и наставити јачање капацитета за суђење ратним злочинцима у земљи уз пуно поштовање међународних обавеза према Хашком трибуналу.(ПЕП)

Тужилаштво за ратне злочине је основано 2003. године. Број предмета и лица обухваћених поступцима се сваке године увећава, тако да је у 2007. години достигао број скоро једнак укупном броју из претходне три године.

У 2008. години Тужилаштво за ратне злочине ушло је са значајним бројем сопствених предмета у различитим фазама поступка. Активно учествује у излазној фази Медђународног кривичног трибунала за бившу Југославију, што значи да ће одређени број предмета који се води пред Трибуналом бити пребачен у надлежност Тужилаштву за ратне злочине. Развијена је и активна регионална сарадња, тако да се овом Тужилаштву уступају предмети из Хрватске, а могуће је и уступање предмета из других земаља у региону. Због законског ограничења не можемо говорити о предметима и осталим подацима у бројчаним износима.

У складу са повећањем обима посла, појавила се потреба за повећањем броја запослених, у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Тужилаштву за ратне злочине, који је одобрило Министарство правде, па би у 2008. години било потребно запослити још петнаесторо људи, од тога четворо заменика, четворо са високом школском спремом и седморо са средњом стручном спремом. За плате новозапослених потребно је на годишњем нивоу 400.000. евра, што се обезбеђује из буџета Републике Србије.

За подизање нивоа техничке опремљености Тужилаштва, што умногоме доприноси побољшању ефикасности рада, али и других активности Тужилаштва, с обзиром да се истражне радње често изводе према лицима која су држављани и налазе се на територији држава са подручја бивше Југославије, потребно је 300.000. евра , што може бити обезбеђено из буџета, али и из других извора.

Тужилаштво за ратне злочине се налази у простору који је већ сад неадекватан, па би у случају повећања броја запослених било неопходно повећање радног простора за четири кабинета и десет канцеларија.

Јачати капацитете Посебног одељења за сузбијање организованог криминала Окружног јавног тужилаштва у Београду (Специјално тужилаштво) и наставити јачање капацитета за суђење извршиоцима кривичних дела организованог криминала

Од доношења Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала ("Службени гласник РС" број 42/2002, 27/2003, 39/2003, 67/2003, 29/2004, 58/2004, 45/2005 и 61/2005) јула 2002. године и фактичког почетка рада Посебног одељења за сузбијање организованог криминала Окружног јавног тужилаштва у Београду марта 2003. године, па до краја 2007. године, бележи се константно повећање обима посла.

Усвајање Устава Републике Србије 2006. године, наметнуло је потребу доношења нових закона, којима се регулише организација и надлежност јавних тужилаштава, поступак избора и престанак функције јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца, као и других питања од значаја за рад јавних тужилаштава. Из тих разлога, нужно је доношење и закона којим се уређују положај, надлежност организација и начин рада Државног већа тужилаца, као новог државног органа.

Све то изискује потребу и за редефинисање места и улоге Специјалног тужилаштва у систему јавнотужилачке организације.

Као један од приоритета, уочена је и потреба интензивне сарадње са правосудним органима који воде поступке за кривично дело организованог криминала у земљама у региону, као и у другим земљама чланицама Европске Уније.

У току 2007. године, стални тренд повећања обима послова у Специјалном тужилаштву, покушан је да се реши омогућавањем јачања кадровских капацитета тужилаштва. Ради тога је, уз сагласност министра правде, донет нови Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Специјалном тужилаштву. Наведени Правилник је својим решењима омогућио кадровско јачање тужилаштва, обзиром да је чланом 2. предвиђено да је јавнотужилачку функцију у Специјалном тужилаштву, поред Специјалног тужиоца, обавља и 25 заменика. Истовремено повећан је број систематизованих радних места тужилачког особља, што је такође од великог значаја за нормалан рад тужилаштва. Правилник садржи нова решења и у погледу саме унутрашње организације Специјалног тужилаштва.

Када је реч о унутрашњој организацији послова, они се обављају преко одређених организационих јединица, као што су Кабинет Специјалног тужиоца, Кривично одељење, Секретаријат и Одсек за међународну сарадњу, информатику и аналитику.

Оваква решења треба да омогуће нормално поступање Специјалног тужилаштва и у знатно већем броју предмета од постојећег.

Обзиром на потребу доношења нових закона или измене постојећих и њиховог усклађивања са Уставом Републике Србије, Специјално тужилаштво је било веома активно у

радним групама које су формиране ради припреме и израде закона, а који се односе на јавно тужилаштво, Државно веће тужилаца, судове, Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, Законик о кривичном поступку, Правилник о прикривеном иследнику и друге законе.

Један од првих краткорочних приоритета је свакако активно учешће на изради Закона о јавном тужилаштву, којим ће се додатно унапредити самосталност, одговорност и делотворност јавних тужилаца, као и независност у вршењу њихових функција. Нужно је усклађивање са Уставом Републике Србије у погледу начина избора јавних тужилаца и њихових заменика, трајања њихових мандата, као и у погледу других питања која нови Устав различито регулише у односу на ранија решења.

Веома је значајно да се у оквиру радне верзије Закона о јавном тужилаштву планира да Посебно одељење за сузбијање организованог криминала Окружног јавног тужилаштва у Београду постане посебно тужилаштво у оквиру јединствене јавнотужилачке организације. Организационо, Специјално тужилаштво треба планирати као самостално тужилаштво, а не као одељење било ког постојећег тужилаштва. Такво решење ће омогућити да оно постане директан буџетски корисник, што је такође веома значајно

У наредном периоду треба реализовати и неопходно унапређење организационог капацитета Специјалног тужилаштва. Потребно је обезбедити додатни простор за нормалан рад Специјалног тужилаштва за постојећи кадровски састав а поготову ако он буде проширен до могућности предвиђених Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији, због проширења стварне надлежности. За такав простор треба планирати и потребну информатичку и другу опрему, као и одговарајући канцеларијски намештај.

Као средњорочни приоритет, треба планирати јачање сарадње са тужилаштвима која се баве гоњењем учинилаца кривичних дела организованог криминала у земљама у региону и у земљама чланица Европске Уније. То се може најбоље реализовати, закључењем меморандума, вођењем заједничких поступака и пружањем међународне правне помоћи.

Један од средњорочних приоритета је праћење и имплементирање најбоље праксе која се односи на организовани криминал.

Свакодневна активност је и праћење и анализа актуелних кривичних поступака за кривична дела организованог криминала, пред Посебним одељењем Окружног суда у Београду, као и праћење кривичних поступака пред редовним правосудним органима, ради оцене да ли се ради о кривичним делима организованог криминала и евентуалног захтевања поверавања или преношења надлежности.

Управа за извршење заводских санкција, надлежност, број запослених у седишту Управе, број установа, укупан број запослених у установама, изградња, реновирање објеката и техничка опрема; унапређење објеката за затворенике са посебним потребама(ПЕП)

Управа за извршење заводских санкција организује, спроводи и надзире извршење казне затвора, малолетничког затвора, казне рада у јавном интересу, условне осуде са заштитним надзором, мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи и обавезног лечења алкохоличара и наркомана, као и васпитне мере упућивања у васпитно-поправни дом.

Заводске санкције у Републици Србији, без Косова и Метохије, извршавају се у 28 установа и то у:

- 8 Казнено-поправних завода у: Пожаревацу, Сремској Митровици, Нишу, Ваљеву, Ћуприји, Шапцу, Сомбору и Падинској Скели;
- Казнено-поправном заводу за жене у Пожаревцу;
- Васпитно-поправном дому у Крушевцу;
- Специјалној затворској болници у Београду;

- 17 Окружних затвора у: Београду, Новом Саду, Лесковацу, Чачаку, Зрењанину, Панчеву, Суботици, Врању, Крагујевцу, Краљеву, Крушевцу, Прокупљу, Ужицу, Зајечару, Новом Пазару, Неготину и Смедереву;

Законом о извршењу кривичних санкција успостављен је као установа:

- Центар за обуку запослених у Управи за извршење заводских санкција.

У Управи за извршење заводских санкција ради 3.611 запослених од чега: 1.964 у служби обезбеђења, 249 у служби преваспитања, 647 у служби за обуку и запошљавање, 219 у служби за здравствену заштиту, 501 у служби за опште послове и 31 у седишту Управе.

Финансијска пројекција потреба Управе за извршење заводских санкција
са инвестицијама и опремом по изворима финансирања

у милионима евра

Извор	2008		2009		2010		2011		2012	
	Инве - стиције	Опрема	Инве - стиције	Опрема	Инве - стиције	Опрема	Инве - стиције	Опрема	Инве - стиције	Опрема
Из буџета Републике	6,0	1,2	6,3	1,2	7,1	1,5	6,7	2,0	6,6	2,0
НИП	10,0		11,9		6,1		1,2		1,2	
ИПА	5,0									
ОЕБС		0,15		0,15						
Укупно	**22,3**		**19,6**		**14,7**		**9,9**		**9,8**	

Институција која врши обуку у правосуђу је Правосудни центар за обуку и стручно усавршавање (ПЦ), основан децембра 2001. године, а прве обуке су организоване маја 2002. године. Оснивачи Правосудног центра су Влада Србије, Министарство правде и Друштво судија Србије. Према Статуту Правосудног центра орган управљања у Правосудном центру је Управни одбор. Управни одбор броји 11 чланова. Министарство правде именује пет чланова, с тим да је у своју квоту именују једног судију и једног тужиоца. Друштво судија Србије именује пет чланова а један члан се бира из редова запослених у Правосудном центру. Правни положај правосудног центра је јавна установа, служба, са посебним овлашћењима.

Програмски савет Правосудног центра броји 9 чланова. Чланове Програмског савета бира Управни одбор. Програмски савет доноси програм обуке судија и тужилаца и формира радне групе. ПЦ има следеће радне групе: за Грађанско право, Кривично, Управно, Трговинско, Тужиоце, Људска права. У складу са законском обавезом ПЦ да организује специјалистичку обуку у области права малолетника и породичним односима, формиране су при радној групи за кривично право подгрупа за малолетнике а при радној групи за грађанско право подгрупа за породично право.

Јачање ПЦ доношењем правног оквира:

а) Донета је Стратегија реформе правосуђа у којој је Правосудни центар означен као носилац едукације у правосуђу, предвиђено је институционално јачање ПЦ и његова трансформација у Национални институт. У складу са опредељењем Владе Републике Србије и Министарства правде да ради на јачању ПЦ у Комисији за спровођење стратегије реформе правосуђа једног представника предлаже ПЦ.

б) Закон о обуци судија, јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника је донет маја 2006. године. По овом закону ПЦ је овлашћен за спровођење програма почетне (иницијалне) обуке који усваја Високи савет, док је за сталну (континуирану) обуку ПЦ овлашћен да изради и реализује програм сталне обуке.

в) Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, судије, тужиоци, адвокати и полицајци, који учествују у поступцима кад је малолетник учинилац кривичног дела или поступцима кад је малолетник жртва кривичног дела, морају проћи специјалистичку обуку у ПЦ. У складу са наведеним законом ПЦ је овлашћен да специјалистичкој обуци изда сертификат.

г) Правилником о начину стицања посебих знања о правима детета судија који суде у поступцима у вези са породичним односима, који је донела Влада Републике Србије, ПЦ је овлашћен да организује и спроведе овај програм и полазницима изда сертификат. Овај Правилник је донет у складу са захтевима о специјализацији судија а у складу са чланом 203 Породичног закона.

Капацитети ПЦ - људски ресурси, простор и финасирање

Правосудни центар тренутно има 19 запослених који примају плате из средстава која се добијају од Министарства правде. Седиште Правосудног центра је у Београду. ПЦ у Београду на располагању има 396 квадратних метара простора добијених од Владе Србије. Простор је реконструисан и опремљен средствима Министарства правде Републике Србије, УНДП и ЕАР-а. Простор је намењен раду запослених и реализацији програма обуке.

Регионални центри - регионалне канцеларије и ширење (Ниш и Нови Сад)

Тренутно Правосудни центар има регионалну канцеларију у Нишу (један запослен) и Новом Саду (једна запослен). У циљу развоја Правосудног центра средствима Европске агенције за реконструкцију обновљен је простор намењен регионалној канцеларији Правосудног центра у Нишу. Простор величине око 150 метара квадратних налази се у Окружном суду у Нишу. Поред простора за рад запослених ту се налази и простор за реализовање програма Правосудног центра.

У циљу проширења капацитета Правосудног центра 18. маја 2007. године отворена је регионална канцеларија у Новом Саду. Оснивање канцеларије помогнуто је од стране ОЕБС мисије у Србији. Према уговору ОЕБС је финансирао опремање канцеларије и материјалне трошкове у периоду мај 2006. – април 2007. године. Просторије, величине 20 метара квадратних, обезбеђене су од стране Министарства правде у Окружном суду у Новом Саду. Према Споразуму са Окружним судом у Новом Саду, Правосудни центар има право коришћења библиотеке и сале за састанке Окружног Суда у Новом Саду.

Финасирање ПЦ

УН програм за развој (УНДП) финансијски је подржао рад Правосудног центра у периоду од 2002. до краја 2004. године. Министарство правде је током 2004. године отпочело са преузимањем финасирања рада Правосудног центра. Од 2005. године Министарство правде преузело је у целини основно финасирање рада Центра (материјални трошкови и плате запослених). У буџетским средствима за финансирање рада Правосудног центра у 2006. години Министарство правде прихватило је да поред финансирања основних трошкова рада Правосудног центра учествује и у финансирњу програма обуке. У односу на 2007. годину, за 30 % су повећана средства која је Министарство правде издвојило у 2008. години за рад ПЦ.

Донације

ПЦ се додатно финасира из донација. Европска агенција за реконструкцију реализује програм "Јачање правосудног центра". Програм је после почетног застоја, изазваног правилима ЕУ за реализацију пројекта, своју пуну примену почео почетком 2006. године. Поред УНДП-а који је наставио да на партнерским основама финансијски подржава рад ПЦ од значајнијих донатора је и мисија ОЕБС у Србији која подржава отварање канцеларије у Новом Саду и део програмских активности. Програме ПЦ финасијски још подржавају и Амбасада САД, Амбасада

Републике Француске, Фонд за отворено друштво, CIDA, SIDA, ABACEELI, IRZ, GTZ и канцеларија Савета Европе у Београду.

План је да ПЦ са донаторима оствари дугорочну сарадњу у финасирању одређених активности и програма у циљу лакшег дугорочног планирања, усклађивања са расположивим буџетским средствима и одрживог развоја ПЦ.

Оснивање административних и апелационих судова

Према важећем Закону о уређењу судова, апелациони судови су судови опште надлежности. Апелациони суд је непосредно виши суд за окружни и за општински суд. Апелациони суд одлучује о жалбама на одлуке општинских судова донетих у кривичном поступку, ако за одлучивање о жалби није надлежан окружни суд, као и о жалбама на пресуде општинских судова у споровима где је могуће изјављивање ревизије. Седишта апелационих судова су у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду.

Према постојећем Закону о уређењу судова, Управни суд је посебни суд са седиштем у Београду, који у првом степену суди у управним споровима.

Планирано је да се током 2008. године донесе нови Закон о уређењу судова у складу са Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије.

За отпочињање рада Управног и Апелационих судова, неопходно је обезбедити материјалне препоставке односно зграде и објекте kao и опрему, што је и био разлог досадашњег одлагања почетка функционисања ове мреже судова. Министарство правде обезбедило је све неопходне услове за функционисање нове правосудне мреже са почетком 01.јануара 2009. године.

За рад апелационих судова (250 судија и 387 запослених), Законом о буџету за 2008. годину ("Службени гласник РС" број 123/07), одобрена су средства у износу од 2.227.199.744,00 динара.

За рад Управног суда (20 судија и 61 запослени), Законом о буџету за 2008. годину ("Службени гласник РС" број 123/07), одобрена су средства у износу од 48.228.600,00 динара.

Одобрена новчана средства ће се користити након успостављања апелационих и Управног суда.

Оснивање нових институција:

- Агенције за борбу против корупције и
- Дирекције за заплену имовине

Агенција за борбу против корупције

Закон о Агенцији за борбу против корупције, који ће бити усвоје током 2008. године, предвиђа да Агенција:

- надзире спровођење Националне стратегије за борбу против корупције (у даљем тексту: Стратегија), Акционог плана за примену Националне стратегије за борбу против корупције (у даљем тексту: Акциони план) и секторских акционих планова и о томе обавештава јавност;
- покреће поступак и изриче мере због повреде овог закона и закона који уређује финансирање политичких странака;
- решава о сукобу интереса;
- обавља послове у складу са законом којим је уређено финансирање политичких странака;
- даје мишљења и упутства за спровођење овог закона;
- даје иницијативе за измену и доношење прописа у области борбе против корупције;

- даје мишљења у вези са применом Стратегије, Акционог плана и секторских акционих планова;
- прати и организује координацију рада државних органа у борби против корупције;
- води регистар функционера;
- води регистар имовине и прихода функционера (у даљем тексту: Регистар имовине);
- пружа стручну помоћ у области борбе против корупције;
- сарађује са другим државним органима у припреми прописа у области борбе против корупције;
- развија планове интегритета у јавном и приватном сектору;
- уводи и спроводи програме едукације о корупцији;
- води посебне евиденције у складу са овим законом;
- поступа по представкама правних и физичких лица;
- организује истраживања, прати и анализира статистичке и друге податке о стању корупције;
- у сарадњи са надлежним државним органима прати међународну сарадњу у области борбе против корупције;
- обавља и друге послове одређене законом.

Почетни буџет Агенције за борбу против корупције			
Број запослених: 160 (укупно са управним одбором)			
		Бруто	
	Укупан број	**Трошак у ЕУР/год**	**месечно**
Плате запослених			
Управни одбор[98]	7	93.240,00 €	1.110,00 €
Директор	1	24.000,00 €	2.000,00 €
Помоћник за правна питања	1	14.400,00 €	1.200,00 €
ПР	1	12.000,00 €	1.000,00 €
Вође сектора	3	43.200,00 €	1.200,00 €
Остали запослени	146	876.000,00 €	500,00 €
Генерални секретар	1	14.400,00 €	1.200,00 €
Укупно плате		***274.240,00 €***	
Канцеларијска опрема	#	90.000,00 €	
Hardware			kom
Компјутери(комплет)	160	160.000,00 €	1.000,00 €
Сервери	2	30.000,00 €	15.000,00 €
Остала IT опрема	#	25.000,00 €	#
Software (WXP&MS Office)	160	120.000,00 €	750,00 €
Остали трошкови	#	100.000,00 €	
Укупно IT&ttрошкови		***435.000,00 €***	
Укупно		**1.512.240,00 €**	

Напомена: Процена почетног буџета Агенције за борбу против корупције рађена је октобра 2006. године.

Рок за почетак функционисања Агенције за борбу против корупције је најкасније 9 месеци од усвајања Закона у Народној скупштини.

[98] Закон наводи: три просечне месечне нето зараде (220€ + 150€=370€ бруто) x 3= 1110€

Дирекција за управљање одузетом имовином

Ради обављања послова предвиђених Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, који ће бити усвојен током 2008. године, оснива се Дирекција за управљање одузетом имовином. Основна функција Дирекције биће управљање одузетом имовином проистеклом из кривичног дела, предметима кривичног дела, имовинском користи прибављеном кривичним делом и имовином датом на име јемства у кривичном поступку.

Дирекција:

8) управља одузетом имовином проистеклом из кривичног дела, предметима кривичног дела (члан 87. Кривичног законика), имовинском користи прибављеном кривичним делом (чл. 91. и 92. Кривичног законика) и имовином датом на име јемства у кривичном поступку;
9) врши процену одузете имовине проистекле из кривичног дела;
10) складишти, чува и продаје одузету имовину проистеклу из кривичног дела и располаже тако добијеним средствима;
11) води евиденције о имовини којом у смислу тачке 1. става 1. овог члана управља и о судским поступцима у којима је одлучивано о таквој имовини;
12) учествује у пружању међународне правне помоћи;
13) учествује у обуци у вези са одузимањем имовине проистекле из кривичног дела;
14) обавља друге послове у складу са овим законом.

Напред наведене послове Дирекција обавља и у вези са имовинском користи проистеклом из привредног преступа односно прекршаја.

Ове послове Дирекција врши по службеној дужности или по налогу јавног тужиоца и суда.

Предвиђено је да Дирекција за управљање одузетом имовином има својство правног лица са седиштем у Београду, а може образовати посебне организационе јединице изван свог седишта. Процене чланова радне групе за израду Закона говоре да ће почетни потребан број запослених у Дирекцији бити 25. Дирекцијом ће руководити директор кога на предлог министра надлежног за правосуђе поставља и разрешава Влада, по предходно прибављеном мишљењу председника Врховног касационог суда и Републичког јавног тужиоца. Поред директора, предвиђено је да у Дирекцији ради 17 носилаца послова и 7 осталих запослених за пружање техничке подршке. Зараде свих запослених у Јединици биће регулисане важећим правним актима на основу којих се врши обрачун и исплата зараде и за све остале запослене у државној управи. За запослене у Дирекцији потребно је обезбедити одрговарајући број канцеларија, средства неопходна за покривање материјалних трошкова као и финансијска средства потребна за куповину одговарајуће техничке и рачунарске опреме и едукацију запослених у смислу припреме и обуке за ефикасно спровођење Закона. Специфична потреба биће и обезбеђивање адекватних услова за складиштење и чување привремено или трајно одузете имовине без обзира коме је тај посао поверен (што је овим Законом регулисано) у смислу испуњавања одговарајући захтева и стандарда када је у питању њено чување, обзиром да Закон прописује обавезу да Дирекција управља одузетом имовином са пажњом доброг домаћина односно доброг стручњака. Све трошкове чувања и складиштења одузете имовине сноси Дирекција за управљање одузете имовине.

На основу свега до сада изложеног произилази да укупно потребна средстава која је неопходно планирати у Буџету Републике Србије за 2009. годину за оснивање и рад Дирекције за управљање одузетом имовине износи РСД 41.023.000,00. (Детаљна пројекција укупних трошкова исказаних према врсти и носицима дата је у Анализи утицаја спровођења Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела).

Рок за почетак функционисања Дирекције за управљање одузетом имовином је најкасније 3 месеца од усвајања Закона у Народној скупштини.

4.2.2. Обука

Усвојити и примењивати законе о обавезној почетној и континуираној обуци судија, тужилаца и помоћног судског особља и ојачати центре за обуку(ПЕП)

Закон о обуци судија, јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и судијских и тужилачких помоћника је донет маја 2006. године. По овом закону ПЦ је овлашћен за спровођење програма почетне (иницијалне) обуке који усваја Високи савет, док је за сталну (континуирану) обуку ПЦ овлашћен да изради и реализује програм сталне обуке.

Унутрашња организација Правосудног центра усклађена је са програмским опредељењима ПЦ. Тако је ПЦ подељен на четири одсека и то:

а) Одсек за грађанско право
б) Одсек за кривично право
ц) Одсек за трговинско право и
д) Одсек за људска права

Годишњи програм рада припрема Програмски савет ПЦ, а усваја Управни одбор. За конкретизацију програма и активности задужене су радне групе ПЦ и руководиоци одсека. Посебна пажња се посвећује:

а) новоусвојеним базичним законима донетим у складу са опредељењем Србије за реформу правосуђа, ЕУ интеграције и стране инвестиције

б) обуци судија и тужилаца у циљу примене правних прописа у борби против корупције, прања новца, трговине људима и организованог криминала која произилази из обавеза Србије као потписнице конвеција.

в) упознавању судија и тужилаца са стандардима ЕУ и обавезама правосуђа у поступку придруживања ЕУ

г) обуци судија и тужилаца за примену међународних Конвенција о људским правима. Посебан програм обуке је "Европска конвенција о људским правима и основним слободама и Европски суда за људска права" Савета Европе.

Од краја маја 2006. године, у редован програм укључена је обука у области судског менаџмента, у коју су, тренутно, укључени председници и секретари судова, и обука портпарола судова и тужилаштава.

Обука предавача и оцењивање

До 2006. године само је један део судија-тужилаца предавача прошао обуку за предаваче. То су били предавачи на програмима трговинског права и људских права. Током 2006. израђен је јединстен програм обуке предавача. У складу са одлуком Програмског савета сви предавачи из редова судија и тужилаца током 2006. године прошли су јединствен програм обуке у циљу развоја вештине и форми предавања. Од почетка 2007. године на листу потенцијалних предавача може ући само онај судија и тужилац који је прошао обуку за предаваче, која се организује периодично. Такође, за предаваче се организују и семинари за унапређење знања и вештина предавача. По завршетку сваке програмске активности полазници оцењују квалитет програма и предавача. Такође, полазници дају и своје предлоге будућих тема за које су заинтересовани. Тренутно је завршен предлог јединственог евалуационог упитника који треба да буде усвојен на Програмском савету ПЦ.

База података

ПЦ је у циљу побољшања обуке од фебруара 2006. године креирао електронску базу података. База података омогућава бољи преглед активности, сваки полазник се евидентира, евидентира се и које је семинаре похађао и за које је теме заинтересован. У оквиру базе података региструју се и предавачи и зашто су специализовани.

Јачање регионалне и међународне сарадње

Правосудни центар има интензивну сарадњу са одговарајућим институцијама у региону. Организовање прве регионалне конференције од стране Правосудног центра, у јулу 2006. године, допринело је интензивној сарадњи институција у региону. УНДП је изразио спремност да подржи регионалну сарадњу, а уз сагласност свих одговарајућих институција у региону, Правосудном центру је поверено да координира ове активности.

Правосудни центар је члан Лисабонске мреже Савета Европе, мреже институција земаља чланица Савета Европе задужене за едукацију у правосуђу, као и члан "HELP" програма Савета Европе, који координира програмима обуке у области људских права.

Евалуација семинара одржаних у току 2007. године

Едукације у току 2007. године почеле су 12. јануара у Крагујевцу када је одржан семинар из области Кривичног права "Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица", а завршиле су се 21. децембра 2007. године, када је у Новом Саду одржан семинар из области људских права: "Европска конвенција о људским правима". Укупно је одржано 183 семинара. На овим семинарима партиципирало је 6 253 учесника.

Обезбедити даљу обуку заводског особља (ПЕП) и ојачати Центар за обуку

Залагањем Управе за извршење заводских санкција и уз подршку Мисије ОЕБС-а, септембра 2004. године, основан је Центар за обуку запослених у Управи. Центар је основан са циљем да свим запосленима као најважнијем ресурсу система извршења и носиоцима реформи, омогући обуку, стручно усавршавање, унапређење знања и квалификација и повећање мотивације за рад доприносећи тиме реформи система извршења у целини.

У 2006. и 2007. години, Центар преузима водећу улогу у организацији и координацији свих видова обуке који се реализују у целом систему извршења заводских санкција.

Начин рада Центра и спровођење обуке

Центар спроводи обуку запослених на основу одговарајућих наставних програма и планова у виду основних, допунских, специјалистичких курсева и других облика обучавања (радионица, семинара, конференција), самостално или у сарадњи са другим органима, институцијама и међународним организацијама. Обука се углавном спроводи у Центру, али по потреби и у заводима, на радном месту, у другим установама и објектима.

Центар преузима све важнију стратешку улогу не само у обуци новог особља и особља које већ ради у Управи, већ и у одабиру и тестирању будућег кадра Управе.

Обуке спроведене у 2007. години

У сарадњи са Мисијом ОЕБС у Србији, Центар је реализовао низ основних и специјалистичких курсева како за приправнике тако и припаднике свих звања у служби за обезбеђење.

168 приправника службе за обезбеђење прошло је кроз три круга обуке, након чега је полагало стручни испит за звање командира. За звање старијег командира обуку и полагање испита је прошло 269 радника службе за обезбеђење. За звање надзорника обуку и полагање испита прошло је 61 запослених. Одржано је и полагање испита за звање заповедника страже и старијег заповедника страже и 8 кандидата је положило.

Центар је координирао 6 семинара за представнике службе за преваспитање, правнике, здравствене раднике, тренере, управнике завода и начелнике служби. Обука припадника ових служби представља новину, будући да је због недостатка ресурса пракса обучавања овог кадра давно прекинута. На тај начин су организовањем различитих видова обуке обухваћени представници свих служби у Управи.

У 2007. години Центар за обуку запослених у Управи проширио је своју делатност и поред уобичајене едукације припадника службе за обезбеђење и службе за преваспитање посвећује доста пажње и ресурса обуци запослених у служби за обуку и упошљавање, обуци правника и шефова рачуноводства запослених у служби за опште послове, обуци повереника који ће се бавити спровођењем алтернативних санкција и обуци особља које ће радити у специјалном затворском режиму.

Организациона структура и стратешка опредељења Центра

Данас, Центар за обуку броји десетак запослених са дугогодишњим искуством у области извршења, има свој Управни одбор, а уз помоћ Мисије ОЕБС-а опремљен је најсавременијим наставним средствима која помажу несметано одржавање обуке и ефикасан рад.

Утврђена је организациона структура Центра, успостављени су стручни органи - Савет и Наставничко веће, и дефинисани стратешки и оперативни циљеви Центра. Стратешки циљеви, између осталог, подразумевају организацију обуке као континуираног процеса која је императив свих реформи у Управи.

С друге стране, оперативни циљеви Центра подразумевају обучавање новопримљених радника, обучавање за нове послове, нове технологије и поступке рада и примену нових стандарда рада или других прописа, увођење запослених у нове радне и руководеће улоге, континуирано усавршавање знања из области система извршења заводских санкција, усмеравање индивидуалне развојне каријере, евиденцију резултата и издавање сертификата.

5. НАЦИОНАЛНА ВЕРЗИЈА ПРАВНИХ ТЕКОВИНА ЕУ

5.1. СТАТУС

Држава која подноси захтев за чланство у Европској унији мора бити спремна за прихватање Acquis Communautaire-a (правних тековина Европске уније, у даљем тексту: Acquis) у целости и мора бити спремна за његову примену. У политичком смислу то је кључно правило о којем се не може преговарати и један од услова за приступање ЕУ. Имајући у виду да се Оснивачки уговори разликују од традиционалних међународних уговора и других уговора које закључују државе чланице по томе што њихове одредбе стварају права и обавезе не само за државе, већ и за њихове грађане и привредне субјекте, као и чињеницу да правне тековине ЕУ имају директно дејство и ефекат, познавање прописа ЕУ је кључно за њихово поштовање, а јединствена примена права може се осигурати само ако су прописи доступни на службеном језику државе чланице.

Имајући у виду да је чланом 10 Устава Републике Србије утврђено да је службени језик у Републици Србији српски језик, сагледаће се све могућности и предузети одговарајуће активности у циљу благовремене припреме националне верзије Acquis-a, као и оспособљавања довољног броја стручњака различитог профила који ће омогућити да након пријема Србије у ЕУ, српски језик буде званичан језик ЕУ, а национална верзија Acquis-a објављена у Службеном листу ЕУ на српском језику. Услов за објављивање је да је урађен у складу са стандардима припреме правних прописа који су утврђени у ЕУ.

Због обима прописа ЕУ, који се објављују у Службеном листу ЕУ (око 115.000 страна Службеног листа, што одговара 150.000 страна стандардног формата, уз просечан годишњи пораст од 3.000 до 5.000 страница), припрема националне верзије Acquis-a показала се највећим преводилачким подухватом у историји већине нових држава чланица. Овај изазов се не састоји само у енормном броју страна које треба превести и редиговати, него и у сложености целокупног процеса, ангажману стручњака различитих профила, нивоу стручних знања и вештина, као и нужној интердисциплинарној сарадњи. Да би се пројекат припреме националне верзије Acquis-a урадио квалитетно, како у језичком тако и у стручном и правничком смислу, мора обавезно обухватити четири компоненте: превођење, стручну редактуру превода, правну редактуру превода и лектуру. Подела рада између стручњака различитих профила мора бити организована на начин, да превод обаве преводиоци, стручну редактуру стручњаци из ресора, а правну редактуру правници надлежни за системска правна питања из поједине области, као и да читав процес буде координиран из једног центра.

Имајући у виду да је рад на пројекту какав је национална верзија правних тековина Европске уније (национални Acquis) ново искуство за стручњаке различитих профила, мора се посветити посебна пажња образовању преводилаца и стручњака, што претпоставља и модернизацију школских и студијских програма. То је посебно значајно имајући у виду обавезу поједине земље, да након приступања ЕУ располаже са довољним бројем образованих преводилаца и тумача, правника-лингвиста, терминолога и лектора, који ће се запослити у институцијама ЕУ.

5.2. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

5.2.1. Нормативни и институционални оквир

Уредбом о оснивању Канцеларије за европске интеграције (“Службени гласник РС”, број 126/07), чланом 2. утврђен је делокруг надлежности Канцеларије, тако да Канцеларија врши стручне, административне и оперативне послове и послове за потребе Владе повезане са

координацијом рада министарстава, посебних организација и служби Владе од стране Владе који се односе између осталог и на "координацију превођења и припреме националне верзије прописа Европске уније и превода законодавства Републике Србије на један од званичних језика Европске уније".

У складу са поменутом уредбом Канцеларија је израдила нацрт Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места према којем је предвиђено успостављане Одељење за координацију превођења, правне и језичке редактуре. Одељење ће обављати послове који се односе на: координацију превођења и припрему националне верзије прописа Европске уније – Acquise communitare*;* координацију правне и језичке редактуре преведених правних аката комунитарног права; превођење домаћег законодавства на један од званичних језика Европске уније; израду предлога за успостављање јединствене терминологије Европске уније и израду појмовника терминологије Европске уније на српском језику, као и други послови из делокруга Одељења. Одељење ће имати две уже унутрашње јединице: Одсек за координацију превођења и Одсек за кординацију правне и језичке редактуре.

Одсек за координацију превођења обављаће послове који се односе на: координацију превођења примарног и секундарног законодавства Европске уније на српски језик и координацију превођења релевантног домаћег законодавства на један од званичних језика Европске уније; формирање листе приоритета за превођење; превођење за потребе Канцеларије са српског на енглески и са енглеског на српски језик: информација, пословне преписке и других стручних материјала; креирање и ажурирање базе података преведених прописа; креирање и организовање мреже преводилаца; организовање стручне обуке за употребу преводилачких алата и усавршавање запослених на процесу превођења; сарадњу са другим релевантним институцијама, као и други послови из делокруга Одсека.

Одсек за координацију правне и језичке редактуре обављаће послове који се односе на: координацију правне, стручне и језичке редактуре преведених правних аката Acquis-a; креирање и ажурирање базе преведених прописа; припрему предлога за успостављање јединствене терминологије; креирање и организовање мреже спољних сарадника и координацију и контролу њиховог рада; достављање тражених информација надлежним институцијама у вези са преведеним правним актима, као и други послови из делокруга Одсека.

Предвиђено је да у новом Одељењу буде запослено укупно четрнаест државних службеника.

5.2.2. Статус припреме националне верзије Acquis-a

Систематски рад на припреми националне верзије правних тековина ЕУ започет је пилот пројектом „Превођење и правно језичка редакција правних тековина ЕУ“, који је реализован 2004. године на нивоу државне заједнице СЦГ. Резултат тог пројекта је 2.170 страна преведених, језички и правно редигованих правних аката комунитарног права. Сваки преведени правни акт (уредба, директива, одлука) прате обрасци који садрже податке о акту (назив акта, *Celex* број, референтни број, област на коју се пропис односи, број страна оригинала и превода итд), податке о преводиоцу и „стручном читачу“, термине који су били спорни између преводиоца и стручног читача, те да ли су усаглашени.

Пре реализације наведеног пилот пројекта, осим превода оснивачких уговора, које су превеле поједине научне институције, и једног броја уредби и директива које су преводили поједини државни органи за своје потребе, значајнијег превођења Acquis-a није било. Уз то, превођење тих аката није вршено на координиран и систематичан начин, не постоји једнообразна терминологија кориштена у овим преводима, па је реч о тзв. незваничним преводима, тако да ће и те преводе бити потребно подвргнути правној и стручној редактури. У Канцеларији за европске интеграције су у току активности на прикупљању и систематизацији следећих база правних прописа:

- превода текстова прописа Европске уније који поседују министарства и други органи (база података преведених прописа ЕУ), као и институти и институције у Србији.
- прикупљању и систематизацији преведених правних прописа Републике Србије на енглески језик (база података незваничних превода наших прописа на енглески).
- прикупљању постојећих тезауруса и осталих приручника намењених превођењу Acquis-а.

5.3. КРАТКОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ

Припрема националне верзије Acquis-а је значајан, обиман и дуготрајан процес, због чега му треба приступити на координиран, систематичан и стандардизован начин, у условима добре регионалне сарадње, као и заједничких иницијатива преко пројеката из европских регионалних фондова. Национални програм за интеграцију треба, пре свега, да обухвати само превођење прописа, а остале фазе треба да буду у надлежности органа држава кандидата. Стога је кључни краткорочни приоритет Србије договор о сарадњи на регионалном нивоу у овој области између држава које имају сличан језик и правну традицију, будући да се овај пројекат на тај начин може обавити благовремено, рационално, ефикасно и стручно.

Србија ће у краткорочном периоду развити властити модел припреме националне верзије Acquis-а, полазећи од: нивоа правне и стручне терминологије, постојања одговарајућег броја преводилаца и сарадника на разним нивоима редактуре, постојања стручних институција за сарадњу и рад на пројекту, управној и језичкој пракси и традицији, финансијским ресурсима и другим факторима.

Европска унија ће преко Европске агенције за реконструкцију финансирати два пројекта у области превођења који треба да почну у току 2008. године.

Први пројекат под називом *Техничка подршка изградњи капацитета одељења за координацију превођења* има за циљ унапређење институционалних капацитета Србије за реализацију процеса превођења правне тековине Европске уније на српски језик, како би се омогућило усклађивање са захтевима у оквиру Споразума о стабилизацији и придруживању и правних тековина ЕУ (*Acquis Communautaire*), као и развијање модерне и ефикасне јединице за координацију превођења у Канцеларији за европске интеграције, која ће бити у стању да управља и координира процес превођења Acquis-а. Резултати овог пројекта ће бити: Стратешки план за припрему националне верзије Acquis-а, укључујући дефинисање и спровођење организације и систематизације одељења за координацију превођења; креирање плана за развој и обуку у погледу информатичког система; унапређење квалитета превођења, терминолошке и правне ревизије; обука за запослене у Одељењу за превођење и другим релевантним јединицама државне управе Републике Србије у погледу основних вештина које су неопходне за реализацију задатака у области превођења, ревизије и терминологије, укључујући и у погледу коришћења одговарајућих преводилачких и терминолошких база података. Овај пројекат ће пружити подршку Одељењу за превођење Канцеларије за европске интеграције у процесу контролисања и ревизије функционисања, структуре, запослених и процедура које се односе на процес превођења, утврђивању јединствене терминологије, правне ревизије, развијање информатичке компоненте процеса координације и самог превођења, као и формирања терминолошких база и архивирања превода. Вредност пројекта *Техничка подршка изградњи капацитета одељења за координацију превођења* износи 1.000.000 евра

Други пројекат намењен је превођењу правних тековина ЕУ и требало би да почне 1. септембра 2008. године, а период спровођења је 24 месеца од датума почетка. Циљ овог пројекта је превођење дела правне тековине Европске уније на српски језик у одређеном броју приоритетних области. Укупан број страна преведених прописа ЕУ који треба да се достави Одељењу за координацију превођења Канцеларије за европске интеграције је 16.000. У циљу подстицања регионалне сарадње на пословима превођења Србија је подржала тзв. *Милочерску*

иницијативу[99] коју је иницирала Влада Црне Горе у циљу конкретизације заједничког приступа превођењу правних тековина ЕУ. С тим у вези Влада Србије је предложила да се резултати наведеног пројекта превођења, без икаквих услова, поделе са суседним државама у региону. Вредност пројекта *Превођења правних тековина Европске уније* износи 500.000 евра.

Међу краткорочне приоритете свакако спада и креирање мреже спољних преводилаца. Креирање мреже преводилаца је веома важно, јер превођење може да се обавља на свим нивоима чак и ван органа државне управе. Међутим, правна и стручна редактура мора да се обавља у оквиру министарства и других државних органа и мора бити јасно координирана. Канцеларија за европске интеграције ће, као надлежан орган за координацију овог пројекта, у сарадњи са надлежним органима, и у складу са препорукама из горе наведених пројеката, припремити упуства за превођење и редактуру, као и план обуке за преводиоце и друге стручњаке, који ће бити укључени у овај пројект, као и спровести одговарајућу обуку.

Значајна пажња биће усмерена и на информатичку подршку целокупном процесу, а посебно употреби електронских помагала за коришћење и попуњавање преводилачких меморија. Канцеларија за европске интеграције ће у оквиру постојећег Твининг пројекта *„Изградња капацитета у процесу европских интеграција“* преусмерити одређена средства управо на активности у вези са успостављањем информатичке подршке за процес координације превођења. Све активности у оквиру поменутог Твининг пројекта морају бити завршене до краја марта 2009. године.

Прописима који регулишу организацију и начин рада органа државне управе треба предвидети преузимање одговорности ресорних министарстава за оцену усаглашености предложених прописа, као и постепено укључивање Секретаријата за законодавство у овај процес, у домену њихових надлежности. У том циљу, неопходно је кадровски ојачати све ресоре, запошљавањем особља са знањем службених језика ЕУ и одговарајућим знањем европског права.

Преводиоци из Одсека за координацију процеса превођења у Канцеларији за европске интеграције треба да се ослободе постојећих послова који нису у вези са припремом националне верзије Acquis-a, како би почели да раде искључиво на координацији тог процеса. Такође, Одсек је нужно кадровски ојачати, пре свега, са службеницима који ће се бавити терминологијом, једним правником и документаристом, на начин што ће, имајући у виду обим рада, до краја 2008. године у Одсеку за координацију процеса превођења бити запослено укупно 5 службеника колико омогућава тренутно важећи Правилник. По усвајању новог Правилника неопходно је приступити попуњавању новопредложених радних места у будућем Одељењу за координацију превођења, правну и језичку редактуру (укупно четрнаест запослених).

У краткорочне приоритете спада и формирање терминолошке базе и припрема речника за поједина стручна подручја и њихов унос у терминолошке базе у циљу обезбеђивања услова за стандардизовано превођење. Усвојиће се планови за превођење или листе приоритета за превођење складу са планираним процесом хармонизације прописа из Поглавља 3 Националног програма за интеграцију у Европску унију.

Канцеларија за европске интеграције ће, у сарадњи са надлежним органима, припремити пројекцију финансијских трошкова неопходних за ове потребе са изворима за његово финансирање (ЕУ фондови, државни буџет). Претходно је неопходно утврдити методологију за израчунавање трошкова превођења и редактуре, као и других пратећих трошкова.

Док претходни приоритети представљају предуслов за обезбеђивање системских и организационих претпоставки за усвајање националне верзије Acquis-a до краја 2012. године, суштински краткорочни приоритет је превод и утврђивање кључне теминологије правних тековина ЕУ.

---

[99] Прихваћена на регионалној Конференцији *Through Cooperation towards Integration* одржаној у Пржном, Црна Гора, септембар 2007. године

5.4. СРЕДЊОРОЧНИ ПРИОРИТЕТИ

Истовремено са израдом националне верзије примарног законавства ЕУ, радиће се на националној верзији секундарног законодавства, коју треба припремити до краја 2012. године. У овом року континуирано треба радити на попуни терминолошке базе превода са циљем да се створе услови, како за ефикасност рада тако и за усклађеност терминологије у процесу припреме националне верзије Acquis-a и за њену употребу по приступању Србије ЕУ.

Такође, неопходно је благовремено створити системске претпоставке за адекватно школовање преводиоца, правника лингвиста, лектора и терминолога за потребе приступања и будућег чланства Србије у ЕУ. С тим у вези, Канцеларија за европске интеграције је један од партнера у конзорцијуму који предводи Филолошки факултет Универзитета у Београду и који је поднео пријаву за Темпус пројекат за реформу курикулума за језичке студије. У оквиру овог пројекта је предвиђено и оснивање Националног центра за језике, превођење и информатичку писменост. Овај центар је осмишљен као једна од кључних оперативних језичких институција у држави и биће надлежан за стандардизацију српског језика, утврђивање и потврђивање квалитета превода званичних докумената са српског и на српски језик, усвајање јединствене терминологије за превођење прописа ЕУ на српски, информатичко описмењавање језичких стручњака, креирање и одржавање преводилачких алатки, посебно глосара и база података.

5.5. АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ

Одсек за координацију превођења Канцеларије за европске интеграције тренутно има једног стално запосленог државног службеника. Према постојећем правилнику могуће је запослити још четири државна службеника. Након усвајања новог Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места према којем је предвиђено успостављане новог Одељења за координацију превођења, правне и језичке редактуре, предвиђено је да се број запослених повећа на четрнаест. Истовремено, имајући у виду обим посла, Одељење ће радити на успостављању мреже спољних сарадника. Даље јачање капацитета Одсека за координацију превођења ће се спроводити у складу са динамиком приказаном у следећој табели:

Назив институције	Навести да ли је институција постојећа или планирана	Садашњи број запослених	*Планирани (укупни) број запослених (по годинама)*				
			2008	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*
СЕИО/Одсек за координацију превођења	Постојећа	2	3	9			
Укупно		2	5	14			

Напомена:
За превођење Acquis Communautaire-a, имајући у виду да у овом моменту постоје само прелиминарне назнаке за сарадњу више земаља региона на овом питању, по проценама експерата ЕУ, потребно је обезбедити средства у износу од око 10 милиона евра, од чега око 7 милиона за превођење, стручну и правну редактуру, а до 3 милиона евра за координацију и обуку стручног особља и информатичку подршку. У овом тренутку Европска комисија није заинтересована да финансијски подржи превођење правних тековина ЕУ за појединачне државе западног Балкана.

Логика оваквог приступа заснована је на чињеници да су језичке различитости међу државама бивше СФР Југославије готово незнатне, те да би превођење на сваки од постојећих језика било нерационално и неекономично са становишта трошења средстава ЕУ. Могуће је очекивати да ће у будућности Европска комисија инсистирати на подели посла у вези са превођењем правних тековина ЕУ међу државама западног Балкана. Овакав приступ ЕУ је у потпуности у складу са залагањем Србије у оквиру поменуте *Милочерске декларације*, и могао би значајно растеретити државни буџет Републике Србије.

6. ОПШТА ФИНАНСИЈСКА ПРОЦЕНА РЕФОРМИ

Читав процес европских интеграција, који укључује усклађивање домаћег права са правним тековинама ЕУ, изградњу и унапређење административних капацитета за спровођење тако усвојеног законодавства, као и превођење и стварање националне верзије Acquis-a, подразумева и издвајање значајних средстава. Ова средства ће у великој мери морати бити издвојена из буџета Републике Србије, али и из средстава иностране финансијске подршке.

Како би задаци који су предвиђени НПИ били и остварени, Република Србија ће користити и техничку и финансијску помоћ Европске уније преко Инструмента за претприступну помоћ (ИПА), као и помоћ у усклађивању коју упућује ТАИЕХ, али и све за Србију отворене комунитарне програме. За период 2007 - 2011. године Србији ће бити стављено на располагање 915.9 милиона евра за финансирање пројеката из прве ИПА компоненте (помоћ у транзицији и јачање институција). Такође, билатерални програми помоћи држава чланица ЕУ, као и других држава, ће бити координирани како би одговарали потреби спровођења свих активности које проистичу из НПИ. Значајна средства ће бити неопходна и за превод комунитарних правних правила на српски језик, као и за њихово транспоновање у домаће право, посебно у областима заштите животне средине, пољопривреде, транспорта и социјалне политике. Ове ће области у будућем програмирању средстава која су преко ИПА доступне Србији свакако имати приоритет.

Наравно, НПИ је превасходно задатак и обавеза Републике Србије, па тако и обезбеђивање довољних средстава за његово спровођење. Треба додати да се заједно са спровођењем НПИ мора рачунати и на потребна средства за спровођење Споразума о стабилизацији и придруживању, која такође морају бити обезбеђења из буџета Републике Србије.

Свакако највећи трошак за буџет Србије може бити изазван потребом за јачањем административних капацитета који су неопходни за спровођење НПИ. Но, треба имати у виду да се пораст административних капацитета који су неопходни у ове сврхе може највећим делом обезбедити и у оквиру реорганизације постојећих административних капацитета у органима државне управе Србије. За онај део радних места која су потпуно нова, неопходно је и ново запошљавање, за шта је потребно издвајање додатних средстава из буџета. Процена је да ће за потреба европских интеграција, и спровођења НПИ до 2012. године на овим пословима радити 50% више запослених него што је случај у овом моменту. Реч је о броју оних који ће радити не само у органима државне администрације, већ и у локалној самоуправи, новим телима за спровођење усклађених закона, као и у правосуђу.

Национални програм за интеграцију је, у делу који се односи на обавезе у 2008. години, усклађен са годишњим Програмом рада Владе Србије а тиме и буџетом за 2008. годину. Тиме су средства потребна за његово спровођење у 2008. години већ обезбеђена. Но, Национални програм интеграције ће већ у планирању буџета за 2009. годину постати једна од његових полазних основа.

Финансијском проценом за Национални програм интеграције су обухваћени пре свега издвајања за трошкове администрације, који укључују бруто зараде запослених и основне трошкове опреме и трошкове канцеларијског пословања. Такође ова средства подразумевају и потребе и трошкове за образовањем, обуком и усавршавањем кадрова. Овим средствима, тако, нису покривени они издаци који ће у наредних пет година настати у процесу европских интеграција а односе на капиталне инвестције, уз изузетак посебних сектора који су инвестиционо интензивни.

Како би била обезбеђена једнообразност у процени неопходних и планираних финансијских средстава, али и како би био олакшан обрачун потребних трошкова, органи јавне управе су добили Упутство – оквирни трошковних за процену фискалног утицаја. Ово је служило

као водић за попуњавање табела финансијских потреба у спровођењу Нациналног програма интеграције.

Према првим проценама средстава која ће бити неопходна за институционалне капацитете, која могу бити изведена из финансијских потреба спровођења НПИ, могуће је закључити да је стопа издвајања Републике Србије на нивоу који је био уобичајен за искуства других држава у истој фази европске интеграције. У односу на средства која су 2008. године издвојена за процес европске интеграције Србије у ширем смислу, процена је да ће до 2012. године та средства повећати за 15%. Реч је, дакле, о средствима која ће порасти у односу на издвајања из буџета Републике Србије, и која се односе на изградњу и унапређење административних капацитета Републике Србије у процесу европских интеграција.

У процену потребних средстава нису укључена средства потребна за превођење комунитарне правне баштине на српски језик. За превођење Acquis Communautaire-a, по проценама експерата ЕУ, потребно је обезбедити средства у износу од укупно око 10 милиона евра, од чега око 7 милиона за превођење, стручну и правну редактуру, а до 3 милиона евра за координацију и обуку стручног особља и информатичку подршку.

Упоредна искуства показују да средства која су потребна за спровођење Националног програма интеграције, изградње административних капацитета, унапређивање процеса европске интеграције уопште у фази пре стицања статуса државе чланице износе 2-4% БНП. С друге стране, користи од овог процеса се виде у расту нових страних директних инвестиција, које као најдиректнији резултат имају повећање запослености, продуктивности и раст нивоа техничке опремљености – ови елементи су у великој мери основни фактори раста самог БНП, а тиме и раста стандарда и квалитета живота грађана Србије. Сва упоредна искуства показују да процес приступања државе Европској унији доноси много веће користи за државу кандидата, која није само економска, већ и корист развоја демократског друштва и институција, те прихватање и развијање европских вредности у Србији.

НАПОМЕНА: Током јавне расправе о Националном програму интеграције Србије у Европску унију биће допуњен део који се односи на финансијску процену потребних средстава за спровођење овог Плана. Такође, напомињемо да је приликом дефинисања финансијских потреба неопходно имати у виду динамику процеса програмирања ИПА фонда (н+2), што значи да ће искључиво средњорочни приоритет моћи да буду финансирани из средстава ИПА 2008.

АНЕКС

ЗАХТЕВИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ДРЖАВНЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ

(преглед планираних нових извршиоца по институцијама)

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	**Министарство економије и регионалног развоја**										
		Сектор за запошљавање / Група за запошљавање у иностранству и миграције	**02 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РАДНИКА**	Постојећа	2	2	2	2	2	2	**0**
		Сектор за управљање индустријским развојем	**20 ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНДУСТРИЈСКА ПОЛИТИКА**	Постојећа	12	15	15	15	15	15	**3**
		Сектор за развој МСПП	**20 ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНДУСТРИЈСКА ПОЛИТИКА**	Постојећа	9	15	21	27	33	39	**30**
		Сектор за управљање процесом приватизације и реструктурирања привреде	**20 ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНДУСТРИЈСКА ПОЛИТИКА**	Постојећа	7	14	14	14	14	14	**7**
		Сектор за мултилатералну и регионалну трговинску и економску сарадњу	**29 ЦАРИНСКА УНИЈА / 30 МЕЂУНАРОДНИ ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ**	Постојећа	10	12	13	15	17	17	**7**
		Сектор за билатералну економску сарадњу	**29 ЦАРИНСКА УНИЈА / 30 МЕЂУНАРОДНИ ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ**	Постојећа	12	16	18	20	22	22	**10**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Сектор за политику и режим спољне трговине	**29 ЦАРИНСКА УНИЈА / 30 МЕЂУНАРОДНИ ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ**	Постојећа	24	24	24	24	24	24	**0**
	Укупно				**76**	**98**	**107**	**117**	**127**	**133**	**57**
2	**Министарство рада и социјалне политике**										
		Сектор за пензијско и инвалидско осигурање	**02 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РАДНИКА / 19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	3	3	4	4	5	5	**2**
		Сектор за бригу о породици и социјалну заштиту	**02 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РАДНИКА**	Постојећа							
		Сектор за рад	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	7	7	8	9	10	10	**3**
		Сектор за рад - Одељење за социјални дијалог	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа							
		Сектор за социјалну заштиту и бригу о породици - Одсек за инспекцијски надзор	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	7	8	9	10	11	12	**5**
		Сектор за популациону политику	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	6	10	12	13	14	14	**8**
		Сектор за заштиту особа са инвалидитетом	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	9	9	11	11	11	11	**2**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Сектор за заштиту особа са инвалидитетом - Група за НП	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	3	3	4	4	4	4	**1**
		Сектор за заштиту особа са инвалидитетом - Група за унапређење положаја особа са инвалидитетом	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	5	5	6	6	6	6	**1**
		Сектор за родну равноправност	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа							
		Сектор за међународну сарадњу и европске интеграције	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	6	7	9	11	13	15	**9**
	Инспекторат за рад		**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	330	330	396	446	466	466	**136**
	Управа за безбедност и здравље на раду		**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	2	5	5	5	5	5	**3**
	Социјално економски савет		**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа							
	Регионални инспекторати		**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Планирана	0	5	7	8	9	10	**10**
	Служба за људска и мањинска права		**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа							
	Укупно				**378**	**392**	**471**	**527**	**554**	**558**	**180**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3	**Министарство финансија**										
		- Сектор за финансијски систем - Одељење за рачуноводство и ревизију									
		Група за нормативне послове рачуноводства и ревизије	**06 ПРАВО ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА / 03 ПОСЛОВНО НАСТАЊИВАЊЕ И СЛОБОДА ПРУЖАЊА УСЛУГА**	Постојећа	2	3	3	4	4	4	**2**
		Група за инспекцијски надзор над радом предузећа за ревизију	**06 ПРАВО ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА / 03 ПОСЛОВНО НАСТАЊИВАЊЕ И СЛОБОДА ПРУЖАЊА УСЛУГА**	Постојећа	0	3	6	6	6	6	**6**
		Одељење за државну помоћ	**08 КОНКУРЕНЦИЈА**	Постојећа	3	4	16	16	16	16	**13**
		Сектор за фискални систем	**16 ПОРЕЗИ**	Постојећа	20	24	32	40	51	62	**42**
		Група за припрему прописа који нису у делокругу рада сектора (јавне набавке и финансирање политичких странака)	**05 ЈАВНЕ НАБАВКЕ**	Постојећа	3	7	9	9	9	9	**6**
		Сектор за програмирање и управљање фондовима ЕУ и развојном помоћи Одељење за програмирање и координацију иностране помоћи	**22 РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА И КООРДИНАЦИЈА СТРУКТУРНИХ ИНСТРУМЕНАТА**	Постојећа	15	18	23	28	32	35	**20**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Сектор за програмирање и управљање фондовима ЕУ и развојном помоћи Одељење за прекограничну сарадњу	**22 РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА И КООРДИНАЦИЈА СТРУКТУРНИХ ИНСТРУМЕНАТА**	Постојећа	25	25	30	35	40	45	**20**
		Сектор за финансије		Постојећа							
		Група за хартије од вредности и тржиште капитала	**09 ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ**	Постојећа	3	4	5	5	5	5	**2**
		Група за банкарски систем, осигурање и платни промет	**09 ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ**	Постојећа	0	2	4	4	4	4	**4**
		Група за девизни систем и политику	**09 ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ**		1	2	3	3	3	3	**2**
		Сектор за фискалне и макроекономске анализе и пројекције	**17 ЕКОНОМСКА И МОНЕТАРНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	6	12	12	12	12	12	**6**
		Централна јединица за хармонизацију	**32 ФИНАНСИЈСКИ НАДЗОР**	Планирана	0	14	18	18	18	18	**18**
		Одељење интерне ревизије	**32 ФИНАНСИЈСКИ НАДЗОР**	Постојећа	8	8	10	10	10	12	**4**
		Сектор за царински систем и политику	**29 ЦАРИНСКА УНИЈА**	Постојећа	16	18	28	28	38	38	**22**
	Пореска управа		**16 ПОРЕЗИ**	Постојећа	20	125	200	240	240	240	**220**
		Централа - Контакт	**16 ПОРЕЗИ**	Планирана	0	55	55	55	55	55	**55**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		центар Пореске управе									
		Централа - Сектор за пореско правне послове и координацију - Одељење за међународну размену података и сарадњу	**16 ПОРЕЗИ**	Планирана	0	0	5	5	10	10	**10**
	Управа царина		**29 ЦАРИНСКА УНИЈА**	Постојећа	2542	2706	2856	3006	3156	3306	**764**
	Девизни инспекторат (одељења у Београду, Новом Саду и Нишу)		**04 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ КАПИТАЛА**	Постојећа	84	84	84	84	84	84	**0**
	Управа за спречавање прања новца		**04 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ КАПИТАЛА**	Постојећа	22	29	39	44	49	54	**32**
	Управа за јавне набавке	Комисија за заштиту права / Чланови	**05 ЈАВНЕ НАБАВКЕ**	Постојећа	5	5	5	5	5	5	**0**
		Комисија за заштиту права / Служба	**05 ЈАВНЕ НАБАВКЕ**	Планирана	0	13	19	21	23	25	**25**
	Укупно				**2775**	**3161**	**3462**	**3678**	**3870**	**4048**	**1273**
4	**Министарство унутрашњих послова**										
		Сектор за заштиту и спасавање	**01 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РОБЕ / 27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	180	190	220	270	330	400	**220**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Служба за борбу против организованог криминала	Одељење за борбу против високо-технолошког криминала	**07 ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**	Постојећа	2	4	6	7	7	7	**5**
		Одељење за сузбијање привредног криминала	**07 ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**	Постојећа	2	2	3	4	5	5	**3**
	Управа саобраћајне полиције		**14 САОБРАЋАЈ**	Постојећа	7	8	8	9	10	10	**3**
	Укупно				**191**	**204**	**237**	**290**	**352**	**422**	**231**
5	**Министарство трговине и услуга**										
		Сектор тржишне инспекције	**07 ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ / 01 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РОБЕ**	Постојећа	670	673	706	723	738	747	**77**
		Сектор за услуге / Група за либерализацију промета услуга	**03 ПОСЛОВНО НАСТАЊИВАЊЕ И СЛОБОДА ПРУЖАЊА УСЛУГА**	Постојећа	2	3	3	3	3	3	**1**
		Сектор за услуге / Одељење за услуге на домаћем тржишту	**03 ПОСЛОВНО НАСТАЊИВАЊЕ И СЛОБОДА ПРУЖАЊА УСЛУГА**	Постојећа	5	6	6	6	6	6	**1**
		Група за координацију контроле квалитета индустријско-непрехрамбених производа (контрола квалитета бензина)	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	1	3	5	7	9	10	**9**
	Одсек за заштиту потрошача		**28 ЗАШТИТА ПОТРОШАЧА И ЗАШТИТА ЗДРАВЉА**	Постојећа	5	8	10	12	14	15	**10**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Комисија за заштиту конкуренције	Служба	**08 КОНКУРЕНЦИЈА**	Постојећа	3	3	6	6	6	6	**3**
		Савет	**08 КОНКУРЕНЦИЈА**	Постојећа	2	5	5	5	5	5	**3**
	Служба за заштиту конкуренције		**08 КОНКУРЕНЦИЈА**	Постојећа	17	32	32	35	38	40	**23**
	Министарство трговине и услуга		**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Постојећа	4	6	8	10	12	14	**10**
	Укупно				**709**	**739**	**781**	**807**	**831**	**846**	**137**
6	**Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде**										
		Одељење за признавање и заштиту сорти пољопривредног биља	**07 ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**	Постојећа	12	13	15	15	17	17	**5**
		Сектор за ЕУ, СТО и међународне односе	**11 ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ**	Планирана	5	5	30	40	50	60	**55**
		Сектор за развој села и пољопривреде	**11 ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ**	Постојећа	21	21	40	40	60	60	**39**
		Сектор за инспекцијски надзор	**11 ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ**	Постојећа	143	137*	137	145	152	160	**17**
		Сектор за опште и правне послове	**11 ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ**	Постојећа	27	30	35	40	45	50	**23**
		Сектор за аграрну оперативу	**11 ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ**	Постојећа	11	21	31	35	38	40	**29**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Сектор за аналитику и аграрну политику	**11 ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ**	Постојећа	35	45	65	85	105	125	**90**
		Сектор за аналитику и аграрну политику	**29 ЦАРИНСКА УНИЈА**	Постојећа	35	45	65	85	105	125	**90**
	Национални савет за заштиту права оплемењивача биљних сорти		**07 ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**	Планирана	0	0	3	5	5	5	**5**
	Управа за земљиште		**11 ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ**	Планирана	0	64	90	110	120	130	**130**
	Управа за ветерину		**12 БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ, ВЕТЕРИНАРСКА И ФИТОСАНИТАРНА ПИТАЊА**	Постојећа	436	436	476	516	556	596	**160**
	Републичка дирекција за воде		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	59	59	79	84	89	94	**35**
	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	област: Генетички модификовани организми	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	1	1	2	2	2	2	**1**
	Управа за шуме		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	96	96	96	96	96	96	**0**
	Агенција за шуме		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Планирана	0	0	0	40	40	40	**40**
	Укупно				**881**	**836**	**1164**	**1338**	**1480**	**1600**	**719**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7	**Министарство заштите животне средине**										
		Сектор за планирање и управљање – Група за стратешку процену утицаја	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	3	4	5	7	7	7	**4**
		Сектор за планирање и управљање – Одељење за процену утицаја на животну средину	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	7	7	8	8	9	9	**2**
		Сектор за контролу и надзор - Инспекција за процену утицаја, заштиту ваздуха, вода и утицаја буке	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	31	43	43	43	43	43	**12**
		Сектор за контролу и надзор - Инспекција за јонизујуће и нојонизујуће зрачење	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	5	5	7	9	11	11	**6**
		Сектор за контролу и надзор - Оделење за сарадњу са међун. мрежама, лпкалном самоуп.жи интегрисани приступ на граници	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	7	9	9	9	9	9	**2**
		Одељење за заштиту ваздуха	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	8	8	10	12	14	16	**8**
		Група за климатске промене	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	3	3	5	8	10	10	**7**
		Одељење за управљање отпадом	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	9	11	14	16	18	18	**9**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Сектор за контролу и надзор- Инспекција за поступање са опасним и осталим отпадом	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	5	5	7	8	9	10	**5**
		Сектор за заштиту природних ресурса - Одељење за заштиту вода	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	6	10	10	12	14	16	**10**
		Одељење за заштиту природних ресурса	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	20	24	27	29	31	33	**13**
		Сектор за контролу и надзор Инспекција за заштиту животне средине у области заштиту и коришћење природних добара, ресурса и рибар.	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	30	38	38	38	38	38	**8**
		Сектор за контролу и надзор - Одељење за поступање у удесу -SEVESO инспекција	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	16	21	22	23	24	25	**9**
		Група за заштиту од буке и вибрације	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	3	4	5	6	7	7	**4**
		Одељење за управљање отпадом	**01 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РОБЕ**	Постојећа	9	11	14	16	18	18	**9**
		Одељење за управљање хемикалијама	**01 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РОБЕ**	Постојећа	12	13	13	13	13	13	**1**
		Одсек за рибарство	**13 РИБАРСТВО**	Постојећа	5	5	6	6	10	10	**5**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Одсек за заштиту од јонизујућих и нејонизујућих зрачења	**28 ЗАШТИТА ПОТРОШАЧА И ЗАШТИТА ЗДРАВЉА**	Постојећа	1	2	3	4	4	4	**3**
		Инспекција	**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Постојећа	4	4	5	6	7	7	**3**
	Агенција за заштиту животне средине (Интегрални катастар загађивача)		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	1	1	8	10	12	15	**14**
	Агенција за заштиту животне средине Национални информациони систем		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	4	5	6	7	8	10	**6**
	Национална - озонска канцеларија		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Планирана	0	3	3	3	3	3	**3**
	Јединица за управљање пројектима за реализацију Монтреалског протокола		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Планирана	0	3	3	3	3	3	**3**
	Агенција за заштиту животне средине		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА / 01 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РОБЕ**	Постојећа	7	9	29	52	54	57	**50**
	IPPC инспекција		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	10	10	15	15	15	15	**5**
		Одељење за издавање дозвола	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	7	8	10	12	15	15	**8**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		ЕМАС/Еко знак Одсек за стандарде и чистију производњу	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	3	5	5	5	5	5	**2**
	Министарство заштите животне средине	Одељење за управљање хемикалијама	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	12	13	0	0	0	0	**-12**
	Агенција за хемикалије		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Планирана	0	0	13	15	15	18	**18**
	Агенција за заштиту животне средине – Група за буку		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Планирана	3	3	3	5	5	5	**2**
	Укупно				**231**	**287**	**346**	**387**	**431**	**450**	**219**
8	**Министарство инфраструктуре**										
		Одељење за безбедност саобраћаја	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	7	6	11	11	11	11	**4**
		Одељење за безбедност саобраћаја - Одсек за хомологацију (данас у оквиру Института за стандардизацију)	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Планирана	5	7	9	10	10	10	**5**
	Укупно				**12**	**13**	**20**	**21**	**21**	**21**	**9**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9	**Министарство рударства и енергетике**										
		Сектор за нафту и гас у области квалитета горива нафтног порекла	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	4	6	7	9	9	10	**6**
		Сектор рударства и геологије	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	1	2	3	3	4	4	**3**
	Министарство рударства и енергетике		**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Постојећа	4	10	13	16	18	19	**15**
	Министарство рударства и енергетике		**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Постојећа	4	5	8	10	12	15	**11**
	Инспекција за енергетску ефикасност и ОИЕ		**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Планирана	0	0	5	15	18	22	**22**
	Министарство рударства и енергетике		**21 ТРАНС-ЕВРОПСКЕ МРЕЖЕ**	Постојећа	2	6	8	10	12	12	**10**
	Укупно				**15**	**29**	**44**	**63**	**73**	82	**67**
10	**Министарство за телекомуникације и информатичко друштво**		**03 ПОСЛОВНО НАСТАЊИВАЊЕ И СЛОБОДА ПРУЖАЊА УСЛУГА**	Постојећа	11	11	20	20	20	25	**14**
	Укупно				**11**	**11**	**20**	**20**	**20**	**25**	**14**
11	**Министарство културе**										

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Сектор за омладину	**26 ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА**	Постојећа	8	8	10	15	20	22	**14**
		Сектор за заштиту културне баштине	**26 ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА**	Постојећа	11	9	9	9	9	9	**-2**
		Сектор за савремено стваралаштво, културну индустрију и културнеодносе (без кинематографије)	**26 ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА**	Постојећа	12	12	12	12	12	12	**0**
		Сектор за међународне односе, европске интеграције и развој менаџмента у области културе	**26 ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА**	Постојећа	10	10	10	10	10	10	**0**
		Сектор за медије	**10 ИНФОРМАЦИОНО ДРУШТВО И МЕДИЈИ**	Постојећа	19	16	16	16	16	16	**-3**
		Сектор стваралаштва (филм)	**10 ИНФОРМАЦИОНО ДРУШТВО И МЕДИЈИ**	Постојећа	2	2	2	2	2	2	**0**
	Укупно				**62**	**57**	**59**	**64**	**69**	**71**	**9**
12	**Министарство науке**		**15 ЕНЕРГЕТИКА / 25 НАУКА И ИСТРАЖИВАЊЕ**	Постојећа	52	52	52	52	52	52	**0**
	Укупно				**52**	**52**	**52**	**52**	**52**	**52**	**0**
13	**Министарство правде**		**23 ПРАВОСУЂЕ И ОСНОВНА ПИТАЊА**	Постојећа	87	102	120	120	120	120	**33**
	Укупно				**87**	**102**	**120**	**120**	**120**	**120**	**33**
14	**Министарство спољних послова**										

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Генерална дирекција за Европску Унију		**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	33	33	34	35	36	37	**4**
	Генерална дирекција за НАТО		**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	27	27	27	28	28	29	**2**
	Служба за међународно-правне послове		**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	74	74	77	81	84	88	**14**
	Укупно				**134**	**134**	**138**	**144**	**148**	**154**	**20**
15	**Министарство одбране**										
	Кабинет министра одбране		**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	1	1	1	2	2	2	**1**
	Секретаријат		**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	1	1	3	3	4	5	**4**
	Генералштаб Војске Србије		**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	1	1	1	2	2	3	**2**
	Управа за ванредне ситуације		**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	1	1	1	2	2	2	**1**
	Управа за буџет и финансије		**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	1	1	2	2	3	3	**2**
		Сектор за политику одбране	**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	4	5	5	8	8	9	**5**
		Сектор за материјалне ресурсе	**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	1	1	2	2	2	3	**2**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Сектор за људске ресурсе	**31 СПОЉНА БЕЗБЕДНОСНА И ОДБРАМБЕНА ПОЛИТИКА**	Постојећа	0	1	1	1	2	2	**2**
	Укупно				**10**	**12**	**16**	**22**	**25**	**29**	**19**
17	**Завод за социјално осигурање**		**02 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РАДНИКА / 19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	60	60	60	65	65	65	**5**
	Укупно				**60**	**60**	**60**	**65**	**65**	**65**	**5**
18	**Рапублички фонд пензијског и инвалидског осигурања**		**02 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РАДНИКА / 19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Постојећа	6	6	8	9	11	12	**6**
	Укупно				**6**	**6**	**8**	**9**	**11**	**12**	**6**
19	**Завод за интелектуалну својину**		**07 ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**	Постојећа	103	122	126	132	137	142	**39**
	Комисија за арбитражу у оквиру ЗИС-а		**07 ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**	Планирана	0	0	1	1	1	1	**1**
		Сектор за информационо едукациону делатност	**07 ПРАВО ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**	Планирана	0	0	5	7	7	7	**7**
	Укупно				**103**	**122**	**132**	**140**	**145**	**150**	**47**
20	**Републички завод за статистику Србије**		**18 СТАТИСТИКА**	Постојећа	514	539	608	632	653	664	**150**
	Укупно				**514**	**539**	**608**	**632**	**653**	**664**	**150**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
21	**Народна банка Србије**										
		Сектор за економске анализе и истраживање - НПИ	**18 СТАТИСТИКА**	Постојећа	11	11	12	13	13	13	**2**
	*реорганизација запослених!	Сектор за девизне послове	**04 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ КАПИТАЛА**	Постојећа	5	5	6	7	7	7	**2**
		Сектор за платни систем	**04 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ КАПИТАЛА**	Постојећа	1	1	1	1	1	1	**0**
		Сектор за међународну сарадњу	**04 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ КАПИТАЛА / 09 ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ**	Постојећа	3	3	3	3	3	3	**0**
		Сектор за контролу пословања банака / Одељење за надзор пословања давалаца финансијског лизинга	**09 ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ**	Постојећа	3	3	5	6	7	7	**4**
		Сектор за послове надзора над обављањем делатности осигурања	**09 ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ**	Постојећа	7	7	13	19	24	24	**17**
		Сектор за надзор друштава за управљање добровољним пензијским фондовима	**09 ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ**	Постојећа	2	2	2	3	4	4	**2**
	Дирекција за законодавно-правне послове		**04 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ КАПИТАЛА / 09 ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ**	Постојећа	3	3	3	4	5	5	**2**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Укупно				**35**	**35**	**45**	**56**	**64**	**64**	**29**
22	**Влада Републике Србије**	Тим за имплементацију Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом	**19 СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ**	Планирана	0	0	7	7	7	7	**7**
	Укупно				**0**	**0**	**7**	**7**	**7**	**7**	**7**
23	**Агенција за страна улагања и промоцију извоза РС (SIEPA)**		**20 ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНДУСТРИЈСКА ПОЛИТИКА**	Постојећа	27	30	30	30	30	30	**3**
	Укупно				**27**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**3**
24	**Републичка агенција за приватизацију**		**20 ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНДУСТРИЈСКА ПОЛИТИКА**	Постојећа							
	Укупно										
25	**Републичка агенција за развој МСПП**		**20 ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНДУСТРИЈСКА ПОЛИТИКА**	Постојећа	24	24	24	24	24	24	**0**
	Укупно				**24**	**24**	**24**	**24**	**24**	**24**	**0**
26	**Републички хидрометеоролошки завод**										
		Сектор за контролу животне средине: Одељење за квалитет ваздуха	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	10	10	15	19	23	27	**17**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Сектор за метеорологију: Одељење за техничку метеорологију и примењену климатологију	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	24	24	27	28	29	30	**6**
		Сектор за контролу животне средине - Одељење за квалитет вода и Одељење лабораторија за животну средину	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	38	38	44	50	55	60	**22**
		Сектор за хидрологију	**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	71	74	80	85	90	95	**24**
	Центар за климатске промене		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Планирана	0	18	22	26	30	34	**34**
	Укупно				**143**	**164**	**188**	**208**	**227**	**246**	**103**
27	**Регулаторна агенција за воде**		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Планирана	0	0	10	10	10	10	**10**
	Укупно				**0**	**0**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**
28	**Завод за заштиту природе**		**27 ЖИВОТНА СРЕДИНА**	Постојећа	121	121	125	130	135	140	**19**
	Укупно				**121**	**121**	**125**	**130**	**135**	**140**	**19**
30	**Институт за стандардизацију**		**01 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РОБЕ**	Постојећа	77	97	97	97	97	97	**20**
	Укупно				**77**	**97**	**97**	**97**	**97**	**97**	**20**
31	**Дирекција за мере и драгоцене метале**		**01 СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ РОБЕ**	Постојећа	151	155	165	175	185	200	**49**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Укупно				**151**	**155**	**165**	**175**	**185**	**200**	**49**
32	**Државна ревизорска институција**	Савет	**32 ФИНАНСИЈСКИ НАДЗОР**	Постојећа	5	5	5	5	5	5	**0**
		Ревизорска служба	**32 ФИНАНСИЈСКИ НАДЗОР**	Постојећа	50	50	113	133	170	200	**150**
		Пратећа служба	**32 ФИНАНСИЈСКИ НАДЗОР**	Постојећа	20	20	33	36	39	44	**24**
	Укупно				**75**	**75**	**151**	**174**	**214**	**249**	**174**
33	**Агенције за енергетику Републике Србије**	Савет	**21 ТРАНС-ЕВРОПСКЕ МРЕЖЕ**	Постојећа	5	5	5	5	5	5	**0**
		Служба	**21 ТРАНС-ЕВРОПСКЕ МРЕЖЕ**	Постојећа	28	28	35	35	40	40	**12**
	Укупно				**33**	**33**	**40**	**40**	**45**	**45**	**12**
34	**Директорат цивилног ваздухопловства**		**14 САОБРАЋАЈ**	Постојећа	108	108	111	114	118	122	**14**
	Укупно				**108**	**108**	**111**	**114**	**118**	**122**	**14**
35	**Комисије за хартије од вредности**		**09 ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ**	Постојећа	40	45	50	50	50	50	**10**
	Укупно				**40**	**45**	**50**	**50**	**50**	**50**	**10**
36	**Агенција за рударство**		**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Планирана	0	1	3	4	6	6	**6**
	Укупно				**0**	**1**	**3**	**4**	**6**	**6**	**6**

	Институција	Институционално одељење	Поглавље	Институција постојећа или планирана	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Нови извршиоци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
37	**Републичка дирекција за робне резерве**		**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Постојећа	5	8	10	13	16	20	**15**
	Укупно				**5**	**8**	**10**	**13**	**16**	**20**	**15**
38	**Агенција за енергетску ефикасност**		**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Постојећа	4	5	*8*	11	15	20	**16**
	Укупно				**4**	**5**	***8***	**11**	**15**	**20**	**16**
39	**Фонд за енергетску ефикасност**		**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Планирана	0	0	8	12	15	15	**15**
	Укупно				**0**	**0**	**8**	**12**	**15**	**15**	**15**
40	**Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије**		**15 ЕНЕРГЕТИКА**	Планирана	0	10	20	40	40	40	**40**
	Укупно				**0**	**10**	**20**	**40**	**40**	**40**	**40**
41	**Републичка радиодифузна агенција**		**10 ИНФОРМАЦИОНО ДРУШТВО И МЕДИЈИ**	Постојећа	**50**	50	50	50	50	50	**0**
	Укупно				**50**	**50**	**50**	**50**	**50**	**50**	**0**
	ТОТАЛ				**7200**	**7815**	**8987**	**9741**	**10395**	**10937**	**3737**